B
344

Abraham
Ibn Megas

ספר
כבוד אלהים

Constantinopel
1585.

KAUFMANN
DÁVID
KÖNYVTÁRA
B. 344

1126384

ספר נבוך אלהים

בקושטנטינא

קרית מלך רב ממשלת אדונינו המלך שולטאן מוראד
ירום הורו ותנשא מלכותו אמן והיתה התחלת
חמלאכה יפה וברה מזוקקת שבעתים בחמשה עשר
יום לחדש אדר ראשון בשנת ער כי יבא שי' לה'
ברחמיו יזכנו להשלימו ולהדפיס ספרים אין קץ אמן

M. T. AKADÉMIA KÖNYVTÁRA

פתחו שערים ויבא גוי צדיק שומר אמונים · ופתחו שעריך תמיד יומם ולילה:

מפתח למנוח דכרי תקן כשמות לוים על דגלו ולוים על מקומו ימנה כתוב לכשעת משם ומנחת כי תדרשנו: כהקדמת יכלר סכת התעסקו בזכור זה בקבוד כפלח
כזה העבין ויכלר כמה יכ דלו התחמות · וכמה יהיה לפחם יתר שלת ויקר עז כח פלם וכבוד כל
פלר על תכרו והוא מלרכב סבותיו מהות הדרוש פלר הוא בערך האומר · והנורה והוא פלר
כי יהיה הדרוש עומד וקיים כעין הוא משלר מי שמשתתף פלין כאיכו · ופפוכל · והתכלית
וזה התכור כלו מתחדים מלרכב פעמוחיו ומנכח לומר שיחמר כעת שים מע דכר מה מפי
המדבר דכר זה ככר למדו פלוחי ומכיח רוחי להדברי ממחמר בנאמן כתרח והרעם הכוחה
כלומה מהכרים אלו:

פרק א בכיחור מהות המכיחות ומה הוא ולכמה חלקים יחלק · ומכל כמפח פלול נריך
למחכיח וזוה העולם נריך למחכיח לפיות כל חיטיו פלולים וזלת הכורח ית
פחוח העלה והכל פלולים מ"ח · ומכלר מה ר"ל סכת הסכות · ומהמכיחות יחלק עוד על
פחוייב המכיחות ולפחפרי המכיחות ויכלר פהכף ל סכיכיתם · ויכלר לין הכורח ית מחנייב
המכיחות כי מכיחותו כפכמותו:

פרק ב יכלר כי ה' הוא פלהים אין עוד מלבדו ומכיח רחיית מוס תיות שהי לפחר להיות
וזלתו ית שמו ויחמר שהשכלים הכפלים מן החמר לין יכדק פליהם מחמר הכמה ·
וכי אין לומר שכמו שהמפעות במכיחות לוכם חסרון בחקי כך יהיו לו פעדכו שים פלהות
וזלתו · ומכלר לין לפ יכדק הכרים פלו והוא ויכוח כלה וזה לעת כפחר מימי עולם ושכים
קדמכיות וכבר הככיחים מנכים הכר זה מלר · וכי הפ"ל גזר לתת לפדם שכר ועוכש כפי
פעפיו ומכיח פל הדרוש שהין שלין וזלתו שהה רחין' כחיות ושוכו' ומכיח מה היתה שהכה להכיח
שהלם ושים רחיות רבות להורות כי אין זולתו ית שמו:

פרק ג יכלר לין יכפר לומר לפ"ל שהוא לחד ומה הלחר מחמתי ועכיו העכש והפ"ח
לכמה מוכים יחלק ומכלר כל לחד ולחד מהם פל מתכוכתו · ושהלחר הלחמתי
הוא הכקודם והפלחר הלחמתי לפר יכיח כפרק ה' ושכל הפלהים הכו' כפרק זה לין ליחם סוס פ'
מהם לפ יח':

פרק ד יכלר סוני הלחר · ושם העכש בודק יותר פל הפורש אפל הסיולי שזה כמנח
כפעל וזה כמנח נכח לנכל · וסוני פלחר הם שפ' כעכש ר"ל פלחר העכמי ו והכ'
פלחר המקדיי ולכלם כשם יקרל כלר הטב · ושהכוללים עם היותר לחר לחמתי לין עריך פלין
לין רחוי ליחם לומה לו למומה לפל"ל כי מכיחותה כוולתה לפי שכשכל כי היא קכוי הקו ·
ויכלר הלחר הלחמתי שיעל לומרו לפ"ל שיחם לפ יח' וזה לפלול שלין יח' ולי יכדק כי לם פל
ושלין לומר שהפל"ל כתכלית הפשיעות מן החמר ומ"מ לחמר הכמה ולפ יכדק כי לם פל
הכשם ומשיב פל דרך הכון ומכלר שתוף מלכ שמע ומכלר פסוק כשכה וכשמע שהשיבו כהנן
ומכלר פסוק שמע ישרל פל דרך הקבלה כלחר ומכלר שתוף פלולים ומכלר פסוק ויהי כלחר

AKADÉMIA KÖNYVTÁRA

ואתה אומר לו אלהים וכו׳ פירוש לפי דבר זה על ידי הכלל העולה מהכ׳ פרקים
ולמה אין רקוי לומר שום קמץ מהם לפי שהוא הנוי לבד :

פרק ה יבאר כי הוא ית׳ ליכו נוף ולא כח כנוף ומביא על בלתו היותו נוף מרכבה
רקיעית ועל שליכו כח בנוף רקיה מוכתיית ולפיך לא ישיגהו שום דבר מן
המקריים . ושהוא רקטין בלי רקטית ורקרין בלי מהריית ברורות . ומביא לכרי
ג׳ רקנכם על מספר המדע שבריכים עיין עם היותם רקמת והנדק . ושהכמי ישמעקל בכר
השמלו לקיים הדברים הרם והבריהם תמוהים ומביא דברי אלהימל מספר הכיוהות ודומה
להם כי לא יכוי בלכבה . ומבאר כי כל מניע ממנע מן ההעדר אל המציאות בין שהיה
כח ויכא לפעל בין שמניע מן ההעדר הקודם להיות יתקלק לב׳ הלקים . והאחד אשר בשיעלם לא
יבטרך עוד לפועל כלל כדית לבוכה והנגד לתופר והכפה לבנר ודומיהם . ואל מה שיבטרך
לקיום מציאותו לפועל ולא יפסק הפעל ה׳ית להבטרך לפועל תמיד ובהעדר הפועל יעדר
הכל בסלכלת המציאות ומפרש ואזיל שלשלת המציאות וחופן מציאותה כאר הטב . ומביא
ראיה לדברין מדברי הרמכם ז״ל . שהעולם נברא בכוונה וחכון ולא בדרך מקרה :

פרק ו יבאר ענין הטבע וענין המציאות . ושים מהם שהם ממקרים לדרך טבעי
ומהם כפי מסבר הכוכב . ומהם על דרך מקרה והזדמן ומהם מסבות לחדות
ושהתנועה תבדק במאמר הכמה ובמאמר הראיה ובמאמר הלבה ובענם הקיום ומבאר מה הוא
הטבע . ומה הוא שיאמר עליו המנהג הטבעי או דבר טבעי . ומבאר על כאן . ומפרק
קושיא מלכם שליכו שקומרים שהעולם נברא על דרך חיוב . ושהם חיוב הוא שם מוכם מורכב
משני ענינים . ושהוא ית׳ פועל תמיד בפעל . ופעולתו לפניו להשכיל בעצמו . ושהוא השכל
והמשכיל והמושכל . ושהעולם נברא בשכל מאתו ית׳ . ושלא יתחייב מציאות שיהיה בעל
ועומד קודם הבראו לפי שיהיו בתורת השכל ובלבה . ליכו מוכח פעולתו .

פרק ז יבאר שבריאת העולם לא היתה שם היתה בדרך החיוב כשלשי ליכו
שיתחייב מזה קדמות העולם . או שם יתכן שנברא על דרך טבע . ולו בדרך מקרה
והזדמן או בדרך כוונה וחכון ומבטל שליכו בדרך החיוב . ושלשי מופתיות והוא ליכוח כלה ושל
ומשיב שלה על פעולת השם לבטל לפי דעתו הראיות ולא עלה בידו . ומבאר שפעולת
השם בדברים ההפכיי היא כפי המקבלים אשר הם ממניעים לקבל ושפעולתו מעצמו לפתח היא
ושבראת העולם היא ית׳ לא היה ממנע מאחד בעולם כי כלם בשוים . והבשוי אין בו כח לקבל
ולא לשבר זולתו כי בשוי הוא . ומביא עוד ראיה ו׳ ומביא הכרח מהפתכ׳ פעולת המזלות
כליכות הנתהפכות והופכיים זולתם לא יתכן שימנע דבר כזה כי שם בכוונה וחכון מבטל
היכולת . ומבאר בסוק שלא ידי יסדה ארץ וימיני טפחה שמים קורא להם יעמדו יחדיו .
שהעולם היוה קיים לעד כמין בפסד כלים :

פרק ח יבאר שבריאת העולם בדרך טבע שקי . ושטבע מחודש וש התנועה

מחודש ת׳ שיתחייב שיקדש עליה הדבר שדרכו להתנועע ושהזמן מחודש כי הוא כמשך
לאחר התכו עם ומכ״ש דברי ארסטו מספר השמע קיום לדבריו ומבטל היותו בדרך מקרה
ומבוא דברי ארסטו שהוא מנגח מאד לקומרים שייחסו סוג אחד מהמנחות למקרה וכל כך
מן הסדרים השמימיים והפיגו על המקריטים הפלוסוף ומבאר כי הדברים אשר יתחדשו מן
המקרה לא ימצאו בעבוכים הכדחיים ולא על הדוב׳ וגבה לותם על כי מעשה ה׳ לא היה כז
כל מה שבעבוכים מתהפכים הם עומדים ופעולתם וחתנגדותם וכיוצא בדרם וכו׳ ושהמניעות
בדרך למניעה ושפעולתו נכונה וכבן ים כמו:

פרק ט יבאר לזה שם טבע יגדיל על המחודש כי ימשך על הנפש ושנפש ר׳ רבי
מה ההילוי והגבורה והכוחה מחודשת והחילוי דבר נכון לבד ויבאר
לפעל על יד הגבורה שאר כח יתהוה כל הזוה מהם ושם טבע ימשך על עניינים על ההילוי שאר
הוא המומר והוא שבי מיבים קרוב ורחוק ועל הגבורה והתנועה ועל הקיומי והתנועה ומבאר
הזיכוח שאר בין הפלוסופים על מה יגדיל יותר שם טבע הזם על ההילוי או על הגבורה ומבאר
שיותר יגדיל על הגבורה יותר מעל המומר בטבעה ורחיית ומבאר ומולך בטבע טבעם ודעת
והמחלוקת שאר בין הפלוסופים המומרים שהוא יסוד לאחר ומי הוא ולאחר כל הזיכוחים יתבאר
שיגדיל שם טבע יותר על הגבורה מן המומר ושהדבון בומרנו שכתהוה בי בע שכתחדש מכל
התחלות שבו כפי מה שחייב הטבע והוא כוונל פעולות מפתחות ושלא יפעל הטבע
פעל לבטלה כי אם לסבה תכליתית ומבאר שהתועה דעתה כדעת זה ומפרש בפוק
כה ר׳ מר ר׳ מלך יפרקל ונילה בבלות והמשכים לקדמון ומי כמוני יקרא וכו׳ לאחר עדי
וכו׳ ומניח מאמר לגלל יכום ומה שאמר ן׳ רשד על זה ומבא דמה הוא הענין בהיול ונאהי
מונחו וכי הוא שכבה לקבל צורה ומפרש ומזיל:

פרק י יבאר שהזמן ממין מן הכמה מתדבק ושהזמן יתחלק וכי כל דבר מתחלק הוא
כלתי לפשר שיהיה בלתי בעל תכלית ומניח דעתיו והמופת המיתך על זה
וכי יש לו גבול וכל דבר שיש לו גבול לא יהיה בלתי ומבאר ועולה שאי אפשר שהזמן יהיה בלתי
והדבון כזה שאחר שאינו בעל תכלית לא יהיה קדמון ומניח דברי ארסטו שמספר השמע המחייבים
זה וטוב טעם ודעת וכי יש לו חלקים מונבלים כמו השבה והחדש והיום והשעה ורגע וכוף
לכל לא יחד מהם ולאים שאר שלהם לא יהיה בלתי ושאי אפשר שיהיה כזה בשפרו הנקרא מלחמות
ה׳ כמו שפרקים ממאמר ו׳ מהז על הטו׳ים והורם קושיא לבעלי דיבון בעניין העתה כשאר
עניני תרלוכה מיוחדים:

פרק יא בחדוש העולם ושפטרות המנחו מן ההעדר הגמור ושבשכל מקבל דבר שיהיה
בדרגים ובמופת יותר מן המקובל עם היותה קמוכה שלמה קבועה בכל לב כל
יהודי ואומר שדעתו שבלמוד מן הגלוי והמפורסם הם תוס והנכתב ואחר שמנחתו היותר גדול מן
הענינים והוא הבורה מחודש בפעל כאחר שנקים עליו שאר המנחים והנה המקדים מתחדשים
כי לם והענם ניתנה בכל לוח מהם בדרך מקרה ובבא בעצ׳ ובדשמוכה ומניח ויבוח דב ושוב בזה
הענין וכו׳ ושקוה הוא לענ׳ וכי שדעתו ושיעתו ובקוטו׳ קדיון והגדולי מן הפלוסופי׳ הפלוסופי׳

בלבוש מלך שכולם מודים שהכוונה כאן לשון שלטון ושלטון לפעמים שימצא נפש ולא כח בגופו כי אם כאמצע הגוף . וכן כל ההכללים שפעמ׳ ימצא כי אם בשמצא הגוף וכולה אין מציאות להם כללו ומכלל שמודיעים עצמות שכבר לא ימצא כי אם בשמצא הגוף וכולה אין מציאות להם כללו ומכלל עולדיים על חדוש העולם וזולת הנזכרים לעיל :

פרק יב יכיל עוד ראיה על חדוש העולם לקוחה מהפסק התכליתיית ושלא ימצא פסק תכליתיית אלא בשמצא בפעל . כי בעת ש׳ישלל ממה זה שכבר חדוש שהוא פעול ושהתכלית ימצא בפעל הטבעי והרצוני לכך ומציא ראיותיו . ומומר שכבר ימצא בדבר הטבעי שיהיה תכלי׳ בעד זולתו ומציא ראיה וכן בפעל הרצוני ושם כראיה׳ זה כזה ושלא יתכן התלחר שהות עם היות כי אם מבד פועל מצוי בשניהם בכללות . והוא שלשלת המציאות ומציא שכיון שהתלחר והצורים הכוללי׳ לכל מה שבלבוטו ואו מפלגי׳ שבראים . ושיחוייב מזה שהשמים פעולים מפעל אקם לנצ ומיתן כח בראון וכוונה מלחי׳ת לחר שתכלית מפלגי׳ בפעל פעולם הפעל . ושלחר שהם לתכלית בפעל לחריהם לא יפוסק כח שהם הוי׳ם מתוחדים . וזה שדרוש ולחר שהם מתודעים אין שפק שהתנועה מחולשת שהיא מתהוה מהגלגלים ושקפתם ומפרק שלשה שלומריה בשלי ריבנו כי מה היתה הסבה שפעל עתה ולא קודם לכן . ומכלל שהוא מסופק בלומרו מיתין ולדע וכו׳ . וכי כל מדבר בשביכים הטבעיים לפי שלפעמ׳ להם שידברו בשיון העולם ויעייכו כהויתו ושפסדו שלא יעייכו וידו במציאות התנועה ושבמציאות העולם יש ד׳ כתות דעותיהם מתלטות במציאותו . כת לחד לומרת שהעולם קדמון מתהוה בחיוב והוא בלת . והכת השני לומרת שהעולם כתחדש ושפעל פעמים אין מלכות להם . והכת השלישי לומרת שכתחדש פעם לחת לבד ולא עוד . והכת הלחרון הזה שמתלבט לשנים הלחד לומרת שכתחדש יש מיש כשלטון ושיעתו . והכת השני לומרת שכתחדש יש מאין התחלט כמו שיזכי המדקדק . ועדת המדברים שלשלוכים ולזה כטו חפצי עורתנו . ומתוכח עם שלטון בשיון דבריו ומציא טענות כנגדו ומשיג עליו ועל כל הדעות לחרות בכח וש ומפר שיון ברחות שהטילו בעתה לבלר שהעולם קדמון ומשכר מלתעות עול . ומפרש ואיל ומוזר להזכיר קצת הויכוח שבו׳ לעיל לנוכך תקומי . ומבטל דבריהם שלומרי׳ שהש׳ית הוא מניע הגלגל הלישון וייחוייב בו חדוש הידיעה ושפעל ובלר שתכונתם בחפץ ועוד מפר טענתם בלומרם שהוא כיומים כל הכמלות וייחוייב שיהיו עמו תמיד ומכיב על זה . ומציא דברי הרמכם ז׳ל שכתב בפרק ל׳ת חלק ב׳ ומה שלומר כי הרצוני אין לו מופת על קדמות העולם . ומכיל שכל מה שלומרו הפלוסופים בטבעיותיהם כלל תשובין שדבריהם לחר המציאות ושמכו מכיחים לדיותיהם ולהו דבריהו קודם התחדש ומציא משל הכותב בקני לומו שמם שיתחייב שהיה לא קודם נתתי לעולם :

פרק יד מבלר הסבה השלשלת להעות לב הפלוסופים לומר שהעולם קדמון . ומבלר שבמנתם ושפר לותם . ושבלר שביכים בשיון סוכן ושעשה ומה שיתחייב מפה

וכל מה שיאות לזה הענין כענין הזמן. ומצינו עליהם לומר לפי ידעו להשוות דבר שהוא מפוקפק מניאות ובזמן עם מניאות הסס ית וכן לפי שעשה ויבחר עכיניס רבים עם בזמן וכי מניאותו כעדר כי העבר חלף הלך לו. והעתיד עדיין לפי היה והוה לפעמי המניאות ומדבר בזה הענין כיתר פלפל ויתר עז. ולפרוך בזה להיות רוב טעמתיהם בזמן והוא להם כמנדל עז ולפסנת זה כפל הענין כמה פעמים לצורך מקומו:

פרק טו מבאר עוד עכיניס המורים על חדוש העולם נ"ב ומביא נ' הקדמות שייכות לזה הדרוש ומביא עוד נ' ראיות ומופת חותך. וכ' ראיות שעלו למספר חמש:

פרק יז ידבר בענין הגלגלים ותמותתם ושהיה תמיד במאמר הכמה והלימה והסיוע. וכי היה לנו ראיותיה לו הכרחיית לו טבעית והסנה שפועלת התמעם בלא וכל נפש בני לנפש סיבותיה וזה שילך לבלתי תכלית פקר והשלישית לימו נפש ולא כח בנפש ולפיך יביא הגלגל הנפשי כי הם במאמר. וכן היכם מתמעטים בהגדלה כתמיעת המניעתם ומבטל כל זה בטענות וראיות נכונות וכי אין דרך לתמעתם כי אם בהפסק ומפרש ואזיל:

פרק יח יאמר שאחר שיות הגלגלים פעולת הכח הרמים ויכול על כל. ובבטל הספל יוכיח על הפרון הפועל לפיך יבקו מן הערכות הנמי' הכריח שלא כתפקח רפש ושוב לו נדיק וכא לי. ואומר ומציב כי הנמים כהרלו בפעם אלהי ומודה בסדר הכון ופס ופטרו כארץ והוא הסדר המתוקן כל ימי הנמים על הקרקע שלא יוסבו תבל ושוכני ארץ. וכן דעת רלל ומביא כמה מאמרים מורים על זה. ובפעת הפריון ובעת הלידה גוזרים עליו כפי טר הפעה. ואומר שזה דעת תורתנו ומביא רא"ם מן הכתובים. שים זמן ועת לכל הפץ. ודבר זה כתוב בתורה שכני הכתובים מפולם בכתובים ומוכם בנביאי רלל. ומביא מאמר לרלל שאמרו זמן היה לאדם הראשון שיכפה לנן עדן וכו' ואומר שמאמר זה קשה להולמו ושהרבון כזה לגלות סוד כמוס. וכותן משל כזה ומתקבל להודיע שלא כתחדם סוס ידיעה כלל כי כך נזדם ידיעתו הקדומה ומפרש וחזיל וגזרו שלא לבטל הסדר המתוקן הכללי בעד נים פרטי שלא כודע מה טיבו ונזדם ידיעתו שהסדר יהיה בכוון יבקע על עד וכתן יום מועד לכל חי חסנון על כל המעמ' ושעבר מבות בהלי עלמך ליבש. ומביא מאמר לפרסטו וכות לענין ומבאר בהפקופות והכלל העולה מפרק זה:

פרק יח יבאר שהסס שם התואר והתואר מקרה שנריך לנושא ולפי יצטרך לזולתו וזה כמבא בהקדמת ולפיך בשם חכם יקראנו. ומבאר דברי ר' נבידול שאמר בבקר מלכות שלו לאחר חכם ומחכמתך שלמת וכו' ומביא שניהי התואר ומקריו ומהם שיחוו מאלו על כל לפיקיו ומבאר שכל מה שידע שלם חכם מושיבים ידועלו מהשנאתו בעצמו על ידי חושים חצוניים או פנימיים או שידעבו בהקים אותו לדבר דומה לו ומבאר מה שאמרו החכמי' הוא שידע והוא שידוע והידיעה. ומבאר וחזיל. והשלישית יודע עצמו בעצמו וידושו הוא הוא. ומהם כתחלפו המלות הכל דבר אחד ומבאר דבריהם כמה פניס כדי שיכון הטוב. ומביא משל לענין זה ומפריך בענין זה. והשלישית אין לו מוכח מהשנאה לא בשכל ולא בקרקע כי אין לו מוכח לא בנדול לא מצד שקבל ושהשכלה לימו דבר זולתי שהשפעה עצמו וידע כל שהשקפות להיותו התחלה להם

ומבקר ומזיל כמהבנו הטוב:

פרק יט יבקר שכל חכמה לפי תוספת כי אם בידיעה ובקיאה לפי יוצנו כי אם בשכל. ואין השכלה כי אם בשכל. והשכלה יוצנו כל החכמות והחכמה היא ההשכלה והידיעה בדבר בשלמות ומביא לידיעתו והשם את משכיל בפעל תמיד. והשכילו עצמו יכביל כל המבקרים והבדלים אשר ממנו הוספתנו ומבקר ומזיל ומפרש פסוק ה׳ קנני ראשית דרכו כאר הטוב ופסוק מעולם נסכתי מראש מקדמי ארץ קול שכנרת העולם ב זמן מרגה כאשר גזרה ידיעתו הקדומה ומפרש מעל כאשר יסך האומן את היוכן ומביא מעל האומן ומפרש וירא שהיו את כל אשר עשה והנה טוב מאד. וכרך נתן הבורות שיתן לכל אחד בו ורך הכאותה לו. ולכל לקבר ומבקר הבורה הנפש ותה לו והדברים הבריכים לו להרחיק מ. ויקיו ומשכל הוא רחמיו כלי לומכותו את לעשות על ידו השכלים:

פרק כ שאחר שבתבקר שהוא יודע והוא הידוע והוא הידיעה ובידיעה עצמו ודע כל המבקרים למיניהם ובקיאי העולם משתכים והנה יתהוה להם שמויים רבים מתחדשים בכל יום ויחוייב בידיעת שימוי ידיעה וחלילה למו מלדיעם ליחם שלין דבר כזה ומבקר ומזיל והוא פרק יקר הערך ומביא דעת רלבג בידיעה ודבריו תמוהי׳ ובריכים עיון ומפר׳ פסוק היתפתח הגרון על החובב בו וכו׳ והכתוב׳ בחשבים וחוזר לדברי רלבג ומה שאמר ומקריב להביא דעותיו ולא ישרו דבריו בעיניו ומשיג עליו ואמר שפדקי הפלוסופים ומה שאמרו תכלית מה שבדא ממך שלא כדעך ודברים דומים לזה:

פרק כא הקריב בדברי הרמבם ז׳ל אשר כל דבריו הקמת והנדק כולם נכוחים למכין ויסרים למוכחי דעת ושאין שתוק כין ידיעתכו וידיעתו כמו שאין שתוק כין עצמו ועצמו ומביא המחבר מעל יפה ועוב דבר לבור על שפכיו. ומביא מאמר מרזל לחזק דבריו ומבי׳ מעשה שהיה להקב׳ לברהם זכותו כ״ש עם מל״ שפרד משפי׳ עם העכין ובאות לו:

פרק כב יבקר שהפעולה הבעשת ברצון לו שיהיה בבוחה לו בדרך שתוק והתעל ושה פעל הזה השכי לינו פעל חכם ואין ליחס דבר בזה לשית ח׳ורק שפעולתו בכוונה ורצון שתהיה תפארת לעושה ויניע ממנה תכלית לעושה והמחכה לתכלית לא יאמר כי אם כהגיע תפוחו שהיה התכלית. והנה הוא׳ת לינו צריך לתועלת מן שיש לאחד ואל׳ לינו יתכן שיאמר לו ינוח לשים בריח לך לאמור להם שיעשו כך לו לא יעשו כך כדבר שאין לו תועלת כלל וכהעדר השבה התכלית׳ת בבר נודע מה היה למלכתו ומזיל ומזיל לכפי דרכו ומביא שהקב״ה ברא העולם בתור׳ אחד כדכתיב עולם אחד ינכה אם כן השב התכלית׳ת הוא עשות אחד ואחד גבר עליהו ומבקר ומזיל וכן כתוב תולות לאחד אחדו. וכשניע אמרו בשלמה השבה התכלית׳ת ומביא בטוב טעם ודעת כאשר תרלבה עיכיך מישרים ומביא לריה ממה שיעשה בכל יום ויום בדרכים וכפוכדקות ואומר שלהיות הקדש מדיני בשבע ויבטלכו זה לזה יוכלו עמוד ואיכו משתכים בחוזק זה הפך זה ושכתן למולת תורתי כלי שיהיה לשם קק ומשפט כדי שיוכלו עמוד ויתקיים היסוד וכתן לשם הקקים כאשר דבר מלך שלטון ומי יאמר לו מה תעשה. ואומר שמתלבלים לל השכלים יש לשם בחיבה ורצון כריה מן הכתובים ומדברי רזל ואומר שכתן לשם ברך התשובה לחיות כשם ומבקר נק זל בעוב טעם ודעת כדת מה לעשות:

פרק כג כתבנתי השם זית לירקיון ולחוסכי שמו · ושהשלשה הנמורה שלין לחריש השלשה היא השכל · ושהוא רקם ולדון על כל שאר כחות הנוף במעלה וכבוד · והאוסר הגדול הוא להוציא שכלו מן הכח אל הפעל בעין · ומכיון מאמר לפרסמו מסכים על זה ומכאר נ'מצ'ים לאדם בחכמה על הניעו לחכמיה ושמוסכלות יחלקו לשני מיני המאמר שלא יושכל בשם מצד עצמם לבד אבל מצד מעורבים עם השלמות כי הם דבריס נריכים אלין ובהפסד בעל השלמות יפסד השלמות להיות המוסכלות מעורבים עמו · וים מה שיכיו מעורב עם בעל השלמו' אבל במצד עצמו ודברים לעצמו כמה שהוא הכח זה לא יפסד ויאמר קיים בנפי ואי לעולם ומכיון מאמר מן הרב'ל דומה ומפייט לדברין ומפרש ואזיל · ושהאדם יש לו נ'שלמיות שאחר כח הכחנה והב' השכל שהוא השנה והנ' השכל הנשכל וזה לכיון מעורב עם בעל השלמו' שהוא בעל ההשכלה אבל עומד בעצמו וזה השכל שוא שכלי וקיים בלתי הוה ובפסד והכן זקוקיהו ונכנל מהשטעות ומדברי ם שלי שלב ובכללו יש"ג לבחוקה ויהיה מוסנח מלת השלית כי השנתקה כמשבת לאחר השכל וכפי מה שיש"נהו מן השכל יש"נהו מן השנתקה:

פרק כד יכיון מאמר שים לו לאדם להשתדל בתורה ובנ"ח מנמ' בכח קיים ומפרש וכן מאמר דומה לזה בנמ"ע ומאמר שכל השוסק בתורה לבד דומה כמי שאין לו שוד לקנין עליו · ומפרש ואזיל וכי אין לך גדול בנמילות חסדים כנומל בפשו וכקרא שים חסד · ומכאר כי התורה לחוד והחכמה לחוד ברחיות מן התורה ומן הכתובים ומן הכתובים ומדברי רזל ומפרש ואזיל בטוב טעם ודעת וכי אלו המתעכים תמיד הם יהפכו במעשיהם דנין הנ"ל ורא"ש וכי הנשם הממרית היא המדכנת הרשעה לשכל לקומם שתו ולכן רצוי לחזק השבותו' להוציא שכלו מן הכח אל הפעל · ומפרש פסוק שתה הרשתה לדעת ומפרש ואזיל הכתובים הכמשכים לחריש · ושהכללים לעולם הם מעוטים מן הפרטים ויותר יהדועים ומפרש פסוק דע את אלהי לנוך ועבדהו וכו' כי כל לבות דורש אלהים · ופסוק השכל וידוע יותי · ופסוק ושמי לא ידעתי · ושעצמות הדברים יודעו מפשוטן בשלמות · ושהאדם שיש מה שצורה ליופיה לקומם ולחזק חלק אלוה ממעל וכי בהם כי זה כל האדם · ומשלת המדות מעלה רמ"ז קודמת לחכמות וסדוב מנות התורה במעלת המדות מן הכתובים ומפרש פסוק ויברך אלהים את האדם בשלמו כשלם אלהים ברך קומתו פירוש קדם כלם ומתקבל בחמת ואין כו' שום בשל ·

פרק כה יבאר כי פעל השכל יכוכה תמיד בשם שפע על נר ההרמות ומפרש ושולך ומבאר מלת ההשנ'ת ושהשית יש"ע על מי שיקרב אליו ושבריך להם ולנקש על כל חכמת כיוצא ושברי מוה כי לא תבין יראת ה' ודע' אלהים תמצא ושרבה בשלמים זה הכנדלים ולכן יפסוק בחכמה ויפסק לקריה ושאל יסמך על מה שיכיחו לפוס ריחטא אלף בחקיה ודריסה כי אז יהיה כשבח המרום במרום ומפרש פסוק כי עמך המליחה למען תורא וכי כל דבר מופלא כעין מה יאמר שים לו מורא ויבאר שהרבה מצות בתורה שהם ממשלת המדות ומכיון קצת מהם ומכיון לין שיש השנתקה השלית בשלמו וכיים ה' דעות בהשנתקה ומפרש פסוק שיגיע יפת לשם ומבאר מלת כשמם ושדר ההשנתקה:

פרק כו יבאר לין לין מין קון לשכל ומפרש ואזיל ושהשפע שלשי מהשנתקה בשכל בשכל

לישב המין הלמודי וכל לוים ישיג כפי הכנת חומרו להשכיל והתעסקו בלמוד המושכלות והכנת חומרו יהיה כפי עת ההריון והלדה. ובספר זה תהיה הכוונה. והנה הרב מורה נדרך בזה. וכתב שכן נם כן דעת הפילוסופוס ומביא הסנה לזה ושתים שהשיגו על הרב על לחת נעכין דעתו כהסנחה שורשה שהוא דעת הרם שטו בעצמו. והשני שלמה הכהן רליה מדברי אלנזכר לל ברלהי שהכיא בשם אפלטון ולמה לל הכיא ממלמד הרלשון מתחיל בחכמות והכיא מן למלמד השני. ותפס עליו הרב רבי שם טוב בן שם עוב בכתב ולל נעניני התרתי מלסרו והשכיחו עליו כפי מה שהשנה ידיו:

פרק כז מבאר מאמר לרסטו שהכין בספר המדות מאמר עשרי פרק שלשה עשר והוא נדול הערך בנדך כל למדי עיון ומפרש דבריו על פי התורה לשבר הה' שלם משה. ומפרש פסוק והלבת בדרכיו. והנה בפרק הנילה דעתו. בהשנחה בשכר ועונש. והשתרות הכפש לשבר הוא הלשבר. והוכח דעת הפלוסופיים הקדמים שהיו לומרים שה בשה וזה בלומרם כי להיות העולם השפל משתנה תמיד ויתחייב שדוש ידיעה לפרטיותיו לל ישנים בו כלל כמו שלל ישנים הלדם על היחידים והפרעושים שבניתיו לו דומה להסתפ ויתים מהם. ולל מר למנם קבעת מחשבות הל ית הוא על לבדית בני הלדם וכו'. ומכלל לשבר ימריך למזימה וכו' וסוף דבר שהתכלל בו ועיין ורלה כי כלשם מחמדים עם מה שבתב במאמר ז' פרק ח' ופרק ט'. ולומר שלם יתן לך לוים נרוע בנוע מוכה שדים. מרגל: לל תקבלה בשבר פניים יפות. ולין לל תקבל דברי חכמים בעת בי נוילים ידבל. ולמת יהנה חכו ותוערת שפתיו רמש וכן משלם לל רלינו מי שלמד החכמות מן התורה. כי ממטרוכה לל תלך לביתהמטבחים לבשל ולל תלך לבבד הבית ר"ל לקחת מטושת ולשלטי ביתך והחכמות נריכות אליה לרקחות לטבחות ולאופות. ורוצה לומר לפרש דבריה ולנלות מבפוניים ותוכח עם החכמים בעיניהם. ומפרש פסוק שמע בני ושרל על דרך החכמה. ואחריך נאמר: מעם. ישמע חכם ויוסף לקח נדק ומשכנו ומיסרים כלשר תראה לחה המעיין בה ית:

פרק כח מפרש פסוק בעצה ובשמעתה הדבר כלשר יאות לעשם חכם וכעין מי שקרל אותם עמק בפיוזל הוא שמו שלל ידע ומשם. וכלל הפרק הזה תשלומי הפרק שקדם בשביעי ומשבח החכמה ומעלותיה. וכי הוא מבוה מן התורה ללמוד חכמה כי כלשה לל יוסב דבון וכוונת התורה. כמו שמלאר ופוזל ומפרש פסוק הלל כה דברי כלם ופסוק דברי חכמים כדרכומתוכו וכי מימי קדם עדת בני ישרלל וחכמים למדו החכמות העיוניות. להתקדם בהם לל בשם יתברך שמו בשם כוונה מעולה שבשם ויהיו חלק לזה מאשל אשר בודמה לבר שדין ושהשים הקדוש לשרת לפני שלדין בויתר מובחר שבו שהוא השכל יש לו יתר עזת ואהוב וכבוד לפני שלדוניו בלתי ספק. ותהי המשרת על שכמו בעלותו להרחות לפני ה' בבלות: ולומר שהנה הקל שבקלים שבחכמים דברים נרוכים עיון ופרוש והדברים כפי כח המדברים. והנה התורה דברי שלהים חיים ומלך עולם. וכתיב הלל כה דברי כלש וכו' ולין לל תבטל לעיון ופרוש דרושם

דרישה וחקירה • וכי יש בתורה מלות מיותרות הרבה ומצריך לדעת לזיה מהם יכתוב וכתב הדקטוב במה שהוא טוב ומה שהוא לרעתם עקשים ילפתו לרעות דרכם ועלו בתוהו ויאבדו • ודבר ומצריס יאהב ומשחיתים כל מעגל טוב :

פרק כט

יחקור מי הוא זה ומי זה הוא המקבל שכרו מפעליו אם היו הכפם לה נוף • ואם היה הכפם לו זו כפם מהם היה האם הכפם הבהמית הכלמר עליהם כי הרס הוא הכפם וכו' לומי שכלמר והיתה כפם לה וכי ברוכם כברוכי אי יום • ומפרש מלת כפם ומי היה מ' עיבדק עליה הכרת • ומה הוא • ו שכרי הבריות הם יעודים ממקרה הזמן בין טוב בין רע יהרגון בהם להביר המעיק והמעכב מלעבד אלהים • ואם לא כן מה נבא לב נוד אלהים כי הכתובים כמה נדיקים שמניע אליהם כמעשה הרשעים ואומר נבדקו וכן בהפך ואומר שהשכר הוא להחיות נפולה לפני אלהים • ומהבלקות שתים הבלות הכפם והבלות הנוף ועל שכיהם רמז הכתוב ואמר והיתם לי סגולה וכו' ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וכו' כי לי כל הארץ וכו' ואומר כי עכין סגולה זלת מפורשת בכתוב גדול בפוף מלאכי ומפרש הכתובים מפסוק חזקו עלי דבריכם וכו' ועתה לכם המצוה אלי וכו' עד הנה לכבי סולח לכם לת אלהיהו וכו' ומפרש ואזיל ומכאר השלרות הכפם והכתורה והכפיליס והכתובים כולם בלחד מפכימים בהשלרות הכפם • ואמר שלמה המלך עליו השלום ורליתי אני שים יתרון לחכמה וכו' כי נה יש חיי העולם הבא • ומביא מלמל מן המדרש ולל רבי לוי אמר כל מה שהבריות מבלים מבות ומעשים טובים וכו' וחכמן אמרי וכו' ומכאר שאין מתבל וקבל כיכיהם שכל לחד מהם מבוון לדבר לחד זולת חברו והוא לומר המעלות שיניע לכל"ח בזן עדן כפי מעשיו ומכאר שחיוב לאוד דבר זה מפורש בתורה בדמיו • והנה הכנולה בדורם בדרוך הקיים לת ה' אלהיו • וכן אמר והייתם לי סגולה והוא הכוונה בזן עדן המניע לכפם לאחר חבות וכן פירוש פסוק הנה יום בא כתנור והוא יום הדין והיו כל זדים וכל עושה רשעה קש ולהט אותם יום הבא וכו' והוא כלמר על העוכם הכוונה נפש בהיכם • וכיים יום דין והשכון על כל המעשה ומפרש פסוק מתים כל יחיו רפלים כל יקומו שהקדוש ברוך הוא נותן נפש כח לקבל עגש ומפרש ענין בהיכם בחיים שוכים ועשוכם קפושים הוא לאחר תחית המתים ומלריך כזה :

פרק ל

שהכפם ההוללהי היא הכנה נעלמת לקבל נזרם וכי אין זלת הכפלת לאחר חבות • וכי הכפם הזלת חלקו לותם יום הדין מכמי הטבע לשלשה חלקים עם סיות הכל לאחר לך חלקו בטעם והריש והתוכר לו הנוין כתפוח • ומהלל יתברך שמו נתן בלדם כלק שלשה ממעל סגוליו לקבל חכמה וכניה והשכל

פרק לא

פרק לב

פרק לג

פרק לד

פרק לה

כי אם בכח החלמיד והמצייר והמחזב והזוכר כי מי שלא יזכיר לא יחזב וכ ומי שלא יחזיב
לא ילמד ואם לא ילמד לא יכייר ואם לא יכייר לא יעשכיל ואם לא יעשכיל לא יוכל להבדיל החלמיד מן
החק כי אם לא יעשכיל להבדיל לחלת שכל מעשכיל כי החקר לא יקבלהו השכל ואם קבלו לא יכו
משכיל בחלת ואם לא יעשכיל לא יהיה שכל מעשכיל ומוסכל וכוסף הכל הם חוסים והחוסים בחלים
לחבר המות · והם הכוחות לכל הפעולות הנו ובשל עוזר וכשל עזוב ואינו לא שכל ולא מעשכיל ולא
מוסכיל ובתפרדה החפילה · ומציב שלא זה תעזוב נכחת שלשה ת עזבית כנכות לקוותו ומציב
טעכה מהבנדים הבמזמיר כמוגמר לו שקופים החטוה מהבושם וד ומה לו והוא משלש כחם ובכנד
בעכין זה :

פרק לו מציב התבלות למדכנים לחבין כחומרו שהחוסר הגדול והשלחה שמורה שלין
לחבריה וולתה היא הוכחת השכל מן הכח אל השעל בעין והנכה וכי זה כל הלדם
אם כן מה הועילו תור ת הפס מציבית חקות · ומשבטיו ועד ותיו ולכל כחם חיי רוקו ומקשה והולך
אל כל לפיקין ומציב תעזוב בכוכה בנדק כל לחמרי פיו לין בהם כפתל ועקש כלדבע תעזובת
נכוחים לאכין ישרים:

פרק לז מקשה מפסוק אל תאכע טוב מבעליו ורבה מה לינפת ליה למרי עלמ׳ למשוב טוב
מבעליו תעבונה ומציב על זה כיד אלהיו הטובה עליו ומציב משל לבחר לבריו בטוב
טעם ודעת · ולוח שהעזובת מעמידים ומלטמים הכיכוריו ונורמי להספתר פנים להיותם מסך
מבדיל ביניך לבין אלדיך והלת היא הדעה העזומה ורבה המחרכת שרבבו והובלבו והבלבו מלדבכו
ועשה לבו כל הדעות הכלות עליו על היו זה בבתו ואחר לפי בו ביום ההוא ועזבתים והסתרתי
פני מהם ולין בכל דברי הכבית קללה עבומה מוו הפס ינילבו ותפת כעפיו בחפס נמן :

פרק לח מבחר המחלוקת שים בין חכמים ול אם אל תלמוד גדול לו מעשה גדול ובמבו ונמרו
תלמוד גדול שמביא לידי מעשה ובדאי שהמעשה גדול לחבר שהוא התכלית
ומבחר המלמד לין יובן ויבחר כי הסדיקה במוסכלות לין ערוך אליה כדאים כדוקה ובמופת מן
המוציא ומן המוסכל ומפרש על זו זה מנות בלמדו לבדיקם ועל מה סייך מן המנות :

פרק לט תבחר שים לבל לחשר בפס ישראל יבכה לחקור וללמוד ולדעת מציאותו ויחודו
והסגחתו וכל הדברים שסייך לדעת ולידע לבאי להתפטר ממנו וכי זה כל הלדם
וזה יעלה במעלות להיות בבר מלהין מאמר עליו אלהים לחקר ומציב לחיותיו מלך ומשפטי :

פרק מ לין בא אליו איש חכם בשיטו לחלוקו למר כי ידיעת הפס יתברך בעשיית המנות
ולין נוכך לחכמות והניח לחיה לדברו מהכתוב כי דמיתיו וכי אמר לו שלא לחם
מלורות מימיו ומבחר הכתוב כדת מה לעשות מפרש מן הכתובים כי דברים שהם יסודי הדת
יובנו מן הכתובים בברים לעין בפתח עיניך לין בפס בפתל ועקש כולם בכוחים למכין :

פרק מא יבחל מה שפירשו בו עמודי הגולה כהדדק ור׳ לברים בל חייב שבתב הדדק בשמן
ומה שבתב הרב הגדול הדלמב ז״ל בעבין זה והמבתב מבתב אלהים הוא והלוחות

נתבוננים כלפי מה לעבודת ומתי נלכדי רלקנ"ע נפירוש התורה נפרשת כי תצא נפסוק ויתן על
עמה לפקוח עיניים עוורים והעם ילקטו נפל לות ג' תורות:

פרק מב מבאר פסוק בקהלת שמור לכל זמן ועת לכל חפץ. ומביא ענין כאשר
ומסמיכים לקרוץ בענין ד' כתרות ומביא ה' בבות להקדים השמים חפץ.
ומבאר מלחמר לרביבו על יעזר הגדול שלמר שמים מה יכן כוכבי ומפרשו כלשר יקות בטוב טעם.
וכי שם לבוש יבדק גם כן על המדות ומביא ראיותיו. ומפרש ואזיל המלחמר על פי מדותיו.
ואומר שמה שמחמר בזה הוא דעת רלל שלמר ולזה שמות רבה. וכי כן דעת הכקדמים מקובלים
שכולם ענין אחד ודבר אחד להם:

פרק מג מבאר שהכובדלים הם כפם הנלבל ולבם שמות הלרבע כהדות היובלות מנין
ענין על לרבע שכות תביעת הנלנלים והם הגבריס נקיס וחוב לשמעם
ומפר שלילה עצומה והיא שהספורים הכתובים בתורה אם כך היה המעשה ומה שהיה כך היה
מלי רבותיה להשפם כל כך ואומר כלה שמות הקלה והכה כך היה המעשה ואין לו
לכוב. ואם לא היה כך הכה הספורים בדויים ומלילה למו לדבר על ה' תועה והסיב על זה
בדברים נכוחים ומביא משל אין ערוך לליו ומפרש ואזיל בטוב טעם ודעת. ומביא דברי
הרמב"ן בענין נן עקן. נביולים הכתובים ויעש שם לת הלדם שלר יבר וכו' וכתבות עוד
ויליבים. ומשלים הפרק בדברי בעין נן עקן הוא כמו שלמרנו:

פרק מד יבאר שיש לחקור ולדעת אם העולם הזה שאם יהיה נפסד כחק כל
כוונה נפסד או אם הוא נחיוי קיים לעד. ואם יאמר לך מה לקפד לך ומשיב
על זה ואומר כי מדלגת דבר שזכר התעורר על זה ומבאר ואזיל בראיות מן הכתובים בי
הלומרים שהוא נפסד אין להם על מה שיסמוכו. ומביא המאמרים שלר נמר שכהדרין פרק
קלק ומבאר בכח ואל שהם דבריס נלתי מוסכמים ביניהם. ומביא הלכוכים שיש ביניהם
סירלה שמורים על הפקחת עולם שהם כאמרים בדרך משל כי כן פרשם הרמב"ם ז"ל בכח ואל כבי
אין יכולת לשום מפרש לבאר וולת שהם משל. ומבאר שאם נדקו דבריהם יפלו בתת מסרון
נקקו ית קשר לא יכלו לפלת. כי מסרון הפעל והפסד והפעור יורה על הקרון הפועל
והמפסד והמפעור ולזולה למו מדבר בזה:

פרק מה יבאר אין העולם הפעל קיים נמין כפסד נפ"ש וכי הוא נכחי וקיים לעד
בראיות מדברי רז"ל ומן הכתובים ומתן לפפרות ויכולת שלחר היותו מחודש
והוא לא יהיה כפסד וכי זה דעת גדולו חכמי תורתכו ורבני ישרלל ומביא דברי הרלב"ג
שכרלה שדבריו מכדיס לענין זה והוא בספר שהוא יחזקוני נמאמרים כמו שכתב כמומור כ"ט
מעיין שם ואומר שהשמים יתבן שלא יפסדו להיותם מגרם לחד שפירש בלתי היות נו
מיכויות מתהכות לאמכם הלרן איך יתבן שתהיה הווה ויהיה כפסד שכבר מבאר בשמע
שבעבי כי כל הווה נמצא ויפסד. ומביא הענין שלמרנו בענין מן השלמות הכלתי מעורב
נפסד על שלמות ומבאר הענין יפה ושוב:

פרק מו מכאן ואילך כתב בן רבי בכבודו החכם ר' שלמה בן גבירול כתיבתו הנכבדה הנקראת כתר מלכות. ולפי גודל ענינו ליחס לבד כזה לא נתן ומלבדו ממנו מי שהוא חייב בכבודם לחתר לזכרו ולדבריה בשמו מכבוד מה לעשות. כי דבריו נראים עיין להתפתח וכולי האי ולאו. ולומר בהשגיאל הספיק השלי לעולם כהמשך הלוז הזוהר מן העין. וזה ליכו מוסכם בין החכמים כי חולקי עלי בכח של עם היות זה דעת אפלטון גלינוס וכבר השיג עליהם ארסטו בכח ושם עליו שבר כוס הרופאים מדברי בן סיני והרם דבריהם כבדי הדמיון ולין מי שיש לו מיד ספר הספק ולא היה לו לתת דרך להכנת דבר גדול הערך כמו שהוא הספק נדבר מספיק כלתי מוסכם בין החכמים וכן לא יעשה. ומביאת דבריהם וטענותיהם ודקויות דבריהם בכל כלתי יהות לדרוש גדול הערך כזה במופתים חותכים. וטענות נודקות. וכטולים כלשר תרלה בפרק זה מבואר היטיב כל דבריהם ואחר כן מפיב עליו כדת מה לעשות לכל דורש חכמת וכן יעשו:

פרק מז בחכמת החמוכה וגדרה ועניכה על ככון. ומבאר ענין דבר זה בלשר הטוב במופתים. ושהשכל למעלה ממדרגות העין וכן הכבואה למעלה מן המשכל. ומכאר ומזיל כדברים עוכים וכחוכים יפ:

פרק מח דורש לדעת החכמה הזאת והמופתים הנעשים על ידי ענדיו לכיאים עליהם המלוס יחוייב מהם הלמשה עכ"פ. או לא יחוייב שיחמיכו בהם ומניין ויכוח פלה ומתקבל מן הכתיבים המכחישים זה לזה זה. ומבאר שהמעשה הזה יתכן בדרכים בוטש לחם לזה שתכוללה זה דבר סגולי או דומה לדברים אלו ואיכם מספיקים עשיתם להפריח החמכה. ומבאר פסוק ויעשו כן החרטומים להוציא את הככים ולא יכלו פירוש כלה ואחת לפי דעתו שעשו הכתוב הכין ויבאר שהדברים הטבעיים בקרלים מצבע שדים ומניח על זה ראיות שלל כלן ומפרש מאמר עשרה דברים ככרלו בעבור שבתבין המעשות. ואומר שבבר כלה המאמר שכתוב בשהדרין פרק ד' מיתות. ושישראל לא האמינו במשה עד שעמדו לפני סיני כראיה מן הכתוב וגם כך יאמינו לעולם. ואמנם מה שכתוב ויאמינו בה' ובמשה עבדו לפי שראו כיסים רבים וכבדים חבילות וגדודות מחוברות יחד וכפוס משתכים מבמה פנים ומבמה מיבים וכפוס מבפים פוכים ועם כל זה לא האמינו אחוכה שלין בה דושי עד שעמדו בהר סיני:

פרק מט יבאר בו כל מה שבעשה להם עליהם כמין השם שזכה למשה בסדבה לשולמו לבני ישראל ולא תקד תקד למנע השבון עם רשויהם מן הכתובים:

פרק נ כלולו הוא בשלום תפרק הקודם ומבאר שהכח הפיעלת להאמין בנסים שעליהם ולא בכסים שבעשו במדבר. כי בנסים שעליהם פיוב לאמר ויאמינו בה' ובמשה עבדו ולא בזולתו ומעם כל זה לא היה לבם שלם עד שעמד הר סיני כמו שאמר לעיל. ומביא ראיה מהרמבם ז"ל שבתב כמאמרו הכתוב ובם כל דעות בהלכות יסודי התורה פרק ח' ופרק ט' ופרק יעויין בפרק שלם יחוייב שכל דברי הנבואה יכולם השכל פי שהנבואה למעלה מן השכל במופת ומבאר

ומפרש פסוק לאמר הדלת לדעת והדלת סם מסותף ימיר על רלות הפין . ועל סקול הדעת
. ועל ההפנה בהכנה ודרך החכמה ומביא סבוק וידע ת היום וסבוק וקיו הדברים הללה
וכו' . להקשות מהם על מפרי הלב ומביא סבוק אמס עדי כלום ס' וכו' וכאן כשלם המאמר
הרשעין תהלה למי שהוא לאחרון ולשעין ותמיד יעמד כו כלישין לעתן דקמיו ומסדיו לאמן :

המאמר השני הנני מפת ח פתוחה לרוחה ומצ אן מנוחה ונסו ינוואנחת

פרק א ממאמר כ' יבאר שקשה נפ יביו לנדעת שבדלה סיש בה חלול השם למי שלא יבין לותם כהוגן וכי עדת מה מה בקדלי המקובלי לאמיכו לותה בכשוטה ומביא מרגלית שכתב הרב רבי יצחק בהשתת ז"ל סיימן קכ"ו שם רבו שאמר לו ביחוד ומה שאמר על המפרשי שפרשו על הרמבן ז"ל ונזר לומר לבלתי היות לו עסק בכח תרות ומביא ההגדה לאמרו בהכוך וכו' והכתוב בזה ממעשי לדיות וכבודי לא הר לא לאמן . ושרקבט ז"ל ור' יהודל חייט ור' שמואל המניה עם וולטם מביא לי ההכמה דברי בזה ופי רבו לותה על דרך כאן . ומביא דברי המפרשים ומביא פירושו ותופס דברי בעל מבח יהודה והבן דבריו ולומרו שמי שתרג כי לקח לותם לדלי לאמית יהיה פרושו כלאמרם יעקב לבניו לא מת והבן דבריו ותמבח הן ושכל טוב ומביא מה שכתב הרמבן בשולמן של ערבא ומה שכתב ן' עזדל על זה ר"ל על פסוק ויתהלך חנוך את האלהי' וכו' ומה שכתב בתלים סוף וכן מה שכתב הרלב"ק ז"ל ומה שכתב רס' שמת . וכן כתבו רוב המפרשים :

פרק ב מביא מה שכתב רבי יהודל הכו' בשם ר' מנחם מלקנט ז"ל והו' מלא' יקר הערך ומבאר קצת דבריו ם נלמדו בקובר ויובן ממנו במקום לאחר . ומביא
כלול ר' שמואל המניה על ההגדה ומפרש מה ר"ל שאמו כשם רבו ומלריך בעבין כהוגן ועול לפלה מלין כלאחר תלפה עיכוך מיפרים :

פרק ג יבאר שאמו כשם רבו שהוא מטטרון כשם שר הפנים שהוא הרב ומפרש מה ר"ל פירוש מטטרון ומפרש ענין הנשיקה ר"ל מיתה בנשיקה ופי' שכיכם ומה ר"ל ולא לאריך בזה שזה קשור בזה :

פרק ד יבאר לילך חנוך בן ירד הכו' בכל מקום שילכו חנוך בן ירד הכו' בפרשת בראשית לך הוא שם משמל לחיה מחיות הקדש . המוסמע בראשון . ומביא לילה לבניו מספר הזוהר ומפרש פסוק והחיות רנוסוה כמראה הבזק . ומביא כמה פרושים שפרשו בו המפרשים ן' עזדל והרמבם ז"ל ומפרשים זולתם וחכמי התלמוד שפרשו מה ר"ל כמראה הבזק ומביא פי' הרמבם ופי' תרגום יוכתן בן עוזיאל . וילמד שהחיות כתהו כשכראה העולם והמעולם שכשה מטטרון וחנוך שבראשית לכה היה בעת שהיה כי הוא בא לעולם לאור כדלית העולם בכמה שנים . ומפרש ואזל בדברים ישרים וכיוצים :

פרק ח מבאר שלומרו חנוך לבעל הוא שם משמל על מקום לתקבי כעל ומביא לילה לבניו מן הזוהר וכי חנוך בן ירד שם משמל . ומביא לילה
מספר הזוהר ולאחר מבאים פנים בקדל בן ירד . לאחם שבנה העקדית הפועלת להשתל לו

שם זה הוא על שם עשר ידידות שידיד שכיחה וכו' שמוזכרות שם התבות הנעשית מן הלוחיות ומביא ראיה על זה. וכי בפרשת כלך מודיע שהוא יכומטרין. ומדבר כמי שקל יפה טעם וטוב ריח. ומביא ראיות מן התלמוד ומן המדרשים כי לא יתכן שהברקאית הוא מה שקוראים המקובלים חכוך ומומרים שהוא מטטרון ומביא ראיותיו כדת נתוכות. והוא פרק יקר הערך מלא מעורר יפיים ובוקע עיניהם ומקין לבם להבין דברי חכמים וחידותם ומתמרים זכים וברים לפקוח עיני עוורים ולהסיר התבלול והבמורים מן העין:

פרק ו אחר שהוכיח שהכרקאית ליכי מטטרון הסר יצחר לידים כמה תכלים ומומרים ומפרש יש גדולי הערך לכסי שם לומרים שהברקאית מת וכפטר מן העולם. וכן מן הזוהר בפירוש.

פרק ז מתרץ ומפרש מקום שים לחום ממחר רבי אלעזר בפרשת ברקאית בספר הזוהר ומבחר שד בדרי רבי אלעזר כתמרו דרך שם ומליצה. כדברי חכמים ומוכיח ומכריח על זה. ויבחר לרך מסר בידוכל נגזי עלמין וכו' ומביא ממחר לרבי מנחם מרקנטי שמפרש ממחר מספר היכלות ומבחר ממחר לבדיקים שעושה להם כנפים כנשרי ושטים על פני המים כיונים ומחריך בעכיבים נכוכים. ומביא לרזיל ממחר במדרש רות ומפרש שכמה שמות יש לשם הפועל. שהוא השועד ומביא דברי רקנטי ומפרש ואזיל:

פרק ח מפרש מלמדים נוכרים למעלה שישמע מהם שים שהם תשמה עם היות שהכל כתבחר בהם מה שהוא רי. ומבחר דברים הם. ומפרש שהחכמה תחלק לב' חלוקות ושם משל ומליצה. דברי חכמים. וחידותם. ומבחר כל אחד ואחד מהם ומפרש כדת מה לעשות:

פרק ט לתקן דרך ה' ולסלול המסילה ומפרש מה רוצה לומר שעלה למרום ומביא מן המדרש ממחר זה לעיניכם כדרך מעשה. וכי רוחות המתים כעשים שלוחי המקום ומפרש כשעלה אליהו למרום ומביא דעת קצת המפרשים לכסי שם. ומביא ממחר מנחם סוכה פרקן קמח הוזם כל מבנותם והוא ממחר יקר הערך ומפרש שמשולם לא ירדה שכינה למטה מעשרה ולא עלו משה ואליהו למעלה מעשרה ומביא פירוש כמה לקרבן חביב על זה ודי בזה העבין ומפרש ואזיל:

פרק י מבטל דברי המחמיכים בגלגול ובפרק הזה מבטל דברי המומרים שכפם כי תמעול מעל ושמה הכפם ההיו' תכנם בנויית שאר בעלי חיי' ותהיה כפם נמל פפם חמור או לכלב ימליכין לותו ומומרים דברים שם שקו עליו בעירים כעדים ופקפקים והו' מבטל דעתם ופקיזותם בדקיות מופתיות שעם:

פרק יא מבטל דעת הסני שכפם הוא חוטף תכנם בנוף לדם אחר פעמים שלש רגל שמת רלוזן כמדרש ותכנם אחר מותו בנוף שמעון ועל דרך זה יכלה ויפגר ומבחר נועבותם ומבחר שדברים אלו הם מכת הכעבעות. ומביא דברי הרב רלי בן הרמבם ז"ל בכתבו שמבחר שם מקבלו הפסקת שעונדים ותכרו בלעז הגרי ובערבי בקרק כפתית על עבדין ודברי כפר

ספר מקיר חיים . והכרי הרלך כמ"ש ר"ל והלריך נם הוא והוא ע"ה הכיא דעת לרפטו
והכיא נ"כ דעת ן עזרה ע"ה ועוד הכרי הרל"ך ודומה להם כת החכם ר' יוסף חיון ז"ל ואומר שזה
דעת הפלפלנאים בימים הקדמונים כמו שכתבו עליהם הכו' וכן דעתם כספר כ"מ:

פרק יב יבאר לוך שהכרים האלה עול בחקו"ת והלילה לבו מאלדיכו מליהם אלין הכר
כזה ח"ו ומבטל הכריהם בכח וחלל בעו ותשבומות ומביח רחיות מן המועתק
ומבטל רחיותיהם שמביאים מהכרי אלוהי

פרק יג יבאר מלין נח לפלסופים הקדמונים לטעות בהכר כזה והמסכים לחכריהם
כל לטעות בהכר הנלנול ומפרש ואומל בזה הענ :

פרק יד מביא מוכחים אותם' לח כמנהג כל החלן ובכל הנוים ולח יכולו נוים זעמו
כי מבטל דעת זה ומביא ג' טענות טעונת מהיזמת והנדק כל בוחכם ומופת
קושך לפקוח עיניים עוורים :

פרק טו יבאר לוך שהיכרים בנחוש וכו' לומר שהשעלי העניינה הם משמים שותף עם
הקב"ה מכוונים עליה ומזיח דיה שהוא כסיל שהרי בהזיח אומ שהספיכו
הם כלי מלאכתו משרתים עשה הכרו למשוך בקול הכרו ומשבר הכריהם ברחיות בדורות בט כ
טעם ודעת ומבאר הכריס בפוחים ויסדים בלבותם והמיטים עקלקלותם יולים כם ה' על פועלי הסין
סלום על ישראל:

פרק יו מבי הכרי הרמבם ז"ל לפקוח עיני עורי והכיאם כפר ושו לספר יכיחה הלריך
הכריס מספיקים לזה הענין ואומר שהסחיות הם מדותיו של הקב"ה שפועל
על ידם כל הפעולו' אשר הם בכח ובהם מוכיח מן הכח אל הפועל בכחו וכבודו המכריע ביותם
מיום שעלה במחשבה לברוא את העולם עד עולמי עד והשם מהם הם לשם קבוע ושמת ימי הבריח'
וחלוף השמות שקרוים אברהם אביכו ורזל ומזכיר כמה שמות כיכו להם וכלם שמות משתתפים
שמות רבים ושעינן לחד והפלוסופים יקרחו להם כשם הנלנל וכלם לעינן לחד כתכוונו ומבחר
לבו ח תועלות סחיניות לבו מהכרי הרמבן כולם בכוחים למבין ויסרים למו נאי דעת ואומר כי
הפלוסופיח האלדיות היח דבקה ותדוקה בקבלה האלדיח המקובלת אים מפי אים עד ועד בכלל
והם נים אתם אלין שנתנה והם כתהלף במשמעותם כפי כת המקבל כי הקבלה יש לה לשון לבדו
מוכרח כיהיה שמיתת יכן הפלוסופים נם כן יש להם לשון פילוסופי לבדם וכולם עולים בקנה
ר' ומקובר הכתוב ולמודם שהם הסייבים לחכמה ומכתר בקל להקדים המאוחר והמאוחר הקודם
כפלי סיחרות כל יקומו כי לח ידעו את מספר שדי הארץ . וכי המכוון כדבריהם שהספיכות
הם הם האלכות ר"ל האילות כמו ויבחו לשדים לח אל ד והאלהות כמו מלכות כי המלך דבר אחד
והמלכות דבר אחר אלת המלך ומפרש פי' אחד מה ר"ל הכהנות והם הם הסדר המתיקן כמופת ואות כי
קדבר מתיה כבקיום ושלום הספל כנהי כאומרו מיום הוסדה ועד עולמי עד כיאמור שמורה על
הנמשכת :

פרק יח מבאר שהמקובלים רבי אתר כי כל אות ואות מבנד בפרת כייר כוכב או ל
משנעה כוכבי לכת הסר נ"נ נלנלים עם קוקביות משם בן : נ ו ב ש

שה שכתב הרלב"ג ז"ל בפ' הטבה וזה בפרושו לספר יצירה שלו ומביא לשונו בפרישות ומבאר כל כוכב וכוכב מה מחדש בעולם השפל ומה משטרו בפי הטבע וכל מעשה תיקונו וגבורתו. ואיך כח מתפשטים ובאי מכח שם בן מ"ב וכל חכמי העולם כולם בחקר מודים שכל מה שיעשה בארץ מן השמים בבחינת הכוכבים. ושם ירמה החדש החילני שים לבלבל העבודה יבין השכוח ומלין שופטים ושעם דבריו משם מקורם יעויין שם:

פרק יח יבאר לזה ספר יצירה מסודר על ג' דרכים בעולם ובשנה ובנפש ומבאר שם בן מ"ב וכל שם ס' מהם יש לו לבאר ל' שים לו מוכיח והוא דוגמא לבעלי חלדיו ודבריו מתומים וחתומים כדרכים למודעי למכם ישתפקו מידע שכל יושבי תבל ושוכני ארץ כולם בחקר מודים בעניין זה שמשטרם על הארץ מהשפעה כוכבי לכת והמקובלים אומרים שפעולתם מהם בעצם ומהם נפיים דרך הגבורות הקרובים ומהוכים משם קבוצת לרוב שם יהיה לו שם קבוצת כמו שתרגמה בחילון הכוכבים והם בעצם סדר המתוקן והרלב"ג ז"ל מנלא טעם ומבאר טעמיים ומביא תשובת שאלה לריבם שאומר שלא יפקר הם עושים אלו המכוונים בכל ברכה וברכה מלים ברכיות מן התפילה לספירה לחד וכי תשובותיהם ישם רוח והדיבור ליון בהם. ומביא כמיך לדברי מדברי רבנים משבילים בכל חכמה ויודעי דעת ומביני מדע ואשר כח בהם להבין ולהשכיל. והספירה משפעת על כוכב לחד יותר מחברתה וחק וזמן נתן להם שלא יסבו את תפקידם והוא הסדר המתוקן לעשות כל אשר בארץ לפי שהתבוננו שם ברצון בורא שלא בכל זמנו ומכל מתרגמים כיסף ומביא תשובת הרלב"ם ומפרש ומזיל:

פרק יט סדעת חכמי ישראל שעשקו במשכלות ובפלוסופי שומרי שם בן מ"ב כל אות מהשם הוא רמז לשם יתוה ח' משמות התוארים המיוחסים לו"ת מכל פעולותיו וכי כלם מנחלים במקרא ושם רשי כחוש הכוכב ושיתכן ברשי תנות השמות המיוחסים לקוטו הכוכב יורו על פעולותיו שים כזה עבייכים כוללים וזה שם התומים לשלוח מלין ומבאר כל הקוטיות המוזים על שמות התואר הבו ולכה מוכיח לחד לחד למנח הסבון כמו שתרלכה עיכוך ושומר שלא יפסוק הרשה ברשותו כי הם מקובלים מלכתי שלישי כן כי הוא מלכו שומר ושומע ישמע והחדל יחדל כי הרשות בידו. ומביא שם ל' בקבלה ושומר בפרק זה הסבה הפועלת למה היו מלמדים לותו פעם בשנה כדי להבין ולהשכיל רמזותיו וסודותיו ואיך שייך לישם לשם ל' עם היותם ג' שמות התואר ואיך חבר ישמעאל ח' ספר בעניין זה קרשם פי' שמות הל' היקרים רומזים רמזים ומפרשים איך הוא ל' בכלל מן המקרים כולם ואיך שייכים להקרא בשם אחד:

פרק כ מביא מאחר לרז"ל שאמרו שם בן מ"ב אותיות קדוש ומקודש ואין מוכרין אותו אלא למי שהוא נכון וכו' ומבואר דברי הרמבם שפי' על זה שאמר שלי לפשר להיות מיחד אותיו מלה ח' שם אחד ואם יחלקם יהיו שבים או ג' שמות כפי חלוקם ואומנם הוא שם אחד שהורה אותו אחד בעניין השלוחיות. ומפרש שאר המאמר כדת מה לעשות כיתר שלא ויתר עז זדקן ויהדיו ומביא בקדש לדרוש ח' שמהבר בעניין הנפש דרך קבלה בדרך מפל ומליבה:

בפתחות במאמר שני

פרק כא אומר כי חומר הלמד ומאחר הכעלי חיים כולם כאחד שווים ואין מי שיכריל כי אם השכל ומכאן ך יתלכם השכל כאחד ושכלי ההיולי איך יהיה שכל בכוח ומניח אחר לבאין מחשבים עם ההווה ומכאר המשל והכמשל במילין ערבים כולם ככותים למכין ויסרים למוכאי דעת יערב לשומעם ויותר למחכים כי הם קושט דברי אמת יערב לבעם · וכי המשל והכמשל זה כל הלא שעל זה אמר דוד המלך עליו השלום ואחר ככוד תתקבני ואל יהי פתי מאמין לכל דבר אלא מה שיקיש השכל בעיון כמופת חותך ושיסייעהו השכל ויסיגהו ושם בחמת וכתחים וכמו כן יאמין המקובלות ממי שחייב לקבל ולהאמין ולקבל דבריהם וכזה יכין עולם לפני אלים :

פרק כב יבאר מיני הפעולות או שיהיה פועל תכליתית או פועל שחוק וקלות רוח או פועל שעדה ותחבולה כי ערום יעריס הוא ומנה ומריבה או פעל במקרים בלא תכלית ולא יחפץ בה ולא תפץ בה כאלה כי אם בפעל תכליתית הנע ה בדעת ובחכמה ומשרש ואור ל ומחאר דרים יקר וכבים כי איך יתכן לעשות הכסכך לבקלה והכשחי וקיים להוות וכפסד ומשיב דכריס יכומו יחדיו ומניח מה שהקשה פלוסוף אחד על זה לאמר שהוא בלתי אפשר לפי שאיכם מתיין אחד ומשיב בכונת כופים · ואומר שבעת שאלו מוכאים דבר יקר שתין למחי אותו תכלית לחכם הוא שבת מניאות דבר אחר ואין אלו רוצים לו שבה תכליתית לאחרת כגון אומר עלבך במחי להיות שבה לאחר ומאחרין והולך בטוב טעם ודעת יע"ש :

פרק כג מבאר נדיק ורע לו רשע וטוב לו כפי מה שמחייב עת לאחד והיכן לאמרו כלל כני חיי ומוכי לא בזכות אלא אלא מלאת אלא במוצא ויבאר הסיבה הפועלת בבריאת הלמד מחמר ומורה בבר אלדין והוא כדי שיקיש השלום אלא מבל אלקי הסותר ויהיה שם אלא על עולם אלא ומניח מקים שטעו בו הפלוסופים הקדמונים להאמין בנלגול כי הפלוסופים האמתיים כוונו לדבר אחד והם ק' נידו הרכונה ולקחו הדבר בתריכות שתין הכפסות המשכילות עומדו בכח ומפרש דבריו . טוב ט' בס ודעת ומשל תטעה במאמר בנאמר בנינה פרק שין דורשים ומהנשם כל עוד שיתדבק מן ההיולי הוא יותר קרוב להפשד ועוד לעוד מלין :

פרק כד יבאר כי כמו הצורו הרוחניות הפשוטות כל מה ש קרב לצור ה יתשוכה מקובל מהשפע הנשפע יותר וכן ילך על הניעו לשכל הפועל ומזה השכל הפועל ימשך קנת ה זכל לקנת כ"ח והוא המאיר לאדם לתת לו השכל אשר הוא נורתו והוא מוכן לקבל כפי עת היותו וכאתי מרחם אמו והם ישלם מציאתו בין טוב בין רע לאמר הנורות שהוות מן תמונת הנלגל אין להם יכולת להשלים כפס האדם כי אם כפס פל מי מדבר בידו הוא להשלימם ומפרש ומזיל כדת מה לעשות :

פרק כה מבאר לין הוא דבר נר ור ומוסכם ומקוייס בין חכמים שהחויים מהרכבם מועטות הם קרובים יותר להיות ויותר מרוחי מאותם שהרכבתם מרובה כי הם יפסדו מהר כפי רב הרכבתם יכותן שבה לזה ומפרש דבריו בטוב טעם ודעת ומניח מפלים בכוחים ויסרים נאותים לעניין · וכי כל מה שיתדבק מן ההיולי ילכם רוחניות · וכי האדם רשאין במעלה והקדרן בהרכבה ושהוא יותר חלוש בטבע ויותר נקל להפסד והרכבות שלמדקו בשכל

השכל יסמר מן המקריס ומן הדעות המתרגשות ויזדקק עליו לזה השכל ומניח משל כזה לעניין
מפורסם ולזה:

פרק כו מבאר שהכוח והמוכח והפועלים כולן מחכמים כי פעולות השכל הם
השכל בעצמו כי השכל והמשכיל והמושכל הכל אחד ושם שמוש בלות שלמד הם
מושכל נכחי וקיים יהיה שכלו כחי ושם הוא ה"ה כשהוא נשלם ויהיה כלו קיים
כי המושכל הוא כשהוא בפועל ומפרש ולזה בכוח לדבר ע"ו ולו מעשה שוה שיש והדעת:

מאמר שלישי

פרק א לחקור ולדעת מה טיבן של נפשות שהיו מבארכן פלגות הכחות לשלם טוב
בעיניהם או ליפה בכח לבכון. ולילה שלפעמים לא יתקיימו לא הם
ולא מקנתם כפי הכרלה ומבאר דבריו בהברח מן הכתובים. ומנלה פתרים כלותים לעניין.
ומפרש ברכת בן יחק ליעקב פעם ופעמים ולא ראי זה כראי זה רב המקום ביניהם. ומבאר
מסוק הכה מאמני הארן יהיה מושכל שברושו כמו ככל. ומבאר שפם ברכה שם משותף ושהיא
תחלק לשלשה חלקים ומבארם בפלר הטב. והנפלה היא השפעת הטוב ויעצימהו משיתרע לו
דבר זה למוכנו או למעטו ומניח ראיה על זה. והנברכה לומתהיה ברכה שיבוך לדם לאחר
במהו והוא דרך תפילה ובקשה מאת הש"ת ומניח ראיה. והכ' שיבקבו הכתובים לבורא והיא
דרך הודלה ושבלל לשמו הנדול. והנ' ברכת השם"ת לברואיו וכולת הברכה תמיד מייעד
לשמור לו מסדו ומפרש ולזה. וכי הדברים שיבאר הכניה לעתיד לבא יקרלונם כן במקרא
ברכה כמו וכולת שפר דבר שליהם לכניהם ויברך לומם. ולומר שמה שאמר יעקב לבניו כל ברוב
הימים ר"ל באחרית ימי הגלות כי הימים אין לשם קץ כמו שבארתי מדברי רז"ל בפרק מ"ה
בבתניב יסד הארן על מכוניה כל תמוט עולם ועד. וכתוב כמינים הארן וכל יושביה לבכי
תבכתי עמודיה סלה. ומה שאמר רבי אליעזר בן יעקב כל מקום שנאמר נצח סלה ועד אין
לו הפסק עולמית. אם כן הימים אין להם אחרית. רק רצה בזה אחרית ימי הגלות. וכן
תרגום יוב ברכת יעקב לבניו בשבר העתיד לבא בשביעת הארן. ועניין השופטים. ומלחמת
שאול עם לנג. ושפר בשבר השעטים בשהוזיו על זה הדרך. ובברכת
אליעזר הכניה ליהושע מלך ישראל ים דוב ענין ודוב מכין. ישעיהו זה הפרק. ומבאר שמי
מיבין נריך לידע שעניבים שייבים לענין כדי שתתקיים ברכתיהו קללתו בכח לבנין שתעולם
לא היה עבד כלל ודי בזה:

פרק ב יתקוף מה היה סבת נלות מנדים על לא חמס בכפיהם שינזור עליהם השעבוד
קודם שבחו לבא לא בכח ולא בשבל. ומאמר ברז"ל את עזרני על זה ומה יו
שבחטא לבניהם לבניהו בשתעברו בניו למצרים בלילתו בנאמר בדברים פרק ד' כדרים ומפר' ולזה
תלוקי דעות החכמים במה היה העון הזה. ולומר שנם היות שהדברה תקדם לאמרו נר
יהיה זרעך וכו' לוקה גזרה כי לם מנלה לאזפו מה דלהוי בלחרית הימים. וכן כראה
מלומרו ידוע תדע במורה שיודיעהו מה שיבא לעתיד על בניו. ואין לדחות את הכנזר פי כך
עלה במחשבה ומבאר המאמר בקבוץ כתרן כפי מה שיולות לתבון הלזה. ומבאר קושיש

פרק ג

דברי הזיות וכו' להתחזק טעויותיו נקנת ממדרשי רז"ל · והשיב על זה בלשון לגלוג
בשחרות הכפם ולא שכר ועוכם לאחר המות שלשון דבר כזה כתוב בתורה לפניל כרמז · ומשכר
מתעלותיו ומרחה לו השחרות הכפם והשכר והעוכם המיוחד לכפם מכתובי התורה בפירוש
שכשתדקם ישמע לבן וינבל ככוהך בו ומאריך בדחיות עד שלא כשאר לו פה להשיב ולא מבח להריס
דבם · והוסיף יגון על יגונו ולבו כל עמו :

פרק ו יבאר לוך עלה עבון בלשונם מפיו תלכל על מי שלמר שלא כתבם התורה כי
שם לברך בה את הבריות ושעתידה להתבטל ומבוי מחת שלמרו למה בקרא
שמו חזיר שעתיד להסוידו ליסראל ועוד דברים אחרים תלהו מבשם שם תרבה · ומשכר
מתלבותיו · ומבאר בשם את התורה בשם ואל כיד רמ"ן שם שהיה מן הבבויים ומן הכתובים
יהוה פרק יקר וכבוד שמייב כל בר יסראל לדקותו וישמח לבו · ויחתר לפרי העם שבבה לו
לשרי העם שה מלהיו · ולא כשאר לופה להשיב ולא מבח להריס דבם ולבך בשפי כשם
בעגב ובחלב · ושתה מי מדה ויקן בתבערה כי בערה כופם ה :

פרק ז יבאר לוך בתחדשו הקרבנות כי השם את לא בוה בשם עד שבתעטו בוך התוים
בתרבע בבניות התרן ולם הם מבוזים מבד עבמם לו השם לבוכה שביה ·
ומביא מחתר לר ז"ל שמורה שהם לבוכה שביה ובי כן דעת הרמב"ם ז"ל · וקשה בעיבו · ומביא
מבפלות מעשה הקרבנות בין קודם שנתה השם את בין לחר שבוה בהם · ולם היו לבוכה
שביה היה די בחד מן הקרבנות ומוכיר בפלות מעשים על ידי עוזה המלבה לחד מהם
למבן תשבון · עד שפעל רעוקשה לשר רע בעיבי ה' פעל פעל מבהיל הדעת בלשר תרבה ·
ומומר שיתבן שמה שחתרו חבמים ז"ל הוא שיחד להם מקום מיוחד בשולמן המלך במקום
לשר יבחרה שם על פי שקודם שבבה בית הבחירה הותרו הבמות · וכי מה שחומר הרמב"ם ז"ל
יתבן שהיו מקריבים על פבי השדה ולולבים על הדם ולוה בתן להם זבח השלמים · למבם שלר
הקרבנות הם בבריבים ומבווים מבד עבמם כפי הבראה · ולחיבו שקבת השם את על בבי
עלי על גזלנו בזבח · בדכתיב למה תבעטו בזבחי וכו' · ושלם להם מדה בבגד מדה ·
בבתוב שם · והוא היודע ועד כי יתן לי להבבים רשעי בין ההריס הרמים כי יריח לחי לותם ·

פרק ח יבאר שבמיחת הוייתם ועזיתם היה מומן לדם הרשעין · וכן לחרו
רז"ל בבגד חולין שור שהקריב לדם הרשעין קדן לחד היה לו במבתו שבחתר
ותיטב לה' משור פר וכו' ומביא המחתר ומבחרי פרוש כלה ומתקבל ומלמד המחתר הזה דעת את
העם לתת לכל חלק מן הבוש חלקו ושלא יסבף הבוש ויעה חלק חבר עם היות שכל מחשבותיו
ומעשיו יהיו כושים לחר שכבל כי כן בחר ה' זה הקדבן היה בבבח כי בפעל לא רשמהו בתורה אפי'
ברמז ועוד שבר כזה חימרי בפעל בלתי במבח בעולם · והבה הרשעין שהקריב עולה לה'
סיב הבל שהביא מבחה לה מבבורות בחמו ומה לביהן · ויפע ה' אל הבל ואל מבחתו וכו'
ויקר לקין מקד ויפלו פביו וכו' והבה

והנה התיעלת שהניע לו ירמז להיותו מוסגה מלדיו בכתוב ויסע ה' וכו' ולהריונה כשיצא מן הגזרה כי היתה קללה בידה מלך בידך שאר נעיכי ה' והקריב קרבן תודה שהביאו הכהן את מהמגזל ולא בכלי מכלי ה' קוס זולתו. וכשרצו המתעלות שהניעו להם ממנו נזרו לומר להקריב קרבן לה' ומקלה נכנה כל ירצון ובניהיהם הם בני העולם כי אין זולתם עוד. ובחרו בחלקי כ"ם לפנה כוכבת סר והכחישו לא עת בתירה ומבלי העניין בכנים יפות כולם כתוכים למבין ויסרים למוצאי דבר ה' נקבי הנפש. ומכרם ומזל במוטעית ודעת ומבלי הכנה הפועלת נגדית לם ה' מן הסמים נכניס מכתבים לא רצוי זה כרצוי זה בפעולות מסוכות כי בימי משה כתוב ומקח לם לבשמיו ומקטל על המזבח את העולה ואת החלבים יכו' ובדוד כתוב ויעבהו נקם מן הסמים. והא ב' בירדה על ידי בלילה פעמה פיה לבלי הק את החלבים ואת העפר וכו' ויאמר כי הקדנבות הם כמכתה כמקריבים למלך שים ממנו מיוחד למלך וממנו לעבדיו וממנו למוליכים לומתו ולמגדתיו וכן הקדנן כאשר תדלה בעניני נכירות:

פרק ט יבאר איך כחלקו העבודות הזרות בעולם אחר שאר לאחר לכולם ומה היתם הכבה שקים לדרכו פנו לעבוד אלהים אחרים ומשיב שמזמן קדם הרפואן וכח עליהם השלו' נתפרסמו הקרבנות בעולם וכאשר הפיצם השי"ת ומשם נפצה כל הארץ והארץ היא ז' אקלימים וכל אקלים ואקלים יש לו כוכב אחד מז' כוכבי לכת שמשוטר עליו כשו לעבד מה שייחיב לותו הכוכב ומבאר האקלימים וכל כוכב וכוכב על אי זה אקלים שוטר ועל מה מורה ומה מלך מכ"ם ים בחלקו. וכאי זה גגול משטרו ואי זה עם ונוי הוא חלקו ושוטר עליו. ומי מבעלי המלאכות בחלקו. ואיזה יום או לילה משטרו ואי זה שעות. ולומר שמזה תבין מה שאמר הכתוב אלדי נכר הארץ. וכן משפט אלדי הארץ ומביא דברי ע' עזרה נעניין זה. וכי יש בתלמוד מאמרים רבים שרומזים על אחד מהמ"ח נזרות. ומביא קצתם ומפרש ומזל ומבאר ענין פנים רעים וטובים ושניים ופנים שלשים. ומביא מאמר שבגמ' שלשה השבה. לאמר דבי נרוקפדי לאמר דבי יוחנן שלשה ספרים כפתחים כראש השבה וכו' וענין ראש השבה ומועד בפסח ומה שיקוייב מן המזלות והכוכבים ורמזים לא ידותו כי אם למי שחכמו השם ית' חכמה ותבונה ושכל כמו שתדלה במקומו:

פרק י יבאר כל הנזרות אשר ניב מזלות בשלשה הפנים לדעת הפנטגנים ולדעת חכמי הודו וכשלימו דרך כלל. ומבאר פסוק מי לא ירלך מלך הגוים וכו' וכי עוד היום יש שדרית מהעבודות הרם יכי הכתורה הוא מה למזל טלה והוא יום כניסת השמש בו. ובכנת נוסף השם ית' מן הבקר ומן הנשף שהם היותר מפורסמים לעבד בימים ההם ועוד היום יש מי שעובד לותם ושלזה נוה לקשרם בעבותות על קרני המזבח: והנה ג' טלה מהלא מזלות טלה שור ג' וי' מהם עבדים לאחד מאשר הנזרות ט"ו דרמיות וכ"ף פעוליות ומפרש ומזל להחיקן הלשם מן העבריה וכאת שילה לדם נורה כעבדת ידע מה טיבה ואפילו שלא יעבדוהו שלא ישמיעים לותם דם קדמות המים מקום שינקו ממכו המי' כדי שיסקו לותה כשיעתו משם והוא דבר מן הכעז ים להשמר ממכוכי שמן מע"ז חוץ דבר גדול בעיני שלהים:

פרק יא יבאר שהגלגל יפלק לפ"ם חלקים לפי שים בו מספר כל הכוכבים מחכי עד

בראשית חוץ מן הסכיניות • ושמש מולד הם ס"ם חלקים יב חלקים וקבעו לכל מזל שלשים מעלות מקרקו להם שמות כשמות הג' לות הדומים להם • ויעלו מהם ט"ו גורות דרומיות • ולהם ג"ז כוכבים • ומפרש שמותם לקמן ואחר למנין חשבון • וכן הכפוליות ומפרש ומזיל ושהם כחלקים לד' חלקים ככנד ל' תולדות וכו':

פרק יב מנהר גורות מזל טלה • ודעת כל חלקן וחלק מן החכמים בעכין הגורות • וכחלקו מ"ח • וביתו מהז' כוכבי לכת • וחלקו מנכי לדם וכי הוא מתולדות השם • וכי הם ככודו • וכית שכלותו • ומקום שפלותו • והמעלה המוספת בן וכבוד • ומנהר העכין בעורך:

פרק יג מנהר מזל שור • וכי הוא מתולדת הארץ • כקבה • ומנהר גורותיו • וחלקו מנכי לדם • וכית ככודו • וכית שכלותו • ומקום שפלותו וחלקו מנכי לדם והמעלה המוספת בן וכבוד:

פרק יד מנהר מזל תאומים מתולדת הרוח • זכר • ממזלות היום ומנהר גורותיו • וחלקו מנכי לדם • וכית ככודו • וכית שכלותו • ומקום שפלותו • והמעלה המוספת בן וכבוד ממנו:

פרק טו מנהר מזל סרטן ממזלות המים • נקבה • ממזלות הלילה • שמלי • ומנהר גורותיו וחלקו מנכי לדם • וחלכתם • וכית ככודו • וכית שכלותו • ומקום שפלותו • והמעלה המוספת בן וכבוד:

פרק טז מנהר מזל אריה ממזלות האש • זכר • ממזלות היום • מזרחי • ממזלות הקין ושעותיו אדוכות • ומנהר גורותיו • וחלקו מנכי לדם וחלכתם • וכית כב ודו וכית שכלותו • ומקום שפלותו עם היות שמזל זה אין לו לא ככוד ולא קלון:

פרק יז מנהר מזל בתולה • ממזלות הארץ • נקבה • ממזלות הלילה • דרומי • ממזלות הקין ומנהר גורותיו בלי הטב • והוא בית כוכב ושם ככודו • וקלון כוגה • וכית שכלותו נדק • ושם מקום נפלו • והמעלות המוספות בן וכבוד מי הם וכמה הם:

פרק יח מנהר מזל מאזנים • ממזלות האויר זכר ממזלות היום מערבי ממזלות האויר ממזלות החורף • ומנהר גורותיו בלי הטב • וחלקו מנכי לדם וחלכתם ושוף כית כוגה • וכבוד שכלותו • וכית שכלות מלדים • וענהות כוכב חמה והמעלה המוספת בן וכבוד:

פרק יט מנהר מזל עקרב • ממזלות המים • נקבה • ממזלות הלילה • ממזלות החורף ומנהר גורותיו על פי הג' דעות בן הכוכבים • וחלקו מנכי לדם • וכוף כית מלדים • וקלון לב כה • וכית שכלות כוגה והמעלות המוספות בן וכבוד מי הם וכמה הם

פרק כ מנהר מזל קשת • ממזלות האש • זכר • ממזלות היו' מזרחי ממזלותו החורף ומנהר גורותיו • בקריבות • וחלקו מנכי לדם וחלכתם וחק כית נדק

וכבוד זכר התלי · וכית שבעת כוכב חמה · ומקום שבעלות שבתאי · ומקום שבעלות
השמש ומנה · והמעלות המוסיפות תן וכבוד מי הם וכמה מעלות הם

פרק כא יבאר מזלנדי · ממזלות הארץ · נקבה · ממזלות הלילה · והוא
דרומי · ממזלות ימי הקור · ומבאר
גורותיו · ככל הכתוב בשלמות · וחלקו מכני לחדש ולשלחתם · והוא כית שבתאי · וכבוד
מאדים · וקלון נדק · וכמה מעלות מכל אחד ואחד מהם · וכית שבעת הלבנה · ומקום
רקע התלי על כוכב חמה · והמעלות המוסיפות תן וכבוד · כמה הם ומי הם :

פרק כב יבאר מזל דלי · ממזלות האויר · זכר · ממזלות היום · מעבכי ·
ממזלות הקור · ומבאר הגורות מנ׳ פנים על דעת כל אחד מן החכמים ·
וחלקו מכני לחדש · ולשלחתם · והוא כית שבתאי · וכית שבעת השמש · ולין בו סוף
כבוד וקלון · ומקום שבעלות מאדים · וכמה מעלות · והמעלות המוסיפות תן וכבוד מי
הם וכמה הם :

פרק כג יבאר מזל דגים · ממזלות המים · נקבה · ממזלות הלילה · ממלי
ממזלות הקור · ומבאר גורותיו כשלימות · מהשלשה פנים על פני נ׳
פנים · וחלקו מכני לחדש · ולשלחתם · והוא כית נדק · וכבוד כנה · וקלון כוכב
וכמה מעלות מהם · ושבעת כית רקע התלי · על כנה · וכמה מעלות · והמעלות
המוסיפות תן וכבוד · כמה הם ומי הם · וכאן בשלמו הלב מזלות מבאר לך כולם בגורות
בני ומי גילה עמוק · וכי הכל מסכימים על לחתית הגורות התלו · ואין מי שמולך על זה
ומכאן יודע דרך כוללי עשו ככית קיבוציהם מאין לקחו בלבושת התדרת · וכנדי נאר לכן ·
ואנוך כחבל · כמו שעושים הכוללים · הכלדיים פרלולים פלעז · והנפש שאין בשל
זלל יכשלו לעולם הכלדיים מוכנ׳ים בלעז · הוא דומה לגורת הנפש שאין לה בשל קבוצת
בגורות · וכדומה לשעולת השלח להדמות ולהתיחס לאחד מן הגורות הנ׳ וכדומה
לתועבות הלבה · ברוך מי שהבדילנו מן התועים · ונתן לנו תורת אמת וחיי עולם נטע בתוכנו · לא לריק ולא בלי לבלה וחיי עולם נתך בתוכנו הוא למען החמיו וחסדיו ·

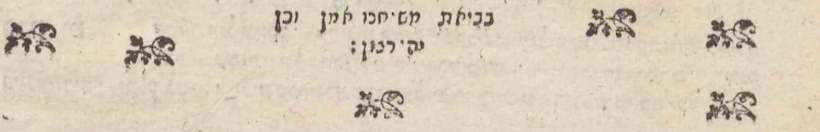

תמו המפתחות בעזרת האל השם חבמה בעותית

לכבוד המלכה יפי הספר ומעלתו וסדר דרושיו וחקירתיו וראיותיו ומשפטיו ויפיעתו ומופת שם
פחדי כוכח ומתיקותו וזת יקר תפארת גדולתו והקש תמוכתו ומהללו ומליצתו ומפעלי אמר
דרך ה׳ קילו ויתן כפיו סיר חדש ויול מלין לחכר כחלי הספר ידבר וחיילים ינבר ומויבין ידבר
ונעצוחיהם יסבר ויפץ משלו ויאמר:

א׳ומר ספר אמרי שפר ברים אשר שקר אנעל.
ב׳סוף וברא ש לאל תדרוש ישקה כי ראש לבל יעל.
ר׳אש כל דבר נמצא נבר יוצר נבר על כל בעל. כמו נעלם
ה׳שגיח כל חפץ יכול בלתו אין כל הכל פעל. נעמיו ל׳
ס׳צבר זרים חרום אחרים לבלי ירים ראשו שועל. לדכות
ל׳י התשרה עז וגבורה שפה ברה בלתי מעל.
ו׳בחור מופת אמרי נופת לבני יפת אשקם רעל.
י׳ערת דבשם בו חטא נרשם תהיה נפשם באש תועל.
ח׳רוש עולם להם נעלם יהיו כולם מרדך נעל.
ז׳כרי לעד אל בית ועד יהיה נוער הוך השעל. מי מרל
ק׳בל ניבי צור משגבי ולבל עצבי מרפא העל. נפעלו

בנה נוי תקן תוי אברהם לוי כי כן נקרא
אבן מנאש שם היחס צריו ינגש ישקם כרה
לבי יהים מלי רוחים כבוד אלהים אותי קרא

אמר אברהם

אני בוטח בהשם בטחת ואמונת בוטח

כיבי ירפאה ועל יבא בי ואם שמותי כרוך תרבי ועכשיו כי תוכני ואיך ימלאכי לבי לחבר לך לדבר כדבר נדול דברו הכביה לבב ישראל ופרשיו לבבי לבי פי לך בתורה אך בחכמת סר ונדול לזרע אברהם אוהבי קוה תקוה היום לבי ורבי דרבי תחכם חם לבי בקרבי וכמוך לך בתורה כי כי חוייבתי להסיר מלבי עץ כי וליחד שמו בלתי כוזבי שחר ונם ערבי והזהרני על יד תעבני אם ה׳ הוא קללהיס לבי תקרוני בכל מוסרי וכעצי תהמה עלי לף רוחי בקרבי לחמר לך לחדל לת מתקי פריי ואיבי ואומ לבולה תרבי לם ר עוסתי בסתר רקמתי בקרבי לחרי כוסרים ולחרי ספרים לרוות במתי ושכרי ואומרה לל לבי קוס חפם לתחות בקבי : פי לחבת ש הכלים : ולבקשה לבלי עזבי יניב כפי ועתלי : פי לשון עעל : ועיוכי כל ימי נכחי ועבני ולבקשה לשיות ברורות וכשמם ברות ויעם לולים לת המלורות . לחכוס כחנינו זכי פרקדן עלגבי ולל לטמון עוכי בחבי קברכה לחתה היית לך לבי כרכבי נם לחי בקירבי לשרת לפניך כחשר תמנה ידי דבר לך מה עמדי ללה קוס הדרי והודי מעודי ויעבני לבי מה תקשה ללכת בדרך עקש ולבקול תוך המוקש ותהיה כוקש וכבשל בחמרי פיך ש תתן לת פיך בחטיל לת בסרך . והיה שדי בבריך וסר מעליך ויהי ערך לבלות בסרך ושקריך ושמע לקול מורך ולמה תדבר עוד לבריך ויבבף עוד מוריך ויקים ה׳ שומרך ולת מחכמה רם ולל ומ ביכח בעדך וכחדל ונלחר בלבבך לחבה מנדל ורחקה בשמים עד כי נדל ולדבר במי שעל הכל ינדל סוס לפניך מחסום בכרה על דל ועשה לזכיך בדל : פי בדל לזין ; פן תהיה קדל : פי תרנום עורף : ולחשבה לדעת ולחי בבתיב המוסר בוחר ולבטו מאבו בוחל ולחות דעי זוחל ולחחדש מה לעשה והדבר קשה לם לזכוה לם לחבה וכן לל יעשה ולומר ויהי לה עורי עוריי לכ לך דבר שפתי עבה ובבורה עוזה בכולו עוזה בקול ענות נבורה כי השלים ברל לת הלדם בכשם זכה ובכה נזרה עקורה ממוסר חלדים בחבנה ונזרה קוס קוהה קוס זוזה קדרה . וכחה כוסים וחטלים יקדיו ימרוהו במרה ויסירוה מנבירה יסעו מ׳ תקה ויחבו בתבערה ויחשבוה לבשורה ויכבו בלילה כרה ויקרבו לם זרה ללה לזכר ולבפני תהמה ולל תדמם זה כמה קול דמי ערל לב ובדמה עיכים ים והוא מומח ולומר כמקריה הבסיל נם לבי יקרבי לת לבלתי בלוני בחוני נם בבבוני מחבבות ובלהות לך בלילותי יעיבוני לחמר מה לך כרדם ולתה בן לדם כבר לת ה׳ מהודך כחשר תמנה ידיך כי לחד המרבה ולחד הממעיט ובלבד ש יכוין לבו לשמים הלל היה בפתח עיכים קול ה׳ על המים ולין מים ללל תורה ולתן לה מורד ולחבר לת סבבי לבבי קוני ולל בזוה סבים בלבה נרגנים מרקם לחמר לחרי לחמרי כוזב ש זכים וברים מים טהורים בסבל לדיריס ללקוט סוסבים היושבת בנבים חברים . ולחברה החבוד הקבוד הלל עשיר ית לחלה קמח סעורים עם עזרה ה׳ בגבורים מלחרי הבחורים לחיות שבחבוד בעבור תהיה לי לעזרה ולמחבה ניוס בחך לי ובשבילי ובכי נילי הדומים לי להיות בהם מלולי לעת וקבץ

לחרי בלותי ולומרה ברוך ה׳ עושי הלל מעבר

היה ותחי כפשוטי ודעתי כלומנה כי היתה לו עדנה כי רם ה׳ ושפל ירואה עזוז ומומך לכל לוחה לפ
פרקו כלה כדכתיב כה אמר רם ונשא שוכן עד וקדוש שמו מרום וקדוש אשכון ואת דכה ושפל רוח
להחיות רוח שפלים ולהחיות לב כדכתיב ישמחו ויתעלס שמו עליך כן מנח לת לבו העבד הקטן
במעלה והגדול כנוכך המחילה לקבדם לין מנחם יע״ה ויתכהו כין העומדים לפניו לדבר ולחכר
ללה הדרושים מופלטים בכמות ורכיש כלי׳ ולקדרם כמדר המוכח לעבוך ועיכין רלוח לקוטים
מפי יוכי הגלויות והיה מתלכה כין החיות . ודבר ידוע ומפורסם שמעלת כל דבר יהיה
כפי מעלת סכותיו ל״ל החמר והכורה והפועל והתכלית . לם מכד החמר כפי כוחן שומותיו
כנדר המעלות כי הלמודיות יעלו כמעלות על הטבעיות להיות הטבעיות דרושין לדבר חמרי
כעל נפש . והלמודיות כלכרים פשוטים מן החמר ועם היות עלת יוכנו כי לם כחמר כמפעל
והתשכורת וההכדמה ודומיהם . לתכמ הלמדיות ים להם יקר עלת ויקר עז להכניל לומכיו
כי הם יכללו מן ההכמה ויעלו לשמי דומה . והם מופקטים מן החמר ולין להם כורה לא נכח
ולא כפעל לא כדמות ולא כמלטת לא כפעל ולא כמכיות . והדבר כפי הכללו מן החמר
תהיה מעלת דומתו ויקרתו כי ה׳ לתו ; ולם מכד הפועל שלם יהיה החכר שלם בכל הכמה
ולא יכבר מכנו מוימה . והדרוש ועלה כמעלות מכד הפועל להיות מה מלל נדק ומפעט ומיסרי
נחמת ובתמי׳ לא יעבו׳ עליו פ׳ומי׳ מלהתיכב לפני חכמי׳ . וכ״ם לם מספיק : יה״ה הפעיט :
עליו מטוכו והיו הדרוש׳ מפוזקי׳ ונם דלה דלה ממעמקי׳ ומלבם יוכיחו מלי לדוב ולא כלמות ולא
סדרים וימשוהו מים המכוכות ומדברי תכוכות על סכל רועיו יפקרוהו ועל כמותי כין יעמידוהו
לחמר הכה היפר והטוב ושתילין כגן ד טוב ויהי הפדק לחזר חלפיו לין כהם כפתל ועקש ויפתלהו
הלים לחמר מה תבקש . וזה מפני שכקן מהודו ועליו ולבישתו מעיליכי זה כחו לחלדיו וכל שכן
כם הבריו מעולפות ספיבי׳ ממולחי׳ כתרסים מדות כפכויות וגופניות ממעלו׳ המדות והמוסכלות
לו תבחנה לפני אלכים כי לוא תעלובה . ולם מכד הנו׳ה כין שתהיה פעולייתו לו עכמותיית
ודרושיו מקנים לשדם שמת כיכה לשמוע כלמודים ולהקנותו דעות לחתיות ולחוכות בודקות
לעבוד לת ה׳ וכל לשר יעשה יכליה כי כנדק כל לחרי פיו . ולם מכד התכלית והוא התולדם
שתבת מהדרום שתהיה רם ונשא ונבה מאד להכיל לת כפשוטיו מפתח לאור כחור החיים לשר
יעשה לוחם הדשם וחי כהם ולכל כהם חיי רוחי . והכה החכור הזה כתכלל וכשתכלל מלרכע
כימותיו . כי מכד החמר קדום יחמר לו כי הוא מלין לבד עלמה ימלל ומלולכה כמבוה ובתם
ימולל ולילי ככרים ודעות זרים יחולל ועטכות קכוי ולחרותיו כמזמרות יומר ויעולל ודשם יגולל
ובעפר הלרן יכלל . ולם מכד הגדרה יש לו מעלה רמה וכה וכרה להיות דבריו כבדק ובמשפט
ומדרים נדקו יחדיו כמופת ולריכה כמו מסריכ לין פת ולין מוקש לין כהם כפתל ועקש . יחולל
הדרכים יפקל המיללות יחולל לייולות ; לפון לילי הלרן ; ויחזוק יעדות : כמו
לכלכתי יעדי : ויכן עליהם דיק ויפתוך סולליות ויפם לת חמקצי למיקור והרכבים ולם
לבקעה ודי לו לכבוד ולתפלרת הכושן לשר יכפך עליו ולם
מכד התכלית לין לומר לין דברים למעלתו וכל כפרי הקדם מפדרים תהלתו מעידים ומגידים
פעולתו ולת יקר תלארת גדולתו כל הכח עדיו ועמד כין העומדי׳ לפניו הכבויים ובחרת בחיים
כתוב כתורה כי ידעתיו למען לשר יכוה לת בניו וכו׳ למען הכיל ה׳ על לברהם לת לשר דבר ה׳ לליו מכותיך
עליו . ומעתה ישראל ומתרת לעמו לשר יטב לך ולשר תרכין מלד כלשר דבר ה׳ לליו מכותיך

ויקר תפלתך נדולתו בויכוחים נרליות ומופתים חותכים כאשר תרלנה עיניך מיפרים
קרלתי לותו. כבוד אלהים. כי כל דרושיו וחקירותיו ינעים ונמלים בכבוד הסם את
ולחוזי בחכלי הסכל ומיתרי הלב נמדע ומרסרות העבותות בתבונה ושל שלת הביכה וקנתו מעיד
על קנתו ומיכיח וכיח יניד עליו דעו. והנכי מתחנן ומתכפל ומתפלל ומפיל תחינתי לפני שדי
בקידה בכריע בהשתחוי בכאשר נמודע בתפילה ובתחנון כפוף ראש כלנמון לפני האדון ה׳ סיהים
בעזרתי ויתמוך לדי להבין ולהשכיל ולהיניח כוונתי מן הכח אל הפעל כדבריו ואל אומר דבר
אלא כדבריו וירדני ולא אדבר אלא לאמר לי זה הדרך לכה בו. והוא יודע ועד כי לא
לכבודי ולא לכבוד בית אבא עשיתי זאת כי נבוב הוא לתי ואכי אים עטי מפי
סופרים ומפי כפרים ולא יהיה תפלתי עליו כי אם בהיותי נושא
אלומתיו והוא קנוד נפלא. והכל נפיו ונל יי לפניו אים לא נעדר. והוא לאמן רחמיו מוכן
ובות ומתות הנם לאדני יסר נעיניו לפילו שליכו הנין ולא כדי כדכתיב וחבותי את אסר אחון
ורחמתי את אסר ארחם. לפניו אספיך אסי לתת לת שלתי ולעשות את נקמתי אותה
שלתי מאת ה׳ אותה אבקש. ואומר שלח אורך ואמתך המה יכחוני יביאוני אל הר קדשך ל
משכנותיך כי ה׳ יתן הכמה מפיו דעת ותבונה יהיו לכנון אמרי פי והנינן לבי לפניך ה׳ צורי וגואלי
. ועוד לכי אדבר ואתפלל לפני אלהי סיתן הבורי זה לאן ולאסד בעיני כל ורחוויט אלי
חסד ויתן את הכי בעיניכל אכם לב לאמן רחמיו וחסדיו כי רבים רחמיו וחסדו נבר עליכו ואמת
ה׳. ואשאל שלה אחר שלת המחילה מבני עליה אחמים ונב וכים ומסכילים וכן רבים
ולספר שבחה ליכי כול לחוות מרוב כל בחכמה בתבונה ובדעת ובכל מלאכה מן הבריכי לחכמה
כהנינן והדקדוק כל שהניין והדקדוק יקראו מלאכה ודומה להם. ונבראה ידם על כל מעלה
רמה בין שתהיה ממעלות נפסניות או נופניות ולנמוד ההלל ילאה הניוכי על כן לאמרתי לשמרם
דרכי מחטא בלשוני. ואחר שאשאל המחילה בתחילה מאבני שם ותהלה בתורת חסד על
לשונה להביט אלי העין המלה ואחיכה ואין יפה תהיה לי למכה כי בלוי וירוע לפניהם העמל
והטורח שיתחייב לפיטל אחוד זה. ויסקיפו אלי בעין חמלה ותהי משכורתם
שלמה מאלהי קדם מעונה של יאשמוכי לאמר שהרשתי ואכחבתי לפנים ממחיבתי וכן לא יעשה
כי יודע כל שער עמי אשר כתן ה׳ אכמה ותבונה בהמה כי הדברים הלמודיים והמוסכלות
אם לא יכתבם למ זכרת לא יעלרו למשמרת ותהי הלמת נעדרת. ואם על ספר יחוקק
לעולם תהיה נברת. ויודע כי בזמן הזקנה יחלשו הכחות והחושים לא יוכ ממלאכתו אשר
המה עושים ותתנבר השכחה לחולשת כח שהכרי והכל כאין כי השכחה נוכר ומזימות לבו עוכר
לחרתי אלה לזכרה ואשיחם יחד בלנודה ויתיעב לה כשלמי תודה ופרשמה הוא הודה. ולפי
שמעתי מפי בהבורים יעתידו בשפה בכל ענבים לאמר ישמעו העבריים ויומרים זה שלמו
פלוני בבר למדו פלוכי מזמן רב וימים קדמוכיות ונמב הו׳ אתו וזה להם ממעוט שכלם בחוסכלות
וקוצר דעתם במועתקות ולא דעת ולא תבונה לאמר לא יאבע או סיהיו לבריס אלי מוסכמים כין
החכמים אל ואין לאל ידו לשמות כי כך נזרה ידיעתם וטבע קויתם מעודם ואין חולק על זה ואם
ישכח דעתו ושכר החמת יבבה ומן הכל יגוכה. ובדרך זה דרכו הפוסקים בדיני שלומרים
על המוקר א תר ושל הלשון לסור כמו שלאמר תבדו הקדש עליון ולא יוכרכו ולא ידבר נשמו לך
פוח נבל נבמו כי עליהם אין להוסיף ומהכו אין לגרוע כי פה סיהיה הו שיח ומחת מקרן תבמה

ובדרך זה דרך הרמ"ם ז"ל רוב הפוסקים בידו החזקה מחבר וכלם דברי חכמים הקדמונים ואם
הוא דרך סברה הנה רוב היכולים הם בחרן בפרושי התורה וכיוצים וכתובים יבכימו המברכי'
על דעת רחת ישמכו ולעכין לחד כתה דעתם והמה חכמים מקובלים בכובים וידועים בכל חכמת
ולפעמים דעת לחד וסברה רחת להם ולא היו כלם בזמן לחד כי הלחד קודם לחברו בכמה שנים
• למכם יאמר מה שנזדמן לידיעתו ולא יקפיד אם קדמו לחד בסברה זולת או לא כי הקדם
משכיל בכח ולפעמים בפעל וייתכן מהסכימה דעתו לדעת חברו וכן אומרים על מן דהוא
הסכימה דעתו לדעת נדולים וכל שכן בזמכו זה שרבו כמו רבו הספרים וייתכן שלא יעלה לכל
על כ"א שם שלא ימכח כתוב ומה יעשה המעיין ומה יש לעשות • הימכע מלהבין
ולשום שכל והבן במקרא מי בעית לימלח קרא מי בעית לימח כברה וזה להוסיף זעם ועברה כי
לא כאף ה' כלה • ובכתרא ס"ק אמר אבי תדע דאמר נברת רבא מלתא ומתאמרא מסתיע
דנברת רבא לאחריכא כותים • אמר רבא ומאי קושיא ולילמא תרוייהו בבי חד מזלא ניהו • שלא
אמר רבא תדע דאמר נברת רבא מילתא ומתאמרא מסתיי דרבי עקיבא בר' יוסף כוותיה ומיהו
דס"ד מסתיה דר' עקיבא בר' יוסף כוותיה ולימא למימר בבי חד מזלא ניהו שהרי ר' עקיבא חכם
ממנו הדבה • אמר רב אסי תדע דאמר נברת רבה מילתא ומתאמרא הלכה למעשה מסיני
כוותיה • ולילמא כסומא בלרובה זמב • ולא טעם יהיב • ל"ל אמת מה שאמר היה בדרך מקרה כמו
שיפגע הסומא בלרובה זמב ן לדרת ממנה ולא יתחייב שיהיה ביניהם התיחסות כלל • והשיב
ולא טעמ' יהיב ולא שהוא כותן טעם לדבריו לא שייך לומר שהוא כסומא בלרובה • הכה בתכלה
לך שמזמן רב וימים קדמוניות יתבח מי שאומר דבר לחד מהבר חכמה מסברתו מבר עיונו •
ולחר זמן יאמר הדברים ההם זולתו מבר עיונו וסברתו ולא יזכירנו ולא ילבר בשמו ואולי לא ידע
שזה כבר נאמר מפי זולתו • ואין להקשות לחר שכותן טעם לדבריו אין מוסיפין לו לאמר נבוה
כו"ע כי ה' יתן חכמה מפיו דעת ותבונה וחלק לו בביכה והסכימו שכיהם לדעת לחד ואין מכלי'
וכלה רבו כמו רבו בספרי החכמים כין נמוסתא כין במוסכל • והכה דברים דברי הכל מעשה
תעתועים והדבר אין בהם כי אלה בקשם ותעל בחכמה כי הגדול לעשות ודבים חללים הפילה
ועצומים כל הרוגיה בעמקי שאול קרוביה כי רחיתי שלמים וכן רבים יעלו לתבה לדרום והם
כמגור מסביב שרת לאמר פירום על פסוק לחד אין יקום מן דהו ויאמר זה הפירום פלוני אמרו
בספרו ומשם נקט וייתכן שלותו החכם לא רחהו מימיו ולא שמע בו • ולדלגת דבר זה שמעתי
ורחיתי דהסכים הרבה מבקשים דברי הכל מדשים לבקרים ובודים מלבם מקרים ופוכים בתורה
פנים ז ועשים ה זיות ומהתלים למלות ולמלות תיעבת ה' בכאות • ולפעמים מעיזים דברי
כלפי מעלה כתועבות השלה אשר בכח מלבו ולפעמי בפרישת ויקריבו הנדי' לא כאלה חלק יעקב
כי בני ישראל לא יעשו עולה • ולא ידברו כזב כל שכן האומרים תורת ה' בפיהם הפתחים
הבנלים מן השכל הבה מה שבבר אמר מפי חכם אחר והסכים עליו וכל דעהו וחקרו והסכים
גם הוא עליו ולפעמים יערב לו ויאמרהו על שמו הבה הדברים האלה ים להם יתר שלת ויתר עז
וקולם יערב לשמוע • ולא תקשה לי ממאמר רזל שאמרו כל האומר דבר בשם אומרו מביא
גאולה לעולם כי גוחמ קא תני כי הנאולה היתה אחר כוס וכבי ומספר קס ואחר יוצא לדרים
ואתכם היה מידה טובה ומפורסת בקרב ומסכוית בקרב • ומעתה אתחיל ואומר אזרך חייב למעלה
למסכיל למען סור משאול מעל • בדרך חכמה הלתיך הדרכתיך בשעגלי יושר • לשעת תכתיב

קנה חכמה וכל קניך קנה בינה · הסר ממך עקשות פה ולזות שפתים הרחק ממך ·
מזמה תשמור עליך תבונה תנצרכה ·

המאמר הראשון בשרשים ואמונות שהייב כל אדם אשר בשם ישראל יכנה ליודעם ולהבין ענינם בשלמות

הפרק הא מן המאמר הראשון · נרמיזנו בסוף פרקא קמא דגמ׳ בכא קמא · אמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחאי מלי דכתיב לאהביכם וזרעי על כל מים משלחי רגל השור והחמור · כל העוסק בתורה ובגמלות חסדים זוכה לבהלת שכינה שכתוב באהבה לאהביכם וזרעי ואין זריעה אלא גדקה כמו שמפורש בסוף ערובין ובגמ׳ זוכה פ״ק שבאהבה זרעו לכם לגדקה וקברו לפי חסד · ואין מים אלא תורה שבאהבה הוי כל הבא לכאן לחיים וזוכה לבהלת שכינה זוכה לכילה כיוסף דכתיב ביה בן פורת יוסף בן עשרה בעדה על עלי עור · ופרש רבי בעשרה בעדה על עסק הייכו כילה · והכה כילה היא מסך שכיב למטה מלרגע רוקותיה וגג יבוא עליהם עשייה מבגד ורקמה לה יקרא כוס כאנה בערבי והוא לקוח מלשון פרסי והיא רומח פרזילין בלעז אלא שהפרזילין עגול והכילה מרובעת כל׳ כותלים שכיב למטה והיא מחסה ומסתור ליושבים תחתיה ופותר בעדם ומגין עליהם מן היתושים ומן הזבובים ומן החגב ומהרגלים העין לחושים בו · ואם זה רבנו זוכה להיות לו דבר כזה · והכה תורה וגמילות חסדים שבי בעשרות׳ הזהב המריקים מעליהם הזהב ויאמר אלי שזוכה לכילה כלומר דבר גדול דבר אלהי ומלי דבעותיה הן רבים עתה עם הארץ לא ידעו ולא יכירו שכה יתהלכו · ולהם כמה וכמה מיני כילה מרוקמות בכסף ובזהב ובאבנים טובות ומרגליות שטוח כל אחד מהם מלך וחבובים ופותר ויותר מם כן אלי רבי שמעא מן בלומרו זוכה לכילה כיוסף ויוסף מה כילה היתה לו כי לא שמענו שמעה · והכה רבי אמר בעשרה בעדה על עור הימו כילה דמשמע שהיה הכילה מכוכלת ברשומה כיבר בגמ׳ ערובין בסוף פרקא בתרא ובגמ׳ בסוכה פרקא קמא וכמה דוכתי אחריני דבר זה לא יכון שיהיה כוונת הלומרי · לאמר יתכן שיכוין בזה לענין דומה לכילה לפעולותיה · ובאמת יראה שלזה כיון רבי בלומרו בעשרה בעדה על עור הימו כילה · והרמז בזה יתכן שיהיה הדגים הזה העוסק בתורה וגמילות חסדים כאחד ותלה הוא לעיניים לראותו ולשמוע מפת דבריו דאמת שמוכיח בשפתיו · והולכים הכל לשמוע דברותיו כאו שהיו בעת מגרים שמבעדין והולכין לראות יוסף ולהסתכל כיופיו זה הוא פי׳ על עור על ראותו מלשון לעורמו · וכן כתב רבי בפרקא ויהי יעקב על פסוק זה ולא בעשרה בעלי עור בעשרה היו בועדות להסתכל כיופיו · בעשרה בעדה כל אחת ואחת במקום שתוכל לראותו משם · עלי עור על ראייתו כמו שפורגם ע״כ · ויתכן שלזה הבעות שהיו שכיב לה להסתכל כיופיו דמו לות׳ לכילה ולזה לאמר זוכה לכילה כיוסף ירלוזו בעות ויפארוהו מלכות ופלגשים ויהלבישוהו והכל היו מכיב לו מכל עבריו בכילה ולזה דייק לכילה כיוסף והוא מכל כלה ויפות לכמשל וינלו הלכשים על הבשר לכבוד ולבש ולתפארת כי כן יעשה לחים אשר אהב לו · ולפי שלאמר שזוכה לבהלת שכינה וזה מוכיחו יוסף דבה בעל המאמ׳ להאשיל מעלת הלים ההוא כיוסף · כדבר הדומה לו ומה שלרבי לו בנפתלי על מרים שבשבח בעות מכירי שכיב לו בכילה כלומר · לאמר עוד וזוכה לבהלת שכינה שכתב דכתי שכתב תמוך נחה ור׳ למובלק בבכסיו כתרגומו עתיר בבכסי · לויכך דאמרי לויבי מופלין לבניו כיוסף דכתי בהם עתים יבגם

יחדיו לפני הארץ. וזוכה לכיכה כיצד זכות כיכה ובני יעשכר יודעי כינה לעתים מה יעשה
ישראל. וזה יהיה לחיים יתר מלת ויתר עז ותענוגות להיותו תל שהכל בו פוני כי חכמת אדם
תאיר פניו ועוים מתכת יקיה כי מתכת אדם ירקיב לו ומפתים יסך מסיב הבריים כחוכים כי מלחר
מזכה לכיכה בצדק כל למרי פיו אין כהם כתפלל ופקח. ועם היות שעם זריעה עם מפוקף יקמר על
הזרע שעשר יזרע בארץ להוליד בדומה בדבר שהוא שבו בכל מין ומין להוליד כדומה וכן בזרע
הארץ והב"ח יזרע האדם וזרע בהמה הנה יאמר ג"כ על הפעולות לשכר יבאו ממכו פרי טוב לזרע
למר בשע וזרעי עמל יקבדהו. זרע עולה יקבור אין. וכטוב לור זרע לנדיק וזרע בדקה שכר
למת. כן בדקה לחיים. והכה הזרע הבדקה שכרו בלתים וכותבת לו חיים כדכתיב כן בדק לחיים
ובדקה תביל ממות. והבדקה כתבב ממלת בדק וזה כי בכתיבתו לעני לוקח מתרעם העני על בדת
כפשו ומכדיק עליו את הדין ואת פעל ה' יכיטו כי הוא כוזן שמים בתבוכה והוא ובכרתו להיות
מעשרים בארץ. כדכתיב ולפעלי אתן בדק. למכם הבדקה העבומה הוא לו ולכל הקרב הקרב אליו
שקרוב לאל בכל עבמו וכן למר את הדין למשה וכפר בעדו ובעד ביתו ובעד כל קהל ישראל וכל הקרוב
קודם לחברו. ועם היות הבדקה חלק גדול מגמילות חסדים. לזה לך בגמילות חסדים יותר גדול
מן הגומל בפשו כי תרוב לאל בחל עבמו. וכפר בעדו קודם למוד ועוד שהכתוב קרא לזה חסד
וכתיב חסד ואמת יקדמו פניך. וכתיב חסד ואמת אל יעזבך וכתיב רב לאל חסד יקרא לים שהדו כי
חסד הוא. הכה כבר פירש בגמ' פיסקא פ"ק של ר' יוחנן בר מריא בשם ר' יוחנן מן לכו יודעין
לזה מהן חביב לבדקה או גמילות חסדים כשהוא לומר ותסד ה' מעולם ועד עולם על יריאיו
ובדקתו לבני בניס. הלל למר' שגמילות חסדים חביבה יותר מן הבדקה ותלמוד תורה. ע"כ
בירושלמי. ע"ש. והכה כלה רבים ולמר הכתוב בלורה בדקה להלך בכתוב בתביבות משפט
ועם היות שבתיבת הבדקה לזון מקר לתועלותיה ומעלתה. למכם לא יבדק עליה שם הליכה
כי ההליכה הזאת הבז הוא כמו שהתהלך בם. התהלך לפני והיה תמים. שר"ל שלם בלי מום
כדעותיו. ולומרו בכתוב בתיבות משפט בתיבותיו דרכי ההקש כי הם בתיבות חכמה. והמשפט
הוא הזיכוך כמו כשפטה יחד דבר אתה למען תבדק. ועל זאת הזריעה לאר הכתוב זרעו
לכם לבדקה שהזריעה תהיה לכם להלחכם ולטובתכם. וזה בהתעסקו במוסכל ובמועסק
כי לז בדקו יחדיו כי החכמות הם בריכות לתורה לקרות ולטבוח ולשמוח. והחכמה זולת
התורה. וזה מבואר בתורה שבו בכתיבים מפולם בכתובים מוסכם בין החכמים. כתוב
בתורה למר כי היא חכמתכם ובינתכם לעיני הגוים ולמרו רק עם חכם ובין הגוי הגדול הזה
ולם הם לרים יודעים התורה מה תועיל עדותם ולמיר תם בלמוד רק עם חכם ובין וכו' לו
הפבו עם בכל ולא חכם כי מי שלריכו ודע בדבר הבריו ועדותו בלא מסיבין ובבר התעוררו ז"ל על
זה ולמרו זאת ידיעת תקופות ומולדות. ושרש חכמת התבונה. ובבר הלרכתי בזה בחבורי
מלרתי עבודת הלוי בלר הטב. למכם עתה לקבר לבורך השעה. שבוי בבתיים למר ויחכם מכל
האדם מ' לריתן האזרחי והמן וכל כל ודרדע בני מחול ותרב חכמת שלמה מחכמת כל בני קדם ומכל
חכמ' מלרי'. ועם היות שמעו הבז במקלו מקבת כל"ה הכה"ם כהם מי שלא במקש שמו. ועוד שמעו
בני מחול ושה הבמצרי לא היו כולם בני מחול עם היות סדרשו אות כפי דרך הכה חכמ' בני קדם
וחכמ' מלרי לא היתה בתורה בלל. ובכתובי' בחללת ובקהלת לשלמי תגודות דוקא תמלא למר קהלת
לבי מהגי בחכמה ולקחו בשכלות. ותתנה לבי לדעת חכמה ודעת הוללות ושכלות. ובדבילל

ובדיעבד כתוב ויקללו הקללה ולרבותם נתן להם הקללים מדע והשכל בכל ספר וחכמה ולא זכר התורה וכתיב וידבר משה את הקללה ולא כמנהג בכלם וכו' וכל דבר חכמת. כיצה לפני מקום מפני המלך וימצאם וכו' ואין קפוץ שכבוד נבר לא היה חכם בתורה גם היה חרטומים הקסמים לפני בכל מלכותו. והכה לא מכינו לחכמיה מיעקב ועזריה ולא ידעינו וכרם ולא כזכרו בין החכמי' לא בתלמוד ולא בזולתו. לחכם מוסכם בדברי רזל לומרו על משה רבינו עה שהיה לב בתורה לב בחכמה ולחד שלקט ועשו לו לדין על כל לחד ולחד מהם שמעתי יכה תורה לחוד וחכמה לחוד וכן לומרו זל כשלדם בכתב לדין תחילה לומדים לו קבעת עתים לתורה. פלפלת בחכמה הבנת דבר מתוך דבר וכו'. כרלה שהתירה לחוד. וחכמה לחוד וכו' ואם לא הן היה די בלחד מהם. וכבר הקדמתי ברלויות ברורות בשמם ברות בחכוני הבקדן עבודת הל וי במלמד רלשון פרק יז ועויין שם וברכה התורה לחכמה כדי לבוא אל הכלה. ולחפש מבפוכה ולגלות סתריה ורמזיה הכתובים בה כפלד בכון יכין לעבד. ופתח פיך ושעטנז כוף דבם לומרים. כלומרו וקברו לפני מקד כי כפי המסר שנמל עם כפשט יהיה קבורו. חג הקבור לפני יזרע בשדה ולא קבורו. וכפי ידיעתו והשכלתו תהיה ההשגחה בו ית. ותניע ההשפעה אליו כמו שיתבאר בה. וכן כתוב יהב חכמתך לקכיתין ומכדעת לוי כיצ וכתיב וכלב בן יפנה חכמת הגוים כה לפקח עיכין ולא לומרו אוכיו כופלין לפכיו כי יפבר מלעות עול ויפכר פי דוברי שקר ויאלץ פיהם חכן כי אתו לשון הזהב והלדרת וכל לשון יקום עליו למשפט ירשיע כי חלק לוכניכה. ועל זה לומר שמי שנמל חסד ועוסק בתורה ובגמילות חסדים. ועל הכל כמה שנמל לכפשט כמוסכל יזכה לביכה והניח רלוה מכבי יפשבר הכתוב בהם יודעי כיכה לעתים ומה העתים שיחייבו המחברות. וזה יודע בחכמת האנטנטמי שבה יודעו העתים ליוז לחדב ליוז לשלום ליוז לרעב ליוז לשובע וכו' ולומר לדעתמה עשה ישראל לפ יעבדו את השכה או יכיפה פעוטה. לדעת תקופות ומולדות לקדש החדש. כדי שיעשו בני ישראל המועדים בתקנם. וילוע שים לחכמה הזאת חכמות לחרות שהם קודמות אליה בטבע. והם כמפתח לבה שעיקר כמו המספר והמשבורת וההכדסה והמדות וזולתם כמו שמבואר למי שעסק בם. וכמרכ מבודה זרה פרק קמץ. רבי יוחנן משום רבי בכיה. מלי דכתיב לא תרכיבון זורעי על כל מיט מלחי רבע בלשון והחמור. לשרייהם ישראל בזמן שעוסקים בתורה וכגמילות חסדים. יברם מסור כידם. ולא הם מסורים כיד יברם שבלומר לשרייכם זורעי על כל מיט. ואין זריעה אלא בדקה שכל זורעו לכם לבדקה. ואין מיט אלא תורה שבלומר הוי כל נמל לכו למיט מם לחי רבע בשור והחמור. תלמד רבי אליהו לעולם יעסק אדם בעמו על דברי תורה כשור לעול. והחמור למשוי ע"כ. וכעת שיברם מסור כידם ולא הם מסורים כיד יברם. אל שלא יהיה לפעמים שיברם מסור כידם ופעמים לא לתנכות יברם כפעם הזאת עליו חוב ושכח ולומר ולא הם מסורים כיד יברם. וכהסיר המעיק והמסך המכדיל בין הקדש וכין החול. יבא על הקדש פכימה לחזות בכועם ה' ולבקר בהיכלו כדת מה לעשות. עוד שם לומר רב הוכח כלי העוסק בתורה בלבד דומה כמי שאין לו אלהי שבלומר לישראל אלא אלהי אחת. ומי לא אלהי אחת. שכל העוסק בתורה בלבד דומה כמי שאין לו אלהי ע"כ. והעולה מזה שהייב לעסוק בתורה וכגמילות חסדים כדי שיהיה לו שוב כי מכלל לאחת שומע אין

זכותה רש"י כמי שאין לו אלוה׳ להנין עליו׳ וכדאמה לי כיצד הוא בענייני מה שאמר למעלה
׳ וזוכה לכילך כיוסף וכו׳ וכבר אמרתי כי הכילה מנכת על החומה בכלה מן היתרים והזבוחים
ומחרחית הצין ועל ההנכה לבד דיומה לתו לכילה׳ לומר שהשם׳ת מנין עליו כשיעשוק
בתורה ובמילות חסדים ויהיה לן אלה סיגין עליו כי לומר לבנך עוב הוא ויחוקיה כשם מרים
המוסכלות לאמור׳ והתוספות כתבו כל העוסק בתורה בלבד דומה כמי שאין לו אלה׳
שהכתיב ללא אלו׳ לי לחמת׳ והדר כתיב וללא תורה׳ משמע בלי תורה קאמר אף על פי
שיש לו תורה׳ הוא כמי שאין לו אלה והבן כי התלמוד כלי משמשות הוא ובלי ידיעה וללא יחותו
לא מפעליה וכבר אמרתי שהחכמות לתורה לרקחים ולטבחות ולאומנות כלי תשמישה והבן
והכה פסוק זה כתוב בדברי הימים סימן ט"ו וכן אמר וימים רבים ליסראל ללא אלוה׳ לחמת׳ וללא
כהן מורה וללא תורה׳ אלא שבריך שיעסוק בתורה ובמילות חסדים כאמור וכבר כיארנו שאין
לך במילות חסדים כגומל בפעמי וכן אמרו ז"ל לקטט עכמך ואחר קטטתחריס שקיבוץ אדם לכל
עבמו׳ וכפר כעדו ואחר וכעד ביתו׳ ואחר כך ויבעד כל קהל יסראל כמו שאמרתי׳ ועוד
שמעיד עליו הכתוב שהוא חיים חפץ׳ כדכתיב גומל בפעמי חיים חפץ׳ והמעריים פרעמו׳
כל הגומל חסד לבפעמי שיעמוד בפעמו מן העכירות הוא חיים חפץ׳ כי כקשר ירחם על בפעמו
ירחם על הכריות וישמוך חסדו עליהם׳ ועוכר שאנו אומרי לכזרי פי שאנו בפעמי והטעם כי מי
שאינו מוהב את עבמו פי שלא ישתדל בה בן תבל לידו מכשול פוקה׳ לינו חומל על עבמו׳
ואינו חומל עליהם׳ ואין עוזרת השטיך הפירוש אלמעלה ואמר ועריכים יתמכו עוסר יתמכו
עוסרם כרוב מתכות שיקבלו מאחרים שיחסדום׳ לכל חיים חסד גומל בפעמי ותומך לו תה
בחסדו ומשלימה עד שכתכלה׳ פי להיותה במקום שהיתה חלק׳ ומשלימה ככל מיני
השלמות׳ והזו אומרו ומשלימה עד שכתכלה וכו׳ והדלבב כתב כבוד הכמים יכללו
להפלגת הקדימה פי בחכמות׳ כי כל לבטן תקום לתת למשפט ידיעתו׳ והכה כשהיתה
הכפם המשרתת לבכל לאת הן שאלה הן בעניני ר"ל בעיני השכל מפניו שכל כוונתה וכל חפץ
כה למלאת רבונו תמיד למה שיצטרך לו עדות מהמום הכה הוא תהיה סומכת לחכם זה הכבוד
וכלומר הוא עמוד לזה הכבוד שיעמוד עליו כמו שהתקדים סומכי העשר והם כיעמודים לו לעמודו
מכל שולל וכוזז׳ גומל בפעמי הכה מי שגומל בפעמי החמרית ומחייב לותה לתת לה ר"ל לאמור
ההכרחי לו לחמלה עליו מן המזון והלבוש הוא חיים חפץ שלא יגרע דבר מחקי הרחוי לו׳ לחמלה
עליו׳ ולחכם מי שהוא עיבר בשרו ומבר לבפעמי ונופו הכה הוא לכזרי לעבמו כל שכן לו שלא תו
"ולחכם לאמרתי זה כי יש קבת לבעלים ישמעו שיעבדו את השם"ת בתם שיעבו נופש
בעמו׳ ר"ל בתעבית׳ וזה לפך רבון העולם ית"ש ולזה תמיד שלא העמידה התורה
דבר יהיה בו עבמי לבפעמי הכהמית רק מעט יום בשבת ויהיה זה כן כי הכחות הבפעמיות החמריות
היכמו לעבודת השכל׳ ולא יוכן זה להם שם לא יהיו בבריאותם׳ ולזה מי שיהיה שבת
להחלי הנוף יאבד בחלותו יחלו הכחות הלזה׳ והכה הוא יבלבל כיוכת הבורא ית עכ"ל׳
והכה בגומל בפעמו הוא מכיוה ומזמכה לעבוד את ה׳ בהשלמת הלמת על מתכוכתו בשבל
הכח בל מתת כשך הבבוד׳ וכתיב השמים בשתי ותת השמים הכה שם השכל הפועל הנקרא
מלאך הירק׳ ולזה כוון לכן עוזרת כתה שאמר בכל חיים חסד גומל בפעמו ותומך לותה
ומשלימה עד שכתכלה׳ ר"ל שבעשת בל לאחר היותה חלק עם השכל הפועל ולהיו

לאחדים בהאחד ומעמו · לדעת הלמת יהבדק בלשון תשיג יד האדם ויתגיל המלגיל עליו בהבטחו
לישעו כי מבט מיון לאת מיכו וכעוור וכן כיון לזה הלשון ספרי זה על הכתובים שלמעלה ממכו
ומכרם ולזיל זה כלומרוהכה החכמים יכחלו כבוד כי להפלגת מקרותם כל לשון תקום לאתם
למשפט ידשיעו · כי הלמת הוא מגדל עז ועוד מחס שד שפתי לויבי לים יעזרוהו עליו כ"ם כשיהים
בדרכיו מופתיות מותכות הויכוחלין בהם כשתבל ועקש · והנה הכפם החמרי הוא מרכבת הרשעה
לשכל ויכלו היה עמוד לזה הכבוד הוא מה שאמר דוד העה ואתר כבוד תקחני · וכן כי יקחני שלם
זכן כי לקח לאתי לבי כמו שיתבאר להלן בה כמאמר שכי פר"ע ז"ל מהיותו משכיל בכח להיותו משכיל בפעל בזה
הלמוד עד שיוכיח שכלו מהכח אל הפעל ר"ל מהיותו משכיל בכח להיותו משכיל בפעל וזה כל
האדם והוא הנדול שבגמילות חסדים כי עם השלים עשה · ולכן חייב האדם לדעת בוראו כפי מה
שאפשר לו ולעבדו בלב שלם ובכפש חפצה ולא בשפתים כעוות ולבו בל עמו כי לא ידע מה הוא לו
ולזה ע"ה אמר וכי העוסק בתורה בלבד דומה כמי שאין לו אלה כי התורה לאוד והחכמה לאחר כמו
שכתבתי למעלה בפ"ד ול"ז ולזה כתב רשי כמי שאין לו אלה שיסעין עליו · וכן אמר משה רבינו אתה
הראתה לדעת כי ה' הוא השלהים אין עוד מלבדו · והנה ההוראה הוא על נ' דברים · או בשקול הדעת
או במדרגות העין · או בשכל כמו ולבי ראה וכו' ובכלם אתה הראתה נהם · ובדרגות מן השמים
השמיעך את קולו ליסרך · ושמיעת קול מן השמים לקבל מוסר הוא בשקול הדעת · וכך אמר ועל
הארץ הראך את אשו הנדולה · שהוא במדרגות העין · ועל בן אמר ודבריו שמעת מתוך האש בם ג
לשון הכנה · כמו כי שומע יונק · ומשך הדבור ואמר ותחת כי אהב את אבותיך וכו' וידעת היום
והשבת אל לבבך כי ה' הוא השלהי בשמי ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד ור"ל דע והשכל בדעתך
בכל יום ויום · והשבות אל לבבך · ר"ל תעיין בשכלך כמו שאמר הכתוב ולא יסיגו אל לבו ולא דעת
ולא תבוכה כמה שבבר למו שאמר הניו שראיתי כמו אש וכו' · והוא על דרך וידעת עם לבבך כי
כאשר ייסר איש את בנו ה' אלהיך מיסרך כי אין לו עמך שום שכלה עתה ולא אינה מקושם כ"ו
שידע לך ויהיה מכוון להויק לך כי הוא הניאלך בכחו הנדול ממנרי · ועתה דע בלבותיך משם ה'
ויבחר בזרעו אחריו בכפש הכל העמי ר"ל חיבודי והמקרים הכלים עליך הם דרך תוכחות ומוסר
כאשר ייסר איש את בנו וכו' זה משמעות וידעת עם לבבך · וכחזר לבאין אמ"ש כי ה' הוא השלהי
בשמי ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד · וזה בנ' הודעות הבו' והרעים על זה מבאר שהכללים הם
יותר מופשטים ויותר כוללים מן הפרטים · כי תולדות בח היוצרים מן התבה אשר מהם בפנה כל
הארץ הם בכללים תחת נ' בפשים כיהם לבותם · ר"ל לו הם בכי הם לו בבי הם שיהיו ויפת · ולזה
לאחר לבולם · וכולם בלאחר בכללים תחת מין חי מדבר אשר הוא האדם · ולמעלה ממנו הסוג
שתחתיו בשה מינים חי מדבר וזולתו מן המינים הבכללים תחת סוג נ"ח · ולמעלה מהם סוג כולל
בשה סוגים והם בעלהי בחיים · והוא הנפש שיאמר על הצ"ח ועל הצומח ועל הדומם אשר הם
בסוגים בבחינת מה שלמטה מהם בערכו הם חיים · ולמעלה ממנו הגיולי כי הוא כולל את הסוג למי
שיקבל בורא · ולמי שאין לו היש · ולמעלה ממנו השמים שהם כולל כל הסוגים הנשמיים
בלתי נשמי כי הנפש יחלק מה שחלקנו נפש ולא כח בנפש כגון השכלים הנפרדים · ולא מה
שהוא עכם נשמי כמו שבתבאר במאמר זה בפ"ב ובפרק ה' הנה בעכם הנשמי בכלם כל מה שהוא
מורכב מחומר וצורה עד הנרם שה ר"ל הנלגלים והכוכבים למיניהם · והעכם הנלגלי
נשמי יחלק לשמי השכיות · ומקוריב המכיות שלחיו ברוך לחלקו · חה לין עוד

כמו שיתבאר במאמר הזה פרק שביעי כו׳ הנך רואה בעיניך שכל הסונים הולכים
ומתעצמים על הניעם אל מקוייב המציאות אין עוד מלבדו׳ והוא לומרו כי ה׳ הוא האלהים
בשמים ממעל ועל הארץ מתחת כי כל הסונים אשר בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אליו ינועו
ועדיין יעמודו כי אין עוד מלבדו כי קודם לקדר אין גם לאחר והוא הלאחד הזמתי כמו שיתבאר
במאמר זה פרק ו׳ וכתב בחגיגה פרק אין דורשין למאר רבי לוי כתיב כבוד אלהים הסתר
דבר וכו׳ כבוד אלהים הם ער דבר עד שלא נברא העולם כבוד אלהים חקור דבר
משנברא העולם הבה ישמו מלת מלכים לשל יתבאר שמו שהוא מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך
הוא ואמר כי כבודו חקור דבר וכו׳ . ועוד לאלוה מלין יעויין שם ודוד המלך עליו השלום
אמר בשלמה בני הכחמר בו ויחכם מכל האדם דע את אלהי אביך ועבדהו בלב שלם ובנפש חפצה
כי כל לבות דורש ה׳ והלב הוא השכל והלב הוא שיסכיל וידע הדבר בחתימת
הדברים חותכים ואם לא יחקור ויבקש יפול בתוך המיקש כי נם בלא דעת נפש לא טוב וכתיב
השכל וידוע לותי כי אלהי ה׳ עושה חסד לתת ללקים חלק אלוה ממעל שהוא השכל וכן
אמר הכתוב נומל בפשעים חסד ואם לא ידעהו ויאמין בו בלב שלם כלומר היה בלתי מופלג
מעמק בתירה דומה כמי שאין לו אלוה כי לא ידעו ולא יביני בהשכה יתהלכו ולזה רמזתי בפעמים
בעקבי המאמר בלומרי והבן להמן עליו׳ והוא לומרו ורליות את אלהי ופני לא ירלו כי הוא
יתברך אין לו סבה שתוכל לדעת ממנה מהותו׳ כי המהות יודע מן הסבה כמו שאמר
החכם בתחילת הסמע הטבעי אל כי בפל אחד מהדברים אמנם כולה תבקשו לכך ידענו
לותו על השלמו׳ בם ידעטו סבותיו והתחלותיו הרחשונו׳ עד שנניע ליסודותיו או פשוטיו אשר מהם
הורכב וכו׳ והוא׳ת אין לו סבה קודמת לכי לויהיה לו סבה היה לפשר המציאות ברוך לבשם
ואם כן אין דרך לידע לותו מה לכרים הקדמים לו המכוכים פכי רצה לומר מה שקדמים לו והוא
יתברך שמו אין מי שקדם אליו אם כן ובכי לא ירלו׳ אמנם יודע מכל פעולותיו כי אין לכר
מתוס בלי מתם ואין פעל בלי פועל והם המכוכים לחרים שבתהו ממנו והוא מצוי ומשם יתבאר
לך מציאותו׳ וזה הוא ורליות את אלהי ופני לא ירלו׳ ועם היות שהמפרשים דרכו
דרך לחרת שבעים פנים לתורה וכי ורליות כמו ולבי רשם׳ ואם כן האדם במה שהוא
חלק אלוה ממעל חייב להשלים עצמו ולהחיות בפשו שתהיה כבנין המכוס כמרוס וזה בהשכיל
בפשו ולהוציא שכלו מן הכח אל הפעל בהשכלה עד שיתה כאלהים׳ וידמה הכורלי׳ונדרש
כפי לפשרות קם האדם׳ וזה לאחר שיסכיל וידע שהוא׳ת כמנע ממנו חייב המציאות לאחר אין
עוד מלבדו ושלימו נפש ולא כח בנפש ולא יש׳נהנו מקרה הנפש ולימו׳נדר בפוס ולא כמין ולימו
ברוך להבדל שיכדילהו ממי שיפתחך אליו כי אין לו שותף׳ ועם היות אלא שיכשבפש מובנו
מן השתוף בו ולוה ולכן הופרכו רחוק בהיות לאחדתו׳ וכן אין ליחס אליו פוס לאחד
מאלה׳ ובאור דברים אלו בחכוך זה עם היותו בקצור בתיפה אין ים׳ ומצדו נבר
אליהו בתת לבו תורה תמימה בלחבה על יד בניהו בלחמן בימיו לדעת ולמדהו שבעים שלבנו ר׳ל ש
שכלבו ונדע כי ה׳ הוא האלהים כמו שבארתי בפסוק הדעת היום ושלח יסיה דבור בו בו
דבר ערלי בשפתים בעות ולבו בל עמו׳ וכבר כתבתיו על זה בבורל יתברך
שמו על ידי בניהו עליהם השלום כדכתיב בפיהם בבדוני ולבם רחק ממני ותהי יראתם לותי
מצות לבשים מלומדם אלא

Vo

אלא הם כל ימיהם עובדים לאלהים אחרים ועם היות אלה רבים יכונו בשם אחד כמו שנאמר כן יהיה לי עם בני עליה והם מועטים וכו׳ והנה אמר דרך כסיס לו כל כחך הכסיס והטף והפחתים והכעבדים והכבלים אבית הכסיס מלמדנו הכי ככל המין ישראל שיש להם חלק לעולם הבא ולא יכנס בשוכר לה יהיו ברור בנכרי החיים׃ וכן אמרו ז״ל חסידי אומות העולם יש להם חלק לעולם הבא ועיין בשער הגמול לר״ס ז״ל׃ אלא לשום שכל והבן במקרא בחמת ובתמים כדכתיב כי שם לביבה תקרא לתבונה וכו׳ שם תבקשנה ככסף וכמטמונים׃ אתפשטה לו תבין ירא׳ה׳ ודעת אלהים תמצא׃ הבה אמר כי דעת אלהים לא יושג כי שם בחכמה ובינה ובזכה ויסתלל בכל ז׳ והקירה וחפים וכולי האי ואולי כי ה׳ יתן חכמה מפיו דעת ותבונה׃ זה בלחבה וכוסף גדול ולקח שם כסף בלשון תבקשנה ככסף להיותו שם משתף לכסף ולכוסף מלמדנו ככסף ככספת וכו׳ ואמר לו תבין יראת ה׳ שהיא מעלת המדות שהיא קודמת לחכמה ולא תושג יראת׳ה׳ כי אלה הם כי רוב מכות התורה הם יראת ה׳ כ״ל מעלת המדות׃ לא תעשון נגול עולם׃ לא תעשון נגול לעבד׃ לא תסכה לה תחיך׃ לא תקום ולא תטור׃ עזוב תעזוב עמו׃ מדבר שקר תרחק׃ מוכח שפתיך תשמור׃ לא תתעב אדומי׃ כבד את אביך ואת אמך׃ לא תרצח׃ לא תנאף׃ לא תגנוב׃ לא תענה ברעך׃ ואהבת לרעך כמוך׃ וכללה רבים וכבדים ממנות לא תעשה וכם יראת׳ה׳׃ וכן אמר ליקנית חכמה יראת׳ה׳ שכל טוב למעלת המדות קודמת לחכמה והיא ליקנית לה שהיא כסולם למעלת במעלת׃ וכן אמר תחלת חכמה יראת׳ה׳׃ וכתיב יראת׳ה׳ מוסר חכמה׃ שהיראה היא מוסר חכמה׃ ומחכם היית יראת מעלת המדות אמר שלמה ע״ה יראת׳ה׳ שכלת טוב נשלח ודרך רע ומי תקבלות שכחתי וכל זה מפעלת המידות ומאי שהם יראת׳ה׳׃ וכתיב למעלת המדות׃ יסיר לדעת אלדים והם השכלים הנכללים׃ וכן אמר ויברא אלדים את האדם בצלמו בצלם אלדים ברא אתו וכבר ידעת שהם בלם משתף יאמר על תכונת הדבר וגודתו כמו בלמי עשו׃ בלמי מסכותם׃ ויאמר על המשכה התכוניית והשכלה׃ לך בצלם יתהלך איש׃ בלמי מבוזה כי הכיוון לכפם ועל הראשון אמר ויברא אלהים את האדם בצלמו דומה לומר בצלם האדם שהוא כדי הוא כו בתכונתו ואבריו ונופו׃ ועל השני אמר בצלם אלהים ברא אתו ר״ל בצלם השכלים שהוא השכל שהוא חלק אלוה ממעל׃ ואם יזכה האדם למעלות שיגמו ויבא עד תכונת כי ה׳ יתן חכמה׃ מגן להולכי תום׃ והוא חלק מחכמתו ליראתו כ מעיו דעת ותבונה׃ וכתיב מלמדך להועיל מסכילך בדרך תלך׃

פרק ב

במות המניחות׃ כמניחות הוא היחות כשיהיה במנח כנפעל׃ אלא המנח סוף היום׃ ושם במנח יאמר על העשרה מאמרות׃ למנחם יאמר על האחד מהם בפעם׃ ועל הט׳ דרך השלמה עם היות מקריס ינשקו על העצם וכשיהיו בסוסים בעצם יאמר עליהם במנח׃ וסוף הוא העצם שיאמר עליו במנח בחמת כמו שכתבתי כמה שחתל מאת שפי׳ וכל במנח או שיהיה במנח בטבע בעצם הדבר שהוא מורכב מחומר וצורה שיבדק עליהם שם העצם כח מת או שיהיה מלא כוחו כמו שיתבאר בקריב או מקריב או בהולמין וכל במנח לא יפעל לעצמו שיהיה זולתו או שיהיה הוא עצמו׃ ושיהיה הוא לא עצמו שקר׃ וזה כי לא

שני • ועכ קודם המצוה הוא בעבד ולכך ימנים • אם כן עכ נריך למנות לאחר
ימנינהו מן מעכמו • וזה לא יתכן שילך לנלתי בעל תכלתי ר"ל שיהיה למצוה ממנים • וכן
לנתו המצוים ממנים לאחר עד נלתי תכלית • וזה מקר כי הוית במצוים מתחיים מזולתם
יפעלנלו עד נלי בעל תכלית מקר לפי שאם פפק הנריאה כבר היה להם תכלית • ואם לא
עדין הם כופלים וכנרלים מה ועכה הם יעשה מהם כי פרטי מיכי המצוים נזכרים במספר •
וה"ת אין לי מספר • אם כן לילך יתחייב במצוה מחוייב המצוות עכ"פ יעמוד בלאחר שהוא
מחוייב המצוות וכל המצוים עלולים ממנו • וייהיה הוא"ת מיוחת
הסבות לכל המצוים בין שיהיו כעכמם או במקרה • למנם לומרכו סבת הסבות הוא דומה
לדרך זה כמשל • הנה כשב רוח מוק מפרק הרים ומשבר פלעים נרמש הר נניה ותלול לפר אם
פרזים כעצ"ה • וכל לאחד מהם רם וכנה מאד וסרפיו מרוכים מאוכים נקרקע •
וכשב הרוח בהם וילליך לאחד מהם פרכ' ולהיות סרפיו רכים מאוכים בקרקע וכשבעקר • בעקר
עמו קבת מן ההר • ויפול מן ההר על בית לאחד שיהיה בה מבסים לאחד לו רבים • ויפול
הבית • מכיבר קבת ההר שכפל על הבית • וכבילת הבית ההג כל מי שהיה תחתיו •
הנה בשיבת הרוח הוא סבת הסבות כי לולי שכשב הרוח לא נעקר הילן • ולולי שבעקר הילן לא
כעקר ההר • ולולי שבעקר ההר וכפל על הבית לא נפל הבית • ולא היו הרגי' היושבים תחתיו •
ולהיות כל לאחד מהם הוא סבה פועלת לאחר • נקרא בשיבת הרוח סבה רחוקה • שהוא סבת
הסבות • ושעירת הילן סבה קרובה • ושעירת ההר סבה ג' • וכפילתו מן ההר סבה ד' • וכפלו על
הבית סבה ה" • וכפילת הבית על האבסים סבה ו' • להריגת החבסים שהיו בבית • והקש על זה
סבה לבשיבת הרוח יש לה ג' סבה • והוא עלות הלחים והקטורים מן הארץ בסבת התפרך נגון
השמש ויעלו לחים מלחות הארץ • ובעלותם דומים המוביר לאחר שם כחים במקום עלית הלחים
ויתמעטו ויבשב הרוח מקום לאחר שיהיה שמה הרוח ללכת יללו כפי דחיית הקטורים • ויבשב
הרוח למוב ומבקש לו מקום שיהן רקות כמולם כי הקטור האחד דוחה לאחר על שאם מקום •
ובסבת עלות הלחים והקטורים הוא השמש כאמור והתפרך הנגון ובסבת התפכו יתחוק השמימות •
ויעל על יותר בלחות הארץ ויעלה הלד והקטור • ולפעמים יתחוק השמש לסבת קנון
וכוכבים ביולידו הוא שיולו בזמן הקור • ויהיו מהמקום שתחת המקום שנכנסים • וקנין
הכוכבים שבתם תקף הגלגלים • בשבת לחדשות נורתם לבשם הגלגל ובסבת זה נורת
השמים וכוחתם פעל ועשה כי לאחר שהם עלולים לשפעי המצוות נריכים למחייה והוא סבת
הסבות יסתכל שמו • ובמשל ח יחלק לל מחוייב המצוות ולל אף סר המצוות • ולשפעי המצוות
הוא שיתלה מציאותו בזולת עצמו כלומן שלו שערכו העדר לותו הוא לו העדר מציאותו • ל"ש
בשבת שיש לה מציאותו בעצ שהוא האחר והכורה לשהי היה הכשב בשב • והבגר והוא הפועל
והתכלית והוא ליפר עליו ולו קוצר שיעדר לאחר שהם יחוייב העדר הכשב • וכן על זה
פירוך וכן החשוב שנריך לפיעל שיפעל לותו החשוב ואם כוחל החשוב יכוחל החוש והקש על זה
• לו שלח יתלה מציאות עצמותו בזולתו כלל • לו שיהר שיפרד ויעדר כל
בזולת שהוא לח יחוייב העדרו כי עצמותו משיך לעצמותו • וכבי החכימו לחדה לחלק
הרשעין לשפר המציאות • ולחלק השני מחוייב המציאות • ויחלק עוד על זה שיין
מציאותו בשעמותיו במקריים הנמצאים בשעש • וחל מה שיהיה נמצא מציאותו שיהיה שקר

שיתן עניות לעולם · שהוא מכת הכותבות · ואם יהיה לפעמי׳ עניות הוא עולם
· ומחוייב העניות הוא הכרחי מציאותו · והכותב הוא הכרחי הנעדר · והפעמי׳
הענמות הוא אפר לא כשלמה בורית מציאותו ולא הע דרו · והוא מה שכתב · והכה שם
יפעלה מציאותו כלתי כתלה כאחר וזלתו כי עצמותו מפסיק לעצמותו · ועצמותו מציאותו ·
ומחוייב בהכרח היותו מחוייב המציאות על כל פנים · הנה ככר נתבאר שהוא נתן
ושהוא מחוייב המציאות · ועתה נבאר כי אין זולתו:

פרק ג יבאר שהוא בלתי לפעמי׳ שיתבאר אלוהות יותר ממכוין בראיות עופתות
חותכות · והוכרחו לזה הני לתניין ראיים שהוא לאחר להיות שלא יתבע
כשם מוכנו מהפתוק כמו שנתבאר בפי׳ לישתנו ויוסיף כיתו ואל שנבי׳ בפרים · וכן בפתח
שמות לספרי הים שמתאלים בנאור הכללים · ואומר שלו שערכו שהם יותר מאחר יחוייב
לאחר שהם נבדלים מן הראשר שלא יבדק עליהם מאחר הכאה · ושיתן לכל לאחר מהם דבל
מיוחד כו מה שלא יתבע כאותו שלאחרים כדי שבאותו הדבר יבדל ממה שיתתף אליו באיכו עם
שאר האלוהות · ואם לא כן באה יבדלו כי אין מאחר הראשר כופל כי אם בנפשם שיהם מובדלים
מאכו · ואם יהיה כך הנה כל לאחד מן האחרים שם דים הדבר הזה המיוחד כו שאר כו יבדל
· והנה אפרוכם ניכר לעין · ולא לא יבדק כו אפרון · ולא להיותו אפר · כי אין
האפרון נאקוליות אם כן זה שקר · דאיה שכיא כי לו שערכו שהוא יותר מאחר לו שיהיו כלם
בשתעים זה לזה ויחות לזה מה שיעשה זה לו לא · ואם לא · הנה בהכרח יחוייב שיכתב
האחד שהם · לו אחי שלא היה נחות לו · לו השופט שיכריחו ויפרע מעשהו · והמוכרח
אינו אלוה · ואם יחות זה לזה הנה מחוייב שתהיה פעולת הא בכוזבה וכנין כאו שיתבאר
ב׳׳ה באמתר זה פרק ח׳ בראיות בדורות כי לא יבדק לו פעולה כי אם בראין · והראין יבדק
בעלת כין שיהיה לו לא · אאם אינו בראין יחוייב שיהיה בהכרח מכריח · לו בדרך חיוב
לו בדרך תקרה לו בדרך טבע וכל זה אינו כן שהוא ואפשר בשלה כאחר ב׳׳ם · וכו׳ · כי שכיאם
יבדק בשם דבון · ואחר שהם דבוכיים על כל פנים יהנה האחר מה שלא יהנה האחר אחר
היותו דבוכי ויתחוייב הנו׳ · ואין לומר כי הכח בראה כאה דבדים כאבעים בלתי לפעמי
להאבא כאו שלא יתכן שיכרא אחר כאחר · ואם יכראנו הנה בורא והאחר נכרא ואינו כאחר
בכל מבן · וכן כי מה שכבר היה · שלא יהיה עבר והיה · כי בבר היה · לו שהעדר
שקודם להיותו שלא יהיה נעדר · ודומה לו מהבאעות · האם ניתם לנו זה · שהבדון
ונאמר כי אין לא ידו לעצות · וכאו שהבדים שלו אינם אפרון · כן כשיהיה בא שהם
דבר מיוחד כו · לו יעשה פועל מיוחד בו שלא יפעלהו זולתו · לא יקרא גם כן לאותו
ואפרון לאחר · כי תעוכתו בכדו · כי הנעדר באינות לא יבדק עליו שם אפרון לא לאותו
שלהעצות · כי כן דתוכהיותו נעדר בלתי לפעמי להאבא כי הוא אכת הבאבעות לבאת שעדר
אינותו כי הבאבא הוא הבראי ההעדר כאו שאמרנו בשרש הקודם בחלוקי הבאבא · וכאו שהוא
כעדר לאחר הוא נעדר לכולם כי הוא בכל יאבא · לאחם הדבר המיוחד לאחר שהם ולא
בזולתו בבר הוא באבא ויבדק עליו שם אפרון בהיותו באבא · דאיה ב׳ שלא יחבא לו שיהיה
כלם עלות לעולמים או לא · והנה כל הבאבאים כולם עלולים · ואם הוא לאינו עלה
והעולם

והעולם נריך למציאות · והוא ליכו מציאות לאחר מציאו עילה · ואם כן נמה יצדק עליהו ·
ולו אין לו עלול כמוהו · ולא יודע הוא כי אם מצד פעולותיו · ואין פעל לו · ואם
כן להם עלולים מיוחדים לשלוחת עליונים · יתחייב שבהתחלף העילה יתחלף העלול ויתחכו
קנתם מקבתם · והנה אמו רואים כי שלשלת המציאות קשורים ודבוקים זה בזה בקשר אחין
· וכריכים זה לזה ומתחכים זה בזה ומתפעלים זה מזה וידעו הכל לאחד
לאחד המורכב מאחדים כמו שיתבאר כה במאמר זה פרק ה · ואחר היותם כך יורה שאם
פעולת פועל לאחד ועילה לאחד לכולם · ואחר היות הדבר כך והיו עלוחות הרבה יתחייב שלא
יהיו פעולותיו שלמים · והפעולות אם הכמצאים ואחר שבריכים זה לזה תהיה פעולתו
מסרה לאחר שפעולתו נריכה לפעולת אחרו · פי׳ פעולת זה לפעולת זה וחסרון הפעל יורה על
חסרון הפועל והנה הוא ליכו מתפקק נאעצמו אם כן ליכו אלוה · ואם תאמר כל אחד
מוכל בלקלו ולכר אין לו עם האחד · כבר בטלנו זה נמה שביארנו מהשלשלת המציאות ועל
כל פנים חסר לזה מה שיוסיף לזה ואין חסרון בחקו · ודע כי זה דעת כפסד קדמון מומן
רב וימים קדמוניות מכת כופרים קדמונים שהיו לומדים שפועל העוכות ליכו פועל הרעות חסר מן המוכיח
מרעות עוכיהם מהשכיל לכותם · כי לו חכמו יכחילו כי הנה פועל הרעות חסר מן המוכיח
· ואין כיוצ׳ לזה טעיך · כי אם להרע ולהטעיך לא ידע · וכן כהפך · ובוטל מהם
הדבון · ובוטל שכר ועונש כי אין לזיך עושה הטובות לעשות רע · וכן כהפך · ובטלו
משטרי הכוכבים וכל נבוך השמים שפעולתם כנלת ותלוה היא לעכוכים · להגיד מה שיתהוה
בעולם · ואין לך דעת כפסד ובטל כזה · ולהסיר הדעת הכשחת ונמשם הזה לחר
שמציאו הכניות עליו השלום בכבודותיו יובר לור ובורא חושך עושה שלום ובורא רע לכי ה׳ עושה
כל אלה · ולחר ירמיהו דרך תחר מפי עליון לא תצא הרעות והטוב בתמיה אלא בזיל
הוא לחר ויקי הוא ויעמוד · והדרשה תדרש · וכן לחר יחזקאל עליו השלום
דבר אדבר אל גוי ואל מלכה להתים ולנתוץ וכו׳ והבא אדבר אל גוי ואל ממלכה לבנות ולנטוע
· ואין כאן סיבוי דבון כי כן גזרה ידיעתו הקדומה · ולא כדע אין ומה ואל מה וכן לחרו אל כך
אלה נאם שבח · וכן לחר ירמיהו כספר קיכות · עשה ה׳ לחר ומה כיבא לחרתו לחר כוה מימי קדם
· והנה גזרה ידיעתו לתת שכר טוב לעובדי דבונו · ועונש חר והא לעוברי דבונו כדי שיקבל כל ע׳
כפי מעשליו ופעל אדם ישלם לו · וכן הוא לומר אני ה׳ בי׳ לחון לשלם שכר טוב וכו׳ וכחון להפרע
וכו׳ ובתיב אני ה׳ לא שניתי ל׳ כי בכל כפי המקבל · וכחו שנאמם יתיר הדובר · ויקפח המלא
יולבן הבנר · ויסיר פני הכוכם · והנה אז פעולו הופכיות · ואת חלבות נכח ע׳ כפי ככבת המקבל
ואין שמוי בו כלל · כן יעשה לו כפי מה שנזרה ידיעתו הקדומה לתת לכל ע׳ שיקבל מה שיחות לו ·
וכבר הארכתי כזה בחבורי הנקר׳ מגן לחבה כרחוי כי׳ וכו׳ כי שם ביחו וכאן אין דרושנו כזה ועיין
שם · הרא יה הל׳ שלם היו אלוה יותר מל׳ יקוי יב לו שיהיו מחויב המציאות · או לפחי המציאות
· ואם היו לפחי המציאות לו יכש אלוה ות כי הם עלולי ובריכי ׳לעלה · ואם הם מחויבי המציאו׳ לו
שיהיו כלם עילות לעלולים או לא ואם לא כבר חסרה יכולתו לכלתי היותו עלה · ובוטל היותו אוה
ואם היו כלם עילו׳ לעלולי יחתייב שבשיהיה הע׳ עילה לעלול ע׳ שלא ישתתף עמו אלחו בעלול ההו׳
לפי שבבר בבדל ויבא מהבאדר למציאות וכבר הוא נמצא ומה נריך לו לאחר כי העלה הנו׳ לי׳
אם הוא נריך לאחר הנה שלם בחו והוא לוחה ולימו אוה ואם יהיו עלות לעלולים מתחכי׳ כל ע׳

לכבדו יחוייב שכשתכונת העלות יתחכמו הפעולות נ"כ כי לכל פעל יש
לה כוונה · ויפול ההתחלפות ויתקייב כל החמור לעיל וכבר דברנו ככדומה לזה בדלתים הנ'
בדלתים הה' שלפי היו יותר אחוד יחוייב שיהיה בכל אחד מהם דבר שבו יתחתף עם שאר השומות
· ועוד דבר אחר שבו יבדל מהם והדבר שיבדל בו יולף הדבר שיתחתף בו · ואם כן
יחוייב שיהיה מורכב משבי דברים תאחד כמה שיתחתף · והשבי נמה שיבדל · וכל
מורכב צריך למרכיב כי מבלעותו הרכבתו · ואחר שמבלעותו הרכבתו בוטל היותו אלהי ·
הדליה הו' שלם היה דבים כבר בכבשו בנדר אין לאחר היותם יותר אל' שבריכים להכדל שיבל יל
פמה שיתחתף כמהם ויהיה בנדר והנדר הוא מורכב ממין הדבר והבד לו הקרובים אליו ·
ולאחר היותם יותר אל' יקרא אין · וכן לאמרו רלל לאדם הדלתון אין היה כי היה מין המבנה
והנה השם הוא לאחד ויבדק לאמר עליו שהוא כולל להיות אלף יאמר בשם מובנו מהשתוף כו ·
ויאמר עליו שהוא פרט להיותו אחד · והפרט הוא חלק מן הכולל · ולכן נדק עליו
לאמר שהוא כולל ופרט הכולל להיות אלף יאמר וכו' והפרט להיותו אחד נאין לא ידם לאמיר שהוא
פרט כי הוא נריך לכולל · ולא כלל שיחוייב שיהיה תחתיו חיים · ואין כן העכין בשם
ית ולזה חוייב על החוקרים להכיל פרטיות על לאחדותו כאמור לעיל · ודי בזה כזה הקצור
ועתה נבאר איך יבדק אליו שם אחד ואיזה מהם יכשר ·

פרק ד כאחד אשר יכשר ליהם אותו לשם ית' · האחד האמתי לא יתחלק לא
בעכמו ולא בנבוה · ר"ל שלא יהיה מונבל בנדר כי הנדר מנביל ומקיף כל
הנכנסי' תחתיו כאיכו ויבדיל אולתו מהם שהוא מנורתו העצמית · וזה כי הנורה היא עצם
האעמיד הדבר על קיומו להיותו מה שהוא ואיכו נריך לאחר אלא כו הוא עומד בעצמו · וזה
יוכן בדברים ר"ל העצם האמתי אשר בשם כי הוא האעמיד מהותו כמה שהוא והוא לאחד לא
עצם מקריו · בכח בשם ועוד יתבאר אלקוין בקרוב בפרק הבא כה' שם שהוא לו כח
בשם · וזה הוא לאמרו האחד האמתי לא יחלק וכו' ר"ל לאחד האמתי בשמי · וכל לבר
שים לו בגבול לו נדר אין ליהם לחל זת · כי בהיותו מונבל יהיה על הבשם · וכן לא
יתחלק יותר בם כן על הבשם · וכן לא יחלק לא בזמן ולא במקום ולא בכיור אלא אלא
יחבא תוך לבשל · והעצם השלם הוא המורכב מחומר וצורה והוא העצם הבשמי השלם כמו
שביאר אותו הכתב באמר ר' משה שאחר · ובשמע הטבעי בם כן באמר ר' עויין שם · והאחד
האמתי הוא שבורתו לאחד ולא יקבל לא תוספת ולא חסרון בקהאמ"ק העגולה כי הוא נודק
עליו שם לאחד יותר מעאחד הקיוס · והאחד הוא החלק הפחות שיושיר כ' ומספר כטבע
והוא תחילת המספר · והתחלת תיליעה בכל הדברים · כי קודם לאחד אין בם לאחד
· והאחד האמתי בכל הדברים הוא אשר לא יתחלק לא בכמות ולא בנורה כלל · ומה
שלא יחלק בנורה כלל בנין קו העגולה כאמור · ויש דברים שהם לאחד במספר · ויש
מהם שהוא לאחד בנורה · והאחד במספר הוא שיסודו ר"ל שהבשל לאחד בנין שם מי שהוא לאחד
ויבשל עליו שאחד הבעלי חיים · והוא לאחד בשרש · והאחד בנורה שבנולו לאחד ר"ל ר'
בנדר · והאחד בשוי שיהם הדבר האחד הוא כיוהם דבר לאחד וכה שויש בלותו היהם ויקרא ר'
בשוי והוא האחד בשולש · והמוקדם בטבע הוא האחד במספר ואחריו ר' בנורה ואחריו ר'

כשורש. ואלו הם לכם תכלית ומספטים. והוא כי לעולם הדברים המשותפים ירדפו לדמיונים
כאו לומרנו. כל מספר הוא נס כן ג' במספר. ולא יתחלף. רוצה לומר שלא
יאמר כל לחד בעורה הוא ג' ב' במספר. כיצד דאוכן שהוא לחד במספר הוא לחד בעורה
עם שמעון. אבל דאוכן ושמעון שהם לחד בעורה לוכם לחד במספר. וכן כל מה שהוא
לחד בעורה הוא לחד בשורש. ר"ל בשוני לחד כראוכן ושמעון שהם לחד בעורה וסם נס כן לחד
בשוני. והלחד הלמתי יאמר לרוב יותר על ד' עניכים. הלחד כמו שקו והוא יתחלק
מכד לחד והוא הלורך. ולחד שלימו כחלק לא כאחם כם ולא בשעל לא בכמות. ולא
בלוכות כנקודים והלחד שנמור לשר עוד כדבר כו. ולחד שכאמר על לא ס רשום שכ"ן
בערב בשהוא כפרד כראוכן. ועם כל זה הוא נשם וכל נשם אתחלף. ולחד בעכין כללי
משותף לדברים שלין לחד מהם בעכיין כללי משותף כו כמי האמור על הלדם ועל שסום שלין
לחד מהם בעכין כללי משותף כו כי לם בחיות לבד. והלחד היותר למתי הוא שכעכם
כי השעכם לא יאמר כי לם על המבוי שים לו הוים. והבעדר לין לו קוים ויאמר עכם על השבע
כי הוא מבוי. ועל הדבר הנודע מן הדרשיות. רמז כי הנודע מן הדרשיות יאמר עליו עכם
כי יש להם הויה בשהם אתתייט. והשקר לין לו הויה. ויאמר מה שבכתב על מה שבפעל
כי התכונה שבכתב מהלי כיות מן כתב ויעני בכח ומקבתן בפעל. והעולה מזה הערך שלין
לריהם לשם ית שום לחד מכל אלו הלחדים לע"ם שיאמר להם שהם לחדים לחתייט.

פרק ה

בשוני הלחד. הלחד יאמר על שני פרים והם כשונים להם. הלחד
העבמיי והשני המקרי. ובדבר עתה בלחד העבמי שהוא הלחד היותר
לחתי. והוא שער לחמרנו עליו שלא יחלק מהותו לא בנדר והוא כורתו ובגולו לשער כו יהיה
מה שהוא וכו יבדל ממה שיתתף עמו כמיכו שלא יכנס זר כו והוא ההכדל. והמורין על
עבמו ר"ל המורין שהוא עומד בעבמו מבלתי שיבטרך למעשיר זולת עבמו. וכתב ההכס
כמה שלחר על זה לשומו שהדבר שער כו הדבר המורכב ממנו בפעל. ולשר מורה
כמאמר ר"ל בנדר העבמות על הדבר המורכב הוא יותר לחתי משם השבם מן ההיולי לחר שהיה
המניעות להם מבד הפעל ולולה המניעות להם מבד הכח. כי הבורה מניעותה בפעל
ומניעותו הוא מבד שהוא בפעל. וההיולי מניעותו הוא מבד שהוא בכח רוצה לומר שהם
השבם יותר כוקק על הבורה מההיולי מבד שהוא ממנע בפעל. וזה שהשבם מניעותו בפעל
והיולי בורתו המעמדת אותו בגבול רוצה לומר בנדר הוא בכח. לומר עוד ולמה שהיה
לשער מבני בשהם שהוא עשם. וכן ההיולי מבואר נס כן בשמים כשין עשם ר"ל עשם בכח.
לומר עוד לחר כן ובשבור זה ראוי שבשים לבחתי התחלת עיבוכו בזה שלשר הוא יותר ידוע שהוא
עשם והוא לחד ולשתון ובכקש כו מחיוב חלקי הנשמים הוא וזה מבואר בשמיי שהשבע השעם ממנו
לנשמים המוחשים וחלקיהם. ר"ל שהם עבמיים. וזה כשמיי וחלקיו והנשמים השבעיים
ג' כמים והלרן והלויר וחלקיהם וכל שלר מורכבים מאלו וחלקיהם. והנשמים נס כן
עבמיים וחלקיהם כשמש והירח וכו' ע"כ. הבה בשבאר כי שלחר הוא שהחלה ולשתית.
והשעם הלחד לחתי בכלם. והבה זה השעם יחלק לנשמי ובלתי נשמי והנשמי חולכב

למרכו למעלה שהוא יתלה לשני חלקים שהם כשני פונים לו כי יאמר במקרה ובענש · והנה
מה שיזיר בענש כבר הזכרתי בו · ועתה כדבר בלחד נמקרה · והלחד המקריי יאמר
על פנים רבים · הלחד בשוה כלומרכו · על כ נגדיים שהם כעין לחד · או כשך לחד או
כענרך לחד שהכל לחד · או שהם לחד ול כ שהם לחד כנוון או כשך או כענרך או דומה לזה ·
וכן שהם שני נשמים שיש בלורך או כרוחב או בעומק או בכולם יחד שהם לחד בשוה
וכן על זה הדרך ויאמר על הליכות ועל היחס והדומים להם יאמר עליהם שהם לחד בשוה ·
וכן יאמר שם לחד על הכולל מה · כשיהיו לישיו רבוש מתחלפים בענמות · יאמר להם
לחד בכוש · ואם יהיו מתחלפים בכיון בזולת הענמות · יאמר להם ג כמין ויאמר על הלחד הזה
שהוא ג מקריי שם היותם בסוג והמין מודים על הענמות שיוסר עליהם בתוספת מה הוא · והמהות
הוא ענש · הנה הלחד ה נאמר בהם כמה שנדע שם לחד מקריי כי הוא כולל לחדים הרבה ·
וכבר אמרכו שהלחד הלמתי לא יתלק מהותו לא בכורה ולא בזמן ולא בשאר שתתחלקים לישיש
רבים כמספר · או כמכיירה ענמות או בשאר הישיש · או שיהיה לחד המכוי כמו
כור מומר שעורים שפה לחד קמח כי שם היותו כור לו שומרלו שפה לחד הנה הוא שלם בחלק לישיו
כי רבו · וכן הוא בשקל והמדה כי לחד שהם נשם מתחלק לחלקים רבים הנה הם במקרה
· או שיהיה שם לחד שקנו רבים להיותם בשנין לחד כשבני החיל שיאמר להם חיל לחד או
מחנה לחד · או על לדעת לשום כי לשומו כתיחד נשם לחד ויהי לים לחד מהרמתים · וכן
נאמר על שם לחד מהכ"ח ככם לחד בר לחד חיל לחד וכדומה להם שהם לחדים מורכבי מלחדים
הרבה והם הלחברים שבהם שכל לחד מהם יחלק עליו שם לחד מהלחברים · וכן בנשם הפשוט
גם הוא מורכב מחלקים שהם כי הוא מורכב מחומר וצורה · ומהם בתהוה הענש הנשמי
כלומר · ולמכם הלחד בישוד שלמרכו בפרק הקודם לזה · וכתב השכש כמה שלחד
לא וכל מה שיהיה כחלקה והטבעים לו יפול · והשכל לחד מהם יחנה לו כמה לחד או
רבים שם כי שכש כין שיהיה ממנו לותו הדבר נפעל לו שלש יהיה והוא הוא יסוד בכל לחד מהם
פי שיתהוה ממנו הדבר הטבעי המלאכותי · ולמנם הדבר אשר יתהוה בו הדבר הטבעי
ר"ל המוליך לותו והפ ועליהם הוא דבר לחד טבעי והוא שם בצורה או בדומה לו · שם בצורה
כמו הלחדש · כי הלחדש יוליד לדש והנפן נפן · וכן כל הדברים המתהוים בטבע
והחווים תחת יסוד לחד ושם הם רבים בשיש יסוד לחד ויאמר עליהם שהם לחד כמו
שלמרכו בלחד השווי הנ"ל בגיל · וכל נשם מורכב מחומר וצורה יתהוה בו עשם ומקרה ומקבל
והפועל והפעל והשכול והפרוד והשכוי והחלוף והשתוף הנה כל אלה השמוים יש בינו לדבר הנאמר
על יותר מדבר נשם · ולומרו לו כדומה לו דומה כלומר כשום שהוא יולד ממנו הפלד · והנה
גם שכי לחדים יחדיים וכבד רחוק עליהם למעלה · והוא הלחד שיכומקבל חלוק ולא שיכמי
בנקודה · והלחד שכודק הלמתי יחשר כזכרהו עוד · והנקודה לא תחתכה לדבר
לחד ולא תחלק מהות הלא בשכל ולא בג יולו לומרו מהותה אין לנוכנו כו שהוא כי יוכב
נשם ולחד שיהיה נשם לא תתחלק כי אין לה מדקים רוצה לומר האורך והרוחב והעומק ·
וכן לא תשתכה כי אלא אלפי אלפים נקודות לא יעשו קו לחד כדי שיקבל חלוק אפילו שהוא לא
יתחלק כי אם מכל צדד והוא האורך לבד · לחנם הנקודה היה רחק ושיש לקו רוצה לומר
לעמתי קצות הקו · ולהיות שאין לו קיום והעמדה בעצמו לבד כי אם ישפך הקו ויפסדו גם כן

פתי קבוצתו לפני כסא הכבוד וכן בהעדר הקו יעדרו קבוצתו ואין כבוד לה אניצות כי לפי
כאכילות הקו כי הוא לא תאכל בשבל כי הקו לף על פי שהוא סוף מרחקי הנפש ולפף קויש
לה ישעשע לפחד הכה הוא כאכל בסוף המרחק ויחלק כאורך מה שאין כן הכבוד עם היותו
מפני קבוצת הקו והעדרו תעדר . ושכיפה לה יחבאו כי אם נפכל . והכם עלה כידה
מהפחד הפחתי הכו׳ הוא הכאכל בפבל . לה יתרבו עם היותו שבצת הלבני כי הספר קבוץ
לחדים . ולה תפחיצו כי היה היותר מצר שבאים בר כתו שלחרמו ולה תשבחה לה בזמן .
ולה כתקוס . ולה כביור . ולה תזניבו היום והפקד . כי היכה נפש לף על פי שלף
תבוייר כי לם בנפש . ולה יבוש ולה יבוש ולה יפתף ולה ידאם לחיו לכר בעצמותו .
ולה יפתתף הוא עם לכר כדי שיהיה לפחד בנפש כמו שנאריך להפתתף הפומר והבורה כדי שיהיה
נפש . וזה הפחד הוא התחלת הפקבון ורלשית הכל . והוא לפר שמתו יתבהה הספר
בקבון לחדים והוא לימו מן הספר כי הספר קבון לחדים והוא עומד בעצמו לימו נדיך לקבון
כלל כי לף יקבל הקבון . והוא התפלה ורלשית לכל הדברים . וקודם לפחד אין נפש
לפחד . והכה הפחד הוא יכבר ליפם לותו לפל יתבהה ויתעלה שמו ולקרא לו בו כדכתיב ה׳
אלדיכם לפחד . ואין לומר שיאמר הפם יתבהה מופבט בתכלית הפש יטות ופם לפחד הוא
שיאמר הכתה והוא מתקרים ולף יבוהכו לם בנפש ואין יכבר ליחסו לף יתבהה . כי כשיבהו
ובאמר כי לחו כלומרו לפחד לבובהו לומר שהוא כאבא ולף יבדק פם לפחד על ההעדר וכן להורות
כי אין חלוף זולתו . ולאמרו לפחד הוא לפלול הדברי אמהו שהיכו יתר מפחד ובפחד קבוצת
יד לשון לפחד ואין מילה כלשונכו להעיד ולומר דבר זה להעיד עליו שיונן אמהו כאיזון בדבון כי
פם באלת לפחד להיותה מיוחדת בלברי הבו׳ ולהיותם סוללת כל אין דבים שלפפ שיאבחו לו ויעלו
על הדעת ולף אבחנו אלה יותר בלותה לזה באלת לפחד כפי הענתנו הזברהוהבו ובוחן לפנות ובליות
שהים בדוק ים תבח שמו יתבהה . ועוד שבבר נתן לנו רשות בתורתו לקרא לו בפם לפחד בדבריה
ה׳ לל היכו ה׳ לפחד . ולפחד דפקתי לירן כיאל אלקתי . פתה פם פם תף יאמר על
פתה הלזון וזה היה שמשון . ויאמר על הסבבה והם לף ידעו כי שומע יושף . נוי לפחד לף
פתאת לשונו . ויאמר על המקבל הדברים שיאמרו לו ושומע לעצה חבם . כעצה וכפתה
של להמקבל העצה חבם . וכן כעצה ובקבל . והבה בלומרו שתה ישרל רובה בונם שביהם ההבית
ופקבלה שיקבל מה הוא שהיכו ויבין מה ר׳ לזה ולף בשפתי בעות . וכן חיי כל אים לפחד בפם ישרל
יבבה . והבה בלומרו פם ה׳ מורה על מביאותו כי הבעדר אין לו פם . ומורה בהיות שמו פם ההויה
פהוא מהווה הפיות . ומורה שהוא לשון לחרון והוא לחרון עבר עתיד והוא כי כן בלותיות שמו׳ת הים
הווה יהיה . והוא מורה על עבמו בדרך הדבקות מתלבקה בערבי והוא הגדולה שבהולחות כי הוא
מורה על תבלוס מה שיבפש עליו כמו שאומרו לחי שעשה כשלבה להנעין . כי בהיותו הוא המהווה
ובקיים בעצמו והוא לשון לחרון והוא לחרון הבה הוא מחוייב המציאות כי שלא מוריס על שמו הגדול ולוא
הוא פם מפורס לו לבדו . ולפחד עוד שזה הפם העצום הוא שהיכולם שלהים חשותף לפחד על בשל
המחשבה והיכולת . וילולי בני האלהים . ולפחד על הפעופט עד השפטי יבא דבר בניה לפחד בקדוש
המושל על הכל בלומרו שלהי האלהים ורבו כזה שתבין ותדע כי הוא לדיבבו הוא שופטבו הוא שלהים
המושל עליבו ולפחבו שבחיו ושבשל המחשבה והיכולת להפפטי כל בריבו ולקבל תפילתבו ולמלא
משאלתבו ולעזר המערבות כרצבו כי הוא שלהי האלהים

ולדוכי הלדיכוס. וזה הכוונה לאחד לין פוד מלכדו יסתבח שמו. וכן פי׳ויהי כאשר
התעו לותי אלהים רופה למוד הפליטים והמלכים והסופטים וזה כשנדעם לותו כמרוד הרשע מאוד
כשדים כשסיבר הגלמים. וכל מנוסה הוא כעושה מעשיך לא הסכים כדעתו לאיכה יכבה
ולאיכה כביו מועדות וכן כתוב הן נאספת לותי היום וכו׳ויהי׳נא וכו כאלו. זיתבאהו ויש
והנה תושבה שלא היה יודע לאיכה הולך. ואין נדיך להוציא הכתוב מפשוטו. והכלל העולה
מכל הפרקים האלה כי שם אחד יקלק לשני חלקים כשכינים אלו הלחד עצמי וכו׳ מקרי
ונעצמי יקלק לנפשי ובלתי נפשי והבלתי נפשי כשלולים הנפרדים. והנעצם הנפשי
מורכב מחומר וצורה והוא לחד לחתי נפשים וכן הנרם החפצי. זלחד מהספר והוא הנקרא
נפש לחד היסוד והוא נכוסף לחד כחי. ולחד נכורה שהוא לחד נגדל. זלחד כשוני והוא
לחד הסורס. ויאמר על ל׳ מביכים לחד נקו שלא יתחלק כי אם נאורך וכפרט הקו הסובב
לעגולה כי הוא היותר לחתי שיתבח נפשי נגשמי. והלחד הנאמר על הנפש לחד. והנאמר על כלל
לחד. ויאמר על מה שנכח ועל מה שנפעל ועל הלדש. והלחד הנעצמו לא יאמר כי אם על
המבוי נפעל. והיותר לחתי לחד שכוסדה. ואין ליחם שום לחד מלולנפש ית שמו ש״
והלחד המקרי הלחד הסוה נמקרים נגן כמרפק כתף נערך. ויאמר על מה שקנה
שם לחד נכלל חול לחד מחכה לחד. ולחד המבוי לפה לחד קמח וכל ליין. וכן כשני הכ״ם
והוא הדין נמדה נעשקל ונעשורה תורה לחת להם. אין לחד פר לחד לילחד. ויאמר על
הלדם הרשום כמעט שכבילחד הפה המיוחד שנעם והבה אין ליחם שום לחד מלולנפש ית כי לא
נחר ה׳ נחלה לפנות הנה לעיל נפרקים שעברו. ודי זה כזה הקצור ועתה יתנאר אין הוא
מקוייב האכילות. ושהוא רלשון והוא לחרון ושליכו נפש ולא בח בנפש נפרק וה נרלוים
נרורות כשתם נדות:

פרק ו נכנר נילתי נפרק כ׳ מזה שחכור שהוא מקוייב האכילות ושתתנאר אין
ליכו נוף ולא כח בנוף ושהוא רלשון והוא לחרון ולאכם הרלוים שליכו
נוף. כי הנפש מבוי נחלקיו ולו שערכו נעדר חלקיו יקוייב העדר הנפש. ולפ כן יהיה
מכילותו כתלק נלחד ויהיה עליל ח׳ ונכר נילתי כי הוא׳ת מכילותו כעצמו וליכו נדיך לזולתו
והנפש נדיך לחלקיו לפ כן ליכו נפש. דליה סכית כי הנפש מורכב מחומר וצורה ונדיך
למרכיב כי הרכבתו מכילותו והנה הוא עליל כי מכילותו חלקי נלחד. והוא ית אין נדיך
נמכילותו לחד. דליה נ׳כי כל נפש יתחלק לכמה חלקים ויהיה הרנוי כפי חלקיו והפש
ית לחד לא יקבל הרבוי כמו שנתרמז נפני הפרקים ל׳ה׳. דליה׳ד כי הנפש מורכב כחומר וכן
מורכב מד׳יסודות כליות ומתנגדות וכ׳ש יפסד והוא יתקיים לעד. והנפש יקבל שכוי ותואר
וניזוק. והוא יתעלה מהם. והנפש מורכב מחומר וצורה והוא׳ת פשוט מן החומר כתכלית
הפשיטות ועוד כבוא הכתוב כ. וכן ליכוכה כנויכלפי שהוא׳כה כנוף ליכו עומד כעצמו
ונדיך נפש סיקול שליו כדי שיהיה כמבח׳ ולפ לא יעדר. וכן לפ שיניהו שום מקרה מן המקריים
המסיגים לנפש לחד מליכו נפש. ולחכם היותר נלי׳דלפ׳ת. כי לו נשערנו מקדמתו
לחד הכח הוא מסודם כפי ערך מי מקדם שליו. וכל מסודם הוא וכל הווה נפסד. והוא׳ת
שלתי כפסד אלא כן לפ מקדמו זולתו. דליה הכ׳ שלו מקדמו לחד שלא נכנס ת׳ת הזמן ונדיך
לזמן

M. TUDOMÁNYOS AKADÉMIA KÖNYVTÁRA

לזמן למצוותיו עד בא עתו כי ככר קדם לו זולתו · והזמן מכלל הנכרתים · והוא הכורת
אם כן לא יקדמנו זולתו · והעולם נריך לפועל כי לא יתכן
מציאות בלי חומם זולת פעולה בלתי פוסק · כמו שיתבאר בפרק זעל כל פנים הפועל קודם
לפעול · יהכה הוא עלת העלות · וסבת הסבות · ועוד כי הוא לבדו מחוייב המציאות
· וכל הנמצאים לפסדי המציאות · והם עלולים ולריך יקדם העלול לעלה · ומחכם
היותו לאחרון כלי לחרית זה מכיאר · וזה מאם לריכו לאחרון כלי תכלית יחוייב שיהיה כעדר
בשוכלה לקדמיתו · וזה ההעדר לו שיהיה מבד טבעמו לו מבד זולתו · ולאחכם היותו מבד
מבעמו מקר לפי שיחויי שיהיה במבח בעת ההעדר טבעמו כדי שיעדיר לת טבעמו ויחוייב שיהיה במבח
ובעדר יחד וזה כלתי לאפשר לאם כן הוא מקר · ולאם מבד זולתו גם זה מקר כיה העדר יהיה
להעדר סבותיו המקושיחם לאותו · ומעמידין לותו במציאות · ולאם כן יחוייב שיהיה
מציאותו תלוי בבניית ההם לאפשר בהעדרם יעדר מציאותו · והכה הוא לת מציאות טבעמו
בעבמותו ולא בזולתו לאם כן העדרו מקר · סביה לה מלאחר היותו מקר יחוייב המציאות כמו שבתבאר
בפרק כ׳יחוייב מציאותו על כל פנים ולי לאפשר להיותו בעדר · לאם כן זה מקר · ויתחייב
מהיות לאמתן והוא לאחרון ומבלעדיו אין לו היים · ועוד כי הוא מוכרח בהעדר והמוכרח לימיו שוח
· והכה כלריכו שלימיו הוא ומה שלימיו הוא לימיו בפשל ולימיו תלוי בזמן וזה ברור · וכתב
מוריכו הרמ״כם ז״ל בפרק לאמתן מהלכות יסודו התורה ז״ל · ולאם יעלה על הדעת שהוא
לימיו מבוי אין לכר יכול להמציאותו · ולאם יעלה על הדעת שאין כל הנמצאים מלבדו מבויים
הוא לבדו יהיה מבוי ולא יבטל הוא לבטולם שכל הנמצאים נריכין לו והוא בריך הוא לימיו נריך
להם ולא לאחד מהם ע״כ · כי הוא לת אין מציאותו כתלה באחר אלא קיים בעבמו · ולאם
לימיו מבוי אריך יתכן להמציאות מי שבריך אליו ומציאותו תלוי בזולתו שהם נריכי למציאי שהם
עלולים והוא לת בעבמו העלה וזה לומרו ולאם יעלה על הדעת שאין כל הנמצאים מלבדו מבויים
וכו׳ לבדו יהיה מבוי וזה כי מציאותו לימיו נריך לזולתו · אבל הוא קיים בעבמו מה שאין כן
זולתו כי הם עלולים ובהבטל העלה · יבוטל העלול · ולזה לא יתבטל הוא לת לבטולה
שכל הנמצאים נריכים אליו · והוא נריך הוא לימיו נריך להם ולא לאחד מהם שהוא יתברך
מלאה עלות והם עלולים ממבו כלמור · והכה דבריו נריכים עיון רב ודק · וזה כי
לומרו שהוא לימיו נריך להם ולא לאחד מהם לא מת ויכיב · לאחכם שלאחרי המציאם שיהיו הם
נריכים אליו · זה מקום העיון · כי הפועל לאחר שכשלם לימיו נריך עוד לפועל · כי
הבנאי לאחר בנותו הבית והשלימו אין נורך עוד לבנאי · וכן הכתב לבנר לם ימות נבר היקים
מעשים בכל יום ולריך יבדק לומרו שהם נריכים אליו · ובכר השתדלו מכמי ישמעאל בספר
המאה שלוש וכן לבו שלמה בכוונות בחלוק ה׳מהמציאות · אל ופעמים יתפללו שיאמרו לו
טוער העדר הבורא לת יחוייב ממבו העדר העולם · ופרושו כי הלומרים בקדמות העולם
מתפללים ולומרים שהוא מחוייב המציאות ומיחכיל המציאות בדרך חיוב והם נמצאים במציאות
הזוהר למרגלית וכלור לבוכב חמה וכחום לאש לתכונת הנלגל · ואין בפק שבהעדר המחוייב
ממבו יעדר המתחייב · ועל דרך זה יבדק שלאחרי המציאם הם נריכים אליו · לאחכם
לומרו הלומרי ם בקדום העולם · לא יבדק כי לו טוער העדר הבורא לת יחוייב העדר העולם
זה בתמל בלומרם · ובטעמה · ולולם המשל בלומרם כי בוכה הבית לת מקר שבבנת הבית לת יהיה

לבית פועל והעדרו · ולא יעדר הבית כהעדרו · ואולם בטענה הוא שהבעל
נדיך למחבית · ואולם במחבת הכה הוא במחבת ויכיו נדיך למחבית ע"כ · והשיב על זה
ואמר אולם המשל הנה הוא בטל לפי שהכוונה היתה שבת הבית הלא כדרך העברים ·
הוא שבת תבואת חלקי הבית קנתם לא קנתם · ואותם התבואות עלולי תבואותיו ויפסק
כהפסק יכולתיו · וכן שלשית תמונת הבית עכשיו שהבית המחודש עשר כמקום שהוכן בו לפי
מחוז ככר ודורם השפל · לפיסהלכים והעזר שם נרמים ככרים והכבר · ירדום תמיד
לרדת מטה בטבע · ולקושי המקום שהכניה בו ימהבעבו לרדת מטה · לא כן עילית
עמידתו וקיומו הכבדות שהלקוי והקושי שים בשה שתחתיו · והיותל הכניה מהטיט כשלרם
תאוכלה לשה שים בטיט מהיוכם · שהיוכם יחבא התעשלות ממה שיקים בו מהמורכבים ויחזקם
ביבשותו והוא שלר יקר יחזק ויקיים תמונתו · כי לו הכניה הכותל בלבד ניגר בקצום לא יתקיים
לם לא יגש כהסור הדפום · וזה להעדר היוכם · עי כותל הטיט ד"מ הנקרא טאפיא בלעז ·
וכן הלבנים הכשפים בידפום אלו היה הטיט כך לא יעמוד תאוכלתו להעדר היוכם · לשר עוד
וזה כן לשיהו הפועל הבית · וכן הלא לשיהו פועל הנגר הלבל הוא שבת תבונתו כשפעל ולותם
כתבונה שבת יהידת הזרע לל הבשם ולשר כן יחודם השדם בזרע · ובכתו מכיותם עכשיו
בעצמות הזרע כמולת עם הבורה · עי הוא הכח שלר כיסוד בב"ח כמו שלמרנו בפרק ל ·
שבת הבפם · שבתה כמבלת תמידית המכיותם · עי בעשיית זרע המקומם החוט הטבעי
בשדם · לשר הבה לין לבשיבה בזה השפל · והקש על זה שלר הפועלים בכנר וקייט
ובורף וזולתם · ולשר הטענה והוא שהבמחבת לשיהו נדיך לל מחבית הבה הוא לשרת · לבל
ינטרך לל מתמיד מכיותו · ובזה השלים טענתו כי בבדות חלקי הבית הבתל ויקומי המקום
שבבנה בו הם שבה לקיומו לא לפעולתו והדורם כי לשר שבשלם הפועל לשיהו נדיך עוד לפועל ·
ולזרו שהבנין שהיהו פועל הבית כי לם בדרך העברה דק הוא שבת תבונת הבית קנתם לקנתם
דבריו שה לא הבנתי כי הבה חבור חלקי הבית קנת לקנת הוא הפעל עצמו · והחבר הו הפועל
לשר הו הבנין · ועוד שלשר היות הבנין הו שבת תבונת חלקי הבית לחבר יחד והבה הוא הפועל
שלשיל שנודע לו ובלשר שחבור חלקי הבית הם עילות לבית ולותם הפעלות הם עלילות מעלתו
והבה הוא שבת הסבות ולזר לא יהיה שבה פועלת · ולשיל שנודע לו בזה שהיסוד בבר הבונה
שיהיבם והם הפועלים נדיך עיין כי הם שבה לקיום והבעמדה ולזן המה הפועלים ולזן זה הדורם ·
ועוד כי לו שיעשה שנדף לשר הזרע מתבת מה וינקה בדפום · ועשה כלי למעשהו למי בקרל
פועל לנדף לו ליסוד שהוא ההתבה והקפלה · והבה הם בו בבה ולא יבא לפועל כי לם
על ידי המדף והוא המחבית הכלי בפעולתו כי ההקפלה וכח ההתבה שם הוא מיוס היותו מתבת
והוא כח בנפשם · וכן מה כלשר בחייט · והבנך · וזולתם מבעלי המלאכה וחזרה הטענה למקומה
· ולכי תמיה מלר שלדם גדול בעבדים בבעל ספר הבוונות · ידשה קושיה עצומה בהר גבוה ותלול
· ולשיטו אנו הממיחה בקש כיצד לך דבר שפתים · גם אני לא ידעתי להבין דבריו וכיצד לם
למחייבים · ולזרו כי כל במחבת שיבא מן ההעדר הקוד להיהה והיה נחבת בפעל · הבה ים בשמלים
הנמצאים נלוכן זה ל"ל אמני מכיני · הל שבפיוסלם הפעולה ההיה לא יבטרך עוד לפועל שעשהו
בלל · בבלי ובנר וחייט ובורף ודומיהם · ויש בעל שלר שעוד בל ימי בבלוכיו בדרך לפועל
בדי שיתקיים ויתמיד הפעל הבוף ויתסך מכיותו וזה כי לא יפסק הפועל הבוף מבטרך לפועל

לבני

לפי שתלוי מציאותו וקיומו כו׳ ובכך כזה אין ספק שנהעדר הפועל התלוי מציאותו
גו שיעדר הפועל הפ״ל. לפי שהתמדת מציאות התלוי בזולתו. מהות הפועל
והנה כל המופתים שנשתלם הם בדרך זה כשרצה ה׳ ברוך יתברך כי כן נזדמן ידיעתו
הקדומה. שתהיה שלשלת המציאות מצטרכים זה לזה ופועלים זה כזה ומתפעלים
זה מזה וכולם נריכים אליו. הן להמציאם הן לקיים מציאותם וזה כדיקה לעין.
וזה כי כל הכתבי מיים ומתוך הקדומה נריכים לאדון לשתנה ומיום לשתות האדם והבהמה
ומיות האדון ועוף השמים ומתוך הקדומה והכ״מ יתתיכו ויתעבכו מלאכול ואין לאל ידם להמתין
שלשתות מים ולטב ולהנמל והרוח לשלוף כל שטר רוח חיים כלתו ולהסיר הטעות. והקום היכול
לשנה האדון ולכלות המיתרות ולהסיר הטעות ככה וכו׳. וישמור [מהתעצם הלשות בשמיותיו.
הנקבה מתנועת הנלגל. כי כל תנועה מוליד חום. ומתהפכיו זה לזה כיום ולילה ופועלי ומתפעלי
זה מזה קבלת מקנתם כפי היכלת ממרכזו. ומחתם האדון ומנהג דוב הלשות המוקדמין והלידם
והבמיחה. ולמעלה מהם הנלגלים והם כגלגלי ככלי זה תוך זה ומסבר לאדון לשעות הטוב והיפה
כפי נזרת מפעלי הכוכבים הנכוכים. ויתהוו לו נזרות ט״ו דלמיות וכ״ח בפוביות ל״ב מזלות והם
המ״ח נזרות וכפי מה שיתקנב הם כוכבים ותתהוה הבודה וכפי התכור יפעלו מפעלים. ולפי כו
מנלגל חלק מכריח את כולם. להכריחם לסוכב הפך הקפתם ממזרח למערב בכ״ד שעות כלי
סיקיף השמים להחיל על האדון וכן שאר הכוכבים הנכוכים. ולעשות היום והלילה. ולהפרית
ולהרבות הב״ח ומתוך הקדומה ושולח מיש על פני חוצות בכוכבי השמים והתהפכו הנכוכים ומעלה
קטור מן האדון והיה למטר ומיש על פני חוצות והשקה את כל פני האדמה והולידה והנמיחה וכתן
זרע לזורע ולחם לאוכל והכה הם קשורים ולדוקים זה בזה ופועלי ומתפעלים כפי הקף הנלגלים
והם עושים כן תמיד בשים ושמחים לעשות רצון קוניהם להדמות ליוצרם להסכים ולקבל
השפעה ממכו״ת. שם כן יקוייב שהוא חיכו מכוח אין שום דבר יכול להמנמות כי מידו
היתה ואת להם כי מלתו יצאו ולו ושובו כי הכל מלתו ובידו. וכן כתב מוכו הרב זל
כשאמרו הכתוב מאמר לאחד פרק ע״ב זל דע כי זה הכמנה בכללו והוא שאחד לא זולת זה.
ר״ל כי כדור הנלגל הקיצון בכל מה שיש בו הוא לאחד כלי ספק כדלוקן ושמעון בלשון
והשתנות עצמיו רוצה לומר עצמי הכדור הזה בכל מה שבו כ השתנות לים לים מבני אדם. וכמו
שדלוקן ר״מ הוא לים לאחד והוא מחובר מלבדים מתחלפים בכפר ובעמות ונידים ולשון משתנות
ורוחות. כן זה הכדור בכללו מחובר מן הנלגלים ומן היסודות האדבעה ומה שהורכב
משם ואין דקות בו בלל אלא מקשה אלא. ובקרבת מרכזו כדור האדץ. והמים מקיפים
כאדץ. והאויר מקיף למים. והאש בא ויל. והגרם השמי מקיף האש.
והם כדורים רבים לאחד תוך השני וכו׳ ע״כ. וכן הלשם שהוא עולם קטן בל לבריו נריכים
זה לזה ומתפעלים זה מזה קנמת מקנתם. וקנתם בקנתם. וכך דוקא כי כולם כא׳
דבקים ודלוקים ונריכים זה לזה והכל נריכים לאל יתברך המחזיקים ועדיו יעמודו והם כן
בדקו נאה שאמרו שכל הנמנאים נריכים ג׳ לויתכתב שמו. לתילוף אחר המנאם כמדובר כי
הכללים הנכללים עלולים מן העלה הראשוכה ותמיד מפקיע עליהם והנלגלים מתנועתו׳ בחשק
מקשקים להדמות להם להיותם מתיעים כח והם והשפעתם בהקפתם והקפתם תקוק
כל קוה יתכב שמו על הקומה ועוזר ומקיום לעד.

ועתה בבאר לך כדרך עולמו בכוונה וכוונן ולפי כדרך לחברת מחכלי הגויים וכניית חלוק מדעות שיש בבריאת העולם כפי מה שכתב רב אליעזר ה"ת ומה הוא הטבע וחלקיו ומשפטיו וכו':

פרק ז בביאור הטבע ובכיוניו. להיות שהכמאנים יש מהם שמאמינים בדרך טבע. ומהם כפי משטר הכוכבים ומהם כדרך מקרה והזדמן.

ומהם מסכנות לחברות כפי מה שיתחדשו המלחמות ופעולות התפכך היסודות לפני הם נראים בעוטים והם הקשה והחויב והאויר והארץ ויורכבו כל מיני המאמינים המורכבים מאחד ושנים מי נושם ודומם. וכל לפני יש לו טבע בפני עצמו והוא היחלת מה שהוא כו'. מן המכוחה לפי מן התכונה. וזולת התכונה תחלק לתכונת בעתק לבד כנראים השמיימים. קנתם יש להם תכונה בחסרון ותוספת כנושם. וקנתם בהשתכות כי התכונה תכדק כנ' מלחמרים בחכה וכחמה ובלילה. ובעצם והויית תכונת ההויה בהשתכות הטיפת זרע לבלילה ולעוכר ולגולל ומה שכדק זה אולתו מה שכדק זה בעצם וכן זרע הנמאים ופירותיהם למיני הם כפי טבעם והכה למדכו שהטבע הוא התחלה רחשונה למה שהוא כו מן המכוחה. לומן התכונה. וכל מי שיש לו זולת ההתחלה יש לו טבע. וזה כי הדברים הטבעיים הם מורכבים מקומר וזורע והטבע יקומר על שניהם. וכל מה שיש לו זה רוצה לומר שהוא מורכב מקומר וזורע הנה לו טבע. והדברים שיקומר בהם שהם על המכונן הם ביניהם התכונה והפעולות שיבאו מהדברים הטבעיים הנה שדרכם שיגיעו מהם בעולות הקשה לאחולה. ויריחת הקנן למטה. והטבע הוא ההתחלה. והדבר הטבעי. הוא בעל ההתחלה. והדבר לקשר על המכונן הטבעי הוא הפעל היונק מן ההתחלה. ומה שבטבע יקומר על פעולות הטבע יותר כולל מה שיקומר בו לקשר על מכונן הטבעי. כמו שמה ורם כל זה נשמע הטבעי יקומר שני כלל ר' בפרק ר' וכ' וג' וד' ולפי שלנו בריכים לדבר זה בחבורי זה ובפרט בחדוש העולם לחרתי להזכירו ולדבר בשמו ולהניח דברי הבכם בענין תהיה לו לעזרה. וקודם שנבוא לזה הדרוש בפרק קודש ענומה והנה יקומרים לנשני ריבנו והם הקומרים שהעולם בנרק בחיוב והחיוב שם מוסכם ביניהם האורה על פעולת הטבע עם ידיעת השם ית' מה יעשה. והסכם על זה כי רוב פעולות שמסתעות בכל יום תמיד ושם ידעם יתחדש בו בכל יום ידיעה ושינוי מעשה לחרו שהפעולות הם בחיוב כמו שיתחייב מכוכב המה להחיר והחשם לברוך ולחשם ומן המרגלית בזוהר ומן המים הלחות והקרירות בו נמצא העולם כלו מעת הוות. לא שהיה בו שום לא כן יקומר מה הוא הסבה הפועלת שהיה עתה לו פעל עתה ולא קודם זה לו לחר זה. וכדי לסלק מהבו הסכלות ולחקר עליו שהוא בלתי יודע הסכימו לומר שיודע הסכימו על זה והנה טבעונים החכוכות והעלו הדם נידם. וזה כי זולת הידיעה לו שתהיה כוללת בכל המציאות עבר עתיד והוה ולפי הוא כן הנה ההויות מתחדשים תמיד ויחוייב חדוש הידיעה על כל פנים. ולפי היה מיוחדת בעת המצא העולם מלחתו לבד וידע שהמצאו המאמינים מחיובו הנה יחוייב שיסבכל כל ההויות והמצאים לחר המצוא. כי לפי מה שיחוייב מעצמות לבד ובכר קויב הסכלות וזה ברור. ועוד בכיח על זה ראיות מופתיות כ"ה. ולחרו שהמצאים לפי הם בנראים בדבון. הנה בורא ובורא ופעיל ועלה מלחתר המבורך בשבר ולדון וכן ועל. פלוני יבדק לומר לפי שלפי לו בן יבן בהפך כי לפי יבדק לומר בן לפי לא יהיה לו בן

וכן עכד ואח וכל שמות המתרגמים כי אין פעל בלי פועל ולא פועל בלא פעל. ולו שערנו
פועל וחדוש העולם הנה השלימ עמ־ זמן בלתי כפעל אבל בלתי פועל פעל. ואם כן היה
פועל בכח וכשברא את העולם היה פועל בפועל ויצא מן הכח אל הפעל ר"ל לפעול כפעל והדבר
פיוצא מן הכח אל הפעל צריך מבה מיוצאי מן הכח לפעל זולתו. כי הוא יתב׳ וצריך למוציא
• ואם כן המוציא יפדק עליו שם שוד לא הכורח. ועוד שהקדוש צריך הוא לא היה פועל
וכשברא העולם־ נקרא שם פועל. וכתוסף עליו שם פועל מה שלא היה קודם לזה ח"ו.
ואם היה פועל תמיד כפעל יתב׳ק׳ת העולם. ועל זה כאיב להם וכאמר שהעולם היה
פועל תמיד כפעל ופעולתי לפניו והיה להסכיל כפנינו כי הוא רצה ושוקל לכל המוסכלות וזה מן
המגרעות כי אין מסכיל בלי מוסכל ואין מוסכל בלי מסכיל ומוסכל מסכיל ומוסכל הכל לאחד כמו
שיתבאר בחר הטוב כ"ה בפרק׳ט וכן בפרקים הבאים לנגד נגדה. ולפי שהוא מסכל והוא
המסכיל והוא המוסכל היה הוא ופעולתו קדם קדמים. פועל תמיד כפעל כהסכל והמסכלתו
כעכמו והוא פעולתו כפועל תמיד. לחכם כדרוש עולם היה פעולתו כפעל כדרך כהכה
ומכל כמו שלמר הכתוב לחרתי עולם מכל יכבה. ר"ל נזכרתי לומר שיכבה העולם כדרך מכל.
וכמו שהפועל פעל תמיד כשיתבדל לעשות פעל חון מפעשה שעושה תמיד. לא יחכא
שהיותו פועל תמיד כעבור שפעל הפעל הקדם ההוא. וכן כדוש העולם כי כהכרחו לו לא
לישו מוכא מלהיותו פועל תמיד כפעל כלתור והכה בטלה הקושיא וכל הכלוים הליה מעקרים
והכה כתבתי זה והדומים להם לפקוח עיניים עורים ולבבי גילי לפער לא נסו כלה כי מעלה
רמה היא ולא לכים יחכמו עם היות שכל מה שכתבתי הוא כנרגיר מטה מן הערמה כי רבו כמו
רבו ביתר שלת ויתר עז כמגדל דוד כמו לתלפיות כרחיות כרחיות וטובות שחברו מרחיות
שבחבורה לשער שם יחסו לעזרה ולקנאה שכים שלשה נרגרים מרחץ לתיר הנה הכם. ועתה
לדבר כמחלוקת הכמתחים לין כתהון.

פרק ח כבר כארכו שהכמבח יחלק על מחוייב ועל לאפשר. ושכל מבח זולתו הוא
לאפשר המציאות יהם עלולים וברוכים לעילה שימציאם. לחכם וזאת
שהמבחלה לין היתה לו כלירה דרך כמבח שם היא כדרך חיוב כדעת המחמיכים בקדמות. לו
כדרך טבע. לו כדרך מקרה והודמן. לו כדרך כוונה. וראין שבדר זה.
ובגלריהו כדת מה לעשות וזה שבטול הנ׳טעכות ושאר המשרה כרבעית לשער היה שכוכה בראין.
ואומר שכבר בילרהו שלחר שהמבחים כולם עלולים שהעולם בריך למחניח שימציאו לכו
והוא מחוייב המציאות והחבח העילה והויתו מהם על ידי עבמו ומהם על ידי לחבירו ר"ל שחבח
על ידי העלולים הבו׳. והכה הכדיים בעלי ריכוי לומר שהוא בחבח כדרך החיוב בדלותם
שהפעולה הרצוניית תצחבה ויחוייב שימי שבעל הרצון. וראו שהפעולה הטבעית כלתי
משכלת פעולתה ויחוייב שלא ידע ויסכיל פעולתו ויחוייב כי הסכלות. הסכימו להרכיב
דבר שיהיה פעולתו וכן הכיוק ר"ל ז"ל בספר אל שמות ה"ש פירוש הבריתם בדרך היוב דומה
לפעולת הטבע. ובדאו מן הרצון לפי שיחוייב שיהו כו׳. ובדאו מן הטבעית לפי
שיחוייב הסכלות והבריכו הבר משבריהם וקדאו לו פועל בחיוב ר"ל שפעולתו כתחייבה מחמו כמו
שיחוייב הלור מן השמש כלי כווכה והנון. ומן השדפה מן הלש והוריהם והוסיפו על זה

בהוה יודע מה שיעשה · והעולה מזה כי לאחר שפעולתו בחייב · יהיה הפעל מעשה היוצר ·
· וכמו שהוא קדמון כך פעולתו לאחר שהיה בחייב יחוייב שיהיה קדמון כאור השמש שאור
ממנה מיום המציאו כו וכן כמיומות כאש · מעשה האש ואומרים שאש העולם מחודש כיצד
קורא מחודש · וזה כי הכחה המתמידה מן העליון לא תתפרק מן העליון לעולם · ואעיב
עליהם ואומר שהעלה נעשת שהיה קיימת על עניין לאחר לא יחסר ממנה שום שמיי בעליון ·
ואם נשתנה העליון יורה על שנוי העלה לאחר הייתה בחייב · והראיה על זה כי שום אחד לא
ישתנה מעימותו כי אם בהשתנות האחד או יוסיף או יחסר או ישתנה או יתקרב או ירחק או דומה לשנוים
כאלה · וכן אור השמש יכה ה כשילקה ויהיה ממך מבדיל ביניהן המאיר מלבו · וכן
כל דבר שעלול מעולה על דרך החייב · ואחר שהתבאר דבר זה בבורר שיין שפיק בו ·
נאמר שלו היתה פעולת השם את העולם בדרך חייב · יחוייב בו מה שאמרנו
שהשתנות העלול יורה על השם תנועת העלה · ויתחייב משני העולם שיבוי העלה · ושיבוי
העלה שקר · וכל מוליד שקר הוא שקר · כי אי אפשר שישתנה העולם כי אם כשנוי
העלה אחר הייתו בדרך החייב · והנה העולם משתנה ויחוייב שישתנה גם כן העילה ·
והשתנות העלה שקר גם כן היות פעולתו בדרך החייב שקר כמו שאמרנו · הראיה השנית
כי אחר שפעולת החייב לא יתפרק העלול מן העילה לעולם · יחוייב שהבטל העלול
יבוטל העלה גם כן לאחר היות בדרך החייב כי אם בלתי אתפרקים זה מזה ואחת תורת פעולת
החייב · כי העלה לולי היתה קיימת בשמותה בשלמות לא היה בטל העלול · והעולם
הוה נפסד · אם כן העלה גם כן תפסד וזה שקר · והדבר המחייב השקר שקר · והנה
כולנו שהשתנות העלול ישתנה העלה ולא עוד אלא שאפילו שישתנה בעלול דבר מה כך יחוייב
שישתנה בעלה · והשתנות העלה שקר כאמור · הראיה הג' שאילו בחנת העולם בדרך
חיוב יוכדק עליו שם יכול כי הוא מוכרח בפעולתו מהכרח החיוב · שהנה כתחייב בשמותו
מציאות העולם כאשם לשם וכזוהר למרגלית · ויכולתו מה שהתחייב ממנו · ולזה
נמה שלא כתחייב · והיכולת הוא שיוכל לעשות דבר והופכו ככתוב יובר אור וגורל חושך עושה
שלום ובורא רע אני ה' עושה כל אלה · ואחר שאין לו בעל כי אם כדרך החיוב שיחוייב ממנו
לא יכדק עליו שם יכול · ויכדק הפכו כי אין לא אלא מה שכתחייב מענמו וזה מורה שהדרך
בחקי ית · והשכרין בחקי שקר גם מה שילדהו שקר · ואם תאמר כי זה היה שהדרך
בחקי כמו שהיו שכרין בחקי הכוכבות כמו שאמרנו בפרק נ' · ובבר בטלנוהו ואת השבתם
· ועוד נאמר לשם שאם היה העולם בלתי משתנה היה מקום לדבריך · לכל אלו רואים
שנוים רבים מכמה מינים משתנים הווים ובפרטים בעולם והתחייב שיבוי העלול ישתנה העלה
כמו שאמרנו כמה שקדם לאחר היותו בדרך החייב והשתנות העלה שקר ·
ואם תאמר הנה הוא יתברך שמו עילת העלולים הכפרדים והנה הפעל והלות המשתנות
בעולם הוא ממש על הכוכבים אשר משתנים בחלון אשר הם שנה ועלה לשנויים ההם והכפרדים
בלתי משתנים · הנה תזכרתך בנדך שאם כן העולם לא כחבח מהעלה הראשונה
ולא ממה שיחוייב מעצמותו כי לא כה ה בדרך החיוב כי אם שיהעלולים הכפרדים בלתי משתנים ·
· והנה העולם נריך למחבית · ואם כן מי המביאו · ואם תאמר כי העולם הכלולים
העולה והם הכוכבים והם רבים · והנה הם עלולים ואין יתכן ·

ואמנם כתיב והשיבו הוא אחד מן הדברים הפוכים כמו שאמרת שהכוכבים לפיכך נשתנים גם כן עם קיומם גשם והם הפועלים ומפעולתם יתהוה ההשתנות. ואפשר שזכר כי השתנות הפעולים יתהוו מהשתנות מכחם ומשעדם כשנים עשר מזלות רוכבה לומר שהשם עשר כי רוב הרוחות והלחי ועשרים בפוכיות והם חברות ועל פיהם יהיה מה שיהיה ואפשר שזכר זה משתף תכוני הכוכבים כי ההשתנות העלות יחתכו הפעולות כמו שבודע לאי שעשה כחב את הפוכים והמכעיר של שבעה פוכיו לכת כהכלי המולות יחוייב מה שיחוייב ומזה שתדע כי כשיהיה לילן בשדה שקודם תבות הכל לבד מערב ולחר חבות לבד מזרח בברור.

וזה לפיכי מבב השתם ושנוכו בהקף הגלגל לפי בשניהו יתהוה הכל כן ידעו האשנובים שהשתית זייב משבוי הכוכבים ושפוי הפורות כי לפי שם לא יפתכו מכנם בלחה לא יפתכה פעולת ז בלתן וזה ברור. והריה הרכעית שתפעולת החיוב לא יתזהה דבר והשכו כי בגה הגם לא יחפש ויקרי בזמן לחד כמבב לחד שבי ההשבים בלחד וכן השתם לא יהיר ויפסיך בעת לחד ובזמן לחד גם שניהם ולפי התכלים שיחוייב ההשבייב כמו שבודע לאי שעשה פלאכת ההניון. ואנו רואים במציאות שתתהוה דבר והשכו לחלפים ולרכבות והנה הם כמלחים בעולם כפי שיהי מפעור הכוכבים כלחיר וכאו שבעת שיורכב לחד מהשים כפרדים שתתכים בלילותם יתהוה כמורכב ההוא זו מחדש לפי שיה בגוש לחד מהתרופות. כך יתהוה מהתחבר הכוכבים הכוכבים. או לחד במזל לחד או שכים או שלשה או ירבבו או מאשה יחד לפי מחבורים שי יתהוו גם כן מחברות וכל חבור וחבור יחדש פעל מה שלפי שדש זולתי וכל לחד מהם דרך ופיעלו מיוחד כשאמו כפי שהי הרכבתו וק כון הכוכבים להוויות הבחרות הנו והנה הם משתנים. ואם תלחר הנה השתם פועל בדרך הקיוב והוא פועל פעולות משתנות כהשתיפי הם מכוכב. וילכין הבנדים ויקפי שתלם ויתם הדוכן וכדומה לשה ופעולותיו הם עלולי והם משתנים והוא כלתי משתנה ופועל דבר ופוכו כלחור. השכוכב כפי דבריך שישתנו פעולותיו והוא לפי ישתנה.

כתבטלאה שלחרת שהסיבה המתחייבת מן העלה לפי תתברך מן העלול לעולם כיהיה פעולתו מפרך. ואם לפי יתחייב שפש יהיה העו לפי שתם שיתחייב חדוש הבורה וכל זה עחול לך ולחור עזות לפי נדקק לענך דע כי פעולת השתם לחת היה וליון עוד והוא שהשתם ומכנך בחמיותו. וכשיפנם כדבר לפי כמיש המלוחים לפי דבר דך שדברו להיותו כקפה יכנך חלחות וכנגד הלחות יקפיחהו ויתלחן.

וכן הדבר הכתך כפש יתירהו חוש השתם כמו שינבך הפש הלחות ויתיך המפכת הנו גם כן. וכן ככה הזה. יפעל גם כן שחרות הכוכם ולכון הנגדים כי כמו שהפש כשיפנם עפ לפי ויפעל בו שהרהו ויעשהו פחם בנגד לחיותו כן השתם יפעל בלחות שבשני הכוכם ויפיחהו וכפח החוש שבו מבקה ותוכל כל כתם הלפ תרלה שבעת שיוכח דבר בבוא בשתם ועוזר שם יפיר הבבוא ממנו והנה הכוכם מכנם הנגדים ומכה בפש ושופש בשתם ובשיבת הפכיפה ירך הכתם והשתם יפכלבו כמו שתמרנו בבבוא והכל פועל אחד.

כי הנה הנגדים בהכפם כמים יורבו ובכון השתם יתחוק ויעלה העים בלד ויעלם שתה קנת מלכלך וכן יעשה בשיבשתו ויכה בו יתיך הלכלוך ויתרקהו והשתם יפלהו עם לך הפיש. וכן

וכן יעשה עד שיתלבן׃ והכה פעולת הלבון מן האיום והמרוק והשטוף והתכת הלכלוך
ועליותיו עם לחך הים׃ למכס שתהי כפי המקבלים והכעדר לא יקבל כי ליכו כמנת והמכס
העולם היו כל העלולים כעדרים ולין כח ולין מקבל׃ וכתבדר שלין למעם פעולו׳ קופכיות
ר׳ שיפעל דבר וקופכו כי פעולתו כחמום כפעל שום הלם כי הוא מקבה הלחות ומלבן לותם
כמלח׃ ומתוך מה שדכו שיתך וכל הלמור׃ והכל כפי כח המקבל ולכו ד כריכו והעניית
העולם והבלותו והויתו מהכעדר הנמור למכיות והדברים הכעדרים אשר עדיין לא היו לין להם
שום הככה ולא כח שיקבל כי כעדר הוא׃ הדלים הה׳ כי לכו רולים שדור הקף הטעם ומכוכו
ופעולת הקפותו והויתו על דרך היותר טוב וכלות לעולם הטפל ומפלית לעטות׃ עד שכל
הכמי לב יתמהו וכל לשר נתן ה׳ לכמה ותבונה נהמה לומריס שלו שוער שתהיה תכונתו יותר
מהירה היה שרף העולם׃ וכן לוה יתה תכונתו בהמתכת ומכוכ כמרוכתו לא היו יוכלים
תובלותיו לרכון להם כדת מה לעטות ולחר שתכונתו מטודרת כשוער הגדול הזה לתכלית
עניים גם לתה תודה ותחמר שלין זה כדרך השיוב שדרך הקיו׳ לכון מכיין לדבר כי שם שיתקיי׳
מהיוכו לכד והכה השוער מחחמר הכמה׃ שלא יבדק עליו שת שוער ולא כמות ולוך יתקייב
ממכו השוער הכפלא והגדול הזה בלי כוכה ורכון׃ שבדק יטביהו הכביל ע״ה כלומר מי
פעל ועשה קורל הדורות מרשם לכי ה׳ לשטן ועם לחרוכים לכי הוא׃ ופי׳ ועשה תקן כתו
ועבתה לת כפולכיה׃ ולא עשה לת שפטו׃ ועל הפועל זה הכעשה בכוכה ורכון
יבדק עליו שם יכ׳ל שיעשכה כרכיכו ולין מי שילמר לו מה תעשה׃ הדלים הו׳ כי הפועל
בחיוב יתחייב שיהיה כין הפועל והפעול התיחסות מה כי מהיוכו יבלו כלותו שהתיחסות מהחיוב
היתה פעולתו׃ כי רוב ספיריות והקיות וזכות כוכב מאה היל שהתיחסות לשר ביכו וכין
הלור׃ והעד זוהר מרגלית כי כפי זכותה וכהיר ותה יבל כנוני זוהרת׃ והכה כל
יבודי עולם הם בעלי נבול׃ כי לפיולות לבל הלק דופה לומר נלבל יומי המכריח לת כולם יש
לו קבב ושעור בשלשה מרקיו והוא לת לין לו קבבה ושעור בלל ר׳׳ל׃ והכה כל הנלבלים והמזלות
וכוכבי לכת מטתרים והוא שהתיחסות לשר ביניהם וכין הלרן ונם כי הכל נרמים מוכבי׳ מחומר
ינודה ובריכים למדכיב׃ והכה כין הש׳׳ת וכין יבודי עולם לין ביניהם שום התיחסות ולא
שום דמות כדכתיב ולל מי תדמיוני ותשוה יאמר קדוש׃ ופירושו הרלוני מי שידמה ללי
נבד מה ולכי לעשהו כלילו הוא שוה עמי כי לין מי שידמה עליו כלל׃ והכה לפיות כימו וכין
יבודיו התיחסות שקר לם כן היות פעולתו נם כדרך החיוב שקר לחר שלין ביכו וכין יבודיו שום
התיחסות׃ והכה תוכן פעולתב ית׳ שכתוב וכל בנהם שום לא כעבד יעידון יבדון כולם
כלחד שהם פעולת חכם ככוכה ורכון בחכמה וכתבונה וכדעת נסדר מכבב וקיומם ולא יסבו
בלבתם ולא יפכו לת תשקידם לשר פוקד עליהם בחמת וכחמי כל לחד על ככו ועבודתו כחועדה
מיוחי ומיוחיה נאבע לפיותו כי שם נרכון יכוכה מכוונת כי לכו רולים קבתם מחהרי כתבונתם
׃ וקבת כתתין ולחור מהברו וקבתם מל דיש חוט כמזל בלה ומזל לריה וקבת שמולידים חוט
ביבב כלם׃ והם שמולידים קור ויבב בלרן והם כמזל שור וכתלה ובדי והם מולידים
קרירות ולחות כמיים כפרכין ועקרב ודגים׃ והם מולידים חמימות ולחות כלויר והם
כמזל תלומים ומרכיים ולדי׃ ושם היה פעולתם בחיוב׃ מה הככה הפועלת להתבונת
שב לתם לחד קיות כלם תעילה לחד ולחיוב לחד לנהם שם מוכים להיות כולם בכוכה ורכון

מבעל

מבעל היכולת שתתבח ויתעלה שמו בכתוב לפי ידי עבדיה לארץ וימיכי טפחה בימים קודם לכני עליהם
יעמדו יחדיו. וכיוצא לפי ידי עבדיה לארץ כדכתיב יסד ארץ על מכוניה ולית ע קר הכרית
כדכתיב נגרף לאלהים לית הסמים ולית הארץ והוא הארץ וכדכתיב ותכונן כונגה זרעיה תכריה
כדכתיב מנמיך הגר לבמישר ועבר לעבודת הגזם ית נפת הארץ דפלח טעב וכדכתיב תוכחת הארץ
כפם היה למיכה נהמים ורעים ויתיבו ארץ למינה וכדכתיב וייצר ה' אלהי לית האדם עבר מן האדמה
ונפחת לה הבא הכי דהוי היבור הכוכר להוה ההויות לפני יכולת מן הארץ. ולוכה לומר
לפי ידי רבי כמו כיד האלך יסדה ארץ להיניה יתה שכתוב בכתוב. ולומר עוד ויתיבי טפחה
סמים טפחה סמים רוצה לומר כמין להם שעור שנאמר כי טפחה הוא מלמעלן יעם מסנרת טפח
סביב והוא מדה ידועה וכן טפחה סמים שעשה קודם בריאה כי כולם יש להם תכלית וקצבה
ומעולם לא יעברו. ולומר קודם לכני אלהים כמו שכתוב כשהכין סמים כעשו וכרוח פיו כל
צבאם וכתיב כי הוא אמר ויהי הוא צוה ויעמוד. והוא אומרו קודם לכני אלהים ולומרו ויעמדו יחדיו ר"ל לפי
שהסמים הם נבראים מהמה שבראו זך נקי מכלי היות כו' מתחלפות והארץ היא מתומר
עכור נם מורכב מד' יסודות מתחלפות ומכנדות זה לזה ולפ"כ הארץ לעולם עומדת
כי הסמים קיימים בלים והיא קיימת נמין. והיא קיימת לעד לא תפסד לעולם כדכתיב
יסד ארץ על מכוניה בל תמוט עולם ועד. וכבר ידעת כי בכל מקום שכתוב נצח בלה ועד
אין לה הפסק עולמית. וכתיב לכבי מכנתי עמודיה סלה. והוא יעמדו יחדיו. כמו
ויכלת עמוד למען יעמדו ימים רבים יקיימו שכיהם יחדיו כמו שיתבאר בפרק מ"ד ומ"ה. ודי
בזה בענין זה בזה הקבוץ ולומר שבי אלהים שלי תפסד לעולם שיתהוה כדרך החיוב. בכלל שנם
לא יתכן זה תחלתו הרשמוכה תהיה כדרך טבע ובכלל שהטבע מתנהג כדרכיה ובמוכח:

פרק ט

הטבע היא התחלה רחשוכה למה שהוא בו לוכח לו טבע. והנה הם
התחלת המתנועע. וקדימת התנועה הנלנלים לנלנלים שקר.
לפי שבריך שימצא בפעל הדבר שיהא יכול לתנועה כדי שיקבל התנועה ויהיה וכן נתבאר בשמע
הטבעי במאמר ר' כלל ה' פרק כ"ו ל. ולמכם מי שלומר שהתחלה ר' ובלתי
מתנועעת ככר טעה בזעת המלאכה ופרש"ן רשב שרצה לרמוז בחכמת הטבע. ולומר
ככר טעה בזעת המלאכה טעות בלתי ענמי לפי שמסיר התנועה ובעל זעת המלאכה יעיין
בשמעות הטבעיות שהם מתנועעות. ולומכם שיוב המבחן הדבר המיכן לתנועה קודם
התנועה כפרוש כאמר מאמר ר' כלל כ"ט ל הנה ככר יחוייב שהמתנועע ולו המתנועעים
לאחר ירצה מעכיכם שהם קודמים על שאר התנועות ושלליהם יעכו שאר התנועות כלם והם
הנדמים הסמיומיים וכפרט הנדם לאחר התנועה התנועה היומית. ולומר כפרק ר' מן הכלל
הב' מזה המאמר וזה לשונו. ולומר שבכר הוכח בנדר התנועה שהוא שלמות למה שדרכו
להתנועע מבד מה שדרכו להתנועע. ולאחר שהיה זה כן הנה ככר יחוייב כאחר שאחת
התנועה שימצאו תחילה הדברים לאחר שדרכם שיתנועעו ר"ל שיחוייב כאחר נמצאת התנועה
שימצאו המתנועעים בפעל קודמים לטבע על התנועה ולאחר היות הטבע התחלה למה שהוא בו
• הנה קדמו הנלנלים כדי שיחול בו התנועה והנה הטבע מחודם בערך מי שקדם שהם הנלנלים כי הנעדר אין לו טבע ולא התחלה. והנלנלים הם מורכבים מהיולי ר

והרכנתם מצוותם · ולפי ימצא לו שהרכיבו והמציאו הם עצמם וזה שקר כי לא ימצא לו
מתיהיה המחשבת לעצמם לו קודם המציאתם לו אחר מציאותם והיות קודם למציאותם שקר כי
הנעדר לא ימציא ולא ירכיב · ואם אחר מציאותם הנה הם כמלאים ועומדים ואין צורך
להמצאתם כי מצויים הם · אם כן גם זה שקר ועל כל פנים צריך למציא שימציאם ויורכבם
מציא ומרכב · והנה הם מחודשים · ועוד שבבר קדם שמחר שלהם שהם קודם להם שהורכבו
ומוכנו · והנה התנועה בחדוש אחר המחדש הגלגלים שהם המוכנים לקבל התנועה · ואמר
עוד שם ובבר ירמה זה העניין גם כן מבלתי נדר התנועה וזה גלוי בחפוש עכין התנועה ·
וזה שלפי יתנועע רק מי שדרכו שיקבל ההשתנות ויתעצל
במקום מה שדרכו למצוא במקומו ולפיכך היה זה כן הנה בבר יחוייב שיהיו המתנועעים קודם על
התנועה עכ"ל · והנה הפנים שלכם להתנועע ויתחייב שיהיו נמצאים קודם התנועה וקודם
שיקבל בהם הטבע ואחר כן יתנועעו · ואם כן לוך נדרך היותו התחלה כמה שהוא כו ·
והנה הזמן הוא מחודש כי הוא יתהוה מהתנועה הגלגל ואין זמן כי אם בתנועה ומן התנועה
הזמן · ואם התנועה מחודש שבבר קדם לה שדרכו שדרכו להתנועע ומלפי מצמא שהזמן
מחודש לפיכך שאמנה הנודש היותו מחודש כמאמר הקדמת שדרכו להתנועע לתנועה ·
ויתחייב שפעל הממים ומהציאם בהרכבתם הוא פעל ועבד · והנה בעלמו היות לפעל הזה בחיוב
וגם כדרך טבע כי הוא ג"כ מחודש לפיכך שקדם לו הדבר שיהיה כן הוא טבע · גם בדרך מקרה לא
יתכן כי המקרה לא יתמיד · ועוד כי המקרה לא יתהוה בעצמו אלא בהפסק לחרת טבעיית או
מלאכותיית כמבבע יתרה ביד והוא דבר מקריי מרבוי החמר מלפיכך יהיה בחפוק המקרה לבטוע פילן
ומבח ממין · וכן אמר החכם בפתר השמע בעין המקרה · במאמר ב' בלל פרק ב' אל
ומי שיקם היות רבים מן הדברים אשר יתחדשו הנה של המקרה יותר מבוגל אמי שיקם מה שירחם
בשמים מן הסדורים של המקרה · כי לא ירחה בזה הסוג מן הנמציאות חדוש דבר בתקרה · כמו
שירחה בסוג ההויה אשר תחת הגרמים השמימיים · ולזה הסיג תרשטו דמקרה שם ומי שקם
הנשמי השמימיים של המקרה · ויותר ממה שהסיג מי שיקם רבי מן העניינים אשר למטה מהנשמי
השמימיים של המקרה וכו' · ואמר עוד ומבואר כיהד בריים אשר יתחדשו מן המקרה לא ימצא
בעבייי הבדחיים ולא בעבייי אשר על הדרוב · ומפבם ימצאו בעבייי אשר על המעט המתחדשי
מן הטבע או מן הבחירה וכו' עבייין פם עד סיף הפרק · והנה אמר שבם היות בבלי גדול וכתיות
ומבלות והסיג עליהם כלומרו מי שיקם המקרה בסוג ההויות שהוא בבלי להם הנה הוא יותר בבלי
למי שיקם סדר הגרמים השמימיים של המקרה להיות יותר מבודבם · כי לא ירחה בזה הסוג מן
הבמציאות חדוש דבר במקרה · ואמר שלפי ימצא תמיד על הדרוב כי אם על המעט ולא בעבייי
הבדחיים והם מתחדשים מבבה טבעית או בחיריית · והנה אין למקרה שבה תבליתיית והנה הוא
מחודש כי בן הוא והם מתחדשים וכו' · ואם בן לוך יתבן שיהיה בריאת שמים וארץ בדרך מקרה
והזדמן לאחר שלא ימצא כי אם מבבה טבעית או בחיריית · ואמבם ניבה שותם כי של פעל ה' לא
הביטו לרעות יפי סדור הגלגלים וסדר מרקם כדי שיניעו בבוחות הבוכבים בסדר מתוקן ·
ובבוחות מתחלפות כדי שיתהוו ההויות המתנדים וההוכביים בפעולתם וזה כי בבתם ממהרים
בתנועתם וקבתם מתאחרים · והם מולידים חום וקבתם קור ויש מהם מולידים לחות
ומהם ה יובש כיתמור לעיל פרק ק' · ובימים סדר גלגליהם בדי שישלם סדר בפעולתם ומשטרם

בארץ

בארץ ע"ג הכלל הוא יותר טוב והיותר נכון שיוכל הכל חכמים לבייר ולפשר וטוב מרוח עיניהם
מהשכיל לבחינתם גבול גדול הוא להם ליקח דבר זה למקרה וכן לא יעשה. ומחר שיהיו כמלא
כדרך חיוב. גם כלתי כמלא כדרך מקרה ולא כדרך טבע והטבע מחודש כמו שהזכרתי
ועוד יתבאר כ"ה בפרק. והמכילות והעולם בריכים למחכיות שם כן יחוייב שיהיה נכוחה
וכנון. ואמרו בכוחה לפי שפעולת הכנון יחסר על כ"ד רכיבים הק' על דרך שעשוע ובחוק
ועם היות פעול בכוחי חיבור על חכם כי אינו פועל בכחל וחם כן אין ליחס חוקו לחכם ית' חלילה
וחס. חס כן יהיה בכוחה וכנון וכזה יבדק שם יכול וחסוח בעל היכולת ופעולתו בחכמה
וידיעת בכל מלאכה לתכלית הכוונה שנזכר ידיעתו חכם חרשים יתברך שמו לפשר כמותם וזמן
כבובם והקפותיהם קיים על מקומו כאשר יאות לארץ ולגדים עליה. ולקיים הכתוב
בתכלית כרצונו הקדוש. ועתה כשלים דבר כי לכאר שהטבע מחודש ונרין למחכיחן
בכח של כיכולתו הגדול.

פרק י דע כי שם טבע יבדק על המחודש כי הכורה מחודשת והיולי דבר נכח כי
לא ימצא כמציות בפעל כמו שלכאר עם היותו בכל יום פושט צורה ולובש
צורה ועל שניהם יבדק שם הטבע ולא על זולתם בחוק. ויבדק יותר על הכורה. מעל החמר
לשר הוקם היולי כי הכורה היא המעמדת הדבר כמה שהוא. והוא הגלגל המכיית. ר"ל המכדילו
מיחה פיסתף עמו כמיכו. וכה יבדק שם הדבר בעצם. וכן כתב הכתב בספר הסמע מלמד
ב' בכלל ח' פרק ז' לו שם הטבע יאמר על ג' ענייניים לשר מהם על ההיולי לשר הוא החומר והוא כ'
מיניים קרוב ורחוק. והקרוב הוא חומר הדבר כוכמו הלבנים לגיר. והחוק כמו היסודות
ר"ל היסודות. והענין הב' על הכורה והתכנית. והענין הג' על השמי ועל התכונה לשר
היא הליכה של הכורה בהויה וחרכו שליה. ואמכם כאמר לזה טבע לפי שהוא הליכה של הנעת
הטבע כאמת והיא הכורה. ובפרק שנמי אמר לזוי יותר ראוי שיקרא טבע השם החמר לו הכורה
הנה כזה ע"ין כי ככר חשבו הם כשים כי החמר יותר ראוי לה קרא בשם טבע. וכי עם כה המכילות
לאמכם הוא זה הטבע. ר"ל הענין הנשמי. וכי מה שולת זה הטבע לאמכם הם עכייניים ומקריים
יקרא לו הטבע ולא זה היחיה לשעתם בעכמי הדברים כמשכת לדעתם כזה הטבע. כי מי שהיה
רואה מהם כי זה הטבע יותר מטבע ר' היה רואה כי עכמי הדב"ים הם נמספר לשים זה הטבע
ומי שהיה מהם רואה שהוא ר' היה רואה כי עכמי קנמכות הוא זה הלחד. המשל כזה כי
מי שהוא רואה כי זה הטבע הם הסוחות הל' היה רואה כי עכמי הדברים הם היסודות הל' ומי שהיה
רואה שהוא לחד מן היסודו' היה רואה כי הענם הוא זה הלחד והיה רואה כי זה הטבע הוא נבחי
לכר וכי שאר הדברים מתחלפים ומשתנים. והיה לכיטקן מן הקדמונים כי שם פלוטיק
קדמין ישעין להם שהחומר הוא הדבר העומד והנייח מת חלפת. ומשם מי שהוא עומד יותר ראוי
נמציות וראשונה שיהיה ענם. וב' מי שהוא עומד וכו' ומשכיהם שר' לו החומר והנורה כל מי מהם
שהוא עומד יותר ר' נמציות ונראשונה ראוי שיקר ענם וכו'.
ונלייתו עלולה וכבר בטלה קדמטו. ואמר כי שם טבע יותר ראוי שיאמר על הכורה.
יותר מן החומר. וישעין לזה בשלשה טענות. הטענה הראשונה בלק זה
שיהם העניינים הטבעיים בעכייניים המלאכותיים. וזה

נקרא עשוי ולא נברא שהנייע לו העניין לפסר כו׳ שלפס שליו פס האלפיס כן העניין
בלבריס הטבעיים פי׳ כי היולי נכון בלבר עד שילבש הצורה ויתעצם ויהיה מה שהוא
מה שאין כן בחומר כי לפ יבדק עליו ולא ייחוד כו כהיותו לבדו פס שום דבר בלל
אמר עוד לחכם בר לפה שהנייע להם העניין לפסר נזקקו לו טבע כשהנייע להם הצורה לפסר בה יהיה
מה שהוא וזה משל לא הקש השעבה השנית הכה הוא שחוכר כן הצורה
היא הלבר לפסר יהיה בה הלבר הטבעי כמבל בפעל והוא לפסר מחכוניו יעשו פעולות הלבר
בעל הצורה והחומר הוא לפסר יחכוך בו הלבר בכך ומה שיחכוך בו הלבר הטבעי
בפעל יותר ראוי שישולפ בעליו פס הטבע מן הלבר לפסר הוא בו כמבל בכך ומכי לומר
שלחר שהטבע הוא התלה ראוכה למה שהוא בו ואין חל מלפ׳ בו כי חס שלחר שלבש צורה
פס כן יבדק עליו פס טבע כחמת יותר ופס היית שהחומר קודם לצורה ויהיה הוא התלפ
ראוכה לחכם לא יבדק עליו מלא בו כי לפ שלחר לבית הצורה ולא מלא בה ולא בע׳ הטעכה
הנ׳עוד לפי שהתנועה מן הכוסף על הצורה פי׳ קרא לחמר כוסף ולחכם לכחכו בקרא
התכיעה טבע כמה שעליו הולך הצורה לא כמה שחחכו הולך פי׳ בקרא טבע למה
שעליו הולך והיא הצורה כ׳ל למה שחחכו הולך שהוא החמר והתנועה הוא
שבעתך מן החומר והלך לכלוס צורה לפסר בו יהיה מה שיהיה הכה מבואר כי פס טבע
יותר ראוי בצורה מן החומר לחמר עוד והראיה על זה כי התנועה לחכם בקרא לעולם
פס הצורה לפסר אליה התנועה לא כפס הלבר לפסר מחכוניו התנועה והמשל בזה וכו׳ וכלפסר
כיתה התנועה בלבר מן שעכיכים התנועעים לחכם יקראו לו וניזור שליו פס מפס
הלבר לפסר שליו הולך הנה כתבאר כי התנועה על השלמות בפרט ובערכי מתלקין בקרא
טבע פס התכלית ר׳ל התכלית לפסר שליו הולכת הוא הצורה וכלפסר היתה התנועה
מורכבת מן החמר והצורה ר׳ל כמה שהוא החומר והוא הצורה והתנועה
שהוא שחחכו למה שהלך ולקבל צורה והיא מורכבת מפכיהם ר׳ל שיהיה כתנועה חלק מהם
וחחכם יקרא טבע כמה שהוא כך מעכין הצורה לא כמה שבא מחכו מעכין החמר יבדק
בעלת היות הצורה יותר ראוי שיאמר החומר הוא הקיוס כלכניס לכית ועל הרחוק כך
מדברים שלה כי פס טבע יאמר על החומר על הקיוס כלכניס לכית ועל התכונית
יסודות לכית ר׳ל ועל הצורה ועל התכונית ועל תכונעת מה שכין מה שחחכו שליו
מה שליו ובחומר הרחוק נפל כו החלוק כדעת הפלוסופים יש מי שאומר שהטבע
בכל הל׳ יסודות והם ההתהלה כפי ערוכם ויש אומרים שהוא יסוד לחד וחחכו יתהוו הפוויות
הלחרים וזה כהסתכיתם קבתם לקבתם והראיון הוא היסוד וגם שלה כהלקי נסבכה ז׳ל כי
היסוד הוא הקשה ומ׳ל כי הוא הלרן והאומר כי הוא הלרן כל לחד מן הסשר מתדקדק עולה עד
היסוד הקשה ומי שאומר שהיסוד הוא הוא הקשה וכל לחד מן הסשר מתעכה ולחד עד הניעכו
לארן ושכיהם אין כפיהם נכונה כי כפעל כראה שהארן תתהפך מים והמים לאויר
והאויר לאש וכן כהפך עולים ויורדים וכילם פועלים זה בזה ומתפעלים זה מזה לקרוב שליו
ולחר כל הויכוחים שלה כתבדר כי הצורה היא מה שיבדק עליה פס הטבע יותר עד כאן ונכנס
על כולם יבדק עליהם להקרא מקודם כין על החמר הקרוב כין על החמר הרחוק בין על
הצורה כין על התכונית פס כן אין הרבנין כאומרו שנתהוה נטבע או שנקרא עליו פס טבע

סופיה קדמון ואיכו מחודם. רק הרבון כו שהחדוש מתהוה מאיר ההתחלות שכו כפל מה
שהסכים עליו הטבע לקיומו והוא ההשתלשלות הראשוכה כו לכוחלו לכוע. וכפה שטבע פועל
פעולות מסתברות ולא יפעל פועל לבטלה חלף בחכמת ה עצומה וכפה עד לומרם אין בטבע חכם
כאדם ואיכו משכיל ואיכו פועל כראוי אלא שהם יפעלו לצרכיהם הצומלת לזה הסדר המתוקן
בחכמה אחר שאיכו מצ"ל בפעולת מה כן איכו פועל כראוי. ולסברת הנוצ מוכרח מצד ההתחלה
הראשוכה שבו שהוא הטבע. ופועל פעולות מתחיות לכל מכסיל בו וזה אי אפשר לי לפסו
כי אם לכורת"ת גדול העבה ורב הפלילים מעם ה בכוחות ינאה הגדול עבה הנדול תושיה.
והכה הטבע כראוע יסודות. ואיה כאמר בנרם הראשוכים וכל בכליהם וכל בפלטופיו
ובלאי מפשיו מי יחלל בגבורות ה' ישמיע כל תהלתו. וכתב יפת שהיו הכוכית כתורת מ"ד כה
אמר ה' אלך ישראל ונואלו ה' צבאות ה' כשל ה' יכולת והמשלה לעשות כרצוכו. ואמר
ישראל ונואלו כדכתיב כה אמר ה' גואלכם קדוש ישראל כי נואלתיך כי נואלתיך חוקק ואמר נואלך ה' וכלאם
כיוצ כמקרא ה' בצבאות שמו הקדוש ה"ל מהקב"ה מצלה. ואמר לכי רואון ואמו אחרין
ומכלעדי אין אלהים כי הכוכבים כולם פריכים למחכוה וכם עלולים ממכי ואין מחוייב המציאות
זולתי וכוה לכי רואון ולכי אחרון שאמר שהוא מחוייב המציאות הוא מחכה בהכרח בכל עת ובכל
זמן וקודם הזמן ואחר הזמן כי הזמן מכלל הכבראים. והוא לכי רואון ולכי אחרון ומכלעדי אין
אלהים כי כולם אפסרי המציאות וזולתו כתו שבראנו כל זה במופת ואות. ואמר ומי כמוכי
יקרא כמו קורא לכל אלהים יעמדו יחדיו לקייס דבלי. לכלם שם יקרא ואמר מרוב לוכים
ואין כה. מרוב לוכים כחות שבחתי בטבע ואומן שכתבי לכל הדמיוס שייהיה מרוב
לוכים ואין כה בשמים ממעל ועל הארץ מתחת. ואמר אים לו כאדר מתוחי בשמים
למתוחי ולקייס הכרי ופלילו שיהיה רוב לוכים ואין כה. וכן פה מי כמוכי יקרא לכל הדמיוס
ויכבעו אלה וסרים אל מעמדתי. ויגידה ויערכה לי ואותיות וכו' ויגידה כא וישר לך תעלומות
חכמה כי כפלים לתושיה ויגידה ויערכה לי. יגיד וישריך חוק סדר השמים וכוחיהם ואין ערוכי
ערכה לקרואת מער כה ככיכה בחכמה ובדעת בכל מלאכה מחלכת השמים ואיך בכרת השולם
ובריותיו והוא משמי עם עולם כמו שכתוב כיסעיהו פרשת מ"ב כה אמר האל ה' בורא השמים
וכוטיהם רקע הארץ ויצאציהם כתן נשמה לעם עליה וכו'. ואמר האל ה' ל' היכול ואחוק מהווה
הסדרות לסדר בכחו בדע השמים וכו' והוא משמי עם עולם מעת הבריאה עשמתי לוחם על הארץ
כחו לסדר יהיה שמה הרוח ללכת ילבו כתתי כשמה לעם עליה ורוח להולכים בה. ואמר להולכים
ל' בחירה ורצון להולכים בה והוא הוח בלאי הכבראים לסדר בלתי ומולו כל יושבי תבל וסוכני
ארץ לדעת לסדר בארץ ואין ידם מגעת ובסדרם מריב לוכים והם הכחות לסדר שם בארץ. ואם
שמי לסדר יקראו לו שם לה ושבע ואין לתתו יודע על מה ובמה כיסוגדול לפלילי. והאותיות
המורים על עוכם פעולותם בשמים ממעל ועל הארץ מתחת. ואמר תבראכה ינידו למו מה
שמחייב לכל עליהם ממסטרי הכוכבים. ואמר אל תבקרו ואל תדרשו כמו אל תחתו הלא
אלו השמעתיך ככתוב ואותיות השמים אל תחתו. וכו' ואמר לתסעדי ארציתם ואם לכוכים
הודיעו מה שעשיתי כאברים ועל היום כסים וכפלות באופסת אותי כי הדבר אותם בכלות לשדד
המערכת ולשכית הטבע ואין מי שיכול ואלו כקראתי נואלך ככתוב עם ו נואלך וכתי' נואלתי
לפכם. מה שאין כם ופילות בכל האמצעים לעבור בדיתי ואין כוד בפסקים בכל בכח השמים

שלא ידעתיו וכוונתיו לעשות מה שעלה בדעתכם ובזה תסתיים כוונתי
שכתב בעל מורה המזרח חלק אחד אמר וכתב החכם ורבו בן לוקן ראשד כי בעשם חכם יכונה כמו
שכתוב בהקדמת הספר הנז׳ אמר ואין מחלוקת בין החכמים הפלוסופים שים כיסודות חמימות
בגלגל והוא כוסף לכחות המהווים לחיובי ולנומח שלא שתקבלתן יקרא זה הכח הטבעי בגלגלי
ונגלים יקרא לאותו הכח המכייר וכן הוא האמת ע״כ וזהו ואוקיות שמיעוכי כי האוקיות
הוא רושם קיים יורו מה שבכפם וכן שלו רשומם כיכר שהוא מסכת הגלגלים וכתהוו בהם הכחות
הנז׳ והכח מבאחי להתכוב׳ חלקי הגלגל לם״ם חלקים וקראו לכל א׳ אחד מעלה ובאחו לכל
מזל שלשי חלקים שהם שלשים מעלות המזל הנקרא חגורת המזלית ל״ב חלקים וקראו לכל חלק
מאחו מזל וחלקו כל ג׳ מהם לכח יסוד אחד כמו שאמרנו בפרק ז׳ והאחריכו בזה במעניהם והכח הם
לאיכר מורכבים מד׳ יסודות ולזה הם קיימים בזה כיאין להם תכיות מתבנדת שיחיכו הפשדם
רק רבוזה שכל אחד מהג׳ יכולם יהד׳ים לו מסטר ומשלה על אחד מן היסודות והוא כשפע
מהשפעתם וקיימים בהופש׳ם עם עליהם תמיד׳ וכן אין מחלוקת בין החכמים הנז׳ שים
ביסודו כפשות יוצרו לכל מין ומין מהיוכים והנומח והדומם וכל מה שיצטרכו בהויתם והשתדרות
להכהנה ים כחות שומרות אותו וכו׳ והכח זהו הנקרא נותן הכורה לכל מין ומין כפי הכחות לו ור״ל
למעלה בגלגל הירח ים כפרד הנקרא הסוער והוא עומד על היסודות למעלה מיסוד האש והוא
נותן הכורות אשר יתהוו מהיסודות הכפשות הנז׳ והכח מתנועת הגלגלים נתהוה האש כי כל
תנועה מוליד חום אזן יתהוו מזה ד׳ היסודות נכחות הנז׳ והכח ואת ההכנה אשר בין נותן הכורות
והיסודות יקראוהו לי ואין לו לגלגל מציאות רק הוא דבר נבח לכל הדברים כמו שאמרנו׳ והכל
מפעולות הגלגלים וכבר ביארנו שהם מחודשים כי הם מורכבים מחומר וצורה׳ ומציאותם
הראשונה ובריכים לממציא שיהיאים ויוציאם מן הכח לפעל׳ והם קודמים
לתנועה והתנועה לזמן כי אין זמן בלתי תנועה והם מכלל הנבראים כמו שביארנו למעלה בפרק
ט״ו ועוד הדבר ע״ד שהם נה והכח הם עלולים ובריכים לעלה שיאמרים כי להמציא הם עצמם
בלתי אפשר כמו שכתבתי בפרק כ׳ והגלגל הירח ולמעלה וכתחייב שיהיה הכל פעל
פועל פעל ועשה כיכונו שיתכא שמו׳ ועתה נבאר אין הזמן מכלל הנבראים כאשר הגיע כ״ה׳

פרק יא

הזמן מאמר הכמה מתדבק׳ וכבר יאמר לו שזה וכלתי שוה ל״א יאסר לאזכן
בכית שכה כמו שיסר שמעון׳ או יותר ממנו או פחות ממנו׳ וזה מבנולת
מאמר הכמה׳ והזמן שים לו חלק כי כבר יאמר כי זמן ארוך או זמן קצר׳ שים לו חלקים
וכל חלק לית החלק האחר׳ כי לולי זה יהיה שהזמן המשך עתה ל״ל חלק הזמן הנמשך
עתה יהיה הזמן כעצמו שהיה מחלק שנים ולא וחלתו זה שקר׳ ועוד כי שים לו התחלה
וסוף והוא עתה שהיה עכלית למה שעבר והעתיד והעתה בלתי מתחלק שהיא
כקוד׳ה׳ והכח כל דבר שים לו התחלה וסוף׳ והתחלק אינו בלתי עכלית׳
והעובדה על זה שהכלתי עכלית הוא הדבר אשר לא תציאנו עליו לא ידבר ולא יגדל׳ ואם תקח
ממנו לא יקצר ולא יגדל׳ ואחר שהזמן מתחלק והחלק הוא עלית החלק האחר כאמור
והכח שם הקבוע ממנו חלק מה׳ אחר שים לו התחלה וסוף ל״ל יחי מספר׳
לא יקבע שם שהיה הדבר בעתה הוא שזה הנשקר למה שהיה קודם שיוצר החלק הנז׳ מהלק
ואם

ואם תהיה זאת סקר שלישי יתכן שיהיה הספק נחלק לשלשה חלקים ממנו החלק הכו׳
היה הספק לאחד שלשה ממנו החלק הכו׳ הכה חצר ממנו החלק הלקוח. והכה הוא חסר החלק
הכו׳ ואם לא היה שוה הכה הוא בעל תכלית כי כבר חצר ממנו עתה ממה שהיה מקודם שלקח.
ועוד שמאחר שיש לו התחלה ושוה הכה לו גבול. וכל דבר שיש לו גבול ומיצוי
בעלי תכלית. ואם יאמר אומר שאפשר שהחלקים בעלי תכלית וכללם הוא בלתי בעלי תכלית.
ר׳ל שיהיה חלק הזמן בעל תכלית ויהיה קודם לו חלק אחר בעל תכלית ולפניו חלק אחר כ״ש וזה
ילך לו בלתי בעל תכלית. זה לא יתכן לפי שכבר התבאר בשמע הטבעי שהזמן בכללו הוא
אחד ומדובק יחיו כו רבוי בעצמו. וזה כי הזמן לו שיהיה אחד לו פרבה. לו לא יהיה כו
רבוי בעצמו. ואם יש לו רבוי לו שיהיה הרבה יחד לו שיבוא זה אחר בולו זה. ומבואר
מלא יתכן ממנו הרבה יחד כי הזמן לימי במקום יחד כמו שהתבאר בספר השמע מלמד ר׳ בכלל כ׳
פרקיד׳ ולפני הפרק ולאחריו. וכן מבואר שם שלימו הרבה במספר בעצם בכל זה לאחר זה
שלו פרק זה היה זה הרבוי במקום כו. ור׳ל בכל זה לאחר זה ר׳ל שהם הוים זה לאחר
מזה וזה הם רבים בעצם ע״כ יאמר דרך משל בחלקי האדם שהם רבים בעצם שכלם מתים ו׳ הוא
לאחר במספר וזה בטבע כל לאחד ולאחד מהם. ואם היה הענין כן בזמן. הכה יחוייב שיתכלו
כולי האדם במספר בעבורם יהיה הרבוי בעצמיות בלתופן שיהיה כל לאחד מהם במקום יחד וזה מבואר
הבטול. שאם בדבר זה יהיו האחדים במספר בזה התיחד בזמן עתיד. כי הם יתזדלים
בין העבר והעתיד. והעתיד לימו ולא חלק מן הזמן כי הוא בהקודם. ואם תאמר
שהאחדים הם במקומות. ולא שיתכלו כולם יחד כלומר תאמר שלא האחדים הם יחיו זו אחר זו
והכה מבואר שים לנו האחדים תכלית מונבל ומתבע ושוף והוא סוף היום זו הסבה זו
חפוים. והכה האחבע לא יהיה תכלית. ולא התכלית יהיה אחבע. ואם כן איך יהיו
במקומות. כדי שיהיה לאחד וכבר הקריב בזה הלבב ג׳ל במאמר ו׳ והביא על זה ראיות ברורות
יעויין שם. וכמו שחלקי הזמן מאחר הכמה כן כללו כלומן הכמה כי זולת זה שקר וזה שהזמן
מתדמה החלקים ולזה יהיה כל חלק מהמחסכים עם הכל בשם וכנגדך. ולזה הוא ר״ג ר׳
ומי שירבה לבא עד תכוכתו ולעמוד בנגדך החלקים יעיין בספר מלחמות ה׳ במאמר ו׳ בפ׳ פרקים
מן המאמר שהם ז׳ וח׳ ו׳ ו׳ ל׳ ל׳ ל׳ ל׳ ל׳ ל׳ ל׳ ויתלא כדרכו מעדנין ויאכל פרי מגדיו. ולאומר
שיאמר שהעתיד יוכה מפויה ואין לה שיעור ולא חלוק רק היה בהקודה והיה סוף הסיבר ותחילת
העתיד וע״ש יקדם לה מה שעבר מן הזמן ומזה יתחייב הקדמית. כי כל מה שמבא
העתיד הכה קדם לה הזמן העבר. כאמר לו כי לא יתחייב זה כי הכה הוא דבר מבואר שיתחייב
הקדמת העלה לעלול והמחניח למחניח. והכה בקדימת העילה לעלול לו המחניח
למחניח הכה יתחייב שים שעתה שלא קדם לה זמן עבר. וזה שהעתיד
לא תמבא כי אם בזמן. והזמן בתנועה ויתחייב שיקדים הדבר המוכן לקבל התנועה
קודם היות התנועה כמו שמבואר בשמע במאמר הששון כלל שבי חלק ראשון פרק שבי והכה
לשוכו כתוב בפרק תשיעי מזה המאמר. ואם בדקת דבריך יחוייב שלא יקדם
העלה לעלול ויחוייב שיהיה הזמן קודם לעולם וזה שקר כי הזמן מקריח מהתנועה
ועל כל פנים יקדם הדבר המוכן לתנועה לתנועה והתנועה לזמן כי אין זמן כי
אם בתנועה. והכה התנועה מקודמת ואם

ולפי כן לית ליה דין שהוא הקריב ביתנוסיה קרבנא הכתה · ויקדם לה הזמן וזה יבדק
לאחר שיבא הזמן לפני קונם המתכפרה לכפר הזמן הקריב נראה לפי שעתה זלא זמן · וזה
הכתוב לא קדמה לתנועה לית לה תהיה מחודשת וזה כדול · וכבר הבדתי בפרק ט׳ הכנ׳
מה שהוא דין ובדרשי כל זה כדית מה לעשות:

פרק יב

בחדוש העולם ולפעדות המצוות הן העבדר הנמור והשכל יקבלהו שפשם היות
זה לחמוכה בלשה בקבלה הראויה יש לה יתר שתתיתר עז בשכל · ולומר
שלחר שהוא עושה עפם הן העבמים · הן העפם הלחתי והן העבמים המקריבים הכלחים כע׳
מלחכות הלחרות כמו שכתב הרכם נמה שלחר מלחכו ז׳ל · ולחר שהוא מיותר מלחמר
שלחר והוא כחכה שלחר מלחכת · פי שהוא כמנע ב׳ מלחכות במקרא וכמלחכה העפם ·
והנה מה שהוא מזולת מלחכה הפנם הנה הוא מכולר שהם דבריה כוללים לכמות ולחיכות ושלחר
מלחכי המקרא · והנה ככר יחייב שבקקור הלם יחנה לשלו נדרים יורו על עבמותם ·
כי שהנדר הוא החורה על עבמית הדבר ומהותו כשניהן כמלחכה שפנם · ע׳כ · ולו לשלו יחנה
נדרים נזה התולר · ומשל זה שפעיהן לם שחכר לשלחן נדר · ר׳ל לשדם השלן ולפשה
השלן כמו שיחכר לשדם הנה יהיה לשלן שם יורה עליו · דרך משל והוא לחמרו שנדר וכו׳
· ולומר שהנה חלו העבמים הם נחנים הן ההעדר הנמור כמו שהנחר כפר שבשר שיחנה
שלחר הנחוצות הן ההעדר נמור והיא הכדרה ושלחר המקרים שהם הע מלחכי העבמיים המתהוים
מהם הן ההעדר הנמור · והנה רובה דרובה ממה שהנחנו בזה העולם הוה נפשד הוא עפם
לו כח נפשם מלו זה מלחכה שיהיה שיקבל הכח ההוא · כפעור ממלחכה הבחה · והחום
ורק ור מלחכה היל והקש על זה · והנה הנפשם מורכב מיסורר ונורה · והנה הכדרה היל
עפם ומתחדשת בהויות הן ההעדר הנמור · ולפי שהשל שהל שהיהיה והשפשד לל יבדק כי
שם נפשם ולל כחיר לפי שבשפשד הכדרה לל יכשד החיר ולם יכשד החיר יפשד הכדרה בלחת
והעבם הלחתי הוא כחיר · ולל כבשל · ולפי כן תהיה הכדרה מקרה · ולתה נבחת דדושך
על דבר שבמי · כשיב לו שיתר יבדק שם העבם על הכדרה יותר מעל החיר שהוא ההילי
· וזה שנדר ההילי השופעם הן הכדרה לל יתכן לומר עליו שלל שהוא בעל נ׳ מדקים שהם
הלורך והדוסק והעושק ולל זולתו · וזה נפשל לל נחנישות כלל ועבמיתו הוא נכח לנד ·
והכדרה היא המעמדת הדבר ומקיימו · ונה יהיה אה שיהיה וכזולתה אין דבר כיבר אחין לו לל
הכדל מנדיל ולל רעפם ולל נדר · ואין דבר שיורק על עבמית הדבר כמה שהוא דבר כשלל מפה
שיפתתק שלו והוא וכו׳ והכחנת והמכיות בפעל תמיד · וההילי אין לו מכיאות בפעל כי אם
בהתחברו לכדרה לפר מסמיכה · ויורכב הנפנם הלחתי ויולד מכיאות · וזולתו
אין כל · ולפיך יתכן שמעמיד הדבר ומכילו ומכיאו מן הכחלפעל שלל יהיה עפם · וכתב
הרכם נמה שלחר מלחכה ט׳ה לפיכי וכפשר היה כמי שלחכו שפשד המלחכות יעמדו על העפם
לפשר בפעל ר׳ל המורכב הנחנה בפעל והמורכב יעמד על ההילי ועל הכדרה · וההילי לל
יעמד על דבר כלל הבר הוא הדבר הלחרון הנחנה בפעל ומיכוד ורה ולל לחיבות ולל כמות ולל
דבר לחר ממה שדומה לה ולפיכו ההעדר עבמו · לפיך שהיה הכעדר הוא בתחלה כפין המקרה
הוא יעבר ויפי נפשם עבם והנה הוא נפשם העבם · והנה מלכו המלחכים יעלה שהעבם הוא
ההילי

ההילי. לכל ככר יקפה שהדבר לפחד כו הדבר המורכב כמנה נפעל. ולפחד יורה
נמלמד. ר"ל בנדר על ענמות הדבר המורכב הוא יותר למיתי בסם הענפ. מן ההילי
להחשיחה הלי. האביחות להם מבד הפעל. וזה ר"ל ההילי המניחות לו מבד הכח
למד עוד ולמה שהיה מבוקר בכפי שהוא ענפ. וכן ההילי נפ כן מבוקר מעכיבו שהוא
כמין מהענפ ר"ל ענפ ככח וכו' ע"כ והכה לחרפטו וחבריו והכלים הלוי והכוחים לחריו ונפ
הלחריכים כחכוחלמד לל נזחלי ולחן פיכי והכוחים לחריו. כולם כלקל מודים שהבורח מחנית
ולפי לפחד פימנח פימנח סום נוף לו כח בנוף כי לפ בהמנח הבורח. וכן כל ההכלים פים
בכמנחים כלל וכרט והנדרים המודיעים ענמות הדבר כדבור לפחד והבהילה לבום והכניסה
לכלב לפחד הם בורחים העבמיית. לפ יבללו ממה פיפחתף להם בחיכם כי לפ בבורח. וכן
כחות הנוף וכח הן והמוסך והמחזיק והמעכל והדוחק והרוסם והמכייר וכל כחות הנוף וזולתם
כפרטית הלפ וקרירות הלחן והמים ודומיהם. וכל הבמנחים בעולם מקטן ועדול מכילותם בזה
ר"ל בבורח. וזולתה הין מכילות כלל. והכה היא במנח' ומתחדשת מן ההעדר
המוחלט כי לפ תמנח כוח מבורח לחרפת ר"ל שתהיה הבורח הרחוכה שבה לשכיח בין שתהיה
הבורח טבעית חו מלחכותיית ככפי. ולפ במנח מכח המכייר פלפועל. כי ניור הפועל
לינו חלק מן הבורח. שהבורח לינה נשחכת מחכות ניור הפועל רק היא במנחת מן ההעדר
הגמור. ולפי לפפר פתמנח בורח בפעל בנפש מה חלח לחר פפעט הבורח שקדמה לזה
והעדרה מכל וכל. והכה הבורח נה מכילות כל במנח מחומר ובורח. והה יולי עם
היות שלינו כעדר. הוא כבעדר להיותו כלתי במנח בפעל כי לפ נכח וכבר למדתי בפרק
ו' שההילי הוא שהכנה לבד לקבל בורח הל יסודות והמתהה מהם. וכמו שהבורח לפפר בז
קיום העולם והעמדתו מתהוה ומתחדשת מן הלין הגמור. כן יתבן ולפפר שיתחדשו פלפר
הבמנחים מן ההעדר הגמור. ומן הגלוי והבולט יודע שפתוש והכפתר. עוד רלים
שבית על חדוש העולם והוא שכל דבר שהוא בעל תכלית לי לפפר להיות לו כח בלתי בעל תכלית
והכה הגשמים הם בעלי תכלית כי יש להם קבוח ושעור והם בנדרים ויש להם תכלית. ולפ כן
הוא במבע להיות להם כח בלתי בעל תכלית. הכה בתבלר פיש לכל הגשמים תכלית וקבוח
וכן הזמים יש להם שעור וקבוח. וכן הנרמים הבמנחים בלחן יש להם קבוח ותכלית וכל
דבר שיש לו תכלית יש לו לרלפית וכל דבר שיש לו לרלפית הוא מחודש. לפ כן כל הנרמים
והבמנחים בעולם רוכם ככולם הם גשם או כח בגשם ולפ כן הם מחודשים.

פרק יג נרחיה על חדוש העולם לקוחה מן הסכה התכליתיית. דע כי כל דבר
פיוסחל עליו למה זה כך תשובתו הסכה התכליתיית. ועל כל פנים
הוא הוה והיותו לו יהיה מפועל בדרכון לובדך טבע כי פעולת זולתף לין להם סנה תכליתיית
ובעת פיוסחל על דבר מה למה זה. הכה הודה הסחל עליו היתה הוה. כי הבלתי
הוה לין לום נה תכלית יח. כי לל יוסחל למה המעולם זוילי יהוה לפתי הבנבות.
מוכח כשיפעלהו פועל יוסחל עליו למה עשה הפועל תמוכה וממ ולפת. והלוה לפעמים
יתבן שתהיה הסכה התכליתיית בעבור זולתי מן הבמנחים. וזה ימנח בפעל הרבוכי והטבעי
והפעל הטבעי הבמחים לב' פרידים להם נוזן פיוכי כו כלכת בבעים תניר לבפחם ובעבב

לעבודת האדם להודיעו לאדם מן הארץ ואמר לאחר כן ולאדם לבנו לאמר יפעל · וכן נאמרים
הטבעיים לומר כי כאשר ירד הגשם והשל גמן השמי ושמוח לא יסוב כי אם הרוה את הארץ והולידם
והצמיחה ונתן זרע לזורע ולחם לאוכל הנה כתוב התכליתי לירידת המטר כאומר · ובתכלי
שים מדברים הטבעיים דברים נהוים לשנת זולתם כמו שאמר לאדם בשביל האדם בשביל
הבהמה ובשת הלשם שיפעל לבנ האדם והנה הוא מסכים לטבע להורות על שפעולת הטבע יש לה
סבה תכליתיית · וכן בפעל הרצוני יש לה תכלית בכוונין הנית לשנת בו · ועפיית הכנר
להתחמם בו והוא הסבה התכליתיית · וכן ואין כסות בקרה להתחמם בו · והוא יוסב בפעלית
המקרה בעליה שהיה בושב בה הרוח עשויה לימי הקיץ לקרר · ובפעל המקרה והחיוב לא יאמר
בהם הסבה התכליתיית · ולא יתכן שיאמר בשבור זולתו מן הכמתים · וזה כי הדבר שבעשה ב על
זולתו הוא כלתו ובלתי עם מי שהסבה התכליתיית בעדו · ולא יתכן שיתאחד מהות עם מהות
אחר תמיד כי אם מצד פועל מצניע בסביבים בכללותם והוא לשנר קשר זה המכילות והמכיל קנתם
בשבור קנתם כמו שלמדנו בכללת המכילות בפרק ו והנה כדאה כ"ף נרוזים לתכלית קנתם
וזה כי הנה הכפרדעי הנ דולי הכתבלי בכתר מבדים הכקרקי בשרבי תמשם יבלע לפעמים לכסים
נדולים בשת לאחת ואין לו שת ר"ל בקב להודיע הדעי ר"ל כי הטבעת כי לימו מוכיח דעי בשקר
הכ"ף · והנה בעל היכולת בדרך נפרדים קטנים מהירים בתנועתם לעוף וכדאשם עצם
מזכיי על הקדקוד עומד וכן יתעכל מזיזו בלבנותכתו יפ פיו · וככסים הפועפות הכנ מפיע
לשבעותכתו והיכלים מה שימצא בלבנותכתו · והתמצא פיעפיתם והם ככסים ויובלים
דרך פיו ולפעמים יכלה מה שנמצא בלבנותכתו ויתעכב שם שום לאחד מן הפועפות הכנ יבא ויסיך לו
נתכון בשיך שכדאה ומכלנו ופתח פיו ויבא וימלט · ולך לו והדבר הזה מפורסם בכל ארץ מנרים
והנה כדאה שים בעצמות הסמים דבר בעצה בעבור זולתם · ואם כן יתחייב שיהיו הוים
מאחר שימצא בהם דבר לתכלית זולתם · כי כדאה שהגלגלים ומכוכם והקפיתם לא יועיל לא
להם ולא לפועליהם שום תועלת כלל לא מעט ולא הרבה · ואם הם מיוחדים לעצמם יהיה
פעולתם לבטלה · וחלילה ואם שיהיה פועל כזה וסדר מעולה · ומסוכם ומפוקר כזה שיהיה
לבלתי הועיל והנה כדאה תועלת לארץ וכל יום וכל שעה יפעלו מסטרים בארץ פעולות נכריות
מסתברת בחדושים מפורסים שם כן כדאה שהם בהוים בעד זולתם ואין להקשות כי איך יתווה יקר
הערך והמעלה בעד פחות וכזה כי כן נזדה ידיעתו להחיות עם זה והם בפעלתם ומדרנתם הם
מזמדים וכמו שכדאה מזור המשי שיעשה כלים יקרים שוים בערך המשי כמה פעמים והם עשוים
לכוונת מכוון למזור המשי עם היות שדמי המזור יתר מערכו · לאמכם להיותם
שכלכות הפעמים למזור יעלה סך נדול · כן העכין בגלגלים עם היות
שכיכל לומר שכך נזדה ידיעתו והוא היודע ועד הסבה הפועלת לזה בחכמתו ·
ועוד שהנה כדאה שהמלך ושריו שומרים לעם הארץ לבוחרים ולאיכרים וליוקנים ולכל העם
ואין ספק שהם נדולים מהם במעלה וככוד · וכן הדבר בטבע כי הדבר הקלוש מוכיח
לו מי שים לו כח ולילות לשומרו והנה הוא נדול ממנו במעלה וככוד ויקר ·
והיות בשמים דברים שהם בעד זולתם כבר נתבאר במה שקדם · וכמו שכתב אחכם
בספר השמים והעולם · וזה לשוכו והעולם במה שאין שפק בו שכל מה שימצא
בעצם השמים הוא בתכלית

מה שאפשר מן השלמות כדי להשלים אלו הכוונות. על שלש היה נפשר ממנו מצוה
קט מהשדור ההוא היו נפשדים אלו הכוונים. וזה הדבור למי שעשק בחכמת התכוכב. וזה
כמדמה הגרם השמימיים. מן הראוי בשיעור שיוסיפע ממנו מה שנדריך אליו עד שלשהיה יותר
דב קו יותר מעט הכמות היה נפשר השדור. וכן תמוצא בגלגלי הכוכבים שיהיו קנשה בלתי
ככחי השעתים ויהיה מדחק רבוי שעתיו המדחק הכבון. ומה שיתחדש בראן מהתקרב
הכוכב פעם והתרחק פעם אחרת. ומה שיתחלף מהלוף התמונה לכוכב להיותה פעם
מהירה ופעם מתאחרת. והלוף בגודי הכוכבים שיוסיפעו מהם הפעולות המתחלפות כפי
נודך הראן. דרך משל היה בבון השמש מתחלף לבבון הירח כדי שיתבן שיוסיפע מן השמש
חמום האויר. ומהירת בתיבת הלחות. ולזה היו טבעי אלו הכוכבים מתחלפים כמו שקדם.
וכן מקום כל כוכב וכוכב מהשבעה כוכבי לכת בגלגלו ומספר גלגלי הכוכבים וגלגלי כל כוכב
וכוכב. והיות בגלגל העליון כוכבים רבים. והיות לקנת הכוכבים לור לעצמם
וקנתם מזולתם. והלוף הלקי הירח קנתם מקנתם עד שקנתם מקבלים הלור וקנתם
בלתי מקבלים. ומספר הגלגלים בכללם וכוכביהם כולם כאחד וכן כל אחד בעצמו נמצא
מ שפשר שיתבן מן השלמות. כדי שיושלם תקון עולם השפל והמתנאים כו ביותר שלם
שפשר. וזה מבד הפעולות המיוחדת לכל אחד ואחד מהם והפעל המתחדש מכללם והיחוסים
שיתחדשו מהמזוגת בינויהם כי בזה יושלם תועלתם מן הבנוכים. רוצה לומר בהמזגתם
למתנאים השפלים ושדורם וייסדם ביותר שלם שיתבן. והיות זה כן הכה כבר נתבאר להם סבות
תכליתיות מכוונות להשלים ולהטיב למתנאים בעולם השפל. לאחר שאין להם סבה תכליתית
לעצמם ר"ל שיתהוה מהם תועלת לעצמם ולא לפועליהם ולא יתבן שיהיה פעולתם לבטלה בלתי
תכליתית יקוייב שיהיה התכלית לזולתם. ומה כן יקוייב מזה שהשמים וכל נבלה
הוים ומתחדשים מפעל שפעל תכם לבב ומתיץ כח פעל. ועשה בדבון נמור וזה יודע מהמבין
להם סבה תכליתית בעבד אחריה והם המתנאים בעולם השפל. וכזה הטיב
הפעל מוף נמה. שאמר בשמע מאמר שני כלל שלשה פרק שני זה לשונו. ולזה היו קנתם
מיוחסים השמים ותכונתם ושדורם למקרה וסדמן וזה מפני שכלותם בסבות אלו הכללים.
וזה כלו יורה על שהם המקרה לא יורה לבדם על אחת מהסבות הקודמות. ומי
שיחם היות רבים מהדברים שיחודשו הנה אל המקרה. יש לו יותר התכללות ממי
שיחם מ היותה נגרמים השמימיים מן הסדר והיושר אל המקרה. כי לא יראה
בזה הסוג מן המתנאים מדום לבר במקרה. כסוג המתנאים הם השמים וכל נבלה.
כמו שיראה בסוג הזיים אשר תחת הנגרמים השמימיים כחי והכומח.
ולזה השיג אלפטוני אל המקראים ואל מי שיחם הנגרמים השמימיים אל המקרה.
ויותר מנוכה אבלומי שיחם רבים מהעכויים אשר למטה מהנגרמים השמימיים אל
המקרה והסדמן. וזה לפי שלא יתבן שימצא נגרמים השמימיים לבר יתבן שיוחס
אל המקרה והסדמן. והכה יקוייב שיהיו מפעולת פועל. ואחר שהוכח שהם
מפעולת פועל אבואר שראוי לומר בשדור שאין בפף בו שהשמים הויים מחודשים
וזהו הדרוש. ואחר שהשמים הויים התכועה נם כן הם מחודשים ולי בזה בקבור. וכן הזמן
כי הוא מקרה מן התכועה כי הזמן בתכועה נם כן הם מחודשים ולי בזה בקבור. והכה

שהכח כשאר עלינו לפרק ולסבר טענתם ר"ל המאמינים בקדמות העולם נאמרים שאחר שאתם המאמינים שהבורא פועל ברצון וברוך העולם ושהוא מחודש · מה היתה הסבה שיעלת לבלתי התחיל העולם מקדמת דנא · אומרים כי בלתי בעל תכלית ומה היה הסבה שרצה עתה ולא קודם לכן · התשובה שאחר שהוא פועל ברצון · והרצון יצדק על החדוש בין שיהיה בדבר שלא ירצה בו כי אין טעם ברצון כי כן נזדמה ליישתו ורצונו · גם עתה כמו כן הוא כן נזדמה ליישתו הקדימה ואין טעם ברצון וכבודו רצונו שכן עלה במחשבה · ועשה כרצונו וזה שמו · וכן יש להדמותו בשכל כמו דרך משל כמלך בשר ודם שהלך לטייל או לעשות מלאכתו ואמר לטבח הכן ועשה מעדנים ותבשילים כי אדם כי בעת פלונית יבוא רוצה לקרב לפניו לסעודה · והנה נתחדש הסעודה עד עת כי דבר המלך כשהגזר הוא בעת ובזמן כי כן נזה ואין כאן שום שלום יישיעה כלל כי כן נזה וגזר ורצה ברצונו שלום · כך כשיבא לבבי עשיתי ארץ ואדם עליה ברצוני לבי ידי נטו שמים וכל צבאם פויתי · ואי יודי כיד המלך וכל טוב לדוכיו כידו · וכן אמר הנידו והגיגו לפי יועצני ידיו מיהשמיע זאת מקדם מאז הגידה הלא כי ה' ואין עוד אלהים מבלעדי לא בריך ומשמיע אין זולתי · ופרושו שם תרגם לדבר טענותיכם כפשוטו בשלמא דרך הגדה · מובן דרך הקריה ודריסה · שולמשמיע ואי הגיגו כמו המוכיח לנגסת למלמה · ופלסתים כנגד למלמה שהמתוכחים הם כל המקום וזה הרצון בהגיגו ואמר עוד לך יועצני ידיו כדרך עיין ומחשבה וידע מי השמיע זאת מקדם קודם שנברא העולם מאז הגידה כידיעתו הקדומה · ומלת מאז כמו כאן כמלך מאז · הנה כי המוענק והמוסכל גם שניהם מכחישים בעניין אחד ואין ברצון ואין יוכח ואין נתנה בדקדוקותינו :

פרק יד

לבאר שאחרשטוען לומעת חוזק על קדמות העולם והנה הוא מסופק שם הוא קדמון או מחודש ואמר נשמע הטענה במאמר ר' כלל פרק ז' זה לשונו · מי יתן ולדע שם כתחדשה התשובה הראשונה אחר ש לא היה דבר מהנשוע כלל · או שהתשובה לא פרה ולא תפור וכלו הוא קיים מה שמניחותו בטענה · ר"ל שהמניחות לי לפסוק להיות עדיות מהתשובה כמה שהמניחות מהתשובה · וכתב בפרק ג' והסבה בהיות זאת החקירה שכל מי שידבר בענייני הטבעיים שפר במניחות התשובה אחר שלי לפסוק לשם שידברו בענייני העולם וייעיבו בהויתו והכסדו שלא יעייבו ויזדו במניחות התשובה · ולזה היו דעותיהם בתמידות התשובה והייתה והכסדה כפי דעותיהם בעולם והנמשכות להם וזה שמי שיאמר מהם שהעולת הכחה שהוא יתהוו ויכסדו הוא יאמר גם כן בתשובה תמידית בסוג · ויוסיף לומר שהתשובה סוג קיים ומיכון מאמר הכחה ומאמר הכחה ומאמר הפיך · והוייתי דבר מובן כי לעולם תתשובה זאת לאחר סור הפחרת ולזה אמר סוג קיים · כי הם כפסדים בקיום בתשובה · ומי שיאמר מהם שהעולם הוא אחד ושהוא חווה ונפסד כפי מה שיאמין מותו הנה הוא גם כן יאמין התשובה בפי העולם אחד ע"כ והפלא מזה החכם לפי דעתו שהיה לפי הכיח דעות אחרי ושבריתו בכל ירצה וכל יחפוץ לפי שהיה מסופק בה כשאמרו מי יתן ולדע שהיה לפי ידו להכריע לאחד מן הצדדין · ואמר והנה הסברות והדעות שיש בעולם ומניחותיהם ר' כתות · האחד האומר שהעולם קדמון בתחוה בפיוב והוא בעל תכלית · ויש להקשות עליו גם בתחוה בפיוב לפי עם בעל תכלית והנה מקוייב מאמנו בעל תכלית · וכת שני אומרת שהעולם

שהעולם נתקדם ונפסד פעמים אין תכלית למספרם · ולכן אומר שהקדוש ברוך הוא
הוא בוכה עולמות ומחריבן כדרך שיש · ומהם מי שאומר שכולם פעם אחת לבדו ולא עוד ·
ולא נחלקו לומר כתות החוזר ונישנית האומרים דרכו ומנהגיהם לומר ר"ש
שהעולם נתקדם מלכר כלים מים · ומנהג הפנים האומרת שהעולם נתקדם מלא דבר מוחלט
כמו שוקי המדקדקים ומדברים הרפואיים · ולזה כתב מוריכו הרב זלה ונוח דעתו תורתו
הקדוש והמחזיקים בה מחכמי דתנו · ודע כי יש לכל דעת ודעת מלו הדעות הבו פנים
רבים ודעיות יבוריבו המקומם · ולהיות לחלטין הוא הרעתן סגנר אומר שהעולם מחודש
פעם אחת ולא עוד ראוי להתחרט עמו ולהסיע עליו ומהם שאומר שהעולם כתחדשים מים · וזה
כי הים שכברל ממנו העולם לא ימצא אחר כל אותו הים יש לו לחזר שכתחדש ממנו הים הנוסף
או לא · והם יש לו לחזר יתחייב שילך לבלתי בעל תכלית וזה שקר · והם תאמר
שחיבו כי הם עומד כעצמו ואין לריך לחזר הכה בכר כתבאר שאין מי שיאמר בעצמו ולא יבדוק
לשקר כי הם מחוייב המציאות ועל כרחך יהיו מחוייבי המציאות שכים ואם בכר כונל כי היות מחוייב
המציאות יותר מחזר שקר · הם כן יהיה עלול לאשר המציאות ולחזר שהוא עלול ובל לאשר
המציאות מחודש לפי שכל עלול צריך לילה ובל לאשר המציאות צריך למחציא כי עלול הוא
הם כן יחוייב היותו מחודש · והכה הוא צריך למחציא ושכוכך למחציא לא יוסיף בהיותו בעבר
או בעבין המציאו לא בעבין קיומו · או בעבין מחודש · והיותו צריך למחציא בעבין קיומו שקר כי
יחחייב המחציא שכבר וכבר קיומם מציאותו כי מחבת הוא · והם בעבין ההעבר או ההחדוש ויחחייב
שהם מחודש שהם כמחבת מן ההעבר כבר הוא מחודש · והם בעבין ההחדוש כבר אתה מודה
בחדוש שכן אתה אומר בעבין ההחדוש והם כן לחזר שהם עלולים הם מחודשים ובכן · והם תאמר
שחותים כמחבת בחיוב יחחייב ההבדל בלתי מבחיבת וזה כי מי הוא המחייב שיהיה הוא בדרך
חיוב מוחלטו וזה שקר וכבר בטלנו המחבת ההמאלים בדרך חיוב כמו שבטלתי בפרק ו' והם תאמר
שהוא עלול מבת ההבדלים הם כן אכל מוזר לחבת רלשבה ושהוא המחוב בדבורו · ולחר שהוא
עלול בדבורו הקדום ושבה בדבורו ומי יאמר לו מה תעשה · ומי הוא המחייב שחותים יהיה בבל
לחר שאתה נוזר עליו שהוא יש במבת והם רצונך שהוא לבוניה והבה ה בלעלולים
המציאים והבבדלים מבלל העלולים והם לא אלא שהיבונך שים לו יחות ומשותף נפשי זה שקר כי
הבבדל אין לו יחות נפשי · והם הוא בוח עליו שיהיה זה העלול במבת יחות נפשי ודבורו
גם בל העולם בלו הוא בוח ובבראו ויעמידהו לעד העולם ישתבח ויתעלה שמו · והם דבורו על
הסיולי שזה יהן מבלל הדברים שבה הוא מודה שהנפשי הבדלים ומחודשים לחר שהם מורבבים מחשר
ומזרה ומי שהרבבים המציאם כי מציאותם הרבבתם ובמו שהם הנורה שהיא המקיימת ומשמרת
בל המציאים בעם ובנדל · גם הוא יח שהוא ולמה שיהיה לו לאות וקופר היבולת לעשות
בדבורו וכן לא יעשה · והבבלל העולם בידעו מבל הדברים שלמה שלדרעתו מקופק שם העולם
קדמון או מחודש בלומרו שיהיה הוא בי בשהעה שלחר שבה הים וכו' וכי אין
לו מופת חוזק על קדמות העולם · והבבי שמבל בתות אים בשיהיה חלוק בשניה את העולם
הנ מהם מודים בחדושו · ושם היות שהם הדברים שלהם בשעשיהם ולא רלו זה בדרבי זה · בבר
הסיה שהבה שהעולם מחודש וזה הוא הדרוש ודי לבו בהודלה · ולבשר הלשורת בקדמות
העולם בלומר לבה שבה יקוייב שם הדברים שדרבם להתחדש שיהיו בשניהם ושומדים מקודם

במניות. כי אם ליכם כמנים בפעל במניות מי יהיה המתנועע ועל מי תחול התנועה
ומה תכונתה ויבדק עליה אם תנועה אם היק דמה לדברים הנו שדרכם להתנועע. ואין
מניות להם בפעל כמה יקנה אם תנועה ועל מי יבדק. אם כן יהוייב בהכרח על כל פנים
להמנות הדברים שדרכם להתנועע בפעל קודמים לתנועה כמו שכתבנתי למעלה בפרקים שעברו
והנה הדבר הקודם שדרכו להתנועע הוא הגרם השמיימי והוא גשם מורכב מחומר וצורה והכה
יהוייב שיקדם החומר והצורה להם כדי שיתרכב גרם השמי מהם. והשמים כמנים בפעל קודם
שיחול עליהם שם מתנועע כי לא יחמר מתנועע אלא למי שהוא שדרכו להיותו כך כי לא כחמר
לאבן שהיה רוצה לפי טבעו דרכה לרוחות. ועתה פקח עיניך וראה כמה דברים קודמים
כמניות לנו לפי כי העולם כי זמן והזמן נתנועה והתנועה בדבר שדרכו להתנועע והם הגרמים
השמיימיים כי הם מורכבים ומניותם שרכבתם והם נריכים למרכיב יתברך שמו. וחמר
שאין עולם בלתי זמן והזמן הוא מהודם לחמור והמנח שכי הכביים בזמן לחד בגשם לחד בחדוש
והקדמות שקר שהוא כמבע. והם הוא מהודם לו יבדק עליו שם קדמון כלל. והתחייב
הדברים הקודמים שדרכם להתנועע מבואר בספר השמע מאמר ח' כלל כ' פרק רפטון
זה לשונו וכבר רמוי שכתחיל בדרישה כזה שעניין מעניין התנועה ומכחנו מתחילים בדברי שאר
בירורי כמה שקדם מהעבייתם הטבעיים לחמר לקדמם לין להשמיני להיות זוכר זה המאמר
פעם אחרת לצורך מקומו ובקוד לעניין לחר וחמר שכבר הוכח בגדר התנועה שהיא שלמות
למה שדרכו שיתנועע. וחמר שהיה זה לן הכה כבר יהוייב שכחשר כמניות התנועע
שיהיכן המתנועע בפעל קודמים בטבע על התנועה על כל פנים. חמר עוד ובבר ידעת
זה העניין גם כן מבלתי נגד התנועה וזה גלוי בקפום רוצה לומר בחקירת מעניין התנועות.
וזה שלא יתנועע רק מי שדרכו לנוח במקומו שיקבל ההשתנות וייתפעל במקום מה שדרכו לנוח.
פי' שיתפעל מה שדרכו לשכון וייתפעל להתנועע. חמר עוד ובחמר היה זה הכה כבר יהוייב
שיהיה המתנועע קודם בפעל ובטבע על התנועה ע"כפ"ל. והנה הזמן בתנועה כי אם
לין תנועה לין זמן והנה הדברים שדרכם להתנועע קודמים לתנועה והתנועה לזמן.
והעולם בזמן כי אם לין זמן לין עולם ואם כן יהוייב שיהיו הכל מקודמים. וחמר במאמר ל'
פרק ד' ולזה כשלא יהיה עתה לא יהיה זמן וכשיחלף העתה יחלף זמן. וחמר עוד בפרק הנ'
וכמו שהתכלית לחכם הוא תכלית הדבר לתחר לתכלית כן העתה. לחכם היא תכלית
הזמן הרחשון בעבמות וכו'. ופ"כ הזמן בתנועה ולא התנועה בזמן. ולזה חמר בפעמון
שהשמים מקודמים לחר בגשם גשם וכל גשם מורכב וכל מורכב מקודם שנריך למרכיב להשלימו כי
מניותו הרכבתו. ואם יחמר לומר הנה יבדק הדבר מהכח אל הפעל ולבעית החומר
בורה הנה הוא תנועת ממחמר הלוך וזולת התנועה קודמת לגרם השמים אם כן התנועה
קודמת לגרם השמים שהם יבדק בהרכבתם מן הכח אל הפעל ולבעה הצורה השמיימית.
כשיהיו בעתי תשובות. הלחר שכבר קדם לה החמר והצורה ולחלו ליהם תכונת הילך
ההרכבתם. והנ' שתפרק מפרקתו כי זולת התנועה היק תנועת הויה לין תנועת העתק
ותנועות כנ' מחמרים בכמה רלוך כמו שבחרנו בפרק ז' והזמן לין יחבק כי אם
בתנועת העתק כפקפת הגלגלים והיק תכונת הלוה לין תנועת ההויה. ובטלה
שטענתו. והנה הקשו עוד שכי קדימות לחרות והם שקחל יתבדל זמן עילת הפעלות והפעלת

משלמר מצטרף שלש לין עלול ח ן עילה כי לא יתפרק העלול מן העלה · ולאחר שהעילה
קדומה העלול גם כן יהיה קדמון ולא יבדק שם עילה אלא בהמכח עלול ·
והשלשה הסניות שבחדושים העולמיים גמות גדול מין רצוני לייחסו לשם יתברך שמו כלל והוא להכניח
עילה פועלת בטלה ומן בלתי בטל מכלית · וכן לא יעשה · ולחכם כבר השגותי למעלה
בפרק שביעי על זה · ולמרתי שלא בטלם פעולתו כלל כי לא יתחייב שלהתעכב עלול לאחר
שיתבטל מהיותו עילה · לאחר שים עלולים זולתו ויבדק עליו שם עילה · ולחכם
העולם הזה בכרח בתורת חסד ובדבה כלחמרו מחמתי שולם חסד יבבה ורוכה לומר רציתי כאן מה
לומר לכך · והנה פעולתו לתו להשכיל בעצמותו והשגתו בשלמותו עד שמידיעת עצמו
ידע כל הנאצלים שהיום עתידים להיות ופעולתו לפניו והיה הוא ופעולתו קדם קדמי · והעולם זה
הפעל ניסודר מן העילה על כך החסד והחכיכה והוא להמני שכאשר בשלם שבעבי שיתבן להיות
זה לניו מיוחס לעצמו ר"ל לעצם מהיותו · כדי שיתחייב העלול דומה לעילה כמהיות · ויתחייב
המניח את להיות קדמון כמוהו כי החסד והחכיכה לימוכחיו כי זה הפעל חיכה להבל מת מהיות ו
כדי שיתחייב זה רק הוא על כך שהשכה והחסד ומפ שים דרכו לא יחוייב מיחכה בהמבחו כי שם
מיחכה בעת שהיים לבד ואו יי הוא לין והכה בשלם טענתם כי בהשכיל · בעצמו תמיד הוא פועל
תמיד בפועלו ואין שילה פועלת בטלה · והיות שבריאת העולם לחיו תלוי בעצמו · ופעולתו
בחסד לא יחוייב שהיות העלול דומה לעילה בקדמון ובכל שבייניו · וכן חכיחו שהשלמת מביא נ לגל
מיוחד והכה כי חדוש מיניע הוא את הגלגל · וכל תביעה והקף מחודש מה שלא היה מקוד ושם בדק
זה יחוייב שיהיה לו מכה · ויהיה עלול מן השכה וזה כלומר כי כל מתבוננ נאמני בדרי למניע · גם
זה מקר שהגדמים השמיעיים שם מתבוננ בחשק לדמות בורא ליוצרם כמו שיתבאר בפ"ו ב"ה
וזה להדמה לבפרך לשער הוא כפם הגלגל ומכך חשקו במעלת השלמו ולהדמות לבפרך שהוא גדול
מערכו וכל ח' חושק להדמות למי שלמעלה ממנו כערך ובמעלה ויתחזקו להיות מחשביע על עול'
חשפל כלשער תניע ידם כמו שהכבדל מחשביע עליה והשפעת תמנת בשכת הקבת וש כוכב כפי מה
שכנוד עליו מסדור המוסכל וניניהו מהכיחים הל לשער שהשכ הל · ולאחר היות מתבוננ בחשק
בעלה טעבת בטול בשלם · גם הכיחו ולא רצו שחק"ה כיחים כל הכחכלו ויחוייב שתחייב הכחכלות
כחכלו עמו תמיד וחק לין כחכלו בטל הכיחים שיהיו שיהיה כו · גם ל זה כניב וכלחמר כי הכיחים
הכו לא קבה לותו חשם ית מן הכחכלו כמו שלמו מלחמיכ כחדש בכרור · לבל הכחכלו קנו מכילותם
מזה הכיחים · והיות העבניין כן הכה לא יחכב היות הכיחים כחכל והכחכלות שלשער שיושפעו
מכילות מזה הכיחים וחם בלתי כחכלו · וכמו שבבעת שיהיה מפער חכם וכל שהדרי כחכלו בכיורו
והשכלתו לא יחוייב שבלתי היות הסדורי כחכלים בפעל לפניו שיחכב מלא יותו כיחים הסדורים
כולם ויבדק עליו שם מפער · וכבר הלריך בזה מורכו ורכבו הרב מורה בדק בחלק שני מחלוניו
הכבבד והודיע לבני לדם נבוחיותיו ונודל מפעליו והיה כל מבקש ה' יבין ויבל שבני מבדיו וכיתר
בו כל הבריך שיו כידוע חזקה · וזה בפ"ז ילט וכ"ח וכ"ט יעויין שם · וכתבבפ"ז ח' כ"ל כיכתי
בזה שם לבאר שהרטו אין מופת לבלו על קדמות העולם לפי דעתו ומיכוב זה טועה ר"ל שזה
עבמו יודע שאין לו מופת על זה ושהטעבו שהם והרחיות שהרי"אף שם שהר ירלו ושקו שהבפם
שלהם יותר וחם יותר מעט הספקות כפי מה שיחשוב שהעדר וכו' שהבאר להם שהרטו שבמו לא
יתפאר שהוא מופת כוחת השלמה מוח שהוא לומר בספר השמע"ל כי כל מי שיקדמנו

מחכמי הטבע ילמין כי התכונה כ"ת היוה וכפסדת מכלתי לפלטין ילמין כי התמצה היוה
וכפסדת . וכן הסמיך נס כן מכלי היוים וכפסדים למר לפלטים כן כתב בספר הסמע מלמר
ח' כלל ב' פרק נ' יעויין שם . למר עוד וידוע שלולי היתה זאת השלילה מבוארת לכלנו כמופתים
חותכים לא היה צריך לדעתנו שיסמך לומר בהיות מי שקדם מן הטבעיים מלמדנו זו ולא היה צריך
שילמר כל מה שלמדנו במקומ אחר כי כלמ שהתבאר כמותה לא תוסיף למתתו ולא יחדיק
הלמת זו ונהסכים כל החכמים עליו . ולא יהלם הלמת זו בהלוק לכבי הלרץ כלפלטין
ז"ל כ"כ יעויין שם . ואני כפיתי וכחליתי שהנו וחליתי וידי לפי שמתי כי לא
מנתי לדעת מה היתה הסבה פועלת להכיח הלמר שהכיתי בשמו מספר הסמע והלך לכוב על
ענים . וזה שהכה לדמטו כתב בספר הסמע במלמר ח' כלל ח' בפרק ח' מיין ולדע וכו'
המודה על היות מסופק בבריאה שם היה קדומה לו מקודמת ומפרם ולויל חלקי הסופר בעיין
ודעתי דהכה מדעתי כי לא יער ך טוב לפני לל . ומהכם התועלות המניעות לנו מלמה היה
כי כל מתחדש היה לאחר שלא היה ולפילו שהחומר שלו כמנח רק שהפשטים בורה ולבסוף בורה לאחרית
מחתיה יהיה טבעו לאחר מתחדשו והשלימו וכמו שלתי טבעו בעת היותו והתחילו לשלות לפעל
מן הכח . וכן סוף זולת הטבע שהיה לו קודם שיתחטע לשלות . כמו שכתב מורכו
הדר בפרק ז' דהכז' לאחר היות זה כך כל הטבעות והרפיות שיניחו על קדמות העולם היו כלמ היו
כיהם מניחים ריהיה מהכמנח עתה בפעל שלמה שקדם קודם המניחו ויהיכם שיהם לא במזג ולא
בזויות ואיך יתמכו דבריו וידוע כי לכל חלוק בטבעותיו . ז"ל מחומר מותר צריך שיבדקו
בו תכלים הלחד שיהיה שוה בכוחו כלומרך הכלב יומות הכלב לא יומות וזנה בל' כלב הב"ח ובכמי
כלב הבורה שבשמים וכן הטלה יפחט הטלה לא יפחט וזנה בזויזל טלה . הב"ש שיהיה שוה
בכוחו כלומרך הפחם לוכלת שר"ל שהיה אוכלה מעניין כלין ופחם ליכו לוכלת אכילת הפחם . הנ"
פלא יתחלפו בכל ובחלק . הד"ש פלא יתחלפו בכח הפעל . הה"ש בנרוף . הו"
פלא יתחלפו בכמות . ובכלל הכה דלוי פלא יתחלף בדבר רק בחיוב ופלילה לבד . וכן
לא יתחלף בזמן כלומרך דלוכן עומד דלוכן ליכו עומד דלוכן עומד דלבן דלוכן ליכו עומד הכוסי
דלוכן עומד בכח דלוכן ליכו עומד בפעל . דלוכן עומד במקומו דלוכן ליכו עומד על רגליו
דלוכן . עומד בכית דלוכן ליכו עומד בסדה דלוכן עומד בכית היוב דלוכן ליכו עומד בכית
מחר ובתכלים השלה מהויבים ובלוזה מהם יבדק ויסתור טבעתם לטבעתם מהם מכיחי טבעתם
ין הכמנח לל הכעדר וכן לא יעשה כי טבעתם ודלויפה הוא לחר בריאת העולם ולכו טבעתיהם
ודלויפה קודם בריאת עולם והכה לא יהיו לא בנוסף כי זה במנח וזה בעדר וכן לא יהיו בסוה כי
הבעדר והמנח בלתי שוים בנוסף והבסוף . לא יבדק עליהם שיהיה הלחד הלק לחבירו ולא כל
. ולא מהיהם לא הלק ולא כל כי ליהם מחת כ"ג לחד . והכה הם מתחלפים בכח
ומעל כי ההעדר יתכן מניחותו בכח והבמנח במנח בפעל . וכן מחר התכלים הבו לא יבדק
לחד מהם ודבריהם לחר ההויה ודבדבו קודם ההויה ודי זו טבעה תעמוד בכנדבו מכל מה שילמרו
ובכר ביטלבו דוב דבריהם בקדמות בפרקים שבארו ופתה נלמר מה היתה הבכה פעלת ומי הוא
הדבר הלומח אותם להלמין שהעולם קדמין :

פרק טו הסנה הפועלת להטות לב הפלוסופים לומר שהעולם קדמין הם שפקות בפ"ג
להם לא יוכלו שלתם ובנר עליהם המדבר ובבנר עליהם ג' ערי תשובה כי לא

רלו את פעולתה ואת יקר תפארת תורתו הקדושה ואמרו שהציל בזמן והכיולו רלויות לדבריהם
מן הדבר אחר שכמוהו לקודם שכמוהו . והנה שכרו הקטה הרבה בעת שתריח כל מלכל
אשר יקבל אותו להבר מה ואם לא תקיים ידיה תניע עד שעבי מות ותפיל העובר וימות ואף
פיה יהיה כחדשה ותלד כמשפט הנשים יפלר העובר פיו פתוח לרוחה ולא יכניריכו עד פיותן כפיו
ממה שהתותה אמו . ואחר שיצא ובא לעולם לפילו שיריה ריח בחוח וכל מעדכי מלך ליכו
מקפיד אם לא יותן לו לא הוא ולא אמו עם היות שבשבי הזמנים היו נמכיולות . וכן כהיותו
נרחם אמו פיו סגור וטבורו תתום ואיכו מוכיח רעי מכל מה שיכנס לנופו מן המזון דרך טבורו
ולא יתנשם . ואחר שיצא לאויר העולם הוא בהפך שאם יכנר פיו ולא יתנשם ימות בשעתו
וכן אם לא יוכיח רעי מנקביו ימות בכלכים מרים ורעים . וזה השמוי כמכח נמכיולות בפעל
שהעובר כמכח בפעל ולא רלו זה כרלו זה . אם כן מה לאמר כמה שיצא מן ההעדר
לנמכיולות שאתה רוצה להקים ולשוות כיניהם נרלויותיו והנה זכרו הפלוסופים קצת טענות
שירלה מהם שעולם קדמון ורלוי לכל בעל דת לא לזור חיל לנבר טענתם ולהוריע כי שקר
תרמיתם . וטענתם מטולות במופת ואות כי הדבר מאת ה' נבראות . שלא רלו זרם
שהמכיולות שהמכיא העולם הוא הטבה שהטיב השם את לעולמו והוא חסד מאתו . ואתם
הקומרים בקדום העולם יתחייב מדבריכם שכמוכ מלהטיב לעולם זמן רב כלתי תכלית . וזה
שקרון בקקולת . התשובה הנה לא היה עולם טיוב להם ולא מכיולות המכיולים עד כין כי
אלא כמשבה וכן נזרה ידיעתו הקדומה כרצונו שלא יתנלו מכיולים עד עת שבא לברו . והנה
כיולרו למעלה כי פעולתו נרצון . והרוצה והבלתי רוצה יש לו עליו שם רצון ואין טעם
בדבון ואחר שאין עולם ולא לתי שיטיב לא יש לו עליו שכמוכ להטיב ובטלה טענתם . הטענה
השביעית שלומרים שהשל את קודם שברית הע ולם היה בלתי מכיול . ואחר שהמכיול העולם
היה מכיול וקבה שם התיאר של מכיול ויהיה שם מכיול מקודם בו . ועוד כי קול המכיולו
בעולם היה מכיול בבח ואחר היה מכיול בפעל . וברין לאומרו ר"ל שיכיולנו מן הבח
אל הפעל . וזה כמוכ בקקולת והוא מחוייב המכיולות לניכרך לזולתו . ויתחייב שיהיה העולם
קדמון או יתחייב מה שכתבר ואחר שהוא עילה והם עלולים וכמוכ שיפרד העלול מן העילה
כי הוא מן המוכרח . התשובה שם נדבריכם יחוייב שלא יהיה שום דבר מן הכמכים
המורכבים מקודמים כי הוא עילה להם והנה הם כמנחים בפעל מקודמים שם כן זה שקר ובטלה
טענתם . ועוד כי הכעדר שעדיין לא היה לא יבדק עליו שם בכח . כי מה שבכח
נרין להיותו כמוכ בכח ואחר שם יבא לפעל יבדק עליו שם כמוכ בפעל . ואין בבדיקה לא
בכח ולא בפעל כי עדיין לא היה ובטלה טענתם . ועוד כי הוא הבורא והמכיול והמוציא
ואיכו נרין לזולתו כלל . הטענה הנ' שיומרו לא יוכבא לו שיהיה מכיולות השם את קודם על
מבית ותעולם . לולא . ואם קדם . כל מי שקדם למכיולות העולם לו שיהיה בעל תכלית .
או לא . ואם היה בעל תכלית . יחוייב חדוש הבורא ב"ה שבל מי שים לו תכלית ים לו רלשית .
וזה כמוכ בקקולת . ואם היה בלתי בעל תכלית . הנה שם קדמון מוכח שקדם בזמן .
ויתחייב שהזמן יהיה קדמון בב"ת . ואם לא קדם מכיולותו למכיולות העולם יתחייב שיהיה
השם את מקודם וזה שקר לו העדר הזמן שבו הקדמות והוא בלתיאפשר שם כן יחוייב שיהיה
העולם קדמון והוא הדרוש . התשובה שמכיולות השם יתעלה קודם על כל הכמכים

בקדמות נב"ת . ומה שאמרתם שהקדמות בזמן לפי דעתם מה ענין הקדמות והוא שלפי
קדם לו זולתו כי הזמן מכלל הנבראים כמו שהוכחתי בפרק ו' ואם קדם לו זולתו ככה הוא
מחודש כערך מי שקדם אליו כי הזמן כתבונה והתבונה קדם לה הדברים שדרכם להתבונע והגדול
שבכולם האחרית את כולם הוא גלגל חלק והוא מורכב שהוא נפש וכל מורכב צריך לפועל
שירכיבו כי הוא חיבו ממניע עצמו ומניעותו הרכבתו ואם כן הוא מחודש . והנה לרמזו
כיצד זה ר"ל כי הזמן אקריה כמשך לאחר התבונה כספר השמע כמאמר ר' פרק ד' לזל ולפי שהיה
בדיקה מעניין הזמן שהוא לפי שיהיה רק מהתבונה ום כו' וזה ס' כיצד כשלפי הרגש הזמן לפי הרגש
בתבונה . וכשהרגשנו בזמן הנה ככר הרגשנו בתבונה וזה מבואר מאשר הלדם כשיעין שיכת
פקועה לרוכה שהוא לפי הרגיש בזמן לאחר יען על לתמתו וכו' . וכל מי שכתחוק הרגשו
והרגיש בתבונה יותר יהיה הרגשו לזמן יותר . כאו שיקדה לחולים ולאחר הם בעורים כל
כל ילה וכו' ולאחר שכתשב כי הזמן לפיכו כי אם בתבונה . ולא יהיה רק מהתבונה הנה הוא מגיע
ממציני בתבונה וכו' והזמן ימשך לתבונה ע"כ ולאחר שהתבונה נמשך מן הגלגל וליחוייב מציאות
הדבר ם דרכו להתבונע קודם התבונה בטבע וכפעל כמו שכתב במאמר ח' כלל פרק ב' לאחר
כבר כתבנו דבריו למעלה . וכתב במאמר ד' פרק ד' והזמן ימשך לתבונה והיו התחלות אלו דברים
הפועלים להם ימשכו קנתם לקנתם ר"ל שקנתם שנה לקנתם והיה הבעתק ר"ל תבונה
הלבה לאחר יפעל התבונה ימשך אליו הענה כמו שימשך הזמן להשתקה . והכלל העולם
שהמאמרים הללה כי הזמן כמשך לאחר התבונה וימשך אליו הענה . והתבונה מחודשת
לפי שקדם אליה הדברים שדרכם להתבונע . ואם התבונה מחודשת הנמשך לאחריה שהוא
זמן לית יתכן להיות קדמון . והנה מכח הסכלנס כן יחוייב זה שאם אין הדבר שדרכו
להתבונע כמוכן כפעל וקדמה התבונה כפועל מי יהיה המתבונע שיכדק עליו שם תבונה ואם כן
על כרחך היה מחודשת שכבר קדם הדבר שדרכו להתבונע וכבר דברנו בזה כמה פעמים ואם כן
יחוייב שלאחר שהתבונה מחודשת אחילה משמע שהזמן מחודש והוא מכלל ההויות המתחדשות על
ידי פועל כמו שאמרתי . ועוד שהזמן מציאותו מכופף וזה כי הענה הוא תכלית מה שעבר
ובבר עבר והלך לו ואין לו מציאות . והענה התחלת ולאשית העתיד ועדיין לא היה כי עדיין
לא בא לעולם אם כן אינו נמכח וכמו שאלף אלפי נקודות לא יעשו קו אחד כן אלפי אלפי עתים
לא יהיו זמן כי הוא כנקודה . ואם כן הנה מציאותו מכופף וכן כתב אלכטו בפרק הכוכב
במאמר ב' פרק ראשון ואמר זה לשונו והדברים שאר יכופפו להם נמציאות הזמן שכי דברים האחד
מהם כי הזמן יתחלקו חלקיו אל עבר ועתיד וכל אחד מהם כלתי נמכח וזה כי העבר כבר נפסק
ונפלם והעתיד אינו עדיין . וכל מה שחלקיו אינם נמכחים הנה הוא כלתי נמכח . אם
כן הזמן אינו נמכח . והנכון כי כל כעל חלקים הנה אם אינם חלקיו יחד כמו שקו והנפש .
ואם אינם קנת חלקיו לבד כמו החילון שאר יהיו פרי אחד מפרי הזמן . ואם יהיה
הזמן נמכח יחוייב שיהיו חלקיו ונמכחים נאחד מאלו הנדרין . אמנם הזמן אין מציאות
לחלקיו נאחד מאלו הנדרין לפי שחלקיו אם שבבר כפלמי . ואם מה שהוא לאשר שיהיה
לבר פי העתיד שהוא לאשרות לבר שיהיה והעתה והוא הרמוז אליו בהוה אינו חלק מן הזמן .
וזה כי יחשייב שהחלק שיהיה המשער לכל ויהיה הכל מורכב ממנו . פי מלמון שצור כי כרוב
מעורים יהיה כל . והזמן אינו מורכב מן העתה כמו שהקו אינו מורכב מן הנקודות ע"כ .
והכה

והכה ידיעת הדברים כלמיתם הם שיודעו מבר סבותם · והוא מה שיתחייב מידיעתו
ידיעת דבר אחר · ואם העולם קדמון והיה בדרך חיוב והכה כתבטל זה בברק ו׳ בכמה
דרושות · ועם כל זה נאמר להם הכה יחוב שיהיה המחוייב כמחייב כי מלתו יבין ומתחייב
ממה שיחייב מבילותו והוא מחוייב המבילות קיום ועומד בעצמו ולו בעבמותו למבילותו ואינו
צריך לזולתו וזה דבר ברור בפשט · ואם כן לית יכדק שיחוייב ממנו דבר מסופק במבילותו
ואע׳׳ו ממבי יחד תקיש במקום כאמר לתלות עליו פוא ודבר כזב מרמה ומתהלות · ותעזוב לו
הזמן ותאמרו לו שיהיה הלל מחודש לו שיפדר הזמן שבו הקדמות והוא בלתי לפשר · ויה
מם כלות ידיעתכם פירוש קדמון כי אין הדבון שיקדם לזמן כי הזמן מכלל הכבדים אך רוצה
לומר שלא קדמו אחר זולתו ותחפילו עליו כזבם כאמרכם שהזמן לדוק ודבק עמו כזהר למרגלי
· וכיוצא לפם · ולא דעת ולא תבונה לאחר הכה מבואר שהזמן מקדם מן התבועה ·
ומשך אחריה · והתבועה במשבת אחר המבע הדברים שדרכם להתבועע והם
הגלגלים והשמים והכה קדמו להם האחר והבורא שקוראכו אתם ובריכים למדכיר שיבריכם ·
והכה קדמו לזמן כמה דבריכ הבריאת השמים · והדברים שדרכם להתבועע · והתבועה
ותחפילו עליהדיכם פוא ודבר כזב להמותו לענין מסופק מבילותו עם מחוייב המבילות
את שמו · ועוד כתב על פתקות הזמן והעתה · כאמרו ד׳ פרק כ׳ על הוה אחר
יקדילו העתה · ומה שבו ספק מקיש העתה · כי כאשר בראה מהעתה שהוא המבדיל
והנבול בין העבר והעתיד כשהבחינו שהוא כמבע · הכה מבילותו לא יחבע מן עבריכים ·
אם שיהיה אחד בעצמו קיים לעולם · ואם שיהיו דבים ושיהיה אחד אחר · וזה על
כ׳ מיכים · אם שיהיה הקודם מהם ומתאחר אחר · ואם שיפסד אחד ויתהוה אחר ·
בעבע שיתהוה אחד קיים בעצמו וזה לכ׳ עבייניס · האחד מהם כי העתה הוא
מבלית הזמן שעבר · ובכר בקו הזמן בעל מבלית משבי קבותיו כמו האחדים והבסר · ואין
דבר מתדבק בלתי בעל מבלית שיהיה לו מדה · בין שיהיה מתדבק בגד אחד כמו הקו או
בשבי בדי׳ כמו הבסר או בג׳ בדיין כמו הגשם ולזה אי לפשר שבאמר שהעתה הוא התחלת האחר
והוא העתה לפשר הוא מבלית זו · ובאשר היה זה בן הכה העתה לאינו אחד עומד בעצמו ·
אי׳ כי העתה על רוחם אחד שיהיה העתה על סוף האחד שעבר ואינו עומד בעצמו ·
והשבי שהדברים לפשר יאמר בהם שהם ימבאו יחד למבים הם הדברים לפשר יהיו בעת אחד ואילו
היתה העתה אחד עומד בעצמו היה מה שימבא היום ומה שימבא בעתה אחר חלף שבים אחד
וזה נמבע · אי שאחר שהוא אחד עומד בעצמו קיים לו שיתהה מאינו הזמן ·
וכן נמבע · גם כן שיהיו דבים שימבאו הקודם שהם והמתאחר יחד לפי שאי אפשר שימבאו חלק
הזמן יחד אלא אם היה האחד מקיף על השבי כמו הזמן האדוך לאשר יקיף על הזמן הקבר ·
כזמן השבה לאשר תקיף על האחד וכו׳ · וכאשר נמבאו אלו הגדדין הבה לא
יאשר אלא שיתהוה אחד ויפסד אחד · ואמבם אם הבחנו כן לא יאמבע העבין מאחד מאבדים
אלוקות · אם שיפסד הבפסד מהם בעתה · ואז זמן · והבה אם בפסד בעתה
הבה לא יאמבע הפסדו אי שיהיה בעת עבמו · ואם שיהיה בעת זולתו · ואם יהיה בעת זולתו
כזמן לפי שהוא מהוייב שיהיה מה שאין לו חלק · לא בתה שאחר יחסר אלינו · ונמבע שיהיה
אי׳ העתה אלא שיהיה בקודם

עם מה שים לו חלק · פי׳ עם הזמן שמקבל חלוק ב׳׳ל שיחלק העתה עם הזמן ויחוייב שיהיה
עתחלק · ובמצע שיהיה מופסד בענינו · רוצה לומר לפי שהוא בעת הזה במצע · ובכך
יהיה במצע ובפסד יחד וזה במצע · וכן במצע גם כן שיפסד בעת שיאסף אלינו כי הנה לא תדבק
העתה בעתה כמו שלא תדבק הנקודה בנקודה · ולמצע היה לפסד זה אלו הדבקוני · ועוד
שיהיו שני עתים יחד · וזה כלתי לפסד · ובמצע גם כן שיפסד בעתה לחרת לפסד לחר
בעתה שיאסף אלינו לפי שהוא היה במצע ביניהם ועתה הנה אלו הדברים לפסד יפעיקו במציאות
הזמן והעתה עכ׳׳ל · ויתחייב מזה שהזמן אין לו שום מציאות בפעל כי מה שעבר מן הזמן
כבר עבר ונעדר · והעתיד עדין הוא בעדר כי עדין לא היה · והנה אלה הם חלקי
הזמן העבר והעתיד כי העתה בכך למר שהיה במציאות · והנה דבריו אלה יש בהם
סתירות מרובות ועד רגע אין לכל מדקה עיבי מעייני דבריהם · כי יתחייב מהם שלחר
שהעתה היה במצע מיום מוגבל לזולתו לו רגע ומשם ב׳ אם העתה · והעתה הוא שוף זמן
פעבר וראשית זמן העתיד · והעתה הוא במציאות · אמנם לעבר מתלוות עוד לומר לו שהוא לחתם
מודה שהדבר שדרכו להתמעט קדם לתמועה בפעל כמו שבתבתי במה שעבר כמה פעמים והנה
כשיוקדם המתמועט לתמועה בפעל הנה לותר שהעתה שהוא תחילה כו׳ התמועה לחר שהיה במצע
המתמועט · אין לה עבר כי עדין לא היה זמן כי אין זמן אם בתמועה · ואין עתה
כי אם בזמן והנה על כרחך תמצא עתה שאין לה עבר · והוא תחילת בריאה שמים וארץ ·
ועוד שלחר שהתחוה שקדם הדבר שדרכו להתמועט הנה הוא מחודש בערכו על כל פנים
ואיות הדבר מחודש וקדמון בלתי אפשר · ועוד נאמר לו שהנה כתבאר למעלה בראיות
ברורות שהזמן מחודש והעתה בזמן · וכל מה שיחוייב בזמן יקוייב בעולם · כי העולם
בזמן · שאם אין זמן אין עולם · ועל זה נאמר במאמר ק׳׳ל ב׳ פרק ראשון מי יתן ונדע
אם כתחדשה התמועה הראשונה שאין שלא היה דבר מתמועע כלל וכו׳ כמו שכתבנו למעלה
הנה הוא מפורסם גם כן אם העולם קדמון או מחודש · ולחר שהשמים מורכבים מחומר
וצורה ימצאו בהם הרכבתם וקודמים על כל פנים לתמועה · הנה יחוייב שיהיו מחודשים או
כדעת אפלטון וכו׳ · יש מים או כדעת התורה יש מאין · ולחר שהם מחודשים להיותם
מורכבים ממילא משמע שהתמועה שבתחלה מהם היא מחודשת · שהם קדמו למציאות התמועה
והזמן בתמועה ומשך מתקרה התמועה · והנה הראיתי בזה כי זה להם מגדל עז וצור
מחסה מסביב כו׳ וכל ראיותיהם וטענותיהם הם נמשכים לחר הזמן כי אין לפעורות לדעת אמיתת
העולם כי אם בחקירה ובקיאות בזמן · לכן היה מוכרח ומחוייב שידרוש ויחקר בזמן וזה הדרך
הלבוש · ועל כן הארכתי בעיון זה ולכפול הדברים בכל ענין בתלות עוזות לחזק העיונין
כדי שיוכן להודיע לבני האדם כי שם הנהרות · והבריתי בזה בחסד האל ידי ושלחי לבני קיח
כעזרי ועמדי להעמידני על עומדי :

פרק יו לפי שחדוש העולם בכח יקרית מחוקתו הקדושה לחסר כו׳ יתקיימו הלומות
והפוחתים בכוחם וכפלגות שעשה עמהם ועם לבותיהם כיכולת מבריה וקריעת
ים סוף וירידת המן והשלו וכל זה יתקיים בחדוש העולם · כי אם העולם קדמון לא יתכנה ולא

יתהוו כפים וכפלי תפלין וגלגלים כמכהנו כיהנו . על כן אמרתי להכניס עוד פרק לאחר עלמה
סכות כ למעלה בחדוש העולם . ולפי זה יאמר שדעתך ג׳ זמנים הם נרמזים קדמוכים נכ״ת לפי
סדר ולפי יסודו לעולם . וכאמר להם הבה אלה הנרמזים שאמרתם הם כתים או כעים וזה
החלוק מוכרח על כל פנים כיחוס לקרן הזמן החיוב והשלילה . והכה הפני חלוקות הללה
כאכעים וכטלים וייחוייב מכוולם כטול טעכתך בחולמרך שהעולם קדמון . וכקדים לזה נ׳
הקדמות . שהקדמה הרחוקה שהנרמזים קדמוכים שיהיו חוכעים חוכתים . והרחוק על
זה כי הנפש לפי שמכע מהיות לו מקום מוגבל מקיף לותו . ואם יהיה כח ושקע כמקומו
המקיף לותו הכה הנפש כח . ואם לפי שהיה כח כמקומו הכה חוק כע שיתחייב מזה שכל נפש
לוי שיהיה כח חוכע . הקדמה שכית שהנרמזים הם כלתי כתים חומן קדמון כלתי תכלית .
וזה כהולדת כעל ריבכו שהעולם קדמון וייקיימו ויאמתו וזאת ההקדמה . וזה לפי שהם מחייבים
מכילות תכועת הגלגלים ואומרים שהם קדמוכים וכן הקבת השכעה כוכבים הכוכבים ואם כן
יחוייב כהכרח שכל הנרמזים השמיימיים וכן וולתם מה שלמעלה מהם חיכם כתים חומן קדמון כלתי
בעל תכלית ושהעולם קדמון . הקדמה השלישית שהנרמזים לפי שיו בעים חומן קדמון
בכ״ת . והכה כוחת ההקדמה הוא הייכוח והסכחה . וכעת המחקר קל שהקדם לו יקר .
ועל זה ככיח רחוק מופתיות כריחות ועוכות כ״ת . הרחיק הרחוק שאמתות התכועה
ואהותה הוא שעתך הדבר מעכין לעכין . והתכועה יקדם לה העכין אשר כעתך ממנו ש .
מה שלפי אם כן כתה שנדקה התכועה ואמתתה יתחייב שיקדמכה עכין אחר קודם לה . כמו
שעתך לדעתנו בנדל התכועה שהוא שלמות ליתה שדרכו שיתכועע מפני שדרכו שיתכועע ואשר שהיה
זה כן הכה ככר יחוייב שכחשר כמלאת התכועה שיתכועע מפני שדרכו שיתכועע ואשר שהיה להם
התכועה שלמות . ומאחר דאשר ר״ל שיתחייב שכחשר כאו זאת התכועה שיחשלו שתתכועעים
כפי שלם קודמים כטבע על התכועה . ואשר שקדמו לה וולתה הוא מחודשת . והתבר
הקדמות והקדום כמנע ואשר שקדם לה דבר אחר הכה הוא מחודש והוה הדוש . הרחיק השכית
שכאמר לפי ימנע שיהיה שקדמות דבר מחלקי התכועה או לפי . ואם לפי יהיה שקדמות דבר מחלקי
התכועה יחוייב שלפי שיהיה מחלק התכועה שקדמות שהם שנרמזים קדמוכים מתכועעים
בהקבם ואם לפי היה מחלקי התכועה שקדמות . היה התכועה מחודשת ר״ל שאם לפי תכועה
לפי עולם ויחוייב חדוש וזהו הדוש . ואם יאמר שלפי מחלקי התכועה שקדמות . הכה
החלק החוק לו שיקדמהו וולתו לפי . ר״ל שיקדמהו מהתכועה וולתו . לוי שיהיה חדוש שעמות
התכועה כעבמה . ואם היה שיקדמהו חלק אחר יחוייב שיהיה הקדם ג׳ הוק אשר קדם לו
ולפי הוק וזה כלתי לפעך שילך לכלתי כ״ת כי הוק שתחלק וכל שתחלק לחיכו כלתי כ״ת כמו
שיתבאר כרחיק השלשי כ״ם ואשר שיש לה תכלית . יש לו רחשית . ואם לפי יקדמהו
דבר לאחר הכה הוק רחשון לכל התכועות . וחכה יש שתחלה לתכועה בחייב . כמו שהוכחנו
שיחכן כחייב הדבר שדרכו להתכועע כמו שקדם כמה פעמים . הרחיק השלישית הכה
הזמן שתחלק לזמנים שכים וחדשים ימים וש עות ורגעים כי כלם מחלקי הזמן וכל שתחלק יש לו
קבבה וחיכו כלתי כ״ת . והאופע על זה כי לפי שדברנו כלתי כ״ת . ולקחנו חלק
מחלקיו לאחר שהוק שתחלק . הכה על כל פנים יהיה אשר שחלק ההוא מן הקו החלק שלוקח מן הקו
הגדול . ויתחייב שיהיה אשר שחלק שלוקח מאחר . והוק פחות מזה שהיה קודם

הלקמו. ונאמר שכשלר בלתי נעל תכלית. עוד חזרנו והוספנו עליו החלק שלוקח משם
ונשלר בלתי נעל תכלית נם כן. וזה שקר לפי שיחוייב שיהיה השלם והחבר שוים וזה לא
יתכן. לפי כן נעל תכלית. אמר שהוא מתחלק וזה רחייב מופתיית אין ספק בה.
ראיה רביעית כי אם קדמה התנועה לדבר שדרכו להתנועע נמציאות הנה קדם דבר
שאין לו מציאות כי היה אותה תנועה ואם אין דברים שדרכם להתנועע ואין נרמים אין מציאות
תנועה. והיה נעדרת. והנעדר אין לו מציאות. ולא יבדק עליו לא שם שקדמין ולא
שם מאוחרם כי נעדר הוא. ואם נמציאת אחר הדברים הנ"ל היא מקודם ונטלה טענתם.
ראיה חמישית שהמציאות שהמציאים כלם לו הם מקוויבי המציאות. לו לאפשרי המציאות.
ובבר ביארנו למעלה בפרק כ' ברקיות נדורות מופתיות שאין מחוייב המציאות כי אם השם ית
ושלא נקראנו בשמו. שהוא מחוייב המציאות וכל אפשר המציאות הוא עלול וכל עלול מקודם
ויש לו ראשית נם אחריות וזה הוא הדרוש:

פרק יז כתנועת הנלנלים. התנועה תמנה במאמר הכמה ובמאמר היוך ובמאמר
היחס ובתנועת ההויה. והתנועה הוא נאת הדבר אין הכח אל הפעל.
והתנועה לו שתהיה רע ובייחת בתנועת הכ"ח שתנועעים בדנון. לו טבעית שנופף
נשלשה מדקיו כנחת הלחמה ונדול ותנועת הכ"ח שנשוטים בטבע שהם מתפכים ופועלים
קנתם נקנתם והאחם תנועת הלחה לו היה הכדחיית לו רבוכיית. הבר חיית כמי שורה אחן
למעלה נכח הכוכר. חורדת למטה בטבע לשוב למרכזה. והתנועה הרבוכיית
פעולתה מהיפה שכיה ר"ל שהוא בו ולא מוסף לו וכן הטבעית כמו שתחזור בשאת הטבעי מאחר"ם
כלל נ' פרק ח' בדמוי. כי עלות האש למעלה וירידת האבן למטה לשוב למרכזה הוא טבעית
וכן כחת הלחמה. ותנועת הכ"ח שנת תנועתם הוא החוס הטבעי שבהם. לו הבפם
החומרת ויש אמן לותה המרנת והמתפלה וכולם כן ומיכם חוץ ממנו. ועל זה הדרך תהיה
תנועת הנלנל מציה וכיה. וזה כי לא יחבב מהיות לו מציא נשמי ותהיה תנועתו הכרחיית
מבר הכר ח הנשם המציא. ורבוכי בתנועה זאת תנועתם המיוחדת בהם לפר היא מתנרח
לבד מזרח כי תנועתם ממזרח למערב היא הכר חיית מבר נלנל חלק. ואם יהיה מהכרח
מציא נשמי הנה כל מה שמתנועע וברוך נשם לפר להכיחנו ומזה יל לבלתי תכלית שקר. ואם
כן עכ"פ יעמוד במציא הראשון ית'. והנה המציא הראשון במאמר ובווי כי הוא ית' חיבו נשם ולא
כח נשם כמו שבארנו. ותנועת הנשם נרוך לנשם לפר כמיהו שיניעמו בפניפה. ואם
כן תנועתם נשכת הכפרדים המפניעים עליהם ותנועתם נשם הכפרדים כלפר יתבאר כ"ה.
ואם תאמר שהוא דבר שנולי שהם כתנועת הנדול למנחלטים והוא הלחן המוסך הכדול
המכוכב כיום הזה. הנקרא בערבי כחר ק לזה עד שהספרות הפנים כותפרים לנותיהם
כחכלי ומזרת של נוף ושל דקלים לבלתי נותם מבפר שמחזון והם כ' ספירות הלחד מבפנים
ולחד מבחון והפנימית יש לה מסרים תקופים וחלקת שעליה קרסים תפוחים כחכלי זמורות
וכ' ליחתם כשהם עובדים לחבל הרי שספהלן בן יעקב הלד המסרים של כדול ותפרק ליחות
ה' ויחכו ויטרפו היס. ויתכן שנם זה כוח. וזה שקר לפי שלליחיה כך היו מתנועעים כקו
ו' ל' לפנה שקר לבד לנוכח שהנולי והם הוא מציא וביה ליחם כעי' בכח שנולי המציא לותם

כלל תורה מחז הספרים שיתעסקו כו בספיר ת הקרקע כלבוז פיסל"ו וכלשון
תינר קבלה בירושלמי. והכה הוא מהלכן הכו' והוא מתנועעת תמיד לחדות מושכה ומורם
בחבוב הקושב הדרומי רוצה לומר רוקח החלי. ואם יקיפו לותה לכל הנדדים שעוב למקום
שתורה כו בטבע ומנולה. למכס הגלגלים סוכבים והולכים ולא יכוחו כלל והקפו תיהם
סיבות ים מהם שהוא סביב המרכז ויש חוץ למרכז ויש גלגל הקפה וולתם מהגלגלים שכל אחד
ואחד יש לו תביעה מיוחדת לו ולויך יבדק היותם מתנועעים בסנולה שבהם. ואם תאמר
הכה עין בעין בחזה הגלגל שבספיר המעלה מן הים הכוכבים כיותר שלדם לאחד מכיע
הגלגל והוא כיבב בחקום לאחד בדריסת כף רגל לבד. וזה כי בדריסתו דומה חלק הגלגל
שבכנגדו ולותו החלק דומה גם כן החלק שבנגדו וכן כל חלקיו וחוזרים חלילה כמו שתרחה ויתכן
גם תכונת הגלגלים הוא כן בסנולה והחלק האחד דומה לחבדו וחוזר חלילה לעולם. שכל
מהם יהיה לו מביע בפני לאחד ויכיעתו. מי הוא המביע. כאמר לו שלח יתבע לו שיהיה
זה הלבר המביע הבו בתוכו או חוכה לו ואם תאמר שהוא חוכה לו לא יתכן לפי שהגלגלים כגלגלי
בגלים קערירותו של זה הוא תוך גבמוכית חבירותן כיבים בקצוי כלל. ר"ל מקום פנוי ובעת
סיתנועע התחתון יסתלק הקבחיות שבבנד ויבוטל התנועה ועוד שאיבם שוים בכמותם וכלבוב
תמעתם עד שיתכן זה לוח סקר. ואם תאמר שהוא בתוכו והו שאנו אומרים שתוכו עתו
בחשך. ור"ל בחשך כי כל לים מסכיל מתלוה לעלות בחעלית וחושך להדמות למי שנדול מחמו
במעלה והיות הגלגלים מסכילים כי אנו רואי לותם שחשך נרדם בחרץ והבה הם שוערים על הדומם
והנוטע ועל הב"ח ועל האדם והאדם מסכיל וכל הב"ח מתנועעים בדעתן וים להם בחירה ורצון
ולויך יתכן שהשחות שעוערים עליו ומוכרח ממלו יהיה לו בחירה ורצון והשוער המעולה בנפש
ובוחה בפחי יהיה דומם כלי בחירה ורצון. ואמנם אמרנו שתנועתם בחשך לרחותם כי כל
תנועת רבוייתם לוחתהיה להפוך המוכרח והשרש והחוכה לו שחשך כו'. או לברוח מן המביע לו
המוציע ומי שהוא שמו לו ומבקש רעתו והבה בתנועת הגלגלים אין גם לאחד מילה שוכב וחוזר
ומוכב למקום שהיה שם בתחילה וחוזר ומוכב למקום עצמו. ויעבול בחרץ כפי המקום הסיבב בו.
ויתוייב לתת לזה הסיבב עב"ל ועל כאמרו שסיבת תנועתם בחשך. והחשך הוא שכל מסכיל
חושך להפלים עצמו ולעלות במעלות הפלמות וברחותם כי הכוכבלים מסביעים עליהם חשיבים
גם הם להפביע לזולתם להדמות להם ויפביעו על הארץ מעוכם בסבת תנועתם לשר בסבתיז
יתהוה כל פעולת הבחבלים לשר תחת כל השמים ועל פיהם כל ריב וכל נגע ורב טוב לבית
ישראל ותחנך תבואות שחם ותחנך נרע ירחים כפי מה שיחוייב מתנועתם ומשערם
ומברהם לבביו עליו הפלוס לאמר ה' לגלדי השמים וכו' הוא ישלח מלאכו לצבי, וכו'
ובזה לי בזה הקבוד. והשכלים הכוכבלים עלולים מן העילה הראשוכה והוא
מסביע עליהם תמיד כי הוא הפם יתברך שמו ויתעלה פועל תמיד בפעלו. ואין כו דבר
בכח בכלל. והכל עלוי בו והם בריבים עליו תמיד כמו שכיילרנו בפרק שעבי יכן
בקבו רבותיבו עליהם השלום לאמר בכסת הגדולה בברכת יבר ואמרו המחדש בכל יום תמיד
מעשה בראשית. ובדקו דברי מורבו הרב המורה נדק עליו השלום נאומרו ואם יעלה על
סדעת אחד כל המבחנים שלבדו מבואים הוא לבדו יהיה מבוי לפי שמכיולותיו ומיבו תלוי בזולתו
כדי שיתחייב שבהעדרו יהיה בעדר ובהבטל האחר יתבטל הוא. ולזה

לזה כ"ל לרוממ"ש . המניחות וכל הנרמזים כריכים לו . והוא יתברך שמו לימינך
להם ולא לזה אחר זולתו ולפיכך אין למיתתו כמיתת שום אחד מהם . ולמהם הם בטלים
בכיוצ"ב להיות שלשלת המציאות כראוכו הקדוש וכבר הזכרתי בזה בפרק י' שתבח ויתעלה שמו
לעד אמן :

פרק י ח לזה שהגלגלים הם מכוונים ומכוונים מכבד מכם הרשים נחכמה נתבונה ובדעת
נכל מלאכת מחשבת שיתכן . וכשלשלם יורה על שלמות הפועל ופועלו
מכ"ל הרי שהיה והוא המשפיע הראשון את שמו והם מושפעים ממכו והם פועלי למת שפעולתם
למת ולא יפרד את מפקידם ומן הנפרד לא יבוא רשע ומן הטוב הגמור לא יבוא רע והם מוכדלים מן
החומר השכור מתנגד הפיכיות ולהם המר כשנם השמים לטוהר ועליהם כנדלים להם יקרא כשם
הגלגל . והם הנקראים השכלים הנכדלים . והשכל הוא הטוב הגמור שהכל יכשפוהו
ד"ש . ולפכן מה היא הסבה הפועלת שתבא מהם פעל מקולקל . כי הם נדיקים שמניע
עליהם כמעשה הרשעים . ולהפך . ומין מכלים ומין מתמו יודע על מה נדיק ורע לו רשע
וטוב לו . וזו רעה חולה ורבה היולעל הקדם . וראוי למקור על זה ולדעת על מה זה
ולהבין מה משפיע שלחי דבר . ידוע כי השלמה הוחת לרוכה מלרון מלה ורחבה מניים .
והיה המרבת רהב משיב חכמים לחור ודעתם יסכל . ולא מבא וכל לכסי חיל ידיהם והדבר מין
ברם וירגנו כהליהם ויכלו בהבל ימיהם וכל החכמים ותלמידיהם לא מבאו חזון כמעיניהם .
ומה שאפשר לומר על פי הקבלה והנדק כי השמים כנרלו כשפע שלחי וסודר נשדר ככון חק נתן
לא יעברנו לא יחלפנו ולא ימיר לותו כי אם לחכרת גדול כשילחה בורחם לשמותו כפי דעתו .
וזה נזמנים רחוקים כי נגדל מעלת הטבע לפני שלחים ולא נכל ומכל ומכל מתרחים
כשם . והנה תולדות נני אדם למשפחותם כפי עת הורתם ולדתם יגוד עליו שר היום ושר
הכעה לא יחסר ולא יעדיף שכן נודע ידיעתו שתהיה משטרם כחרן ועל פיהם יהיה כל ריב וכל
כנע ויגזרו עליו מה שיחדע לו כל ימי נכלו . וזהו הסדר המתיקן כל ימי השמים על החרן
• וכן דעת רזל והנה כמה מחמרים נתלמוד מורים על זה ומחמרו נרי חיי ומוכו לא נזכותם
תליה מלתא כי אם כמזלא וכו' וכן נמסכת שנת הלי מאן דחתיליד וכו' וכן לומרים מהנעשר שהיו
לנדיקים ע"ה נפרכסתם . כי לזיתא נמסכת תעניות פרק מלי סדר תעניות לאמר רב יהודה
לאמר רב נכל יום בת קול יוצאת מהר חורב ומודעת כל העולם כולן נשביל חכיכה בני וחכיכה בני
די לוקח חרוכין מעדש שנת לעדש שנת וכו' וכן מעשה רבי אלעזר בן פרת היה דחיקה ליה
מילתא טוכה פי היה עכי כיותר עבד מילתא פי הקיודם ולא היה ליה מידי למעשם אסכח ברחי
דתומא פי מכא שום שדא לפומיה . אלא לכיה לחא לכיתיה עייול רבנן לבי"ת לאסכחה
די כחים חזייה דבבי וחייך וכפיק בוכיתא דכורא מאפותיה אי ממכחא כך לאעבר לאמרו ליה רבנן מאי
טעמא מבכי מר וחייך וכפק בוכיתא דכורא מאפותיה לאמר להו חזחי סביכה ואמרי קמיה עד לאימת
לזיל בר ואזיל בהאי דוקנא לאמר לוכיתא לך דלאחר כיה לכולי עלמא והדר חבייה לאסבר דאבדית
בשעתא דמזוכי וכו' יעויין שם ושם לך בריכים תבין . וכן מעשים רבים וכבדים מפוזרים
בתלמוד לפקוח עכים עוכרים . וכן כרם הל"ת לכל מין ומין ככדל לאחיכפי דעת קנת מין
בחכמים לשמור נורת מיכו . ולא שכבדל לאחר ממיכה על הכבדלים והוא שומר כורחם
ומין דרומנו כזה אלא שהכל מסכימים שים לו כבדל שומר כורחו ושומרו מן המקלים המתרגשים
לבא

לבוא לעולם מכל הטובה כפי מה שהשפיר בטבעיים לומריש שכל לחד מהיסי בני לדם יש לו
בכלל מיוחד לו לבחירו ולזה בושה דעת רלל ואמרו אין לדם בוקף לזה בעו מלמטה לולי שם כן
מכריזים עליו מלמעלה. וכן אמרו אין לך עשב מלמטה וכו' וכפיוהם אמרו שבעת ההריין המלאך
לוקח לותה הטיפה למעלה ואומר טיפה זו מה תהיה עליה עשיר ועני וכו' וחילו נדיון ורשע לא
קאמר והכה המלאך הזה הוא סר השעה ומה שיגזור עליו מטוב ועד רע כפי עת בלו לעולם
ומייחסים לותו לשת שמו. וירלה שזו הדעת הוא דעת אחיתי שכן אמר הקב"ה לירמיהו
עליו השלום בטרם אצורך בבטן ידעתיך ובטרם תצא מרחם הקדשתיך. והם שתי עתות
שיהיה בהם הלדם והם עת ההריין ועת הלידה. וכן אמר איוב יום אלד יום ולולה כו והלילה
אמר הורה נכר ולקח לילה לסיות רוב הכיליות והחריון כו. ועל מטטר הכוכבים תקנו
רבותינו לפני כסא הגדולה במוקף רלם השבה ואמרו ועל המדיות כו יאמר אין לחדר אין
לשלום אי זו לרצב אי זו לשובע ובריות כו יפקדו לחייס ולמות כפי מטטר הכוכבים. והבר
זה כתוב בתורה שכו בכוכבים משולש בכתוב מוסכם מחכמי התלמוד. כתוב בתורה לי נקם
ושלם לע"ג תמוט רגלם וכו'. שכו בכוכבים אמר ירמיהו ע"ה סימן כז ועבדו לותו כל
הגוים ולת כמו ולת בן בכו עד ע"ת כח לת לרבו גם הוא ועבדו בו גויש רבים וכו'. בכתובים
אמר באזמור ק"ה על יוסף בן יעקב עמו בכבל רגלו בברזל באה בפשו עד עת בא דברו אמרת ה'
צרפתהו. ואמר שלמה המלך עליו השלום לכל זמן ועת לכל חפץ וכתב כ"ח עתים ואמר
כי לכל חפץ יש עת ומשפט וכו'. לאמכם היותו מוסכם בין החכמים לאמרו במדרש קהלת לכל
זמן ועת לכל חפץ. זמן היה לו לדם להלקטן שיכבה לגן עדן ויכיה הובגן עדן. וזמן
היה לו שיבא אשם שכאמר ויברא לת הלדם וכו' זמן היה לו לבא שיכבה לתבה. שכאמר בא
אל התבה וכו' וזמן היה לו לבלת. שכאמר בא אן התבה וגו' זמן היה להברהם אבינו ע"ה
שיכתן לו המילה. שכאמר ואתה לת בריתי תשמור. וזמן היה לבניו להמול. אהם
שיהולו בשני מקומות לחד במדבר שכאמר ולחד במדבר שכאמר כי מולים היו כל העם היוצלים וגו' ועת
לכל חפץ תחת השמים. זמן היה שתבתן התורה ליסרלל. לאמר רב כיבי זמן היה לאותו
דבר שיהיה כתוב למעלה מן השמים. ועבשיו יהיה כתוב למטה מן השמים ולזה זו תורה
שכאמר וידבר אלדים לת כל הדברים האלה לאמר הבה מזה האמאר. יוכן מה שאמרבו עם
היית שזה האמאר נריך למודעי כי לין יהיו מצותיו בעת כתיבתם תחת הזמן בעת קבוב מן
האערבה לפני לת כלתי. ולפי מן האערבה בפתי בדברי אלדים חיים. האלדים אם
לת שכאמר בזה כפי מה שנזדה בחכמתו ודעתו הקדומה וכוחן לבות וכליות אלדים נדיק.
ובקור האמאר כלב האומר ולין מקום בזה לספספ בזה הקיבור להודיע מה רוב לומר מהן שיהולו
בשני מקומות וזה לפי שבמולו במדבר ולת פרעו ומל. ולת פרע כאלו לת אל והם בריכים להמול
בשנית. וזה האמאר קשה להולמו כי כל דבריו שהביא הם מבות מלך עולם לעשות ברבונו
והוא לת שמו לילו תחת האערבה כי הוא בוה וכבראו ויעמידם לעד לעולם. ועוד כי מעולם לת
בבבם אדם לגן עדן כי אם מובר. ולת והא כתיב וישם אם לת האדם אשר יצר בשאלהו ואבה
יבדו והביאו לגן עדן ולמה הביאו. ועוד כי שבתוב לומר וישם אם ולא לאמר ויבא אם. ואם
שבתוב עד שובך אל האדמה כי ממבה לוקחת אין מבאן לדיה שגן עדן הכי הוא בשדמה וזה בבוי
ליום המיתה. ולפי נדבה לבאר האמאר הזה ומובחיו ואובחיו לבל פיבותיו. לפשר

מספר סיפוריכו הכבדים וירעו החונה · אומנם לגניד לך דבר אמת · שיתכן שכל לאדם
פיכה יקרה וכבה מתורתכו הקדושה והוא שעם היות עכיכים מעתכי כזאכים מכמה גוונים לא
כתחדשה שום ידיעה כידיעתו ית' ולא הכמויים הם כפי מה שנ' וזה ידיעתו הקדושה · ולהכין
זה אתן לך משל סיקול הכנתי · דרך משל אלך אחר אומר לעבדיו יום פלוני לעשה משתה
לכל שרי ועבדי ויום פלוני אגיח לבוא ביה ויום פלוני אתן להם מכות · ויום פלוני אשוב לביתי
ויום פלוני אשלח דכיכים מפקים · ויעש כן נימים אשר זכר כבר כעתיכן דברו והנה לא
כתחדשה שום חדוש בשלח הפכוים כלל כי כן נזדה ידיעתו ומחשבתו שלא שוה · וכן כתיב אכי
ה' לא שכיתי וכו' ולהעיר על זה זכר כל הזומכים הכו' בספר ליחות העכין ולמלאת
המשל · וכחזור לעכייככו · וכן אמרו רבותיכו ז"ל שתקבו אנשי כנסת הגדולה בברכת
הלבבה שלא יחזן אתן להם שלא יאמו את תפקידם · כי אם ברצון יוברם כפי מה שעלה במחשבה
וכן מרגלא בפומייהו שתוק שכך עלה במחשבה · ר"ל ברבוכו הקדוש וכן כתוב אשר כוה אימי
קדש עשה ה' אשר ומה בנעא אמרתיו אשר כוה אימי קדש והכן זה ודעהו ויכחתך להושיל ידריכך
בדרך תלך · וכן היו הנביאים · והכה ים לרבותיכו מאמר יורה על זה והוא אומרם
חנאי התבה הקדוש ברוך הוא עם העשה כרצוכו ואמרו חנאי התבה הקדוש ברוך הוא עם היש
מיבקע ליעדיה שכאמר ויסב היש לפבות בקר לאתנו לתחנו הקדוש · וכתיב אין כל קדש
מתת הסמם וזה לא יכילהו דעתי מפני חמת המניח אשר כוכן להשחית והכה כתיב התפלל
אלי ואני אעתיר לך ולבניך וכו' ויאמר למקר ויאמר כדברך וכו' וכתיב הכה יבכי יונח
לעמך והעתרתי אל ה' וכו' מקר רק אל יוסף פרעה התל לפי שהוא אמר למקר כשאמר לו
התפלל עלי ואסב פרעה שכבר נע"ה נזדת משטר הסמים · ואמר כבר בלבי הוא חושב
שאומר לו לאלתר ואני אומר לו למחר ואם כשלמח הנזדה תתבטל קודם בא מחר · ואמר
התעתידו אל ה' ורב מהיות קולות אלדים וברד וכו' וכתיב ויצא משה מעם פרעה את העיר
וכו' ויחלו הקולות והברד וכו' ובאדבה כתיב ויסר מעלי רק את המות הזה · ויצא
משם פרעה ויעתר אל ה' ויהפוך ה' רוח ים וכו' לא נשאר אדבה אחד בכל גבול מצרים ומי
יאמר להם לדבר הזה · והכה יבדק זה בלשים אומנם בכלל כתיב לאמר ואתכם לקח ה'
וכו' והמאמרים אלו אין רצוי לאדבותם כי ככוד אלדים הכתוב הכר אלא כמו שאמרתי וכן אמרו ז"ל
פוצלי אחת שבשלשה אחת שהם כאמרים בתפקידם וזה יכין לעד · וכן הכאלים שומרי
המיכים אחד לו רבים ושומרי אישים ב"ש כאמרים בפקודתם וכן פוכבי לכת והמזלות ומשעדם כיכ
מזלות ומה שיתהוו מקבון כוכביהם מהבותות אשר הם ט"ו דרומיות וכ"ח בפוכיו ב"ה מזלות שיעלו
מ"ח גדות כולם בחכמה ובתבוכה ובדעת · וכפי מה שימשיך מהשכי עתים הכו' שהם את
הקריין ואת יכיקתו לקויר העולם כן יקום וכן יעשה להם לכל הנמצאים בעולם השפל וזהו
הכיום ם והסדור המתקון מימי עולם מיום ברא אלדים אדם על הארץ · ובאשר נזדה ידיעתו
לבורא אדם ובבר ה' אלדים את האדם עפר מן האדמה ויפיח בנשמתיו נשמת חיים חלק אלוה ממעל
ויתן לו כח בחרייו לעשות כרצוכו · והרצון אין לו בדד כי אם כאשר יעלה ברוח האדם את
לאשר היה שמה הרוח ללכת · והכה דעות בכי אדם משתכיים כפי רוב השכים והאקלמי' והטבעים
והמזגים והמזונים בלמות ולא מדרים · עד שימצא אלוה אלף מזרך בלבב שכשיראה שמושת עוף
קט' שבשעלף חיים יתעלף ויש מי שלבו קשה ולכזר שאפשר שיהרוג הקטן שבבניו וכעודו ילך

מעשוניס ולהיות שהאדם מדבי בטבע וצריך לחברת כ"ח קנתם לקנתם לאוכלם ולמלאכתם
ולחיותם ולכל חייתם: ויש מי שכתו חלום כקבה דבון ומזנו וכתו כבעבון: ויש מי שלבו כלב
האריה לא יזוד מפני כל וכל מי שלא ישמע לקולי יסם שהו כסם הנדי על לא חסם עשה: ויש
בעל תמדה ובטע והקבלה והכבוד שמונילין את האדם מן העולם ולא יחמול ביום בקס
חוייב להיות להם דרך וכיוצם להיסיר את העם להכיל עשוק מיד עשקו ועכי מיד חזק ממכו:
ויש אדם שלאנורת כסף יפצע ויפוץ דם נקי כלא דבר: ומהם לקבי אמת שוכלי בטע
והמת מזוד חלבו: ועוד שכפי שיכוי הזמנים ומקורעותיהם מקלויכים והקהובים וכפי
שכוי הקלקלים יתחלפו וישתנו דעות בל' ועל זה נזדו דעות בל' לקרים דת כיניהם ולשום עליהם
סוטר ומוסל לבוף ולהמית למי שיעבור על דבריה בדית והדת המוסכם כיניהם ולהחזיק בסדר
המתוקן ביניהם: וכאשר כתר ה' בעמוניקם לחבל בחלתו ויתן להם פקודים יפרי'
ותורת אמת תורת ה' תמימה מחכימת פתי ויהוה ויאמר לוישמוך דרכי לבך שמור מבותי וחיה
ולהחזיק חלק לקוד מעבל כרי שיכיולם עולם הנסמות בכח סנולי: ר"ל שבעשייתם יש סנולה
לנדית: כדכתיב להכחיל לוסבי יש ולוכרותיהם לחלף: ולתת שכר טוב לעושי רצוני
ועוכם מר ונקמה לעושבי רצוני: ונזדה חכמת השכלתו קודם מפעלו ומזו שלם ויתן שדר
לבחירה מלת ה' מן השמים ולהסיר הבחירה מהם לא יפתר להם עוד דין שכר ועוכם במעשיהם כי
יקוייב שפעולתם ומעשיהם כפי מה שכנזר עליהם מן השדר המסודר: וכטלה התורה
והעבודה והמצות וגמילות חסדים ודברים לחקדים: וכתיב הן בעבדיו לא יאמין ובמלאכיו
ישים תהלה: וכתיב הן בקדושיו לא יאמין ושמים לא זכו בעיניו: וכתב רס"ג בשם
אדרש תכחומה על פסוק ולאדני יצחק לוק על שלא מביאו במקרא שייחד הקדוש בריך הוא שמו
על הבריקים בחייהם לכתוב לאלהי פלוני מקום שכאמר הן בקדושיו לא יאמין כלון שייחד שמו על
יצחק לפי שכהו עיניו וחוא כלוי כבית והרי הוא כמת ויבר הרא פסק ממנו: ולי בדברים אלא
ויותר מדי שאם בחכות העולם לא יאמין ויבחק לולי מה שכאמ' לא היה מיחד שמו עליו ק"ו בשאר
בני אדם וכבר מביאו שייחסן כהן גדול שיאם פ' שכה בכחוכה גדולה ובסוף בעשה נדוקי וייתכן
שלמראה עיניו ירלה חסיד וברוש יעריס הוא ולבו כל עמו ולא כאמן בבריתו ובוחן לבות וכליות
אלהים בדיק וכל זה להיות הבחירה בידו לעוב לו כל הימים ועשה כרצונו והכלים: ולכן נזדה
ידיעתו שלא לבטל הסדר המסודר בכח ולא בחכמה בתבונה ובדעת לנבת לאחרי הבחורים אשר
לא נבע לא יסבו ולבבתם לולא ישלרו על מתוכותם בכלאם כדמותם מעשה לאדים המה:
ושהכבדים ממסילותם והמזלות לעומתם יסבו תפקידם ועבודתם וכללי דתם
בעבור שים פרטי ואין בבון לבטל הכלל בעד הפרט: ואם הוא בשה בשלח
מחבת את לבבו בלמן לפניו: שיעשה להם פלאות כמו שעשה לבת לאבהם יצחק ויעקב
ויוסף ה' ויוסף ויה אלהי חסד וכו' ומשה ויבילבי מחרב פרעה ורבים וכבדים אשר לא ידעתי
בפורות: ועם כל זה נזדה ידיעתו שיאחר הבימום והסדר על מתבוכותו שים על
עבודתו השמים ושמי השמים וכל בבאם על עבודתם ועל משלם כימי עולם:
ולאחר שדעות כ"ח לרוב השתנותם בלתי אפשר לתת לבם סדר קיים וזימום עומד ושיאחר
הפלק הבחריי בידו במקומו עומד: נזר אומר בדי לתת לאים בדברי וכפרי
מעלליו לתת יום אומד לכל אי שיקבבו את

אף הלכתיים לית לים מחלוכתו לפר המה עושים. ויהיה להם יום דין ויסתכן על כל המעשה
לפר יעשה ולהפיק להם נמול כמעשה ידיהם וכפרי מעלליהם ולהטיב לטובים ויפרים כלכותם.
ולכל זכי לעולם והמטו׳ עקלקלותם יאכלו מפרי דתם ויסוד עמלם כרלסם כתכערה וכח״ם
יסוכו רשעים לשחולה. ולהיות שסכר מנות בהלי עלמן ליכף. יקוייב שיכף על
הלדם כל מה שגזרו עליו מלמעלה כפי מערכתו ומולדתו כי לית הכל עשוי יפה כעתו. ולפ
כן יקוייב שיתכטל הכמום הסמימיי והפלד הכללי המתוקן והמסודר בחכמה ובדעת כעבור
הפרט. ר״ל הלים הפרט. ויתכן שערוס יערים רוח כלאוור לו שתטח בכלי דעת לו
שכככסה בו רוח שטות. כלומרס כי תעשה שסתי לין לדם חוטח שלא לס כן ככסס בו
רוח שיחות. וכתב לרשטו בספר התדות מלמר ז׳פרק כ״ל וקנית הכנונים והמשכילים יהיו
חוטלים עוד. ולמר עוד יהיו כקרלים חטלים כעבור הכעס והכעוד והריוח. ולמר
עוד למטה בפרק הנ׳כי החוטח לפר יפלטו כו התקוות לין בו דעת כי לס שכרה ע״כ. כי
העושים כזדין להכעים הן מועטים מלד וכער יכתכם וכפרט לחר שפתפטו הדתות הידיעות כין
ה׳לכעים לפר המזיקו כהם. לס כן הנפק ותת מוס הפרק שלין רלוי לכטל סדר כללי רב
פעלים רם וכסף ועב וס כשבור פרט שלא ידעתו מה היה לו. ולס פדק הנה שכרו לתו
ופעולתו לפניו לס מעט ולס הרבה יאכל. ולתת תורת הלדם. לס כן נטל התרעומת
והקושיא מעקדה ולין לומר למה פדיק ורע לו רשע וטוב לו כי הכל כפי הסדר המתוקן כלמור
וכתלמוד מעשיות רבים מוריס על זה כמו שלמרתי קנתם לעיל. ולא יפתנה סדר זה כי
לס לכבר גדול לקדם שמו כרבים ולפרסם כח ידו ויכולתו כעולם להודיע לבני לדם גבורותיו וגודל
תעצומותיו כהכיל לכרהם תוכחו מכהן הלם וכן הכניה מיכאל ועזריה מנוחתן מורח יקידתן
ידכיל מכורך כלר יתתן וכלל כל יפלאל להיפיקם מככלית מבריו ויעם כמבריו נפים ונפלאות
גדולות ועל הים וכלילה רבים נכדים כמו שכתוב ניהושע המה כמורד בית חורון וה׳ השליך עליהם
מן השמים עד עזקה וימותו וכו׳ וכן שמש כגבעון דום וכו׳ וכן לומר דוד המלך עליו השלום
לעושה נפלאות גדולות לבדו כי לעולם חסדו נבר עליו ולמת ה׳:

פרק יט חכם שם התיאר לדם שקנה חכמה ומתיאר בחכמה. והתואר מקרים
ברין לנוסח סי כנסף עליו ויפטרך לזולתו לקיים מניותו וזה נתנב בחקו ית
ולין יתכן ליחס לו ית שם חכם. והנה החכם הכולל ר׳שלמה בן נבירול ז״ל כמהללו
הכככד שקרלוכתי מלכות לתר לתה חכם ומחוכבתך לכלל הפך מחזון כפועל ולין למשוך משך
הים מן הלין כהמשך הלור היונק מן העין ושולב ממקור הלור מכלי דלי ופ על הכל כלי כלי.
ועם היות שספתי בי חכם חן הנה זה כמה ימי שלל אמני החכם השלם כמהר יום טוב לכן לרולי
כ״ש שלור עמו דעתי כוה המחמר ולל תקבר כחמוכתי. ולא יכולתי להתפק לעבור
מנותו מלהשיב ושם לין מלה בלשוני בעתוכי בקוכי שיערב לשמוע. וכתבתי כפי מה שברלתי
כהכנתי ושל תסד לבדים לעים דברתי ולומר שהמסודר רבה לכלל מה שזכרנו כשלשה והשיב
ולמר לתה חכם וכדי שלל יוכן שהוא ית תה וחר בשם חכם כתק שם התואר כשלר שמות התואר
שהוא דבר כוסף על העצמות כמו לרוך קבר שמן ורזה ודומיהם ושם ממחר הלין כמו שכתב
החכם כספר מה שלחר בעקמר ד׳ קבל שלוקו מלמר הלין. ולל וכבר ולמרו לויכוח על

עין ד' וסם הדברים לשער בכפם כמו החכמות והמלכות והאדות . והתואר זולת המתואר
כו . והוא מקרה פוסף על הענם כמו שהוא מבואר בשמע הטבעי ובמה שלאחר מאחר שכיב
ומאחר י' . והתואר שלאחרו שהוא מקרה לא ימבע או שיהיה הדבר הנוסף על הענם
והוא קיום הענם ר"ל בלותו הדבר הנוסף עד שלו שערנו ש יתבטל התואר ובוטל המתואר ויעדר
מציאות הענם ההוא . ואם הוא כן יחוייב שיהיה הענם הנוסף מורכב מב' חלקים התואר
והענם ויתחייב שלא ימבע כי אם בה מחברים כי הרכבתו מביא ותו לא אם שאם יעדר פחוד יעדר
גם כן הלאחר כמו הענם המורכב מחומר וצורה כי בהעדר שיה לאחד מהם יעדר הנשם ואין לו
מציאות כי אם בהרכבתו . וכל מורכב שלו בריך לסיבה . ויתעלה שמו מדבר זה .
ואם היה שלא יחוייב בטול הענם ההוא והעדרו בשנת העדר התואר לשער הוא הדבר הנוסף על
הענם בדרך המקרה הנפוץ על הענם בחכמת הקדם ר"ם . הנה היות דבר נוסף על
עצמותו שקר כי הוא נמבע בחקו כי כל מקרה שלו כל שלול קיום מציאותו בזולתו שהוא העילה
וזה נמבע בחקו כמו שכתבתי לעיל כמה פעמים . ואם תאמר הנה הענם המחייב להמשך
הנוסף הזה הוא בעצמו הענם הפועל . ר"ל שהענם שחייב המשך הדבר הנוסף שהיו החכמה
הוא בעיבה בעצמותה עילת החכמה . זה שקר לא יתכן שאם כן תהיה החכמה עלולה
מהענם שחייב מציאותה ואם כן יחוייב כל הכתוב לעיל . ועוד שיתחייב שיהיה הענם
פועל ומקבל . ר"ל פועל החכמה בהיותה בעילה למציאותה . ומקבל בהיותו מכס .
והפועל זולת המקבל לפי שהפועל פועל מבלי היותו מקבל . והמקבל מקבל מבלתי היותו
פועל ולפי זה המקבל כאן שכי הדברים הפועל והמקבל ויתחייב הדבר . והדבר כמוב נהקו ת שמו .
וכל זה לא תתן עיבו ורבה לבאר שאין חכמתו כחכמת כן לדם שהחכמה הוא דבר נוסף על
הקדם המציא בחכמה . ולפי שהחכמה מקור חיים וממך מוכיח ורבה בזה לומר שידיעתו
היא חכמתו שהיא עצמותו . ואין לדבר נוסף על עצמו חס ושלום . וביאור זה שכל מה
שידע הקדם לא ימבע או שיהיה ידוע לו בהסגתו מעצמו כין שהיה ידוע לו מאת ההשגה על ידי החושים
פנימיים יהיו או מבוניים . או שלא ידע לו מעצמו ואין לו דרך להסיג הידוע הם הוא ולדעת
זולתו כי אם בהקיש זולתו לדבר מאת שכבר . ידע והסיג בנפשו מעצמו . ואם לא
יהיה דבר דומה לו להסיג בנפשו בלום קמה . או לפסול לו ידיעתו . וכשער התלמוד
זה . ואחר שלו לפסול לדעת לך היא הידיעה בתוך הלו"ת שמו שלא בהקיש זולתה ל בנפשו
. כי הקדם כשידע לא בנפשו . או שתהיה ידעתו בידיעת עצמו או בידיעת זולת עצמו
. ואם ידע זולת עצמו אם כן לא ידע עצמו . לכל ידע זולתו . ואם היתה ידיעתו
לעצמו . הנה היודע הוא עצמו . והידוע גם כן הוא עצמו . וכבר התאחדו היודע והידוע
והתקיימה הרלוים שהידיעה הוא עין הידוע . כי הוא ידע עצמו ושהוא הידוע ועצמו הוא
הידוע עצמו . עד שכשער שמכו הידוע שוא המניע כאומק כשיפשטוסו מן המחר בשכל
שלם יהיה לותו הידוע מן הבריכים להפשט . והתבאר שהידיעה הוא עין הידוע כמו שקדם
. ויחוייב ממנו שהברח שהכל אחד ואין הרכוי בו כלל . והרמיה על זה שהידיעה הוא
הידוע . וכן הידיעה שוא בשם הידוע ר"ל דמות הפעשה בנפש . ואולם הנמנה
שהכוונה לשער הוא מין לנפש הידוע בכה הוא מסכים לידיעה . והוא הסבה להגיע לותו
שלמות בנפש . והידוע הוא בשעת לותו שלם בנורה . ובשער בתקיים שהידוע בשער היה

ידוע הוא בפני היודע התחלה הידיעה והידוע והידוע והיו לחקדיש רוצה לומר שיהיו שלשתם
אחד. וכאשר התחלת זה. הנה התחלתן ית יודע עצמו כעצמו וידיעתו וידועו הוא
הוא. ואולם כתחלפו המלות והכל דבר אחד. והכל בפי כחינת המליצה. ולהיות זה
נדול הערך והוא דבר שכבוד ראליו כמאד מאד והוא דיקוק הנכנה מן השכל מעט קט רוצה לומר
מן הכיור. חזרתי לאומרו מכמה פנים ואמרתי לתת לך מסל כאות בזה העניין כדי
שתשכיל הטוב. דרך משל ראשון היה שכבונין נדול או מכנן או בורא או דומה לזה הנה הוא
יודע בעצמו שהוא כעצמו הראבונין או המכנן כלי שום ספק ידיעה תמה והנה הוא ידוע לכל עצמו
כי הוא הראבונין כעצמו והוא הידוע עצמו והוא היודע בזה והנה היה הידוע והיודע הכל אחד כי
היודע הוא עצמו וכן הידוע נם כן הוא עצמו וזה השיג בידיעה שהו כי אין יודע ולא ידוע כי אם
בידיעה והידיעה כעצמותו לה כן יחוייב שיהיה היודע והידוע והידיעה הכל אחד כמלות
משתוות ואין דבר נוסף או נרוע מן היודע על הידוע או בידיעה כי הכל אחד ודעהו.
והנה לך השלשה בחינות בו ית שמו כי מכד שהוא יודע כעצמו שעצמותו נקי לנית נם
יותבע. הנה הוא היודע שעצמותו נקו מכל מומר ומכל מקרה ושלא יתכן זולת זה והוא
היודע זה ומכד שעצם עצמותו וכערכי נוהר דק תהי שפוט לו בלתי כעלם ממנו
רוצה לומר מכד שעצמותו עצם מופשט לעצמו וכערכי נוהר מנרדל לחתה.
מותבע. כובלתי כשלמת ממנו כדי שיכטרך על הנעת דמיונו וכותו הנה הוא יודע מושכל
ומכד שלו עצם מופשט לעצמותו הנקי קיים כו. וכלל השלמת נפשו בנפשו הנה
הוא היודע כ אחד שהשלשה הוא המשכיל והמושכל הוא המשכיל כעצמו. אם כן יחוייב שהוא
היודע והידוע והידיעה. כי מכד שעצמותו כעצמותו לעצמותו ובלתי כעלם מעצמותו והנה
הוא יודע כעצמותו. רוצה לומר כי מכד שעצמותו מופשט מכד שעצמותו נקי מן שומר
ישכילהו כחמתות עצמותו יקרא משכיל. ומכד כי עצמותו נלוי ומושכל לעצמו יקרא
מושכל ומכד שכל מקום שיש משכיל ומושכל יש שם שכל הנה הוא שכל. הנה כתאר שמכד
שהוא משיג עצמו יקרא משכיל. ומכד השנת עצמו לעצמו יקרא שכל ומכד שעצמו מושג
לעצמו יקרא מושכל. והידיעה תכטרך לידוע לכד שלין ידיעה בלתי ידוע. אמנם
אם אותו הידוע הוא היודע כעצמו או זולתו לא יתחייב כזה הפרד הידיעה מן הידוע.
אפשר שיאמר הידוע יחלק על מה שהוא עצמות היודע והוא השכל הראשון.
הוא זולתו כשכל שכמו שהוא משכיל יודע אך לא כמוחלט. כי אינו משכיל כפעל לכל
פעם נכח פעם כפעל ואינו כמוחלט. והשכל יאמר כשלמה פנים פעם משכיל כפעל
ופעם נכח והוא השכל הראשוני ואינו יכול מעצמו אלא צריך למוכיח שיוציאהו מהכח אל
הפועל. ומשכיל תמיד כפעל ומזה הכבדלים המשכילים תמיד כפעל לכל שכיל עלתו
והמושכל לו מה שלמעלה ממנו. והוא השכל הכבדל אשר כל אחד ואחד השלמתו כהכטרף
אל עילתו. ויש שכל למעלה מכל אלה אשר הוא תמיד כפעל ואינו יוכל מן הכח
אל הפעל ולא יכטרף להשכיל דבר זולת עצמו והשכיל עצמו יקרא השכיל המציאות בכללו והוא השם
יתברך שמו. והנה הלל יתברך שמו אין לו מוכיח מהשגחה לא כעצם ולא מקרה כשכל
הראשי לשכל הכדל לא עלי שמכיעתו מהשלשלה לזולתו מכד עצמו
ית שם

כי אם מצד הדבר שאינו מוכן לקבל פעולתיו. כמותן הצורות כי כשאינם מוכנים לקבל
שאינו כותן. מה שאין כן כשם יתברך שמו כי אין לו מכשיר כלל לא מצד עצמו ולא מצד זולת
כלל. כי בהשכיל עצמו לעצמו בעצמו. ידע הכל כאשר כתבתי לעיל. ויש
לך לדעת כי ההשכלה שאינו דבר זולת ההפשטה מן החומר כמ כל. כי המושכל שאינו הנמצא
חוץ לנפש. ולא הדבר הנפשע בחוש. ולא הנמצא בראיון בדמיון. אם כן הוא
הדבר המופשט. והדבר המופשט לא ימצא לעולם כשהוא מכל בפעל. וזה כי הצם
שהוא מחוץ מחוץ סורף. והאם המושכל שאינו סורף. אם כן אינו הנמצא. ולא הנפשע
ולא הנמצא בדמיון. כי הדמיון מציג עכשיו פרט. והדמיון כחבנוף. מה
שאין כן המושכל. שאינו מהות העכשיו המושג לא יושג עצמותו ומהותו כי אם בשכל.
והנפשיט האומר מאמרו ושג מהות הדבר הנפשט אשר הוא המושכל לא האדומה.
לפי שהדמיון יציג הדבר ושעורו ותכליתו ולא יציג מהות הדבר. אבל השכל יציג המהיות
הכוללים מופשטים מן החומר וכעדרים מכל המקריים הזרים אם כן הוא מושכל ולא דמיון הניכהו
והקדוש ברוך הוא מציג עצמו. ועצמו הוא עצם המושכל עצמו. והמופשט
מושכלו יהיה מושכל לו בפעל תמיד. ואם השכלים הנבדלים אף יבדל בהשכלתם שהשכל
הנבדל ישכיל עולמו והוא הוא יתברך שמו מושכיל עצמו ומין עוד מלבדו כי
בהשכלת עצמו ישכיל שאר המציאים בכללם כאמור. וכאשר קויים שהוא יתברך שמו יודע
בעצמותו רואה שיושפעו לו מהמות מה שהוא עליון מכלם. וידע שעצמותו מכיחות נמוך.
והוא מקור ומעיין לכל המציאים והעצמיים והמקריים והמהיות כפי מדרגתם. וזה
בידיעתו בהפשטו היותו התחלה לכל המציאות. הנה הכיר בתלה ידיעתו כשם להכות ידיעתו
בעצמותו. שאחר שידע שעצמותו הוא התחלה להיות כולם על סדרם. הנה הכיר
בתלת ידיעתו כשם כאמור. כי בידיעת הפשה יודע המסובב. ובידיעת ההתחלה
יודע הממשך ממנו. ואם כן הכיר בתלת ידיעה כשם בידיעת נפשו. ויתחייב שידע
ההויות כולם על אמתתם. ואדרם להיותו התחלה לשם וידע שהוא שכחם בעצמותו בידיעת
עצמותו מכח ביורו המסובב בשכל הנקי והפשוט. ואם לא ידע שהוא התחלה ואשה לו שם
הנה לא ידע נפשו על מה שהוא עליון בשלם וזה שקר לפי שהוא יודע עצמותו בעצמותו ועצמותו
שיהיה כולם מעצמותו. ק"ל חוייב שידע עצמותו בשלמות כמו שהוא עליון בהמתות. ואחר
שהוא יודע עצמותו יחוייב שידע שהוא מי וחכם כי לא יתכן מושכיל את כי אם מי שיין השכלת
בלא שכלי. ולא ישכיל כי אם חכם ושהשכל מתהיים ממנו כי הוא התחלה וידע כשם אחר שכחת זה
ממנו כי כן בעצמותו בהמת. ואם לא ידע שהוא כן הנה לא ידע נפשו על מה שהוא עליון.
והנה הוא ית' ידע עצמותו על אמתותה בפשוטה ובכוללות עצמותו. וידע שהוא התחלה
לכל ההויות. אם כן תתלה ידיעתו בכל אחד אחד מידיעתו בעצמותו על דרך הכללות כל ההויות
והמחוייב מהם והמחוייב להם ודעהו. ומאמר חוקרי על דרך הכללות דבוקי בזה שמקבלו
יורה על כלי כאמרנו על רוכן מי מדבר ואמרנו עליו שהוא מי מדבר ואין רבוקי בקולו שהוא
מי מדבר כי אם על ענין החיות לבד לומר שהוא מרגיש: או מתפעל. וזה פועל הכי לוקמרנו
כי הדבור שהוא ההשכלה לבד. והנה עם היות רבוקי להוריות על אחד מהם הנה בלאמרך
מי מדבר יורה גם כן על הקלף השכי שהוא שמו כי חלקו יודה על חלקו ועל זה

ועל זה יאמר בדרך הכללות דלעלם תנמכיה בערבי כמו שכודש למי שעסק בדבר מה במלאכת
התניין. ובנוסו שמורה על כל הדבר הכללי עם הכל הסלר שיורה עליו שהוא ככלל
ופרט כנ"ל. כי ההורלה לו שתהיה בדרך הדבקות בלדם בחי מדבר כשירצה להורות על
טניסס והוא מורה על עצם הלדם ותקרא בערבי דלקלי מתלנקה. או שירצה להורות על
לחד מהם כלדם ד"ם כשירצה בו להורות על החיות. או הדבור שהוא ההסכלה כמו שלמרנו
לעיל ולזה יקרא הכרחה על דרך הכלל לפי שמורה על חלק הדבר שהוא בכלל הכל. לו
סיורה על חיוב לותו הדבר ולא על חיובי חיובין כמ"ש הכתיב שמורה על התוכל ועל הקורות ושלר
חיוב יסכית ובערבי תקרא הכל לית תנמכיס. ושסיא על דרך הסיוב דלעלת ג שתיסס וזה
בר ור למי שעסק במלאכת הסנין:

פרק כ לין שפך שכל חכמה לא תיסג כי לם בידיעה וידיעה קודמת לכל חכמה.
ושכיחס לא יסגג כי לם בשכל וכן כל ענין חכמת בניכה. לאמר דוד המלך
עליו הס לוס מיד ה' עלי השכיל כל מלאכת התבנית. לב חכם ישכיל פיהו. [3] לו חכמו
ישכילו זאת. השכל וידוע לותי. ולין השכלה כי לם בשכל. והשכלה ושגו כל
החכמות ושם רבו חלקיהס והוא מעיין ומקור לכל החכמות. כי החכמה היא ההשכלה
וקידיעה כדבר כשלמות. כדבר שיריכה לחכם בו. תהיה לותה החכמה עיוכית או
מלאכותיית. לאמר הכתוב בעיוכית יועץ וחכם חרשים פי' כעל מחשבות. כמו
לל תחרש על רעך רעה. לב חורש מחש ות לון. וכמעשיית לאמר מלא לותה חכמת
לב לעשות ככל מלאכה. וכל לשה חכמת לב קידיה טוו. לאמר כתן ה' חכמה ובכיה
בהמה לעשות. וכהיות השם יתעלה שכלו למעלה מכל השכלים כמדרגה כמעלה וכקול.
ושוא משכיל כפעל תמיד. ולינו נכוח כלל שהשכלתו כעצמו די. וכבר כפלנו דבריכו בעניו זה עם משזר כלי
שכילי חלכסין. להקל על המעיין בהס. לס כן נדקו דברי החכס הלומרו והחכמה
מקור חיים ומעך מכעת כי ההשכלה הוא מקור החכמה. והכה כל המושכלים והכללים
מחכו חושביו וכהוו כמניעות ומכח השכלתו ישכילו. כי חוט של חסד כמשך עליהס
מהשפעתו יתברך שמו. ולקח לעון חכס כי יורה על ההשכלה וקידיעה כשלמות והיא
קודמת להס. כי לס לין השכלה לין חכמה ולין ענה ולין תבונה כי לס נה. כלכתיב
ומנוח כן ושכל טוב בעיני חלדים ולדס. וכתיב לדס תועה מדרך השכל בקהל רפאים
יכוח לינה לומר שמי שהוח תועה מדרך השכל הוח לו שיריה הרע ושוכן בקהל רפאי לכחור
לעכין. ועל זה הענין הכי' לקח לעון חכס. וגס לשלול ממכו מה שהוח הפך חכס שהוח
כשכל שהוח משכיל לו. ועל החכמה לאמר שלמה המלך עליו השלוס בספר משלי שיתן ה'
כילילו החכמה לומר ת ה' יקנני ראשית דרכו קדם מפעליו מחז. ומי' קנני תכניו ולתה לותי וכן
פירש רש"י כפרשת כשלח על פסוק עם זו קניית זל עם זו קניית תכנית משלר החומות כחפץ הקנוי
נדמים יקרים שהם חביבים לליקחם. וכן פי' קנני כלמור. ומי' ראשית דרכי רוצה
ל לאר ראשית רצונו כי דרך יאמר גס כן על הרצון עם שלר שתופיו כאו ודרכיך למחות מלכים ר"ל
רצונך. וכן דרך לעשיס תלכד רוצה לומר רצון לעשיס. מעשות דרכיך פירוש תפניך
ורצונך

ודעתך׃ ופי׳ הכתוב כי מרוב חכמתו וחכמה שהיה עיקר דעתו׃ מלמד מסתופי רשעים
יאמר על היסוד נפ כן כדכתיב והוציא את האבן הראשה׃ וכתב הרד״ק תוציא לאבן
שהוסמה תחילה ליסוד וכו׳ ושלם אותו בראשו שהוא עקר הקרן ולחריו יכוי הריוח׃
וכן יאמר על המוכר והמשוכה שבשניהן נשמים רשע ר״ל מוכחר הכשמים והמשוכים שבהם ועל זה
יקרא מוכחר האכשים רשעי בכי ישראל המה׃ ורשע ורשעית הכל דבר אחד יאמר הכתוב וכי רשע
דרך אחת׃ ר״ל רשעית תחילת דרך׃ ברשע הנאה בעשור לאחד׃ ר״ל תחילת
הנאה׃ ונפ כן פה רשעית דרכו עקר דבריו כלילו קוה המוכחר המשוכה שבהריהו׃ ור״ל
שמרוב חכמתו בחכמה שהיה תחילת דבריו ית והוה הנאכלתו בעצמו שהוא מקור הכל כי בהשכיל
עצמו הכלתי בשלם ממנו כמשכו וכשפעט הנכללים הנכללים אחר הם נפ כן משכילים בשעל תמיד
כי נפ אין להם דבר ככה אחר שכמכתו כי עלולים הם ומדמים נורה ליוצרה׃ וחכמתו את
קדמה לכל מפעליו כדכתי׳ ה׳ כחכמה יסד ארץ כונן שמים כתבונה׃ וכתיב חכמת בינה׃
וכן אחר הכרתו מכונן העולם כרבונו הקדוש ויאמר על החכמה שהיא רשם לכל הנמצאים
כי כן יתוייב כי הנה הכלי המתוקן על יד האומן יוקדם בריורו בשכל קודם שיעשנו׃ ויאמר
בעולם בשכתי מרשם מקדמי ארץ ומפרש ואזיל׃ ותתבונה היא ההשכלה כי הבנין הוא המשכיל
בשעל מבין דבר מתוך דבר׃ והחכם כולל נפ שניהם כדכתיב וכחכמתי כי כבונותי׃
ויאמר עוד לאתה חכם ומחכמתך לחלת תפן מזומן בשעל ואמן וכו׳ רבה כוה שהוא״ל בדבונו
הקדוש שהיה מוכן ומזומן׃ ור״ל מקדמי ארץ קודם שנברא העולם וברבונו היה שיתהווה
העולם כומן שברא לא קודם לכן ולא לאחרי כן׃ וכדי שיהבן העבין לאתן לך משל מן תכשל
בעבין הקדמות׃ דרך משל מלך רבה לבנות לבדה וכוה לעשה שיטבוח טבח ויכן מעבדי
מלכים׃ ויהיה הכל מוכן ומזומן בעת שילוכית שרוחה לקרוא לכל שריו ועבדיו למשתה
עמו בעת שלוני וזה יהיה כיום פלוני׃ ויעש כן׃ הנה כאן לא כתחדש שום ידיעה כלל׃
ולא שיהבן כי מה שהיה הוא שיהיה והכל מוכן ומזומן בכא עד עת בא דברו כאו שנוה׃
ויאמר כשעל ואמן ר״ל שכאו שהאומן הדבר מבויר בשכלו קודם שיעשהו כדי שיהא הדבר לנאמר
לעשות כרבונו׃ כן נזדה ידיעתו וכן פעל ועשה כרבונו ומדר הכל בשדר בכין מתוקן
ומסוכל וטוב ויפה בעתו׃ וזכר האומן אחר הפועל לקיים שדר המתוקן בשדר בכין בשכל
וכאו שהאומן יסך את הייכך ומנדלו כפי ערך שביו ויאכילהו וישקהו כפי כח שבולו ומזנו׃
ויתקלהו וילבישהו כפי עת מביאותו כן פעל ועשה עולמו בשלשלת המניאות כאו שאמרנו בפרק
ג׳ורח ה׳ את כל אשר עשה והנה טוב מאד כדכתיב כלם בחכמה עשית מלאה הארץ קניניך׃
ולא אמר מלאת הארץ׃ ורמז זה לנכללים שרי הגלגל ובפרט לנכל בוחן הנבורות שבהן
כח ויכולת בידו לתת לכל בריה ובריה הנבורה הנאותה לו מכל חיי מיני ר״ל סינו שהוא מין
בערך אה שלמעלה ממנו ונתן לו כח לו כחות כפי צורך הנברא לשמירת עצמותן המקריס שהו
קיימה ועד עתה׃ ונתן נורות משוכים לאחריו כפי מה שיצטרך לשומרו ולקיומו והדברים
הנבריכים עליו להתקומם כנגד הבעלי חיי האויקים לו כמו הקריסים להתקומם כנגד הבעלי חיי ה
הטורפים׃ והזנב הארוך למקנה הנקר הנבריך היתושים מהם לפי שרוב מדעיתם נאנחנים
והיתושים והזבובים יכרתו מתוענת זכנם׃ וכן נתן להם חזקים גדולים כדי שלא יכבדו

שלא יכנסו היתומים והזכוכים ושאר המזיקים כלומר שלא יכנסם ולא שיכנסו שניהם ולא יוסיפו עיכוב ויוזק מהם וכן שאר בעלי חיים כיתן להם הברכה הכתובה לו והלכתם כפי מה שצריך להם והכתוב הכתיבה לקיום עצמו ומינו ועל זה כלומר מה רבו מעשיך ה׳ כולם בחכמה עשית ׃

ולהיות שהם כעשים על ידי למכעי דיומהו לפועל ולומן שהוא מכויר הדבר ומשלימו בשכל ויבוה לשאר מעשיה המלאכה לעשותם ׃ והשכל הוא רשות כלי לומכתיו׳ת לעשות כרצונו על ידי הכלים כאמור ׃

פרק כא אחר שנתבאר שהוא׳ת הוא היודע והוא הידוע והוא הידיעה וידיעת עצמו ידע כל הנמצאים למיניהם ושכיבי העולם משתכים והוא ידוע להם שהם מכלל הנמצאים ויש להם שכוים רבים ואיך ידע בשכוייהם וידיעתו לא תשתכה ׃ דרך משל לאוכן יעד לשמעון שיום כ׳ שהוא מחר בשעה שילך לביתו׳ והנה ראובן הלך לביתו וביום מחרתו שהוא יום שלישי כשנשאל שכיהם או לא כשנשאל כי ראובן מעלה ומוריד לעניו ׃

הנה כמנהג שכיון הידיעה בזמן עתיד הוה ועבר כי יום מחר יעד לשמעון ללכת לביתו והלכתו עתידה ויום שני הלך והיה ידיעת הליכתו נהוה ׃ וביום השלישי היתה ידיעתו כהליכה עבר ׃ והם שלשה ידיעות משכות עתיד הוה ועבר ועל כל פנים יפול בו שכוי ידיעה וקדום ידיעה כי כל משתכה מקודם וחלילה לבי מלך יכו מליחם לו דבר כזה כי כבר קיים שהוא מקויב המציאות ׃ וזה העניו הוא המחייב הדעות ומפסיד הסברות וכלי שלא ליחם לו דבר כזה משתדלים לשלר שהשלם בבריא בחיוב ושהוא קדמון ׃ ודכים חללים הפילה ועצומים כל הרוגיה ׃ ורבו ליחם לו שלכיון יודע נתחתיכים לפי שהם תמיד תחת השכוי ולא רבו ליחם שיו שכוי הידיעה עם היות הסברון בחקו ובכלו זה להיותו יותר מועט משכיוי הדעות כשלשר החכם כלומרו לא יקרא חכם מי שיבחר בין הטוב והרע רק מי שיבחר הרע כמעוטו ׃

ורלתיו חכמים בשיכיהם משיכים על זה ואומרים שהשכוי בכל כזמן ׃ והזמן הוא המשתנה עתיד והוה ועבר והידיעה לאחת היא ׃ על כן לשרתי כי משכות פתאים תהרגם ואולי יקיצו מתרדמת השכל ויפקחו עיניהם ויר לאוכן עבד לאוכן הוה כפשר ׃ וההויה וההפסד שיתכן לרשיכן לוכה כזמן לאחד והם שני הפכים כי ההויה היגה ההפסד ולא ההפסד ההויה והנה כתלבו הידיעות כי מה שבבר זה לא יבדק זה כי זה כמבא וזה כעדר ׃ וכן כראובן עצמו פעולותיו משתנים ומחודשים ולא ישנא או שידע בהם או לא ושם ידע בהם כבר חוייב השכוי ׃

ושם לא ידע בהם כבר חוייב השכלות והעדר הדעת ׃ והנה הרל״נ זל הארין בעניו זה בשלשר נ׳ פרק שני מספרו שער קרלו מלחמות ה׳ ודבריו תמוהים כמו שנתבאר בפרק זה כ״ה וזה פרכה לכאר שאין הכלל בין ידיעתו׳ת ובין ידיעתנו כי שם בין רב למעט ׃ ושידיעת השם ׳ת הוא יותר לבר השלמות שיוחס בשכל ׃ ולשר ומה שזה דרכו שהידיעה הוא יותר לשתי בהנבלה ובכיוצ׳ ׃ ובכלל הנה השתוף לשר בין ידיעתו׳ת וידיעתנו הוא כמו השתוף לשר בין עצמותו׳ת ועצמות השכל הנקנה הנמצא בנו כי הידיעה והידוע הוא דבר אחד כמספר ׃ ובמו שעצמותו הוא יותר לבר השלמות מעצמות השכל הנקנה לשר בנו ׃ כן הענין בעצמות ידיעתו ויד׳ בתנו ׃ ולשר בפרק נ׳ מהמאמר הנ׳ שהוא׳ת יודע עלו׳ת הדברים כי הוא׳ת הפועל והנמרה והתכלית לשאר השכלים הנפרדים כמו שנתבאר במקום אחר ׃ וכשוייב שידע ידיעות

כל הכלים הכלולים · והנרמזים הפנימיים · והם במדרגת הכלי · וזה מספיק בשופע
עליהם מלת יי׳ ומהם יוסף עוד אלו העבריים כולם כי הכלי לא יתכונע לעשות מה שהוא לו כלי
כי אם כידיעת הלומן ויודע לותם כלומן יותר טלם · ר״ל שבתכונן לעשות ולפעל להיות שבתכונן
אלו וכייר פעולתו · אמר אבריהם הנה דברתי נריכים עיין ולא הבנתי כי הנה הכלי לא הר שהיה
כלי וכפתר מעיניו לא ידע מה היה לו ותכונת מפעליו · ואם לא נכתר מעיניו והם לפניו
הנה ידיעתי בהם להיותם לפניו לא לפתח שהוא פועלם · אלא ידיעתו בהם יחוייב מפלפל אל
המבי אות שהכל בריכים אליו והכל תלוי בו · אמר הכתוב יפעיהו היתפלל הגרזן על החוכב בו
אם יתגדל המשור על מכיפו כהניף שבט את מרימיו כהרי מטה לא עץ · אמר היתכן
שיתפלל הגרזן על החוכב בו לאמר לכי ברתי את ארזי הלבנון בכתי · והוא נריך לחוכב בכל
הכלה והכלה להלימו ולהכונת בו בכח ושׂ · ואם יעמוד עם שבתים ימים לא יכרות דבר כי
הוא כלי לבד · והכוונה על הנרמים הפנימיים אשר אם משטרם כאריך · ופעולתם
בהשפעת הכבלים אשר לכ לבלבל ובלבל · והם שבת קיומם בשפע הכלי כמו הבר המליר
שבעת שתבבל מן הרוח ה יפלר בחשך · ואם כן איך ייכלו בבל הפנים להתפלר בפעולתם
· ולומה הפעולות המתהוות מהם פתח פתלום בכקיעת הארץ ולהכות אם ולומיהם להניבת
העניים שהוא מהיר במלוכתו ואמר בו לשון פלר כמו שאמר התפלר לפי שהוא תפלרת לעוסה
ותפלרת לו מן הלחם כאו שאמר משה רבנו ע״ה התפלר עלי למתי · ואם אמר פרעה
לאלתר היה לאלתר · ואמר על הפעולות הנאות בהמתנה ועבוד בפי משטר הכוכבים
היתגדל המשור על מכיפו · והוא מה שאמרנו · ואם לא יכיפו לותו בהולכה והובלה ·
ויפה שם עד עולם לא יעשה דבר כמו שאמרתי כהבלה ואם כן איך יתגדל המשור על מכיפו והוא
צריך למכיף בכל אחד ואחד מההולכות והובלות ואם לא והיה כלא היה · ולהעיר כי דבריו
משתכים במהירות והמשור והכל פועל אחד וחוזר לקחת המשל בעין עצמו שבהיפם עניין כריתה
רק יבללו שהפלר במהירות והאחר בהמתנה ואיפור · והכל משל לפעולת הנמים וקמ״ל בזה
לעין הכפה להיות תכונה לבדרין והמשל תכונות הגלגל והמשיל תמונת הגלגלים להכפה כי
תכונתם דומה להכפה בהפכתם וכפיכתם יפלא בין המהירו׳ וההמתנה ואחור וכן הסתי פעולות
לא יפלאו כי אם בהתמדת השפע על הכבלים אשר בשבתם התכונה והם בריכים אליו כצורך
החוכב והמכיף לכריתה וכיולר זה ואמר כהרים שבט את מרימיו כי אחר שכברת הקו׳ היה שבט
הוא כהשפעל · ולולי האר ס לא יתכונע ואם ירום מעל הארץ יש ליתם לותה ההרמה למרים
ותכונתו הכרקויית · ויתכן שרמז להכרת הזה לגלגל יומיי המכריח את כולם בהפכתם
ממזרח למערב · ואמר שהפעולה בריבונו כחומר ביד היוצר אמר כהרי מטה לא עץ כי שפעולתו
את ליכה מיוחדת בלתי מיוחדת בשבן ר׳ לרש עשה בריבונו ואין כאן לא הכרח ולא מכריח כי מאמו הכל ·
וזהו לומרו כהרים מטה לא עץ או בשפך עץ ולא מטה כאשר יעלה רוח המושל להריש כן הוא
יתעלה יעשה מה שירצה ואין מי שיאמר לו מה תעשה ומה תפעל כי הכל מעשה ידיו ויעשה מה
שירצה על יד מי שירצה · ולו רצה לא היה מיוחד בגרם השמים · כדכתיב עושה מלאכיו
רוחות משרתיו אם לותה ושביהם המעולים שביסודות כדכתיב כתיב והנה רוח גדולה וחזקה
מעבר המהר ובגר בתרבע פינות הבית ויפול על הנערי ם וימותו ואמלטה וכו׳ הנה

הנה אלקיהו רוחות מסרתיו אלם לוקט · כלכתיב ה' המטיר על פדוש ועל עמורה גפרית
ואש מאת ה' מן השמים · ואמר כי השמים כלי פעולתיו וזה כאמרו אאת"ה' מן השמים על ידי
השמים · ובחזר לענין וכהיותו הוא"ת הפועל והעורה והתכלית כי העורה היא המעמדת
סדבר על מכוכתו וכו היה מה שהיה והכה הוא"ת המהווה לותם מן ההעדר למציאות ומעמידם
ומקיימם בעצמותם ולזה הושאלו לו ענין זה ר"ל שהוא צורת המציאים כלם · והכללים
בשפע הנשפע עליהם מאתו"ת הינו מה שהיו וקיימים בעצמותם · כי זה מעשה העורה לקיים
הדבר בעצמו והוא עילה להם ויחוייב שידע כל מה שידעים כל הפרטים הנכללים כאו שמחוקר
כל זה כמה פלאר בכמה מקומות · ואמר עוד ואחר היות הוא"ת הפועל יחוייב שתאכל לו
ידיעת פלאר הפרטים · לפי שהידיעות ההם שם כמהלך דרך ההיולי מידיעת הפרט"ת כמו לומן
רלם הלומכים שנייר ברית הברית בפלמות · וידענו שידע צורת הלבנים והקורות וכל
חיוביו יותר משאר מעשה המלאכה פ"ר בבניין הבית · כי הלומן הרלשון ידע לותם בלומן
יותר פלם עכ"ל · והכלל העולה מדבריו הלה שהוא"ת ידע הדברי' פאר הם בדרך הפרזור
המוסכל המתחייב מפרד הנרמים הממיים כלומכעות הנכללים ולא זולתם כי זה לומן ידיעתם
ולא זולת זה · והנה לאר הוא דברים הלה בפרוש זל והוא גם כן מבואר פלא ידע הלה הפרזור
המוסכל לזאת הדברים כי הידיעה שאר לפכל הפועל כאלו הדברים היא על זה הלומן ·
ואני לא ידעתי לאכה פניו מועדות · פלילים שם לא שיאמר פדברי' הלה הם כלמרים כפי
מה שיחייב הענין הלמוסי ורוח פקרת עמו · לאר עוד רק שידיעת הפרט"ת היא על הפלמות
ביותר כמו שקדם · ובפרק ו' מזה המאמר אמר זל ורלוי שבחקר שזה הדעת שאר הכיח שיו
הענין הוא"ת בן דעת תורתכו הקדושה · ובאמר שפכת התורה והקונט שאר עליו תפוב הוא
שבחקן דברים לפפטריים · ולזה תנזה התורה לעשות מעשים מה ותאכע מלעשות מעשים
מה · ופכת דברי הכניאים עליהם השלום בכללם הוא שהפרט"ת יודיע לכניאים ע"ה הלה
הדברים הלפפטריים טרם בואם כאומרו כי לא יעשה ה' אלדים דבר כי אם גלה סודו אל עבדיו
הכניאים · ושלא יחוייב כשייאר דע מה שיעשה על כל פניים כאומרו ע"ה כי חכון ה'
ויכוח על הרעה וכו' יעויין שם · ואלו תמיה מוה החכם ולברי' כי לא יחוייב שהרעה שמייעד כה
ע"י עבדיו הכניאים לו שיהיה על דרוש פעולתם לו לא ולם היא אמורת עוכם הכה ככר ידע מה
שיהיו בסדר המוסכל כי הם דברים בעצם בבחירה ורצון העושה כי הם בחריים ובזה אין יל
בשכלים ולם יש להם יד בשלה הבחירה והרצון והם מוכרחים בפעשיהם ולהם אין מעשה רק
שלא טוב כי כן נזרו עליו מסטר הככבים וכשלה שכר ועוכש לנמרי · ועוד אחר פידיעתו
בסדר המוסכל לבד ולא עוד אלא יבוה מצות עשה ומצות לא תעשה ולומר על אאת מהם לבי ה'
ומרתם מכותי ועשיתם לותם לבי ה' ולכלת את שם אלדיך לבי ה' וכו' ולמרו רזל לבי ה' לותן
להפריע וכו' לשלם שכר טוב וכו' ולם לא ידע מה בצע כי נפגע בו והוא לא ידע סוף דבר אין לי
פלק בזה · לאר עוד והנה הבחנו פידיעתם לפי מה שהם עליו בטבעם מהפפטרות · הנה
יחוייב מזאת הידיעה לאר לו בהלה העבייכים טרם בואם שתשתכה ידיעתו את בואם · כי הינו
הפפטרים פיניעו ושלא יניעו קודם הקדוסם · והוסר הפפטרות ר"ל בעת בואם · ולפי
שהשכל יתעצם במה פידעהו הנה יקוייב מזה שיהיה עצמות השם ית' בשכלו תמיד מתמיד וזה
בתכלית הביטול · ולם הבחנו פידע השם ית' בשלמות פלק המניע מפני חלקי הפפטר

מכה יתחלק טבע הפעטר · ואם הוכחנו לעם ית׳ ידיעה כוללת מהדברים עם נושם לבד הנה
יתחייב שיהיה לו תמיד התחדשות ידיעה ויהיה עצמותו משתנה · וכאשר היה כלו בטל
מחייב ממנה שלא ידע העם ית׳ הלו הדברים כלל בכ״ל והחייב הוא לא על זה ולא הנה מכוחר שלא
יחוייב מזו הטענה כיטול מה שהוכחנו כידיעת העם ית׳ לכלל הדברים · וזה שכאשר הוכחנו
שהעם ית׳ יודע הלו הדברים אשר כאן בנד אשר הם מסודרים וידע גם כן טבע הפעטרות אשר
להם מנד שהבחירה הכוונית ולא יתחייב מזה פחד משכטולים הנזכרים בזאת הטענה · וזה
שלא יחוייב מזה שתהיה ידיעתו נתלת בהעדר כי אוכחנו נכיון ידיעתו בהלוחד ברים בשאכת הלו
סדור מוסכל בכפשו מהלו הדברים · לא הלו הדברים המתחדשים · ולא יחוייב גם כן
מזה שתשתנה ידיעת העם ית׳ בהתחדש מה שיתחדש מהלו הדברים כי אוכחנו לא נכיון שתהיה
ידיעתו כשאכת הל הלו הענייכים הפרטיים לכל הל הסדור שמוסכל אשר להם בכפשו וזה הסדור
הוא תמיד בכפשו בעיון אחד לא ישתנה · ולא יחוייב גם כן שיתשלם טבע הפעטר בהכיאכו
שיודע לו זה חלק מחלקי הפעטר וניע · כי הפעטר הוא שיתחדש לו לא יתחדש
עם כיות הפעטר והוא יודע שיתחדש ר״ל אמר עוד כי הנה יאמכם הכוכחנו יודע זה
החלק לחלו שיגיע מנד שהלו הדברים יהיו מסודרים כו לא כאותלע כי היות הפעטר כשהוא לפעטר שלא
יגיע מנד הכחירה · והוא הנד אשר לחלק הדברים כו לפעטרייים עכ״ל כאמור ג׳ פרק ג׳
וכאמר ענאו פרק ו׳ כתב ז״ל והנה יתבאר עוד שדעת התורה הוא שהעם ית׳ יודע הלו
הענייכים כדרך כוללת כדרך פרט אמה שאמר דוד האלך עליו השלום היוצר יחד לבם המבין
אל כל מעשיהם · ר״ל שהוא יבר לב יחד בן לדם ומשכנותיהם בקומו הלו · הסדורים
אשר לנרמים הנמיחיים אשר מהם יסודרו בכללם · וזה הפופן הכיון אל כל מעשיהם ר״ל
יחד לא שתכלה ידיעתו בפרט פרטי ע״כ הנה בזאת שמכין אל כל מעשיהם דרך כולל
כפי סדר המערכות המסודר לפניו · והכלל הפועלת מהדברים שיודע הדברים המסודר ם
בדרך הסדור האוסכל · ואם נאמר שידע כל הדברים שבטבעם כך הפעטר הנה קודם
בואם הם לפעטריים ואחר חדושם הוסף הפעטרות מהם ותתחדשה ידיעה · וזה יחוייב שכוי
אתמיד · ואם כאמר שהוא ית׳ ידע בחמתות מה שיהיה כטלה כך הפעטר ·
ידע בהם עד שת בואם הנה גם כן ים חדוש ידיעה וכוי וכי כל זה בטל כי אין לחיב אלי חוש
שכוי ולא חדוש ידיעה · והשכים שהוא ית׳ יודע הדברים שבטולם שהוים והעבר התחדש
זה בהם תמיד שיודע בהם מנד סדורם ויודע בחירת האדם לא כמוחלט · ובאשר אין לא
יתחייבו הבטולים הנ׳ כפי דעתו זה כמו שמפרש ואומל כאמרו שלא יחוייב מזה שלא
מהבטולים הנ׳ · ואני לא כתבתי זה בחכוני זה לאמר זה הדרך לבדו בו כי לא זה הדרך
ולא זה קציר כי יודע ס׳ דרך נדיקים · והקשה מכלם שאמר ס״ו דעת תורתנו הקדושה לא
תקום ולא תהיה · כי הנה כתוב ובוחן לבות ה׳ · אלהים נדיק יבחן · ובחינת הלב
והכלוות לוכו מסדר שתוקן · ובקה זה ידיעה נמוכה בחלט בלים פרטי · והוא הנדיק
שאמר ה׳ נדיק יבחן · ואמר שלמה המלך עליו השלום כאלו אתרף לכסף וכור לוקד ובוחן לבות
ה׳ · וכן בוחן כליות ולב · וכן רבו כאו רבו · ובעבין הבחירה על בלים הפרטי
והיה בלים אשר יבחר ה׳ הוא הקדוש · ואשר בלים אשר שאמר בו שעטהו יפרח כי האדם יראה
לעיניים וה׳ יראה ללבב · אשר רלית את עניי והנה דבר שאמר בו שעטהו בלומה ובתורה ובנביאים

וכתובים אין לך נעדר ומה שאמר בפי׳ שפסוק ההפך יכון ממכון׳ ל״ל שיכר יחד לכם כדכתיב ויכר אלהים את האדם ואין כוכר זולתו וממכון נכבה כל הקרן וזהו שיכור יחד לכם וזהו המכין על כל מעשיהם׳ ורצה שלא אמר על מעשי הם אלא על כל מעשיהם כפרטות וכוללו במקומאו מוכח כי אין להאמין שחכם גדול כזה אלי שבחבורה אשר אין כמוהו בזמנו כישראל שתהיה המכשלה הזאת תחת ידו׳ ואני בעבורי ידעתי אני ידעתי ערכי׳ פאלי כבעבר ולא אדע וכאין כגדו בעיון וכחכמה ומה שעשה כי כמאי תהמה עלי פליאה דעת ממני שבותני אלי ולבי לדעת ולתור ולבקש חכמה וחשבון ולדעת רשעת רשעות וסכלות הפך הם רועים׳ דעים להוכיח שכיטו ורצו כלומרו שהוא יודע ויוזה חלק מחלקי הפעשר׳ ועתה ירבו ויאמר לנו כי הדבר הפעשרי אשר כיד כל אדם וי חוייב במדרגו שיקבל עונשו מר תמורת עונו ולו שיתן לו שכר טוב בעמלו בקיום מצותיו׳ וזו היא הידיעה אם ירצה אם יוסיף אם יפסולו חייתו למחתים׳ ועוד כי זאת הידיעה לא ימצא לו שיהיה כפלמו׳ כאשר יאות לו והוא שידע שיהיה כך ולו אפשר שיהיה אלא כך׳ הנה זאת הידיעה ככר ידאה מכלל האפשרות׳ וכבפה בכלל החיוב והנה הוא בעצמו זכרה ואמר ואם הכאבו שידע השם׳ת בפלמות החלק המגיע מעשי אלקי האפשר הנה הוא תשתלק טבע האפשר׳ ואומר ואיך יהיה האדם בחירי׳ כי אין לנו ידו לעשות דעת קונו ואם שיכה הנה בדעו לא ידע׳ ואם הוא כמו שידע בוראו שלי האפשר שתשתבה ידיעתו לאיכו כר עיכטין כי כך נ זרה ידיעתו ולמה יומת מה עשה׳ וחלילה לחל מרשע כי זה עול בחקו׳ ואם תאמר ידיעתו לפעשרית ושיער טבע האפשרות אשר לו מבר הכחירה האכושית כאשר אמר למעלה הנה לאחר היות הדבר לפעשרי לפשר שלא יהיה כי אין מי שיקיבהו לאחר שהוא לפעשרי ואם בדק זה׳ זאת הידיעה איכה ידיעה רק ידיעה ריעין ומשבה תועה ואין כאן ידיעה׳ וחלילה לכו מלהליכו לדבר כדבר הזה בחקו׳ת׳ ק״ו׳ והוא הדין בשאר הפרטים הכלתי מסודרים משסדר המושכל תורה אחת לכם׳ והנה כתבתי לך טעמיתיו והתבלותו בקבת מהם להודיע שאין האדם כתפש על בעדו כי זה היה לו מאכי המניע בטעמות והכרח העיון׳ ומאבי שמת המניע בוכן להשתית ומה לכו ולבדה לאפש מה שלא בוכל להשיג׳ וכבר כפלו תוך העוקב חכמים גדולים ובוקעו ובלבדו בפח העוקב הזה ורבים וכבבדים מבני עמנו שלמים ומשכילים בכל חכמה ויודעי דעת ומביני מדע וכל אחוס לא עמד לפניהם ואשר בם בהם בכל עבי ן מכמת בינה׳ ובבאר הלמת במה שהוא למת ממי שאמרו והנה למרו הפלוסופים תכלית מה שבלע ממך הוא שלא בדעך ואמרו שלא ידעתיו היתיו כי אין מי שידע מהותו כי אם הוא ויוד עתו היא עצמו ועליכו לשבח לבל המורה האישרכו על דרך הלמת והבריח הלמת והנבדק׃

פרק כב

הנה הרב המורה בדק בתוב במאמרו חלק שלישי פרק שבי זה לשומו ואשר לומר לו ותו לכי הוא שאבת שבשם כל מה שבשם לו בוכולם היה שומם בין ידיעתנו וידיעתו ויבדיל שמו יקר׳ ותעיין כל בית מהם בעבייכים כמבעים בידיעתיכו ותתשוב שהוא מיוחד בדעתו׳ ואו יסופק עליו העבין׳ ורצוי שבדבה להוכיח הפלוסופים על זאת השלשה יותר מכל לדם שהם כיקרו בחופת חותך שעמנו׳ת אין רבוי כו׳ ולא תוכל לו חון לעבמו לכל עבמו הוא מדעו ומדעו עבמו׳ והם הם אשר בלולו

כמופת שבכלם וידיעתו מקטרת להשיג לחתת עצמו כפי מה שיוכל · כמו שביארנו · ולפי
יחשבו שיש ידיעתו וידיעתו ליכול לכבר מון מעצמו · אבל זה הקבוץ בעצמו אשר קצרנו ידי
שבלבו מהשיג עצמו · הוא הקבוץ מהשגת ידיעתו כדברים לפי כוחו · ולפי זה
ידיעה ממין ידיעתנו שכוחים עליה אבל הוא ענין בכדל כל ההבדל · וכמו שים
ענם מקוייבת המכיחות מאת ה׳ התחייב כל מה שלנו לפי לעתם · לו היה הפועלת כל
אשר ונלתה לאחר ההעדר לפי לעתנו · כן נאמר שהעצם הזה משנת כל אשר לא
תשיג זולתה · לא יעלם ממנו דבר בשום כל מכל אשר המציאה · ולפי שתוף
בין ידיעתנו וידיעתו כמו שלפי שתוף בין ענינו ועצמו · והנה ההטעלה הנה ·
שתוף שם הידיעה כי השתוף הוא בשם לבד · והבדל בלתי תיתו על כלפי דרך ·
וכל דברים הלמת והנדק בכוחים למבין ויסרים למופלי דעת לפי שהם בשפתל ועקש · וזה הדרך
ילכו בו כל אשר בשם ישראל יכבה יתברך שמו שהלך מחכמתו ליראיו לאמן · ולכי כפי קוצר
דעתי כתבתי בקבוץ שקראתי מנין לאחרים ולמה תי להזכירו בקבוץ הלזה מלי יפר בעיני לילדים
· וזה מה שכתבתי שם · ואם יקשה בעיניך לאמר לפי יתבן לאמר לפי יתבן שיפעל
בכווכה ורבן ולא יפול מסרון בחקו בשיני הידיעה · הנה לתן לך משל שתבין ותדע כפי
השנת שבלבלפי תמכת פעילה בבחירה ורבון ולא יהיה בו שיכוי כלל בידיעתו
· הנה בכר לאמרנו שבידיעת עצמו ידע כל הכמכחים · ומה שיחייב להם ומה שיתחייב
מהם · עבר והיה לו הוה לו עתיד ולא תשתכח ידיעתו · וכשחוכי בקוכי שיוסג ממנו
הרבן כו׳ה · וזה לך המשל · אכם חרשים רב פעלים שלם בכל הכמה ודעת
ומזימה לזון ויתקן בלבל לאחד להוציא מים מבאר מים חיים להשקות בהן לאחד שהיה לו ·
והנה יש בו כל ד׳ שיים וירקות וזרעים ולילכות בטוטים · והוא יודע זותם ומכירם נמספר בחין
בכמות בלילות כל לאחד ולאחד בפרט וכלל לא תשר בכר · והם בטוטים וזרעים בחן בתוך
הערוגות · ויודע מספר הערוגות ו׳ בכם ורחבם ולכלכוסם ומקום מוסבם וכל מה שזרוע
ובטוע בהם בפרטות בשלמות · וכן יודע כל זרע זרוע בחן בכמה ימים יצמח וינדל
ויבשיל ויוציא פריו לו זרעו כפי נודל חכמתו לא תשר בכר : וכן עשה הבלבל המקיף בחדש
בחשבון וכמשורה מסוער בשעור בפלס · וידע בשעורו בכמה בלבים מהשעה יקיף
הבלבל ויושלם הקפתו ופעולתו כי את הכל עשה יפה בעתו בחכמה ובדעת · וכן
ידע בכמה שעור מן הזמן יעלה כל דלי ודלי מדליו · וכמה שיעור מן המים יכיל בכל לאחד ולאחד
מהם · וכמה מים ישאבו הדליות התבועים בבלבל בבוקר זה לאחר זה בחק הבלבל · וכמה
שעורם וחוזק הגרתם ומרוצתם בשביל העשוי להם כדי שיקלו ויסקו הערוגות ·
וכמה חלק מן הזמן ישנו המים הכנרים בשקתות לערוגה ויסקו לותה ותרוה מן המים · וכמה
חלקי מן הזמן נריך שינוחו המים עד אשר תרוה · והשקה לת כל פני האדמה וילכו המים
וינבעו וילכו לערוגה לחרת הקרוב לה עד סוף כל הערוגות · וכן חקר ותקן שתקבל
כל ערוגה וערוגה כפי מה שנריך לה מן המים · ויכה לומר שנריך לנמחים הזרועים בה
ועל זה ידע לינו מן הערוגות רלשכה ומה שבאמצע · ומה שבסוף כי לת הכל עשה בשדר בכון
ובשכון יפה בחכמה ובדעת בכל מלאכה · וידע כל זרע זרוע אשר יזרע וכל בחמ

יבמת ונגל ניפרח וידבה וכמה מיטוב קומתו ומה יוכל להוסיף כמרקחין בכל יום ויום ובערכם
בכל שעה ושעה בסדר החלוק וכמה ימים יתן פריו בעתו ולם הוא עץ עוסה פרי לו פרח מיטן לו
פרחים ופרחים יצרב לעין כל דולייהם בעלי הריח טוב לו מחבלת הסרון כמים יכונו
מסבניו ומוענוניו כרת בתיכות מוכתרין ומוכלין וכל עבודתו וכל הכריך כליו לים לא כעדר
• סכה לו זכה הזה לא יתקדם כיליעתו סוס חדוש וידיעה כלל • מכל לשער יתרוה ויתקדם
כנן כין בזמן העבר כין בהווה כין בעתיד כי הכל גלוי וצפוי לפניו כין בזמן המכוסה • והמטועה
כין בזמן הסקוית הנן כין בשלא יבא המים כין בזמן הגרת המים בסכילי הערוגות כי לכל נעשה
בחכמה ובדעת כמדה במשקל ובמשורה בסדר נכון מסודר לפניו כפי גרם המעלות ובלי הפעות
וכיי״עת הפעה ידע כל מה פיעשה בנן בעת היות הן מבמיות הכטעי״ן בדולפ והסקותם ובתיכת
פרים לא חסר דבר מכל דבריו כין בעבר כין בהווה כין העתיד הכל גלוי וידוע לפניו ע״כ המשל •
והמשל הפשוט יובר הדיים ובולד רוח מדד בשעלו מים וממים בזרת תכן וכל בשלוש שפר
הארץ יסקל בפלס הדיים ונבעות במאזנים וכו׳ והנגלל הוא משל לנלגלים והדלויות הם המ״ם
נידות ט״ו דרומיות וכ״ף בפוכיות והלעומת זה ל״ג מזלות עולי מ״ם וק״ף מבדרים מים חיי׳
הוא השפע הלדי לשער לא יכזבו מימיו ואין להם חיות כי אם כו • כמו שהמים הם חיות
לארץ • והשרשות הם המקלטים והקש על זה כל המשל • והנה כרוב ממחר ד״ל
סוד השעתם כדליתא בכרפשית רבה סי׳ ט׳ ל״ל דבי שמעון בן לוי בשם דבי אלישבע בן עזריה אמר
אתה ה׳ אלהים הנה אתה עשית את השמי׳ ואת הארץ בכחך הגדול ובזרועך הנטויה לא יפלא ממך
כל דבר • מחות שעה לא יפלא ממך כל דבר • והנה המים יבא לכל לקח ולקח מה
שנזור עליו כל ימי נבלו מטוב ועד רע כפי עת ההריון והלדה כדכתי׳ בטרם אצרך בבטן ידעתיך
ובטרם תצא מרחם הקדשתיך • והנה חכמים הגידו לנו שמת שהלד בני יבחק קבבתיון
רב קפטיליא היו לו כמה תלמידים מובהקים מגדולי התלמידים • ובשהיתה ההלכה
עמוקה היה מנה להם שיעייבו הטה כפי כחם • והיה לומר קודם בואם לבניו פלוני
יאמר זה ולא יעבור מזה • ופלו׳ה ופלו׳ זה וכל זה בשקול הדעת ובכולם עם הספר לא יעבירו פיו
ולא ישנו דבריו ולא יפול דבר לאחר מכל דבריו לארצה • שמאחר שיודע דרך עיונם ושעשע
והדרך שילכו בה ולאיזה סוף מגיע היה מגיע בקומר דעתו מה שים לב ידם להגיע בעיונם ובשקול
דעתם • ובדומה שזה הוא דעת תורתנו הקדושה כי כן כתוב ויאמר ה׳ אל משה הבך שוכב
עם חותיך וקם העם הזה וזנה וכו׳ ומשה אמר כי אכבי׳ דעתי את מריך ואת ערפך הקשה הן
בעודכי חי עמכם היום ממריים היתם עם ה׳ וכו׳ והגיד טבע מבהגם וקושי ערפם ואמר כי ידעתי
אחרי מותי כי השחת תשחתון וסרתם מן הדרך אשר צויתי אתכם • זה הוא הבינה בעתים
מיודע דבר מתוך דבר • וממה מיודע בהם שעשו בעודנו חי • ידע מה שיהיה באחרית
הזעם בכח המשא ושקול הדעת • וכן הוא אומר ואבעת אחריתם אל אשר יעץ כיאים הם
כאשר יפלו מים בדבר הלדים כן עבעת אחריתם גם לדור גם לאבלים וכן אמר שלמה המלך ע״ה
על אשר תדע את לבבו כי אתה לבדך ידעת את לבב בני אדם • ואמר במשלי כי תאמר
הן לא ידענו זה הלא תוכן לבות הוא יבין וכובר בפשך הוא ידע והשיב לאדם כפעלו • וזה
שבאמר • ואמר שלום ליוכחן בבו הלא ידעתי כי בוחר אתה לבן יפי • ויוכחן אמר לחל
עם שלום אבי יודע בן • והבל נבח המשער ושקול הדעת • ומשם בך בדעתנו הקבוה עם
יעשה

AKADÉMIA KÖNYVTÁRA

יעשה תמים דעים וכל אשר מי שכתוב עליו הלא תוכן לבות הוא יבין וכופר כפשר הוא ידע
ומחמתות ידויתו יסיר לקדם כפעלו · וכתיב כי האלהים בשמים ואתה על הארץ ·
וכתיב כי נבהו שמים מארץ כן נבהו דרכי מדרכיכם ומחשבותי ממחשבותיכם · וכתיב כי
האלהים בשמים ואתה על הארץ על כן יהיו דבריך מעטים · והכן זה לחם תורה ·
ואחר הדברים והאמת האלה רדיתי לכתוכה דבר אחד גדול הערך שמירא בפשרד בשכת ישרל
בית רבותם ובעריהם שייך לדרושכו · למדו כי בימים הראשונים היה בפשרד הכם כולל
לקבטנכין גדול כודע בספרים שמו ר׳ אברהם זכותו כ״ע והיה לפני מלך אחד ממלכי ספרד וכהיותו
עומד עם המלך בהיכלו ושריו וסגניו ועבדיו לפניו והיו הסרים והסגניכים משחקים ומהללים לפכם
הכל כאמור שהיה אברכנכן גדול ושמע המלך ויאמר לו לאמר איך יעשה כל הכבוד הזה לאיש יהודי
ואיכא דאית לים הוא כדאי לכך · ויפם עליו לבו לכסותו · ויאמר המלך אל האברכנכן הכם
רבוכי לעייל ולבאת לפדה לבוד כיד להכיף והעיר מוקפת חומה דלתים ובריח ואתה הגידה לי
מאי זה שער מן העיר לפץ מן העיר ומאי זה שער אשוב להכפם בעיר בפלים · ויען
האברכנכן ויאמר למלך יעשה אדוני דבר לעבדו ואעשה כדבר המלך · ויאמר לו המלך
מה שאלתך ואתכן לך · ויאמר שאלתי ובקשתי שיביאו כייר מנכזי המלך ואכתוב כו
תשובת אדוני המלך ואכרוך הכייר בבגד ואחתום אותו תוך הבגד ויתכהו אדוני המלך למי לשלר
יפר כעיני מעלתו ורוממות אדוני המלך ולא יפתח עד שובו בפלש להיכלו ואחר כן יוציאו הכייר
ויקראו מה שימצא כתוב וכאשר תרצה תעשה עם עבדיך · ויאמר המלך להעשות כן ·
ויכתוב לפני המלך והסרים ואין מי שיכיט במה שכתב כי כן נוה לו המלך ויכרוך אותו תוך הבגד
וישלחהו בחתום בחתן כתוך מנדלו אז נתכה · ויוצן המלך לאמר לית כתעה ליהודי זה וישקר
בכתיבתו ולא ילמיכו דברין · ויבו המלך להרום דבר מה מקיר החומה שיעיר שער אחד
ויבא משם המלך הוא וחכשיו והחלכים עמו ויבקש לפדה המלך ואכשיו מן הארץ הפרזי וישמח
המלך על הפרכה שמחה גדולה · לאמר עתה כרחה את הפים ואת שיחו שם כחמכה רוחו ·
ואת חלומותיו ואת דבריו שם רוח לאחרית עמו · וילך המלך מפה ומפה תכה ובכה ובא יבא
ושוב כי לבו לדעת דברי האברכנכן שם בדקו יחדיו · לוחש הם דברי שיח ומה תלות כדבר
אחת הכללות · ויבא המלך מן הסדה להיכלו ויאמר לו המלך מה תאמר עתה אתה היהודי ·
ויאמר יבי אדוני המלך ויביאו הכייר החתו׳ וכרוכה פשר דבר ויבו המלך להכיאו ויפתחו אותו ויקראו
אותו ויכתוב כתוב המלך יהרום דבר מה מקיר החומה ובא משם ובא ממקום שיבא הוא ועבדיו
ההלכו אתו ויפלא המלך מאד ויקר הדבר בעיכי המלך והסרים העומדים לפניו ויען החכם ויאמר
למלך אדוני המלך עם היות האדם כחרבי בטבע ובא האפשר לא יפקד מידו הסדר המתוקן לא
יפתנה כי אם שידע הדבר מה שכנזר ויאמר ממנו אם לאפשר להאמר כי מי יוכל לתקן את אשר
עוותו הסדר הכו׳ אלא אם תהיה הגזרה על יושבי הארץ כדבר וחרב ותלחמה ותפישם ובזה ישבי
או תרב והרג ואכדן ודומיהם וידע החכם ויבדק ויחלט ועל זה לאמר שלחה בחכמתו החכמה תבנה
לחכם מעשרה שליטים אשר היו בעיר · ומספר עשרה רבו כו רבים עשרה אלו ויותר מעשרים
כמו ואלפו עשר בשים · ויחזיקו עשר בשים וכו׳ וכין תבין את אשר לפכיך; ורלה היך ידיעת
החכם לא הכריח כי האפשר ואלא שבחירתי אשר כיד המלך ועשה כרצונו · והיה כאמו שידע

לפי כי כח הפעל קיים והדברים עתיקים והכרי ותיקין ודי זה בדרוש הזה בקצור
הזה והוא"ת למען דמתיו ירחמו כתלות מתורתי ויקיים כמו מקרא שכתוב על עיכי
ותכניעה בתלות מתורתך למען יכן יהי רצון :

פרק כג כבר בארנו שהפעל או שתהיה בדרך חיוב או בדרך שלילה או בהיתה ורצון
זה יקלק על מה שנעשה בדרך שחוק והתול ושחוק הנערים וזה ליכא
בפעולת חכם וזה אין ליפקו לחל"ת ס"ן . ולפועל נעשה בכוונה ורצון לתכלית מה שיניע
לו ממנה תועלת מה . ואם כן איך יכרך לומר שהפעל יתיכוה לחיים מהחיים לומר לך
לומר להם שיעשו כך וכך או שלא יעשו כך חיוב או שלילה מכלי שיניע לו מזה תכלית ניכר לו
שהגיע לו מזה הכווני ונם לא לזולתו ותועלת לא כן מה נאמר בתורה ומכיתיה וחקותיה וכל
פעל יכוה בה במאמרו ובהעדר הסבה התכליתיית ניכר ידיעת מה שבהיה עליו . ונאמר
שפעולת כל פועל או שתהיה פעולתו בכוונה ורצון לתכלית מה שתהיה תפארת לעושה .
וזאת היא הפעולה היותר נאותה ומעולה שבפעולות כמו שכתבתי בפרקים הק דמיים .

וכפי הנראה לפום ריהטא כי אין לו תועלת בדבר זה כי אם נדקדק מה תתן לו ורבו
פעניך מה תעשה לו . ואמרו ז"ל מה מקפיד ליה למרי עלמא שיאכל האדם בשר חזיר חלב
ודם וזה עם היותו כלתי נראין לרואים . כאמר שלא יאכע אותו שתהיה בתוכת הקדוש ברוך הוא
ההורה לאכול תכליתיית אז לא . ואם היה לאכול תכליתיית הנה הוא חסר עד הגיעו לאותו
תכלית שיעדן לא היה . וכשיגיע ושלם בשלם חסרונו . ונם שיכול בו השיכוי מחסר
קודם שישלם פעולתו לשלם לאמר שבשלם ושניהם לא יבדקו בו חס ושלום . והנה התולדה
מזה ניכר לעין . וזה כל אחד שנים ואי אפשר שיהיה שנים שלשה התולדה אין לאחד
שלשה . ועוד שיחוייב שיהיה מניחות שלמותו תלוי בזולתו . וזה לי אפשר בחק האל
ית"ש כן זה שקר כי הוא"ת איכו נרוך לזולתו . ואין מניחותו תלוי בזולתו כי הוא מחוייב
המניחות והם נרוכים אליו . והוא יתברך איכו נרוך אליהם . ואם כן כל
הפעולות שנעשה כאין נגדו לשפע ותוהו נחשבו לו . והנה לפנים ירחה שאין שום תועלת
נאבק לו בזה . ולא שום תכלית כי אם לאמר זה תכליתו ואמר זה התכלית מה יהיה
תכליתו ולך זה לכלתי תכלית . דרך משל מה תכלית בריאת האדם שיחכם ויסכיל
כמוהכלות . ונאמר מה תכלית ההשכלה שיעבוד קונו כלב שלם . ומה תכלית
עבודת קונו שירש נן עדן ומה תכלית ירושתו נן עדן שיהיה קיים כנצח החיים ומה
תועלת היותו כך וכו' וילך לכלתי תכלית . ולא יתכן כזוי לך לאמר להם כי אם פועל
בכוונה ורצון ויחוייב שתהיה לו תכלית . ושלמות הפעל תזרה על שלמות הפועל . וכן
נהפך . התשובה בזה מה שהסיב הקדוש ברוך הוא על זה ואמר אמרתי עולם חסד יבנה
ותקרת חסד על השמים . ואחר היות העולם כנרך בחסד אם כן הסבה התכליתיית
לעשות חסד כאמרו דוד המלך עליו השלום חסד נצר עלינו ואמת ה' שיהיו נרוך לזולתו
קים ושלים ואם כן הסבה התכליתיית לעשות החסד הקודש עם מי שנזרה ידיעתו לעשות

עמו חסד . וכן כתוב בתלות שלם . שמו

חסדו והחסד שלין מקויים תועלת ונמול הוא חסד ואמת כמו שאמר יעקב ליוסף כמו ועשית עמדי
חסד ואמת ואמרו ז"ל החסד שעושים עם המתים הוא חסד של אמת שאינו מקויים ממכו נמול
וכפיוצא החסד לכו' הכה כשלמה הסבה התכליתית. כי לא יתקייב מתהיה הפעה
התכליתית ביית מיוחדת בו כשאמו כי פעמים רבים לא יהיה התכלית לתועלת הפועל עצמו.
כי הנה הכסף שיעשהו הנגר יהוה הפועל לא יהוייב שלקח על פי שיהיה התכלית לצאת ממנו.
שיסב הפועל עליו. ולפעמים שם יסב עליו יתקייב כשפעמי כמו כשעת שיעשה כסף
למלך. וכן מעשים בכל יום ויום שיבוה אדם רשום שר לו שלך לעשות פוכדק בארץ כיה
ומרכה כדי שיכתבו שמה עוכרי דרכים וגלים זהב מכים וכסף כמאזנים לבנות ולהכיה מעיכות
ולחפור כתרות שיתו החוכים שם הם וכמתם וכרכשם כל חייתם. ולפעמים יוסיב
שכשים ויכוכו עיר מכנר כדי שכשיחו שם העוכרים ושבים שיכבו לבטח.
ולפעמים יפקד המלך פקידים להוליכם ולהעבירם המקומות המסוכנים שיחמרו לותם מן
הלסטים וגלח יוזקו. והנה תכלית הפוכדק ומפעלו והמשכים שלו הוא לתכלית
שכשיבו שם העוכרים ושבים לח ירעבו ולח יכמלו ולח יכם שרב ושמם קור וחום קין וחורף.
ויבבו לבטח אין שטן ואין פגע רע. והנה ככל הפעולות הבו'אין לשום תועלת
למבוה כי אם עשית החסד שנזרה יהיעתו לעשות ולפעמים לח ירלמו המבוה ולח יבוח שם כימיו
כל ימי בחלולפעמים יפקד המלך פקידים עם אתי מספר לשמור הדרך הזוח וכדי שיחבלו שם
תמיד שיהיה להם טרף כביתם לעומדים הבו' שם ובוה המלך שהלוחים יתבו דבר קבוע
מהמשלות לו מזוללתם והוא למכם כדי שבדמי המכם הזוח יתפרנסו הפומדים. והעובר
על מבות המלך מומם נפשו ויבו ויכתבו לותו ביפוריו רעים כדת מה לעשות לעובר על מבות
המלך. והשומע לו ומקויים דברו ילך בטח ושלם ואין מחריד ושם הרעה בריבה
לכך ילוויתו עד הגיעו למקום שיסב בבטחה ושלום בחפצו. והנה זה מעשים בכל יום
בכל עבר ובכל פנה. ועתה ראה כמה מיבי חסדים בעשות לתכלית שנזרה יהיעתו לעשות
חסד לבד אין עוד מלבדו. וכן כתוב על החסד תחות לדם חסדו וראה שעם עשיית החסדים
הבו'בבו יוסיפו למי שלח יחות לקיים מה שכתוב עליו לאחר היותו תורח והבן. כי מדעי
המבח לו להריע למודד לימו מעלה ומוריד למלך ואין לו בזה לח תועלת ולח חסרון כי לעושם
הפלחה יתבוהו. וכך בדרך הקדום בריך הוא לת לת עולמו בתורת חסד.
ובדרך בו כל מיבי מנדים ומעדני עולם בעבור החסד ויבר שלדים לת החסד וכו' ויפח
בחפיו רוח חיים וחלק לו בכיכה בתורת חסד וחכיכה כדכתיב לחמרתי עולם חסד יבבה.
ורבה שלח יהיו כפויי טובה ופיכרו כי נבר עליבו חסדו ואמת ה' לעולם.
שלמתיותו הוא עבמיותו. ורוצה לומר לח שלפי שברוך הבועלם בחסד לימו ברוך שלין ואין לו
בו שום תועלת לעבמו כי אמת ה' לעולם מקוייב המציות ולימו ברוך לזולתו.
והוא חסדו נבר עליבו ואמת ה' כי פירוש לאמת קיים וכבחי כמו מימיו
כלמכים. יתד תקוע במקום כלמן. וכן כתוב כל הכתמה תהלל יה הללו יה:
ונזרה יהיעתו שכמו שהוא יתברך שמו לאמת. עלולין יהיו פועלי אמת שלח יבבו
לת תפקידים שלח על פי שהוא בתורת חסד. ובתיב ויהללו לאמת שם כבודך.

רעה מלך יהיו כפויי טובה שהיו מידה פחותה ורעה מאד וכמו שדרשו ז"ל על פסוק הנדתי היום
שליכי כפוי טובה ואמרו כידוע דשתית מכיה מיד לא תרמי כיה מכחא · וכתוב לא תתעב
מצרי כי גר היית בארצו ולא תהיה כפוי טובה שכבר היית מכאבי בארצו · וכאלה רבים
וככתובים · ולהיות האדם מדיני בטבע ועל כל פנים יבטרחו זה לזה ויוכלו עמוד
ויפעל זה מה שבריך גם כן לזולתו מן המלאכות והמזונות והכלים והבגדים ודומיהם שרבו
ומחלק להם לאדם מאחזי שיהיו ויקח הקטן שבכהן עם היותו ילד שעשועיו · וכך הלבב
מלך יתחלק להרוץ פרשים לאחד · ומהם שיהיה חמדן על תגורת כסף יפצע · וש
בהם שיכלי בצע ולזה יהוייב להיות להם מדריך לקומם המדיניות ולהניל עשוק מיד עושקו ·
וכאשר בחר לו יה ישראל למנולתו ולין טעם בדבון וכבודו רבומו · ובחר בהם לחכותם מחשק
בהם ויחוק על דרך השאלה ר"ל בשלין שייך בו חשק אלא בדרך השאלה לבחר תורה כלשון כ"ש חוייב
לתת להם כימום ודת מסודר כפדר אלדי שיתקייס מדיניותם כפדר שהוא · וזאת היתה סבת לך
לאמור להם והיניר והבווי הכל כדרך חסד כמו שהבחתי בשומרי הפוכדק והדרכים ולחזק בניותי
בהבנה בינייהם בוה להיות להם תורה אחת ומשפט אחד ודרך אחד לכלם ולרומם המלך הלבדיי
נתת לו את אשר לו ואת תור את האדם · וכח מעשיו הגיד לעמו והגידו את כבודו בגוים כי
כן נזדה ידיעתו שלא יהיו כפויי טובה · וכתיב ויכומו ה' אלהיהם לעשות את כל החקים האלה
· והחקים אין להם טעם כי גזרת מלך הם · וכזה יתפרשם שהוא מלכהם ומולך
עליהם ולדון למו כי הוא אלהיהם הוא מלכהם הוא לדין למו הוא שופטהם הוא מושיעם ויושיעם
בשמיר מבותיו ותקותיו לאשר נתן את אבותיהם והקי המלכות שלא ידעהו טיהם · וזה כי יהבבר
שיקבלהו השכל וגם כאשר ה' הבה יטב בעיני כל אדם ויאהבה לו ויסמע לו וידבוק לאחריו כי בכשפת
וגם כלתה נפשו להדמות לשכל עליון ולהשיג המופלא · ומחכם החקים השכל מקבל עליהם
ויהיו מקבלים לכן לאמר כי מלך גדול אבי לאמר ה' בבחות עשו גזרתיו בין שתרגזו או לא על כראשכם
· כי כתיב הם לא כיד חוקה וכזרוע נטויה וכחמה שפוכה אמלך עליכם · וכן כתב
רס"ג בפרשת חקת התורה ז"ל לפי שהשטן ואומות העולם מוכין את ישראל לומר מה המכוה הזאת
ומה טעם יש בה לפיכך כתב בה חקה גזרה היא מלפני אין לך רשות להרהר אחריה · ואשר
דבר מלך שלטון ומי יאמר לו מה תעשה · והנה הוא פרשיה תגבורת המשלה והאדנות
והמלוכה על עבדיו שיקייומו גזרותיו לא על פי שאין הדעת סובלתם לבלתי עבור מבוותיו · כי
גזרת מלך היא וכן תעשה · וזה מורה שמבוותיו הם בכוכה ורצון אחר שגזר לומר להעשות
· וכן מלאכיו מכרתיו עושה רבונו לקייים דברו פעולותיהם ברצון · וזה הוא דעת
תורתו הקדושה · כי הגלגלים מתנועעים בחשק · ואין חשק בכלי דעת · לך טוב
להשוק בדעת · וכן מלאכיו עושה דברו · וזהו החטת והוא דעת רבותינו גם כן
ומסכימים על זה · ומהם היות דעת התורה שפעולת המלאכים בכוונה ורצון · דכתיב
בפרשת וירא אלהי בעצין הבלת לוט · לאמר המלאך ללוט הרה המלט אל תשפה וכו'
והשיב לוט אליהם אל נא אדני וכו' הנה נשאתי פניך גם לדבר הזה לבלתי הפכי את העיר אשר
דברת · אשר המלט שמה וכו' ומלמוד המלאך גם לדבר הזה משמע שבבר בשא גם כן פניו

נדבר לחר׳ סכן מורה מלת נס׳ ויתכן שיהיה הכלת כביתיו ואמר לו עוד מי לך
פה וכו׳ וכן בערבית מצעטים לחר׳ נס׳ת למעהבעלי הסלוס הכה לחכמי שולח מלאך לפניך
לשמרך בדרך וכו׳ השמר מפניו ושמע בקולו לוחל תמר בו כי לא ישא לפשעכם כי שמי בקרבו ואי
כמו שפי׳ ן׳ עזרא שלא תמר על הלבנה שהוא מחירה יבדקו לכניך׳ ואם תאמר אין אור
ללבנה כי אם מהשמש אמת ויכיב׳ ואור השמש היא כלבנה ומחכו מחירה וזה כי שמי בקרבו
׳ וכחזור לענין ואומר כי לולי היה כחריו היה לו לומר כי לא אשא כי כן כתוב עליו׳ת
נשא עון ועובר על פשע שלח להיותו רבוכיו לחר׳ כי לא ישא׳ רובה לומר הוא לא ישא כי
הרבון בידו ועבד מלך מלך׳ ורצוי לחלוק לו כבוד׳ וכן בחדרים ביסוד על פשוק
ושבעים ימים מזקני בית ישראל וכו׳ לחר׳ לו הקב״ה למיכאל מיכאל סרסה לומתך לחר׳ לפניו
רבוכו על עולם דיים העוכים שבהם׳ לחר׳ לו לכי סורף לותם ואת הבוכים שבקשם מיד
ויאמר לל הימים לבוש הבדים ויבא לל כיסת לנגנל לל תחת לכרוב ומלא חפניך גחלי אש מבוכית
לכרוכים וזרוק על העיר וכו׳ וכתיב ויבא ויעמוד לצל המזבח׳ וישלח הכרוב את ידו מבוכית
הכרוכים לל הוא לחר׳ כיסת הכרוכים ויבא ויתן לל חבכי לבוש הבדים ויקח ויבא׳ לחר׳ רב
בהבא בר בוזא לחר׳ רבי שמעון חס דו לולמלא לא בקטבכו הנחלים מידוע לל כרוב לידו של נבריל
לא כסתייר משוכיהם של ישראל בדיד ופליט׳ וכתיב הבא הימים לבוש הבדים לחר׳ הקסת
במחניו מציב דבר לחר׳ עשיתי בכל לחר׳ רב כוותה׳ לחר׳ רב בלותה שעה תוכיחו לנבריל מלח ורי
הפרנוך ומיחוה שתין פולסי דכורף׳ לחמרי ליה לי לא עשדת לא עבדת׳ ואי עבדת
לחתיל לא עבדת כדפקדון׳ ועוד לי עבדת אין לך אין מציכין על הקלקלה׳ לחתיה
דוכיל לנרל דפרסאי ולוקמוה כדוכתיה ושמע כ״ת יום׳ והייכו דכתיב ושר מלך פרס עומד
לנגדי עשרים ואחד יום והנה מיכאל אחד מן השרים הרלשונים בא לעזרני ואני כותרתיו שם אצל
מלך פרס וכו׳ הבא לעשות בעמך לקבץ הנחלים ולחום על ישראל עוד מה שלא בכתוב ולקוסו
והוכיחוהו מאחיכתו תאורת עוניו׳ שלמח ים להם בחירם וענון׳ והבן לומרו לי לא
עבדת לא עבדת ואי עבדת לחתיל לא עבדת כדפקדון׳ ואל תאמין דבר חין מזה כי זה
הלחת ואל תעבה אל דהבים ושטי כזה והוא׳ת חכמים בעיניהם כי אין בפיהם בכוכה
ובחזור לענין׳ ולהורות שהעולם בנרא בחסד ובבא ושיהיה הלא׳ם מורבב מחומר
ובורה וחלק לו בניתה בחייתו בנ״ם חלדים׳ ואין נדיק בחרץ לשר יעשה טוב ולא יחטא
ובבא שלא ידח ממנו בידל בלא לו התשובה והוא שנזדה דעתו׳ על בך כי עשם התשובה חיבו ים
סיבדק עליהם שם בחיקה׳ לחתם נתן לו דרך להבינל לו מרעתו ולחתר לו ולולה ועשה בחשר
בותיך בדבתיב בזקריה שובו חלי נחם׳ה נבלות ושובה חלי׳ם׳ וקבה הלולה לבו התשובה
שבולה תועלתה בעין לפילו בח חבבים וזה כי הלבן המוסבת הבראל הפקרות בשרב מבלטים
ובלעז פייררה לוימן לם ישמחו לותה בעין הבזומים לו שבשלה לתוכם בחקיה תעשם פעולתה
ושבולתה וקיל הקורה חמיבייית לשר בה הייתה חה שהיתה כי הנ׳ מרחקים שבה שם חנורת התוחר
דיבה לומר חב רית תוחר הנשם וכן התשובה שבו חהרבוץ ישלום ושענול ודומיהם׳ ובעת
שימשו לותה בשוס בלחמור לפילו שידבקו לותה לל לבראל לל יפול בה פעולת החשבה׳
ולפילו שירחבו לותה בכל מימיהם לה יוציל ולל יוסיף כי לם שידבקו לות בחזון וישמח
לותה בדם תיש לזו תשוור לימי עלומיה כיום הוולדה׳ ורחיצתה ומשיחתה הוא תשובה׳

כן האדם אם יטמא ואטהר הכהן והיה תגדל מקדש לאלהיים כדבתיב עזוכותיכם היו
מבדילים ביניכם לבין לאלהיכם · ותהיה נפשו כעבה וכלה כטומאת הכידה ובורו טמא יקרא
לה · וכמו שהיתה בחולה כשיר הכוהנה וימשחוה כלעזור יחזור לה בורתה המיוייח למקומה
כימי קדם · כן האדם ירפון כמי ההרטה · וימשח בשמן הכהנה וירפוק ממנו כל
לכלוך והלכלה · מפעולת העוונות והטרפים והפשעים ויחזוק במעוז חלק חלוד ממכל ·
ויפסיד הכגדים הנוזלים ויהיה האדם בדק חזור חלוין · והאמונה והיושר מדיו
· ויעטה כמעיל תלבושת · ויסוך על ה׳ירמהו · והכבס תסוב על האלהיים
אשר נתנה ונפשה לאתכל · ועל כן יש לו לאדם להזהר שלא יחטא לה בכחי׳ל בהרהור ולא
בפועל ולא במחשבה ואם חטא יעשה תשובה וירפוק מדרכי המשובה ותעורר את האהבה ולה יקרא
אחבי כה · ואם לה תעשה למעשה תחת כי לא כה ויכוהו ויכתו לותה על חוכה ·
ולכן האיל ועשה תשובה · וזה הדרך לכו כה · והוא למען ראמיו ואם היו ידריכו
בעבודתו לעשות מצותיו לקיים תורתו ויזכו לחזות בנועם ה׳ ולבקר בהיכלו כל ימיהם אכדי לאמן :

פרק כר

כהשג את הסם יתברך לירחו ולחושבי שמו · ירחו לעשת
שהבלאה הנמוכה שלין אחריה הבלאה ירחו שתמנה בכח היותר
בכבד שבאדם · והוא הלכל · והכח הזה הנה כו יסיג המושכלות · והוא היכו
מעורב עמו · רוצה לומר שאיכו הזה עם החומר · ולכן לא יפסד בהפסדו · ובכח
הזה מסיג מציאות הבכללים והצורות הפשוטות וכה ידמה לבר מלדין בכד מה שבה ידמה ויתערב
האדם בדברים הלכלייס המושכלים · כפי מה שתשיג יד הלכלתו וכה יסיג סודות האלהיים
והבכללים ומצורות הפשוטות והבכללים מן החומר · והוא רחם ורחון על שאר הכחות
שבגוף בטבע כמו שהבנת הדברים האלהיים הם ערים וסגנים במעלה וכמוד וכן על כל הדברים
סיוסנו מלאר הכחות כמו שהוא מפורש ומבואר במאמר עשרי מספר המדות לחרמטו מפורש
בלאר הטב זער הם זער הם · וכן כדברי לכותיכו וחכמי דתכו · והחיות האמתי הוא
בזולת ההשגה המעולה הכו בדק ילין בה · והוא טוב לעצמו כפי השגתו · ורחוק
מיכחר שתהיה חיותו בו · כל חפץ חייס לרחות טוב · והבלאה הלחרוכה לאשר
לגולל מעלתה יקראו לה החומר הגמור והוא העיון בשכל · והחומר השלם והבלאה
השלאה אשר בשבורה כל הדברים הוא העיון · היכה פעולת העיון כדי שיהיה משכיל בפעל ·
והנה כה רמזו חרמטו לבני עבייכים הלחד שהוא מיוחס לכח הלדיו לאשר בחדם אשר שאר
הכחות מהכחות בשבילו כי זה כל האדם · והוא כח היריעה בעיון · והשני שלא
יסתפק עם היריעה לבדה · אבל ישתדל להשכיל בפעל העיון תמיד · וזה לשומו
בספר המדות מלאר עשר פרק שלשה עשירי זה לשומו · לאכם הפועל כפי השכל והלוי
מזיזותיו · הנה היו מוכן בכחר · וירחה שהוא אהוב אחר לשם יתברך שמו ·
כי אם אחכם קנת מחשבות האל יתברך שמו הוא על דברת בני אדם · כמו שבראה בחמת ·
היה מן הרחוי שיסתרו שם כדבר הבכחר שבהם · ובאשר דומה לאל יתברך שמו והנה הוא
השכל והרחוי הוא שיתגדל האל יתברך שמו לחוקבי השכל והמכללין פותו

לותי כמו לאוהביו · ולפיכך הענחתי עליהם · ולעשות טוב לאלה העושים כרצוני
והיפר · הבה לימו בלעתי בלי כי אלה הדברים ראויים לחכם · ולכן הכה זה לקחם לכל
מלך · והכה זה מחכם כדי שתמית הוא יותר מלומר עד כאן דברינו והכה לייחד לו פרק
לבדו כדי לפרק דברינו עם היותם מבוארים בעבי מוכנה מקדם וכדי שהיה זכר טוב בעשותו המלך
יפר בעבעו מקבל החכמה והוא כלות המוכן לכת בם · וכפניעו ללמוד ולדעת
החכמה היא מעלה עכית · ועל הלות ככתב וכרפסם בפאנר הוא פס · רופף לומר
נפסל וקרלות כמו שלמר והוא כלות לבתיכה עיניך הכהה · וזה מה שבן מצלה לחד
למעלה עכית · וכפכתחון ילחמו כעבות ת הלהכה והלומר והזיע להבין ולהפסיל
בעיניו כפעל ויקרב בעל הכית לל הלדים · לחלדים הלפכמיקה הכעל הכית והוא הפסל
והכבל המכוכה כפס לדים ועד פה יבל ולא יוסיף כי פס כיתו · ומי פחייו לאל הרייש
המעולים הפסליים הכה הוא חי קיים לדיים · והוא מלומר מלד כעיני לדים ותדים
הפנחת הפס יתברך שמו עליו כבכל המרוס כמרוס · וכני הפנחתו תדים הפנחתו עליו ·
ואת ההפכלה והעיון הכוהוא כהפכלתו כלדיית יהפעט מומרם כפכל ק דם הפכלתו
כהם · לם הם נריכים להפעטה · כי המפכיל לל הכלים במלאכת ההגין והלדקוק
ומעלת המדות לבד הלא היה סולם לעלות בנרם המעלות · וכן חכמת ההכהכה
והתפכורת פהם כלים לתכוכה · וכמו ההגיון פהוא כלי מייפר ומוכיח המחפכה פתעועת
כעיון · וכאלו הוא מפכל הפכל בהפפת התכליות · וכן הלדקוק פהוא כלי
לתקן הפפה ולהיפיר הלפון מהטעות והפגנה כבל אפר ימלא לו בעבר בעתיד בהווה בוזר
ובקבלה בהפתר בוכח בלדבר בעדו בבודד בפעל בהיבא לפכי נם לפלפי והמת לזה ·
ואלה הם כלים כפולם לעלות בתעלות · ודע כי המפכלות יחלקו לפכי מיכים הלחד פלא
יפכל בהם מבד עצמם לבד לבל מעורכים עם כעלי הפלמות כי הם דכריס נריכים פלין ·
והפפר כעל הפלמות יפפר הפלמות להיות המפכלות ההם מעורכים עמו ·
למכם מה פיכו מעורב עם כעל הפלמות לבל הוא נחבא כעצמו ויודע לעצמו כמה הוא
הכה זה לא יפפר ויפלר קיים כבחי וחי לעולם כמו שבלר בכבחיות העולם בפרק מ"ה וחלוי
פיבחר הלדם החיים הללו ופיהיים בהם חייותם ויד · וכתב מורנו כרב במלמרו הבכבד
בפרק רלשון מחלק רלשון זה לפזכו וכלפר ייחד הלדם בעבין שהוא כו' וכפלא כו' מלך · מה
פלין כן בדבר מן הבחבלות תחת גלגל היה והוא ההפנה הפכלית לפר לא יפתוש בה חוש ולא
מעשה נוף לא כיד ולא כרגל ולא בכלי הנוף ידלה לותה · פי לפותה ההפנה בהפנת הלל יתברך
לפלר ליכה בכלי · ואם ליכו דמיון בחמת · לבל לברלה מן הדעת תחילה · ובלמר בלדם מבני
זה העבין ר"ל מבני הפכל הלדני המדובק בו שהוא בפלם לדים וכדמותו לא בהפם יתברך נוף
פיהיה בעל תמונה · וכתב הרב"ן פם טוב לל בפרוש זה המלמר לל בלמר בלדם מבני זה העבין
מבני הפכל המדובק בו שהוא בפלם לדים · והרבון בוה לחד מן דברים הו מבני המצין פהוא
הכח וההכרה פליכה נוף ולא כח בנוף · לו מבני הפכל לפר בפעל והוא ההפנה · לו מבני הפכל
הבקבה בלדם · והוא הפכל הבלבל · לפר לחר הבבת רוב המוכלות הטבעיות פהם כלי לפלימת
· ודוב הלדיות יתייחד הלדם יותפה מתוכלין בו כלם הפכל הבלבל · ויעלה הלדם לותת
המדרגה לפר ישכיל הדברים כיהיעה לפר לבן בלמר שהוא בפלם שהים וכדמותו עד כאן דברינו ·

והלמית כי מה שכיון בו הרב הוא זה המין הלחרון מן ההסנקה · ויובן למור ההסכלת הלדיות
שלינה מתורכת עם נעל ההסכלה כמו שיתבאר לכל הוא דבר מוסכל עומד בעצמו · והבן
זה ודעהו כי זה ההסכל ככתי וקיים והוא כלתי הווה ולא נכפסד וזהו למרם לל נדול מעשה הנדיקים
סמדמים נורה ליוכדה ועל ה הסכלה הזאת כלמר בו נעשה לדם בעלמו כלמותו לא בעבור
הפלמית הרלשון יהלמעצ · רק בעבור זה הפלמות הלחרון ודעהו · ותכנל מהלטעלות
ומהעלילות מעשל לו עליך הכרי לב · כי זה תכלית הלדם והפלחתו · ולפי שכוונת
מעשה כרלשית היתה לעשות זה הלים הפלם כמו שכתבנו · והיה כרלה מפעטי הכתובים
הפך זה נא מורנו הרב מורה נדק להתיר ספק זה כמו שתרלה במקומו · ובפרק כ כתב לל
כפסכל לשר הפציע הבורל על הלדם והוא פלמותו הלחרון · הוא לשר הניע ללדם קודם מהותו
וכפכילו כלמר שדבר עמו ובזהו שהוא נפלם ללדים ובלמותו · ונפללו דבר לתו ובזה לותו
כמו שלמר ויהי ה ללדים · ולא תהיה הבזלה לבהמות ולא למי שלין לו פכל וכו · והרבון בזה
כי הלדם כבר היה כפכל בכלל הוא פומרו בן הלדם היה כלשר ממנו וכו והיה דומה לליו נבר מה
והוא הפכל הכלמר עליו כדמותנו ונפללו הניע לבזלה פילבר לתו על יד למבעי · והבזלה
לל תהיה לבהמות ולא למי שהוא עם הפלמות הרלשון והוא נכח · וכמו שכתב ע ה שלין
הבדל פיבזה לים מכם או פיבזה נמל או נפרדע · יעויין שם · וכתב בחלק נ פרק
יז ל ההסנחה כמשכת לשר הפכל ומדובק בו מפני שההסנחה למכם תהיה ממשכיל ולשר הוא
פכל פלם פלמות אין לקריו פלמות · שם כן כל מי פבזבק בו בו דבר מן הפשפ הזה כפי
מה פיפינהו מן הפכל יפינהו מן ההסנחה:

פרק כה פעל הבבדל יכוזה תמיד בשם שפע על נד ההלמות בעין המים לשר יפציע
מכל נד ואין לו נד מיוחד פימשך ממנו או ימשיך לוולתו כי לי בשם אבל הוא
נוצע מכל הבדלים פירוה הקרובים והרחוקים ממנו תמיד · כן זה הפכל לל יניע כחו
לוולתו מכל מיוחד ולא על דוחק מיוחד ולא עת בלתי עת אבל פועל תמיד · לבל מי פיזדמן
לקבל יקבל הפעל הזה הבאה על התמידות לשר יכ בה בשם שפע · וכן כתב הרמב ם ז ל
במאמרו הככבד מ ה חלק ב פרק יב והלריך בזה יעויין שם ולאמר עוד בשר הבו זה השם ר ל שם
השפע בשר התירו בו לשון הבנרי ללמר על הבורל נם כן מפני הדמיון בעין המים השופעי ולאמרו
שהעולם נתקדם משפע הבורל והוא המפציע עליו ועל בל מה שיתחדש בו · וכן יאמר
שהוא השפיע על הבבזלים · והבינן בזה להודיע שבל אלו הפעולות הבפעלות מפעל בבלל
תקרל פעולתו שפע · ועבין מלת שפע ענינו רבוי אמר הבתוב בי שפע ימים יבקו ·
שפעת נמלים תבסך · שפעת מים תבסך · משפעת סוסיו בולם ענין רבוי · והבין
שפעולתו ברבוי בל בי בולת ובלי מביעה ממנו בי אם מנד המקבל · ולפי שלא אבזלו שם יותר
בולת להדמות לפעולת הבבדל בלה ומתקבל בזה בימהו בו · ועבין הסנחה ר ל הבתוב
בהתבוננות בדבר בדבתיב מאבון זבתו הסניח לל בל יושבי הלרן · רומיך לליך ישניחו שיך
יתבוננו ורומיהם והוא כמו ההסקיפה בדבתיב הסקיפה מעינן קדסך מן השמים ובדך לת נחלך
ישראל · ובדל משמים בסקף נם ה יתן הטוב והיה הסנחה והניבה · וההסקפה תלמר
על הענוד נמקום נבוה ובותה ומביע · והוא בסקף למביטים עליו והק בה מסקיף ולהיבו סקף

וכן ויצחק אהב את עשו כי ציד בפיו והוא רוצה את יצחק ורבקה את יעקב והם לוקים
רוחים אותו וכהם קפצתו התכונן ורצה מרכבה היא עשתו. וכן כתיב וצדקך כנחל איתן
שהיא היתה רוצה לותם והם לוקים אותה עד שקרב יהו"ה אל הנער והתבוננה להבין עכמה
נאצתה ודבריה. והרבון נעבייכו שיפניע על מי מיקרב להשכיל ויכין לבו לדעת
השכלים הנכדלים והבדורת המושכלות ואת הקדש והקריב אליו. וכן אמר שלמה המלך
על ישמעאל כי אם לבינה תקרא לתבונה תתן קולך. אם תבקשנה ככסף וכמטמונים
תחפשנה כחקירה הרחוים לבקש החמת. ואמר שהפחד המתקדם מהשעולה הזאת
היא שהו תבין יראת ה' ודעת אלהים תמצא וכבר ידעת שיתוף אלהים שיאמר נם כן על המלאכים
והם השכלים הנכדלים. וכן כתיב אלהי הים אלהים ויהוה כחלדים. ואמר אז תבין יראת
ה'. ורוצה לומר שכשיגיע עוכם רוממותו וגודל מעלתו אשר לא תוסג לזולתו ושנבר עליהם
שפדו בכל יום ויום יראה ודעה יבא בו למרוד בדברו ולעשות דבר שלא כרצונו. ויכול
וידע שהוא הבותן לו כח לעשות חייל לבקוח עיניו ולפקוח לבו להשיג מה שהוא עליו להשתדל
להשיג. וכשיתעורר מעצמו לבקש את החכוכה יפניח ויפציע עליו מהכמתו כי ה' יתן
חכמה. ואל יעלה על דעתך שהדברים שהם תלויים בנבוה מעל נבוה שכמוהו מלהשיגם
וזה כי המושכלות הם כנורות הפשוטות והשכלים הנכדלים והדבר קשה. ונם מכך שלא
תוסק הידיעה בהם מעצמים עצמיים שבידיעת עצמותם יודע מהותם. אך דע כחלמי שהם
תחשוק לחפש החכמה ככסף וכמטמונים תחפשנה ותתן לבך להבין דבר מתוך דבר והם למרי
ביכה ובקשתך אותה תהיה בחשק ובכוסף כמו שיבקש החוסק להשיג לחשוקתו שהתדלותו בכל
לב ובכל כפש אז תבין יראת ה' ויניע לידך הדרוש וכ"ש ואמרו אז תבין והרבון בזה לינע שהתדלו'
כמרן לבקש כל ההקדמות הנדרקות והמפורסמות והמסופקות הכמבוות בדרוש אשר אתה חפץ
לדעתו ויקור פעליו פרטיו וכללו. ואל תחמין בשוח בתעה כי שוח תהיה תמורתו בהקדמות
לקוחות מפי הסמוך לו שכאמרו לפוח ריבטה בתחילת הסיפור רק את תקור בעכין מרפק ועד סוף
אז תשיג האמת בהכנתך ותשלם התקירה בנפשך הכשף וחפוש המטמון אז תבין יראת ה' ואיתר
זה כביכה שכן כתיב אז תבין ובמקום אחר אמר יראת ה' סור מרע וזה כאמר על מעלת המדות
שבהם תיפד יראת ה'. וכן אמר רשית חכמה יראת ה' שהוא מעלת המדות הוא שאמר
שכל טוב לכל עושיהם כי יכלכל דבריו כמשפט כי לעולם לא ימוט וכה יפיע מעלת השכל
הנקנה. ויהיה בכבוד המרום במרום ותהיה תהילתו עומדת לעד בכבוד המרום במרום.
והרבון שקודם ישתדל להיות שלם במעלת המדות וזה לא יהיה לו לא מעיק ולא
מניק ולא מעכב על ידו מלהשיג ולהבין כמושכלות הנשפעים מאתו וידע כי מאתו השפעתם
וירוץ לבקשו מאד כדכתיב כי עמך המקור במעך תורץ רוכה לומר שאף על פי שכל
הפעולות המתהוות בעולם השפל הם ממשטר הכוכבים. כי הקדוש ברוך הוא כתן ממשלה
לעליונים להיות על פיהם כל ריב וכל נגע וכן שכתב שמחות ורוב טוב למכוחות.
עם כל זה אין לאדם לסלוח כי אין המלאכה בידם ונזרה ידיעתו וזה כן יאמרו כני אדם בלבם
אם יחטא איש לאיש ופללו אלהים ואם לה' יחטא איש יתפייסנו לכו המלאכים ויבקו עוכיכו לזה
לומר כי עמך המליצה ולא אם זולתך כי אין בהם כח למלוח והאלהים עשה שיראו מלפניו וזה
למען תורץ. וע' עזרץ כתב כי עמך המליצה ויש לך למלוח למען תורץ. וירוץ עם שהם

אדם לא תכלם ירמיהו אלהינו כי נגדנו ויוסיפו לחטוא והרשע יוסיף רשע. וכתיב ירמיה ה' שכלת לא
גלה ינלון ודרך רע ופי תהפכת שכלתי והן כל זה יפעל מעלות המדו'. והשית נקד' מירא יוכילו
מי לאורך. היה מורלכם ר"ל יש לכם לירא מאתו. ולא יוצלם יה כי אם במעלת המדות כי בזולתם
התלוות הנופכיות לא ירפהו לעשות טוב. וכל דבר מופלג כאכין מה. יאמר כאבדו שים לו מורא
ובי היה מורא. וכן אמ' בחיות ינוכה להם וידוע שהנוכה הנלאמ' בחיות הוא נוכה מעלה
כאמר פלו למעלה מפלו ר"ל למעלה ממעלתו ומדרגתו. וכל דבר מופלג כדבר מה. יקר כפלח
ומורא לירלתם ממנו נהפלנם. שמהפלנת ניכהם במעלה היה להם ירלה. וכן לאמרה לעמ מכות
על מלאך ומרלתו כמרלה מלאך הפלדים מורא מאד. כמרלה שכבר מודע כיחזקיהל ובניהל
ירלו ויאמר מה מורא המקום הזה להפלנת ההשפעה. המו'ן כמדבר הגדול והמורא כתם
סרף ועקרב וכמקון לפר לין מים וכו' ומורלות לאלהיך מפני עשר לפר פדיה לך ממכרים נויס
ולגליו. והם הפלנת הנפש' כדכתיב והכתי כל בכר וכו' וככל אלהי הכרים אעשה שפטים
כדי לפדות עמו ושפר הנפש והכפלה את מעשה להם עד בוחם על מרכם והזו ומורלות לאלהיך
וכן העם הרחוק לפר לא ידע כזו ולא יכירו וירלו מאתו כלומרם שיכיל עליו כי לא ידע טבעו
לאמר מעם מורא על פרן מורלה. הקרח הכרלו לם כן כל עם כירלו מו: לג במורא. וכן
כאמר נפש"ת בהפלינו נפלא ותיו מורא תהילות עושה פלא. על תעורן מפכיהם כי ה' לדיהו
נקרבך אל נדול ומורא. ולכן נפ כן יש לירלה מאתו בהפלנה במאד מאד והעולה כידיכו
פכל מקום שיכיל ירלת"ה עם לעין ביכה אי מכמה רנה בזה שיכיכו כשפעליו של תמים דעי' וירל
פ"ותו מהפלנת מעלתו ורוממו תי ובהתקרכם אליו יפפיע עליהם טובו. וכזולתם הוא במעלת
המדות ורוב מכות לא תעשה כלולים במעלת המדות ונקנת ממנות עשה. ככד את לכיך ואת
אמך. לא תרצח. לא תנלף. לא תגנוב. לא תענה. לא תחמוד. לא תתאוה. לא
תשכח את לחיך. לא תקוב. ולא תטוור. לא תתעב אדומי. ורבו כמו רבו וכתוב וירלת
מאלהיך וכן כתוב ויאמר לאדם הן ירלת ה' היא חכמה להרין במעשליו. ולירלה מאתו
. וסוף מרע ניכה להרין דבר מתוך דבר ולד צעת מה ילד יום כאמרם רזל אירלה היא חכם הרחוה
את הנולד. וכן כתוב חכם ירלה רעה ויסתר וכו' למכם לירך היא הפנחת הפית בעולמו ככר זכרהו
אלהי שכי סרי נבלות יסרל הלכל"ב בספר אלחמו'ה ואהר"מכם במאמרו הנכבד חלק נ' פרק י"ז
ומ"ש שים נוה ה' דעות ולכולם בפס יקרל ואחר שהזכיר' ספר בפנחם ואמר ואין רלוי לכלי לנב ת
ר' מאכסי הפלם כתות כהפנחה כי כל מ"ש הכרח נדול למה שיאמר מרפטו נמשך אחר הרחוה
מוטנע המניות. וכת הפתעריחה נרחו מליהם לפ"ת פכלו בפו' דבר. ולא יתכן לפלם שיאמר
פידע זה הפרט לו זה החלק וכל דבר אחר זולתו והתשיבו הרי תקות ההם מי' הנזכרי' בפר' יו
שזה המאמר הנז' ר"ל ממאמרו הנכבד מ"ה ובכלום. וכת המעתזילה נ"כ נרחו מליהם לו"ת שול
ואין ונם לא יפר לפלם להכחים הפכל הכרח עם הלל' עד שיאמרו שהכחנת מי שאין חטח עליו
אין עולבה. פי' כי יש יסורין בלא עון. וגם יהא יפר לפלם נ"כ שיהיה עליהות הנביאים כולם
ונתיבת התורה בלא ענין מוכל. ונתחייב להם מה שנתחייב להם מן הכתירה. ובכלו נ"כ מה
שכללו מן הרחקות ההם הכתובים בפרק הכז' ודי לך שאמרה לך מקום תחנותם ואין צורך
להעתיקם פה כעם שנית. ומי שירנה לבקש ילך אל מי שעדו ויאמנך כתוב כי אחר שכדפם כיל
כל אדם יסתום. ואמנם הפני דעות הקדמות אמר שהפסר דעת חכמי תורתנו. וה כ' דעתו

שמוכיר כאחריכה ומה שמלמיין הוא זל בענין ההפגרה ורבוני כזה לבאר ולבאן שדעת מוריכו הרם
דרך יפר ודרך הקדם יאמר לה ותורת אמת היקה בפיהו שכן כתוב בתלים בפרים מוכן פגעתו
הפגיש אל כל יוסבי האדון שיורה שהפגרתו בבעלי קיום דרך כלל שהוא מפגיש באיכיכם לקיום
המין לבד בלומרו אל כל יוסבי האדון דרך כלל . והאדם הפגרתו בהם בפרטות וכן הוא
אומר היוב ד יקד לבם האבין אל כל מעשיהם ור"ל אמר שבראו בני אדם בנלמו שהוא בלם אלהים
אלף אלהי ממעל כי הלב הוא השכלי לבלם כתן לב לדעת . והכה אמר הכתוב וייבר
ה' אלהים את האדם עפר מן האדמה וזה חומר גופו ומתכונתו ומתביעתו . ואמר ויפח בנקבין
בשמת חיים ויכבר יד עת שמלת בשמת מתייהם לאל"ת כדכתיב בקיוב מבשמת אל יאמן קדם .
ובשמת מי יבלה ממך רוכה לומר דבר מי . כי הדבור בנשימה . ובשמת שדי תביכם .
ובשמת שדי תשייכי יכן רבים והכה אומרו ויפח בקפיו בשמת חיים והיל הבורה המיכיית שבאדם
והוא ויהי האדם לבפש קיה בתרגומו לרוח ממללא . והוא ובשמת שדי תשייכי שהרבין בלומרו
ויהי האדם לבפש חיה שהיה מסכיל כי החיות שבו היה קיומדבר . כבר בלמר ויפח בקפיו
בשמת חיים לומכם ויהי האדם לבפש חיה רוכה לומר בפש משכלת . וזה הוא ובשמת שדי
תביכם . ויבר יקד לבפש בעלי שכל בחיליים כי בן יסד המלך מלכו על עולם שתה הפעולת
האדם בדבון . עם כל זה הוא מבין על כל מעשיהם בפרטות כי מלת כל בור מקיף מבניל
. כי לו לומר על מעשיהם היה משפט כותר ודיבו כדין המשפט החלקי כי לומרבו האדם
כותב ר"ל חלק בן האדם כותב כי כן דיבו בחלקי לומכם בענת שיומר כל הבה הוא מוקף חומה ולא
ידח ממבו כידח וזה בדור שם כן לומרו על כל מעשיהם . רוכה לומר בפרטות וזה הכך מה שפירש
הר"בבן זל בספרו מלחמות ה' כמו שכתבתי בשמו בפרק שעבר שכתב בפרק ו' מלומר ו' מספרו
הבו ונתה לזכור דעת מוריבו הרב הרמ"ם זל לומר זל לולם ההפגרה האלדית לפי דעתי ולפי
מה שלחני רוחה היא כמשכת לומר השפע ההוא השכלי עד שפע בעל שכל . ונגלה לו בל מה שהוא
גלוי לבעל שכל הוא לומר התשכרה חלין ההפגרה האלדית . ושערה לופעולותיו על בך הנפול
והעוכם . לומכם שם טבעה השפיכה בים וכל מה שבתוכה . לו שכפל הגג על מי שבבית
שם היה בחקרה נמוד . לו היה בילת האכשים בשפיכה לו שבת האלהים בבית באקדש .
חין זה לפי דעתכו . לבבל בראן אלדים לפי מדת הדין באשפטו ולומר לא יניע דעתיכו .
לידע שדרש וכו' יעויין שם . והכה זה כפי מה שידקה חן האומתק . והאוסכל . וכבר
הבילו מוריבו הרב ז"ל דקיות בדורות לחזק דבריו חן הכתובים ולבבר שדעת האלהית והנדק .
וכדקם לו שמה שלומר ז"ל בלילים שלומר בעלי קיום . הבאין בשם בשם שדקה לרשעו
בחין שפק . ומפני זה היקה שהיטתם מותרת . וגם כתלה בשהיטתם מכוה . וגם
אכוה בו והותר להשתמש בהם לתועלתבו בכל אשר בדבה . והכה הפגרת השם"ם בשם היל
הפגרה מיבייית לא לילייית בהבימו לבל חין וחין בדוחוזבו ההבדחי חלין בדרך בלם לומכם לילכם
חוסגרים בלילים בשמלר שרשעו . וכשלאר חבקוק הבביל עליו השלום בלומר
דקה מתגדרת בבוכך בלומר על העולם ורוב הרינו בבי אדם . לומר ה' אלדים מה זה
בלגו בעזבו בבי אדם מהפגרה ובעשו הפקר בלילו חין ההפגרה בלילים
לבלת בבחן
לבבת יובל ותעשה אדם בדן . היש בדמם לא תוסל בו בבי בלו בבבם הושלה וגו' ולבה השבי
חין שם

ומזה מסר על לב כי הדנים כל בני אדם רגיל לנהוג לזולתם ולפי שעלו כל המין בחכמה. ופן
ראוי לומר שנתן על זה סימנים ליתן לדין בלתי שלימנו על גר ההקש כי לפי על העונש ופעל
פעמיהם התקיימו כל מה שנתן עליהם. לאחר ה' למספר שמותו וכוח להוכיח יסדתו.
ולזכור בשלמי בעלי חיים שהשגחה מניחים לכל ובעת שישלחו קצתם לקיום המין דין.

פרק כו לאחר היות ההשגחה מיוחד בלתי מין האנושי לבד דרך פרט בלתי שיעור
מספר בעלי חיים שלין השגחה נהם כי אם כמין כלאמור. וכבר
נודע שלין חוק לשכל מין נמנה. כי האין כולל בלתי שיפים כי הוא כאחד על רבים מתחלפים
במספר זולת העצמות. ודרך משל בלבוש שהוא קי מדבר ולקחו נורת לים לאחד העצמותיות
הכמוכלת כרלונן לבד. חון מהמקריים שבושהם יבדל ממה שיתחתף עמו במינו כלונך
שיהיה לרוך או קצר או לבן או שחור או יפה או מכוער או שמן או רזה ודומה לשלו המקריים
הנשוים על ענין רלונן הנו. והנה הלבוש יתחלף מסוגף לדברים רבים וכשיפיטהו השכל
דוגמה לומר מהות הלבוש יתחלף מופשט מן המקריים יהיה הכלל על כל לישי המין. וזה ימנע
בשכל. כי חון לשכל לא ימנע לישים מבלי מקריים מיוחדים נהם שלעולם לא יהוה רלונן
לבמעון ולא לזולתו מלישי המין בתוקריו ולישיותו ומקריו המיוחדים בוכי כל לאחד מיוחד
במקריו ומזן דבר שיתחפש נמין כי אם השכל בפשוט הלבושיות שבהם והיו לאחד. וכן בכל
לישים ומיני הבעלי חיים. ולכן לאמר לרשטו שלא לא יתבלו הלישים. לא ימנע
הפונים והמינים אם כן הכוללים מבלשותם בלישים ומזן להם מבלשות בעצמם ולאחר שהתבלו
בלי ספק שלזן מין נמנה חון לשכל. וכל נמנה חון לשכל לאמת הוא לים או לישים.
וכשמודע זה יהיה נודע נם כן שהספע הללי הנמנה מודבק במין האדם דוגה לומר כל
הלבושי לאמת הוא שנמנה לו מין השכלים הלבושיים והיה הוא שהספיע על רלונן וכן ענין בלני
ויהוה וזולתם מלישי בני אדם כי הספיע הוא מספיע בלישי המין. וכל לישים ולים מלישי
בני אדם מישיג מהספע ההוא חלק יותר כפי הכנת הומרי וכפי התעבקו בלמוד תהיה הנ נחה
בו יותר נהכרח כי נתחזק העצות. ויש לדעת כי כפי הכנת טבע האדם נתחילת הנער לא
יקבל הספע הללי שהוא נורתו רוגה לומר שהשכל יותר ממה שיקבל הכלתי מוכן. וכן
כתוב כירמיהו עליו השלום נטרם אצרך בבטן ידעתיך ובטרם תצא מרחם הקדשתיך כבי לנוים
נתתיך. רוגה לומר שבעת ההריון נזר לתת לו טבע מוכן לקבל הספע הללי וכן בטרם
ייצא מרחם שהוא עת הלדה הקדישי והכינו וכתן לו הומר שכון לקבל הספע הללי לאמר בו בתכו
להיות נביא לנוים. ובחזור לעניין ולאחר שקבל הספע בעת הלדה כפי עת שהולדו בעת
בתתו מרחם לאמו. נם בעת זריקת הזרע נרחם לאמו כפי מה שיהייבו מבטרי הכוכבים
שבעצות ההם הכוי יהיה שכלו והשכלתו. ולם יחזיק העצות בעיון בלמוד והתעסקו במוסכל
והפרדו מהבלי העולם ההולכים בחשך ולא יגביר התלוות הנופניות תהיה בו ההשגחה יותר
בספע בפלגה מספיר לישי מין האדם. וזה כמו שקדם שההשגחה היא בפי השכל. ולם כן
יחוייב שלא תהיה ההשגחה הללית בלישי בני אדם שוים כי לם בפי שכלם ולמודם והשכלתם
במוסכלות ויתרון הלוי מין החשך שישלם בהם. ובפי השכל והידעה תהיה הספעת הללית
דבק בו והספעת עליו ביותר כי בפי הנשגתו למוסכלות תהיה ההשגחה בו. ויתחייב מזה

שתהיה ההנחת הטם ית בככיחים רבה ועצומה מאד וכפי מדרג טם בכבודה שהיה ההנחתם נ"כ
וכפי הטפע הכפעב כהם יסדרות עבמם וולתם נסדור ככין וכפלה בחופן סיהיו
נשמרים ממקרה וכנע׳ וכפעב הזה ידעו העתידות מטוב ועדרע אפר יפטר לה׳תרחק
מהם ויקרבו אל העוב׳ כמעשה מלך ארם עם יקודם כן אחאב מלך ישראל בכתוב ויוצן
אל עבדיו לאמר אל מקום פלוני תלמוכי תחנותי ויפלח ים החלדים וכו׳ השמר מעבר
המקום הזה כי טם ארם כחתים וכו׳ והזהירו וכשמר טם לא אחת ולא טתים כמלכים כ׳מי ו׳
וזה תכלית מעלת האדם בזה העולם כפי ההנחה הכפלאה הכנ׳ כאופן סיקיו נשמרים ויזכו
לחזות בכוטם ה׳ ולבקר בהכלו׳ והנה הרב מורה נדיק הכיח בזה גם כן דעת הפלסופים
וכתב זל וכבר זכרו הפלסופים גם כן זה העכין׳ אמר ואמכם מי ים לכם יכולת להעתיק בפעותיהם ממדה אל מדה טם יאפר
אמר ארמטו׳ אמר לפלטין כהם שההנחת הטם ית עליהם יותר׳ ואחי כפלאתי ימורכו הרב הפלח ופלח
כי הנה מה שאמר הרב שהוא דעתו כמו שאמר אולם שההנחה החלדית לפי דעתי כפי מה שחכי
ר וזה וכי׳ כמו שכתבתי בפרק שקדם לזה הוא בענמו דעת ארמטו בעצמו ומפורש יותר מדברי
במאמר עשירי מספר המדות ולפי זה יתיסהו לענמו׳ וצוה לפי עזה המלאך הרשעין נדול
ופר הפלסופים המלאך דעת לעם להכיח רעים מדבריו והלך לבוש ולהכיח רעים מדברי תבוכבר
על פרעה׳ והנה תפע עליו׳ וה נם כן הרב רבי טם טוב ן׳ טם טוב וכפלח ממורכו הרב
הפלח ופלח לאמר לפי הכיח דברי המלאך הטני ולח הכיח רעים מזמלאך הרשעין המתעיל
החכמות במה שאמר במאמר עשירי מספר המדות וזל לאמכם הפועל כפי הטכל ולפי מזימותי ו
הנה הוא מוכן בתכלית הטוב וירחה קהות לטוב מאד לפלית׳ כי לאמכם מן הרחוק לטמוע
להם בלבר הנכחר ולפר הוא רבוי מאד לפלית׳ וזה לאמכם הוא הטכל׳ ולקוי לפית
לנמול טוב לאוהבי השכל ומכבדים קומתו כמו לאוהביו ולטים ההנחתו ע׳ם ולעטית טוב לחלה
העושים טוב ויפר עד כפן ל"ט׳ וכתב הר"ט כי לאחר היות דעת הרב כדעת ארמטו
לפ תפות ולפ יותר למה לפ הכיח רעים ממכו רוצה לומר שכתכתם על שמו׳ אמר ואמכם
היות דעת הרב כדעת ארמטו בהנחת כי הרב אמר כי ההנחה כפי הטכל וכן אמר ארמטו כי
העושל לפי הטכל וזה מזימ תיו רוצה לומר שיכחל מהכלי העולם ויעסוק כל ימיו לדעת את הטם
ית כי זה הוא התכלית הנה הים הזה מוכן לכל הקבריס היותר נדולי הערך מכל אאר האכטים
והטם רעוי שיהכה לזה הקים ורעוי לטם ית שיהיה נומל טוב לאוהבי השכל ומכבדין קומתו כמו
לאוהביו ולטים ההנחתו עליהם ולהניאם מן המקריס ולנמול לטם טוב לעושים טוב ויפר עכ"ל
ארמטו׳ אמר עוד להעיר על מורכו הרב ויותר נפלא מזה שאמר כשמו דבר נפלא אמרו
מעולם׳ כי הרב אמר כטם ארמטו כי הל ית כלתה ההנחתו כנלנל הירח ואין ההנחתו נלח
בקיום המין לפ בחיים כלל׳ והנה כזה האמר כתב שהטם ית יפניע בחכמים איתן לטם
שכר טוב ויפלם לטם שכר טוב לעושים הטוב ולעושלים יפר׳ ויתכן שהאמר ההוא
אנלו כתוב בין ספרין׳ אמי ארבה להאציל עליו׳ ויחשב הרב שאמרו ארמטו כפי מה
שקומרים עליו כפי הפרסים׳ ואה שכתב הוא בספר החכמה הוא על דרך הלמת׳
וה מה שאמר מורכו הרב בטם ארמטו יהיה כפי מה שהניחו האפרסים מתכו ומעולם לפ אמרו
ארמטו ולפ במנך בספר מפקר׳ ולפ כוולתו׳ שאמר דבר בוש שהכתה ההנחתו כנלנל

פירש לכל אחד מן הנמצאים קבל מהשלמות כפי מה שיאות לו לכל אחד ואחד
ואמר שיאות כאן לדון לאחד ויאבדו לו ככי הורין ועבדים הנני הורין יקבלו מהטוב כפי
מה שנטבעם לקבל והעבדים יקבלו כפי מה שיאות להם לקבל כי העבד לא יוכל לפעול
פעולת הבני חורין והמשל הזה כי כן הש"ת ברא העולם והשכלים הנבדלים הנמשלים
לחמשיים קבלו מהטוב ומן השלמות כפי טבעם לקבל והם הבני חורין וזה העולם
התחתון קבל מה שהשלמות כמו מה שיקבלו העבדים ולכן היו העליונים חיים וכתיים
והתחתונים מתים וכן אמר הכתוב והארץ היתה תהו ובהו ותהום על דוש חלקה וכן שיתף
בברואים הרבה פרשה כ' כי אהבו אמר משל למלך שקנה לו כ' עבדים וכו' אמרה העליונים
והתחתונים בכולן בכת אחת העליונים כוחים מזיו השכיבה והתחתונים שם שיכים יגעים שיכם
לכלים וכו' והרבון בזה שהוא כפי שאמר המקבל והנה זה דעת קרסטו וכן ראוי
לחשוב ולומר עליו כפי נהול הכתתו שיאמר שיאות בכי חדם כעבדים למקרה ושאין הפרש
בין מיכי כאלי חיים ובין שיאות בכי חדם כי שיאות בכל שיוכל רבונו ומכוין למלוך בו ויהיה
הוא בעצמו חולק על דברי עצמו ד"ל קבוץ מדיניה לחדיה וכן לא יעשה והכלל הוא ולא
בידנו מכל אלה הדברים כי חכמי התורה וחכמי המחקר כולם כאחד מודים בעצם ההשגחה
והבחירה וחכמי התורה וחכמי המחקר שוים בהכרותיהם ואמר הרב בחלק נ' פרק י"ז ז"ל
ועתה הסתכל איך הזכירנו זה המין מן הבחינה לידיעת שאתת מה שהזכירו הכתובים כולם ע"ה
מן ההשגחה האישיית המיוחדת בחיים חיים כפי שלמותו ואיך זה מתוייב מכח העיון בסתיים
ההשגחה כמשכת לאחר השכל כמו שזכרנו עכ"ל וכמו שאמר הרב שההשגחה תהיה כפי
השכל ועוד אמר הרב שלא יתכן שיאמר שההשגחה מיכיית ולא אישיית כי שההשגחה שים בכני חדם שהיא איכייה וכו' כמו שהתפרסם מקבת דעות
הפלוסופים שאמר שאין שם כמנע מון לשכל בלתי החיים והמין במדרגת החיים
שבתרל כי אין מין מון לשכל ואיך יאמור שומר הבורות מה שאינו כמנע כמניעות בעצמו
וכתב הש"ן ז"ל להיות שהיה מקום לתפוש על הרב המורה בזאתו כי אחר שאין שם בלתי
החיים והמין שאור בחיים מה שהיבה בשאר המינים בהתאחדם וירצה
כמו שזכר שם קרסטו שסופש מן ההשגחה מה שהיבה בשאר המינים בהתאחדם
ובדברי שיהיה החדם גם הוא בחדר מסך לזה כאמר מזה וקשר מאחרוזאחר ואמר ובאלו
החיים ידבק השכל החלדי והוא בדבק בהם שהם החיים להם שם כן ההשגחה המיוחדת היא בשאר
בני"ח ובכני חדם ההשגחה האישיית ודעתו וכתב להשיב על ב' ההשגות שהשיג ה' שם"ט
על מורנו הרב הן שהחיות דעתו קרסטו בעצמו איך לא הכיח דחיה מאכו ויחס אותו הדעת
לעצמו לפי דעתי כפי שאני רואה יש להשיב כי מדברי קרסטו ויכן שאם ההשגחת
הש"ת בחיים בני חדם הם הלבושים שפועלים כפי השכל ואלו אותיותיהם ואמנם מי שאין לו
עסק בשכל ואינם פועלים כפי השכל ואין מזיחה להם בו כלל ירחה שהם מושלחים למקרה
ופגע עד שההפיכה בטבעיה בים וכה לחבשים וטבעו ומתו שהוא דבר מקרה לאחר שאין בהם מי
שפועל כפי השכל וזה אזיחתו והוא הדין כשכפל גג שבית והאיש כמה בני חדם שהיו בבית שגם זה
במקרה לאחר שאין מי שבוטח שיפעול כפי השכל ואלו אזיחותיו שהוא דבר מקרה לאחר שאין בהם מי
שפועל כפי השכל וזה אזיחתו והוא הדין כשכפל גג שבית והאיש כמה בני חדם שהיו בבית שגם זה
במקרה לאחר שאין מי שבוטח שיפעול כפי השכל ואלו אזיחותיו ואמנם דעת מורנו הרב
*והוא כדברי הלל"ת כפי הדין כמשמעו וכו' וזהו מה שיתם לעצמו לפי דעתו וכפי מה שהוא רואה
כיבולתו

כי בזולתו כבר לאחר לאכם היות זהשנחה במין הכעלי חיים כבר לאחר לאכם מיוחנים
בלילים כאלאחר ל"ם שו וניחסו לו"ל ואמר כאלאחר לרשטו. ולאכם כהשנה שהבית רלית
מדברי הקבר לל פרלקי ולל"מ דברי לרשטו מספרו מספר המדות כי לאחר טוכים השבים מן
לאחד וכל מכן בהיות זשלטון הכוח של לרשטו. וזה כשאמור לכוכבר מי שים לכם יכולת
להעתיק בשבילתיכם ממידה לל מידה הם לאחר לאחר לפלטין כהם שזשנתת זשב לת בזה יות.
ולרשם זו קבל מהבו ושפרו מצורפים והמצורפאות לוכם כרוכים רלית. זה מיד
סירלה לי להסיר כהשנות ההם כשיק בר דעתי. והכה הרב המורה כוח להסתכל
בפרק זה ההסתכלת השלם הרלוי לו כי זה כל הלדם. ולאחר ישלמו לך פכית זתורה
כולם. ויוחוק לך ה"עות הציוכיות הפלוסופיות. ויאזרו הדבית הרב קות.
ויתבאר לך דרך ההשנחה ביכודי זה העולם. מין דבר כשלם. ישתבח שית בלה שזו
פלייבר כרלשית מן העולם ועד העולם לאמן. והכה הבחתי בפרק זה דברי הרב המיוחד
והברי הם"ט בכבוכם כדי שיוכלו דברי מוכחו הרב והשנותי עליו כשלמן שיוך ויתב לרו ויתשלבו
טעמיהם ומה שיוכן מהם. ולוכל לבאר דעתי כדי לפרק השנותיו. מלשה חלק
כני בח כשי לומר דעתי וקיבר השנתי ובה כתחתי ודי בזה הקיבור. ולכל לפרש מה שיעדתי
לפרש מלאחר לרשטו:

פרק כו כתב לרשטו בספר המדות מלאחר עשירי פרק"נ זל"ל.
לאכם הפועל כפי הסכל ולליו מוזמותיו הכה הוא מ כן נכחר.
וירלה שהוא שהוב מאד לפל ית ברך כי הם לאכם קנית מחסכות
הלל יתברך הוא על הכרית נפי הלדם כמו שברלה בלחמת. היה תן הרלוי שיסתחו הם
כדבר הנכחר כהם ובלשר דומה לפל יתברך. והכה הוא חשבל. ורלוי הוא שינמול
לפל יתברך טוב לפולהפי השכל ומכבדין לולתי כמו לפולהפיו ולשים השנחתי עליהם ולעשות טוב
לפלה שעושים טוב ויסר. הכה היו כלתי נלוי כי לפלה הדברים רלויים לחכם.
הכה זה שהוב לפל יתברך מלד. והכה זה לאכם כפי הלאמת הוא יותר אלוהר עכ"ל.
והכה לרשטו הכה לבאר דעתו ולאמוקתו במניחת השנחתי יתברך על כרולין כלישי האין האכושי
האציליים כהשבלה שבהם. ולאמר שהפועל לפי השכל ולליו מוזמותיו. היכה לומר שיוכו
כאו לבאר דעת ומוזמת. מוזמה זשמור עליך תיוכה תבכרך. להכילך מדרך רע וכו'
והם הדעיות הרעיות. שהדרך יאמר על הדעות כאו והוראת להם את הדרך ילכו בה.
ושמרו דרך ה' וכו' והיוכה לומר ולליו מוזמותיו כאו בכל דרכיך דעהו והוא ייסר לורחותיך.
והוא על יד לאכעני שהוא השכל הפועל וכשיהיה ולליו ומוזמותיו בשבלו כין בקניין המדות
המצולות נופניות ושכלניות שהם הנקרלים ירלת ה' כאו ושכתבתי לפעלה בפרק הקודם לזה והם
מעלות מוציולות לפעלות לחכמה כדכתיב ירלת ה' רלשית דעת. וכתיב ירלת ה' מוסר
חכמה ולפני כבוד ענוה והיה מיד מצולה שבה בשביל מצה הכיאו עליו השלוש במורה דכתיב והלים
משה עמו מקדי. וכתיב כבוד חכמים יכחלו כי להם כתן לכחלה. וכתיב עקב ענוה
ירלת ה' וכה לומר שבשכר הענוה לחרלית ה' הוא ירלת ה' שיהיה לפי' השניפי עקב כאו ולת עקבו
שים לציר לחר שוב שבה הוא עוכן בשבר. כי בשלום מעשיל בשם וקוא מוכן לקבל

לקבל בשכל ההיולי לפי בו השכל הנקנה שיקנה בהשכלתו בחכמות וכשהיה הלמד פועל כפי
השכל ולפי מזמותיו הנה הוא מוכן ומזומן לקבל בהנכה היותר נכבדת שיתכן לאדם · ויהיה
מוכן בכחר כי בזאת הדעה יבין מן הכח אל הפעל דיבה לומר ממשכיל בכח למשכיל בפעל ויהיה
מוכן לחזות בנעים ה׳ להדבק בנבדל והיו לאחד וז״ב בדק בלומרו הנה הוא מוכן בכחר · אמר
עוד וירלה שהוא יהוה מלך לעם ית · כי לפי שהוא הולך בדרכיו ומתחזק לתמיד בתיכו
בהשכלת השכל ויהיה זה הלדם לפעמים שכל משכיל ומשכל ובתי׳ להבנה את ה׳ אלהיכם ללכת
בכל דרכיו ולדבקה בו ועתה פקח עיניך וראה שאמר שלהבת הלדם לעם ית הוא הולך בדרכיו ·
והדרכו להשכיל תמיד בשעמו כמו שכתבתי בפרק ז׳ כי לם לא ישכיל תמיד בשעמו תהיה
השכלתו לפעמים בכח בשלא לפעמים בפעל ח״ו ובהשכלת שעמו משכיל כל ההויות · יחוייב
שיהיה משכיל בפעמים בכח בשלא ישכיל · ושפעמים משכיל בפעל בשמשכיל וזה בלתי
אפשר בחוקו ית כי יתחייב להמנע מי שיביאנו מכח אל הפעל · לוים לא שכה · ויהיה
מוכרח בשעמו ושלולה לכל מלדיהו ליהם לו דבר כזה אלא כמו שאמרתי שהוא משכיל בפעל
תמיד · וזה אמר אלדם ית פועל כפי השכל ולפי מזמותיו הנה הוא מוכן בכחר · וירלה
שהוא יהוה מלך לעם ית כי הוא הולך בדרכיו וכן אמר דוד המלך עליו השלום לפרי כל ירלה ס׳
ההולך בדרכיו כי ההולך בדרכיו הוא המתחבר והמתדבק בעם ית כדכתיב ללכת בכל דרכיו
ולדבקה בו רוצה לומר כי ההולך בדרכיו הוא מתדבק בו וזהו בשכל הנקנה מלתו · ומה
שאמרו רזל ולכלת בדרכיו מה הוא רמוז לף לתה תהיה רמוז וכו׳ והנה אלה תוארים לו׳ת
ר בוני לומר תוארי פעולותיו כי התואר מקדה · ודייקו זה ממלת כל שאמר ללכת בכל דרכיו
· ודוד אמר ההולך בדרכיו · ויש לומר שגם כן מביתיו שכתוב להם הן הם דרכיו שכתוב
לבניהם בדכתיב והודעת להם את הדרך ילכו בה והם מה שזכר והודעתי את חקי אלדים ואת
תורתיו · זיהיה בדרכיו דרך שהורה לכם כמו ואלי כשכתי מלכי המלך שהמלבתי אלי וכן
כאן הדרך שדבכתי אלי לאמר העשמיות הוא מה שכתוב בתחילה אשר הם יסוד להדבק
בו · וגם שמירת המצות בריך עיין בדכתיב הן ירלת ה׳ היא חכמה · ולזה אמר וירלה
שהוא יהוה מלך לעם ית כי כן כתוב מלהבת ה׳ אתכם · וכתיב ואהבת וברכך והרבך ·
ואמר כי מבבדי אכבד · וכלמה שיתדבק בו יוסיף בו השגתו · וכן אמר דוד המלך
עליו השלום בכל דרכיך דעהו והוא יישר אורחותיך שתהיה השגתו עליך ליישר אורחותיך
· כי בקרב לים להשכיל בשכלו הוא מצות לל לחוק העבות בידיו וכין מפסיעו · והעבות
הוא החלק שחלק לו בביאה אשר בו יקרב לאלדיו · להיות בבחי המלוים במרוס · וכפי
הקורבה תרבה הלהבה · אמר עוד כי לם לאמם קנת מחסנות הלל״ת הוא על דבית בכי
לדם כיון שכרלה בשמת · הנה רבה זה לגדם לאוכה רעה וחכן נגף ובור מכשול שהיה
נזהכו מיומים קדם כיס ממי שקדמולו חן הפלוסופים הקדמונים שהיו לומרים כי להיות העולם
השפל מסתבה תמיד יחוייב כיהיעתו שכוי הדעות וחקוש יהיעה וזה לל יתות כחקו ונם כי כאשר
הלדם יהיו מסנין בפדעיסים והיתיסים הכמבחים בתוך כיתו ויכלו כאפם תקוה ויחזיקו כלם לו
לם יסתלו כולם לו מקבתם לפחיתות ערכם בעיניו · כן הלל״ת לרוממותו וגדולתו ופעיותו
בתכלית מלד מן הלמד לל יחסיר ויעריך בכי לדם לאשר מעבר יס ולדם להסנים בהם ולל בעכיבם
לדעת מה יעשה בהם בשוש לים מלישי בכי לדם לפחיתות לכל הם תחת נזרת המערבה למקדה

ופנע׳ וגם בימי דוד המלך עליו השלום היה כמנהג נסכן הדעת הנפסד הזה׳ לומר
בתלים במזמור קלט אסר ימריך למזר כם וזה לשון עריך רוכה לומר שימירוך וירוממוך לפי
מזמת ם ויומריך נגזר מרקם לומר שהוא המיר הענף העליון׳ ולומריס שכמו שהשלם לא יפניח
בכל היתומים מו על היותר פחותים מהם כן הוא יתברך לא יפניח על שים נכי שלם לגודל הרוקן
והכלל שים ניכיהם מרוב פקיקותם וגודל רומעתו יתברך׳ והנה הוא הוכיח שהנביאים שוח
ודבר כזב נטענת ם׳ כי אסר שים נפש שלך שלוח ממעל ונפש חכמה וכיה והשכל׳ וידוע
גו ויאסר לו לבית נדר כיו כאמור רוכה לומר נדרכי השכל הנה השפע האלהי יפניח בשים הזה
ולבאר זה אמר כי אם אמנם קנת מהשגות האל״ת הוא על הנבואת נכי שלם כמו שנראה נאמת׳
מעשים בפל יום ויום מופנחים כיכולים מכל נדרה ונוקה׳ וכן כתוב כי מכנדי אכבד׳
ואחר שהאל״ת כידיעת עצמו ידע כל ההויות המנחלות שים בעולם נדרך היותר שלם שיהיה
כמו שראוי לרוממותו וידיעתו׳ וידע עכיני נכי שלם׳ יפניח נפש אסר שידעה עכ״ל
׳ ולזה אמר כמו שכראה נאמת רוכה לומר כמו שידאה כמו שכראה נאמת׳ ולפי שאין לאל
יתו לבאר זה נמופת הוסך כי אם נטענות כפיתו לשכל ולזה אמר כמו שכראה נאמת׳ והמאמין
יפוב נמולו נראה ותהי מסכורתו שלמה מאת האלהים אסר נא לאמוח תחת כנפיו׳ והכלתי
מאמין יפוב עמלו נראה ועל קדקו ודו המכויל׳ ואמר כמו שהוא האמת שכן ראוי לאדון
הכל להפניח על הקרוב אליו׳ אמר עוד שיה מן הראוי שיעמוח שם׳ נדבר הנראה נפש
׳ נאסר דומה לשם ית והוא השכל׳ רוכה לומר אחר שהשם ית יודע אותם ומפניח
נהם נענוב השכל שנהם׳ הנה האנשים המפנחים ראוי להם שיעמוח נדבר הוא אסר הוא נראה
נהם והוא השכל כי אם דעת קניתה מה הברית׳ והנה נענודו נהר נהם להפניח עליהם
׳ וראוי להם להמוך נו ולאהנה אותו אחר שנענודו ימצאו הן וכבוד ושכר לפני האלהים
ית׳ הנה ניאר ההפנחה מפלם׳ ועתה רצה לבאר הנמול מלפני אלהים׳ ואמר
וכמו כן ראוי לאל״ת שיגמול טוב ויפניח נאנשים הנוהרים נחלק האלהי אסר הוא השכל׳ כי
נחלק האלהי יהזה אסר נהם הוא דומה לבר אלהין ודומה אליו נבדמה׳ ושיהיה לוהניו כי
האהנה כפי ההדמות ומשים השפעת עליהם לטוב כמו ומשימה עני עליו׳ ונענוב זה
ראוי להנשים אסר אלה להם שיעמוחו נזכר הטוב נזכרם האלהים והכינם להבין כדי שיזכו לנשים
עין השפעתו עליהם וראוי לעשות להם טוב אסר שהם עושים הטוב ויסיר׳ והוא הנמול
שים לאדם על מעשיו הטובים׳ והנה אומרו לעשות טוב להנה העושים הטוב ויסיר ר״ל
שאין ההפנחה נבעלי העיון וההשכלה לבד אלא נם נעושים הטוב ויסיר׳ וכן אמר
אדון הנכיאים עליהם השלום מפי הנבואה ככתוב ועשית היסר והטוב נעיניה למען יטב לך וכו׳
ודעת ההכם היה שהנה כולל נכל ליכי נכי שלם׳ וזה דעת הנל נאומרם שיש
הקדוש נרוך הוא מפקח שכר כל נריה׳ אמר עוד ואינו נלתי נלוי כי הנה הדנרים ראויים
להכם ר״ל כי ההכם נמה שהוא חכם ראוי לו שיעשה הטוב ויסיר כאסר יאות להחנהגו ולא יהיה
אחי שיודע דנו ויתעצל לחדוד נו׳ ויש לו להלוק נכבוד ולכבד ההלק האלהי אסר נו אסר
הוא השכל האלהי ונעבודו נעשה לו אות על כל הכבוד הזה הנז׳ לכן ראוי להשתדל להחזיקו כדהויב
ונניות נו ימים ולילה׳ וההניין הלב כלאמור והניין לבי לעשיך ונניתי כל הימים לילך ורוח
נתשבה והעיון וכתב הרד״ק נפש אנין כי אלת ההניין הדומים להם הוא לשון נתנים ויכפוף

ואין כולשין קדירה ולכור וזה יתהוה כמשנה׳ וכזה יהיה מזגן כבחר כלמור לעיל׳
ולזוי יהיה לה׳ כי למעלה מבד עיונו וכמוד למטה מבד מדותיו המעולות ויהיה מוסגר מלתו זה
בסנהד זה עב׳ל׳ ועתה אבי רלקנס דלה כמהמה תלות וסקרים סוף ולבר כוב החפילו על זה
החכם׳ ולזה לבריו והכם׳ וכתב בגמלר ז׳ פרק רלשון ולכשר יתמהו מלים מעולה יקרלו ולתו
לים לולדים׳ והזרות ימנו בלכמים לים כהמיי׳ והיותר לשר ימנו הוא בעם לשר לין להם דת׳
הכם כי בעל דת חסוד ומעולה לפניו ממי שלין לו דת אלא שהולדם הנהמיי ימנו כהם ולא
כמיפים לו דת׳ והכה לכתבו עדת ישרלל לים כי׳ב׳ו לכשים כהמיים בשכל ידברו דברי בתוך
קהל ועדה דברים ישחקו עליהם החמורים וכועקים ככרכורים ולומר שהוא דורם ולא דעת ולא
תביכה להבין הלא הם לפשרים להשמע לו ישכלו לותם משם לעייפה׳ לומר עוד בפרק
שני מזה המלמר ולנת מהכבוזים והמשכילים יהיו חוטלים עול ויהיו נקרלים חוטלים בעבור
הכעם והכבוד והריוח׳ וזה תוס קנת חכמי הדור מבני עמנו׳ לומר עוד כי החוטל
לשר ישלטו בו התלות לין בו דעת כי לים סברה׳ וזהו דעת רלל על פסוק כי תשטה לשתו
לין לדם חוטל ללא לים לן בכם בו רוח סיעות׳ ותעיין בכל הפרק לים לין לך בפלי לעיין
בכל הספר כי חבו ממתקים׳ וכלו מחמדים כחוכים למכין ישרים ומפתח שפתיו מישרים
׳ על פי התורה והמצוה לשר נתה ה׳ לל משה׳ ועתה לליכם המשפט שזה
הכהנים הכה בעת סיתן לך לבן יקרה מופך ספיר ויהלום לים נרוע מוכה לולדי ומעוכה לה בכניע
לל מרלתו ולל נוכה נרעתיו לו לם היה בקרבתו לו בגבורתו לומכם בקבלה בסבר פנים יפות
לנוכל מעלתה וליקר זוהר יפעתה על לחת כמה וכמה טים למו לקבל לכל הלומרים דבר חכמה
והנה התורה קוראה לחכמי לומות העולם הכמים כדכתיב ויומרו לי חכמיו לים לפה חכמיך
ומבדתי חכמים מלדום׳ ומיך לין בקרבנו לכתנו ובפרט בעת כי כנדיים ידבר ומתי יבנם
הכו׳ ומוטבות שפתיו בעת כלשר נוה ה׳ ולם לתור יומרו חכמים בעיניהם לבשי׳
שבלו לעתו׳רלת ה׳ לין בחרו לומר מה ידעו ולין כדבי מתורתנו הקדושה שהיו מחכימת פתי והם
העיד עליה משה לומר תורת ה׳ תמימה׳ ומשה לדון הכניסים לומר בתורה חקים
ומשפטים כדיקים ככל התורה הזאת׳ הנה אלה הספלים הנכדלים מן הדעת׳
רלוי לפקוח עיניהם ולקיים מקרל דכתיב ענה בסיל כלולתו וכלומר להם ועתה כדבריכם כן
הוא לומכם לין לריכות׳ שלמד החכמות מכתובי המקרל כי לם מן הספרים המיוחדים להם׳
ועוד כי השכל מלחר שדרכו להשכיל יטה יותר ויכריח הדברים הנלים בריחים וכמופת
יותר מן הדברים הנלמדים כפיומה שירלה מן הכתובים׳ וכן כתוב וכתן לבך לות לו מופת
׳ לומר הנביל שבינהו לכן יקרל׳ הוא לכם לות׳ והמופת ההגיוני החותך הוא
העד הוא הדיין הוא המוכיח׳ ולי יד שם נמוסלות ועדיו יעמוד׳ יותר מן
המקובלות ושלר הרליות׳ ועתה בית יעקב לכו ונלכה בלור ה׳ העם ההולכים
בחשך ירלו לור גדול כי בר מנוה ותורה לור׳ ולם יהיה המופת לפה ולשוקם כתקומם כנדו
לעבור בריתו ולפרסם שקדותו ולכרות מפלבתו וכשפיל גלותו וכלומר עדו עדו עד היסוד׳
וכברות הפלרות כמוזרות רלם וזכר כיפה ולנמון הפה ככל המון׳ שתעשה רוחו
כפעמון׳ מורה שקר הוא הזכר ודבריהם לינם כמעיים׳ והנה התורה מוכשה לקהילת
יעקב לעובר ולשב לנר ולתושב כעד ובעד הבשיש והטף לים לך בעדר׳ ולך רבים יהכמו
והדברים

והלבנים כערך המדברים. והכה התורה דברי אלהים חיים ומלך עולם כשמרו למעשה מפי
הגבורה וכתיב ויקרא אליו ה' מן ההר כה תאמר לבית יעקב ותגיד לבני ישראל. הכה כי
בגוי בעצמו הבדיל כל אחד ואחד לפי ערכו כערך הדברים כי ידוע שים הכל גדול בין המאירים
והנגדה כי ההנגדה אין שוללים לה טעם כי רוב ההנגדות כמה שכבר היה ואם יושלל טעם
מעשיהם ויושב מה שהיה כך היה ומה שבקש וכן בדברי הגדתה אין מסיכים על הדרש. מה
שאין כן כשמירה כי יש לה לתת טעם ולהשיב על השאלה שיושאל בה. וכתיב וימיתו גם
את שלמו. וכתיב הלא כה דברי כאש נאם ה' וכפטיש יפוצץ סלע. והדברים בתואר
המדבר. וכפי מי שמדברים עמו נכתובים הכל לעיל אחד לכשמר לו ההשאר כפי המדבר
והכה כל דברי תורה בחכמה וכתבונה ובדעת ומדבר אחד יוכן כמה שניכים ויש מהם שכשמרו
בפרוש כפי מה שבראה מפשטי דקרא כתשלומי כפל לריך עה והמשה. ומהם שיונא מדיוקי
דקרא מהבנת הלשון ודיוק המקרא כפי מה שיוכן מן הכתובים לאחר החקירה והדרישה.
ד' מאמר הכתוב שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד. ולהבת את ה' אלהיך בכל לבבך וכו' והיו
הדברים האלה על לבבך והכה בכל מלה ומלה יש בה תלי תלים. וכדרך קבורה שמע יוכן
ממנו שלשה עניינים עם שאר שתופיו. האחד שמיעת אזן וישמעו מכרים וישמע בית
פרעה וישמע יתרו וכו' והשכה הכתוב כמו שמע יוסף בני אשר לא תשמע לשונו והשלישי
לשון קבלה ולא שמעתי לקול מורי שמע עבה שמעני וכן תרגומו קבל מני והכה בפסוק כי
בכורות האחד הכתוב. והב' הקבול. ואמר שמע ישראל לנשים וטף ולנוערים בעם לשון
קבלה. ולאחר נגע שדים בלבם לשון הבנה. והעד והיו הדברים האלה על לבבך להשוה כהם
תמיד. ושם ה' מורה על היותו במקום כי הכעדר לא יהיה לו שם כי אם לאחר היות לו שלשה אלה.
והשם העדר הקדום להיות והמומר והבורא וזה כשיהיה נשפט. והכה זה השם מורה על מהותו
הכוללת שהוא שם המיוה ושלא קדם לו זולתו. כי כן מורה על עבר ועתיד והווה והיותו מהותו
ההוויות הוא שילה להם והם עלול ממנו ולאמור שדיבר יצדק עליו רוב שתופי שדי לדוכנו שופטיהם
יכול תהיה כמו שי הארץ. עוד השדים יפה דבר שניהם כני השדים וכן כתו' שלשי השלשים ודוכני
השדוכים וזה השם הנו' כשם המיוה הוא לאחד וכבר דברתי בזה במה שעבר ושכתב את ה' אלהיך כי
הוא הממני לאותך ולאחר מביאות כתן לך כח לעשות חיל ואין ראוי לך להיו' כפוי טובה ומה שאין
ראוי לך לאחר שעשה לך כל הפעולות הללה ולכתת לעבוד לזולתו. ובכל לבבך ר"ל בכל עיון שבלבך
כי הלב הוא השכל. וכן כתוב בער אסר לב. בחסר לב ימותו. ואין זה לב בשר. וכן כתיב וכל
חכם לב בכם. וכל בפתך רבוך שתעשו זה בדעתן ובכשם מפקד. והקש על זה והכה שה קנות דרכיו
ומה שמן הכר בשמע בו ודעש בבורותיו מי יתבונן והדברים שה לכל אחד ואחד מהם יש רשיות ברורות
ומופתי' חותכי' ככתו' בפרקי שבתחילת החבור. ולא יכולים לעשת כל א' מכ"ף כי כתו' יהב חכמתא
לחכימין ומנדעא לידעי בינה. ויש מהם שכשמרו על דרך רמז כמו על ידכה יד כהה שהיה יד
שמאל וכשה רבים וככבדי מפוזרים בכתובים ומהם על דרך סוד ומוד ה' לירא'יו וסי פרדם רמוני' כל
פרט רמז דרש סוד. והכה הדרש בנזר מכתוב שמר ודרשת וחקרת ושאלת היטב ועל דרך זה
החקירה והדרישה יבאו כמה דיבוק ד"מ אמר הכתוב יד תחת יד רגל תחת רגל וקבלו ר"ל שהיות
ממין לומר כמה שוה זה קודם שיחתכו ידו או רגלו וכמה שוה אחר שכבר כחתך כמה שוה וכתוב
ברמז כדי שלא יפרנו הפרנוק דרך המדיניות ובשל הממין ובעלי סודות. ולמכס

שלמה מיות הדין עם חלל מדיוק הכתוב שלמד יד תחת יד ושם תחך דלוכן יד שמעון
ומת שמעון יהרגו לראובן כפם תחת כפם . ושם לא מת יתכן שכשיתכוכיות דין יד לראובן
מיות ממנו והכתוב למד יד תחת יד ולא כפם תחת יד וזה משפט מעוקל ולכן דין יפר וזה מדיוק
הכתוב שלמד יד תחת יד וכלכלה דכיס והכה לדעת זה לוין יפורש כל אחד ואחד מלכלה העניינים
ויכון כל דבר על בוריו כפי הכללות שלו והמתחייב ממנו צריך לדעת הכללים הקודמים והנעשות
הפייכים להם סיכון הענין על מתכוכתו ומהם מוסכלות ומהם מקוכלות ומהם מפורשות ומהם
כפיכות כמו שמודע למי שעסק במלאכת ההגיון . והכה הכללים הללה מזמן לנו וימים
קדמוניות . למד מזה רכנו עליו השלום מפי הגבורה כי היל חכמתכם וביכתכם לעיכי
העמים וכו' למדו רק עם חכם וכבון הגוי הגדול הזה . ועל כיוצא לזה מדבר על דבר
תורה כימי שלא ידע הדבר על למתומה תועלת יש בעדותו . והלא דבריו כאין ולקחו שם
קין כי מה תועלת יש בעדות מי שלא ידע ושם ומה מעלה ונדולה ויקר יוסנ ליסראל לאומרם
רק עם חכם וכבון הגוי הגדול הזה לא היו שוים בידיעה ושיד עו הלה מה שידעו שה בפחות
ויותר לזו יתכן שיכדק בדותם באמר עם חכם וכבון . וכבר הטילו חזל על זה בזה הכתוב
ולמדו כי היל חכמתכ' וגו' שלמדות ותקופות כי' חכמת התכוכה שיתבלר ממנו המולדו' ותקופו'
ולומדו מולדות ותקופות רוכה לומר עת נמיכתם וסעדם בחנורת המזלות ועת הקפם בימי שכה
. והכה כללדם שים לו עיכים יודע כי יקדמו לזולת החכמה חכמת ההכדמה וכל חלקיה
והחסבון והתשבורת והעשורים והדקדוק ומלאכת ההגיון וזולתם הצריכים לעמוד על למתות
הכמת המדברים בזולת החכמה כי שכי החכמות השה ר"ל הדקדוק וההגיון הם כלי' לכל החכמות
בלשון הם . והנה ידוע בלי ספק שכני קדם וחכמי מצרים היו חכמים מחוכמים מכלו
החכמות . שכן כתוב ותרב חכמת שלמה מחכמת כל בכי קדם וחכמי מצרים ובלי ספק
שלא היתה חכמתם בתירה . והכה בכי יסראל היושלים מארן מצרים ויסבוכה לי שכה ויתעברו
כהם ולמדו מעשיהם שכן כתוב במעשה ארן מצרים אשר יסבתם שם לא תעשו וכתיב ושם עושו
די בתוליך וידעו דרכם וחכמת' כי עם חכם וכבון הגוי הגדול הזה ונפרע בהיות מלכם לפכיהם
ה' כרחשם הכאמר על מלכם ותרב חכמת שלמה וכו' ויחכם שלמה וכו' ומין שפק שרו ועמו
הכנעים עמו כמוהו כי כן כתוב מבין מכלל יופי לולים הופיע . ר"ל שהיה כלולה בכל מיכי
יופי . ומין יופי כיופי החכמה בהשכלה ודעת ואמרה מלכת שבא למלך שלמה אמת שמעתי בארצי
אמרי עבדיך אלה העומדים לפכיך תמיד השומעים את חכמתך . והמדרשים רבו כמו
רבו להגיד חכמת יסראל בקטן כגדול וכלולית בפתיחה במדרש קיומת ובנחה יד שכלם והשכלת'
להיותם משתמשים בחכמות בכלי עבודתם להבין בהם דברי תורה כדת מה לעשות והעד הנה מן
השבעים שכהדרין היו נריכים לדעת כל החכמות ועל כל פכים היו בין תלמידי חכמים מתחילים
ומהם שקראו קצת ולא קצת שכולה שהיו עסוקים בהם וכן השבעים זקני' שהלכו לתרגם התורה
לתלמי המלך . וכל מה שקרא שם ושמע בהם כל דבר חכמת ניכה . ומה שהיה היל ואין כל חדש .
והכה חכמת התכוכה נריך ללמוד החכמות הקודמות עליה כהכדמה והמכין והתשבורת והעשורים וזולתם כדי שידע ויבין מה שהיל אומר . והכה הקדמתי
בהתנצלות הזה להסיר מעליו את תלונות בכי יסראל ומן החכמים בעיכיהם לאמר הם מלכים עלי
ואחר . כל אלה הדברים והחמת הלאה השומע ישמע והחדל יחדל שם

שם שוע ושם דל והקל הטוב יכפר כעד כלומרמכח לבח בעי וכוחן לבוח וכלות אלדים בדיק :

פרק כח כבר כתבתי בפרק שקדם ששמע הוא מלה מזותנת תלמד על שמיעת האזן ושמע הכתבני מלך ערד · וישמע יתרו ויאמר על שכלת הדבר ששמע ויעשה · שמע ענה וקבל מוסר · ושומע לעצה חכם ולא יקרא חכם לשמיעת הא׳ לבד רק שיקבל דבריו ויעשם כעשה וכשמע כעשה וקבל · ויאמר על ההבנה כי שומע יוסף · נוי אבר לא תזמיע לשוכו · ואת לעבדך לב שומע · ולפי דעתי שהם פירוש כעשה וכשמע כי המבות ים מהם שהם נעשים בידי כמו סוכה ולולב ב׳ נית תפילין מזוזה מעקה והדומה לזה · ועל אלו אמרו כעשה כלי שם לאחר ועכוב · ים מהם שהם תלוים בהבלת הלב ובריבים זמן בהסבלתם והסבלה ועיון · ועל אלו אמרו כשמע · שרוב לומר בבין וקבל כי בריבים זמן בהסבלתם כ׳ זכיות השם ית׳ ויחודו ושאין זולתו · ושהוא מצניח על ברוחיו על בכי אדם בפרט ועל הבעלי חיים בכלל כמו שבת׳ אבר בפרק כ״ד והדומים לזה ועליהם אמרו בשמע שרוב לומר בבין וקבל · והנה השיבו כעשה תכם ובבין שבעשה יעשה מיל · ובשמע בריך זמן להסבלה והנה בעשה קודם בזמן · והבלו כהונן ומי שאמר עליהם עמל פיהוח ים שם שמוע תשמעי בקולי ושמרתם את מצותי שתקיבו ותעשו מעבור מכותי · ותעשו מצותי למשמרתי שלא יבשלו בהם · ועתה הגידה לי את שלהבה בפעמי לעשלך והודיעני ושם זת השמיעה ושמירה בכלי דעת והבנה בשכל · לדעת החמת אפה רועים השומרים משמרת ה׳ · והנה כתוב לחכיה ה׳ אלדיך אבר היבתיך וכו׳ לא יהיה לך אלדים אחרים על פני וכו׳ והנה אמרו לבכי ה׳ אלדיך מירא על מביותו׳ת כי מי שתיבו במבת יכיו אומר לבכי והבעדר אין לו שם והוא אומר ה׳ בשם היוה גם הבעדר יכיו תיבב שולטבות ולדבות להיות לאלוד · וכל אלו העבייבים בריכים למודעי לירך הוא מביותו ולירך ינדק עליו שם מביותו · ולירך הוא מהוה והויות · ולירך יתפרשם אלדותו ובמה כחו גדול · לאמר אבר הינאתיך שמרלה שבולם עלולים ממבו · והוא עילה לשם בכח גדול ים לו לילות וחוזק לעשות בשם כרבוו · ומורה על השבחה באמר לך יהיה לך אלדים אחרים על פני לא תעשה לך וכו׳ שיורה שהוא משניח במעשיהם ומבוה לשם כמלך עליהם ולירך לפשר ואת הילדיעם כה מבלי חדוש ידיעה ולמה לא יהיה לו אלדים זולתו · ושם לפשר להיות זולתו · ויורה על השבחה הפרטיות בלים מלבי המין בשרד בכתוב לך ואת לבך על פרעה · ולירך יתבן שיאמר לך לאמר לשם מבלי תבלית לו · ובלומרו אלדים אחרים על פני יורה שהוא מחוייב המביות · וזולתי כולם שם לפשר המביות · ולאחר שהוא בך לין לך לעבוד זולתו מעלולו כמו שבתבאר בכל זה בפרקים שקדמו לים על דבלו · ולומרו על פני ר״ל בעודם בחיים בחיים · כל זמן שלבי מבלי כאן על פני תרח לבניו על פני להרן אביהם שר״ל בעודם בחיים בחיים ·

והנה הוא יתברך מחוייב המביות ומביותו לומר תלוי בזולתו שם בין לו לא ראינו ולא שמענו אחריות ותמיד הוא מבויוקייים וזהו על פני כי הוא״ת קייש ל עד · ושם לא בבין מה שבדבר כי שם בשפתים בעות קול דברים · מה בעשה כי יקום על ותאחו בשפע ידו · לפקול על בבח המרום במרום שם בני ישראל הבמצלים לזכר מולות שלא שבעים ושם בכוכבי השמים

שתו בשמים פיהם ולשונם על הארץ כמאמר יש"ו ע"ה שהיה מתבונן שהקדוש ברוך הוא היה
מתרעם מהם ואומר יען כונם העם הזה בפיהם כבדוני ולבם רחק ממני ותהי יראתם אותי מצות
אנשים מלומדה · ועל מלכי האדמה נאמר מלאי רננן · לתה לך דרכו ויכננו
מאמרים תמרים נדורים בשמלותם על שכמם לתגורת כסף יבנע · חלף
עבודתם ותהי את משכירתם לחת דתם · ואת פעלה לא הניעו · והנה כתוב בתורה
על אברהם תכינו עלי השלום כי ידעתיו למען אשר יצוה את בניו ואת ביתו אחריו ושמרו דרך ה'
לעשות צדקה ומשפט · הנה צדקה נזדה מלשון נדך · ונדך ומחץ אחיש ולא יתפרנו
וכתיב בתורה צדקה צדקה תהלך בתיכות משפט וכן אמר שלמה המלך עליו השלום על דוד
אבי כשאר תלך לפניך בתמת ובצדקה וביושרת לבב עמך ובתמת בצדקה וביושרת לבב עמך אימי
לתת צדקה לעני דוק כמי עמך · ואומר בתורה צדקה צדקה תהלך ר"ל בדרך בדק כי התורה לא
סייגה כי צדקה צדקה לעני לעני לעכם הוא תורת בדק · והמשפט הוא הויכוח והחקירה בכל
הדברים לעמוד על האמת ועל הדין · והוא לשון ויכוח כמו כשפטה יהד רופא לומר כתוכחת
יהד · כשפט לתך · וכן כל לשון משפט הבא בלשון כשעל הוא לשון ויכוח כי בויכוח יתברר
ויתבארו הדברים על מתכוניהם וכן כי כתיב כשפטו ואקרבכו אתכם כאשר כי הסס"ת מתוכח עם
כל בשר ומשיב נמולם בפיהם וכאלה בעולם הזה · ואת · כמו עם · את
אברהם את יצחק וכו' וכן אמר יש"ו עליו השלום הטו אזניכם ולכו אלי שמעו ותחי נפשיכם
· ותחי נפשיכם ממש · וזה כהבנה שהוא השמיענו הכו' · וכן אמר שלמה המלך
ע"ה ויתרון דעת תחיה בעליה · תחיה ממש · ולא אמר ויתרון ידיעת החכמה ולא לשון
החכמה · אלא דעת החכמה להשכיל · כי גם בלא דעת נפש לא טוב · וכתיב השכל
וידוע אותי · ואמר שלמה כי תבא חכמה בלבבך ודעת לנפשך יפעם · דומה לומר כאשר
תכנס החכמה בשכלך ותדעהו ותבינהו · שזה הוא כי תבא חכמה בלבבך אז דעת לנפשך יפעם
· כי מי שאומר שהעולם מחודש ושהוא קיומו מכיוון העולם ולא החדוש · דבריו בלא
חפציון · כי הוא לא ידע ולא חפש · וכשתבינהו ותדעהו בזמן השכלתך ותחמה בורה ליורה · וכן אמר
יפעם שתהיה אתה היודע והיידוע והידיעה בזמן השכלתך ותחמה בורה ליורה · וכן אמר
ואורח בדיקים כאור נגה הולך ואור יגוד בכון היום · וזה כי אורח המכלכלים דבריהם
בצדק ומתני לגוף חזקם ונקיי על הלחוד ועל העיון להבין דבר מתוך דבר כי כל מה שיתעסק
בעיון תתחזק השכלת הנשמה לאור ועל זה אמר שאורח הבדיקים המקפידים הצדק והיושר באור
שכלם אור שאותו הוא כמשל הזורח שכל מה שיעלה היום הוא הולך ואור עד בכון היום ולא יערב
להחשיך · לזה אמר עד בכון היום נחכי הימים · ואמר וכריה הכהן עליו השלום
ויעד מלאך ה' כיהושע לאמר כה אמר ה' צבאות אם בדרכי תלך ואם משמרתי תשמור ונם אתה
תדין את ביתי וכו' · ונתתי לך מהלכים בין העומדים האלה · ואם תאמר מזה היה בדרך
הכבוד נם העומדים שם לפני הכהן כמדרש הכבוד היו מלאכים הכרובים במדרש הכבוד ·
והתורה והכהנים והכתובים כולם כאחד יעידון יחדון בדבר זה · וכל בעלי הדעות מסכימים
על זה ר"ל כהסתרת הנפש ואחכי מה כעשה שתורת ה' בפיהו · ואין נם אחד מהם זה · ואיך
יתלכלכו · להזוק בדבר חון מזה · אמר שלמה המלך ע"ה ולחיתי לקיים יתרון לחכמה
מן הכלות כיתרון האור מן החשך וכו' כי אין זכרון לחכם עם הכסיל · כי כה יגיע

העולם הבא · ותהיה כפצוי בכבוד המרום במרום · ורצל אמרו כמדרש ר׳ לוי
אמר כל מה שהבריות מבגלים מבות ומעשי טובים בעולם הזה דיין שהקדוש ברוך מוריש להם את
העתיד שבאמר וזרח השמש ובא השמש · וכבן אמרו כל מה שהבדיקים מבגלים מבית
ומעשים טובים דיין שהקדוש ברוך הוא מזריח פניהם כגלגל חמה שבאמר ואוהביו כצאת השמש
בגבורתו · ואחרי כמדרש שופטים על פסוק ואוהביו כצאת השמש בגבורתו · רבי
שמעון בן יוחאי אומר כל תקרית שובב שחות אלא שבב שחות · פניהם של בדיקים
דומים לעתיד לבא · לחמה · ללבנה · לרקיע · לכוכבים · לברקים · לשושנים ·
למזרית בית המקדש · לחמה וללבנה וכו׳ יעויין שם בשיחות ס״ט · והבן זה ודעהו ובין תבין את
אשר לפניך · ורוח הקדושה אשר נתן בהם כפי מעלתם ומדרגתם שהם חכמים בבדיקי ואלה
המדרגות כפי מדרגת עיונם כי כפי ידיעתו תהיה השגחתו וכפי השגחתו עליו · תהיה מדרגת
פניו · וכן אמר שלמה חכמת אדם תאיר פניו · והכה ר׳ לוי וראבן לא פליגי כי אחרי רבי לוי על
הבריות שיהיו חכמים ועיר פרא אדם יולד ודי להם מה שהשבע הכין להם כי הכוונה שיהיו בעת
לא הוגיעה לפעל · וכמו שבת פרק במה אשה יוצאה · ת״ר לעתיד לבא שלש מאות ששים
וכוסף וכותר כנסף פי שמטיל לימה חגרתו על מתניך וחס עשה הקדוש חסיר הוא ל תעיר בשכותו
· ואחרים אחרי רבן בחכמים הבדיקים כמו שבתוב בנדך וכמיצרים כל מצפון טוב · וכבר ידעת
מהו מצפון מדכתיב בשמואל בעיבון שאול ושמואל שבב במצפון · והעם חוסים שביבותיו ·
ראוה לומר שבעצם השם בגלגל שביב לו לשומרו שם בן כל דבר מוקף מונבל בגדריו יקרית מצפון ·
וחס תאמר הבה לא מבאנו בתורה דבר מוזכת החקירה בפרוש כלל · דע לך שים
דבר שמורה שמו על עבמו · ועל כל המשבים לחקירו דרך משל שימו לחם לדעת שבו שהכול
לחם לבדו · כי חס מעדבי מלבים כיד המלך · והבה שם לחם שמוכם על הלחם לבדו ·
וחס מושל על שאר מיבי מאכל · וכן בשם שבילה כל מיבי מאכל אשר יאכל · בשם שתיתם כל מיבי
משקה אשר ישתה והתורה למדה ד״ם בדרבונות וכמשמרות תקועים · ופי הרמ״בע שבדברי
הקדמונים לברי שהם בדרבונות לבהמה שמיעירים ומפקיחים את הבשם · וים במשמרות תקועים
הגדולי מהם שיאחזו הלולות שלא יפלדו ואת תורת האדם · וזה וכמשמרות תקועי דברי בעלי
האספות הם הלוקחים מספרים רבים ויחברו מהברות · ואעפי שיחלקו כולם למדם בורא ע״ם ·
ורמז פי בדרבונות מה דבבן זה מכוון לת הפרה לתלמיד · כך דבריהם מכוונים את האדם
לדרבי החיים וכמשמרות בטועים מה משמר זה קבוע אף דבריה קבועי · ומה בטיעה פרה ורבה
אף דבריהם פרים ורבים למנות יתעה וכו׳ ואם דברי חכמי בדרבונות וכמשמרים · דברי הבם ית
שבתוב בהם הלא כה דברי כאש נאם ה׳ וכפטיש יפוצץ סלע ר׳ שבמו שהפטיש יפוצץ הסלע לבמה
פבונות בן דברי הית להם תוכיות ולבונות תפוקי זהב נאסכיות כסף ואתפרים לבמה פפים ר״ל
פניות · והבה כלעדת בני ישרל וחכמיה למדו החכמי הפיוניות והמוסכלות לדקות ולבונות
ולחפות להתקרב לשו בבח הייתר מעולה שבהם והיו חלק שור ממעל הדומה בו ל״ר שלין · וידוע
שבל הקרב לבבוד עבודת הבל לקרב של המלבה לבחר דבריה׳ והם בבחי אשר זכו לאור ה׳
ולהחזיק בעץ החיים היה תורתו הקדושה הבתוב עליה עץ חיים היא למחזיקים בה אשרי
שהאים הזה שיהיה לו יתר שלת ויתר עז לבבי בורחו לעשות לשרת שם לבבי שלין בהיות המוכתר
בגו שפוק השבל כי קוב חלקו של השם יתברך והוא היה שיהיה קהוב לפניו ויתר בבי ר

מכבד לפני אדוניו אין כפק שכן תרבה המשרה ועמהּ גם גדלתו בעלות להרחות לפני ה׳ בגלות
והנה קהלתנו כלנו בני מים אחד נהנו ודע מהכיר מחמיכים בני מחמיכים וכולנו מוהדרים
ומומדים בעצת המצות בגלה ה׳ אלהינו לוחנו ושם מבות בגליות פוטלים בפטולה שכתן נהם
המצות לוחק׳ טיהלי בעסיתם עולם הבא׳ ובזה העניין אין לומר ואין דנרים
נדול ומוסכם לכל יהדי דעת ומניני מדע ולכל יודעי דת ודין׳ למען הקל שנקלים שנדברי הזל
נדיכים הקדמות והנעות ועיון ומלזכי הלמוד שהוא הדקדוק לדעת הנכר והעתיד וההוה
והיקוד והדנים והכריס והנקבות והנכתב והמדבר בעדו יהמדבר לנוכח ודומה לזה מן הדנרים
הנדיכים והפעל והשם והמלה ולותיות השמוש וזולתם כדי שלא יטעה בהכנה׳ וכן שם
דנרים כמוסכמות בר ך לו מלזכי הכתב׳ והוא ההניון כי הוא כלי מתוקן יותר הכתב מכל נשה
במחשבה בדמיונות הכוזבות והטעלות ולומיהם ולם זה בקל שנקלים מה שלמד מה כבר ומה
נעטדק בדברי אלדים חיים ומלך עולם שהוא מעיין כל החכמות ומקור כל המוסכלות שנדיך
לזכך דעתו בכל כלי יותר להכיכם והם החכמות המוכנות לענין זה להבין מפל ומליצה דברי
חכמים ותדותם כמו שלמדנו במלת ה׳ אלדיך תיר הוא׳ ותכבי ה׳ אלדיך תיר וכו׳
ושאר הדדושים הנבירים למעניהם׳ ועל זה בית דוד ושלמה נכו דע את אלדי אביך
ועבדהו כמו שזכרנו בהקדמת הכוזרי זה׳ ובפרק דלסון יעוין שם׳ והנה כל תיר
בשם יפרש ל יכבה ורוח אלדים שכנה בו׳ ירמה ויבין במקרא ובפרט בהיות מלותיו מפותכות
בהכנה׳ ואת תיר יבחר בו והכלות לעבודת קונו יקדיש אליו לשרת שם בשם ה׳ אלדיו׳
ויחר לוותיהם עקבים וכלוזים במעגלותם ילפתו לוותות דרכם שקל תשקיבו ותעב תתעבנו
יעלו בתיהו ויאבדו ושרש אין לשם׳ למען בהיות דבריהם טובים ובכוזים מבלי תבכים
שפה אלדים האמ תרוץ על הלוזות׳ יזמנו כי יזמנו ודובר יפרים יקהב ומיפרים כל
מעגל טוב וה׳ הוא הטוב יבחר בטוב׃

פרק כט

יש לבקור ולדעת מי הוא זה ולזיזו המבקל ג ול והטוב והבחר
כי מפעליו בין טוב לרע כבחר יערוך לותו בחר המות׳ הלם
הוא בבשם הבחירת בחר המות או הנ ף׳ ולמנו רוזים כי הנוף
בלתי מרגיש והיה לשכול לרימה ותולעה ודבר אין לו עם אדם ובבה ויפסד והוא בקבר עד היות
אבק ועפר אין האדמה בחסר עיכון ל ות וכלות אליהם לשאר במקרא הכתוב ל ונם אל יקרבני
והם היא הבוזרת בכתובים הבה היא הוזה ובכאדם עם הנוף ואין לה זכר וזכרון בענין הזה׳
וזה כי בשם הבו במקרא הוא שם מסותף תשאר על הרבון׳ לם יש לת בשמם לקבור לת
מתי מלבני׳ סרונה לומר רבוכם׳ ולת הקתי נעלה בשמם אל תתבני בשם בלי
הם והדומים להם כולם אלמון רבון׳ או סירנה בו על לים מלישי המין׳ ובשם כי
תתטא׳ בשם כי תבעטו בשפתים׳ ואיש כי יבה בשם אדם בלה רבים במקרא׳
או שתורה על פרט מלישי בני אדם כל בחיב הבונע בזית בכל בשם אדם והוא שבאדר בשמו מאבו
ודבה לומר לכל בשם מלישי האדם׳ ויאמר על הבן הבהמית והלבר מי לת הבשם ההוא
שלח יאשר לבעליו לא בין לו ולא בכר בשאו ואין שלוש באגודין׳ ובכדת הבשם ההיקר׳
והנה

ומכה מרגלא בפומיהו מיתתו בכרת · והכפם הזאת הזה עם הגוף ובפסדת עמו ולא ישלך
לה שם וזכר וזכרון עוד כי היא מתהווה מלדי הדם מן הזך ונקי שבה כמו שכתבתי · ותפסל
כהפסד הגוף וזה ברור וכן כתוב בתורה בפרשת לחרי מות כי כפם כל בשר
דמו בנפשו היא וכו׳ וכתוב כי כפם הבשר כל הוא · כי כפם כל
בשר דמו הוא וכו׳ ושם תמיר שהם כך והעוכם הוא זה העולם בעוד שהכפם עם הבשר כפי
מה שירמה מדברי הכרית הרפואים והפלוסופים וכל זה יעדים הכל במסכת תורה ובמקומות אחרות
כי כלם מזכירים מספטיו הרעים התלוין בגוף כמו בניאת החויים ושממות הארץ מהם ·
וחרב ורעב ושבי וכליון ושדפון וכול הכעים ופסיפת הזרע הנזרע · והבומח מהם
יפלליהו החויים וחיות רעות ועבירת הבהמים ורעות בביו וכבי ביתו כיד חויביו ואין לאל ידו
להושע · ודומה לזה כפלה רבים וכולם כך אחד מקרא הגוף · שם טוב שם רע כשבר
תרפה שם · ושם כן הדבר · הפבשים הירעים את ה׳ועושים הטוב והישר בעיניו ·
וכן לרבעים מחטאים הפלה בכפשיתם · ים בדיקים שבר מגיע עליהם כמעשה הרשעים
ים רשעים שמגיע עליהם כמעשה הבדיקים רשע וטוב לו בדיק ורע לו · ומאר שלין שכר
ועוכם ואין עולם הבא · שוא עבוד אלדים ומה בצע כי שמרבו משמרתו · וכי הלכבו קדוכבית
לפבי ה׳ בגלות ומה בבע כי בפבע בו · וזו רעה חולה לא זוכה ולא מוכשה · ומכל משמר
ים להשמר מדעת זה · ואומר רפאבי ה׳ וארפא כי ככבלו עבמיי ורעיוני תמהים וכפשי
בהפלה מאד תבה לי אות לטובה ברי לכפם ומרפא לעבם · ועתה כלכה כרדפה אחרי הכתובים
במוסגותם בהגדיהם ובטירותם אולי יתעשר ה׳ לבו ויודעבו דרך ים בין אור · והבה ה׳ בבר
עלי לאמר הבה כתבתי לך פלשים במופבות ודעת קדושים פלשה פפוקים בתורה מפלאים
בחדבי פז ממולאים בתרגום בין תבין את אשר לפביך וה׳ אלדיך ידבך לא ירפך ולא יעזבך והבה
לך הכתובים הבו׳ בפרשת כפרשת יתרו אמר אם שמוע תשמעו בקולי ושמרתם את בריתי והייתם
לי בגולה מכל העמים וכו׳ ובפרשת ראה אמר כאשר ה׳ לבויות לו לעם סגולה מכל העמים ·
ואמר בפרשת כי תבא וה׳ האמירך היום להיות לו לעם סגולה · הבה אלה בבי בת
· ובתלים כתוב כי יעקב בחר לויה ישראל לסגולתו · וידעבו כי הסגולה הוא דבר
מעולה במבא באוצר המלכים · והוא העליון על כל החמודות והחפצים שבאוצרי המלכים
אשר ימבאו שם לתהילה לשם ולתפארת · אמר דוד המלך עליו השלום כל״ה אמר שהזיכ
הזהב והכסף וכו׳ ואבני השוהם והמלואים ופוך ורקמה וכל אלן יקרה אמר למעלה ולכבוד ועוד
וברצותי בבית אלדיי עם סגולה והב והוא הזהב שבתי׳ב הבית הבקדש והב פרויס וכ׳בם יתבן שהיו
כלים בלים מאד מעשה ידי אמן וכסף בתתי לבית אלדי למעלה מכל וכ׳הבה למעלתם בהוד והדר
ויקר אמר בהם למעלה מכל · ושלמה בבו אמר בקהלת הבבתי לי בם כסף והב וסגולת
מלכים והמדיבות וכו׳ והבה הסגולות ייחדו לותה במקום מיוחד תוך האוצר לשומרו ·
וכשהמלך חפץ בה ויבאר בה הבה תוסיף לה בזה יתר שתת ויתר עז במעלה רמה וכבוד · ובהיות
שהבלחה שבי מיבים האחד הבלחות נופבויות והשבי הבלחת הכפש · ועל הבלחת הכפש העולה
היא למעלה אמר והיתם לו בגולה ואחר שהשם את בבתי וקיים לעד הבה סגולתו יתת שחתך כו
ויבחרבה שם כן יתקייב שתהיה בבחית וקיימת לעד · כי מי שהוא בלתי בעל תכלית לא
יבחר בדבר בעל תכלית שכן כתוב וכך בחר ה׳ לסיות לו בגולה וכו׳ ועל ההבלחות הנופבויות אמר

כי לי כל הארץ ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש וכהנים שרים
כמו ובני דוד כהנים היו · ואמרו וגוי קדוש כי הכונע בהם ימעול מעל כה׳ כמונע בנת עיכו
כי הם נתנו ומושל עליו לרומם ולגדל לותם · ונם כי הם מיוחסים אליו כדכתיב
קדושים תהיו כי קדוש אני יהוה אלהיכם ומיכה והוה דרך ממל ודעתו · יש לדעת מה
טיב הסגולה הזאת העומדת בסגולה לפני שלשים ומה יעשה בה וכעם שכתב
נחור לויה ישראל לסגולתו · והנה העניין הזה בזו הכורה בדמותי כשלמו כתיב במלאכי
הלחרון שכנגיחים עליהם השלום כניזון אסר לפנינו · ונאמר בסגולת כחל ורחה חת כל
יקורות לותם ר׳ל לעדת הנולה ומה יעשה בהם ומה הניע אליהם · ונאמר על מלאכי
שהוא דכילל לים המוזות וכתנבא נבית שני · ואמר נכיזון דידן שאתו עוסקים בו חזקו עלי
דברים אמר ה׳ נבאות · ועתה לנחנו מאסרים זרים נם נבנו עשה בשעה נם בחנו
אלדים וימלטו · ובירוש הרב רבי דוד קמחי ז״ל מזקו עלי שב להוכיחם על מה שהיו אומרים כי
אין דין ואין דיין · מה בדברנו עליך שב הפעל פעיל לדוב התמדת הדבור · וכן
הנדברים בך · לאמרתי מבואר הוא ועתה נם כן מבואר · לאמר הבניח עוד לא נדברו
ירלחי ה׳ לים על רשעהו ויקשיב ה׳ וישמע ויכתב ספר זכרון לפניו לירלחי ה׳ ולחושבי שמו ·
ו׳ תה לנחנו מאסרים · לנחנו עבדמה ושמרנו משמרתו ועתה לנו רואים הרשעים
מבליחים עד כי לנו מאסרים לותם על מעשה רשעם · נם בחנו אלדים כלומר נרלה מ׳ז
יוכל לעמוד לנו וימלטו מן הרעה ולא נכשלו · ע״כ לז פדברו · לאמר הבניח לנו
מן על דבריהם לז בעשית הרשעים רשעם והטובים הלפו קדורנית · פי שפל קומה ·
מפניו ונדברו ירלחי ה׳ שלח להלנק במעשיהם הרעים · ולחי לח נשכחו דבר כך
מלפני · ולוך על פי שלוני מאמר להשיב נמול כי הקשבתי ושמיעתי ונותני לכתוב להם ספר
זכרון ד״מ והיו לי דבריהם מקויימים עד כאן לשון ע׳עזרא · והרב רבי דוד קמחי כתב לז
נדברו · ירלחי׳ כי האמר ההוא הוא מאמר לנשים שלח יכיטו דברי ה׳ ומשפטיו · כשמעו
ירלחי׳ הדברים מהנשים הכשרים כהפגזת הסם ׳ת הקשיב דבריהם ויתן להם שכרם על זה ·
ויכתב ספר זכרון לפניו וגו׳ד״מ כלשון בני אדם שכותבים המלכים ספר הזכרונות · כי לין שכחה
לפניו׳ת · וכן מספרך אסר כתבת · כל הנמחק כתוב בספר · הנלע לי ומנעדי
ז׳כוכי לכת המשעדים בשמים והלחת שפתיותיהם הם הם הכפרים · והוא הכתוב בלוח השמור
ר״ל שכאשר יבעדו בהקפם ויחיינו מה שיתחייב ממשטר הכוכבים על הלרן מן השמים שהוא
הסדר המתיקן בדעתו הקדוש · והמבין יבין · והנה ירלחי׳ וחושבי שמו שהוזכרו תמיד בדבריו
ית זכידיעת אלדותו · ובתן ׳עזרא כי ירלחי השם הם הלדיקים · וחושבי שמו הם חכמי לב יודעי
בוד השם הכבוד והנורא · הנה נתבלרה מה טיבה של סגולה זאת לבני אלדים · ולאמר והיו
לי ר״ל ירלחי השם וחושבי שמו והיו לי ליום היזדע אסר אני עושה סגולה ומה טיבם שלחמול עליהם
כאשר יחמול האב על בנו כי רחמי רלש מרובים · ובפרט כשהבן כשחוא שלו ועובד לותו מים רבי׳
לל יוכלו לכבות את האהבה · ועתה׳ שיעשה הבן דבר שלש כריעה או שלש כהנון לו שלא כהוגן לותו בלתי כלות
האהבה מלבלות הסורה ומעבירה על פשע וימחל לפשע · כדכתיב יסוב ירחמכו יכבוש עונותינו
ותשליך במצולות ים כל חטאתם · וכ״ש כשהבן שומע למוזת האב ועובד לותו · וכתיב
אב יהיו חטאתם כשכי כשלג ילבינו אם ידימו כתולע כצמר יהיו ולאת פעולת האב המרחם על

לאהובו· הנה פירש מהיות הבנולה ומה טיבה ומה יעשה כה· בטוב טעם ודעת יכין לעד· קל וחומר וכל שכן שכאשר בלשון החמדה והומות שכתוב וה' החמיד היום להיות לו לעם סגולה· ועל הכל שכאשר נם כן בלשון בחירה שנאמר בהם כדכתיב ובך בחר ה' להיות לו לעם סגולה וכתיב כי יעקב בחר לו יה ישראל לסגולתו· והנה זאת היה הבלעת הכסף וכבחוזתה· ולמכס הבלעות הנזיר לאמר ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש כמו שאמרתי· ולמכס דכרי הכריות הם להכיר מעכבי הבלעת הכספיית· ובדרך שאדם רוצה לילך בם מוליכים לאותו אם יטה ענמו אחר התחזות נוסכות ויאמרו לאחל ומבוקש טוב ממנו הנה שכרו אתו ופעולתו לפניו כדכתיב והסתרתי פני ממנו והיה לאכול· ולמכס על עכיין יום מועד לכל חי מ"ש והוא יום הדין הנה הסיב על זה ואמר וסבתם ורחיתם בין בדיק לרשע בין עובד אלהים לאשר לא עבדו· והוא שאמר הכניסו לאוצרי דורו לירחיב ולאוצרי שמו נעשת ההיא תרעלו להפרם שים בין בדיק לרשע ובין עובד אלהים לאשר לא עבדו· וזה כי הנה היום בא כתנור· והוא יום הדין כי כל יושבי תבל ושוכני ארץ אחר קדרתם ועבדה ניום ההוא לאמר לאיך יצאו מן הדין· לאמר והיו כל זדים וכל עושה רשעה קש ולהט אותם היום הבא אמר ה' צבאות אשר לא יעזוב להם שרש וענף· דוגמא לומר לא בן ולא כין ולא ככר· והוא מה שאמרו רז"ל שהקדוש ברוך הוא מוציא חמה מנרתקה ולהטת אותם והנה הלבר קדוש לעכין· כי הרשעים כשו אחר האומר וכרכות האומר ימכא האם מקום להשת בך נהם ומלהטת אותם עד כי יהיה לאבר אחת כפות רגליכם וכו' ומכס הבדיקים שכשו אחר השכל ויודבך האומר שנהם ולא ימכא האם ההוא מחוס תשועת השמש מקום להשתבך האחוס ההוא· וזה דרך הלבנה ומשל· ועוד לאחר ה' בעזרת השל על מתכוונתו ומה הרבון בזה ומה כוונתם בו· ועתה די לבון בזה שעלה בידכו כ"ש יום הדין והסבון על כל המעשה מעבה מרם ופקודתו ועל לית מנעדי נבר מחסבות מרם ותחבולותיו· כדי מעבלי לים· ואחר שים יום ועד לתת דין וחסבון כתה שקטה כל הארץ· ולמכס הם הנוף מקבל חלק מזה רוצה לומר מן השכר או העונש או אם הוא מיוחד בכסף המשכלת המכוכב בשם הנשמה· הנה יש בין רז"ל חלוק דעות בזה יש מי שאומרים כי ביום הדין הנפש חוזרת לבדה שהוא הנוף· כדי שיהיה מדה במדה שם חטאו שניהם יחד יקבלו שכרם שניהם יחד כפי מעשיהם ומביאים משל להנוף והמומה· ועל הרשעים שנהם בתוב מתים כל יחיו רפאים בל יקומו ואם הם מתים ואינם רואים לתחיה בכתוב ורבים מישני עפר יקיצו ולא כולם ואם כן איך יחיו וכן אם הם רפאים איך יקומו שלא שהק"ה כיתן בהם כח והעמדה לקבל עונשן ביום הדין הגדול וזה לו' יהיה בכופר בל"ת ואומר לא הוא· אלו המשתף עמו ל אחר· כי על כל פשע העונות רחום וחנון הוא ועמו הסליחה· כי אם על זה· כי אם כפר במחיתו איך יתחול ל למי שמלין סרוח בעבד· וכן מי שמלין שים לו שותף יאמר לו יקום ויושיעך מי שהייתה מלמין בו שהו שותף עמו· ורז"ל אמרו שהם פושעי ישרל בנופן· למכס הכתוב לומר הפושעים כי· ועוד כי זה נאמר על כלל מין האדם בדכתיב· ויצאו וראו בפגרי האנשים הפושעים בי· ולא זכר שם ישרל וקרקפתא דלא מכח תפילין· היה בכל ירחה וכל יומא בהם שכן נאמר בפגרי האנשים הפושעים בי והוא נקרקפתא לישרל בלבד בזה· האלהים שם לא שרבו זה שנם בישרל יתכאו פושעים בו והוא נקרקפתא דלא מכח תפילין מעולם לבלתי הקמין בהם שהם

נעבד עם מסעב תיך בוא כבוד שלו פתח בעבוד תבלם נמסן יבן סעד ואתך לפת זל

כפם שהם מצות הפם שנוה כהם ומנה כעיניו הדבר למאד מה לויכפת לויה למלאי עלמא לפשים
ברקפי ולו על זרועי רבועות שקורות מעור נהמה והרי הוא כמי שאומר אין תורה מן השמים
ואין לו השגחה בעולם השפל ועליהם אמר יפעיהו הכביא עליו השלום והשמיע
ה׳ לקת הוד קולו ונחת זרועו ירקה פי׳ להודיע כי הוא מפגיח בשפלים וקולו הם הוד מצותיו
וכפלאותיו וזרועו המוזקה יכוח בהם בזעף לף ולהב לש תוכלכה כפן והרס ואכן כלד וכו׳ כי ערוך
מלתמול תפתה גם היא למלך ה וכן העמיק הרחיב מדוראתה לש ועניני הדבה בשמית ה׳ בכחל
נפריט בוערה בו ואומרים שזה יהיה לאחר שתחזור הנפש בגוף פעם שנית לקבל עכשם
• ר׳ לכתחיית המתים ועליהם כאמר ויבאו ורקו בפנרי הלפשים הפוסעים כי כי תועלתם לא
תמות ולפש לא תבבה והיו דרקון לכל בשר • והנה הלש מכלה ומסיר הדרקון וכל מרחץ
ועפוש שיתכן שיחבא בעולם וכן הוא לוכל ושורף כל הכמבא אתו • וכן התולעים וזולתם
ואמר כי תועלתם לא תמות ולפש לא תבבה • והיו דרקון לכל בשר לאלא כמו שאמרנו
שהקדוש ברוך הוא בותן בהם כח לסבול עכשם כדי שיקבלו כפי רוע מעלליהם ומעשה ידיהם
ולין ספק שרצו בזה לאחר תחיית המתים כי קודם לכן עולם כמהנגו כיהם ומזה שעבר מלפניך
ת״ע מה שיהיה לאחריך אלא ודאי הוא לאחר יום הדין הגדול שכבר בתבו חשבון ונזר עליהם הדין
ובתוך לש מלפנים׳ ומהם מי שאומר כי משפט רשעים בגהינום שנים עשר חדש • והנה בשפט
הוא הנוף מוטל בקבר כאלו דומם בלתי מרגיש כאחד הכללות • ואפילו שיהיה הנדול
שבענקים • וכן כתוב בעידו הכביא כאשר עבר על בבואת עגמי שנוה שלא יאכל לאם ולא
ישתה מים במקום ההוא וכשעבר וינוח ומנוחו הלריה והמיתו קרא הכתוב לנוף הכביא בכלה ט׳
פעמים כדכתיב ותהי כבלתו מושלכת בדרך • והלריה עמד אצל הנבלה דוב ותמנה שש׳
פעמים קרקו בכלה • וכן כתוב יהיו מתיך בבלתי יקומון יכן נופי הנבלי חיים המתים
יקרקו בכלה כדכתיב כל בבלה וטרפה תן העוף ומן הבהמה וכו׳ ובכל עת שמדבר תרקהו
בקבר עד שובו לעפר כפנר בנפש בשאר הנבלי חיים • אם כן יהוייב מזה שהשכר והעונש
הוא לבשמה • ולא יתבן שתקום פעמים נרה ויהיה כשפט ב׳ חדש בגהינום ואחר יחזור לתת
דין וחשבון על מה שכבר קבל עבשו ב׳ חדש כאמור לא תקום פעמים נרה כאמור • ואמנם
במכילתות יום הדין ועכייטו יש בזה כמה דעות מתלפות ומשתנות בסנהדרין והנה הרמ״בם ז״ל
האריך בזה בספרו אשר קרא תורת האדם בשער הגמול • יעויין שם • והנה בשאר לבו
בפרק זה מה שאמרתי למעלה בשתופי הנפש ובשארו עולות ואומר כי בפש שם מצותיך יאמר
על בפש הבהמית אשר הוא לזיר מן הדם וביארתי שהתורה מסכמת על זה גם כן והיא בפשטות
בהפשט הגוף כי היא מתהווה מאד הדם הזך והנקי מכל חלבה וזהו דעת החוקרים ודעת תורתנו
הקדושה כמו שאמרנו וביארנו אשר שתופי הנפש אמנם יש לה שיתוף לאחר והוא שם הדבר הנשאר
לאחר המות • והיא נורת האדם ועצמותו אשר הוא השכל • והיא המקבלת השכר והעונש
כמו שיתבאר הטב בפרקים הבאים לאחר זה והיא השכל ההיולאני ובקרא כן להיותו מוכן לקבל
צורה כהיולאני וצורתו השכל הנקנה ועליו נאמר והיית נפש תדבוני צרורה בצרור החיי׳ את ת׳ אלהיך
ועתה נבאר דבריו זה כ״ה :

פרק ל ים לדעת לאחר שהנפש היולאני היא הנבנה בעלמא לקבל צורה כי לכך
בקרלת בשם זה • רוצה לומר השכל ההיולאני להיות דומה להיולי

לקבל

לקבל נזיקה ואיכה נפש לויך לפעמים שתקבל עוכש ואומר שכבר אמרנו בפרק שעבר כי הנפש
הכתובה בתורה אשר היא בנפש כל חי היא מתחלקת משלשה חלקים והנקרא אחד מהם נזה נעת
פחקריס וגם כן נעת חכמי תירתמוכי כן כתוב כי נפש הבשר בדם הוא · נפש כל בשר
דמו בנפשו היא · והדם קיומה וקרקע למקח מם שהיא הנפש בנפש המקומם שהוא הדם
אמר ולא תאכל הנפש עם הבשר שרצה נזה הדם כאומרו כי הדם הוא הנפש ולין זאת הנפש
הנפשרית אשר האות ועל זאת הנפש שקדם זכרונה יבדק עם כרת · הכרת תכרת · ונכרת
הנפש ההיא · והוא שיחות בלח עתו מון מהזמן הקבוב כי הלח נבלח לאכום עלי ארץ ·
והכרת בשיחות בפחות מששים שנה · ומפיך תבח בכלח לעלי קדם כי בכל"ח בנמטריה ס׳
וכריתתה הפרדה מן הניף בחיות · והוא שיחות בכרת · והנה חכמי הטבע חלקו הנפש
הזאת לשלשה חלקים וקראו להם רוחות ר"ל רוח טבעי והוא הנפש הטבעית הכחמית ומשכנה
בכבד · ורוח חייבי אשר היא מקור החיים הקבובים לאדם בעולם הזה · וישתתפו
בנפש הזאת הבעלי חיים גם כן שגם ים להם רוח חייבי בפי מה שיאות לו לפי טבעו · ורוח
בפשי · והוא בחומ · והנה יהיה החום והחומח והתבועה בפבת הגידים הבומחים מן החום
ויקראו לה הנפש הנפשיית בשם הרוחות שזכרנו יקראו בחמיתם הנפשות · וחמבם חלקו
זאתה לשלשה חלקים והבל בפש אחד וחמבם חלקים הם כמו שת חלקה התפוח בשלשה חלקים
הריח והטעם והגיון אשר הם בפשיים בטעם התפוח · והבל אחד מהם לדרכופה · לא
ריאי זה כדאי זה עם היות כולם בבועף אחד וכן הנפש הנ׳ת חלק בפי פעולותיה וכפי מה
שתתקומם לפעול בל חלק וחלק ממנה לעשם תפעל ההוא בעבר המיוחד שלו · כי החלק
שבבבד הנקרא טבעי פעולתה לקומם הניף ולהחליף לו תמורת מה שבתך וכומן הנדול להריחיב
מרקקיו ולחזק לבריו ולנדלם בפי מה שיאות לו · והחלק שבלב הוא הרוח החיובי והוא
לקומם החיות בניף בכל שבילי לבריו בחמבעות הסרייבים והם שבילים שמביעים הרוח החיובית ומניעם
לחבריס וכן לבבד שבילים להוליך המזון ולהניעו לחבריו בשבילים אשר ממנו חלים והם הורידים ·
וחמבם החלק שבמוח הוא המרבבה הרחשיבה לשם בל וכו יתהוה התבונה הרבונייה והקום
והמוחם והוא חלק חלוד ממעל · לקומם החום בחו בל וכמה שיריגים בו · להניע
לרבון המבוקש בשבל והנה בחום ה׳ חושים פנימיים ושלישם בחמר שהם מרבבת השבל ומחבנה ר"ל
הממשה חושים אשר הם חמבעיים להשיג המושבל והמבוקש אלין · וכמו שבתן בותן הבורות
בתן המנחלטים המושבת הברזל בח מגנל · למשוך הברזל · ולעוף הנקרא בשמה
ר׳ ישראל בלעז לבלוע חתיבות הברזל המלוכן בשם והוא חובב להבות אש ויבלעבו מבלי שיזרף
ויזיק בפנולה שבו וכן לשאר הבעלי חיים בתן להם הבורא על יד בותן הבורות פנולות בפל אות ·
בן בתן השם"ת לאדם בחמבעות הבבדל בותן הבורות פנולה שבלייית לקבל החבמה ומלאבת
הקיום והבתיבם וזולתם מהחבמות ומן המלאבות · והשבל לחיבו ניף ולא בח בניף בחו
שיתבאר כ"ה · ואחר שיש לם בחו בבדול ויש למו בחות נופו יבא השבל ויחבה בה חושים
בחמיים הבו׳ להם חום המשתף והוא בחוקדם החום · ובח המראה ומקומו בראחרית החדר
הראשון מן החום · וחום המשבב בחמבע החום וכו הציון · וחום הזוכר בחדר האחרון
מן החום וחום המבטרף · ובחיבת בח הדברי יקרא זוכר ובבחיבת השתמם בו הרעיון יקרא
בח המדמה · והנה אשר שקיבוניף ולא בח בניף · ישלדעת לויך דרך תחבולה והתקדמו

עם חנוך. והנה כוזה שלשה דעות בין החכמים הקדמונים. האחד דעת האומר
שאומר שהוא התענוג ההכרה בכורה הראשונית. השני דעת האומר שזו
ההכרה היא שכל הפועל בעצמו. אלא עיקרית שמו בפי הכתוב שיהיה כן. וזה שהוא
דבקותו בזו הוא הכבוד. ומצד עצמו הוא שכל בכלל וחכמיות בדרך ערוב. והשלישי
דעת המתעלים. שאומר שזאת ההכרה הוא שכל בכלל והוא השכל הנקבה והתכבה הזאת היא
מיוחדת ומסוגלת בראש לבדו. ואיך שיהיה הוא כח משכיל הכללים והפרטים ומקבץ
החכמיים והפסוליים ומעורבם ומיחד שם יחד והראיות מכח המדמה למתייש לו בלתי
למתייש יכיר מהם הראוי מן השקר ומוציא מכללות הטוב והישר והכוון במיתון ההשכלה והתעיון
והוא הוא השכל ההיולי וכמו שההיולי מוכן ומזומן לקבל הצורות כן השכל הזה מוכן ומזומן
לקבל המושכלות ועל זה נקרא שכל היולאני להדמות לזו בקבול בורא. והוא מקבל המושכלות
משכל הפועל ומכיירם וכורר ומוציא הדבר למתיו. כי אין למות בלי ביור כי אם לא ביירו
מה יזיקהו. הנה למותו בטלה כי כשכאמר ראובן חכם אם לא בייר ראובן שהוא מי מדבר
ועכין החכמה הנה למותו בטלה ואם לא ביירו ראובן על למותו ומהות החכמה הנה למותו
לעין ותוכו נתקבלו. ואין הפרש בין אומרו ראובן חכם ובין אומרו דברים בטלים בלי
הכנה. ולזולת השכנה תקרא בתורתנו הקדושה נפש. וקראוה נפש המקומש לפי
שקיומה הוא הדם. והיא מתהוה ממכוין ל הדבר המוכן לקבל זאת ההכנה המסוגלת בראש
תתה ה מלבי הדם הזך והנקי כאמור. וכן אמר כי הדם הוא הנפש ולזה לא תתיחם נפש כל
לנ ית בכל תלכי המקרא לפי שקיומה בדבר נפשי מה שאין כן שם רוח וכשמה. כמו שיתבאר
כ ת. והדעת הראשי הוא דעת קדמטו שאומר שהשכל ההיולאני הזה הוא עצם ואינו
דבר מהמצאות רק הכנה לבד. ודבוקו בדברים הלזה להודיע שאחר שאינה הוה במציאות
אינה נפסדת כפי שבארתי כי כל הוה נפסד. והנה יש להקשות על דבריו כי איך יתכן שיהיה
בלתי נמצא ואינו מן המצאים אם כן איך יתכן שיהיה עצם נבחר מוכן להשכיל הצורות השכליות
כי לזה אמר שהיה הנה לבד כי ההכנה אינה נמצאת במציאות לבדה כי אם בהתיחדה עם ונלתה
וכן אמר שהיה הנה לבד עם היותו עצם נבחר מוכן להשכיל הצורות המושכלות הנקשר ת בנפשי
כוחותיו. והאחד הצורות הנבחרות והראתיות במופת חותך מן המושכלות. והנפשי
הצורות הדמיוניות הוות ונפסדות. והעתה שהשכל ההיולאני הזה הנה נעצם בכלל בלתי
מצורב בו רוצה לומר שהוא לבוש עמו בלתי מצורב בו רוצה לומר שהוא עם ההכנה ולא ההכנה
וההכנה הזאת עקרונה ומוטבעת בצורות הדמיוניות. רוצה לומר בכח המדמה והמחשב.
ויקרא היולאני להיותו דומה להיולי כאמור. ויש שכל אחר לגמר הוא בורא לזה השכל ההיולאני
והוא שכל שבעי לה הנה לבד ובכדי ידעת מה רוצה לומר שבעי פרק ז' ולעיל הנה לבד. והנה הוא
השכל הפועל כנ ויקרא שכל בקנה כמו שיבואר בראש. ובקרא שכל בקנה שקנהו
בשכלו בהתעסקו במושכלות כי כתילד מכח המושכלות הראשוניות ויולדו אחריו שאר המושכלות
רוצה לומר מושכלות שניות ושלשיות ורבעיות. והמושכל הראשון הוא
המוכן לכל אדם כאמרך הכל נגזל מן החלק. והמושכלות השניות הם ידיעת אחת
הכמיחות כידיעת ארבע ישהות ויותיתם. ושבע מן השמים והקפתם. שכלו
השלישיות השמעת האומר מן הצורות הכוזלות לא תעשה ויקד שכלו

שכלי בעורה הנפשיית והיו לגלגלים · והמושכל הראשוני שבעת הבוראות הנכבד ותכון
לחומר שהם מופשטים מעצמם · ואין צורך להפשיטם · ומה שיובל להשיג מהם
הוא השכל הפועל · איך יוכיח שכל האדם מן הכח אל הפעל בהשפעתו · הכרחי בתנאי
שהוא מן המושכל הראשון הידוע לכל אדם · יסיג מ ושכלות אחרים וכו' שכלים ·
והם השכל ההיולני שכל נקבה אשר הוא הבוראה לשכל ההילולי · והשכל הפועל כמו
המוכיח שכלנו מן הכח אל הפעל · ולחכם שומרנו למושכל הראשון שכל טבעי לפי שהוא
ההתחלה הראשיכה · ומבקש להשלימה בבורא הנקבת הכו' · ואילו היתה בורא נמוך
בלתי נקבת לא תחסר ולא תעדיף כי לחר שנקבלה הבורא אשר בה היתה מה שהיתה בשלמות ·
אם לא תפעול הבורא לאשר בה השלמתה איך תקבל בוראה אחרת · או יחסר בוראתה או יוסיף מכלי
הפשטת בוראה לאשרבה · וכן לחמר הכתיב ועיר פרא אדם יולד כי הוא לשון בורא ·
והנה השכל הנקבה הנזכר הוא המהווה המושכלות מנד שהוא בורא · ויקבלם מיכד
השכל ההיולני בבורות הדמיוניות הכו' ולוא דעת התפשטיולות · לחמר שהוא ההכנה
הוא שכל בכלי הוא ובפשל · והרכון בזה שאחר שאיכה הוא לויכה בפשל ת ·
בהקדמה הקדומה שכל הוא בפשל כי ההכנה הוא מה שהכח לבד בלבד · ו ההכנה
לויכה דבר מהבינות בפעל · ומי שירבה לדעת דעותיהם ומופתיהם ותלוש
דעותיהם בשלמות יעויין במקומם ואם לא תבין יעויין בחבורי בקיצור מגן אברהם מחמר נ
פרק חמשה עשר וימצא תשובתו כי שם ביתו · והתרבית כפי הסגנת שכל · והבינתי
ריוויות זכות וברורות מנד העיון · כי דעת תורתנו הקדושה היא דעת השכלית
יעויין שם וכן הרמ"בם ז"ל בשנה שם כן לדעתו · רק שחולק עליו בכלל מה שהוא סובר
שזאת ההכנה מעורבת בנפש והיא כח בנוף והוא יפסדבפסדם הגוף · כמו שהרגיז ז"ל ומאמרו
הנכבד חלק רביעי פרק מ' יעויין שם · ועתה בקבור היא נלכה כדרכה לדעת שם דעת
תורתנו הקדושה שם תחות לדעת לחד מחלקה שם היא חולקת על כולם או מקצתם ·

פרק לא

כפי הנראה מספרי הכתובים שהם מסכימים לדעת שהשכל
שסובר שהוא השתכלות השכלה נבורה הדמיוניית · וכן
לחמר בושעיהו עליו השלום כי רוח מלפני יעטוף ונשמות אכין עשיתי · והרכון בזה כי
רוח מלפיו לשון היא ההשפעה משכל הפועל העומד לפניו תמיד כשאר השכלים ·
יעטוף השכל ההיולני שבאדם ויעטיפהו עטיפה שלימה להיות לו בורה ואיכה
עשורה ממו רק שהוא משתבח בו כי הדבר המעטיף נלת המעטוף ·
ולהיות זאת ההשפעה מלאתו ישתבח שמו על ידי לחמנו · אשר מלפניו אשר הלחמנו הוא השכל
הפועל לחמר מלפני · וכן כתב רש"י נגמרת תגינה פרק אין דורשין וה לשונו
מלפני יעטוף מלמד לפניו היה · ונשמות וכמות אכי עשיתי · רוצה לומר תקנתי כמו
ולא עשה את שמו · ועשית את כפורכיה · והרכון בזה שתקן שם דר
בקבתו להשפיע על שכל האדם המשתדל להשכיל בשכל ולהתדמות אמו · רוצה לומר עם
עם שלפניו והיו לגלגלים ·

וכן אמר שלמה המלך עליו השלום כי ה' נשמת אדם חופש כל חדרי בטן ר"ל שמכל הלדם שעלה
במעלות המוסכל וחופש ומוקר כל חדרי המוסכלות ותוכיותם הכמעלים לחדרי בטן הכה אז שכלו
אשר הוא נשמת ה' תהיה כי ה'. וכן אמר כי אלך בחשך ה' אור לי ר"ל שבשעסוק במוסכלות
קשי ההבנה והם בעיני כחשך לעומת המוסג הנקרא חשך ענן וערפל. כדכתיב ומשה נגש
אל הערפל אשר שם האלהים. וכתיב את הדברים האלה וכו' כהר מתוך הוא הענן והערפל
ערך לך השמים חשך ענן וערפל. ודבריו שמעת מתוך האש. וידוע שאין
האלהים בערפל. ולא כחשך כי כהורת עמיק שריה. וכן אליהו ביאר זה באשר הטה
כמעבירו אשר וסכים בלחמרו אמרתי ימים ידברו ורוב שכים יודיע חכמה. אלכן רוח קיל
בלכוש ובשמת שדי תביכה. לא רבים יחכמו וכו' אמר אני אשפתיו שכפי רוב השכים תרבה
החכמה בלדם. אמנם לויכו כן כי רוח היל בלכוש והוא ההבנה וצריך לעורר את ההבנה
ולחזק העבות בלמוד ועיון. כדי להשכיל בפעל המוסכלות על סדרם כדת מה לעשות לעלות
כמעלות לחזור מעלה אחר מעלה. בתחילה המוסכלות הרחשוכות. ואחר כן יבא
להשכיל המוסכלות השכיות וכן על הסדר שאר המוסכלות. ובהביכו להשלים עצמו
להשכיל בשכל ההיולאני. לז יוסיף עליו השכל הנקנה להשכילו הוא רוח אלהים והרוח
הנז' כדכתיב כי כתעבם שכלו ולבם כורה מהשכל הנקנה כאמור שיהיה כורה לשכל ההיולאני
והיו לאחר ואחר שכתאחדו יהיו שכיהם בשמת אדם הוא מה שאמר הכתוב ובשמת שדי תביכם רוחם
לומר יתן כוכה לשכיהם. ועל זה אמר הסס יתברך למשה קח לך את יהושע בן נון איש
אשר רוח בו שכבר עלה במעלה והשיג לשכל הנקנה אשר הוא הכורה לשכל ההיולאני כאמור.
וידוע כי כפי השגתו תהיה ההסגחה בו וההשפעה בשכלתו. ואעפ"י שיסקוד על למוד
יומם ולילה צריך שיוסיף עליו כח' יתן חכמה תפיו דעת ותבוכה. כל שכן אם יבוכו
יעזב ממנו כדכתיב אם יום תעזבני ימים אעזוך ולזה אמר לא רבים יחכמו. וידוע כי
הביכה היא היקנת דבר מתוך דבר. והוא שיתחייב מידיעתו ידיעת דבר אחר. וכן
אמרו ז"ל שמבין דבר מתוך דבר. והביכה כוללת שמים כדכתיב כיבן שמים בתבונה.
והנה הכתוב העירנו בכתוב דבר חשוב כלה. והוא כי השמים לא נוכל לדעת אותם ר"ל
לידע דמותם כמותם ותכונתם כי אם בידיעת דבר אחר שבשפת אותם הדברים בדעם.
וזה כי הנדסה ותשבורת ומכיין ובהקש כמידה. והנה מידיעת החכמות הנ' יודע מבין
השמים והיל התביכה כי עין לא ראתה בלתי השכל בהקש כמו שאמרנו ובחזור לעכייבנו ובתהו
השמים בביכה אשר שם האלהים. ודעת ז"ל שהכתוב השמיענו אחר המות שהיל כח והכתוב
בלבלת מנלבל ערבות לקבל השפע המוסכל. והשפע ההוא הנאחר אחר המות.
הרמיה על זה מרס בשמרת שבינה פרק לין ודשין ע"ב בות שבו בדק ומשפע נבוי קיים
ונבוי שלום ונבוי ברכה ובשמתן של בדיקים ורוח"ת ובשמות שעתידים להבראות ושל שעתיד
הקדוש ברוך הוא להחיות בו המתים. ובלומרו ורוחות ובשמות שעתידים לי הבראות ירלף
שליכם ההבנה עצמה אשר בלדם כי שם ההשפעה החוכה בה רומה לומר בהבנה. וכבר
בלר זה המאמר מורבי הרב ז"ל בלר הטוב. ים זרוך כזה במאמרי הבכבד חלק רלשון פרק
ע' ו"ש שם כל מה שתמנה לחכמים ז"ל כי השמים הפלוביים בשם כך וכך. והשמים הפלוביים
בשם כך וכך אין עבייבו שבשמים נשמים לקרים וולת השמים. אלכל עבייבו שה בחות שמהות
בשבין

העכין פלוני והשומרים סדורו מן הכריים ההם · והרחיק על מה שאמרתי לומרם שכו נדק
ומשפט ונכוי חייס ונכוי שלום ונכוי ברכה ונשמות על נדיקים ונשמות ורוחות שעתידים
להנרלות ועל שעתיד הקדוש ברוך הוא להחיות בו המתים · ומבואר הוא שכל מה שמהוה
לין לאחד מהם דבר שהוא נפש שיהיה נריך למקום כי הטל לימו טל כפשוטו · והתכוין
לין לאמרו כזה שכו דיבה לומר שהם כערכות ולא לאמרו שהם עליו וכלל הם הגידו שאלו הכריים
המכחישים בעולם לומכם הם כמכחישים מכחות שאר הם יכלו מערכות · שהשם יתי שמהו
התחלה להם וקנינם כו · ושאר מכללם נכוי חייס וכו' · וזה הכוון והחמת הנמור כי
כל החייס המכחישים בחי לומכם הם מן החייס ההם כמו שאזכור לאחר זה כ"ה ע"כ"ל כפרק זה ·
וכפרק ע"ב מן ממאמר הכו' כתב זה לשונו וכלכפש שתמכח לכל בעל הנפש בעולם התחלתם
מכפש הנלנל · פ' מכותן הכוחות · ודע כי הכחות המניעות מן הנלנלים לזה העולם
כפי מה שהתבאר הם לרבע כחות · כח יחייב העריב והרכבה ואין ספק שזה מספיק בהר ככת
המחכמים · וכח יתן כפש הנו שחת לכל נמח התדמה · וכח יתן הנפש לכל חי מנפש
חיה · וכח יתן כח הדברי לכל מדבר · וכל זה כחמניעות הלזר והחסך המשכים לאחר
יומרם והקפש הנפלאים התמתיים שאר ל ליהם הניע עיין המעולים מהפלוסופים · הם
מפוזרים כתלמוד כמדרשים כשיעיין בהם החים החכם שאינו מולה על התמת · בת חילת
העכין ישחק עליהם למה טירחה כפשוטיהם מהכנדל מחמתת המכיחות · ועל זה כל
דבודם בחדות כחלה העכיכים לזרותם מהכנת ההמון וכו' · יעויין שם כי כל הפרק נריך לזה
ההתבללות · וכולי האי ולולי · ונם נריך לעיין לדברי המפרשים כי התבללות הזה
ונריך עיון · ואכי הקרכתי כזה וזכרתי דבריו ודברי זולתו דיק תמצא כי בקבור הזה זה די ׃

פרק לב

ים לדעת ולומר שאחר שהנפש ההיולאני הכנה לקבל נורה ואיזה נפש
כמו שבארנו אין לספר שתקבל עוכם כי העוכם ממקרי הנפש · ולו
שערכי שיהיה לספר לוי יהיה עוכבה ומה וכמה · וכאיזה לופן יהיה עוכבה · ומזה
יומשך לחקור על ענין נן עדן וניהנם ומה הם · כפי דעת חכמי המחקר וחכמי התורם
הדכנים וחכמי התלמוד ולחבור דבריהם ולפק הסוללת שנהנה כפי מה שיאות לבניך הזה ·
לשלה נתמר לחזה כשכמטי לחברי הקובלים · לחלה לכניגיל לדוד המלך עליו השלום וקיבת
כבם לדוני נרוכה כבדור החייס אתה ה' לחליך שרוכה לומר עם ה' · ושם מעשה הכשפות
הקיימות והכפחיות לעד והוא הנקרא נרור הקייס · ועליו לחמר רחה כתתי לפניך את החייס
ואת הטוב כי טוב הוא וטוב שמו · כמו שבירחתי והוכחתי בחכוני הכקרא מנן לבדם נרחות
נרחות בשמים נרות · ועליו נחמר וכחרת בחייס ובחיים הנפשות מזיו השכיבה כי בשפע
החלדי הנשפע עליהם הם משכילים בפעל תמיד · והשכלתם בלי שום ספק אלא לויג השכלה
לחמתית · כלומרם רחל על פסוק הכה אלדיהו זה שהוא כמורה בחבנע · וכבר בחרתי
לחמר זה ורחיות בדור תכי הוא זה בחכוני הנקרא עבודת הלוי · לחמרתי כי כן דעת
הרמ"בם זל · והם מוזפעים מן השפע החלדי המיוחד על השכלים הנבדלים בנבדל
המרום כמרום · וכמו שתרגם לנקלוס על פסוק ויחזו את החלדים ישלכלו ושתו בחלו
ת"כלין שתין והשכלתם היא הנחתם · ולחמר רבי תנחומא מלמד שהנישו לכם ושמרו על

רגליהם וזכו עיניהם מן הסכיכה · והסכיכה היא ההסבעה כי סכיכה בגזר מלשון סבך ·
וכן אמר כי סבך עליו הענן · וזה שאמר שסבך עליו הענן הוא מקום הסכיכה וכן
אמר וכבוד ה׳ מלא את המשכן · והמשכן בגזר מלשון סבך · וזה מעמד הכפשות
הכנאיות כימהו כפש גדול החיים וקדלוהו גדול להיותו אמור שם מכל מקדיה ופגע ומכל מלוכע
רע שאפשר שיעלה על הדעת מלא כאפן · גדול כמדגמה גדול ואמור כגדול · ואין
כפק שהחיים ההם שאמר עליהם שהם שם ס׳ מלדיות הוא לחזות כנושבה והם תחת הסנאתו
והסבעתו והם החיים הטובים הכנאיים וקיימים לעד כי הסנאתו והסבעתו נאחית תמיד נפעל
ואין שם דבר נכח כלל · כי אין שם מעבב להסבעה כי מכ׳ המתין אין שם עכוב כלל כי אין
דבר נכח · ואם ימצא יקוייב למוניח שיוכיחו מן הכח אל הפועל · וזה לא יתכן
כאן כי יתחייב שיפטרף לאחר שיוכיחו והוא קיים בעצמו כלתי צריך לזולתו כמו שכתבתי ·
ונם מכח המקבל אין שם עכוב כי ככר כתחלק עם הכבדל והיו לאחדים והם מסכילים תמיד כי
אין שם דומר שיעבכם ועליהם נאמר ונתתי לך מהלכים בים כין העומדים ההלם · ועומדים
רוצה לומר קיימים כמו למען יעמדו ימים רבים יתקיימו ימים רבים · הכה כתבאר מדברי
הנביא שכיעיל הסכר המניע לפשעות מהוב הטוב והחדוש · ותעבוני הכפש מושכל ות נאה
ם יפעב אליו מן המושכל הכבדל · ונם הודיעה העופש שמניע למורדים והכדחים מלפניו
· לאמרה ואת נפש שוייכך יקלפכה נתוך כף תקלע · והרגון זה הנער והטלטול
והנער הכפשני והיניון שיניע לנפש להיותה נאה ונדת · ולא מנאה מנוח אחר יעב לה ·
ומנוקתה ונרתה לאמר · איך לוכל לעלות ולהרחות לפני המלך כפלות כי אולאי יפלה בכחוב
ורוח קשה חל הקלדים אחר נתכת · ולא יאמר תשוב אלא לאי שכבר היה שם פתחילה
מקדמת דנא והכל על ידי אחנעו · וכן אמר אחר נתנה רוצה לומר כאחר היתה נאחנם
אתו · וכשדוקים אותה לפנות טומאתה לעצמי שעשקה נמושכלות · ולא שתה לבה למעלות
המדו׳ ולמנולות המעות שנתן בה המ׳ וה עליהם כי הם הדברים שנוליים פועלים כשנולה להכחיל
עולם הבא · וכשתדמה הנפש ההיא מקרב אל הקדש ובכל קדש לא תגע לכל שפע
אלדי ומוחי טמא קראו לה כטומאת הכדה ולא המקדש לא תגע עד אלחת ימי טהרה כי מקדש
אלך הוא · וכן אמר כי אלך גדול אכי אמר ה׳ נאות · וזה הוא לה הפעב הגדול והעוכש
שאר ושעבודה הקשה וכל מיני משכיות ופורעבות לא ישוו בה כי גרשוה מהשפעת בניית תעטוניה
כי נכשפה ונם כלתה נשפה למנוע מהאר אחר יעב לה ואין לאל ידה כי קבדו ידה מפדות עד אלחת
ימי טהרה · ואתן לך משל דומה לזה נם כי הוא בעצמו הדומה לו · לדם אחד חשוק
לאחד והיה מכיכה עליו יותר מנפשו וכל מלוי ורכוכו וכל חפץ בו למלחת רעוכה להיות אלמה ·
ונפשו תהמה ולא תדמה ולב רגז וכליון עינים ודלדת נפש לכלתי ענור על מכיתה ולעצות רעוכה
כדי שתרגה כו לקרב אלמה להיותעמה · כן השכל כשמיעת מין את מיכו כעור וכשניע לדבוק
הזה ותפרד מהאחר ר״ל שתפרד הנפשה מן הגוף נדבוק זה והוא שאמרו ז״ל שמת נשפיקה · וזה
כהיותו משכיל נפעל כמו שכתבתי כחכוחי העבודה הבוחי · וכמו שנאמר שיהיה לף השפיקה
על החופק הכו׳ וינרשו מלהתפרם והשתופק כגל קורתה ומליקרב אל פתח כיתה ולטייל עכיב
להלה ומשכיה לגבי פכיתה · הנה יעבור עליו נער ומנוקה ינון ולחלה לדגה ועכבון ועבר האחר
והעוכש הגמור מר אמות והיותר קשה שאפשר שיעלה על הדעת שאפשר שניע אליו · וכן אמר
שלמה

שלמה הע"ה כמו שנתבאר שהיה חכם מכל האדם ואמר כי עוד כמות להבין קצה כשהוא קטן ראשי אם שלהבת יה זכור ידעתי כי כשירצה הכתוב להפליג בדבר יסתרס בשם ס' מסמותיו שם הפשט"ת ואמר בדקתך כהדרי לך אם לאלהים אם בעבע שהים תדרת שהים שלהבת יה מרץ מאפילה ביד גבורה לאלהים כפתולי שדים וחלתם רכיס ולפי דעתי עזוז"ל גם כן אזה הסבירו על הר גבוה ותלול מאד וכן דעת רבינו סעדיה גאון ז"ל ומה שיקשה עליו עזרא ליכה בפשוטה כי כן אמר הוא גם כן בשמואל כי מה שלאלהינו והיה לו לומר שאול וכן אמרו רז"ל על כת זה יכחשו פניהם לו לקרות לו מכחש כמו שכתוב כב"ר ים וכחזור לענין והכה העובות והחטאים מטמאים ככתוב ולפי תטמאו כהם אני ה' שלישים על תטמאו כלה כי בכל לילה כשנטמאו הגוים בטומאת הכדה היתה דרכם לפני ועוד רכים ועל טומאתה ירקו אותה ועל גודל הפער שיקבל מהכדמל והטלטול והיה בדחת לטומאתה ככתוב וכטומאתם כם והכעיר גדולה הזה ידמוהו לאדות העכים שם ונפרית ולהכות שם להיות הכעיר הקצה והעוכם אמר והחזק וקצה שיתכן לתת לה מביא המלך והמשילו הכעיר הזה לכל הקטור לעיל והוא יותר קצה מכל הנז' כי הפש והעכים והגופר ים והלהב מבלה ומכעיר הכל תכף ומיד לאכם עוכם הטרדה עומדת וקיימת ממרום שלה שם כעכמותי וירדנו דומית החוסק הנז' וכפיכ יהיו כמון לפני רוח ומלאך ה' דוסק שילחו אותה יתהיה כמון לפני רוח מעערכת עם הסדים והמזיקים והם הרוחין שזכרו רז"ל כרלוקת כנאר כרבות פרק מי שמתו אל מעשה בקבול אחד שבקש לישר לעני כערב רגש השכם בשכי הכבורת והקניטתו ושתתו והלך ולן בבית הקברות ושמע כ' רוחו' שמספרות זו לזו לאחרת חדש וכו' ואין כוכבי לכאר המאמר כי ככר כילדתי אותו וכחבודי עבודת אלהי כי שם להודיע כי בפשות שכי אדם יכול לעשר לעבור בחיים בקדושים רוחות כי מי שזכה להיות בפשו גרוחה בעולם סחיים ככר בפלאך עם הכבדל והיה בבקר פחרוש כמרום כי אלאך ב' בשלוח הוא כי זה כל האדם והרוחות האלה בערבים עם כת שדים הבקרואים סופה מלמון וכסופה מרכבותיו וכעבדי זובעת ועליהם כאמר יהי כמון לפניהם כמו שהזכרתי בענין זה בחבודי הבקדש עמק השדים כי שם ביתו וכחזור לענין ואמר שהלהב והוא שבלב החוסקים גדול וקיים מכל מיני האש שהפסר למבל בעולם ואין ערוך אליו כי שאר האש אין לילה היה וכן לילה אבל וכשרף והלך לו וכן כל הכשרפים בזמן מועט אין הזמן כלו בפעם כלו ויקיה כלה היה מה שאין כן באש שבלב החוסק שהוא שבו מתלהבת והולכת הולך וגדל עד כי גדל מאד לבו וכשמתו אליו יקטוף ונקטף בפשו בחיים וכפרט כפשידע כשבעתו כי בשלו הכעיר הגדול הזה ומידו היתה זאת

ויכאר מחבר בפשו וזה ימשך לה מפרי מעלליה בטומאה וידעו אותה וירחקוה בטומאת הכדה כל קדם לא תגע ואל המקדש לא תבא עד מלאת ימי טהרה והנה זה דעת רבינו ואל רבני הכתי דאתו הגדולים הרמ"כם ולכן עזרא ולב"ג ונקמתי וזיב רובי חכמי ישראל אחת דעת ובל רבני הכתי דאתו הגדולים הרמ"כם ולכן עזרא ולב"ג ונקמתי וזיב רובי חכמי ישראל אחת דעת

ובחכמתו ילל הנביאו עוכם זה שכים עפר חלם וכשפכיהן זה פעל יתבאר לך מהוגן ערך וגביהם על בכיון לין בהם בפתל ועקש:

פרק לג לפי שידעתי שים קנת חכמי עתכו חכמים בעיניהם ולא ירצו ולא יבינו לשוב דרך ישכון לוד כי לא בשו בגדולת ובשלוחת מהם

אמרתי להודיע לך זה דעת חכמי התלמוד בכמה מקומות כפי מאמריהם במסכתם ויהי
דעת בעלי המקרא והרב רבי סעדיה גאון וחכיני רב האיי גאון והרמ"ם ז"ל והרמ"כץ והרלב"ג
ורבים וככדים מחכמי דתינו ז"ל למכם ה'יות זה דעת רוב ז"ל מאריכרמשית רבה כפסוק
והנה טוב מאד זה גן עדן והנה טוב מאד זה גיהנם וכי גיהנם טוב מאד אמתה
אמר למלך שהיה לו פרדם והכניס לתוכה פועלים ובכה לאוכר על פתחו למאן כל מי שמתכסר
במלאכת הפרדם יכנס לאוכר וכל מי שאינו מתכסר במלאכת הפרדם אל יכנס לאוכר.
כך כל מי שמבטל מצות ומעשים טובים הרי גן עדן וכל מי שאינו מבטל מצות ומעשים טובים הרי
גיהנים עכ"ל. ועתה פקח עיניך ורואה שלא למאן אמרו שבכה שכי לאוכרות כי אם לאוכר לאחר לכל
והוא לאוכר בורא החיים. ולמאר שמי שמתכסר במלאכת הפרדם יכנס לאוכר.
ידעת היות רז"ל מדמיים העוסקים התלמידים לפרדם. לרבעה בבנים לפרדם.
ולמאר שבכה לאוכר על פתח הפרדם ר"ל שבשובת מכאן ובבנים לבאן. והנה הפרדם
יוסד בבתח עיניך על הדרך ופירש רבינו ניסי שלא לתת מוס בקדשים. ורבה
לנלות מהו גן עדן ומהו גיהנם ולמאר כל מי שמבטל מצות ומעשים טובים הרי גן עדן וכל מי
שאינו מבטל מצות ומעשים טובים הרי גיהנם. ולא למאר בבנים לגן עדן כי הבשם שאינו נעשה
מיכולה מקום. וקרוב למי שלא בבנים לאוכר גיהנם שבן למאר ומי שאינו מתכסר במלאכת
הפרדם אל יכנס לאוכר. ולמכם יהם לגן עדן הבבנה לאוכר והבשם שאינו נעשה אחל להיותו
שמור שם מבלי מניק ומעיק ומעכב להשכיל כמאמר הנבדת שבינינו ברורה בבורר החיים
ולעולם לא תראה כלים. והבן זה ודעהו והשתבל בלומרו ומי שהוא מתכסר במלאכת
הפרדם וכו' כי הבוסר שיעלה במעלות זה לאחר זה ולא יהרום להקדים המאוחר ולא לאחר הקודם
שלא כדת מה לעשות. והבן לומרו במלאכת הפרדם שהיא מלאכת שמים והיא העיון
וההשכלה בהתבונה ועיון דק ודעת שלדים ידע במדות שלדים בהפשיט החומר מן הדברים
שבריכים הפשטה. ולהשכיל הפשוט על מקום שידוע מבעת כמו שלמרנו למעלה במה
שקדם בפרקים הקודמים. והנה יש ויבוה לרז"ל על עניין מהות בהיכם ומה הוא. ואם
יש לו מציאות בעצמו בפעל ואם הוא אינו אלא במקום רשום.
ומה הוא העוכם ומה הוא זה המביבה בשם בהיכם ובבדותיהם מתהלפות לא רלי זה בדלי זה.
ומזה בבדאות רבה פרצת ורבי יבלי ורבי שמעון תרויהו למדין לין בהיכם שלא יוסי
שמלבה את הרשעים מה טעם כתוב הנה יום בא לה' בוער בתנור. רבבן למדי יש
בהיכם שבאמר בשם ה' בוער תור לו בבין. רבי יהודה בר שלעי אומר לין יש בהיכם שלא
שם שהיה יונקה מנופן של רשעים ומלהטת לותם מלי טעמיה דכתיב תהרו חשש תלדו קש רוחכם
אש תאכלם עד בין והנה דעת רבי יהודה בר שלעי הוא במו שלמרתי שהאש שהיה יונקת
מנופן של רשעים הוא אש החשך הבז' במו שבתתי והטרדה והדחיה שיהיה לו בשבת מעלליו פי'
פעל העבדות שעשה בזה העולם לעמל בפשו בעבדות. והנה רלייתו למת ויבין שאש
יבא האש שיאכל לותם שבאמר תהרו חשש והיריון זמן פעולת העבדות. תלדו קש והלדה
היא הטרדה והגרום והבזוי שיהיה בא ובה בזרון שיעשה בבדי מעלליו. ובמסבת תמיד
פרק לא היו בופתין תבת רבי שלעזר בהיבם מן הרקיע ר"ל שיין לו מקום קבוע ומיוחד לפי שהבשם
בעה ובם בדה וסורו בעל קרקע לא. ועשה בלויר ומתערבת עם בת הבדים והמויקי' שאר

עם מלאכי מכלם · והנה יקראו לנפשות כחלה רוחות עם ר' יוסף מלבון כי רוח היא בחכם
כמו שהוכחתי וכיארתי במופתות ואות בהבורי הקראי עמק הסדים · ובקראי כן לפי סדוהם
בחכמת הסדים ואיך הם ומהיות הכר כמבחר כרחיות כרוחות מדבית המוקדים וקבת
מגדולי הפלוסופים ורחיות פלוסופיות תורכיות כמו שורחה מי שיוכה לדבית זותם מעם ולהיות
הדרום עמוק עמוק מי ימכחנו ורחיתי עם זה ים לו פכים לכחן ולכחן קרחתיו בעמק הסדים ·
ורחוי להסכיל כי עם זה יזכיר מהות כל חלק וחלק מהם וכל חלק כמה כתיתם כמו שתר זה עם
· ובחזור לבחן ובפשוט מי יודע רוח בני לדם וכו' בקבלת כמדבם תלמי אחד בשמתן
על בדיקים ואחד בשמתן על רשעים כלם עולים למרום אלא שבשמתן על בדיקים הם בחוכות
בהוכר ובשמתיהן על רשעים מטורדות בחרץ שאמרה מבניהן לדוד כרוח הקדש והיתה נפש לדוד כי
גרוחה בגבורי המיים · יכול לא הרשעים כן ת"ל ואת נפש אויביך יקלענה בתוך כף הקלע
· עוד עם אלה מטורפה לרבי יוסי כי חלפתה אמרה לו מהו דין דכתיב מי יודע רוח בני
לדם העולה היא למעלה · אמר לה אלו בשמותיהן על בדיקים שהם בחוכות שכן
מבניהן שאמרה לדוד ברוח הקדש והיתה נפש לדוני גבורי המיים יכול לא על רשעים כך
תלמוד לומר ואת נפש אויביך יקלענה בתוך כף הקלע · אמרה לו ומה דין דכתיב ורוח
הבהמה היורדת היא למטה לארץ · אמר לה אלו הן בשמותיהן על רשעים שהן יורדות
לגה כמ למטה שכאמר כיום אלה לאלקי כחיתי עליו ולת התהום · וה"ק פסוק
זיחזקל סיון לא כשכיו שפלת ערעה כיוה כאמר על הפוגעים המכחשים מניחות הפש יתברך
ושבחתו · ולו משפתיך עמי על אחר כי אלו חין לכם סוס מחילה וה לחיה עולמית ·
והכמכל מוכן מעצמו כי הסוסק הערוד והמגורם תעופיני אפר הם כית חסוקתו לנפש כי
בהפרדה ממנו נפשו עליו תקבל ויכ סוהומי תהום רבה · ובכלון דיבן שהיו משעתם ולא
לעת ולא תבוכה לדעת מה יעשה על כך ומה שניא אלא מהבעיר הגדול אליו ויהי לאל ידו להכבל
ממנו וזה היותר מר ונקה שיצויר לבא עליו · וזה יכירהו מי שחסק בימי עלומיו · כי
רוחו עליו תבלה ונפשו עליו תקבל כלח כלים וכמים ופרידתן מר ממות · ולם יתן לים לת כל
הון כיתו כלהבה בוז יבוזו לו כי עזה כמות אהבה · עד שלמרו חכמי ישמעאל כחבוריהם
שמי שלא חסק מימיו לא יכול להשיג אהבת הפש ית' · והנך רואה בעיניך דברי חכמים
וחבוחם כמסמרות נטועים מבעליהם לכל הכתוב ואת הרפוש בכתב אמת · ולא יחלוק על
זה כי אם מתעקש ורע לבו · ולשים אסר אלה לו בכל מקבות והגרון כל כלי נרזל שיכו על
קולקולו ויפעיהו כספא הנדי לא ישמע ולא יחכה ואין לומר ואין דברים להשיבו לדרך הבכוכה
ושכרם · ולמכם היות זה דעת חכמי המחקר כמו שכתב לרם טוב בספר המדות שאמר
בעשירי פרק ג' ל' למכם הפועל בפי השכל ואליו מזמותיו הכה הוא מיכון בכתר ויראה
שהוא מהוב לכל יהתבח ית' שמו וכו' כמו שכתבתי למעלה בפרק כ"ו כל דבריו בלריכה יעויין שם
· ובתר הרמ"ם ז"ל בספר ידו החזקה בספר מ"ע בהלכות תשובה פרק ח' ז"ל הטובה
הנפשות לבדיקים הוא חיי העולם הבא והוא החיים שאין עמו מות והטובה שאין עמה רעה הוא
שכתוב בתורה למען יטב לך והאריכת ימים אבל הפשעים אמרו לחדו למען יטב לך לעולם שכלו טוב
והאריכת ימים לעולם כלו לאריך וזה הוא העולם הבא · שכר הבדיקים הוא שיזכו לבועם זה
ויהיו בטוחה ו' פירשון הרשעים הוא שלא יזכו לחיים שלא יכרתו ויחותו וכל מי שלא יזכו ושכ

לחייב אלו הוא האחד שחייבו מי לבולם אלא מכרת בדעתו ומכך בהכרח והוכרת הכפוב בתורה שאחר תכרת תכרת הכפם ההיא מפי השמועה למדו הכרת בעולם הזה תכרת לעולם הבא כלומר שחיתה הכפש שפרש מן הגוף בעולם הזה ליכה וזכה לחיי העולם הבא אלא נפש מן העולם הבא כרתה וכל זה מי אלא עפש במיכלות ובדעות כי הכפש החכמה תשוב אל ה׳ והרחיק עליו אלא כך לקוייה ומחכתו ועוכפו והחזרתו לגן עדן כמו שהוא ידוע ומכואר לכל ואמר עוד ומחת עולם על ראשם ילין השמחה גיף כדי שתבוא על הראש כך עטרה שאמרו ומחמים כתן הדעת ומהו׳ה שאמר: ומכבין מזיו הסכיכה מיודעים ומשיגים אמתת הקדוש ברוך הוא מה שאינו בן יודעים והם כגוף הלבל והשכל פי׳ כשהוא מיודע בעולם הזה. אבל הכפש החמודה בעבין זה ליכה הכפשה הבריכה לגוף אלא נורת הכפש שהוא הדעת שהשיגה הכורא כפי כחה. והם שגת הדעות הכפרדות ושאר המעשים. והוא הכורה שבראנו עבריכה בפרק ר׳ מהלכות יסודי התורה שם זה הוא הנקרא חלת הכפש בעבין זה. וכתב בפרק ד׳ שכו׳ל כפש כל מי שיש בודאי שכתן לו בהלל והדעת היתירה המגויח בכפשו על לדם שיהיה בורא העולם כדעתו ועל ידה זה כאמר בתורה בפשה לדם בנלמו כדמותנו כלומר שתהיה לו בורה היודעת ומשגת הדעות שאין להם נלפס עד שידמה לקן. ואינו אומר עלבודה זו הכרת לנופים שהוא הפה והחושים והלבות ושאר רושם הגוף שזה שאתו שמה ואינה הכפש המגויח לכל כפש חיה שהם לחבל ושותה ומוליד ומרגיש ומהרהר אלא הדעת שהיא נורת הכפש. ובנורת הכפש הכתוב מדבר בנלמנו כדמותנו ופעמים רבות תקרא זו הבורה כפש ורוח ולפיכך נריך להזהר בשמותן אלא יטעה לדם בהן וכל שם ושם ילמד מעבניו. אין נורת הכפש הזאת מחוברת מן היסודות כדי שתפרד להם. ואינה מכח הבשמה על שתהא בריכה לבשמה כמו שהבשמה בריכה לגוף אלא מכח ה׳ מן השמים היא לפיכך כש יפרד הגוף שהוא מחובר מן היסודות ותלכד הבשמה מפני שהיא מבויה אלא עם הגוף יהריכה לגוף בכל מעשיו. אלא תכרת הנורה הזאת לפי שהיא בריכה לבשמה כמעשיה אלא יודעת ומשגת הדעות הפרודות מן הגולמים ויודעת בורא הכל ומנהיג לעולמי עולמים והוא שאמר שלמה בחכמתו ויוסף העפר אל הארץ כשהיה והרוח תשוב אל האלדים אשר נתנה. ע׳כ מפרק ר׳ הכו׳. ואמר עוד חיים אלו לפי שהן עתידים לחיות החות אלא מתעוררות הגוף ולין שם גוף בקרקע כדור החיים שכאמר והיתה הכפש לדוכי נדוכה בדור החיים. והוא הסכר שהין סכר למעלה מהכיפה טובה שהין לאדים עובה והיא שהתבלטו כל הכבילים. וכתה שמות קדושלה דרך משל הר ה׳. ומקום קדשו. דרך הקדש. תכרות ה׳. נשם ה׳. ואהבלה. והיבלה. ויצית ה׳. ושער ה׳. ותכאים קדלו לה דרך משל לטוגים זו הקומכת לבדיקים שעתידה וזו הין לה בבל תק בו העולם הבא. הבקשה שהין בקשה גדולה ממנה שתכרת הכפש ולא תזכה לחיות החיים שכאמר הברת הכפש ההיא עוכה בה וזה שהבדין הוא שקורין אותו הבבילים דרך משל כאדם שהא ואבדון ותפתה וצלוקה וכל לשון כליה והשחתה קורין לו לפי שהוא הבליה שהין לאחריה תקומה וכו׳. והשפל שהיבו חוזר לעולם וכו׳. אמר עוד אותה הטובה גדולה עד הין מקרוהין לה ערך ותמיון שאמר דוד מה רב טובך אשר צפנת ליראיך ונו׳ עכ׳ל. הנה כיצד כל מה שכתבתי למעלה כשפה בחדרה מלהין ערבים כולם נכוחים לתכין ויישרים. וכל הכשגות שהקשיות שים בדברים אלו לדעת המקשים בבד בטלו אותם הר׳ מכן ז׳ל ור׳ להרן ז׳ל וכל ונעכן ת׳ז שייה המתקשים שהשיגו בבד מבר הוא ז׳ל תגרת תחיית המתים.

בעבר כדפסק׳ ונם מלשון רבי מאיר ז״ל נראה שהיה דרכו להרבה ג״כ כדפסים ׳ וכיון כל אחד
ואין להכריח מה פעם שכיח מה שכתב וכתב ויעוין שם ׳ והנה כפי שיובן פשוט כל
הדפסים שהעתיקו כן רב למעט שיהיה דינם ושנוסח שניהם שכתב כתב הוא ז״ל בפרק ו׳ ז״ל כאשר
פלגים לחד מן מכסי מדיבה חוטאים ועושה פחות חטא בעושה אחרת ובדבוקו כמו שהודיעכו
רבוי לפרש ממנו והקדוש ברוך הוא יודע לתן יקרב ׳ ים חטא שהדין כותן שנפרעין
ממנו על חטאו כפי גודל חטאו ומה שנפרעין ממנו לו נכנסין בקבוטי ב שכניו של אדם הקבטים פתן בהם
לעת ולא הגיעו לכלל מכות כקניניהם הם וכתיב לים בחטאו יומת עד שיעשה לים ויש חטא שהדין
נותן שנפרעין ממנו לעולם הבא ולאחר שהרוחין מתחברין עם הגופים יטרדוה ולקנוה ויניקוה
כמי ערך מעלה מזו ולתן עוכר עליו שנים נזק בעולם הזה ויש חטא שנפרעין ממנו לעולם הזה
ולעולם הבא וכו׳ ע״כ ועתה נבוא לדברי הרמ״ן ז״ל על זה:

פרק לד כתבו הקדמון שער הגמול זה לשונו ׳ ובתן זה על נהנים הוא
בא מיד לאחר המות כי תכף שהנפש את נפשו את קשרת בגלגל הלם
ומשם נעמדת להדף על לם היונק מתחת כסא הכבוד שהוא יקוד הגלגל וכח כל הקפים והוא יוכל
לנפשים ובתן מתגלגלת ויורדת עם זה דומה לגלגל הסבוב המהודות להוייתן בכל הנפשים ׳
והנפש הזו המהודת ליקוד הלם ובעמדת לו בתן בתחילה בין בסוף כמשכב בדעת להתעלות
ולהתדבק בכליונים כשלשדרגים הנפרדים ליקודם ׳ ונפוטו ובוני העוכרת שהנפלו ובכח
לבין בהופלה מובעת לוקה ובמשכת ובעמדת לשם נהיכם ומחשבה זו שהוא כמבעות מבוהלה הוא
יסודים נפולים ונער נדול לתן חקף ותן תכלית מלכד בערי נהיכם ׳ ואהו מעבין כרת בלועד
שבכרתה מיסודה בעוף הנברת מן החיים שהוא הי ממנו פי שהעוף הי מן בח לחות החיים ׳
וזהו שכתוב ותת כפם לוייכן יקלעה בעוף כך הק׳ב שהעבין כדפרישית ׳ והכרת
הזה שפרשנו בלבדן הנפש תן זה הכרת המשוע שפריך האומר כל כוית חלב לו דם וכהאי נוכא שילכך
ויכרת מנן ערך לעולם הבא ׳ כי כך ענין מי שזכותיו מרובין מעונותיו ים בעונותיו
מחייבי כריתת העונש מניע לו בעונותיו והוא מתבחני יעוין כמו שהזכרנו מת בן שעשים
זו היא מיתת כרת לכך כאחר יכרת האיש ההוא מעמיו ׳ ובפרת זה שרוצו זכיות ועכש
לחלקו בגן ערן הרשות לו כדפרשית לעיל ׳ ומי שעונותיו מרובין יש בכלל עונותיו מחייבי
כרת אחת מניע לפשוט לאחר מותו ים כדומי שכים עשר חדש עם כדיכים לעולם כדפרשית בפ׳
נזכור רמז הכתוב ובכרתה הנפש ההיא ׳ והכרת הנפש הזו ׳ ועוד ים מחייבי כרתות
שנתנו בכרת מחיי העולם הזה ומחיי העולם הבא ׳ והם המעוברים והפיקורוסים כל
הכתוב בפרק חלק ׳ ולעיל נפ׳ נ״ל שאחר שהם הכרת תכרת כתוב שאחרכו ׳ ואף על פי
כן ים כופר בעיקר שאחייבין לו ואוכל חיי העולם הזה ואין זו קושיא כי ים בדברי בעל הרשעים
על מי שעושה טובה ומעשה הגון בעולם תפיל לו עשרה לפם שבודה זרה כתו בתורות הע״ם ׳
וכן הכתוב מזהירנו לא תתעב אבירי כי גר הייתם בארצו ׳ ואחר
שפר בירורנו זה נדייקים לכי לפרש דברי הרב הגדול הנכבד משה מפר כירת וכתב לעיל ופרעין
הרשעים שלא יזכו לחיים אלו וכו׳ וכן כתב

וכן כתב לקמן הנקמה הגדולה שאין למעלה הימנה שתכרת הנפש וכו׳ ודאי אין דעת
הרב הנ׳ שלא יהיה שום עונש אחר ונשאר לרשע ׳ וח״ל עלה זה על דעתו אלא לרבי הרב
ז״ל על פוף האבדון והכליון האחרון שאין לחבריו שום נקמה שהוא הכרת שהוא בטול הנפש וכלל
בזה שביטול זה הוא מלבד מה שנענשה תחילה בעונם נראים ביסורים גדולים והוא עונש גדול
ואין אחר שלאחר שהנפש הביטם הגדול שהיתה לחויה להמשך שהיתה זכה שלוקחה ממקום ככוד
המלאכים לו למעלה מהם והוא זכות הצדיקים ומעלתן כמו שפירש הרב ז״ל ׳ וכן כתב
לעיל בפרק נ׳ כל הדברים שעושיתיהן מדוע אין דנין לזקן כפי חטאיו שיש להם חלק לעולה הבא ׳
ואלו שאין להם חלק לעולם הבא אלא בכרתיו ואובדין וכדומין כפי גודל הנשמה וכו׳ הרי שהפרים
בין חיובי כריתות נמור ובין הכזיבין בכלי השרת ׳ ושם אין שם יסורין ׳ מה שלוקחים שלא
ודאי דעתו כדפרישית ׳ ועכשין נן עדין בפרש לקמן עד כאן לשונו ׳ והכן אומרו והוא
בא מיד אחר המות כי תכף שהרע מת נפשו מתקשרת בגלגל השם ומשם בגמדת לבהר של שם
הוא בהר דיוקר ככתוב בדניאל בהר דיוקר בנדיך וכפיק וכו׳ ואמר היובא מתחת כסא הכבוד וכבר
ידעת מה שכתוב בישעיהו השמים כסאי והארץ הדום רגלי ואומרו תחת כסא הכבוד ר״ל תחת
גלגל הירח שהוא סוף השמים ותחתיו יסוד האש שהוא בהר דיוקר והוא גלגל האש ׳ ושניים
עשר חדש שאמר שבהוכים שניים עשר חדש שכן הגלגל חמה הכולל ממנו האש יסוב גלגלו בשנים
עשר חדש והנה תחת גלגל הירח שם ככוד אלהים
והוא שכל הפועל ׳ ואמר ועמו מתגלגלת ויורדת וכו׳ ואמר הנפש היו
הכוונת ליסוד האש וכמדת לו כאן בתחילה כאן בסוף והוא מה שאמרנו למעלה תאחי דבי אליהו
נהיכם מן הרקיע וכתוב ויקרא אלהים לרקיע שמים ׳ ואמר עוד נמשכת בדעת להעלות
ולהתדבק בעליונים ׳ וידוע שלא תדבק בגדרים השמיימיים כי הם מובלים מימי כרקפיא
אלא עם הכללים ר״ל השכלים הכוללים ואמר בשאר הדברים השניים ליסודם בטבע כאש
שתעלה למעלה והאבן תרד למטה לארץ כי זה דרכה וטבעה ׳ ונשות ועוכי העכות
שהנדילה ביכה לבין בוראה מובעת אותה וכמשכת וכמדת לנהיכם שהוא בהר דיוקר המתנוה
מתנועת הגלגל כי כל תנועה מולידה חום ויבא שם מחתה ׳ ואמר עוד ומחשבה זו שהיא
כמובעת מבוראה הוא לה יסודים גדולים ובער גדול לאין חקר ותכלית מלבד נעדי נהיכם ושם הוא
בהר דיוקר המנחים הקדים והמזיקים אשר הוא תחת השמים ׳ וכתב ן׳ עזרא
בספר העבמים ז״ל לאמכם מה שבגלגל אין העולם העליון על הכחות ההם והם כחות בפעניות
הוא על ד׳ פניות וכו׳ ומפרש ואזיל הפלשה כניס ואמר הפן הד׳ הוא הפעל והשם שבמעלות והוא
יתחדש בעויר מיכח הרוחניות אל הכיכניס רוחות לאחרות שהוות בעולם ותבא לבעל חיים בריוב
העתים ותבטויר להם בנודות מבודות הבעלי חיים המורה עליו הכוכב הנאצלת ממנו ׳ שם
בגלגל והרם מבונה יהיה כתיאר משם ׳ ושם מתלדים בבודת פרש ר״ל אים מלחמה בנון
השם ותחזור על האדם ותודיעם בהבדים שיהיה מהם לחת ומהם שקר וכו׳ ואלו הרוחניים רעים
בלבלים מן הרוחניים הקדושים בחבילות הכל מן הנפש וכו׳ והם שדים הביקרלים מזיקים וכו׳
עד כאן והנה שם בפש האדם הצולה היא למעלה וטהורה היא אין לה מעבב אלא היא
תעלה עד מקום הרוחניים הקדושים ואין שטן ואין פגע רע בעלה תעלה כי אין לה מעבב
לבותה ׳ ושם טמאה היא לה תוכל לעלות לנשות ובעירות עונותיה ותבאר עם הרוחניות

הרעות

הרעות לאסר הם בגללים והם הם מלאכי חבלה ויצערו לותה כפלים ככל חטאתיה ויטלטלם
טלטלי מות וזה מה שכתבתי למעלה בפרק ל"ג שיסתכלו ויתעוררו בה הסדין כי שם ניתן
ומתוך יגיעתו לו הכפשות הן הקרקעות רוחות ורוחין בכל מקום. והנה חכמי המקר
יזמרו שסם כתהוו הסדים. כתבן רסד ז"ל ומין מחלוקת בין החכמים הפלוסופים שם
ביסודות הטמיעות בגלגל. וגלגלים יקרא לותו הכח המכייר וכו'. ומזה יניח רמים
קפלטון שהכפש הכללת מהנוף מפני שהיה היוצרת לותו והמכיירת לותו. פי כותן הבניות.
ולו היה הנוף תכלי במכיירתו לא היתה יוצרת ולא מכיירת לותו וזה הכפש המכיירת
היה יותר כרוכת במיני מזריע זרע ולאסר כן במזריע. וכמו שכתוב שהכפש עניין נוסף
על הטמיעות הטבעי מאסר שהטמיעות שבזרעים הן בינוניות ובינוניות. ועל
כן הן מחלוקת ביניהם שם ביסודות כפשות יוצרות למין ומין מן הקיומים והדומם.
וכל מה שיכוונך בהויתו והשתרותו להכניה ים כפשות שומרות לותו. ולו הכפשות לו
שיהיו כלמבעות בלמבעות בין הכפש ת הגלגליות וכין הכפשות שבכדין והנופים. ומכדין
יזמרו הקומרים בסדים. לו שתהיכה הכפשות ההן בעניניהן בקפדות בנופים לאסר יבדו
לותם מפני ההדמות שביניהם. וכשיפסד הנופים ישובו לחמר הראשוניים ונופות הן הדקים
לאסר לא יוחסו. ומין לאחד מהפלוסופים שלא יודה כלו הכפשות. לכל מולקים לם
הם חוכות בנוף. לותם סוג לאחד ולאחם עכ"ל. ולכי כיארתי זה המאמר כלריכות
כאסר תשיניהי בחבורי הכקרע עמק הסדים כי שם כימו. לך למירך על דבר שאמר
וכשיפסדו הנופים ישובו לחומר ראשוניים ונופותיהם הדקים אסר לא יוחס ולאחר שלא יוחס לניהו
מורכב מהלרכב יסודות. כי לו היה מורכב מהם היה מוחס בין רב למעט. והנה המאמר
יוחס כלל לם כן נופים ראשוניים דקים ולא מורכבים מלרכב יסודות. והנה המאמר
הזה הניח לותו הרב רבי שם טוב פלייקידא בספרו שעשה פירוש המורה שקרלו מורה המורה
בחלק רלשון מן המורה פרק ע"ב בשם לאון רסד בכל הכתוב כו. ולם תעיין בהמתכה
ושם שכל בעיון תרלה ותבין שבכלל דבריהם דברי. ולא בדיתי דבר קטן לגדול מלבי כי
הלה דבריהם ודבריהם דברי לאחת והשם ית' ירלנו בפלאות מתורתו לאמן. ועתה נבלר
שעם היות שהחכמי המועתק והמוסכל ים ביניהם חלוק בעניין הכפש ומהותה נכד מה כלם כלאחד
מסכימים ומודים שהכפש היא מהכונות השפוטות מן החמר רוצה לומר שהיכה בעם שהיא נעם
כגוף ממקום הדעת. והיכה בהיכה לנוף לפיכך לא תלכד כשהיכה הנוף לא מומדת
בעצמה וקיימת בעלמות. והרלות על זה רבות. הלאד כי מי שכולל עור וקטוט מסכי
ידיו הנה לא יוסכל לרלות שום לאד מהכריו לא מכוכיים ולא פכימיים והוא סולך ובא ומרגיש
בלהריו שהם בגללים ובפרדים זה מזה ושום מהכתם שהיכם מגיעים זה לזה. הנה הלום
הזה יודע יפיתו וכי הוא כמוך בלי שום ספק כלל אלא בלמת ויכיר וכבין ייסר. ולמכם בידיעת
פוכן לחבריו רוצה לומר לוכיכם ולכתם ועוכים ודקותם ולכיוותם לוך הם. הוא מסופק בזה
כי לא עמד על למיתתם לא בחוש הלרות ולא בחוש המשוש ולכי יודע בלמת ובתמיס תכוכתם.
כי לא הגיעה ידיעתו לקייב לוך תוכן חבריו. ולין ספק שהידיעה המסופקת. היא זולת
הידיעה האמתית המקויימת לאמתה. והנה הלום הזה מקיים. מלילותו שהוא
יפותו ולכי מקיים תוכן נופו. שם כן יפותו מכילותו וולת יפות נופו. כי הידיעה

כמסופקת לא תהיה לאחת עם הידיעה הצלתי מסופקת: אם כן כשאתה משכלת עצמך תכלי
פורך נופל להשכילה: יתוייב מזה שהיה זולת הגוף: והנה לך ההקש לחמתי ומופת חותך:
והוא על זה התיאור: כל גוף כ"ש לו יסוד מוסג מן החושים: ויסוד הכפש לא יסוג
החושים אם כן אין הכפש גוף וזה ההקש מן התמונה הראשונה כתוארנו כל ג' ואין דבר מג'
יולד אין דבר מכ"ג: עוד ראיה שנית כהקש הנזכרי במופתי והוא שהכפש לו שתהיה גוף
כפשני לולא: ואם תהיה גוף כפשני יש לה כפש לאחרת כדי שתהיה גוף כפש ולאחרת נריכה
לאחרת כי כל גוף יש לו כפש ושיעור זה לבלתי בעל תכלית וזה שקר אם כן לא יהיו גוף כפשני:
ואחכם הראיה על בלתי היותה כח בגוף הוא כי כל כחות הגוף כזמן הבחרות חזקים וכעת זקנתו
חלושים והכחות המשכילים אשר הם תלוי הכפש תחזקה כזקנה וכזמן הבחרות הם חלושים אם
כן ליכם כח בגוף: ראיה שנית הכחות הנפשיות תחלשה בה תמיד פעולתם כל שכן
כפגעם דברים חזקים יפגומים ממכמו מיסיניט לאור השמש שיחלש ראותו: וכן הקול
יפסיד ויחלוש קול השמע ואחר הפגיעה ילאו לפגיע מה שהיו מתגים קודם לכן: ואחכם
הכחות הנפשניות כל מה שיפלגו להגיע במשכלות בדבר העמוקים יותר ויחלישו כח
להגיע דבר יותר עמוק ממכו: ואם לפעמים יחלש הכח השכלי הוא מחלשת הכוסח לותו
ועזרו לפי שהוא כלי דבר גי ככי הכוסח לכחות הדמיוניות: ולפעמים החלש החבר יחלש הקוש
וכפל עזר וכפל עזר: אם כן אין המחלשה מצד עצמו זה בזה ואחר שיהיו גוף ולא כח
בגוף ליכה נריכה לגוף ולא תפסד בהפסד הגוף ואחר הכחות אחר הם כח בג' להיותם נריכים
אליו יפסדו: ראיה אלבי' הכה נראה פעולת הכפש יוכחות מן הגוף למה שקים סמים
לרוש ואדן לעומק בהשכלתו הגלגלים והקף תכונתם ומנעדם ותכונת האדץ וידיעה כמה
פרסאות הוץ: ומקום מהכניה ואופן מהכפש עד שתחשוב ותדמה כל המניחות בכללו עומדים
לפניו על אמיתתם כפי הקפשר עד מקום שיר שכלו מנעת מכלתי שיהיו במנחים לפלה:
ואחר מזה כן פעולות הכפש יפגרו מון ממכה אל מקום רחוק מן הגוף ולא יפסדו כלל אחכם
יחלישו כח בפעולותיהם מכלתי שתצטרך לגוף לכל פעולותיה יוכחים ממכו: ואם פעולותיה
ליכם נריכים לגוף כל שכן וקל וחומר שהיו ליכה נריכה לגוף: כי הכפש עצם ופעולותיה
מקריים ואין ספק שהעצם יותר ככבד מן המקרה ההוה ממכו: ג"כ הכפש היו יותר יקרש
וכבדת יותר מפעולותיה: ואם פעולותיה עם נפתם מן הגוף לא יפסדו עם היותם מקריים כ"ש
שלא תפסד היו נפתה מן הגוף לאחר שהיכה נפש וקיומה בו: ותפשר לאחרי נפתה מן הגוף
ג"כ ליכה כח בגוף שיתפסד בהפסד הגוף רק תפשר קיימת לעד כנגף המרוש במרו': הראיה
הל' ידוע כי השכל והמשכיל והמושכל יאוכו והיו כולם ג' והנה הכפש המשכלת בטבעה להתיחד
עם שכל הפועל כי כל דבר דורש יסודו לשר ממנו חובב ומקים מרכזו ומרכזו מהבנו מעם שכל
פועל שהוא כותן הצורות והוא כשתעבק בלמוד המושכלות ותחזיק העצות והקשר לשר כיניהם
שלא יעזוק הדברים החומריים כאו שיעזק לפי לעלות למעלה למרכזה היותה מן כבת בעצם
ונדבר שבדבק בו וכשתבק הפי לשר כשיתה עומד למעה לאחרן: כאשר קדם זה בפרקים
שעברו כמה פעמים: אם כן אחר שכפש הקדש שלכלה נורה תדבק כשכל הפועל
והמתחדו ואין לה מות שיפריד ביניו והנה הרי היה בבנין הצורה כמרוש שאר שבדבקו והיו לפלה
והמתיה הצורה ליוכרה ונאמר לדבק טוב הוא ויחזקהו: פרק

פרק לה

ים לשוחל מקום לתשום ולומר הבה אתה מודה כי הכסם מכון מוסנה
בחוסים הפניתים והם המכבנה הרחסוכה לשבל ואין לחל ידך
להכחים כי אין השבלה ר ונה לומר להיותו מוסכל כי אם אחר הלמות ואין למות אלא
אחר הניוור ואין ניור כי אם בכח המדמה והמחשב והזוכר כי מי שלא יזכור לא יחשוב
כו ואם לא יחשוב כו׳ לא ידמהו ואם לא ידמהו לא יניירהו ואם לא יניירהו לא יוכל לבדר
הלמת מן השקר ובריך לניור על כל פנים בין שתהיה המחשבה קודמת לדמיון או אחריו ואם
לא ידמהו לא יניירהו כי אין ניור כי אם בדמיון ואם לא יניירהו לא יכולהו ואם לא
לא יוכל לבדר הלמת מן השקר ואם לא יוכל בדבר למת לא יהיה שכל מכוכל
כי השקר לא יקבלהו השכל ואם קבלהו מוכיל בלמת ולא יחות לשבל סוס ודבר כזב
ואם לא יוכיל לא יהיה מוביל ולא יתחדו להיות שכל מוכיל ומוכל והיו כלא היו
ואם כן החוסים הם הם הנושחים לכל דבר מוכל וידוע שהתבטל הנוסח יפבד הנסוח
ואחר שיון שבל נמנח כי אם בלמנעות החוסים והחוסים בסו תמו לאחר המות יתחייב
שבפסד הנוסח לשבל ויפבד הנסוח שהוא השבל ובהבטל השבל תתבטל ההשבלה
והתבטל ההשבלה יתבטל המוכיל ולא יאחר לא שבל ולא מוכיל ולא מוכל ויפרדו לויס מעל
לחיו כי המות הפריד כיפיהם ואין דבר קייס ולא נכחי בנסם שלמרת שהיה השבל התעוזה על
זה כי השבל המוכיל בהיותו בחיים הוא במלבנת הפועל והמוכל במלבנת הבעול
והנה הפועל לאחר שהוציא לאור פעולתו אין הכח לא הפעל והפלייתו ובמלחת במניעות כבר היה
במנח בפעל ובהעדר הפועל וכליו לא יתחייב שיעדר הפעל השלם שפעל ובמיר ובמנח בפעל
ואין לו צורה לפועל שכבר הוא במנח בפעל כלומר כן הוא הדבר בשבל כי לאחר גלות הדבר המוכל
אין הכח לא הפעל בשבל והיה מוכיל בפעל והשכיל המוכל בפעל בבר בתלוי בהשבלה והיו
לאחדים שבל מוכיל ומוכל בפעל ולאחר שיוכ׳ נא לא יפיב ימיבו לאור וזה מבואר כי בהבטל לאחר
היותו בסח בפעל יפאר בסח לאבד סיומות הנגר ויעדרו בל כלי לומבתו ויפסדו הבבח לא יבסד
לעולם לבנות העדר הנגר וזו תשובתו אלו בעצמה בעצמות שמה שבבר הוסבל לא יפסד ויעדר
עוד ואפי׳ שיפסדו הפועל והבלים ויהיה עוד לבבח כי נלאה הלדם בעת שיון יתבטלו חוסיו וירלה בחלומו
דברים נודקים לאחדיים עתידים לבא או יהיה בלום אחר מיוחד או בדוב עם בבלל אז יועל
מדיבה לו בלך לו מיל או מחבה וזה מעשים בבל יום הלא תרלה חלומות יוסף עם אחיו וחלומות
שר המשקים ושר האופי ופלום פרעה ובוכד נצר ונבוזראן סהיה בהם דרך בלל ודרך פרט ומעשים
בבל יום מה דלהו עין בעין יחזו ואין ספק שאין לבחות הנוף וחוסיו מבא בזה העניין כי לא
נדק זה ר״ל שיהיה לנוף מבא בעיון זה היה יותר ראוי שירלה זה וחוסיו מתעוררים עוחדים
בעצמם ופועלי בפעל ולא בדמיוי הסוקטים שקוטים בשנה סחוסיו בטלי וזכר אין להם עם אלה
לדעת את אשר בקרן ולהעתיד לבא ואין זה מדרך הנוף וכן שלת אלים והקיון לא ימנע
בבחו׳ בדבים לדין להכיל בחוזק די לילין רוח נלי וכן החלומו הבוזרי לעיל ר״ל אין לבחו׳ הנוף
וחוסיו דבר בזה ר״ל נ׳ ידיעת העתידו׳ כי זה הספעת מוכל הפועל אשר הו׳ סרו על עולם והנה
מאמרו ז״ל שהשנה מ׳ם מן המות והבטל בחו׳ הנוף וחוסיו יוסבן השבל אשר הו׳ סרו על עולם והנה
ואל הבלוים שין מהבחות הנופניות מירוש ובשל ונבה תאל מבלי שיעערך לנוף יבחותיו וחוסיו

מקום מן המות מקטנה שהיה הסנה למות הגדולה שהיה לאחר הפרד הנפש מן הגוף שיזדכך השכל יותר ויותר כהכטל כחות הגוף ומושגי המוכעות לאותו מהתבודדות ממשתמשים בו כפי נוכחם והוא ישמע אליהם כפי מדרך הטבעה והכהלו מן הגוף יבא אופפני ויעלה כמעלית על הגיעו על השכל הפועל לא שמל כה גדלה ותדמה נוזה ליוכרה. ושם תעמוד. תשובה נ׳ הנה נראה שכעת שיגמרו הכלים כמונמר לו יגמרו והנית לו הנגדים לוא יהיו שם כתוכם לו קרוב להם מוד ולהלות בשמים רחם עם כל לנקת רוכל ישי מספר כהתמדה יתלכם הנגדים לו הנית לו הכלים מהריח הטוב ההוא וכן הרוח היכלו כבית יתלכם מן הריח ההוא המבושם וישמוד ריחו בו כמספר הימים שהתמיד לעמוד שם כן יהיה התמדת ריחו כי כפי התמדתו עמו ידעו. ושם עוד רבות כשכים לפיהם יתחזק ריח הבושם לו יהיה שכתלכם. וזה יעמוד כל ימים שלא יהיה רוח לחרת עמו כי הרוח הכבכם יקח חלקו ושם יתמיד כמעט שלקחו כלו כי כהכבו יתעדב עם הרוח הכמבח שם המבושם ויהליהו כלקחו מן הריח כהתערבות ויהלם ויהיה כלא היה כיון הטוב אשר לין כמוהו בארץ כשיערבו בו מים יהלם וכל מה שילכו לתת מים כתוכו יחזק חלים אותו ויהם והיה למים. כן הרוח לא ימוח מלכת לכה ולכה. והכמשל הזה הם התפלות הנופלות והלעות הכפלדות והסכרות המשוכשות ולא יספיק השכל להתקומם ולהתפקח לכל הכבבי עליו והיה כלין. לאמכם שם הנגד המונמר ישמר כמקום תנה או מגדל מקום שלא יכבם שם הקויר הליוק מריחו לא עבר זר כתוכו והוא כמים ותחום עמד טעמו בו וריחו לא נמר. והנה כהפרד הנפש מן הגוף הלכה לאחרי מלהכיה לעדינות הכושם לעדנות נגנים וללקוט שושנים כהר המור ובגבעת הלבונה. ואיש לא יבולבה מידו כי כבר נעדר חמת המכיק ולין שטן ולין כנגע רע זה משל כפלא ולא רפיה. וכן שם בטמקה יתלך לאחרי התיהו. ולאחרי אשר לא יועילו הלכה יקדע לה כהתמדת הבגד עם דבר מסריח בנפש ועלה בשבו וריחק ה׳ את קדם וסם הם הפעולות הרעות והמנוכות אשר שנא ה׳. ועוד דמו הריח הטוב למעלת המדות אשר הם כמולם למעלות המושכלות ויבא השכל מעון ביתו יער כרמלו לאחות בגלו ולאחות כנועם ה׳ ולבקר בהיכלו. לאמר דוד המלך עליו השלום בשמן הטוב על הראש שיורד על הזקן רבה בזה השפע היורד מלמעלה ובינה לותו בשמן ולאחד משמות השמן ינהר ולאמר על הזקן שהשפעתו כלי מכין ומשכין מכל לפיקיו. ולאשר זקן לאהרן שהיה מסורסם כמעלת המדות וכן לאמר שיורד על פי מדותיו ולאמר שלמה נכו טוב שם משמן שוב הנה דמה השמן הטוב שריחו כולך ומהנה לאחרים והוא לא יאשר דבר מכל דבריהטוב כן מעלת המדות לאשר בהם תוסג השמן הטוב כי יודוך כי תעשה לך. ולולי פניך רבים לאמר הנה מה טוב ומה נעים שבת לאחים נם יחד. והנה כמשל שהנאתי שהריח בבגדים בריח לאשר בגנת ובתלבם הריח מן הריח והיה הרוח והריח לאחד ובעל הריח לא יאשר ולא העדיף ריחו הטוב בכמותו ולא יכותו לאמכם שם שהיה הוא ריחם ולין מקטור כל דבר. לאמכם הרוח בתבשם בריח וטוב לזה נהנה וזה לריחו יאשר כן בעל הריח לא יאשר מכל דבר מכל דבריו הטוב ונם לא העדיף בהתלבם הרוח בריח ובהנאת בריחו הטוב הבדנק בו. עם היות הדבר בעל הריח הוכיחו מן הבא אל הפועל כי קודם לכן היה בעדר הריח ואחר היה במנה בו בפועל. כן העכין בשכל הפועל המלכיל ומשפיע מהודו לכל מקבל ומבקש לבוא בית ה׳. וישתדל להחזיק העבות ולהדרך עמו בהיות מלכיל בפועל. ובתלבם השכל הסיולאני בשכל הנקנה. והנה השכל הפועל לא יאשר ולא

העדיף עם הוכיחו שכלי כבי אדם מן הכתוב אל הפעל בהפעתו עליהם. וכמו שכתב
ש״ת כנגדים מהריס הטוב. ויתמוה כפלא ישעבור זר כתוכו להפרד עדיו מעליו
כעורב וקחת מן הכח בידו כן השכל. כי הזר המת ערכם הם התלות הנופניות.
והחומים החבוכיים בעת פיעתם ואליהם החומים הפנימים והחומרם שכתם ללון כתוכי הטעלות
ודמיונות להכפילו ומלהדבק עם השכל ולהפריהו מהתלונן כנלו בחייו. כי מחרי מותו ככר
כתפרדה החבילה ויפרחו לים מעל פחין. ויהיה כהפך כפיפתו החומים החבוכים לפנימיים
ולשכל והיו לחדרים כשכת אחדו כחיים ויעמוד הריח והרוח קיים כי השכל הוא ללחי ושכל הנקנה
ושכל הפועל יהיו לחדרים שלשה לחלה נבוכים ויקוויב כנחיותם לעולם ועד.

פרק לו: לחפיחסר כיולרמו מה שפריחה לכי שהוא לי כשהרה עליו לפרק קודם
מפורסמת ורבה היא על כל כעל שכל ודת. וזה כי לחר שהכלחם
העצומה והטוב הגמור לחסר הכל יכפשהו לחסר כחמבעותו יתהוה השלות הכפם וכנחיותה הוא
ההשכלה והעיון וכו יתעצם השכל והיה כבנין המרום כמרום. ומה כעשה כי יקום לל וכי
יפקוד מה עשיכו כחמר לו כי החיים הלדיים לא יפנו כי אם בעיון המשכלית והכנים עליהם
כפעל. והנה מבותיו חקתיו ותורתיו לחסר הקם חיי רוחנו וכמחנו לחסר יעש: לותם הלדם
וחי בהם לעים כפשנו כבורי החיים לת ה׳ ללדיו ומהקת החקים והמשפטים והמבות לחסר הם וכר
ליפיחת מבדים ומבות לחרות מדבי כמו דבו. וכבל לחת ולחר מהם מעובדים מקודים ישרים
ותורת לחת כשמירת שכת. שים כו חלי חליים ממשפטים ודיבים והלבות הן למות הן לחיים הן
לשרשי הן לעשים. וכן מבות פסח כחקת הפסח וכמשפטו דיבים ומבות לנוחות לנודות
מהם ככרית ומהם כמיתת בית דין כהלבות שכת. וכן מבות סוכה ולולב וערבה והודם
מדבו זכר ליפיחת מבדים. אם כדברים לא יעשילו ולא יכילו לחר שיכב דבדים עיוקים
ולא מוסכלים. ומי ישמע לכם להבר הזה לעזוב חבדי הלדים חיים ומלך עולם מלהחמין
כדבריו. כלומרו אהיה אם שמוע תשמעו בקולי ושמרתם לת כריתי הייתם לי סגולה מכל
העמים וכו׳ ולחת תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדש ולחר אתם שכיכולו כלחן כיתו מבי הנכוחה
דלה למדתי לחכם חקים ומשפטים כחסר כוכי ה׳ ללדיו׳ ושמרתם ועשיתם כי היא חכמתכם
וכיכתכם. ולא זכר המוסכלות שלמדת והכה כתב ולחר מי גוי גדול לחר לו חקים ומשפטים
לדיקים ככל התורה הזחת. ולא זכר דבר מן המוסכלות. ועוד לחר אתם מבי הנכוחה
דלה למדתי לחכם חקים ומשפטים כחסר כוכי ה׳ ללדי. ושמרתם ועשיתם כי היא חכמתכם
וכיכתכם ולא המוסכלות כי אם השמירה והעשיה כלכתיב ושמרתם את חקיו ולת מבותיו לחסר
לכי מבוך קיום חסר ייטב לך ולכניך לחריך כי תעשה היסר כעיכי ה׳. והנה החקים אין
להם טעם ומה שאין לו טעם אין בו השכלה עיון וכן העשיה אתה שכלטוח נזדת מלך היח ומה
בורך לעיין. וכתובו יש כתובים דבים וכבדים והתורה מלאה על כל נדולתיה כלל עבר וכלל
פנה לשמור ולעשות ולוין מוכל לעבור לת פי ה׳. והנה לכו והכיכו והכי כביכו וכל עיוכיכו
ושכלכו והשכלתכו כלל חשכין ומפיכם קול דבדים לכו שמועים. ותורה כיה לכו מסה
מוסה קהילת יעקב. ומה לכם תדבקו עמי. ולחר שלחת הוא לחת מה שהוא
לחת. ושמרתם לחר סיוותו לחת לא יחזק ולא יחלם לא ירבה ולא יעבוט לא יחסר ולא יעדיף

כי לאחר המות אין עוד · והנה התורה העידה שהחקים והמשפטים נדיקים כדכתיב ומי גוי
גדול אשר לו חקים ומשפטים צדיקים ככל התורה הזאת · ואין לאחר הנדק והלמות כי אם
הכוב והשקר והעול והמות והם · והנה למד על התורה בכללה חקיה ודיניה ומשפטים
וכל מצותיה לאשר בה כי הם נדיקים כלומרו ככל התורה הזאת וכן למד דוד המלך ע"ה משפטי ה'
למת נדקו יחדיו · ועתה על תרכו תדכרו נביה נביה ולדבר סרה על עם ה' אין זולת
היכוכה כדעתכם ידעתי גם לכי ומי לא ידע בכל חלה כי יד ה' עשתה זולת · מי הקשה שיו
ויסלם הפורסמות לוכם בריכות רחים · ומכם זה גלוי לכל העמים כי כל משפטל לשרה
לשרת לבני מלך בשר ודם שוקד על לשלותיו יום יום לעשו רכון לים ולים הקל שבקלים ממשרתיו
וכל יניעו וכל הפן בו לקרב אל מלאכת המלך לעשות הטוב והישר בעיניו כדי שיסניח בו ·
ובעת שהניח ידו מהמלך יכהו לעשות דבר מה שמח לבו ויגל בכודו לוקף בשרו · כי בנותו לותו
הודיע לכל הבריות עליו כי הפן בו ויקרכה לשנודתו ואם והמלך בשר ודם שהיו כאן ומחר בקבר
ים כיד האדם להשמיר ולהתעלם ממכו ולא ידע מה שבלבו קל ולחומר כמי שלמר והיה העולם ·
והנה השי"ת נתן לנו המצות לטוב לנו כי אם נדקת מה תתן לו ותשיבה בה לנו משה בכל מצותיה
חוקים ומשפטים ככתיב בספר התורה · ויצוה שלישו לעשות את החקים ואת המשפטים
אשר בתו והבטיחנו כי בעשות מצותיו ובשמוע בקולו כהיה סגולה מכל העמים ועכין זולת הסגולה
מפורסת על ידמלאכי ע"ה כדכתיב והיו לי אמר ה' בבחות ליום אשר אני עושה סגולה וחמלתי
עליהם כאשר יחמול איש על בנו העובד אותו · ובתוב ועשית הישר והטוב בעיני ה' שלייך
למען ייטב לך ולמען תבוא והשתלש את הארץ אשר נשבע ה' לאבותיך · וימר ה' יען כי בעם העם הזה כפיו
ובשפתיו כבדוני ולבו רחק ממני ותהי יראתם אותי מצות אנשים מלומדה · לפן לא כן ראוי שיהיה
טוב הישר בעיניו להשכיל ולידע בדעת ולהשכלה שיהיו לבו ופיו שוים · ואם לא כן למה יתרעם
אל"ה והלא כתוב על בניהו רחם למדתי אתכם חקים ומשפטים כאשר צוני ה' אלהי · ועכ"פ היה
מצות לאנשים מלומדה שמשה אמת היה · וכתוב רחם למדתי אתכם חקים ומשפטים וכו' כאשר צוני
ה' אלהי ל"ל להתעסק ולהתבודדות להשכיל ולהבין כאמרה נת: וכי ידעת והרחים עזבתני · וימר
ה' אל משה עלה אלי ההרה והיה שם ל"ל להתעכב שם שתתבודד ותשכיל ותהיה היוה שלמהכם
עמד כהר מיום ומלילה וכתיב ויהי מקץ מיום ומלילה כתן ה' אלי את שני לוחות הכרית וכו'
וכלשון לא תתעכב כי הלוחות משה לאלהים המה והמכתב מכתב אלהים הוא · ואל תמרו שהכתוב
משמת ימי כרקשית לאמר העביר היה כדי לשלח מים ממקור החכמה ולהשיג המושכלות והשכלים
הנפרדי כשכלו ובכיר מבלה ידו עד שיגיע עליו בורקו ובכל ביתו כאלו הוא שמיני מ"ש שעדי בית
ועל ההתעכבה והתבודדות הזה אמר כאשר בישר ה' אלי · שבריך לבייר הדבר ולהשכילו · ומשוכח
סבית הנה כתיב ויאמר שם שמוע תשמע לקול ה' אלהיך והישר בעיניו תעשה והאזנת למצותיו
ושמרת כל חקיו וכו' ואמר שהאזון למצותיו ושמר כל חקיו אמה יש לו לעשות לשמוע בקולו שיעשה והישר בעיניו
תעשה והנה המצות והחקים כבר כזכרו בכרור אמה יש עוד לשמוע בקולו שבכל כתוב והאזנת
למצותיו ושמרת כל חקיו שלא הוא אמה שמע שיהיה הכבוד ע"ה כי אם בזולת יתהלל המתהלל השכל
וידוע לוי כי אני ה' עושה חסד משפט וצדקה בארץ כי באלה חפצתי נאם ה' · הנה אמר שלא
יתהלל החכם בחכמתו כי לעצמו יהיה חכם אלא שיהיה משכיל ומלמד בדי שיתהלל בו כדכתיב כי
אם בזאת יתהלל המתהלל השכל וידוע לוי ומדע אותי וכן אמר דוד לבנו · ידיד ה' דע את אלהי לכיך

ועבדיהו. והכה אמר כי כאלה תסבני. וכמדרש תלים בילקוט על מזמור משכיל לא יתן המזרחי
הסרי ה לעולם אשירה לדוד וכו' זה שאמר הכתוב כי אם בזאת יתהלל המתהלל השכל וידוע
לפני ה אמרתיו לכי השכלתי אמר ליה השכלת משכיל לאיתן זו היא השמיעה שהוא מכוה בה
לשמוע בקולה והיטר כשיכוין ועשה והוא השכל וידוע לפני כשאר כתבי הקדש מחכורי זה
תשובה נ אמר הכתוב ושמרתם ועשיתם כי היא חכמתכם וביניתכם וכו' ואין כיוצא והכמה כי אם
בהשכלה ועיון והתשובה הוא עיון לכך אמרינן לכך נתיחיב מילי עתיקי ידועת לכך אחר
ונבוה ממרחק יודע. ואמרו רבותינו זה כאמר אל תסבנון תקופות ומולדות. וזה יודע
בהקדמת ידיעתי בחכמת הסייכות ליודעם קודם זה. והרמב"ן כתב בשער הגמול זה
לשומו ואם תשאל עליהם ותאמר כיון שים עינין בשלש מעשים ובטרדך בהן מיון בקדקו שהוא עיקר
בחמת יתברך ויתעלה לחת תגמולו לפום תבוה עליהם למוד הטעמים שפרסמנוהו בשלישי הכלל
עליהם שפעשה שיון לשכיר לא עולה ולא שכחה אלא כל לכריו במעשיו. זו טעמת
הכסילים מחכמה. כיוצא לשעמנו בלמוד להיותינו חכמים וידעני הלדיק את
דרך ה' ומעשיו ועיוד כה יה מאמינים וכוטחים בחמונתו וכוודע ובכשלש יותר מזה שלמדנו כי בלמוד
הפתים מהפורים לדעת יושר תדין ובדק המשפטים. וכן תוכח כל בכרך עוכד מהכה ומיראה
לתור בדעתו לבדק המשפט ולחמת הדין כתי מה סידו מגעת ומשפת ותם סדרכי שפרסמנו מדרכי
החכמים וכו'. ועל עכין זה תבו אמר על הוא אשר דעי למרחוק ולפ עלאיתן בדק. ל"ל פסוק
דעו עד סוף השנת הדעות לתת טעם ויבינה במשפט הלדים ואחריכן יתן כאיך לם על יתברך
כי מן הטעם המוסג בדעת יוכיח על הרמוז והנעלם שהבדק עמו והיושר נאשעליו ע"כ. ו
היה התכנה והתכונה והשכל בדק בדק תדיוק. תשובה ד' כתוב כים עיניהו והיה ככוך וכבל וכו' ואת
פעל ה' לא יביטו ומעשה ידיו לא ראו. ופעלה ומעשה ידיו הם השמים ותכוכתו וסדרו הנאמר
עליהם כי תראה שמיך מעשה אצבעותיך ירח וכוכבים אשר כוננת. ובתיב הם מספרי ככוד
ל ומעשה ידיו ומניד הרקיע וידוע ומפורסם שחכמת התשובה לא תשקע מן התורה וכן כל החכמות
הקודמים ידיעתם על ידיעתה כחכמת התשובה והקיום והחכדה ודומיהם כי רבי הם מ קוייב
ידיעתם לחכמת התשובה בדי שיבין הדבר על האמ"ת והבדק ויסכימו על מתק כתו וידעתו בשלמותו
וכבר דברתי בזה בפרק כ"ח מה שכתבתי יעיין שם ופעל זה שהתשבלות והאריכות בדי להתבונן
בתלכות בכי ישראל לאמר הם מלכים עליו ולהודיע כי הסם יתברך תפץ בתלה כדכתיב כי
כי כאלה תפצתי. ובכאשר הסם בעיתו ובכה על ידי ממנו בלא לכים יחכמו נתן לכם
את תורתו בדרך קבלה ועיון. בדכתיב כה תאמר לבית יעקב ותגיד לבני ישראל.
כי בלמידה יש יד לשראל לחקור ולידע למה אמר כך. למכם בהגדה אמר קוץ בפוד
לבדים בדבר שבכר היה. כדכתיב בפרקי לי את כל הגדולות אשר עשה אלישע. וכן
לבדים כמקרא והגדה ופסוק אחד הם. וכן אמר ע"ה מה היה בדבר אנד כאלי.
ויגד לנבן כיום הששי כי בדבר יעקב וגיון כאלה כי מה שהיה כך הוא וכיום
יעקב ממונית דוד המעולים שבזרע דוד והם המלכים כי להם משפט ובדקה.
וכתן לבשים ופתאים והכרי לב ועוזי השכל מיסתפקו
בקבלה המנוית כמו שהתפקה הארץ כמה שקלק לה ובשארת תוכחת וכוהה על רוע גורלה וחלקה
כמו שכתבתי: וכמחלת ר'

144

ונתחמלת ה׳ על עמו להכילם מדי׳ מחת לזרע הקיים נתן להם מנוח מיעלות בסנולה מכתן
בהם המצוה עליהם להיות להם מלך לעולם הבח׳ לאמר מאין ידם להסכיל ואת הקדם
והקריב אליו ואת אשר יבחר בו וישתחל להקריב כאשר מצוה ידוב מסכלית והקריב אליו׳
ונכן אמר אלמה תבוכי וזה בי מכריח בכך כי הבוחה והעוך והבחי והכבל יהפוכים הם
שלכך כי לא הפיג לנעות למכריח להקריב נפסוקים אמים הקרבנין ולזה המכריח ומיע
כי הפסוקים וזה והנן זה ולא יכאר לך בכתב ואיך הפלומות רכמה ולא תהיה ממי מאמ עליהם
הכתוב ניפעיריכי נכך עליהם תר דמה ויעבה את מיכיכם ואת הכבדים ואת נפשיכם החזוים
כבה ואחי לכם הזות ה בכל כדנרי הכפר ההמוס אשר יתנו אותו אלידוע בכר לאמר קרוץ בח זה
ואמר לא לוכל כי את יש הוא ונתן הכפר על אשר לא ידע כפר לאמר קרוץ בח זה ואמר לא ידעתי
הפר ואתוס סנים ועמוק בדנרי כי לא יובנו ונן ויאמר לך דכיל כי כתמים ואת מים הדבים
עד את קן כי לימומין מקנר הימיון והם הם הכמיהו היהם כי לימם רוצים לעסוק ולהבין פשר
דנר נהמה נביכה ודעת והיה לכביהם הספר לתוס ואתוס ולא ישנו דנריו להבין והכת הפנית
לימם רוצים לקדוש כלל והם עמי הקרן נהשכה יתהלכו לא ידעו נמה יכשלושם יבילכו מעורון
הלב לחמן:

פרק לז

כתב שלמה נהכמתו לא תמכב טוב מבעליו נהיות לאל ידך לעשות
וכל שכן חס ולשלם ולא יזוק לך לא הוא ולא פעולתי כי דבר כזה אין
למוכנו מלשלח תלותו ועשה כרצונו והנלוח׳ וזכל העושה הפך זה אשם הוא אשם
לה׳ ונם רזלנימו מידע זו ואמרו זה בהכה וזה לימו חסר כופין לו עיו על מדת סדום׳
ומדת סדום יהועה כרכתיב ואכס סדום רעים ואטוים לה׳ מאד רעים פמעמעו אכסי רשע׳
ואטוים שכוטים מדרך הטוב והיסר אשר היא דרך ה׳ ופי׳ אטוים יורה על השערה
ולא יאטוש דומה לומר שלא יטי מן השערה שמעו לאטרה שמורים כנגדה וזה פי כל מלת
אטוש׳ והנה הטוב הוא מה שהכל יכפפוהו והכה תעבוני נכי לדם הכל יכפפוהו להם
׳ וכתב לרמנו נכפר המדות מאמר י׳ פרק כ׳ של יהודוסון והוא שם לאכסף יכי פלוסוף אשר
כי העושה הוא טוב שלם יען שהכל יכפו אליו ויתאוו לו מאכילים ובלתי מאכילים והבכר אשר
הוא בכחר לכל הוא טוב שלם והוא עליו מאד כי הוא יותר בכחר מכל הדברים והוא יכול להניח
כל הדברים אליו עכ׳ל׳ הכה אמר כי יתר בכחר מכל הדברים וכי נכי לדם יבחרו להניח
את אשר הוא טוב לו כמו המזון אשר הוא טוב שלם לכל׳ ועשה היות שכפי דעת לרמנו
המכר לימו טוב שלם כמו שהוא מבאר בפרק עצמו הכה נם כן אמר כי הבכר יודע בפעפו
והכך התעטם העצבון׳ והכה העצבון כפי עצמו רצוי סיר הקו ממנו הכל׳ ורמוי
לבחור הפכך לו והוא העוכג׳ והעוכג הוא לשלח תלותיה כי כתיב וכל אשר שלחו עיכי לא
קבלתי מהם לא מנעתי את לבי מכל שמחה יכו ולפוס ריהטא ירלה שנם התורה מוסב לזה שכח׳
ושמחת בכל הטוב אשר כתן לך ה׳ אלדיך את זכיתך וכו׳ וכן כתוב בעזרה בדברי כחמים לבו
לכלו משמיכים ושתו משתקיים ׳ וכן בזכריה כי׳ כי מה טובו ומה יפיו דגן בחורים ותירוש
יבובב נתולת וכו׳ ולמר בפירוש שלא תעצבנו והפך לו העוכג והשמחה ׳ ואשר נכן הוא אם
לוקבל ליה למרי שלמה בפיש רבן לנבי לדם חק ומספט כל יעבדהו שלא להכלים תלותו ויפול
בדעה קלו לו מינבדו לו מיובדו והכה הוא אשר בדלו וכתן כו את הקשם הנכחית להתלוות תלות

כמדבר ומה יש לאדם להסיב ימיו מנכ כי נברה תלותו על כחיותו והכברק לא ישובח ולא
ונוכה ולכים רחמנה פטדי והלדם הכבעתו והוד ו כלין נגדו כל תי מעלה ומוריד כמלחך
לויוב מה לאנוש כי תנדלנו וכי תשים אליו לבך ופקדו לבויוב לאנוש קטלת מה תפעל לו ורבו
פשעיך מה תעשה לו לאם נדקת מה תתן לו או מה מידך יקח כי לין לרשלת וכן
שום כוח לו ממעשה בכי לדם לאם טוב רע לאם מעט ולאם הרבה ולמה יומת מה עשה
התעוכה כדי שיקל עליך הכבת התשובה לתן לך משל מלך לחד רב ותקיף שלח לדם
מה קרובים אליו ומבהו על מדינה לחד לשפר ושופט והיה בשים ההוא לים כנון וחכם וישקפו
לקנין שוער ומושל ויחוייב שכל מי שיהיה מודה במלכו שיהיה סר למשמעתו ומניחו כי
כן נוה לו למלך והשר כוסף על חכמתו היה מרחם עליהם ומקל ידו מעליהם מדברי המלכות
המוטל עליהם לשרת לתכסי הבנת תכסי המלחמה ומחשבותיו ומחריו ומדריו לשר כדת כתיכות
היה להם מנן ובכה ויהי היום וימרדו בו תכסי המדינה ולא לבו שמוע אליו והכה בבי דיבת
למלכותה חייבים מכת חרב והרג ותכלן ולא יחיו כל כשמה כי מרדו בו ולא שמוע לו
והמלך ירחמן מלד והטוב הגמור ולא רבה שיבת מחמורש וכשר מרדו תכסי המדינה
דברי השר לשר מיכה עליהם לא הריש להם רק נוה שריש שום לחד מהם לא יבת לפניו והסתיר
פניו מהם ותכבד העבודה על התכסים ועומס רם ונזל ולין משפט ובדק כמדינה ויזעקו
ולין מושיע לכל המלך ולא עכס ויכתר פניו היה לתכסי לתכסי הבנת וכוזו לים לו
והכה בחמם והגזל והעול הזה לין ליחם למלך דבר נדול לו נדול שהם הפסידו ענמם ולא לבו
שמוע נם הם יבעקו ולא יענם והכה כשמדו נעיר קנת תכסים בטוב טעם ודעת וזריזים
בחנות המלך ובעבודתו והכה הם יקבלו מכת המלך ותמיד מסנין עליהם כדת מה לעשות
והכמשל ברור כי המלך הוה מלכי המלכים הקב"ה והמדינה החכם הוה השכל לשר הוה חלק
ללוד מפעל ותכסי הבנת הם לחות המוכבות ממזנים מלכיות מתנדות ובשר יחסך התלות הנפשיית
ויעזוב השכל יפסד מזנו ויכל בהכל ימיו כמיכי חלדים וכ"ם שם יקדש שמקדה הזמן ומלודע תיו
כרעות ההוות ממשטר הכוכבים ינמד להם והיה כלא היה והכה התורה התמימה בתן לבו
מבות יהיה בהם עבמו ומבות להנהנת בבית וכן להנהנת המדינה בהנהנת עבמו לא
תאכל כל תועבה את אלא תאכלו מהם ואת אלה לא תאכלו לא תקוס ולא תעונ ובעריית ובבידה
ודומיהם המוכבים רבוי המשפל וכן הקפלה והשכלה והמדינה מוניחים את האדם מן העולם לשר
לא תקוס ולא תעונ לא תשבח את אחיך בלבבך לא תחמוד לא תלוה לא תדבה לא תבקש לא
תנביב ודומיהם לאלו רבים ובכבדים וכן בהנהנת הבית ועסקי מעקה לגגך ולא תשים דמים
בביתך כי יקרא לים עסה ובשלה ושם לה בעלות דבריס כי רלקה בה ערות דבר
לא יוכל לבבר את בן האהובה כי את הבבר בן השניאה יבי ודומיהם לאלו הרבה וכן
בהנהנת המדינה ואחבה בהנהנת המדינה כל התורה או רובה דרובה סופנים וסוטרים תתן לך
בכל שעריך ושפטו את העם משפט בדק לא תעה משפט לא תבור פניס לא תקח
שוחד לא תעה משפט לבויבך בריבו בדק בדק תרדוף ולא לא תהדר בריבו כי יבבו
לבסים ובלה רבו כמו רבו דיבי נבולין ודיבי מחוכות וכל הנלחמר על עדת עם וכן לחמר משם
ליסרלל ומי נדול לשר לו מקים ומשפטים בדיקים בכל התורה בזולת לשר לבבי נותן לבבי

היום והנה נעת סיכנם הרופא לרפו׳ הולה וינימו והוא יחל את דבריו ויהיו דלפסיד לפסיוה ולרופא
לין כל דבר כי הוא עשה לנפשו כי לא שמע המנה סביותו וכן האמנות והאוצרות המעשיות
סבתורה להנאתו ולטובתו ואם ימרו יפיל כפח המוקש · כי התלות הגופניות ניניס פחים
לנפשו וכתועבות יבעשהו · והנה הסם נתן השכל כאדם להדריכהו בדרך ישרה ולשמור
אותו מכל חולי נפשיי וגופניי לשמור הכריות עומדת קודם שיחטא ולהחזירה אליו כשתסור
כתשובה וכאת והם מצות הסר שנשלמו · ואם יפשוע האדם עשמו מן החטא ולו ישכבו
עלילות כי יש לאל ידו לשמרו משגה קבותיו אשר הם עשה דבריו הכריים ותקונם והנה
בנרכו הסם יתברך ליעקב בשלום כלל בברכתו נם זה · וזה בלומרו והנה אנכי עמך ושמרתיך
בכל אשר תלך וכו׳ כי לא אעזוך וברכת כי לא אעזוך עולה על כלם כי הוא העקר שהכל תלוי בו
והכל כלול בו · וכן אמר ליעקב והיה אם שמוע תשמע בקול ה׳ אלהיך וכו׳ כל המחלה אשר
שמתי במצרים לא אשים עליך כי אני ה׳ רופאך ואם לא יסים מה יפפא לנו הרופא לשמור
בריאותך כלא תחלה והוא החלק הגדול מן הרפואה · וזו הוא והחלפתיך בחלת יעקב לחניך
דיבה לומר כי לא אעזוך ומחריתך בכל אשר תלך · וברכת כי לא אעזוך בה שתם ולומרו
עד אשר אם עשיתי עד אשר דבר לכל כי לא ירבה מאחר שיעשה לו את אשר אמר לו יעזבנו לגמ
כמשובר עד ו בל בל לנו · והפך הסתר פנים והסתירתי פני ממם וכו׳ ומצוקות רעות
רבות וצרות והסתרת פנים היא הקשה שבכולם כי הקדוש ברוך הוא מבטיח פניו מעובדי מז תיו
וכן כתיב וחכתי לה׳ המסתיר פניו מבית יעקב · והעלות הרעות מטעמים לעשיהם
ולוטעים השנילים כי תבות שמח הם שטם · לשם לזנו משמוע תורה לישם לזנו מבעתת
לל וכו׳ וכתיב ושמרתם את משמרתי לבלתי עשות מחקות התועבות אשר נעשו לפניכם ולא
תטמאו בהם · הנה אמר בפרוש כי השמה מחקות התועבות הוא בטמא בהם ולשם
שנילי ההשנחה וההשפעה ובשאר למקרה ופנע · ואם תסכיל תדע כי הסתרת פנים הוא
הנהיכם עונות כי הדבים בתוכם · ומעבים בפשו מלעלות לרחות לפני הולך ה׳ בבחות ונעשה
ונלכה ויקלעוה בתיך כך הקלע הלא זאת עשה לה עזבה את ה׳ אלהי׳ האדיה הדריכה בדרך קף אמת
כמו שכתבתי בפרק עשריה ושלשה וכטלו כזה כל הטענות והתביעות והקושיות
שהתעוררו לעיל ונשנב ה׳ בבחות ביום ההוא · ואם תסכל בדברי הבריות
הרשעים והשניים תמצא שאמר שיעזוב אותם למקרה העיון בכל הכתוב בהם ·
וכן הוא אומר ואם תלכו עמי קרי והלכתי עמכם בחמת קרי רוצה לומר בייתר מקרה
רע שיתכן לבא בזמן · וכן בדוד על עונש שאול שהרג את הנבעונים וכאו שלשה סנים
רגופים רצה לא בקש את ה׳ כי אם כשבה השלישי׳ כי אמר לילי מקרה הוא והיה אמת קרי שהיו
שלשה סנים רגופים תכופים זה לזה · וכן אמר בהתוספת התורה הבך שיכב עם אבותיך וקם
העם הזה וזנה וכו׳ ועזבתים והסתרתי פני מהם והיה לאכל ומצאוהו הרעות
רבות וצרות ואמר ביום ההוא הלא על כן אלהי בקרבי מצאוני הרעות האלה הנה הרעות הרבות
והצרות והחרון לף הוא ההסתר פנים והנה בפרשה ענמה כתוב אתי פעמים הסתרת פנים
והסתרתי פני מהם ביום ההוא · ואכבי הסתר אסתיר פני ביום ההוא והאחד לבדו הם השנים
כתם בשום נד לטובה בזמן בא עליהם הנלות והנרות · ואמני נם כי ירבו תפילה לא ישמע
עליהם כאומרו שנות כענן לך מעבור תפילה · וכן אמר ישעיהו ואכתיר לה׳ המסתיר פניו

מכירת יעקב וקיותי לו׳ וכתב רס״ג על זה הכתוב אין לך בכולה קשה מזאת׳ והכה
תכתי כמו קותי כי הם שתיית נרדפים׳ ואמר שמחכה מרחמי האל שיסיר המסוה מעבור
תפילה׳ והשבי שהוא תקוה רחמי שתים לפדותם ולגאלם כי להיות הגאולה כי הוא בהיא תליית
והמתרגם כתב אמר בנחיל על דא נלתי קדם ה׳ דאמר לבלקן שם כיכתיה מדכירת יעקב וכבתי
מן קדמוה׳ הנה פירש האחד לשון תפילה להכיר מבוה הענין מעבור תפילה והכ׳ לעשות
שלחתי ובקשתי׳ ואם תאמר שם נדקו דכריך כי הוא׳ת תליות פועל רע רק שתכתיר פכיר
ואיך יקראוהו רעות רבות אשר לא עשה כן לכל גוי הנה נגילה זה בשירת האזינו אמר ויאמר
אסתירה פני מהם אראה מה אחריתם כי פטרוכם שנתתי והוא מורה על עבדות ושבי ועוני וכזוי
ואין כו דבר טוב כי אם העוון והמשנה להשיג החכמות כי להיותו למעלה מהכל הוא קדוש
לשכלים הנכדלים ולזה הוא נפרש מהטעיקים הקומרים ותעטוניהם ונריך לדועה כמו שאמר נוש
קומה הדועה לי׳ת מעודי עד היום הזה המלאך הגואל אותי מכל רע וכו׳ וכן הוא אומר כי
מעולם שכרתי עולך נתקתי מיסרותיך דועה לומר מזמן רב וימים קדמוניות שכרתי עולך כעול
מכרים נתקתי מוסרותיך ככתוב נספר סופטים ולכן נריך למי שיכלם׳ והנה הם תקלו
ונמלט הקדוש הוא נדוך הוא מדה כנגד מדה הם ועזבני והפר את בריתי גם אני אהרה אפי בו ביום
ההוא ועזבתים ואסכם לא אפר בריתי אתם כדכתיב לא מאסתים ולא נעלתים לכלותם להפר
בריתי אתם׳ ופרי אחרון לקח העזיבה והסתרת פנים׳ והנה ירמיה הכניא דבר בכנותיו
מיעוד הרעות עשר יהות בדברי הברית ואמר בתחילת דבריו הלא זאת תעשה לך עזבך את ה׳
אלהיך׳ נעת מוליכך בדרך שהיה מוליכך בדרך יסר להכאתך ולטובתך ואתה סרתה מן
הדרך ועזבת אותו ללכת אחרי הבעלים ואלהים אחרים ועזב אתכם כיד פטרוכיכם ומה שסייב
משטרו׳ ודע כי כמו שים במיות דבר סנולי להכניל ע״כ כן ים בכיות והעברות לרם פורש
רחם ולעכה רנליה יורדות מות שאול בעדיה יתמכו וכמו שהמכות בעשותם הם מנן וכיכה ככתוב
כי שם ימנן ה׳ בכלות׳ כן העברות בסנולה לרם׳ית שבהם לחייב כל חולי׳ וכל מכה לכתוב
ולנתן להחניך ולהרים להסמיך להדון ולחבר את כל הכנכים עליו כלו בעצם כלו לא שיקח
גם מעץ החיים ואכל וחי לעולם ואל אלהיכו כי ירדנה לפלוח הוא למען רחמיו והסדיו ידריככו
בדרך הכבוכה ויהיה לכו מנן וכיכה למן׃

פרק לח רחיתי לקנת מכני עמכו מתכים המסרה למעשה על הלימוד ולמחכם זה לא יבדק
על הכלל כ״ת על הפרט ולהניח רחיותיהם וטעטותיהם ועליהן תטוק מלחי אחרו
אלו רואים שהקפיד הכתוב על היכות המעשיו׳ כיתר שאת ויתר עז ושוה להעכים העומר עליה כין
כמכית קום עשה כין כאבות שב ואל תעשה ככאה מיני עובשי׳ פקילה שרפה הרג וחנק מיתה כידי
שמי׳ כרת מלקי׳ כין שתהיה מכות עשהכה הקרבת הפסח כמועדו וכרי׳ מילה ודומיה כין באבות ל״ת
כלילת חמץ בפסח ועשית מלאכה בשבת ודומיה׳ על האבות הסכלו׳ לא העכים הכתו׳ עוכם כלל
ולמחכם כוקב שם ה׳ והמסית והמדיח מכלל מכות ל״ת יהיה כל שאם וכל מכות שסכלנו ערכה נכיב
למכנד לה והוא עינשה ומאכה בלמד שכירה׳ וכן לאמר ר׳ יהוי מחשב הפסד מכיה ככנד שכירה וכל
עכירה ככנד הפסדה וזה לפי שלוח לתה יודע מתן שכרן של מכות׳ ויודע ממה שכבנדה כי
כרחותיו נשם מרגיש בדע שים כי רוח חיים כי זולתו ליכו מרגיש׳ וכן בהפך ולאחר שנתלמדת יה
אלה שים לאבות המעשיות ר״ל עשה לו לא תעשה יתר שלוח ויתר עז ותעצומות בעשייתן על

על המצות הסכליות בדעותנו הסכר והעונש על הכלתי מקיימם ואם נדק הדבר כזב הופכו זה ברור · והתורה נחלקת לחלק עיוני ומעשי והמעשי מהמו כהנהגות הנ׳ שהזכרנו בפרק הקודם רוצה לומר הכהנת עצמו והכהנת הבית והכהנת המדוכה · ממנו בתקון המדות כמו לא תקום ולא תטור מדבר שקר תרחק · לא תשנא את אחיך בלבבך · ואהב לרעך כמוך תמור ועשית · ודומים להם · ורוב העונשים הכתובים בתורה על מצות ההנהגות ר׳ל הכהנת עצמו והכהנת ביתו והכהנת המדוכה ורוב חיובי מיתות בהם ובמרית שבת ובעבודה זרה ועם היות שחיוב מות המין ים להם עכין אחר כי השבת הוא יסוד מוסד שק׳ל ככל התור׳ כי הכלתי סומר השבת יורה שחיובו מחמין בחדוש העולם ואם לא יחמין בשבת יחוייב שלא יחמין בכל הנסיים ובפלאות הכתובים בתורה שאם אין חדוש העולם אין כם ואם העולם כמנהגו נוהג אין שכר ועונש כוף דבר בביטול השבת בטלה כל התורה כולה · לכן רבו חיובי עונשה · וכן בעבודה זרה בכל לאוין שיהיה העונש עליו בכרת ולא כמו שכתוב על עובדי אלהים אחרים ועיר הנדחת ודומיהם והמסית והמדיח והמכשף כמו שאמרו ז״ל שמכחישים פלמליה של מעלה והם בכלל לא יה׳ה לך אלהים אחרים על פני וכו׳ ואין עוד מלבדו · והנה עונשם רשום בתורה בפרוש לחנם המצות המכלו׳ כתוב למען ונעבדתם את ה׳ אלהיכם וברך את לחמך ואת מימיך והסירותי מחלה מקרבך לא תהיה משכלה ועקרה בארצך את מספר ימיך אמלא את מספר ימיך · כעונשים בעבור שלא כתוב כן יש ככה שיש שאפשר שיש שבט אחר לבנו הנה מעט מעט ה׳ אלהיכם וכו׳ לא יתכן ה׳ סלוח לזכי לז יעמן לקח ה׳ וקבלתי בחיים ההוא ורבבה כו כל המלה וכו׳ ומחם ה׳ את שמו וכו׳ והכדילה לרעה וכו׳ ואין יד לבית דין לענשני כלל · אבי רפאה נא לה עונשים כאלה כוכרו בשום עבירה אז שכר דומה לאלו נאמרו בשום מכוה · ומה שלא נאמר מפרש לה לבית דין להיות דברים שכלם והאדם ירפה לעונים וה׳ירפה לשלם · והחלק העיוני שבתורה כמו מניעות השם ית׳ כאומרו שכבי ה׳ אלהיך כי מי שיאמין במציאות יכול לומר שכבי ומי שאין לו חפץ ורצון יכול מנוה ועבדתם את ה׳ אלהיכם ומי שיכול מעניש יכול לומר לא יהיה לך אלהים אחרים על פני · ומי שאין כידו יכולת יכול לומר והסירותי מחלה מקרבך את מספר ימיך למלא ולא יהיה משכלה ועקרה בארצך כי כלאלה תורים על היכולת הנמו׳ והרצון לעשות כשאר יטב בעיניו לעשה העתרכה וידו בכל מעלה · לשלם שכר טוב לעושי רצונו ועונש מר ומהר לעוברי רצונו כדכתיב והבה כו כל׳ האלה · והבדילה לרעה וכו׳ וכן שאין לעבוד זולתו כדכתיב לא יהיה לך אלהים אחרים ועבדתם את ה׳ אלהיכם ולא לזולתו ועונש המוכדים לזולתו וכאלה מזהרות רבות וכבדות בתורה שמזהירים על זה · והנה כל הדברים האלה יודעו במוכח וראיה · וכן כתוב כי שם בוחת יהוה כל הארץ ומשם הפיצם וידוע לותי וכו׳ כי כאלה חפצתי ומשכרה ועונשה יודע גודל מעלתה וחשיבת כי מהכוסף מי רוע שיכעסוהו עליו יעיר ויניף גודל מפעלה מזה · וכן הוא אומר למען ישמעו ולמען ילמדו וירחו אותי כל הימים · ואחר שידעו וירחו אותי יתקייב לשמור מצותיו כי מניח מלך היה · וכתיב ובניהם אשר לא ידעו יישמעו ולמדו ליראה את ה׳ אלהיכם כל הימים וכו׳ כי זה היתד התקוע כי מי שלא ידע ישמע וילמד כי בלא דעת נפש לא טוב · וכן אמר דוד המלך ע״ה לבנו שידיד ה׳ כדכתיב וישלח יד כתן ככניך ויקרא את שמו ידידיה בעבור ה׳ אלהיכו · אמר דע את אלהי אביך ועבדהו כימי שלם יודע עבודתו בכרית · והמחלוקת היה מזמן רב וימים קדמוניות כין נדולי עולם

כדלקמן בפרק קמץ דקדושין ז"ל וכבר היה רבי טרפון ורבים מהזקנים בעלית בית כתוב
ובפלגה סחלה זה בפניהם תלמוד גדול לו מעשה גדול בעכה רבי טרפון ואמר מעשה גדול בעכה
רבי עקיבא ואמר תלמוד גדול בעבו כולם ואמרו תלמוד גדול שהתלמוד מביא לידי מעשה ע"כ .
ולפום ריהטא ירלה כי המעשה עיקר . ואם המדרש נתן ללמוד הוא להיותו מביא
אל המעשה ויהיה מציאתו בעבור כי התכלית הוא המעשה והתכלית הוא העקר כי כעבורו
ילמדו למעשה כי התכלית ראיית המחשבה ואוסף המעשה ואם כן הוא ראיה וסוף דבר כי זה הויכוח
כפל על חלק המעשי כי המושכל העיוני אין ראיה שיעלה על לבו שיהיה דבר כערך שיו או סוף לו
מעלה כדלית כירו מפיקה ע"ק ר' כרכיה ור' חייה דכפר תחמין אל אמר לפני כל העולם כולו
ליהו סוף לדבר אחד מן התורה וכו' לבל כסם רבי אחז אמר כתוב אחד אומר וכל חפציו לא יעכו
כה . וכתוב אחד אומר וכל חפציך לא יעשו בה חפציך וחפציך לא יעשו כה . חציך אלו
לקניס טובות ומרגליות . וכל חפציו לא יעשו אלו דברי תורה . דכתיב כי כלה חפצתי
ר"ל בעשית מכות אלו כמו שאמר חסד חפצתי ולדקה בלרן ואתם עשו כמוני דכתיב והלכת
בדרכיו וכן להודיעכי שידיעת התורה והרגל התלמוד היא העולה על מעשה המצות כי ידיעת הסם
בהשכל וידוע לותו והוא אחל שהכל בו פוכים . ואיך יתכן להתוכח על ענין שאינו נכנס עמו
בסוג ואין דבר שיסוה לו כלל שכן שיהיה גדול ממנו והוא החלק העיוני . לאמר הויכוח בכל
על החלק המעשי ואם שאמר שהתלמוד גדול שהוא מביא לידי מעשה הרבון בזה בחלק המעשי
וביעת שילמד הלדם שחייב לבעת נסכה שבעת ימי החג וסכה נדיכה שתהיה גלתה מרוכה
מחמתה ושתהיה שבעה על שבעה ברוס עשרה טפחים ושהיה לה מלבה לפנות ודומה לזה מדיני
הסכה כפר עלה בידו הלמוד . ופעיעשה הסכה כדת מה לעשות כמו שלמד כפר עלה בידו
הלמוד והמעשה . לאמם המעשה לם יעשה מכות לכסיס שלומדה לפיכך שתהיה בתקנה לא
עלה בידו כי לם המעשה לבד והוא אומרו תלמוד גדול שמביא לידי מעשה . וכן הוא אומר
ויסתיעבו אותה ובשכה כי בלא דעת בסם לא טוב . לם כן כל דבריהם וויכוחתם בחלק
המעשי . כי העיוני עשייתי כאמור ולא חלו כו ידים ולא שייך זה כי הלמוד מביא לידי
מעשה כי למודה היא עשייתי כאמור ולזה לעבוד המבחר בידיעת המיבחר כמובחר שבנוף ר"ל
שיעבוד הסם"ת כמובחר שבעיוכים כמבחר שבנוף והוא השכל וזה מבואר נלוי לכל העמים .
והרב ן' חביב כתב בספרו שקרוי עין יעקב זה לשוכו וכראיתי לי שים טעות בספר שמחתי כתוב
אלו דברי תורה דכתיב כי בלה חפצתי וכריך לומר כפי כוונתו חפצים אלו המצות דכתיב כי בלה
חפצתי ר"ל בלה המצות שהם חסד חפצתי ולדקה חפצי וזו היא ראיה ברורה לומר לפילו כל מצות
התורה לוכם שיש לה עכ"ל . ואם כל מצות התורה לוכם שיש לה לוך יהיה עשית המצות
גדול מלמוד המושכלית המיוחדים כו"ת . לאמם אותו המאמר כאמר על חלק המעשה
שבתורה לומר לעשות כין שיהיה כהכרעות כין שיהיה הכהנת עבודו אלו כיוצא אלו מהכתנת המדיכה .
כין שיהיה לעשות חסד דמשפט ולדקה בלרן כין שיהיה זכר לבריאת כין שיהיה כתיקון
עבודו כמעלת המדות כולם כאחד יקראו חלק מעשיי . ואיך יעלה על הדעת כי בעשיה
לבד יעלו למעלה רמה והרי כבר אמרו במדרש רבי לוי אמר כל מה שהכרויות מסנלים מכות
ומעשים טובים בעולם הזה דיין שם"קרא מזריח להם את השמש וכו' והכן זה כי הכרויו על
פי מעשה לבד והם פסל לבד אמת . ובכתה דרין פרק זה בורר על פסוק הפליח עבה הגדיל

תוסיף לומר תכן למה כתיב הכא תוסיף ותסתם כאן על הדם · תוסיף שכתבה בתפלתי מכני
השטן · דבר אחר דבר יום על תורה שעל יום היתה עליהם שנאמר כי השמות יהרוג כי
השמות רשתית ומכורות ולא יסודות ורקיע אם נעל כפם לומה כי לבנאיות נריך עיון
כדבר נכוחי כמו שנאמרתי בדרוש מקדמתי כמתת ל דם ואין בפה שדבריהם על הלק המעשי
הכוי · והאומר כי תוסיף בגזר מיסות הוא מתולדות ם ר"ל שהיו נעשמה נכחי וקיומת בעכם
ולוכה נריכה לדבר אחר כי כוונה הכתיבה להכחיל אוהבינו ים וזה בחלק העיוני · שהוא
נכחי וקיים לא למד ונייר והבין והאומן בהכמה בתבונ ובדעת לדעת איך הוא כמנח ואיך מכילותנו
קיים בעצמו ואיכי נריך לזולתו והוא מחוייב המציאות וכי הכל כמסכים ממנו ונריכים אליו והוא
לאיכו נריך לשום אחד מהם וכי הוא יחיד ומיוחד לא כאחד הקבוץ או המנוי או המורכב מאחדים
הרבה או כאחד בכלל דומה לזה כמו שבארתי נמאמר ראשון פרק ד' ושאיכו נשם ולא כח בגשם
והמניח והמציא ויכול ויודע והוא ההויות והוא עלת העלות והכל עלולים ממנו וכל הדומה לזה
והכמסכים ונתלים מזה · ועל זה כלמה שים נעולם לא יסוה לדרוש מדרושיו · ודע
כי עם היות דברי תורה לחוד והחכמה לחוד כמו שבארתי בחבורי זה וכן האריכתי בעניין זה
בחבורי שקראתי עבודת הלוי · לחנם רזל כהגו לקרוא לחלק העיוני שבתורה בשם חכמה
וקראו"ל כן לחלק המעשי בהשלמה וכן יקראו לדברי תורה כלומרם דברי תורה מעו"קומות
וכן חלקם משה רבינו עליו השלום אמר על החלק העיוני למען ישמעו ולמען ילמדו ליראה
את ה' כי בשידע ויכיר גדולתו ורוממותו ומעוט ערכו אליו ושהוא כלין וכלפם בערכו יראה ויעד
יבא בו ויכפשהו בלבות למרוד עיכי כבודו וזה יוסג בעיון רב ובהסתירה עצומה מתמדת · ואמר
על החלק המעשי ושמרו לעשות את כל דברי התורה הזאת וכי"ת תורה מלשון ויורכי וילמד לי והוא
מיוטרין כלומרם ל לכי תהיה מיוטרין לבניך וכו' והוא לומרו זה הולך לבניהם יומם · ואם היה
הכל דבר אחד למה עשאו שני חלקים בשומו חיב ות"ל העטף על בניו בשומרו ושמרו כו היה
די לו לומר ליראה את ה' לעשות את כל דברי התורה הזאת אמנם בהעטיף הוא"ו בשומרו
ושמרו לעשות מורה בכח של שהוא חלק בפני עצמו כלומר עם היות שהמעורמות לוכם נריכים
ליראה והוא ית' ירלכו בפלחות מתורתו ולא כלומר דבר אחד כרבוכו לומן:

פרק לט

כלהים לשר בשם ישראל יכוכם והוא מנוע מבריהם יש לחקור מניעתו ית' את
ולהמית זה כלומת וזה בחקור מבעלי וכי לא ידוע כי הם אבד פעולותיו ועליהם
כלומר וליות את לחודי שהוא הליחה ממה שחליו על מה שמתנו רק חליו לא תעלה ידך לדעת
עבמיותו ומהותו כי זה כלתי אפשר כי זה יודע מבד שבותיו והוא ית' אין לו שנות ·
וכן לא יחקור מה למעלה מה למטה מה לפנים מה לאחור רוצה לומר מה למעלה ממנו מה
למטה ממהום והגלגלים המקיפים אותו מה לפנים קודם שנברא העולם מה לאחור אחר יסוד
העולם והפסדו ועל דבר זה אמר שהעי"ה כמופלא ממך אל תדרוש וכתיב בכוד אלהים הסתר דבר
והוא וכי לא ירחו · ואמרו ז"ל בכוד אלהים הסתר דבר קודם שנברא העולם ובכוד מלכים
חקור דבר זה אחר שנברא העולם כי לחקור מבעליו הוא בכוד קונו ועליו נאמר וליות את לחודי
וכן אמר הכתוב חקור מבעליו רק חליו אל תעלה ידך והכה תבריהם אליו לא תעלה כי אם
בחקירה ובתעלה דם ונמנע עד שקראו הקדוש בריך הוא וידידי ואוהבי זרע אברהם אוהבי אם

מה לדודי מדותי · והיה חפץ המזמן נוסף שחקר מעצליו ודרש דרך לדעת מניחותיו ומלהותיו
והתיכח עם המינים ושלשיך רוסים ורוסים הסיב מעון וכזו לך שמות תחת ככפי העכיכה · ואמרו
בכרחשית ברכה בם ה׳ דרך לך מצל לשלח עוכר מחק ם לתקום ורחק כירם דולקת לאמר תאמר
שהכירה הזו כלי מכהיג הכין עליו בעל הכירה ואתר לו אכי כעל כעירם · והכה
בעל המאמר העליון לעשות כמשל זה כעו ב טעמו ודעת לזאת כי אכרכם אם יכו עליו השל ם דעתו
נהיתה עליו ובחקירתו היה פ׳ קת על זאת הסעיפים אם ישלם קדמון חומ ז ודם · ואחר
שנוכ חומר שהוא מחודש ירה כדעתו לדעת אם כריאתו שהוא תדושו היה כדרך החיוב או כדרך
מקרה או כדרך כחירה וכיון ובהיותו חושב ומעיין בזה להוכיח לאור בלמות הכין עליו כעל הכירה
ואמר לו אכי שאר הוקשתיך מאור כעדים וכו׳ משניח כפרטים כמוך והנה זאתיך וזה לא יהיה כי אם
ככחירה נדכין וכזמן חויבות לאמר תאמר שהכירה הזו כלי מכהיג זה כלתי אפשר כי אין חתימה כלי
חומס והעולם בריך למכהיג כי אין הכהנה כלתי מכהיג וזה הסיג מדעתו בחקירה ולחקירה שכית
לוך ככרוך אם כחיוב אם כרכין לזה הוכרך סיוע אלהי להיסירו כדרך היסר והוא אומרו הכין עליו
כעל הכירה והכירה הדעלקה משל לנגלל תמה המאיר לזרח ולרדים עליה ושוחט כמוהו ושוקע
כמערב כחפרת להאיר על הארץ ולוליד והמחיה ומעבדיו בהיכלי מלך כדי להוציא לו ושבי
תבל לתכון · ורחק תכונותיו האחד הכרחית מנגלל לך הוא נגלל ומי והשכי מבעדיו יספור
בשלש מאות וששים וחמשה ימים ו זכלי הזכים עשר מזלות והכל מתיקון נחכמה ובדעת
סיפלא לך כל חכם ובכין על תכונתו ומתכוניתו אחר שאמר שכירה הזאת כלי מכהיג ש הפלית
לעשות תלולדולים לה מכהיג · ואחר שנזר אומר שהעולם כבריה ככנם כ יכיח השכי
ואמר אם אוח כבריה על דרך החיוב פריך שיתיחס לו מה שחוייב ממנו · גם פעל החיוב לא
יפעל דבר והוכרו אם לא שיהיה האחד בעצם והשכי כמקרה והמקרה לא יתעיר גם לא יפעל
פעולת הוכריות בעצם אחד ולאחר שזה היה כפי המקבל לו אפשר כי קודם בריאת העולם הכל
כעדר אין מקרה ואין מקבל כי המקרה לא יתמיד ואח זמן נתן לסבלת תפקידם ואין
יפול הנזוי והאקו ומן כמקרה · אם כן כפריך להיות כבחירה וכיון · ואחר היות כבחירה וכיון
היה חושב לזיך ובדק עליו השיקוי ומקרה הנשמים והוא ית לאיכו נעשם ולא כח בנעם ובהיותו
פיצוב כדעתו מקום למקום וזה לאומרו בהיותו עובר ממקום למקם ם הכין עליו בעל הכירה הוא
שאמר לו אכי שאר הוקשתיך מאור כעדים · ורלל לאמרו לכי שהיה אכרכם אכיכו תמיה
תאמר שהעולם כלי מכהיג הכין עליו הקנ׳ה ואמר לו אכי בעל הכירה הוי לומר וייאמר ה׳ אל אכרם
לך לך וכו׳ וכין שאמירה אלא לעניו לטוב לו כמו שאמרו רלל בכרחשית ברכה לך להלכתך וטובתך
בעדית הכתובים ואעשך לגוי גדול ואכרכה ואגדלה שמך · והיה ברכה ואכרכה אכרכיך
ומקללך אאור ואכרכו בך וכו׳ ואמרו ואעשך כריה חדשה שלא פרה ורבה · והכרים
כיחה רכים וככבדים סיכים לכבין יעויין שם בכרחשית רבה · ואמת שעל אחו ואמר לו לך לך
לאמרו כמדרש תכחומה אשל לכלוחית של פליטין הכעבה בכית הקברות ולא היה לדם יודע ריחו
כעולם כיון שבטלטלהו מאקום למקום נודיע ריחו בעולם כך
היה אכרכם אכיכו כתוך עובדי עבודה זרה אמר לו הקנ׳ה בריך הוא לך לך מארכך ואכי אודיע
שבעך כעולם ע׳כ יפי פליטין אמן מורקת בשמים כתוסק ועכבר ור׳ל אמר שהוא שלפלית ·

וחכמתו עודפת על כל חכמת חכמים ולהיותו כן ע"ע שהרשעים כתייהם קרוצים מטיט רמס
מיסדו לכבית הקברות ולהיותו מקוע כין החכמים הרשעים ההם לא היה יכול לפרכם חכמתו
ולברר מה שכלבו כי דברי פי חכם כן ושפתות כסיל תבלענו אמר לו השם ית' לך לך מלרוך לך
מכור לחיים כסיל ולב חכם ישכיל להוציא יקר מזולל לקרבנם תחת כנפי השכיחה כדכתי' ולא
הכחם אשר עשו בחרן ומ"ר ז"ל שם יתכנכו כל לומות העולם לברלת לפילו יחוש לאחר לינן
יכיל ן ויהיה אמרת ואת הכשם אשר עשו אלה לאלהינו אשר נגיידו. שם כן למה אמר אשר
דמיון לא ללמדך שכלו מי שמקרב לא הנוי מעלה עליו הכתוב כאלו עשאו וכו' ואמר עליו
דכתוב כי ידעתיו למען אשר יצוה את בניו ואת ביתו אחריו ושמרו דרך ה' והוא הדרך שדרך
בו מעיד הכתוב עליו התהלך לפני והיה תמים. זה שהמולות נשר ערלתו. ומשם
דרך הלוכו ויסיתך משם ההרה וכו' ויקרא משה ה' וכן בכמה דוכתי והוא לקרוא לבני אדם לעבוד
את ה' היה מתוכח עם המינים והאפיקורסים ומוכיח בטענותיו נראיות ברורות בשתים ברות כי
פילוסוף גדול היה כמו שאמרו ז"ל במדרש רבי אלישוע המוזכר אומר אבטנסיות גדולה
היתה לא' בלבו שכל אלבי מזרח ומערב משכימין לפתחו. וכקש אבטנסין לפני שרוב
הראיות המורות על חדוש העולם כלקחים משם והוא לבדו לא יספיק להסיג לאפיקורוס כי שם
בראיות מופתיות הגיוניות נמוסיות קותך. והיו בחים ומכשימין לפתחו להוכח עמו לאחר
ולהייב אלדיותו. והנה המינים והאפקורוסים ומאמיני השטיות ודומיה לא די להם בהוכח
והיו בחים לחלוק עליו והוא היה משבר טענותיהם בכח ואל וזה לא יתכן כי אם בחכמות
המשכלות. והנה היום בני אומתנו מתחרים לו תומרים בתפילותיהם ומתפיחים עליו כוכים
לא כתבו להכתב ולחוי לשבר כל הוייותיהם ושקריהם ושאת התורה אשר שם משה לפני בני ישראל
לשבר מתלוצצות עול הבחים למרות עיני כבודו וידעו מה שיביבו להם וילמדום להועיל ולהיות לבם
ופיהם סוים ולא יבדל עליהם מה שאמר הכביא יען כי בגם העם הזה וכו' ולבם רחקה
ממני ותהי יראתם אותי מצות אנשים מלומדה. ואם לא ילמוד החקשים והמופתים בכל
מבחיהם להשמר מלדבר על ה' תועבה ולשבר קודקודיהם כדת מה לעשות חכמה מה להם.
והנה היה נבי עמנו כיצד יחד שמוחים אם בלמוד דרכי הפילוסופים ומחכמי המחקר בכל
סדרו מאחרי ה' כי התורה והפלוסופיה נרות זו לזו ולכן לא כתבה לו ולא כשמע אליו וכל הדוחק
פילוסופי זרה הלאה כי כעבתה נרתה נם כעם בעבור הרעימה ואין לתבוע יודע על מה ויחפיחו
עליו כוכים לא יפטירו בשפתם החיוכים ולא יכילו גויים ועמים על כן חרה אף ה' בעמו לא כולה
חלק יעקב ורע אפרים קוקבו שנתקוממו כנגדו לשמור מצותו כדכתיב כי ידעתיו למען אשר יצוה את
בניו ואת ביתו אחריו ושמרו דרך ה'. והנה הוא היה ראשון המתוכחים על קדושת השם
לעבוד את ה' כמו שאמרו בכרלשית רבה רבי שמעון בן אלעזר אומר מרגלית טובה היתה לו
לאברהם אביהו שבשביל אותה הכוזה אותו מיד כתיב ויבן שם מזבח לאברהם אביהו
ע"כ שכולה הקדוש ברוך הוא ותלה ז' נגלגל חמה. והמרגלית היא החכמה כי יקרה היא
מפנינים ומכל חפציך תלויה בבוזה. כי היא וכה כלי הדבור וכתיב כי נעים כי תשמרם בבטנך
יכוכו יחדיו על שפתיך כי בשפתי יכוין תמיד חכמה ואומר שכל טוכה מרוזה אותו מיד לתרבה
והקוכה הוא שהוא כולה מקולי הנפש כלומכית בפרדות וכיוצא. וכשהיה רוזה טענותיו
ודבריו וראיותיו כרלי מונח היה מתרבה שהיה חוזר בתשובה ומסיר שתשבו הרעות והתוכוח

153

הכוונות והמיוחסים הנבדלים שהיה חולה מהם ושכ אל ה׳ וזהו והנפש אשר עשו נחרן ונשנפטר
לברהם אבינו כטלה הק״ה ותלוה נבלבל המה שמי שירצה להכיר את בוראו יקח משם רמיז
וקרא לרחוק המוסר תיות הכוונות מהשכל מדבלית טוכה ׃ ונתנאים זרע קדש בדוכי ה׳
מיוחס לעבת בדרכיו ולשמור דרכו אשר היה דרך ה׳ להדריך בני אדם לעבודת השם ית׳ ולהדריק
אלבו תמוכת שוח ודבר כוב והדבר שקר ירמה התקוצים כלב ההמון והלוים אשר אלה לו עם ה׳
עשה פ עלו ועליו כתוב ומנדיקי הדכים ככבוכים לעולם ועד היה למען שמו ויתן אלקינו בהם
וכן יהי רצון אמן ׃

פרק מ

כח אלי לוים עבדי מקהי והוא בחכמים יתקלם ובשורה בפיו ומתנשא לאמר
מנאתי חן לי ׃ ויאמר לי דבר אלדים לי ה לך יכנסו דברי בלוכך הלא
אתה אלית ונם אמרת בלוכי כל שומעי אליך כי יודיעת הכורה״ת כפי כח אפשרות האדם לא
יתכן להגיע אליו כי אם בהכמות הרמות במופת ואות להסוב מחשבות ודעת ומזימות על דבר
אמת בדאיה ובמופת ומבלעדיהם אין אלדים לבנך עיכוי ׃ כח ואלך כתיבים יסדים ותורת אמת
בפי ירמיה הבביא פרשת ט׳ כי החכמות שתמ׳ כלי בשמע קולם כי נמעשה ר״ל מפיית המבות
די וקיומם מפקיע לדעת את השם ואין בורך לזולתו וכי האמצה הוא הידיעה עצמה בדאיה אין
הכתובים ׃ אמר ועשה מפשט ובדקה אז טוב לו וכו׳ דן דין עבי ואביון אז טוב לו הלא היא
הדעת אותי כאם ה׳ ׃ הבה אמר בפרים כי עצמית האמנות כנין מפשט ובדקה ודן דין עבי
ואביון ׃ השם הדעת את השם ית׳ בכתוב הלא היא הדעת אותי וכו׳ וחכר קנאת מהם והקם
עליהם שאר כל האמנות ׃ הבה כתנאך לך כי בעצמית האמנות ידע השם יתברך ׃ ר״ל
כי עצמית האמנות הם השם הידיעה בעצמה כמו שאמר הלא היא הדעת אותי וכו׳ ואין בורך לזולת
זה ׃ ומה לכם תדבקו עמי ובני תמימים תעטכו כאמרכם שם אין מכמה אין דעת את
השם כי הא בהא תלוי ולא היא כי האמצה מפקיע ואין עוד מלבדו ואל יתהלל מכם בחכמתו ׃
וזאת היתה תשובתי אליו אקרי שומעי מליו ׃ אמרתי אתה התכם שם קראת לא
שכית וכו׳ לך לך אל המפרשים אלי הארץ וינידו לך את דבר המשפט ובדקה ׃ וקודם שתכתוב
דבריכם ומה שפרשו כו ע״ה תניח לך קושט דברי אמת ׃ דע שאם ירצו לך דבריהם הלזה
מוצעים בכמות בהם אלים של הלכות בלוכית ׃ מהחכמה האלדית ׃ ועל כל
מ לה ומילה יש מלין עלאין ועל כל דבר מהם בא אליו המופת חותך ורואה ברורה שרירה וקיימה
כדת וכהלכה והם תפוחי זהב במשכיות ככף כל רואיהם יכירום והמי יתן את לבו והם מוכיח
נדלים ובמעט מן הכתובים והם חכמה רמה ואזכיר קנת מהם מהדברים אשר יבבו מעצמם
אבלי העמיק שאלה אחד לאחד למבן המבון ׃ האחד אומרו בשם ה׳ שמורה על היותו בחכמ
כי הבינה אין לו אומר ולא דבריס ׃ כ׳ שאחר יודיעתך שהוא בחכמ נדיך לדעת שהוא מחוייב
המציאות ורמז לזה באומר אלי ה׳ אלי קיים בעצמו אין לו ב דה לזולתו כי השם ההויה האהוה ההוויות
שכולם בהויה ממנו והוא קיים בעצמו אין לו ב דה לזולתו כי הכל נדיכים אליו והוא ית׳ היכו נדיך
לזולתו שכולם לפשרי המציאות והוא בלשם שהוא מחוייב המציאות ׃ ג׳ המציאות היכו בשאלה
באחר כשאר הנמצאי׳ שהם תלויים בוולתם היה נדיך לזולתו היה לפשר האמיתות וכבר בא המופת
שהיכו נדיך לזולתו ואין בלעדי מחוייב המציאות וזה הוא עיקר הידיעה וזה מוכן מאמרו הלא היא
הדעת אותי כלא הידיעה שר״ל הידיעה האמיתית המיוחדת כי לדעת אותי באין המציאות תלוי

נאחר וככל תלויים כוי ד' ס"ז לאחד אין עוד מלבדי ואין זולתי וזה ייכון מאמרו הדעת
אותי ואין זולתי כמוכי · המאמין להודיע כי הוא ברוך הכל אין האין המוחלט והוא ית' המציאם
ואין כמוהו אלא מה שהמציא הוא יתברך וכן לאמר אלהי"ם כפשוטו ההויה והקיצור אין
למעני שיהא אין הכלל כי אם שהי הפכי לומציא אלא כן אין כמוהו אלא מה שהמציא הוא
ית' כדבר שנאמר בדבר ה' שמים נעשו וברוח פיו כל צבאם · הוי לדעת שהוא ראשון והוא אחרון כי
לאחר שהוא ית' המציאם ואין עוד כי אם מה שהמציא יחוייב שיהיה כמוהו כשהמציאם ואחר שהכל
אלו נ יחוייב שלפילו שהם יאבדו והוא יעמוד קיים לנצח ורמז על זה באמרו הדעת אותי כלשון
כוללי שנר ההוה ועתיד ולא אלה ידיעתו כפשוט זמן כמו וידעתם כי אני ה' וידעו מכריס קדושת תדצו
ודומה לזה אלא בלשון ידיעה מוחלטת בה"ק הידיעה הדעת אותי · המציאות שהוא יתברך
מצניע בפרטים בעולמו ובכלו ובכחי אדם בפרטות בחיכיו וזה בשומרו עשה מספט וצדקה דין דין
עכי וחכיון בלשון קיר לאיש בפרד עשה דין וכו' המאמיני שכוחו שכר טוב לעושה רצונו
ועושה רע וקשה לעוברי רצונו וזה ייכון באומרו אז טוב לו ומכלל היו אתה שומע לאחר שיש לעושה
רצונו אז טוב לו לעוברי רצונו רע לו לכלם לאיש כפעלו · התמיניות שהוא בכל היכולת
ולכל ידו לעשות כרצ מ לכלם לאיש טוב לוכע כאשר עשה יעשה לו ובפירוש אמר לאחלה בפרק'
כי אם עשו תעשו את הדבר הזה ונאו בשערי הבית הזה וכו' ואם לא תשמעו וכו' וים יכולת
בידו להטיב ולהריע בשפר יפר בעיניו · העמידות נם כן למדנו מזה הדכון והבחירה בידו
ועשה כרצונו ואין מי שיאמר לו מה תעשה ואמר להורות על זה בשם ה' כמו וידעו מכריס כי אני
ה' בהכבדי בפרעה וכו' וידעתם כי אני ה' וכו' וכאלה רבים · ה"ן שהוא מסמיע על עכדיו
הכבדים וזה עיקר גדול כי משה רבינו לא נבחירתו ומיוחד השפעתו על תורה מן השמים שכתבה
על ידי משה כביכול והוא על שהכל בו סובבים כי היא חייכו ואורך ימיכו בעולם הזה ועולם הבא וזה
נאמרו בשם ה' שהוא רוצה שנזוקה לך לאמר להם והעכין כמשך וכא מלשון הפרשה עשו מספט וצדקה
שהוא מצוה ונזוד לעשות מצותיו וזו היא התורה כולה · וזכר עתי מצות מהם שהם
מקולים ככנד כל המצות וכן לאמר בחוקותי תלכו כי יפוה וכו' ושמרו דרך ה' לעשות צדקה ומספט
וכתיב צדק ומספט מכין ככסא וכתיב השמים כשמי ועוד תדע מה הרבון פה בזה השפוק ·
ואמרו דן דין עכי וקכיון וכו' ואמרו רולל כל הדן דין אמת לאמיתו כאלו נעשה שותף להק"ב
במעשה בראשית · וכבד ידעת תשוכת הלל לגוזלי למדני תורה על רגל אחד ואמר לו
ואהבת לרעך כמוך · ה"ב שהייב כל אדם לעסוק ולהשתדל למצוה דבדי חפץ ואמרו יפה
כפי כח אפשרותו והשנת ידיעתו וזה באמרו הלא הדעת אותי ותדעו כי אני ה' עוזיאל הלא היא
דעתא דיעויכא נה ה"ב הידיעה פלוני אותה הסה"ת היא ידיעתו הוא מה שאמר הכתוב
השכל וידוע אותי וכן אמר כי בזאת מפארתי נאם ה' · כן אלה מעט מזער קט ממה שיאמר בו
כי כל דברם מלאים לוכחות ספר אחד להבין דרכיו בלשון ופרעיו בראיות נכונות בשעז
ומופתים מוחכים אין בהם נפתל ועקש כלם נכוחים למבין וישרים למוצאי דעת · ואחר
הודיעי לותך את כל אשר בלבבה בדרפה לדעת דעת המפרסים ·

פרק מא הר"ק זל הכאמר עליו בדרך מליצת הפיר לם אין קמה אין תורה כתב בספרו
בפרוש ירמיה ע"ה בפרשת"ו ט בענין זה בלשון הדעת אותי פרשתי אותו
בירמיס

כירמיה ענמות מימן ט׳ בפסוק כה אמר ה׳ אל יתהלל חכם בחכמתו וכו׳ ושם כתב אל יתהלל
חכם בחכמתו אם יש בכם חכמים אל יתהללו בחכמתם כי תועילם וכו׳ ואמר הנביא להם כי לא
יבינו בלילה השלשה שדרך העולם להבינל בהם אלא בהסכל וידע אותי כחכניה מיסרל ועזריה
פירוש שכתוב בהם והילדים היו להם מדעתם נתן להם הילדים מדע והסכל בכל ספר וחכמה ׃
והסכל היל הוא שיסכיל כי הוא קדמון לימי נוף ולא כח בנוף והוא נורא הכל
ומצניח על הכל ומכהיג כל העולם בחכמתו עליוניים ותחתוכים ׃ וידיעת השם ללכת
כדרכיו לעשות חסד ומשפט וצדקה כי כן עושה לותם הוא׳ת׃ כאדון כלומר עם כני העולם
׃ והולך כדרכיו הוא יודע לותי כאמו שאמר לעיל הלא לכל ושתה ועשה משפט וצדקה אז
טוב לו כי דן דין עני ואביון אז טוב לו׃ הלא היא הדעת אותי נאם ה׳ וכו׳ ואמר
עוד כי אם בזאת יתהלל המתהלל בזאת התכוכה שתהיה לו תכוכה בשתים להשכיל ולדעת לותי ׃
ומה שאמר כי לכי ה טעם למה שאמר וידוע לותי עם ת חסד משפט וצדקה וכו׳
והחכמים אסר ראיתי שפריהם וכו׳ והחכם רבי אברהם בר חייא וכו׳ פירש אלו שלש תכוכות
בחכמה ואמר כשיקנה האדם חכמה ויקנה חכם ׃ וכשיהיה מוסיף על קנייני ותתנבר בה
בקרן נבור והמעדיף על זה בקרן עשיר ׃ ואסר מניע אל עומק החכמה נקרא משכיל ׃
והכתוב על רוש החכמות והמנדל הבנוי עליהם הוא דעת לילדים שתי רשתי האדם
להתהלל כי אם בה כמו שאמר כי אם בזאת יתהלל המתהלל וכו׳ והחכם הנדול מורה בדק
הרמ׳כם זל׳ם רש בו ואמר תחילה כי שם חכמה נופל בשם עברי על ל׳ עניינים נופל על השנת
הלמתיות אסר תכלית כוונתם השנתו׳ת שמו ׃ אמר והחכמה מאין תמצא ׃ ונופל על ידיעת
המלאכות אי זו שתהיה וכל חכם לב בכם ונופל על קנות מעלת המדות ׃ וזקניו יחכם כישים
חכמה ׃ ונופל על הערמה והתחכמות ׃ הנה כתחכמה לולפי זה הענין אמר ויקח משה משה
חכמה ומזה הענין חכמים המה להרע ׃ ואסר שיהיה החכמה על הערמה שמוש המשנה ׃
ופעמים יהיה החכמה היות והתחכמות לקנות מעלת שכליות ׃ לו לקנות מעלת המדות ׃
אמר סאין שלמות הקניין ׃ ולא שלמות בריאות הנוף ולא שלמות המדות הטובות ׃ אין כל זה
שלמות שרלוי שיתאוה להתהלל בו ובכל למות שרלוי להתהלל בו הוא ידיעת הש׳ת שהוא החכמה
האמתית ׃ ופירש נ׳כ נ׳ השמות חסד ומשפט וצדקה ׃ חסד הוא הפלנה בנמלית הטובה וכולל כ׳
שכיניים היא לנמול טוב למי שאין לו תק עליו כלל ׃ והכ׳להטיב למי שרלוי לך להטיב יותר ממה
שרלוי ׃ וצדקה הוא היושר לתת לכל אחד כפי הרלוי לו׃ ומשפט לדון כמה שרלוי על כל אחד יהיה
נקמה לו ויהיה טוב ׃ ואמר שאין רלוי לאדם להתהלל לא בחכמה ולא בנבורה ולא בעושר כי אם
בהשכל וידוע הש׳ת שהיא החכמה והנבורה ׃ ולא זה לבד אלא נם בידיעת מדו׳ה׳ת ותוצריהם
והם לעשות חסד ומשפט וצדקה כמו שהוא עושה לותם ׃ והוא׳ת לפי שהמניח הכל וקרא אסיד כי׳
כי כן כתוב עולם חסד יבנה ׃ ולפי שרלוי על כל העניים ר׳ל הכהנתו נבעלי חיים נכתותיהם
יקרא נדיק ולפי מה שיתאדם בעולם מן הטובות והרעות כפי מה שמתייב לותם הדין הכאתך אמר
החכמה יקרא סופה ׃ והוסיף עוד ואמר בקרן להודיע כי השנתו׳ת נ׳כ בקרן כפי מה שרלוי לה
וכפי מה שהיא כפי מה שמניח כשמים כפי מה שהם עכ׳ל ׃ ומה שאמר שמחייב לותם
הדין הכאתך אמר החכמה יקרא סופה׃ הוא הסדר המתיקן כפי מסטר הכוכבים
שנאמר נהפך כלם בחכמה עשית׃ ק׳ בחכמה יסד ארץ כונן שמים בתבונה ׃ ואכן

ומכן מוכח כתב בפרשת כי תשא נפקוד וייתן אל משה אל ריקי המוח יתמהו וכו' כי יקשבו כי
במעשה הוא העיקר ואיכו רק הלבב והמעשה והלשון להרגיל. וכן כתוב בפיך וכלבבך
לעשותו. וקדמוכו אמרו רחמנא לבא בעי וסיכם כל המצות שיהיה לת הפעם בכל כחם
וידבק בו. וזה לא יהיה אלא אם לא יכיר מעשה הפעם בעליונים ובפעלים וידע דרכיו ולא
יתברר לו כי הפעל עושה הפל פעמים ובדק בארץ ולא יוכל להעת הפעם אם לא ידע בפעמ ובפעמים
ובפוכי מי אלא ידע אהות בפעמ הכאת מה לו עב"ד ושתה בקר עיכיך ורוקה לשמי ופכיכי מרגליות
דבריהם וטעם נופת תמרותיהם והשבות אל לבבך ולא תבלו את דרכיך ולא תשכיל והפר
תרדמת הפכלות ועיורון הפתיות מעיכיך ולך אל חכמים וחכם ויוסיפו לך שנות חיים והפם ירקוו
בפלאות מתזרתו תמן.

פרק מב

כמדבר קהלת לכל זמן ועת לכל חפץ זמן היה לו לפדם הרשעים
סיככם לגן עדן וכו' ועת לכל חפץ תחת השמים זמן היה שתכתן
תורה ליעקב. אמר רב כיכי זמן היה לאותו דבר שהיה כתוב למעלה מן השמים ושכשיו
יהיה כתוב למטה מן השמים ולא זו תורה שכאמ' וידבר אלהים את כל הדברים האלה לאמר.
הכה כפי הכרחה מזה האמר שהכל מסודר בפדר בכון כפי מה שנזדה ידיעתי הקדומה.
ולפ על פי מזה האמר כבר דברתי בו מעט קט בפרק י"ח מזה האמר מה שנריך לדבר בו מה
שברחה לי שיסתיק הלא מבער היו"ט ותחי בפשי. עם כל זה נריך לד עתלין יתכן שהשמוש
הנמור בתכלית הפשיטות שיתכן שיאכל ממכו דבר מורכב כי די לכל מן הדין להיות ככדין וכפי
הכרחה מדברי שלמה המלך עליו השלום שאיתם הדבר לשמים ר"ל שהיו אתם עיכים כין המכולים
הכברחים והברחית כי אמר לכל זמן ועת לכל חפץ. והזמן והעתה מתכוונת הגלגל כמו
שהזכרתי בזה בפרק ט'. וחפץ שם משתף יאמר על הדברים כמו שם חפץ בכוה' כל אשר
חפץ עשה בשמים ובארץ. ויאמר על הדברים והכלים אשר הם קכיין לפדם שכל שחפיך יעזו
בה. ויאמר על המיכה וההרגל שהוזכרו לעשות בהם ממכה חכמה וחבר חבר. ור"ל ועת לכל חפץ
כי ככר יוסקל שם חפץ גם כן על השמים מכמה בכות כמו שיתבאר. וחנורת המזלות בגלגל שמיני
כי השבעה כוכבי לכת הם בשבעה גלגלים. ואומר שלכל גלגל וגלגל יש לו עת וזמן כדי שיהיה
בגלגל חלק הוא הט' מכריע את כולם. ואומר שבשבעה גלגלים ההם יש עת וזמן כדי שיהיה
בהם טרטו על הפדר הככון בארץ כמו שנזדה ידיעתו הקדומה. ואמכם נקראו השמים חפץ
מכמה פכים. פלמד לפי שתכונת הגלגל בחפץ וכיון אותת הפלדים שבתן בהם חשק להדמות
לכפס הגלגל. ומשטרם בהקפם ותכונתם והויית הנזרות מחבור השבעה כוכבי לכת על
פי הפדר העתיקו בחכמה בתבונה וכדעת ועל זה נייר לקוראם בשם חפץ להיותם פועלים בחשבו
ורצונו הקדוש והפכים הם כי השמים שנקראו בחפץ מוכלנו להרכינם והרכבתם מכיאותם והם
אומר ה' מורכב מחומר ונורה. אמכם ההרכבה תהיה מורכבת כ' מחומר ונורה בחמבנות הרכבת
הידיעות הנפש הרשעון כי בהשבלתו יש כ' עכיכים הראל ידיעת עצמו והב' ידיעת משפיעו וידע
שהוא בשפע אפשר המכיאות ומן המשפיע הרשעון המשוייר השכיאות. והנה נרכבו במשכל
כ' ידיעות זו שכויה מזו ומתחלפת אליה כי ידיעת עצמו בחמת שהוא אפשר המכיאות וידיעת
משפיעו שמשפיעו מהשוייר המכיאות ולהיות במשכל הזה כ' ידיעות לכך כתוזה מידיעת עצמו
נרא גלגל חלק ומידיעת משפיעו כתבוה בפש הגלגל אפשר היו נורות ולהיותם שתי ידיעות שתוי

לכך

לכך לא נתהוו בגלגל חלק שום כוכב ואין כוכבי לכת יותר ולא פחות אלא שבעה
כתבו הידיעות כדי שיהיה כח כוכבים ומכחה מכיר הכ׳ אלכוכבים יכנו שבי כתים דרך משל
אל כח ולא עוד וזה כרצון בוראם שיהיה הכלל כין האשכול והמושכל. ושויית הכלל כח
משפע שהשפיע מרצונו והם נמשלים למראה מלובשת כגד כיבון משמש שאם היה
סיבת מהכוכבים כפי מלובש כגד הכיבון יתהוה כיבון אפר. וזה ילוע כי הוית
הכוכבים ככר למרתי שהוא מושפע וזה מזה והכין ווסר זה על זה וכיבר נתתי אות על זה.
לאנשי התהוות נרשם בגלגל מרחקים מורכב מ זומר ובוזה משכל כגלגל פשוט קשה לף על פי שהיה
בהשכלתו וידיעות מת חלבות והורכב ידיעתו אשם כלאור ומן סידיעה שלחד יש כיל השכית כי
בהשכיל שהוא מושפע ממלת משמע שהשכיל שים למעלה ממנו משפיע שכשפיע הוא ממנו עש
היות הידיעות מת חלבות. וכן הנשם שהוא מורכב מחומר וכורה וידע שהכורה ליכו נשם
והשכיל מכילותה כפועל ככר השכיל שים חומר כוסף לזולתה הכורה המצמיד הנשם כה.
וזה כריך רבון אלהי שיהיה כך במכילות כי מן הדין די לכל מן הדין להיות כבדין כמו שאמרתי
ואין כבורה כנשם לא ככח ולא כפועל רבוכו לומר כורה פרטית כי אהיולי מקבל הכורות ואין לו
כורה מיוחדת בודוקא כי אם ככחבן מוכלט מלאית. ולהיות ההתחלה כאכילות הגלמים
כאבן מוכלט הוסיפל להם שם חבן. ולאחר שנתפשטו וכתבו הידיעות ככבלים ר׳ל
כמוש פע שכים או שלשה ד׳ם שידע עצמו ומשפיעו ומשפיע מפשיעו עד הגיעו למשפיע הראשון
נתבו גם כן הרכבת הגרמים בגלגל תנועת המזלות כי שלשה לכבים יכנו שלשה כתים.
והכה פה כתנועת המזלות שלשה כבלים וכשפע האחד ים שני ידיעות. וכך שלשה ידיעות
וכשל שית לרבע ידיעות יצלו למכין ט׳ שעשה השפע והבורה והשמר יעלו ל״ב וכתהיו ל״ב מזלות.
ודברים אלו נאמרו על דרך מליצת הסיר כי הוא יודע ועד ואין עוד זולתו. וים טעם השלשה
להקרוש השמים חבן שהם כלים למלאת השפע ורבוכו לעטוב. או מוטב כל אשר חבן עשה
בשמים ובארץ. וה׳ המטיר על סדום ועל עמורה גופרית ואש. תפתח לכם את אוצרות
השמים והרקתי לכם ברכה עד בלי די. והשמים יעמו את הארץ ועבר את השמים וכו׳
והשמים יתכו ולא יהו כמו רבו כין לטובה כין לרעה. כל אשר חבן עשה בשמים
ובארץ. השבה הל׳ להקרוש השמים חבן שיוקש בהשלשה על מהירות התכועה כמו שך
יחבן זכוי כמו אמרו וכתב הר׳ק בשער חבן ואין תכועה יותר מהירה מתכועת השמים ר׳ל
תכועת הגלגלים. השבה החמישית שהם כמו רוממות כדכתיב השמים כשמי. כי
אשם של שמים ידי והם חשבוני וכל חבניהם לא יש ולהם על שאמרו רז׳ל אין הקדוש כריך הוא עושה
דבר עד שיתלך בפמליא של מעלה ושחכמו כם. והרכין זוה כי כלי חשבו וכלי מלחמתו מן
השמים כלחמו וכלי זעמו כדכתיב ה׳ וכלי זעמו ולו כתכמו עלילות כי אם מי כוצן ויכיכמו.
והכה לכל אלה הטעמים הכי יקראו השמים חבן. שיוסיפ חשבו ורבומו בכל עת וזמן
שיגזור ידיעתו. עד שיכי שליעור הגדול שאמר בפרקי התפורשים שמים מתיכן כבראו
ולגודל מעלתם שלל בעדם והסיב אחור לבוחו של הקב״ה. והכה גלה בצוכי מבצוכי חכמות רמות
ועצומות ויקר כל מה שאמרתי בהיות הגלגלים השמים. ובכה בא לומרו זה לפקוח עיכים
עוכים שלא יעלה על הדעת שבחהוה דבר בשמי קודם בריאת שמים ושהשמים כבראו מהשפע
הכבוד לים אמר שהושפעו. וקרוי לבשפע השחר שלבוש. ולבשפע הסבית אמר שלבוש

הוא לשון הצדקה בכסף מן המספיק הא"כ · והלבוש הכו"מ יכול נמי יכנר יאמר מלבוש על
הפעולות והמדות והם מופקעים מן החמר כדכתיב מעיל צדקה יעטני וילבש כדקה
כסיון וקרקס לבוש ורבים כתקריא כמו כנדי כקס תלבשת · בדקלבשתי וילבשני והכה
דמה המופקע הרקסון ללבוש להורו שכמו שקרין לכך חופן בין הלובש והלבוש וזה לא יקרב להבדיל
ביניהם כן הענין בין המספיע הרקסון לכספע הרקסון כי קרין ביניהם הבדל כי קס מה מספיע
וזה כספע ולרמוז על זה יסס לשון ללבוש · והרבון כתומרו מהיכן ככרלו לשון ססוקל מלי וזה
דבר ככרלו פקס היה כן היה לו לומר ממה נברלו · לשון אמר מהיכן ככרלו שמורה על ההכה
כלומרך היכן פלוני כמו לכה הוא הדבר הפלוני שמורה על מקום הלכה הוא כמו לי מזה תכה
ק דם לבן לשון אמר לו מלין תבא שם רה על מקום הלכה · וכן כתוב בכוסח לאחת מלי זה מקום
ככרלו ול"ל היכן ובלי זה מדרגה היתה ההספעה מהספע הלבד ועד לכה הגיעה ההספע
כספע לי הפעים · ועוד רמז בכתוב הכספע ללבוש · להיות כי הכל יודעים כי הלבוש וולת
הלובש ולפי שהיה דעת קצת מחכמי הבלוסופים שהשכל הפעל הוא הלבוש לשכל הפעל שהוא
הכספע הרקסון ללבוש להודיעם כי הוא הלבוש וולת הלובש · והלובש קודם ללבוש
ומכוין הלבוש ללובש · ולהודיעם כי מנדולת הפעל נדולת הלבוש כוללת · והלבוש הוא
נעשה לכבוד ולתפארת ככתוב ועשית בנדי קדש לאהרן לכבוד ולתפארת כיכה בלבוש
ועוד שהלבוש הוא לכספו הלובש מולם · לא יהיה להיות הלובש הוא ולא יכסה
ולא יעדיף מעמיתו בלבושו הלבו שהוא כי הוא דבר קון מעמיתו דכך כוכיה הכספע
הרקסון כסם הלבוש · וכיכה המופקע הפני כאור הלבוש לכ"ש טעמים הא"כ מהו המלות
לכלבבא הסמים ומכאן במכילות מן ההעדר · והמכילות הוא המיוחס לאור והחסך להעדר כי
החסך לשון וולת העדר האור · והטעם הנ"כ אור הלבוש הוא דבר מתלייך בלבוש ותלוי בו ושמו
מהות ועצמות הלבוש כי האור המכריק בלבוש הוא מן הנהון · כי הכנדי המנוהכים הם מכריקים
ומהכרק יבא האור · ולא דמהו בנוון לפי שהוא כח כנוף ממחמר החיך ולא בנוולון ונוכח
קומתו שהוא ממחמר הכמה והם כו למכם הנהון הוא פעולת פועל מון מהלבוש · ורבה כוה בי
ההספעה הכמזכת למספע הפני עם היות שהספע הרקסון למכיני · לותה ההספעה לישב
מעצמות הכספע הרקסון כי קס מהמספיע הרקסון · והכספע הרקסון הוא המכיני כיכיהם לספר
לק ונתן כפלים שפלחו פעל ועשה כרב כי ומכיני הכללים וכתוב הנלנלים מהם ·
ולמדו מחוור לכושו על הק"ה שלקח ממנו · ולפי כשמ"ה יהיו כמתיחין והולכים לפי שהיו פעולת
פועל כב"ת והיו כמתיחין להדמות כורה ליוכרה כב"ת ועל כן היו נעמתיחין והולכים עד שלמר להם
די · וכמו שכתחת אדם הלבוש לפי שיתחדש שום דבר כעבם הל כם כן לפי כתחדש כמספיע הרקסון
שם שלום ותשלי חדום ידיעה לפי כח ולפי כפעל כין כתחדש הכספל עד עת כא דבר · ומן
טעם ידיעתו הקדמה להוציאו למכילות כפעל כרצונו ולפי עוד ואמר שלקחו להודות כי הלוקח
ים לו כח ומחשלה על הלקוח ואמר שלקח ממנו ולא אמר שלקחו שכן דרך וחק כל מספיע שיספיע
מאוזרו על זולתו כי לא ינרע ממנו כלום כמו שור החקוקה המחילה שיולך ממנה כמה כנרי לאחרות
והיה כסם לשותה עומדת כי לא חסר כל כה · כן המספל שהוא מספיע והולך מאור שכלו ואורו
נמ שמע מה שספיעתו כמק מוכח · ואמר כו לשון לישיחה להודות כי הלוקח הוא לוקח כרצונו
וק כו כספעו לותה ויעשם כי הכתם יאמר על הדבון כמו מה לומר נפשך ותעשה לך · והמתכל

חכמת הלדון הזה ורחה לך כדברים מוצעים פירש ונלה וכיאר חכמה יתירה ורבה בחיבות
בריך שהלך מחכמתו ליראיו. והרבן בזה להזורות כי אין לזה קיום והעמידה כי אם ממנו
כמו שממרכו בשלשלת אחכיזות פרק ר' יעויין שם. והכל פועלים ומשפיעים נרשותו
ואפיל שאכיזים עינם לקבל ליקויים רשות זה מזה כל אחד ממי שהוא למעלה ממנו כפי סדר
ההשפעה שכשפעים מהם והמשפיע ם עליהם. והרשות שלו אקויים שאין לאל יד להעכיר
הקבל ת כי אם על הסדר התיקון כאמור וכן תקבו חזל אכמי כשבת הגדולה בתפילתי ער ר"ל
בסדר ברכות קריאת שמע אמרו כולם עושים כאומה וירחה דעין קויהם וכולם מקבלים עליהם
עול מלכות שמים זה מזה ונותנים רשות זה לזה להקדים ליוצרם בנחת רוח לפי שכראשונה
כשפע משכיל בעבמו. ואחר כן משכיל משפיעו ויודע שהוא כשפע ואחר משפיע
משיג משפיע המשפיע על משפיעו והוא בנחת רוח שמשכיל דבר אחר דבר. ויתכן שיהיה
פירוש זה הרשות שלטונות כמו ואל תתוקע לרשות ואמר מקבלים ואחר כותנים שכן סדר התיקון
מן הכשפע הראשון ולמטה. ורחה עוכם מעלת חכמתו הכשאר דבר עוד לבאר
ולפרש. ורחה רחית דבריו מן הקיצוני שהביא שכל דבריו הם כמאמרים בכתוב בכח
והוא בחכמתו הוציאם לפעל כדת מה לעשות כל מפרש אמתי שרואי שיהיה פירוש דבריו בעניין
המפורש מוכיח ועומדים בעניין נכח ואחר יעל המפרש ויגלם ויוציאם מן הכח אל הפעל.
ואמר כדבתיב עוטה אור כשלמה כוטה שמים כיריעה. והעטיה היא
העטיפה כדבתיב כאשר יעטה הרועה את בגדו. וכמים רוצה לומר שיתעטף בו ול
שיעטה האור כלבוש כאשר יעטה הרועה את בגדו. והשמלה הוא הלבוש כדבתיב
שמלתך לא בלתה מעליך. והרבן שכמו שהמשפיע על הלבוש שהוא הכשפע הראשון
כן נם כן המשפיע על אור לבוש שהוא הכשפע הקבי פי הכל מלאתו וכידו והוא הנותן להם כח
לעשות חיל כי כף כשלמה היא כף הדמיון. רוצה לומר משפיע אור הלבוש היא
כשפע השלמה כדומה. רק שהשפע משפיע לאור הלבוש שהוא הכשפע הבאי היא בתמצעות
המושפע הראשון שביתן על ידו. ולזה כיכהו כאור הלבוש שהלבוש קודש לאורו ומכיאות האור
כמציאות הלבוש. ואמר כוטה שמים כיריעה רוצה לומר כוטה כרקיע הקדוש בזמן
ברכה. ואמר נהם לבון בניה להיות תני הכדור הקבלה לבו דומה לו לזהל ויאמר כאהל כוטיה
כמו ויט שם אהלה. להזורות כי הם כדוריים ולא שטוחיים וכן אמר על השמים ויתפרס
כאהל לבנות שהרבון בו שני הכדור שדומה לאהל העומדים על שתיו הכרוזים שלו ירחה להם כי
שם שני הכדור. ואמר כאמר ופרס כשלמה ופירוש פרס השטיח והבדיל והפריד בכל
הלשונות הללה ייכנו בלבון פרס כדבתיב כיחזקאל בייש היותו בתוך כאהו כפרשות רוצה לומר
בגדלות ובדרשות. וכתיב כאדבכ רוחות השמים פרשתי לתכם הבדלתי ופזרתי לתכם.
והפזור הוא ההבדל שיבדל קבתו מקבתו. וכן והכשלחים לכל רוח
יפרשו. והרבון רומזו שפרס כשלמה שהפריש השפע והפזירו וכתרבה וכתרוו הכבדלים
והחזיות המתבוות מהם לבנות פזורם. והכדלם וכתרוו כל בכח השמים והחזיות הכמצעות בעולם
כתמצעותם. ופירוש יימתכם כוח הוא המשיכה והפריסה כמו שיעשו בכטות האהל
כדבתיב ויימתכם כאהל לשבת. וכן דעת רבותינו זכרונם לברכה כמדרש אמרו
בוקלה שמות רבה. סדבה מעשים כתב משה בתורה בתומים עמד דוד ופרשם אמו

שמו מונח שם כמעשה ברקיעים שמים וארץ ברוח הקודש שנקראו ברקיעים את השמים
ואת הארץ ואחר כן ויאמר אלהים יהי אור . כך דוד ופרש ואומר מאחר שברוח הקודש ברא שמים
וארץ שנאמר עושה אור כשלמה נוטה שמים כידוע . הנה כיון שאחר שכשפע השכל
הראשון וכשפע ממנו הכשפע השני שהוא הקודש וכיון שיעזר הנדול שהוא חור הלבוש שאחר
כך נבראו שמים וארץ . וכן דעת המקובלים כריקיע נספר הזוהר פרשת בראשית אל
נקודי אחד את שמים עילאה הוא הספירה השנית הנאצלת מן הספירה הראשונה וכו' ברקיע
ברקיע שית מקנה השמים ועד קנה השמים שית סטרין . ר"ל שש קצוות . דמתפשטן מרוח
עילאה נאתפשטותא דברקיע מנו נקודי קדמאה ברקיע נאתפשטותא דאחד נקודי דלעילא .
הנה לאחר שהשש קצוות התפשטו מסוד עליון בסבת ההתפשטות שברוח בקודי דאצולה
וכבר ידעת שהנקודה היא חקיקות נמורה לא תחלק לא בשכל ולא במציאות כמו שכתבתי למעלה
בס"ד ולזה היתה המיוחדת לה בפרק ה' לאחר שברוח נשם כן ההתפשטות מנקודה אחד שלמעלה והוא
הכשפע ונקרא לכשפע הנאחד נקודה להיותה עכשו לאחד למעלה . ולא תקבל שום חלוק עם
היותה נקרא הקו וסופו והקו מתפשט בהתפשטות יפה בלבוש . ולאחר שהתפשטות הוא
השש קצוות שנתהוו מהתפשטות שברוח מתוך הנקודה הקדומה . ולזה נקראו שלשה
נקודות שם נקודה אחת כי לא תתרבה ולא תחלק כמו שנתבאר בפרק הנ' וזהו הדרוש .
וכתב הרק"ט בפרשת בראשית מלת ברקיעים רומזת לחכמה העליונה הנקראת חכמת
אלהים . ובקראת בספר הזוהר בקודה חדא בתיקון עילאה . והיא הספירה השנית
הנאצלת מן הספירה הראשונה . ואחר עוד ברקיעים ביה רקיעים בנון דאיהי תניינא
לאוסנכא . ורקיעים בנון דהא כתיב עלאה טמירא הוא קדמאה . ועל דא עייל
באוסנכא תניינא הוי רקיעים בנון דא ברקיעים . לאחר רבי יוסי בהלה מלה דברקיעים כגיל
כולא . וכולא ביה לאתעניד בהו . דכתיב כלם בחכמה עשית מלאה הארץ קניניך .
והרמז כי החכמה נאצלת מן הכתר וכו' הנה הספירות כל חכמי העולם חכמי המוסכל
וחכמי התורה וחכמי הקבלה . שמהשפע הבני כתהוה העולם . ואם תרצה לקראת לו
הנאצל הבני שהיא הספירה השנית הנשפעת מן הנקודה העליונה הנלה מהכתר שהיא מקור
פוץ הרצונות כידך . כי הם קוראים לחכמה ספירה שנית הנאצלת מן הכתר שהיא הספירה
הראשונה . דכתיב והחכמה מאין תמצא ר"ל שספירת החכמה נאצלת מספירת האין .
ואלילותה מבילותה . וזה שברא העולם כמו שכתיב כולם בחכמה עשית מלאה הארץ
קנייניך . ואמר שהיתה מתפשטת וזה לכבת עד שנאמר כי ואמר לה די והרבין כזה שלאחר
היות הפועל בלתי בעל תכלית היתה פעולתה ורבוה לדמות בריה ליוצרה ולהיות נפש כן בלתי
נעל תכלית כי שלמות ומעלת הפעולה יורה על שלמות ונדולת הפועל והיה ראוי שתהיה בלתי
נעל תכלית ואמר לה די שכן נזרה ידיעתו שתהיה בעל תכלית . ואמרו על כן נקרא שמו
שדי שאמר לשמים די . וידוע כי שבי שמותיו ר"ל שם אהיה ושם שדי הם העולם שעמד כרצונו
שהאחד מהווה והאחד שעשה לעצות כרצונו כרוך שהלך מחכמתו ליראיו .

פרק כג ואומר שלזה רמז הכתוב לאמר וכהר יונף מעדן להשקות את הגן וכו' כי השכלי
הנכדלים הנשפעים הנו הם נפשי הגלגלים ושם מתעדנים בהשכלתם והיותם
משפיעים

משפיעים על זולתם והרמיה שהם מתעדנים ומתענגים בזה מה שלמרו ז"ל על הלבנה שלמרה לפני הקדוש ברוך הוא לכל נתתני זוג ולי לא נתתה כת זוג וכו' כי המשפיע יכנו לזולתו נפש וכח לעולם ולמשפע נפש נקבה וכתרעמה למה היא מיוחסת משפעת על זולתה כשלר המשפיעים דומה לזכר הנבדלים והמתרעם כנגד לשר נפש נלגל הירח. והוא משל נכון ומתקבל להורות כי להכנת הכותן יותר מלהכנת המקבל וזה ברור. וכבר רמזו ז"ל זה עוכ"ם שהם כלה לגן עדן. למרו שתיר הקב"ה לשמות מחול לצדיקים גנן והוא עומד כיניהם וכל אחד ואחד מורה לו בלבנה שלמר הכה לשלישו זה כי לשון זה מורה בלבנה ושמות המלמר הזה אין להמלישו כל בשל שכל ודת שלישו בשל נפש שיגדל עליו לשל עמידה ולא הורלה בלבנה ולמר תוכיותו דבר מוסכל רלוי שיתמין כי כל מי שקלק לו בכיכה וזה כי המחול משל ודמיון לשפע הלבדי המשפיע עליהם כשפע השפתו עליהם. והם כהכיס מזיו השכיכים בהשפעתו עליהם והשכילם שהם לשל יהם לשל יהם להשכיל ולשת היא דוהבלה שכהכיס מזיו יהוה השפע והשכיכה מקום הנעת השפע. וכן יקרלו משכן כי שכן עליו הענן וכבוד ה' מלא את המשכן

• ותהיה ההשכלה שיהשכילו בהשפעה שהיא כל כך בלמת וכיכיב שלבי שים כשך כלל כלשלו רלו לותו בעיני ה' ומורים עליו בלבנה כלומרו הכה לשלישו זה הכה זה מופת קותך והמופת דבר מוסכל ולי כו גם ולומר הכה זה לברור דבריו והיותם לאמת וכיכ. והנה קרלו להשכלה גן עדן דומה לומר המוסכל מהשפע הלבדי. וכן כתוב על חירם שלך נוגע בעדן גן לבדים היתה. והנה הוא היה בגוע שלך. לומנם לרוב ולמות השכלותיו והכמתו והשגתו למיוסכלות היה מתעדן בהם כל כך עד שקרלו לותם עדן גן לבדים. וכן כתב הרמ"ן ז"ל בשלמרי שתיר לומר שכתב בפרשת בראשית שמחול שכמוק ויניב ה' לבדים את האדם וכו' כתב זה לשכוי ושהר יוכל השפע הזה השפע השופע מעדן וכו' ע"כ ולני לומר שלחר שהז כירו כשר בשכחו ר"ל שלחר שתקנו שהשכיל השכי כמו שלמרכו שהשפע נקרל גן עדן לומר ושהר יוכל מעדן להשקות את הגן וכו' ולעני שידעתי כי הדברים כהויתם והשפע לא יופשע בדר הדברים יתכן מרומזים על זה כמשורר נדול שהשפע מרים מהדברים נהוה ולא עוד. ונשדר דבריו לומר לותם נשדר נשכר ומלות משותפות יוכן מהשמטות שדרם בלותם הדברים ולא בזולתם שיתכן לומר לעני שלדבר נהוה יוכנו מהם מדות ולכרי נכוהות ומופרים ותוכחות והכמת מלכים הסיר כחרוזיו. ושמועותיו ויתרותיו והשפנר. ישמע חכם ויוסף לקח ומם זה בילוד שפת ק"ו וכל שכן על שפת כוהה וכמה דברי לשלים חיים ומלך עולם המכדיל בין קודם לחול ובתוך ומי כשוכי יקרל וכתיב היה פתח בתכתיך ואורת תפד על לשונה ולשיכי לומר שעל כל פנים זה פירוש הכתובים שלא שיתכן שלמרו לדברי שלה. ולחר שהשכיל המחילה בתחילה מלתי"ת ותקוותי מהתחילה. לומר כי שם כהר כנוד מלטון ובהרו שלין כל הנייש לשון מרוכה ובשלל שם זה לנלגל לרוב מרוכתו בתכונתו ובכה כתב כדבי"ל כהר די כור והוא נלגל השם וכן פי' לשון עוזרל בפירוש לבי"ל בשפוק כרשיה שבכין די כור נלגלוהי מור דליק • כהר די כור נגי"ל ובשיק אן קדאוהי וכו' ופי' עוזרל כרשיה הוא בשלוש"ב כתיב השמים כשלי. ונלגלוהי הם הנלגלים ואורוב מרוכתם יגלו שבכיכי שם על כן נלגל השם תחת נלגל פירוש נדלייית בראית עכ"ל. ור"ל כי מרוב מרוכתם בתכונתם יולד השם. תחת נלגל פירוש כי כל תמונה מוליד הוש ולין בין נלגל לנלגל מקום כמו כלל שלא כגלגלי כשכיכיתו

על זה תוך קערורותיו על זה והנה הים מתגלגל ויוצא עד מקום תרנוגיו שהוא תחת גלגל היום
ושם גלגל היום וקרוי נהר דינור שר"ל גלגל האש ש"כ יתכן לקרוא לגלגלים נהרות. כי שם המין
נהר והמבדיל ביניהן מה שיסתתף עמהן כמינהן הוא לומרו דינור כדכור לעדם והוא הכללי.

וקרא לגלגלים כשם נהר ולמר שהם כהרו להשקות את הגן. שהוא עולם ההויה
והמשדיכן כתוב כגן ה' כארץ מצרים וכתיב ויצא משם את העדם לשקר יכר. והשקיתה
שמשר להשקות את הגן להולידה והצמיחה. ולמכם שהכהרה הזה שהם הגלגלים יש לתמיהים
מרכב עבות כפרדות ככתוב ומשם יפרד והיה למרכב ראשים והם גרם הגלגל המעיילי שקר הוא
המרו. וכורתו הכדוראיית שקר כה היה הגלגל גלגל. ושכל הגלגל שקר כו
ישכיל וישתוק כי אין חשק בכלי דעת והשכלה ובינר. והחפץ שחשק הוא להדמות למשפיעו
ולהשלים עצמו ולהדמות למעולה ממנו והוא השכל. ולהיותו משפיעו של זולתו תמיד מתחיל
וזה כתובתו כי ממנה כל מה שיתהוה בעולם השפל כי ידוע שתכונת הגלגל שיהי' לדרוש ולהשית
ולא לכרוש ולכוש כחק כל מתכונע משכיל כי הנה מוזרים למקומם הרשפין וככר הזכרתי כזה
בפרק ז' והנה כתוב וכהר יוצא מעדן להשקות את הגן ומשם יפרד והיה למרכבה ראשים.
והנה ה' רשם ככר למר עליו שיוצא מעדן כהכתיב וכהר יוצא מעדן ואיך יקרשם כשם ראשים וכל
אחד מהם רוכב בהר אלא למרמז על סוד כחום. וקרא לגרם הגלגל ביסוד לפתי סכות הלמד
שכסכת הקפת גרמיו מפיק ורכין תולדותיו ופעולותיו תחת כל השמים. והנכי כי מיכי הגלגלים
רכים וככבדים וכללים זה מזה בכמות ובאיכות ובמקום ובפעולותיהם. ולבאר שהפעולה
הנכבדת הוזקת תהיה לפכת הקפתו ומכוונו למר הכתיב הוא הסובב. ולהורות שהוא גרם
מקפיא בפיר. זך וטהור כזהב מופק כלי חלודה ועכור למר שפר שהזהב שפיק בתכונת
קיים כפתי כזהב. והוסיף ולמר ושהב הארץ ההיא טוב ר"ל טוב מזהב ולהורות שהוא גרם כפיריו
זך ובקי עד שיראה הכוכבי' מהעבר הלו למר שם הבדולח ואלמן השהם כי מה לי שיקפר לן שיראה שם
או כמקום למר. ולהורות שגרמי שם גשם גזור כעל פלמה שרחקים זכר לשמים מעולים כעלי
פלמה מרחקים כחק כל גשם והם הבדולח ואלמן השהם והזהב שהם דכרים נשמיים ויש להם גבול
מיגבל כחק כל גשם וסוכן כמקום ור"ל שהוא תמיד עומד כמרכזו. ואיכו יוצא מחכו עם תוקף
מרוכזתו. וקרא לשני גלגל שם כדוריותו וכורתו שהוא כנגד מלמ"ך כי יגיע ירדן ל פיהו
· כי אתה נוחי מכטן שר"ל מוציאי וכן מגיע מתקיימי סופטים ב. והוא כודד יוצא מתקומו
ולפי שהתכונה הכהיריה יוסב מקום מ נאה לעפי פלת תכוח ולא יוסב לחרית תכונתה שתכוח
ר"ל שהתכונה ההעתקיית היא מלמה למלמה. והנה מלמה יודע. ולמלמה נלחי כודע כי הוא
פוכח תמיד והוא מן הכמה מתדבק. לכן קרא לשני כדבר הכודע מתכונתו שהוא מלמה שכיכר
יכיאתו שכחה פעולת תכונתו כיכרת. ולל תלמין לדעת מיבא ולחכי במקום עמידתו על
ככון כי כרגע אחד ילך כמה פרכאות ולמר נם כזה כוכב כי שמו לוקח מבדר תכונתו יוצא והולך
כרחקון להורות שגם הפעולה הזאת נשמית כי הוא מתכונע מלמה הוא יוצא. ולעפי שמקום
הכוכרות הפלה מדעים ומפורסמים בקרב שם ומקום מ שכם כמוסכתם בפעל. הנה השמות
פלה הכקרוי כהם כי עכ"פ אין קרוקם אלם כי אחרון לו הסם את והוא היותר נכון כי כן כתוב ויקם
ה' אלדים את האדם ויבחהו כגן עדן לעבדה ולשמרה. ויכו ה' אלדים וכו' מכל עץ הגן אכל
תאכל משמע שכבר היו נבחכיונם קודם שיחטאו שם כאדם ואיך יהיה לנחכו כזה שתגמותם למע

לכבר

לדבר מעולה שמימיו ולומרם כדמיונות כדי שיבין מי שיבין · ובחזור לענין ולומר גם זה הוא
הסובב את כל הארץ כוש · לרמוז כי מתנועתם יתהוה הלום כי כל תנועה מולידה חום ורמז
לארץ כוש כי אתמיטית לרגש יסיר פניכם · ר"ל פני היושבים בה · וזה הגשם קשה
שהוא מורכב מהאר ובורה לשר מהם יתהוה כל גשם · הוא כאשר לכלתי היותו מורכב
מארבע יסודות המתנגדים כאלו תם ומתהפכים קנאתם לקנאתם · מה שלין כן בשמים כי הם גרם
שפיר זך ונקי כלתי מורכב מדברים הופכיים בתיכותם · לחמור רק גרם בפיוטי מקצוי נאחיו
כדכתיב ויעמידם לעד לעולם · ולומר על הסבה הנ"ל לתנועתם שהוא שכל הגלגל ובהמית
הוא כפשם ובורתם העצמיית כי הכדוריות הוא תולד להם והוא הכנגדל המיוחד בכל ס' מהגלגלים
לשר כי חיי רוחו וקדמון גשם חדקל · והיה מלה מורכבת מסתי מלות חד קל כמו גל עד
כמו שלמר ר"ל הגל הזה וכן זה מורכב מחד וקל ופרושו כי מי שהוא מסכיל במהירה וקל בתנועת
הכיור יקרא קל · וכן לומרו דזל שכי תלמידי הכמים המחדדים זה לת זה בהלכה וכן לומר
הכתוב כרזל בברזל יחד ואיש יחד פני רעהו יסכילהו · וכן לשון קל שהכה הקל הוא המהיר
כדכתיב קל ברגליו כלחד הכביש ולומרו דזל לרכב מדות בתלמידים מהר לשמוע במסבה לרכב
בעמים ר"ל שימהר להכין בקלות ולין נריך לטרוח עמו כלמודו לפי שהוא קל להסכיל ·
והנה לא זכר כאן שם סבוב כלל ולא לכר גשמי כי ליכו גשם ושם זכר להליכה כלומרו הוא ההולך
קדמת לשור הכה כתיב והתהלכתי בתוכתך והחתת ליכו להליכה שיתהלך בה · אלא שמתעסק בלכת
בתוכתית · וכן לשור יורה על הלשור כמו לשרי הלים ויורה ההשגחה והרלים בגולל כמו
לרלתי ולא עתה לשורני ולא קרוב והרבון שמתעסק להיו לשור ורוחה ומביט בשכלו וזהו ההולך
קדם לשור לקדימת הלשור ויהיה לשור בהשכלתי ולסבה הד' לומר והכהר הרביעי הוא פרת והרבין
כו ההשק להדמות לכגדל בהיותו מספיע לשר לחשקו ולהדמות אליו · יתבונע כמהירות
והיכרות והכה כזה לא זכר לא סבוב כשכים הרלים וכים ולא הליכה כי רק הורה על מהיותו והיותו
לבד כשומרו הוא פרת ר"ל שאינו שתנועתו בהשק פעולתו פרין ורבין · ולומר הוא פרת
בלשון הוא כמורה על מהיותו ואין לו לא נשם ולא מקום לחר שליכו גשם כי הסבה בחשק הסבכל כי
מי שלין לו הסבכל לא יכייר · ומי שלא יכייר לא יחשוק · והכה בפעולת החשק הכו'
פעולותיו פרים ורבים כלרן בפי הקפותיו · והחבורים והבחורות המתהפכים מסבת תנועתו
ולומר שזה הכהר הכו' שהוא יבוק מעדן כמו שלמרתי בריש הפרק · והכה זש
בפירוש על דרך קיפוי והבדיו והמסכיות והוא דרוש לומתי לתסתכלו לקרל זעתכם הסליחה ·
ועתה נכיל שלר דברי הרמ"כם ז"ל בלומר שזכרנו בשמו
ויתבלר דבריו בענין נגן עדן בלפי הדברים שדברתי בהם לשעלה בפרק שלשים וכיס ולומר
ויש לומרים שלור שכל הפועל הוא הכרחי נגן עדן · והכשם הדברי שבלדם יובן
משם · ולומר עוד ומהסור הנבוזבנן עדן לומר הכתוב ויצא משם את הלדם לשר יבר
· ר"ל משם בו חלק לגלוי מושל והוא השכל כדי שיעלה ויביע וירלה וירבה להיות למהלכים בין
קבוציהם לשבוי יתברך באלדגה והשכלה · ולומר וזה סוד ג"ע · והנה דעתו ומוטה לדעת שלומר
הוא עליהם ויש לומרים · ולומר עוד בתכונת עור ר"ל שלקר שחטה והיתה ידו כמרד לומר
הכתוב וישם ה' לאלים לגדם ולאלתו בשחיתת עור ולבישם · וכבר ידעת מהנג הקדמונים
לקרל לגורה בשם שים ולאלר בשם אשה והשכל הקיולי לשר הוא המשכן · ומכל

מכל הנקבה המוסגע מסכל הפועל והוא הסוכן לומר שעשה להם כתבות עיר והם הדברים המוכעים אבל ההמר להסכיל והרי הם כמבן מכדיל וקדלם כתבות עור להוריות על המסך המחרי המוכוה נפש עור · ולהיות שהמסכן ר"ל הסכל ההיולי לפעל פרוק ופרוק והוא כח נגוף לדעת הרמ"ם ז"ל כיכה אותו נפש לבוש ולומר וילביש · ולהיות שהסכל ההיולי כחמר מתלבש בכל הנקבה לפעל נורה הוא נורה לכל ההיולי והסכל הנקבה כפשט מסכל הפיעל · והיו לאחדים · ולומר עוד נפ זה יורה זה הסוד שם יכולת בלדם שיהיה לעולם והמסכיל יבין כי זה כל הלדם · ור"ל שהלדם כוחה לחדי הסכל המוסכלות המוסכלות והפסיוט מן החמר בהסכלתו לם הם נריכים פשוט ויסכיל הכוחות הכללות עד מקום שיד שכלו מסנת ולא יתכן לו לעכור מכותן הכוחות כי שם יעמוד שכל הלדם ושם יכח ולא יוסיף ויהיה בכבח המרוש נמרוש והוא שכלית מה שיוכל הלדם להשיג שיעלה ידו ולקח נפ מעץ החייים ואכל וחי לעולם ·

הפס יזכנו לכבוד החייים לעין:

פרק טר

בן בחבבים

יש למו לחקור ולדעת הלם העולם הזה ר"ל עולם התוה ושפסד יחוייב שיהיה כשבד כמו שהוא מוסכם כיניהם שכל הווה כשבד או שיהיה כנצי קיים לעד כדעת קנת מהמי דתיבו וזולתם · ולם הוא קיים איך יתכן להיות לאחר היותו והבן ולתת לפסרות שיקבלהו הסכל · ולקיים דברי ר"ל שהם כמסתרות נטועים בחיותם וכמוסכל כלאחר יאות לכל מעיין · ולם יאמר לומר מה לקפד לך לאחר שלתה הווה כשבד · לם יתקיים העולם או יפסד ומלי כפקל מיכה · תשובתנו נגדו כי הכל כמה שהוא שכל יש לו לחקור לבקש הלמת ולמתיות כל דבר כלאחר תמיד ידו · כמו שאמר שהע"ה בקהלת ורלתי לכי שים יתרון לחכמה מן הסכלות כיתרון האור מן החשך · וכל ידיעה תקרא חכמה והיה דיבור להיות תשובה לשואל הכו · לאחם יש מקום לכל מעיין בשיטת בעניין מה ובפרט בדבר יקר הערך דעות מתחלפות מחכמים רלוי לו לבדר ולבן הדבריב בלאחר תמיד יד שכלו ולעלות במעלות הטעניות הלמתיות ולהפיל הטעכות המטולטלות מ־יופות קדים וזה בהעלות על לבו ר"ל הטעכות הנודקות והכוחות ולבדר הדברים בכל כלי יוסר · והדברים עתיקים והבדיקו לת הבדיק וכרסיעו לת הרפש והסקר ולבדר כזב יזרה הלחה כטומית הבדה יהיה דרכם · ובעת שיהיו שניהם מתנגדים לו הוסבים זה לזה לאחר הוא מכת המכעש מיבדקו יבד כי לאחר שהם כמדובר לם נדק הדבר כזב הוסבו · ושניהם דברי חכמים וחידותם הנה נדק קשמים כם קק · והמופת על כל דבר שלטון זה בכל לאחר כעשה תחת השמש ·

והנ שים לחקירה הזאת הנה עניתה ודנה עד נואר יניע על שערי מות לעשם ולבשר והוא טעכה עולה על הרקיע ונוקעת עד התהום ולילתי שמים פתח · וזה שים נגמר שבהדרין מחמרים זרים נפרק חלק · ז"ל לומר רב קטינא שית אלפין שבה הוי עלמא ולד חריב שבת ובשנה ה' לבדו כיום ההוא עוד שם תנא דבי אליהו שפת אלפים שבה הוו עלמא שבי אלפים תוהו ושבי אלפים תורה שבי אלפים ימות המשיח ובעוכותיכו ינלו מה שינלו · ובמילה הבאמת בין נבזי רומי לומר יתן הקדוש ברוך הוא מחדש את עולמו אלא לאחר שבעת אלפים שבה · רב אחא בריה דרבא לומר לאחר מחלת שנים שיתמר והנה אמרו היום בשבת הסמ"ק ר"ל מה שאמר לאחר חמשת אלפים שיתמר חלק ענר ואין כל דבר · אלא שם תאמר לאחר חמש אלפים

עוד רבית בפסים אחר חמשת אלפים · ומפני כן יכלו לכלכלו בעל תכלית ואם כפי לשאלתו
כי לא ברע בעיניו ולא בפשיעה ואם התאמרו הכוכבים שבשמי שמים שהם לפי דעתם נ' מאות
ואם בזה ואמרים שהם כפי כבודו הנה
בית שבו יושבים ויש בו ג' חלונות יתרמן שמים הנה ארבעים ולא תקום פעמים
נרה וזה קיימלן שמדה טובה יותר מדת צורבאו בחלוקת בפרקין פרק חלק ו' ל
תכלת רבי אחיר אומר במדת שמדה מולד כח מודדין לו · ואמר רבי יהושע בן לוי אפילו לומר כן
וכו' ואפילו לומר ואמת תאמר כן אי אתה יודע מדה מרובה מדה מרובה או מדת בורעבות
· הוי אומר מדה טובה מרובה ממדת בורעבות ואמרת רבותינו שם מן הכתוב כיש ואם קפץ
להולמו ואפילו כפי פסיעתו הכתוב · שאמר כי אשא אל השמים ידי וכתיב אידי כפלים
בכל מקום · והנה עברו קרוב ממאתים שנה על הכפלים כי הכוכבים כתם ת"ר כ"ע
ופעמים ת"ש אלף ושלש · והנה הנו בשנת אלף ות"ק הפר מהם אלף שלש מאות קנ"ל ·
ועודינו כיוצים לדעת אמתיתיהו · ומפני כן אין לסמוך על המאמרים שהם כי מרוים
הם · ויצתמהו לכנדם הרים גבוהים כמו שיתבאר בקרוב ועוד כי הדברים הללה כלתי
מוסכם כיוצים שהכתוב סמוך לומאמר זה כתוב לאמר · לאמר ליה אלהים לדבר יקודש לאמור דבר
אלף חמשת אין העולם עתיד אחת ומחזיר ומחזיר ויובל ת ויובל התחרון כן דוד כתי · לאמר ליה
כתיבתי הוא כפיפו לאמר ליה היכי יהדע · כלהו הוי אמר ליה היכי יהדע וכו' ים
והנה ע"ה יובלות הם ארבע אלפים ומאתים ושמנים שנה · ואמר הוים בשנת חמשת אלפים ושלש
מאות ושתי ושרבעים שנה ליובלה שנת שבעים ושמונה מאות ושמונים ושלש לבלי יובלי מכרים
לחרן ואפילו שמאמר שמוים הכוכבים לדרך התחילו התיובל ת לחשבון עם שנות אלהים כן · הנה
כשתרי אלף ות' כ' שנה כן ושלש כן יהיה זה תחר שיחסר התילה ל' בעת התומרים שית אלפי שנה כת"ת
שנה · והבדר זה לא יקום ולא יהיה ח"ו · ואין לומר שהוא מוים שנכתבו העולם כתומרו
פחין העולם בשנת ת"ת שנה ומוכים יובלות כי הנה עברו על הסך הכו"ע ויובלות עד תשלום השלש
המאות ושבעים ושבע יובלות שהם ב' אלפים ועלו כ"ח יובלות ועוד על הסך הכו"ע ועוד מ"ח שנה · ואין
לתמוה על זה ובדומתי יהיה קן הדבלות כי ליכא לתומה לא בעלי · והנה אין מפני רחים
להפסד העולם אחר שלשתן מוסכם כיוצים ואים לדברים ואבריהם שומדבלו כיוצאו · גם מה
שכתוב כיוצים סימן כ"ח שכתוב שמו לשמים עיניכם והביטו אל הארץ מתחת כי שמים כעשן
נמלטו והארץ כבגד תבלה ויושביה כמו כן ימותון ויושעתי לעולם תהיה וצדקתי לא תחת הנה כל
הדברים הללה דרך משל ולפי כוח שבני בבלות הזמות שבשמים יפלו כמו הארץ ויהם יהיו כמו
כן פנים כן יאותו ויכן לוה דרך יוצים הכתוב עלינו השלום להנזים בכוזאיתיו העבריים · וכן כתב
הרמ"ם ז"ל בסוף ספרו חלק ג' פרק כ"ג · זה לשומו"ע סיים שיהיו ים דומה לזה מצע ·
כמשך בהדברי · ובהדברי זולתו ז"ל בהדברי זולת יסעיה ים דומה לזה מצע ·

כי כשהניח על כתיכת עם זולבדן חומה גדולה יפפריהו כלבן שהכוכבים נפלו
והשמים מהדרגנו והשמש קדרה · והארץ מרכה ורעשה · וחרבא מאלו ההשתלות וכיוצא בהם
וכו' · ואמר יפעיהו כלשון הזה שהם להכנה בהתן מלכות בבל ופקדת בכוכבים ובכוכב בנר
הקם לחריבו בהשפך מלכותו · והתחיל לדבר כאשלתה נשוף מלכותה והיותם מנוקים
ומה שיש מהרשעות המגיעות לכל מכוכה כולם מתנבאות שסדבר כי כוכבי השמים וכסיליהם לא

יהלו לומר חסך השמש בגבעון וירח בעמק אילון׃ ואמר כזה הכפור גם כן על כן שמים
ארצנו יתרעם הארץ ממקומה בעברת ה׳ בנקות כיום חרון אפו׃ ואיכי חושב פעמים מלא הגיע
ממכו הכללות והעיקרין׃ וכאשר אמר פעמי ההשלמות וכו׳ שיחשוב שכוכבי השמים ושור
השמש והירח כשהתני מלכות בבל ושהארץ ינוחה ממנה כזה׃ וכאשר התחיל לבאר
מה שהגיע עליו עכין ישראל מן הדלות והבזיעה כל ימי הסגלריב על כל ערי יהודה הבצורות וכו׳
אמר פחד ופחת ופח עליך יושב הארץ׃ והיה הנס מקול הפחד יפול אל הפחת והעולה
מתוך הפחת ילכד בפח כי ארובות ממרום נפתחו וירעשו מוסדי ארץ׃ רוע
התרוששה הארץ פור התפוררה ארץ מוט התמוטטה הארץ נוע תנוע כשכור׃ ונס ק
המאמר כשהתחיל לבאר מה שיעשה הסס יתבדל ב׳ ריב ותכלית ממלכתו הרמה וכו׳ אמר
ופקדה הלבנה ונשמה החמה כי מלך ה׳ בבקות וכו׳ ממכס יהיכתן בן עוזיהל פי׳ אל הדברים
פירוש כזה ואמר ויתהתתון דמלתין להיהר ויתכבשון דכדרין לשמשא קדי תתגלי שלכזתא דה׳
וכו׳׃ וכן כשהתחיל לבאר גם כן אין תהיה תכוחת ישראל לחדי מות סהריב יאמר
מעתה כי עם בני יעב כירושלים ככה לא תבכה וכו׳ ושוב המאמר והיה אור הלבנה כאור
החמה ואור החמה יהיה שבעתים ואמר על מבדן מדוש הרשעה אשר היו מניקים לישראל ואמר
ואלליהם ישלחו ופגריהם יעלה בשמם ובמקומו מדמם ההרים ומקו כל צבא השמים ונגולו כספר
השמים וכל צבאם יבולו כבמול עלה מגפן וכשקלת מתאנה׃ כי רותה בשמים חרבי הכה
על אדום תרד׃ ואמר מורכו הרב לו והתביכו מתם בעלי שעיכים הים בשלו השקיעים
דבר שיסופק נו אוכיח לשמוע בשהוא תואר העכין שיש השמים׃ ואין זה כי אם מעתה
להבתן מלכותה וכו׳ ועוד כשאר התחיל יעשיהו לבאר את ישראל בשלבת שבחריב וכל האומות
והמלכים אשר עמו כמו שבתפרשם׃ והעזדם בעוד אלדי׳ת לא בדבר אחר אמר להם מעתה
ריחו אין במקו השמים ההם וכלתה הארץ ההיה וימות מי שעליה ואתם בעוזים׃ כאלו אמר
פהם שפה מלאו הארץ׃ ומהקדוש מן הפסוק שזכרנו לעיל שאו לשמים עיניכם וכו׳ וכל
הפרק מראש ועד סוף אכו ממתקים וכלי מחמדים ים ודי בזה בקבור זה כי דילך שתעירך כי
בכתוב כאמר על דרך משל הוא והדומים אלו׃ אם כן אין משם ראיה שיפשר העולם
ויכלה לא מן המקרא ולא מן המאמרים ואין להם על מה שיסמיכו ויהכיח משם ראיה׃
ואמנם יש ראיה לסתור כי הנה נלמל הנוטרת המזלות סובב נלגלו כל׳ אלף שנה ויש מן הלחריכים
שהשתדלו בעיון ומבאו לפשרות ואמרו שיתכן שיסוב כב׳ אלף שנה ולא פחות׃ ואם נדקו
דבריהם כמו שאמרו לא יסוב רוכבו נלגלו ויהיו שלשת הרבעים כמו שהיו לבראשה׃ אם היה לפשר שיהיה
פחות משעור זה׃ ואם היה בלתי לפשר הנה הוא פעולת פועל וקצור קנרה ידו ולעשות
כן ויחפרון הפועל יזיק על חסרון הפועל׃ שאינו יכול לעשות דבר המספיק הצריך אליו
ועשה השחר לבלי הושיל והיה כלא היה ודבר כזה לא יאות ליחפו לקל שבקלי בשרכו כל שכן לקל
ואומר לבורא ית׳׃ בלילה ואם יתעלה שמו יאכל הקטרוגות׃ ובלילה לבו מלדינו לדבר דבר כזה׃

פרק נח

ואחר שאין יכולת להניח ראיה על זה ולא יכול להתפק לכל
שכנגדים עליו להגדו ואי לפשר להיות כיוצים פשרה כי אין כיוצים
שמנעי כי הם תכת תיוב ובלילה רוכה לומר קוצים מן כעדר׃ נאדר

נעדר. נפשיי לו כפסל. נרמה מן הקנה סלחר לולי יפר כשיכי הלדים שיהיה
קיים נפשי. כי לם נדק הדבר כזב הופני. לאמרו בברלשית רבה פימן שפים
עשר משל לנשיים שהמלין לת המלך תחילה אמר המלך הושיל ולינין זה המליכני תחילה הרי אני
נותן לו פרוקני סלח תוזו ממכו לעולם. כך אמר הקדוש ברוך הוא לישראל והלרן
עשתה פניכי תחילה הרי לני נותן לה פרוקני סלח תוזו ממכו לעולם הב"ה יסד לרן על מכוניה
כל תמוט עולם ועד ע"כ. ופירוש פרוקני כבוד ומתת. וכבר ידעת מה
סכתבו בשרוכין פרק כיצד מערבין תנת דבי רבי אליעזר בן יעקב כל מקום שנת' נכת סלה ועד
לין לו הפסק לעולם ולעולמי עולמים. והכה כלרן כתיב יסד לרן על מכוניה כל
תמוט עולם ועד. לם כן לין לה הפסק עולמים. עוד בברלשית רבה ויללקוט
נסיק יסעיהו על פסוק כי פלשר השמים כחדשים והלרן החדשה וכו' רבי יהודל נסם רבי
שלעזר נ"ו סל רבי יוסי הגלילי שמים חדשים והלרן חדשה לין כתיב כלן ללל השמים החדשים
והלרן החדשה לפלי שמים ולרן העתידים להכרלות כבר הם ברולים מפסת ימי ברלשית הדא
הוא דכתיב ברלשית ברל ללדים לת השמים סעלו במחשבה ולת הלרן סעלתה במחשבה.
קל וחומר ומה שמים ולרן סלח פברלו סלח לכבוד ישרלל סיום וקיומים
לעולם ולעולמי עולמים קל וחומר והכה זה ברלה מפסת הכתוב כי למר השמים החדשים
והלרן החדשה נהת הילוע ולם לין להם מניות לין יודעו ולמר עומדים לפני כ"ה ה'
והוא מורה על הנפחות וכן כתיב ונתתי לך מהלכים בין העומדים הלה והם נפחיים
לעל. והכה למר העומדים הלה וכן למר לם עומדים לפני.
והכה ים כאן קוסים עצומה. כי למר העתידים להכרלות וחזר ואמר ככר הם
ברוחים וכו' ולם הם ברוחים מה כפשר להכרלות לעתיד לבא כי ככר הם ברוחים ועומדין כי
כן למר ככר הם ברוחים. ולם הם עדיין לא נכרלו לין למר לם הם ברוחים ולם דבר והנכו
ולי לפשר להתחבר ולהתפת כנוסף לחד כעולם ולחת קוסים עצומית. כהקש: וזה
שיכו כל פכרל כמכת כפעל והעתיד להכרלות עדיין הוא פעבר כלתי כמכת.
העתיד להפרלות לינו ככרל. דרך משל כל"ג' ולין נ"ג' לם כן לין ג"ג'. וים
להשיב כי מה שלומר שהם ברוחים רומה לומר כפה עד עתה לבראו כמו שלומרו על כי הלרן וכי
הלתון וכלר הדברים שלמרו שכבראו ערב כפעל ועדיין לא נכראו. ומה שלמר
שהוא עתיד להכרלות רומה לומר שהוא נעבר כפעל ועדיין לא נכראו. ובכרלשית רבה
פימן ע' לתילותם שכתוב כהם כי הכני כורע שמים חדשים ככר הן ברולים מפסת ימי ברלשית
ה"ה כי כלשר השמים החדשים והלרן החדשה וכו' וכן בגמרת דעבודה זרה לומרו שהקדוש
ברוך הוא רוכב על עב קל ובלו ושט כלף עולמות שכרא והשתבל כאלת שכרא לין לומר שהם
ברולים וזה דעת חכמי וכבי יומתו הגדולים הרמ"כם וילכן עזרל וכל"נג וכבים וכבבדי שכפני
שם כולם פלחד מודים נזה וכן למר שלמה המלך ע"ה דור הולך ודור כלח והלרן לעולם עומדת
• והכה ים לו מגדלות מן הכתוב שלמר יסד לרן על מכוניה כל תמוט לעולם ועד.
וכן כתוב במוניה הלרן וכל יושבים לקבי תבכתי עתודים שלה. והכה שלה ועד עדים
לשמים על בנחיותה. ולל תקשה עלי מדברי לכן עזרל שכתב בפסוק שזה ימי הלרן
לומר לקות שים לה לן קבוב ואה בבבל דרש שכיב שמונה עשר לולף רק לת ידעבו שלל מבי לולף.

דע כי דעת רבותינו חכמי הודו שמעת שיתחיל להתנועע בגלגל חנורת המולות ד"מ שהוא רגש
טלה עד הניעו לרגש מאזנים שהוא מ"ל הם ג' יעני שיהיה העולם על מכונו כישנו וזה כ"ח אלף
שנה: ומעת שהתחיל לה להתנועע עד הניעו לרגש מזל טלה יעברו עוד כ"ח אלף שנים לפי
סוס"ם חלקים שהלקו הגלגל יסוד אלף אחד מהם במאה שנה וזהו המחזור הגדול ויחזרו הכדורים
ויהיו ורים כך בתחילה ויתחייב שזה להיות המיוסד תהיו והתהוו מיוסד ועל כ"ח אלף שנים אמר
הקץ הקבוע: ומזה יתבאר לך הם ברוחים ולוך הם שתידים להברחות: ועל הקבוצה
הנז' אמר ומה בכתב הוא המאמר שכתבתי מפרק קמץ דעבודה זרה שהקדוש ברוך הוא רוכב נשב
על שלו ושט כ"ח אלף עולמות שנרש: והנה הוא כתוב במזמור ט"ו על פסוק על
כן לא כירא בהמיר ארץ וז"ל בא בור היות נגרו הסוס מתנועע מעלה ומזל אל מזל על כן האמרו
בעלי המולות כי יבא זמן שתשוב ראשה יבשה ויהיה יבשה: וזה דעת בעלי האמרים ושמת אלף
שנים הם משית הכוכב ועל כל פנים יתפעל העולם בפלגים שהוא ס' אלף שנה ואומרו תהיה
לינו שיחרב מכל וכל אלא שיחרב חלק ממנו וכן אמר וחרב שנשמת אלפי שנים יהיו פעולת
האומרים כו': וכאשר לדברי אלו עזרת אחר דברינו הנז' כי הטעם שלהיות אפשר שיהיה כן
אלף על פי שלא יהיה כי הסוס שם נגיל ליש בל יאחזו לכסות הארץ: ויש לומר שדעת
החכמים האומרים שתת אלפי שנה וכו' שדעתם כדעת קבת חכמי המולות שאומרים שכל כוכב
וכוכב משנעה כוכבי לבת ים לו משטר בשנוע שלהן בפלגי השנה הן בחלות הן בחדשים
וניום וכשעה וכאשר ישוב כל כוכב אלף שנים יבא שנתו בפלגי אלף העניני והוא מורה
מורכה ושמחון ועל זה אומרים שיחרב: וכבר אמרתי שלא יהוייב שיחרב העולם כלו אלא
שיחרבו קצת מדינות ומלכות שהם חלק מן היסוד: ויהיו כשפטים בחרבם לחבות כוזקים
בחרב וברעב ובדבר ובשקיעת הארץ ודומה לזה: ולפי שקשה בעיניו מה שזכרנו
מגלגל חנורת המולות: שיתחייב שיהיה רוב מניין תו לבטלה וחסרון הפעל יורה על
חסרון הפועל: כמו שאמרנו למעלה ס"ו שם לבבות האומרים שתר העבין ואמר שים
לו מוד כי זה דרכו לכל יודע את האים ואת שיחו: ואמכם ים נשוקל לאמר הנה אתם
אומרים בחדוש העולם וכל מחודש הוזה: וכל הוזה כפסד: וזה מוסכם כי כל הוזה
כפסד ואיך יתכן שלא יהיה כפסד: כשיהו על זה שלא יתחייב שתהיה זה העבין שהסכימו
עליו מכל וכל כי נאמר להם שנה ושייר: והרחיק על זה שהנה הפעת השכל שכבר ירחק
שהשכל הוא התחלת כל דבר: וזה מפני שמניע בהם מטוב הסדר והיושר וזה מאמר שיורה
שהשכל אחד הוא התהלה לכל הדברים אשר בהם הסדר והיושר: ולפי שהנגש
האמיתי לא יחוייב שיהיה כפסד להיות מבוקר שהכפסד: לא יהיה לדבר מצד הצורה כי אם מכח
האמר ונטבעו: וזה שאלו רוחים מפעל כל צורה שהיא משתלת: לשמור מה שהוא
לו צורה בתכלית מה שאפשר על שיעבר החמר ויכנה הצורה: וזה יהיה בהתבר
הכחות המתפעלות על הכחות המיושלות ויכנסו אותם: ולזה יתחייב שהשמים רחוי שיהיו
בלתי כפסדים לבלתי היות בהם החמר הזה: רוצה לומר החמרים מהרכב יסודות אשר
בהם ימצאו חלוי הכחות ר"ל המעולות והמתפעלות: ולזה יחוייב שיהיה עולם הגלגלים
בלתי כפסד: שהוא קיים בהשפעתו: ומשטרו וכחו: וכבר בארנו זה למעלה
בפרקים שעברו בפרק כ"ד כי השמים הזויים ובלתי כפסדים שלא יקבלו הפסד לבלתי היותם

שחמרים משתנים הינה לומר מהלרנע יסודות. ולפומר שיחמר שחמר שהם בלתי נכסדים יחוייב שיהיו בלתי הוויים כי כבר ניחר החכם בשמע הטבעי שכל בלתי הווה הוא בלתי נפסד. וכל הווה נפסד. וזה הפך ממה שחמרת. וכתבת. כאמר לו שאין זה מחוייב בכל מציאות הווה וזה שכבר מבואר שים דבר הווה ואינו נפסד אבל מחוייב הכנקיות. והוא שכל הכנקה כמו שהלרי ד בזה הלרנ"ל שכפירו הכנקה מלקחות ה'מאמר רפשון והאריך בזה כיד שדיו העוכה עליו וזכו כפי מה שיאות לקנור הזה אמר שכבר הוא ידוע. כי השלמות יקלק לשני מינים האחר השלמות המעורב עם בעל השלמות. כמו שהוא העניין בשאר השלמיות אשר לשאר הצורות שהיולניות. ומין בלתי מעורב בבעל השלמות כמו שניחר זה בשאר יכות הרב הנ"נ בספר מלחמות ה'. ובמאמר הנ"ו. ואמנם מה שהשלמות מעורב עם בעל השלמות יחוייב שיפסד השלמות בהפסד בעל השלמות שהוא מעורב בו. אמנם מין השלמות הנמנא בעצמו ואינו מעורב עם בעל השלמות לא יחוייב שיפסד השלמות אחר שיאינו מעורב עם בעל השלמות והוא עומד בעצמו וזה מבואר בכפשנו. ובהיות הדבר כן. מבואר שלא יחוייב שפסל הכנקה אף על פי שהוא הווה שיהיה נפסד אחר שיאינו מעורב עם בעל השלמות. אבל יחוייב שיהיה נכחי אחר היותו בכל עומד בעצמו. וכמו שכמבת זה הוה נכחי כן השמים הם נכחיים אף על פי שהם הוויים אחר שיאינם מורכבים מהדברים העכיים פועלים ומתפעלים קנתם נקנתם כדי שיתחייב הפסד. ולבאר עוד זה הדרוש לנניח לך משל שתביננו. דרך משל הכה התנועה שלמות לדבר המתנועע הינה לומר לדבר שדרכו להתנועע. והנורה שלמות להיולי כמו שכתבאר בשמע הטבעי בכל שני מאמר שני שהנורה היא שלמות להיולי. וכמאמר ח'כלל ב'פרק ג'שתבאר שהתנועה שלמות לדבר שדרכו להתנועע ולהיותם מעורבים עם בעל השלמות שהוא ההיולי או הדבר שדרכו להתנועע יחוייב שבהפסד בעל השלמות שהוא ההיולי או הדבר שדרכו להתנועע יפסד השלמות שהוא הנורה או התנועה להיותם מעורבים עם בעל השלמות שהתערב הנורם עם ההיולי יהיה הדבר הנמנא בשלמות כמה שהוא כו. וכן התנועה יחוייב שבהפסד הדבר שדרכו להתנועע תפסד התנועה. אבל אם השלמות עומד בעצמו בלתי מעורב עם בעל השלמות בשכל הנקה והדעות הלמתיות שאינם מעורבים עם בעל השלמות כרלוון כשים כיל בפעל ויש המוכלות הלמתיות לותו השלמות שיהיו מעורב עם רלוון כי הלמת הוא לומת כמה שהוא בעצמו. וגם מה שאמרנו שיפסד השלמות כשיהיה מעורב עם בעל השלמות זה יחוייב כשיהיה בעל השלמות נפסד מורכב מדברים שיכיותיהם מתנגדים שאז יכניע המתבעל לפועל ויפסיד פעולתו. אבל כשלא יהיה המורכב מורכב מדברים שיכיותיהם מתנגדים ומתהפכים. אבל מנרם אחר שאין בו שיכיות מתהפכות לא יהיה נופעל ומתפעל ויהיה קיים אף על פי שיהיה מורכב מאחר ובזה זה נגרם שאמרינו שהוא חומר ספיריי זך ונקי כלי חלקה ואין בו שיכיות מתהפכות ולזה לא יפול בו ההפסד ולזה יהיו נכחיים קיימים לעד. אף על פי שהשלמותם מעורב עם בעל השלמות שהוא מנוגדם להם דבריס שדרכם להתנועע כי בעל השלמות נכחי וקיים לעד לכנה הנ"כל ע"ד שלא יפסד בעל השלמות לא יפסד השלמות וזה מבואר אף כן. אף על פי שיהיו הוויים לא יחוייב שיהיו נפסדים כאמר כי אם נכחיים וקיימים כנ"ו. והנה עולה ההויה והפסד הוא נפסד בלתים קיים כאין שהוא קיים כנ"ו. רוצה לומר שלא יפסד האין כלומר שלא כי אף

מיסיו כל פכן שלא יעדר הסיג בכללו כמו הדומם שהם המחצבים · והנימוק והיחוי והקיי מדבר
ומה שיהיה הוא שהיה ואין כל חדש לאחר בריאת העולם · והכח הפועל שזה השולם
בנפשי עם היותו הווה ונם המבאר שהזמן הוא בעולם ויכון עולם לפני אלהים · הפס
ברקמיו ובריוב מבדיו ומהר יהיה יחיה נאולתנו יפליון כפנמו ונגילה ונשמחה ביטועתו ויתהיה חדש
טובה מרובה על מדת פורענות עד כי מהל לפפיל · ויאמר לבראותיכו די שלא שדי ורב טוב
לבית ישראל כל ישראל תבדיים כרשה בבריאת הנושל אמן כן יהי רצון ·

פרק מו

סלמה בן נבירול זל להיות זה התבור נקרא שבוד אלהים וזה להרמיון כל דבר בלתי נאות
בקולת · ורחיתי שמן דבר מה בדברי החכם בפלוסוף השלמי ה"ר
במלין עלמין ושלו ממני הנרי הם שלמי חייב להפיק רנינה ולתת לת שלמתם · ולהיות
הדבר תלוי בכוונת אלהים לא מרתי לה זכירו ונחבורי הקבר הזה · אמר שהשלו הפבנל
כשפיה להמשיל ולהודיע לין נמשכו קהיות מלת ית · המשיל ואמר כהמשך החור היוצא
מן העין · וזה לשונו לתה הכח ומהכמתך הנלת חכן מזוין כשוכל והמן למשך משך חיים
מן האין כהמשך החור היוצא מן העין · ודבה בזה כי כמו שהחור היוצא מן העין בה יוולנו
המרחק המחלפות והפורות התולדיות והפעולות הנשמיות והמחרים והנויכים ומרחיקים
עם היות שהחור היוצא מן העין לא ישתנה בהשתנות מרחיקו כל שכן העין שלא ישכר ולא יעדיף
שלא מה שהיה קודם רחות המחיים הכרחים שלין שהוא לאחרי רחיתה כך כמשך מאכו הטוליות
שלפת שרבו השתנויות בין בעבמים בין במקרים בין בכח בין בפעל והוא ית שמו לא נתפעל מזה
כלל כמו שלא יתפעל החור היוצא מן העין כהשתנות המרחקות המיוחסים אליו · ית כי שלא הוא עומד וקיים
בעבמו · ועם היות זה המשל כלתי לכמשל מכל מה · הנה דברינו בריבים עיון
דק לרחות השם הקור היוצא מן העין הוא כיכון הרחה וכו חוש הרחות למוחש לו לא ·
וזה כי הנה הפלטון וגלליוס נם שניהם והמשניים שהביאו הכביאו כי הכיכון
היוצא מהשין את עין הרחה ויתפשט כאויר בכיב בית קיים קדים מפה · ונחשים מכח
· על דרך קדם ומרוחק · דשם הקדה שלי הלשון והתוספת אשר היא המרוחת שלי
המוחם לו שיפעל במוחם עבמו לו בנירתו · וזה שם יהיה המוחם בתוך נפול שיניעו שלין
כיכוני · ולא יתכן באויר לרוחק המקום · לו לקיבר כח הרחה וחולשת רחות עיכוי
· לו לחלקים עבריים כמה שבין · יעבירו האויר ולא יוכלו הניכוכות להמשך למוחם
כרחוי · והמוחם מקום שיניע היתד · ש"ל קו
יפר כיתד מרחם הקדה עד הניעו שלי המוחם ולזה לא יתכשל המוחים והקלעים בעת שיחיו
לפי שהם מכוונים לנקודה המניע שליה טוב תנועת היתר הנז · והנה זה החכם
כמשך לחר זה הדעת וכטה לוחת הסברה במשלו · ואמר כהמשך החור היוצא מן העין ע"י כיוכוית
הקויים שהאויר כמשך על ידם · והנה בזה להאר שכן הסניע האל ית שם היותו בנקודה שהיא
רחם כל תמונה · כי התמונה תתהוה מקויים · והנקודה רחם הקו משכו קבוחיו · והיא לא
תתחלק ולא תתרבה ולא תמשט ולא תקבל חל ק לא נפשל ולא כתבניות · ובהשטטו הוותיו
ונתרחבו כמו שתתרחב הקור היוצא מן העין עד שיכיל בו הבי הכדור תוך קבת העין הקעבה שם

גידלו העבים והמעיל הנת עין היוצא תמכה האור לפעם הלבדי המתפשט והולך ובמהרו כל
הכמאים ממנו יכה לרחטו כספר הקום והמוקם ימלן והוידקה זאת הסבבה בראיות מופתיות
והזכר שיזמוקם יתפשט כיוצאי בחוץ וינוע לעין ויבוא תכונת זו מן העין ולא ישלים להסיג
המוקם ולא יהי רב הזוהר שלו שיקביל הבי כדור השמים וזה לא יהיה כי אם בהתפשטות .
ומכח ההתפשטות ההוא ויתחייב שיפסק הדבר הכראה . למנע בעת
בלת הזוהר ההוא ויקביל הזוהר מה שבין הפסקים והמוקם לו מה שבין הקוף .
יהיה כלי וכו ירגיש המורגש . והראיה על זה כי בהבנם המוקם בעין כשיפסק עלית
לו קרוב למאד לק על פי שיפנה מפקום אם לא יהיה האויר המקביל כיוצא לא יראה
ולא יופסק המוקם בראות . אם כן יתחייב שיהיה דבר מה מהאויר המקביל שבין הפסק
מבקיל בין הקום והמוקם בראות כדי שיגיע הכיוון באויר ויפעל בו ויתפעל ממנו ויופסק המוקם
בראות . למנע הסבה הפועלת שהכחישם בזה הדוקן . בקום זה . הוא
לפי שבאויר החפשי יתכן שיגיע אליהם המוקם לפי שיתכן השגתם בקום המפשם לו דומה לו .
כעבם בהגיעו לאויר . והריח כהתקרב הרוח בפתיחה . ויתפעל
ממנו בפנימת האויר לכלי הריח והם התפסת הדומות לפטמת השר . ובקול בהגיע
הגלים הכחוים באויר כמו שיתחוללו המים כשיורקו בה אבן שיתהו בה גלים על הגיע האבן
למרכז שהוא תחת המים . כן הקול יעשה גלים באויר על הגיעם אל העצב השמע
לפני תוך האזן הכקרוי ממלך בערבי לפטר כויוסן קום השמע . ממנו קום המוקם בפנימת
 . ואי לפשר להיות דבר כזה לו דומה לנו כח הראות . להיות המוקם רחוק אל
המקים ביניהם . והוא בנגד ממנו ומשינו ולדוקק המקום לא יקרב אלינו . כי
פעולתו בזוהר יפעתו לא בפנימתו אלינו כמו שלמרבו שליטו דבר מיורגם בפנימה כשלר החושים .
כי כשיפנם בו הבראה לא ירגישנו בקום הראות . ולפלטון ונאליכום לומרים
דאוי לומר שהמורגם בעתק תבניתו ובא אלינו בדרך מקרה שכמנע כח בנפש המרגש וכי זה לא
יתכן לפי שהמקריים לא יעתקו כי אם בנפש הכוסף לותם . והדבר המורגם בעומקו עומד
ולא בעתק ממקומו ואיך יעתק המקרה הכוסף אלינו . ולאחר היות העבין על זה התואר
יותר כאות שבלמר שהכח המרגש בכנסת למקום המורגם ויקבילהו . ולא יתכן
תנועת כח בנוף כי אם בהמצעות נפש מרגש עליו הכח הזוק יחוייב להמנע נפש שיפסק
עליו דוקא לומר כן . ואי לפשר שיהיה הנפש הזה כי אם דק מאד כיותר
כעין הזוהר והכפס המרגש . והראיה על זה היות בהמנע נפש דומה לזה בעין
כי הלדם בהיותו נחפך . ירחה לו שהכיוון אור מעיניו וקריר על הקריב לבת עין
ויקביל הלו כחותם והסביב לה . וכן בעלות הפאר . וירבה הלדם להרחיק
שיכה מעיניו ויכך בעיניו . תרחה לו בהתרחקות מיוחדות לבנך עיניו . וכן בעת
שירבה להכיר דבר דק מאד יכאיב עיניו הלדם כדי שיתקבץ כח הראות ויתאחל העין האחרת
מכח הראות ויותר . ועל כל פנים נריך נפש על התואר הנו שיכאיב הכח הזה עליו .
והכפס הוא הדם כי הדם הוא הנפש והוא נפש דק מתהוה מפעל הפוח הדק הטבעי בדבר הדק מן
הדם . הנה לך הכנרת לפלטון ונאליכום ולשיטתיהם עם היותם יותר בראיות וביותר

דומה לומר דעת אפלטון וגאליליום ודעת אריסטו דמקום מעליהם האחרונים ובטלו דעתם כמו
שכתבתי בתמוך בראיות בכמה ברות. ואחר שהדעת הזה כנגד הדמיון בלתי מוסכם
בין החכמים וכ"ם דעת אפלטון וגאליליום שדחה לותם אריסטו מזמן רב ויותם קדמוניות.

וגם ביטול בשפת ביטול עם היות שבטל גם כן דעת אריסטו בשפת כאומר
ג'מן המופת הששי פרק ה' וגם הלזין בביטול דעותיהם בטענות ורחיות כאשר הבאתי כפי
מה שיראות לזה הקצור. ואחר היות הענין כן ודעתם ראינו על דרך החמת והיותר לא היה
דחוי לולא יהיה פעל כאות לעשות כן לתת דבר מסופק משל לדבר אין ערוך אלינו ולדמות דבר
גדול הערך והמעלה בדבר כזה הכמשך ממנו כל הכמבואר בדבר מוטעה בלתי מתיתי.

וגם אומר לא יחוייב שהמשל שיחפץ בפעל בכמשל בכל ענייניו כי לפעמים יחפץ בו מקצת
ענייניו ולפעמים רובם או כולם. כאמר לו שענין הטענות בדבר שדמה להיותו
משל רוצה לומר בעבור המשל ולא יבדק עליו שיהיה כדומה למשל כי המשל יהיותו כדי לגלות
השתוקה בנגלה הדומה לו. ולהקש עליו בחותו הענין שהוא משל לו. אמנם כאן
משלו הוא כיחור לבריו כאומרו כחור היונח מן הענין וראינו להודיע בזה דרך ההשפעה והיות
הנמנעים בדומה אליו. והנה רחוי שיהיה הענין הדומה על כאן שיונח ממנו הפחת ולא
שוח ודבר כזה ואין ראוי לעשות כן כי הקור ראינו יונח מן הענין ולא ימשך ממנו. ולא
שיהתפשטות המוקש כפי שברת שני הכתות. אמנם ביטול שברת אריסטו שלם הקויר מה
שבין שבכלי שירלה נו. עד שיהיה הוא הרוקה כמו שאמר שהקויר אשר בין המוקש והמוקש
דומה לומר הכרלה והרוקה ויהיה הקויר כלי שירלה נו יתחייב שכאשר יתקבצו קנקנ כ"ח מכעלי
הרלות ויכוונו כלם לרלות דבר אחד ויחפצו כיניהם שלושי הרלות רחוי שיתחזק רלות
לפי שהכלי יתחזק בכחי הרלות ולזה רחוי שיחזק רלות שלושי
הרלות אשר ביניהם כי אם שלש רלות האחד מהם. הנה כאן כנוכים שי' יוכלים מעיני הרלות
ונתחברו כולם בקויר מה שבין. ובהפך הקויר להיות כלי. והנה בקויר ההוא עבמו
מביט שלש הרלות ורחוי שיעזר רלותו בכחי כנוכי הרלות הפועלים בקויר. כאו שיעזר
בכח קור בכחות הכרות. והנה זה בטל יחוייב שגם היותו כלי יהיה בטל. וגם
תהיה הנורה הכרלת לא תרלה בקויר. אבל בעין. אמנם בחמצעות הקויר תגיע
אלינו. הנה אין נורך ביניהת מן הענין אחר היות הקויר מניח אלעין ומתדבק בו.

וגם הכרלה מתדבק בקויר והקויר מניח עד נורת הכרלה מכלי שיתחייב לבלות הכיונן.

וביטול דעת אפלטון וגאליליום עם היות שגם אריסטו חולק עליהם. אחר שלא יחכד
זה הכיונן היונח מן הענין. לוחשיהיה נפש. לוכה בנפש והוא מקרה. והיותו
מקרה שקר כי המקרה לא יתכונע כי אם בנפש הנושא לותו. וגם היותו נפש גם זה שקר.
וזה כי לא יחכד לו שיהיה הכיונן היונח בלתי כאשר מתדבק בעין אלא שיונח ויתפשט בקויר
בקויים כנוכיים. הנה לא יורפש בעין כמה שכבר כפרד ממנו. ואם כאשר מתדבק
בעין הכהרלוי שיפרד ויבא להשיג הדבר הכרלה הכפרד מן הענין. טענה שכית הנה
אלו הקויים הכנוכים היונחים בין שיהיה אחד או רבים רחוי שיהיה קו או דומה לקו בקויר.
וכאשר כשכה הרוח ופנע בו הרוח יטה הקו ההוא אל מקום אחר. ויקבל הקו לבבר אחר
ולא לדבר שכיון לרלותו לבטות הקו ממקום הכרלה. ואם יחזיק הרוח יפסיק דבקותו
ויתנק

ויתכן הרקיע. כטול נ"ל שעדמו היות כיונן כפרד מן העין בוטה בכרקה היה מציג כעין הכרקה. ואם ירחק הכרקה רקוי שלא יקטן בורתו ממה שהוא עליונו זה כי הכיונן הפונם הכרקה יפניסנו על מתכוכתו והפונם מסכים לכפנם והכיונן קולך על מקום הכרקה. והכרקה נתקומן עומד כעכמו. ואיפשר לומר שהכיונן מפל על קנתו ולא על כלו ושלוה יקטן דכר הכרקה. כי נתמר לולמר שהרוחה רוחה כל הכרקה אם כן יחוייב שיפול הכיונן על כלו ולא על מקנתו ואם לא ירחה כלו יחוייב שירחה מקנתו ולא כלו. אם כן למה יקטן וכן לפעמים ירחה יותר גדול מכמותו נקנת העכיכים. ולמר שכטלו הכבורות הקודמות היו כלא היו. הכה רקוי למו לדעת לולך יכוי ר הכרקה נעין. והכה ן"ס יכי כתב כשפת כי כמו שפאיר ההרגשות לא יוצג הרגשתם כרכבם למר עליו. לו דכר שיעתק ויבא אליו מקום. כן הרקות לימו כיונן שיפל כלל ויקביל בו הכרקה. ולא שהחזיר יהיה כלי להרגם. ויוכה לומר שהחזיר למר כין הרוחה והכרקה יהיה כלי כמו שלמרנו למעלה בדעת הכה הלומרת. לך יוצג בורת הכרקה לרקות בסבת זכות וברקות הלקות הספיריי למר נעין ויתכייר בו כמו שיתכייר כמרקה. וזה כי הרקות הוא אליכה מלקיחת בורת המשיג. והכה העין מדכר שמכעה חדרים ושלשה לחיות. והלקות הכפוריות היא כמרקה שיוטבעו בה דמות הכורות כמו שיוטבע דמות בורת הלדם כמרקם. לו למר יחבא נסס ספיר ובלמכעיותו יכוייר מה שירקה בו. לא שיפרד דכר מהמכוייר ויגיע על המרקם ויתפשט בו. ולא שיפרד דכר מן המרקם ויתפשט על המכוייר. לכל התחדם דמות הכורו כמרקה ובעין הרוחה וסכה בו ספריותו. הככת הנעתו שיובהקלם המיוחדת בו והמנעת אליו מכוחן הכורות. ולמר תניע הנירה בלחות הכפוריית יתהוה דמה בכח הרוחה. רוכה לומר בכח חוש הרקות המוכחת בפנימת העכים הלולים הכפרדים מתי וערב ובעכיי על תקלטע על בליבי. וממני יוצג המרקות והכורות כולם והוא מסכן הרקות למר בו חוש הרקות. ולהיות זה כך לא כייתן לכבודו. רוכה לומר להכם הבו להמשיל נדומה דכר כורה וחייב בדכר שהוא מסופק וכטל. ואם לומר יומר הקומר הכה המשל לא יחוייב שיבדק לכמשל בכל עכיכיו דק בכד מה שירכה להמשיל לכד ולא יחוייב שיבדק מכיוחיו אולא כי משל הוא. כחמר לכן למרת אלו למר שהוא משל רק למר שהוא דכר דומה בעין לדכר הלומר וכן למר כהמשך קלור היוצא מן העין. ואין יוצא ואין כככם ואין דמות ולא זולתו ואין יד להכביל בטעבה ותת. אך לבקש לו זכות. לומר שכקיות והעכב החתוך שתי וערב הנקרא תקלטע על בליבי הנ"ה מבכן חוש הרקות כמו שלמרנו. וכו יוצג הכרקה. הוא ליה כלילו ממכו יבא. כי למר שאם יפגע לעכב הנ"ס פגע או מקים יתבטל כח הרקות. אם כן יסכול לומר עליו שהוא כמשך כמשך ממנו לכלי העין כהשלכה ולמר שלוה כיון ככף הלמיין ולא לכר זולתו מלכרי הכתוב הקולקים זו על זו כמו שכתבתי דעותיהם וסברותיהם לעיל ובדוק היוכיב ועד.

פרק מז כלמיות הלמוכה ועכיכה על בכין הלשוכה היא ביור הדבר שיבוייר בשכל ויסכים עליו שהוא לאמת. למר הביור ויקרין בו ושיאנו חוץ לנפש מה שמסכים עליו שהוא לאמת. ויש מי שנדרו כיותר רוחב ולמר שהיא ביור דבר מה שיבוייר בכח הלדמה בנפש הלאמין ויחשוב שהדבר המבוייר הוא שהוא לאמת מבלי שיחשוב שים בו שום

מדרש כלל. וזאת התורה כפי הנגזרת מזה המדרש ולמדתי כפי הנגזרת מזה המדרש:
כי ידוע ומפורסם בכל והחלטי בו אצל הכיור הכלים כדת מה לעשות והסכים הכל בחלוקתו וקיימו
לפני הכיור הכלים: אין לך בעולם לחלוק גדול מזה וכל מופתי הרחמנות עדיין עומדים
ועומדו: ואם תאמר כי זאת החלוקה היה כמו שאמר המדרש הנה הביאו כמה לחלוקת
דשעות וכבכדות כיפאות בעולם בכל דור ודור ברפסודים ונתנם הקרדומים כפי כח הדמיון
ותקי החלת נעדרת. ועלה כלו קמטוטים כסו פניו קרולים: וכן כתוב על יחזקאל
בם ה נתעה כי סוף תהיה תמורתו: והתעה לותי כח המדרש ולמד כי סוף תהיה תמורתו
כי הכח הן הנתעה הוא נתעה והמוליד הפסד הוא פסד: והפכל מנרף לכל הקיהה
ודריסה ומכחן: והוא לוכר הכדק והיוסר: ולמד מימנו לחמוכות כזכות יחוייב על
ככנם נכור המכרף: על נכח מכל כח המדמה: והנה המוכל החלתי המכויר קודם
החמכה ויפפיט על לחמתו ויחמכ נם כן חוק לכל כמניות: וכאשר מכויר החמוכה
בפ כל נתחלת בו ועמד מבלי סוס מקנטר וקולק בפכל ובחכ חוק לפכל נמניות: הנה
זאת החמוכה החלתית בלי סוס ספק: ואם לח תמכת כן לפפר פתהיה החמוכה היוק
כיזכת ומפקרת: והחמוכה לח תתלה לח בחמר ולח בנורה: לח בעצם ולח במקרה
ולח בכמכע ולח בפפר ולח בהכרח ולח בדרכן כי אם בחיוב ובלילה לנד דרך משל לח יחמר
החמר חמת והנורה מקר קף על פי שיחמר אם הוח חמר חו לח חו אם יחוייב חו לח חו עצם
חו מקרה וכן על זה הדרך והקש על זה: והחמת והמקר יודע במופת וכן חמר יוסף לחתי
כשהעלית עליהם שהם מרגלים חמר ויחמכו דבריכם ולח תמיתו וכו' ויוכה לומר הנה כאן שכו
טענות מסופקות שבחיהם שפפריים: ועדיין לח שפט הנדק לזיז מהם חמת חו מקר כי עדיין לח
כודע חמתיתם חוק לפכל: ואם תניחו לחיכם הקטן לחתכם יחמכו דבריכם בחמוכם
שלחתם כניים ויפפקו הטענות שלחתם מרגלים ולח תמיתו יכוק כל מרגל כי שם נדק
הדבר כוב הפכו: והנה שם החמוכה שם מסותף: יחמר על הקיום והעמדה להמ כן חין מימו
כחכים יתד תקוע במקום נחמן כן רנים: ומתחוייבי החמוכה הקיום והעמדה ולכן נשתתף
במיכו: חמר דוד העה כל ה ועתה ה הדבר חשר דברת על עבדיך ועל ביתו יחמן עד עולם
ורנה נזה הכנחיות שיתקיים שלכותו לעד כחמרו ועשה כחשר דברת: החוכח חמרו ויחמן שמך
ויתגדל עד עולם: לימו מזה המסמעות כי הוח מי שנחמי קיים לעד ולימו נריך להתפלל שיתקיים
רק רנה נזה שיזכיר דבריו ויפוייר בשכל כי המוסק לח יוכיח ויחמיכו דבריו בכיור החמת
ויוכיחו הכל כי ממך הכל ולשכת זה יגדל שמך בעולם כמו שבתוב והתגדלתי והתקדשתי ונודעתי
וכו' הנה נתנאר שכל דבר שלח יבינוהו ויקיימוהו השכל בחמות הנה חין הכיור החמוך לחמתית
• והנה מבחנו לחמר יפציהו הכניח ע"ה כל זה נפרוס נספוק לחד: חמר לחם עדי
כלם ה ועבדי לשפר כחרתי לחמן תדעו ותחמינו לי ותבינו וכו' הנה הקדוש הידיעה להחמכה כי
נם נלח דעת נפש לח טוב וחתם נכיכה וכתן החמוכה כין הידיעה והבינה והיא הוח מה שכתבתי
כי קודם נריך לדעת מה הוא זה שבריך להחמין וידע חלקי הסותר המתקוממים כנגדה ויבינהו
נשכל ויכיר וילמן חמיתותה בכיכה ויקיימה בהיותו כמבח נמניות חוק לנפש ועל זה המניות
הנמבח חוק לנפש חמר ועכדי לשר נחרתי והוא הטעד הכלמן הנמבח נפעל חוק לנפש לכרו דיוכ
לחמר נמבח נפעל ויעידו הכל עליו כי כן דברו והיה כשמר דבר נמבח חוק לנפש וזה יהיה שבת

ותקויים הלמדנה בפיוד והו ויחמן שמך וינדל עד עולם · רוכה לומר יחמן שיחתי כשמך
וכשיזכה בפיעל ינדל שמך עד עולם וזה הוא ההנדל לפני התיבות והטעמים כי החכם ידע
פשר דבר ויכיר הויכוחו על האמת כשכל וכל לפיז יקום בלוי למעשה ויסבר מתלבית
עול ויכרות שפת שקר וחלקלקות לשון מדברת נדולות עד שתתלהם שפתי שקר כמו ז והר ז יות
הנדודות בשמם כדות ויחן תוכחה פה לדבר על הי תוצה · ויתך העם ישימו יד על
פה כי לפי כשו נבדולות וכפלוזת מהם וכן לומר לחם עדי והכניעי עבדי שהנדתי מרקשת
תמריה והרקוכות הטה כלו וכו׳ וכמעלו בפעל חון לכפם ועשיתי זה למען תדעו שלכי הוא ·
מחוייב המכיאות קיים בעמי וזה פירוש כי חכי הוא · ותדעו שלכי רקשן כלי רקשית
ואחרון כלי אחרית · וזה כאומרו לפני לפי כופר על ואחרי לפי יהיה · רוכה לומר לפי
כופר קום כמנה עלוב מפל לאחר כי יון לגלוד זולתי והכלכת תחת ידי כאמרו ואין מידי מכיל ·
וגם לכי פועל ועושה ואין מוחה בידי כי חכי בעל היכולת : כאמרו כי אפעל ומי
יעניבה · לו ויהיה כופר כמו יבר כמומה כדברו עליך במלכי ערוכה ל מר מה דברכו
עליך ויתכן לפרש כופר מן לפ כמו שאמרו ויהיה חסר מ״ם הסמוך והוא קמו אלחכן כן דודו
בית לחם ערוכה לומר מכנית לחם · והכה על פל הדברים האלה לפ עליהם רחיות
פריכות · ומיפתים מותכים וזה לפ יתכן כי אם כידיעה והכוכה כי מי פלפ ידע מה
שיאמין לאומרתו כפריכה פי לפ יהיה מה הוא · וכריך להבין אם לאומרתו שיאמין אמת או שקר
וזה בכוכה · אם כן דברים נכיחים הם בפתרו למען תדעו שתאמרו לי ותבינו ויהיה
הכוכה עליו השלום אומר הסבל ויזעק לותי זה כל האדם · וחכי כה לאנשה לוחילה לאלהי
יפעי ישמעני אלהי ישראל חפוזי וזעזה · לי ולהדומים לי בערכי כה · ובתפלה מן המועתק
והמוסכל כי הלומכה השלמה מכלי דופי הוא מה שידעתו ויגייקו הסבל ויתקיים ויהיה חון לסבל
בחכיות · אם דרכו לומר חון לסבל · ולחנם לחתנת כדברי הכניחים
עליהם השלום וכוותם הם דברים נעלה מן הסבל כ כמו שים לעין נדר ויאמר כי הוא זה
יכחיבו הסבל ויאמר לפ זה ד״מ תכה עין הסמם כרלה לעין ככהה כן לומר ובסבל
יכפיבו ויכאר כחלוית בכורות שהוא נדול מן החזן מלא ומחוכים פעמים · וכן הסבל עם הכניחה
ולפ עם הכנוחה לכל שלפנם כחלוית יעיב כך · פל״ת למי פלפ רחקו ידעים דבר דומם כלי
דעת וכלי הרגשה שיקריב אליו נפש לחר ד״מ שיכחיבו ויאמר פלפ היו שכרים מעולם כי הסבל לפ
יתמין דבר כזה והנה כחלוית כחנת · והוא לכן המנחלים המוסכת הכרזל ומקריבו
עליו והלכן והכרזל נרמים כלי הרגש · וכן יתיעד הקריבה לתכן וחין בפנים לאחד אחם חוש
הרגשה · ונדולה מולת שלכן דומם יעדבל ככל עז ויתחזק עד החזיר ויעזב למקומו ויורם
כפנבע הקוטב הדומי תמיד ואם יעדבה מפם כהבדם לו כמקרם יעדבל ככל עז ויתחזק עד
הקזירו למקומו כי זה כחו והוא פלפ עבוס לפ יפילהו הסבל כפים כי והוא כחנת כפעל והוא אחם
הספרי הכקרק כלעז פוסולפ שהיה מתנועע תמיד ויתכן שתבועתה לדקות מוסכם כרגם המחט
הדק עם היות הדבר כוכבע כלמת שמפם בעת שיקיבו אותה לחיזה נד שיהיה מן הנדה׳ תעת־ל
לחזור להודות בכוכבע הקוטב הדומי והתוגרמים קוראים לה קבלה כלמה וזה מבורפם והנה יש
דברים כלה והסבל לפ הסיג לדעת מה הוא וכוכבע שדים הוא להודיע לבני הדם נבורותיו · ופתם
דבדר הקצה הסכמה שדברה עם לבבה כחכו ואמרה מבכי שלמי שמוני יהמיכל · קל״ב

176

ם ויכוח לומר שלמה בחכמות הסייכות לעדת ישראל. ואם היתה לחכמה כמים והטף מלי
דבריה בחכמתה. אלא שהיתה שלמה לדעות מעליה שוה ודבר כוזב. והנה לחכמת
מיכיות החלית וכי אין עוד מלבדו וכי הוא לבדו הוא לחדין והוא לחכין וכל הקמיעות התלויות בו ית כלם
כאחד כלם נדורים בנדר הנז׳ והנה המופתים שעשו הנביאים שבתורה כולם מקולים במאזני
נדק כחמור כולם כבושים למכין וישרים. והנה חיוב לאדם לחקוה הבורא ית נכל
בכל מאדו כי גבר עלינו חסדו והמציאו מן ההעדר הגמור למציאות מוחלט. ותקן כל
לבריות בחכמה נפלאה וכדעת שיוצילו לו ולהטיב לו בלבד חייתו. ולשמוע בקולו ולעשות רוחו
בכל אשר יאות לנו. ועשה קנית מלבדו דלעשיים והם מקור להעשרת נפשו. והש
מקור הכאות כי המוח מקור לחוש ולתנועה והלב מקור החייים לתת נשמה לעם עליה ורוח
להולכים בה. והכבד לתת מזון לכל לאבר וכאר כפי הכאות לו בדי שיהיה תמורת מה
שניקוד מהם ויתן להם משערתיים. רוצה לומר לבריים משערתיים לדקיים כדי שימשיכו כחותיהם
בלאבעותם ויפעלו פעולותיהם בנוף בעצבים למוח. והשריגים ללב והורידים לכבד לים לים
ממלאכתו לאבר המה עושים ושאר האברים לעבוד האדם ולשומרו מי יספר גבורות ה׳ בעשותם
בחכמה בפלאה ובגורה פלילה כדי שיגיע מהם התועלת המכוון. ועל הכלל נתן לו המשפ
חושים הבוחיים לשומרו ולעבוד עבודתו ללבב ולעשות צרכיו ומלאכתו בכל אשר תלוה בפשו
לעשות בזהב ובכסף ובנחשת. והמשפ חושים פנימיים אשר הם מדכנה לחשוכ
לשכל היה בית לב ועל הכל נגבר עלינו חסדו לתת לו דרך לעלות להרלות לפני המלך ה׳ בחלות
לתת לו מהלבים בין העומדים לפניו. והלים אשר הלה לו. ונגבר עלינו חסדו ומתנו
ועוד רבים וכבדים מתנות חנם בתורת חן וחסד ועתה דלה נם דלה להודו להתוה למי שעשה
עמו כל הטובות הלה והם חייב לעבוד לותו ולשמור מצותיו ולעשות הטוב בעיניו. והנה
לבו רואים שבעת שיזכיר לבר מלבוש או קשוט או עדי מהבר בית המלך פניתה קומרים לך יבא
מבית המלך בכיתה כל העם מהריזים ורוזים לעשות כתבניתם וכתכונתם. והזרזו ומזיר הרי
זה משוכח קל וחומר בדברי הנפ׳ת כי יסרים דברי ה׳ נדיקים ילבונה וכו׳. ולמכם שלין
רצוני ולא הנון לעבוד לזולתו כי כל עלוליו לפעלי המציאות והוא עלתם והמציאם והוציאם
למציאות והוא שלון עליהם כי לו יאתה כפי כח מפעליו עמנו מספר ולו דומיה תהילה.

ועתה הגידה לי האם טוב לעבוד את מלך חדיר ובשור אלך המלכים ואלהי האלהים או
ללכת אחרי הבעלים או אחד מעבדיו אשר תיו עושה דברו ואתה תעבוד דבריו אשר עשה
עמך את כל הגדולות והחסדים שעמנו מספר ותעבוד לזולתו היטב בעיני אלהים ואדם ואתה דבר אתה
במוכו וכמעשה כי לא יתכן שימשך כפוי טובה כל כך אלא יאבד ולא ישמע למי שהטיב ומטיב לו
ויטיב תמיד. כי הנה הוא ברואו ועשה לבני את הכפם הזאת נם לכחכו בעבוד את ה׳ כי הוא
אלהיכו. ואחר שערכתי לפניך זה השלחן אשר לפני ה׳ נם אתה תכחר ותקרב לשכון
שבריו ולעשות הישר והטוב בעיני אלהים ואדם. ורחה מאמר כעים ומירות בהלל גדול
לאל אלהי את כל נויש שבחוהו כל האומים כי נבר עלינו חסדו ואמת ה׳ לעולם הללויה.

והנה הוא מדבר לנוכח הללו את ה׳ כו׳ שבחוהו וכו׳ ואחר כי נבר עלינו חסדו כלל עכשו
עמהם באומריכי נבר עלינו חסדו ר״ל על כלכו. כמו אלהיכו דבר אליהו וכו׳ ור״ל
אלו ואתם וכל העתי׳ והאומי׳ רלוי עליכו לעבוד לותו ולשבחו ולהלל נבורותיו ולאחר כי נבר עלינו

מעמדו ומקיימו לכו וזהו ואמת ה׳ לעולם הללו יה׳ ואמת כמו מיימין כלומכים כי לית מקבר ולית יקבר כי לעולם מקדו׳

פרק מח יש לחקור ולדעת אם החותות והמופתים הנעשים על ידי מעבדיו הכוכבים עליהם השלום אם יחוייב מהם החלמה בהכרח על כל פניה או לית יקבר או לית יעדיף׳ ולהיות דבר זה תלוי בחלוקת דתיכו נחקור בזה מניה וביה ונאמר כי מכיכו בתורם בעכין זה דבר והפכו׳ רוכה לומר כי יש כתובים שיוכן מהם שהחות מקבה החלמה ויחוייב שיחמיכו כו׳ וכן בהפך׳ שמכם הרשעין יאמר הקדוש ברוך הוא למשה למען יחמיכו כי בדלה אלוך ה׳ אלהי אבותיכם וכו׳ שמורה שמקבה חלוכה׳ ואחר כן יאמר בחות כב׳ והיה אם לית יחמיכו לקול החות הרשעין והחמיכו לקול החות האחרין בדלה שים שכף בקיין החלמה׳

ואם לית למה יחמיכו לקול האחרין יותר מן הרשעין׳ וכתוב והיה אם לית יחמיכו נם לכבי החותות האלה ולית יעמצון לקיים מורה שחיכו מחייב ההחלמה בהם רוכה לומר שע״כ יקבה החלמה׳ וכתוב ויעש החותות לעיכי העם ויחמן העם ויעמעו שרוכה לומר שהביכו שהשם את שלחו והחמיכו כשליחותו׳ וזה יעמעו כיון כי שומע יוסף והחמיכו כי פקד ה׳ את בכי ישראל וכי דלה את עכייס וכו׳ כרלה מזה כי החלמה בחותות הוא דבר בחרי רבה יחמין רבה לית יחמין ובמקום שחר מניכו שם החלמה מוכרחת׳ לומר הכתוב עד שבה יבחכוכי העם הזה ועד שבה לית יחמיכו כי וכו׳ ילדלה שהוא דבר מוכרח בחיוב שיחמיכו בחותות׳ והבלתי מחמין הוא מבחן השם את וכלתי מחמין בחלדותיו׳ ובמקום שחר מניכו שהוא מבות עשה לבלתי החמין נפש׳ בכתוב כי יקום בקבבך נביא או חולם חלום ונתן אליך אות או מופת וכו׳ לית תעמע אל דברי הנביא ההוא או חולם החלום ההוא יומת עם היות שבתן אות ומופת וביעעיהו כתוב ע״פ השם את שאל לך אות מעם ה׳ אלהיך העמק שאלה או הגבה לשאה רוצה לומר בחרן ממטה או בשמים ממעל בחזקיהו ורוצה לומר אות שמימיו או מרבי׳ והשיב לית תשאל ולית אכסה את ה׳ כי להיותו רשע לית החמין שיתקיים דבריו ואמר בשפתים בעות לית תשאל ולית אכסה שהחות לית היה לחלם מבה החלמה ודבר אמת׳ ואמר הנביא לכן יתן ה׳ הוא לכם אות ר״ל שהוא כחמן לקיים דבריו והחות הוא כי בטרם׳ ידע הכעד מחום בדע ובקור בטוב תעזב האדמה אשר אתה קץ מפני שני מלביה וכו׳ והוא אות גדול לו יחבא בתחכולה ועילה ונם רחיתי את הלחץ אשר כני ישראל לוחצים אותם נם לית היו מאמיכים בשבת החותות׳ ומה שאמר הכתוב ויחמן העם לית מבר החותות אלא מבר הקבלה שהיתה בידם מאבותיהם כאמור להם פקד יפקד אלהים אתכם׳ וכן כתוב בחדיל ויחמן העם וישמעו כי פקד ה׳ את בכי ישראל ר״ל שהחמיכו בשמעו מה שהיה מקובל בידם והחמיכו לית מבר החות שבן בדלה מן הכתובים שלא החמיכו בה׳ וכמשה עבדו בשבילו הלא תות כדכתוב בשבוע ישמע העם בדברי עמך ונם בך יחמיכי לעולם מבלעדי שלא עשתה לית היו מאמיכים לפי שהיה קשה בעיניהם כלומר מה שקשה ליה ומה תועלת יש בחמירה הזאת לו׳ לך לומר להם כמו שכתבתי למעלה בפרק לז׳ וכן בשלח המרגלים והוכיחו דבת הארץ רעה אשר תפתחו ותרחו מהם כי הנה ה׳ אלהיכם ההולך לפניכם הוא ילחם לכם בכל אשר עשה אתכם במצרים לעיניכם והוא שם שכתוב ה׳ ילחם לכם ואתם

מחרישון וכתיב כי ה׳ כלחם להם בגוים והוא מה שעשה מן הנסים וכפלגות בגוים בשביל
להוציאם מתחת כפלית מגרים · ואמר ובמדבר אשר ראיתה אשר נשאך ה׳ אלהיך וכו׳
ולא כפל דבר לאחד מכל דברי הקטוב ועם כל זה ובדבר הזה איננו מאמינים בה׳ אלהיכם שהכפל
הזה הוא הקל שבקלי לפניו לכלות קולם כרגע ולפי שהיו מלאים מחכמת מגרי׳ ואין בהם דעת
ותבונה עד שזכו כולם למעמד הנכבד ההוא קדום ומורם לשרי יולד לשה שזכה לכך מה שלא זכו
מי שלפניהם · ולא יזכו הנאים לאחריהם לעלות כולם למעלת הנבואה · כדכתיב וירא
את אלהי ישראל · ויחזו את אלהים וזה כלי שפק שלא היה בחום העין כי הוא לא יראני נפש
ויושב בחושים שבויים · ואחר כל האותות והמופתים היו מסופקים כי בדוב מכאה רוב
כעם ומוסיף דעת מוסיף מכאוב · יוכן מכאן כי כפם האדם לא תקנה האמנה האמתיית
במעשה האותות והמופתים לבד להיות עיניכם בעצמות מעשיהם מסופקים שיהיו סיהם הדבר
ההוא על יד להט או לחם וכשוף הוא על ידי דברים סגוליים שיפעלו בסגולה · והוא כפ
כמשך על עצמות הדבר אשר הוא בורחו המיוחית עם היות שים מלקוחת אם הסגולה היא הפורה
או זולתה וזה הויכוח בלתי יקות לקנור הזה · והם פעולות כפעלות והשכל לא ידע מוכשם
ומוכשם ולא יקבלהו אך יכוח בלמוד סגולה ויפים יד על פה כמשך גשם דומם לגשם דומם כלמרו
והשתלשלות המחט להורות בלבנע הקוטב הדרומי וכן אם יבעום אדם עשב לאחד או יכתשהו
במכתשת ויפים לותו מעורב עם לחם אם ויטמינהו תחת הלבנים או האבנים אשר ימי מספר
יתהוה ממנו עקרבים תכלתיים או כרפסים וכספר העפושים לאמרטו יאמר כלא דברים רבים
דברי פלא · וכן בנגזי הפלוסופים יגיד תעצומות פלא לעשם דברים יתהוו שהם בעלי חיים
למיניהם יפעלו בפעלות חיים פעולות פלא מפלאי הבראים · וכבר הבאתי קצת מזה
בחבורי שחברתי בראשונה בספר השכי ממנו · וקראתי שם ספר בדבת אפרסם · וכן יתכן
שיהיה הדבר בתחבולה ומרמה כמו שיקחו קשר קנה ויוסם בתוכו כסף או ויתחוקו תוך כלי מים
חמים או יוסם הכלי במים על האש עד שירתיח יקפון הקנה ויצא מן המים נכחו נדול · וזה
להיות הכ״ח בלתי מקבל חוס האש ויברח ממנו · וכלה התחבולות רבים מאד הלא הם כתובים
בספר מעשה נ׳סיני קדמוני כתאב אל כאראנ״יאת · כי עם היות הפעולה בודקת לא יהיה לא
אות ולא מופת · והנה ראיתי שהתורה העידה על זה · לאמר ויעש כן משה ויהרן כאשר צוה ה׳
וכו׳ וכתוב ויעשו כן חרטומי מגרי׳ להטיהם כן · וכן כתוב ויט יהרן את ידו על מימי מגרי׳
ויעל הצפרדע וכו׳ וכתיב ויעשו כן חרטומי מגרי׳ וכו׳ · וכן הדבר אצלי לאמרו ויך את עפר
הארץ ותהי הכינם באדם ובבהמה · וכתיב ויעשו כן החרטום ס בלהטיהם · ואם לא עשו מהו
דכתיב ויעשו כן החרטומים שאם הדבון בזה אלא כידם לעשות מה שעשו משה ואהרן היכלו
לומר ויחתרו או ויסתלו או ויעשקו או דומה לזה שיורו שהשתדלו לעשות ולא עלה בידם לאמנם
הכתוב מעיד עליהם שעשו · וכן כתוב ויעשו כן החרטומים בלהטיהם · והנה אם עשו כאו
מעשה יהרן בהכות יהרן בכתיב יך את עפר הארץ · וידוע כי בהכות עפר הארץ לא יעלו
כנים · אם כן מה עשו אלא כמו שאמרתי וכן לאמר ויעשו כן החרטומים בלהטיהם משה ואהרן
לא עשו בלהט אלא עשו ממש · ומה שיקשה עליך בימרו להוציא את הכנים ולא יכולו ·
לומר שיפקח עיניו ויבין מלת להוציא כי הדבון בזה להסיר את הכנים · ולא יכלו כמו הוסף מן
המקוש שר״ל הסירם מן המקוש · וכן כתוב בעורק להוציא כל הנסים שר״ל לגרשם ולהסירם

מעל

מעל פניהם · ואיכו כמו להוציא להם מן הארץ כי כסף הטומאה בארץ נכח ופי׳ להוציאו להם להוציאו מן הכח אל הפעל ואמנם הכהנים אינם בארץ נכח כדי שיוציאם כי הם מתהוים מעפרות הבתים לעזר תחת הכיורות ואינם מן הארץ · ופי׳ כדכתיב ויעשו כן המרגלים בלהטיהם · ויעשו להוציא את הכנים ולא יכולו · ותהיה מלת ויעשו מוסבת ענמת ואחרת עמה וכנים במקרא כמותה וכן וכא כמהלך ריסיך ומסבורך כתיב מנן סרוכה לומר וכא מסבורך וכן רבים במקרא דוק תמצא · וכפלא יכלו להפיהם ואמרו מאבע אלדים היא סר״ל דבר טבעי נזור ממעדכת הסמים ולעשות דבר לחזק המסטר הוא בקל ואמנם לפדד המערכה בלתי אפשר והוא פי׳ להוציא את הכנים ולא יכלו · ואמנם פיאמר על הדבר הטבעי שהוא ממסטר הכוכבים פיאמר עליו מאבע אלדים · ואמר דוד המלך עליו השלום כי ארקה פמיך מעשה אצבעותיך ירח וכוכבים אשר כוננת · והנה דוד עליו השלום אין לאל ידו לרקותם כי אם מכח פעולתם והקפתם ופעולתם ומצבתם כשיכלליהם וכשירותם שכים עשר כשיעים לאומתם · וכאבע עיניה הנכו עמודיה אבעה · ויתהוו הנזרות יהחכוזים מהם ועל פיהם יהיה טוב ורע · והומה פאמר ארקה כי השאר כל הכוכבים כעלי עיניים הם גם הם רקוועלו אלף כמו שכתבתי · וכן כל מה שכתוב בשבת ימי בראשית בקרא אצבע אלדים וכן אמר על הלוחות כתובים באצבע אלדים · וכבר ידעת לאמרם במכתב אלהות עשרה דברים בשרשו נעשה שבת בין השמשות פי הארץ יכו׳ והכתב והמכתב והלוחות · וכתיב והלוחות מעשה אלדים המה והמכתב מכתב אלדים הוא · כי כל הכעשה בשבת ימי בראשית יאמר עליו שכעשה באצבע אלדים · כדכתיב כי ארקה שמיך מעשה אצבעותיך והשמים בכללו בשבת ימי בראשית · ואלדים בגמטריא הטבע · וכן תמצא כי מבראשית עד ויכלו השמים לא כזכר שם זולתו · וכבר רמז כזה אבן עזרא בפרושו לקהלת על פסוק כי נבזה על נבזה שומר ונבזים עליהם אמר ומי שידע סוד השם ידע כי הם חמשה וחמשי׳ ולא תוכל לפרש והדבון כזה מ״ח גורות ט׳ דרומיות · וכ״ל כפוכיות · וב״ מולות הם מ״ח גורות ופבעה כוכבי לכת הרי הם ה״ן וסו״ן דלת״ל · ואומרם שכבדלו בין השמשות לפי שלא יבדק עליהם לא שם כמנח ולא שם כעבד · כי הם כמנחים בכח · ועדיין לא כאתו כפעל · עד בא עת דברו · וכן בין השמשות לא יבדק עליו שם לא יום ולא לילה ומכח הדומה קראו לו כן · וכן אמרו בכדרים פרק אין בין המוכר · וכן בשבדרין פרק חלק אמרו על פסוק ואם בריאה יברא ה׳ וכן במדרש אמר משה לפני הק״ה רבוני של עולם אם בריאה נסיתם מוטב ואם לא יברא ה׳ · למאי פליגי למצריה והא כתיב אין כל חדש תחת השמש אלא לקרויה פתחת · וכתיבו כשם בין השמשות לפי שלא יבדק עליהם שם יום ולא לילה וכן לא יבדק עליהם לא שם כמנח ולא שם כעבד כי הם כמנחים בכח כאמור ואמרו כן על כך הדמיון · ונם ראיתי מה שכתוב בשבדרין פרק ר׳ מתית על זה הפסוק אמר ויאמרו אחרוני לפרעה אצבע אלדים היא · אמר ר׳ עזור מכאן אתה אומר יכול לבריאת כרים פחותה מכשעורה · כך פשה אמר האלדים לפי שכמלא לא מצי ברי אלא הקי מכניף ליה והא לא מכניף ליה ע״כ ואם על בריאה יברא ה׳ אמרו מה שאמרו כמו שכתבתי לעיל · ואם כן איך יכול השם לברוא · וכחזר לעניין · וכח אחרוני רצונו להשמיענו לאמר שזאת המכה בלה ממערכת השמים והמוכן לבכר · הקל שבשבות יפציקהו · והנה מה שיקייב המערכת מוכן ומזומן לעתיד לבא · שאמנם

מחכה לשלח המערכה ולעשות כנגדה · להודיע הכוכבים שלא יהיו נראין זה כלפני זה כי
לכבוד אלהים היא גדולה ונשוא מלפניו · ואין לנו לידע שום מכשף וכל קרטוס ולחש לעשות דבר
כזה · וכשמוע פרעה התנגל ותם כי התנבלו את עדיו אמר לו משה ולכן כח בהם ולא
יחפץ עוד לעשתם · והיה תמיד משתדל להסיר המכה הפך דעתם · הנה מכל זה
משמרנו ירמה שהמזכה ההוה מסבת הלותות והמופתים לין תכונה כה · וימען העם
הפתאים הכסיס והטף · לפי שהם רגילים מופתים והמולד מן המסופק מסופק כמוהו כי
היונק מן הטמא טמא · והרמיה על זה שכבר רגילו שכתוב בתורה שכבל הלותות והמופתים
נעשה הכל על ידי משה עבדנו ולכן לחיו לעיניהם לא שלמיהו כו שהוא שליח הכל על
קריעת ים סוף שכתוב שם וימאמינו בה׳ ובמשה עבדו · ועם כל זה לא היתה להם למוכה שלמה על
עמדם במעמד הקדוש והנכבד שכתוב בשבור ישמע העם בדברי עמך · ונם כך ימאמינו לעולם
מכלל שעד עתה לא היו מאמינים למוכה שלמה קבועה חרוטה על לוח לבם עד עמדם במעמד
הר סיני · והסבה הפועלת שהתחילו להיות בה׳ ובמשה עבדו בקריעת ים סוף יותר משאר
כל הלותות והמופתים הוא לרלותם כסיס רגיל ובכבדים תכילות מחוברת יחד ·
והכיסים משתכים מכמה גוונים · מכמה פנים וכמה מיכים וכיסים מניחים שוכים כולם כאחד והכל
להכאתם ושוכתם ·

פרק מט

מחכם הלותות שבעשו על היס הנוכרים בתורה רגיל ובכבדי למיכיהם
לספרם מל׳ יכון מחכם לעלה לחרי הקוברים לחד לחד למנת
חשבון · הלחד שבנקע היס והמים להם חומה ועמדו כמו נד כדכתיב נצבו כמו נד נוזלים
מה שלין כך בדרך המים · הנ׳ שבעשה היס בנקעה ולא בשאירה בו רפש וטיט כדי שלא יבשלו
בה שכן כתוב בקפאו תהומות בלב ים · וכן מפורש על ידי ישעיהו הנביא כדכתיב מוליכם
בתהומות כסוס במדבר לא יכשל כבהמה בנקעה תרד · רוצה לומר שכמו שהסוס במדבר לא
יכשל כי לין שם לחן נוף ולא טור מכשיל כן בעשה התהום שנים שלא יכשלו בו עייף וינע מבני
ישראל · ה׳ג שבנזר היס לכמה נזרים והיו בה דרכים ושבילים ורוחים שלו לילך לתך היס
עוברים בלי פוקה ומכשול והעד על זה ר׳ל שבנקעו המים דכתיב ויבקעו המים · וכתיב
ובקרוש לפיך בערמו מים שבעשו ערמות ערמות · וכן לתר דוד המלך עליו השלום לנזר
ים סוף לגזרים רוצה לומר לנזרים רבים · והתועלת להם בזה הנ׳ שירלו בנתם את בתם
עוברים ולא ילחצו על לתיהם ולקוביהם · והנ׳ שלא יתערבו המגרשים עמהם שלא היה דרך ה׳
להם כבקעה רחבת ידים שהיו כלים להם ומתערבים עמהם והיה לפגרות להכשל שום לחד מהם
· לכן נזרה חכמתו שיהיו בתיבות ושבילים נזרים והמים להם חומה שירלו בהיכם עוברים
ישראל לעיניהם בתוך היס לפניהם ועיניהם רלות וכלות בליהם ולין להם מנוח · ולין
לגל ידם להתערב בהם לו לכנוע לחד מהם · הרביעי רלותם השתות מהמכה הקבוע
להם מהשני העמודים עמוד האש ועמוד הענן · דכתיב לא ימיש עמוד הענן יומם ועמוד האש
לילה לפני העם · שכל לחד מן העמודים היה לו זמן קבוע זה ביום וזה בלילה וכשת ההיל שמשו
בערבוביה להכאתם ולטובתם של ישראל כדכתיב ויכא עמוד הענן מפניהם ויעמוד מאחריהם ·
ויבא בין מחנה מכרים ובין מחנה ישראל ויהי הענן והחשך סהיה בין מחנה מכרים ובין מחנה ישראל לא קרב זה אל זה
כל הלילה · ר׳ל שלשכת הענן והחשך סהיה בין מחנה מכרים ובין מחנה ישראל לא קרב זה אל זה

זה כל

זה כל הלילה כי לולי זה כבר הציגו אותם מוכים על הים · כדכתיב וירדפו מצרים אחריהם
ויציגו אותם מוכים על הים כל סוס רכב פרעה ופרשיו וחילו וכו׳ ופרעה הקריב וכו׳ ויאמרו
ויאר את הלילה כי לכל בני ישראל היה אור כי עמוד האש לילה לעבי העם כמשפטו ויאר את
הלילה · וכן כתוב ויהי בהשמורת הבקר ויסתכ ה׳ אל מחנה מצרים בעמוד אש וענן כי
קדם לחשמורת שכבר היה עמוד עמוד האש הולך לפני מחנה ישראל ויאר את הלילה כמשפט
הרשעון שלש ימים עמוד הענן יומם ועמוד האש לילה · ויומרו ויסע מלאך האלהים ההולך
לפני מחנה ישראל וילך מאחריהם הוא עמוד הענן וחזר ופרש ואמר ויסע עמוד הענן מפניהם
ויעמוד מאחריהם וכן פרש אחרן בפסוק על פי ה׳ יחנו ועל פי ה׳ יסעו · אמר ואם
תעיש לב למסע הרשעון תבין וכו׳ החמישי לוקח חכמה שבחמה שלישים ויבחכם שלמה
וכו׳ ותרב חכמת שלמה וכו׳ ומכל חכמת מצרים ואין ספק שהיו יותר חכמי מכני קדם לאחר שכוכרו
לאחר הם להעדיף חכמה · ועדיין אין להם ק׳ימים שלמדו כלבו מתים רעדה לאחותם חיל
כי לא ככתוב ויקם פרעה לילה הוא וכל עבדיו וכל מצרים ותהי צעקה גדולה במצרים כי אין
בית אשר אין שם מת ותחזק מצרים על העם למהר לשלח מן הארץ כי אמרו כלנו מתים ימהר
יחוסה לחערות למות כשכם לבדוק לאחריהם ויפקידו בשכם למות כתוב וירדפו מצרים ויכלו
לאחריהם כל סוס פרעה רכבו ופרשיו וחילו אל תוך הים · ולא שת לבו גם לזאת כי ה׳ כלחם
להם · הפשיטי לקוטים מי ים סוף ולזעם אותו לתלכת כדי שלא יטבע אלא יעוט רגלם בדשא ושוט
בכתוב פעמים ויכלו בני ישראל בתוך הים ביבשה · הכביעי השתנות הפעולות בכתוב
מכוין בהיות כוסע לאחריהם ויסע השך הענן מלפניהם ויעמוד מאחריהם ויבא בין מחנה מצרים
והחשך וכשתכו בלמות ולא קדבים כי עמוד הענן סדר ומכו כיום ועתה בלילה וכתזוה מתכו חשך
ענן וערפל כלמוד ויהי הענן ולחשך · ועוד כשתכת בשעמו בשעולתו כיוב הענן לבחותם
בדרך ולא להחשיך בלל וכאן החשיך בכתוב ויהי הענן והחשך · ומעוכי החשך לאחר הוא
העלפל עכב מחנה מצרי׳ שיקרבו לבני ישראל בכתוב ולא קרב זה אל זה כל הלילה מה שאין
כן טיבו ונתן הדשה בו בשם · וזהו שם שמיני · הפשיטי בשכם דעתך ולעוויר עיני שכלם
במקרא שקרא לנשף רוח קדים עזה כל הלילה מה שלא ראו ולא שמעו מצרים מלא היתה לעני ולו
כתבו עלילות כי לולי זה לאחר שלא היו בבשים כיום ויפתחו וירלו מבשים אחד ק׳ואחד נשלחו ·
ואחכם רוח הקדים בשם שכלם והבכתם בראותם קדים עזה שבשם כל הלילה ויבש
את הים לחרבה ויבקעו המים ואחבאתו היות דבר עבעי · ויקרן שמעו שכראיות הפעוניות
יבשה הרוח ויבקעו המים מעשים כל יום שיקבאו הכהרות ויעברו עליהם לבשים קוסים ופרשים
ומגלות פה לאלפים ומגלות שיעשכו אותם בבים עשר קוסים ויותר כמו שיראה בטוכח בכל שכם
ושכם וכוולתו ואחכם שכן זה כאחד מהם · והיה להם לאחוז כי כל אלקים יש לו יעבע אחד
ודרך טיב לו וכי זה פועל תמיד דעים מבשה עתים ומחליף את הומכי׳ הקדר זו לא ראו אבותם
ואבות אבותם מיום הוסדה ועד עתה מלא היתה לעני · הפשירי לפטעותם בדמות פעל
הבקיעה וכבכו כמו כד כוולים קפאו תהומות בלב יס ואותו הקפיא אלו יהיס על פני המים פעמיי
כקרח הכורח ואם יהיה בים כים כפא יהיה על פעתו ולא בלבים · וזה שבה מתמיה
לשיש כדי שיהיו כלם בתהומות יס וכשיזכו המים על מצרים יכסו אותם ולא ישלל מהם עד אחד
מה שלא היה כן אם יהיה קצוי בעלמא והם סולכים על הקרקע כחומר · קיל בכתתם

להדמות לבני ישראל והלא עיניהם הרואות את כל מעשה ה׳ אשר עשה בערוב ובקשך כדכתיב
בעדיב שפלתי כיום תהום את ארץ נושן אשר עתי עליה לבלתי היות שם עליב ובבדר דכתיב
רק בארץ נשן אשר שם בני ישראל לא היה ברד ׃ ובדבר כתיב והפלא ה׳ בין מקנה מצרים
ובין מקנה בני ישראל ולא ימות מכל לבני ישראל דבר וכו׳ וכתיב וישלח פרעה והנה לא מת
ממקנה בני ישראל וכו׳ ומכתב החסך כתוב ויהי חשך אפלה בכל ארץ מצרים שלשת ימים לא
ראו איש את אחיו ולא קמו איש מתחתיו שלשת ימים ולכל בני ישראל היה אור במושבותם ולא
דבעת ולא תבוכה ואל פעלה לא הבינו לאמר נס זה כאחד מהם ולמה אלהי עשאל ומסבר את כפצי
מצוב ׃ היינו מלבד המהומה והמבוכה נם כל שהיה בהם להומם ולאבדם כי כת בהם את
מחנה מצרים וזרק עליהם דבר מן השמים להזמם ולאבדם כמו שאמר דוד המלך עליו השלום
וישלח חציו ויפיצם ברק ויהומם ׃ וירמו חכמי׳ם ינ׳ל מוסדות תבל וכו׳ וכן כתוב בויב
ויהי בחצות הלילה מבני ישראל הם במורד בית חורון ה׳ הפליך עליהם אבנים גדולות מן השמים וכו׳
סכן דרך הלוחמים וכתיב ה׳ איש מלחמה ׃ ה׳ ילחם לכם כי ה׳ כלחם להם ׃ ואם עתה
לא היה כלחם להם כם מה מעלה או מוריד לומרם כי ה׳ כל זה כמצרים ׃ אלא שרוצה לומר
כי ה׳ כלחם להם כמו שהיה כלחם להם ב מצרים ׃ כדכתיב ויהי בדר ואש מתלקחת בתוך הברד
כבד מאד וכו׳ וכתיב ויך הברד בכל ארץ מצרים את כל אשר בשדה מאדם ועד בהמה ואת כל
עשב השדה הכה הברד ואת כל עץ השדה שבר והבר שיבה מאדם ועד בהמה ויכן הבר בכל ארץ מצרים
כמו שרמיתי בארץ נושב ליל פסח שבי בזמן שבאת המלך ב״ש סולטאן סולימאן מציפר הקיזלבאש
ברד כאלגוזים משקל כל אחד כ״ה וזוים ולי׳ ווזי ויותר ובתוך שעה אחד עלה על הארץ כשיעור הני
אמה לו יותר מעט והברד מבריס כאחד הבד מאד אם כן יהיה כאלבי אלפנים ׃ ועל המכה
הזאת אמר פרעה חטאתי הפעם ה׳ הצדיק ואני ועמי הרשעים ׃ ויאמר להם משה כמו שאמר דוד עליו
השלום לאמרוכי ה׳ כלחם להם וכו׳ ׃ הינ לפשם דעתם להפר קדר המלכים והסריס שדרכם
לעמוד מנגד עד רחוק מן היקיו יפול דבר והדודפים רגיס לדרוף ולהסיג הכרדפים והמלך והסרי׳
יעמדו כפנים מרחוק פן יקיו למקרה ופגע כי לא ידעו מה יולד יום זה דרכם ׃ ואלה כקטן
כנדול הערו למות כפשם וחייתם למומתים ׃ עין נעין יקוו תהומות כלב יום והם
דודפים וכלים קחריהם כמכולת יום עד שלח כשאר מהם עד אחד כדכתיב וירדפו מצרים ויבאו
אחריהם כל סוס פרעה רכבו ופרשיו אל תוך הים וכו׳ ויסיכו המים ויכסו את הרכב ואת הפרשים
לכל חיל פרעה וכו׳ לא כשאר מהם עד אחד ׃ וכל הכתוב בשיר׳ה ׃ הינ בהפקיד
הפם יתבדך עליהם בחשמורת הנקר נעמוד לפם ועמן והיה הלם מהמם נופח ונם התחרה
והסריין ולבושי הכרזל ומכר להם ׃ והענן מוכת הלויר מיפלפו ואין להם לפלוט
כי לם לויר חם מהלם ומב ונם מהענן והיה פליטת הרוח לרעתם כי ת׳ עלת הפליפה לקחת
הלויר הקר לקרר מורפי הלב ׃ וזה מהמם ומלהיב יותר על כי בפשם כרעה תמהונ וזה
מן המכות שהביא עליהם כמו שדברתי זכרוכם לברכה פעל הים לקו מחתים
ומחפים מכות ׃ על שמסבת הזוס תם כח סוסיהם ומרכבותיהם עד שהוברכו להקל
מעליהם כדכתיב ויסר את חוטן מרכבותיו ויהנהגהו בכבד ת כי תם כח הסוסים ומלבו ממוך
המרכבות ׃ והרכבים עשר שרתו עשרה לסוסים בהכלי נרתיקה ׃ ורוחים
קפ״ת ומין לכל יום מהברות והמכוקות הכחות עליהם ׃ ולא לזרו חיל לנוס

כדכתיב לקוסה מצבי ישראל · וכתיב ויסובו המים ויכסו וכו׳ לפי כשלר מהם עד לאחד
· ויתקררו הלבושים להשיב לו היפסה ופי יכלו · הראשה עשר פעם כל טרדתם
ונראתם הכירו ומידעו כי מידו היתה זאת להם והתודו לאת עוכם במעלם לאשר כדכתיב לקוסה
מצבי ישראל תמורת וילדפו לאחריהם · ויהודו ולאמרו כי ה׳ כלחם להם והודיו על כרחם על
לפסה ועל חמתם · הששה עשר כפהפסיקים הקדום ברוך הוא על המצרים בעמוד אש
ועכן כתיהה שם כם נדול ועשים כי התערבו פעולות הסבי עמודים וכפתבו משקר כל הימים והוא
כם מדם שכתחדש בו ניוש נכחו הנדול ככתוב לעושה כפלאות נדולות לבדו·
הסבעה עשר שבכוסם היו חוסרים שהיו כפים ליפשה והם כפים אלף תוך היש כדכתיב
ומצרים כפים לקראתו שרופה לומר לקרלת היש והיתה כולם כלחד בשעה הכשרה הזאת לא
נתקן לאחד מהם מדרך זאת כדי שיפלו במהמרות כל יקומו וימיתם ה׳ · הסמוכה עשר
שכבשרו כים כמצער הטבלא כדכתיב ויבצע ה׳ את מצרים בתוך הים והיו עולים על פני המים
כדרך הטובעים שיעלו פעמים אלם ופעמים שלם וירדו תחומות כפשם כרעה תתעוגג יעלו וירדו
כרעה אשר יחנה לפניהם וכפבדיהם וכפרת כפם לפיהם יקונו ויסובו כפבוד וכל חכמתם תתבלע
יפעו ואין מושיע אלא ה׳ ולא עכם עין במי כוכה ולב עבם ורגש כלפה ודוקר מכאיב לב·
וגם זה מהמכות שלקו על הים · ולאחר זה פללו כעופרת במים אדירים רשב
ירפה ופעם שכיו יאחך וכמה תהות רשעים תאכל· הסבעה עשר שהלוך
הים אף כל פגרי המצרים לפי שיהיו מפה בני ישראל ולא פזדם לכל נד ומוח כאף הים ומעשהו
כדכתיב וירא ישראל את מצרים מת על שפת הים · והיה זה כדי למלא שמחתם
ישמחו ויעלבו לפני אלהים ולא ידעתו לומר חולי כמו שאמו עליהו מיכה זה יעלו נם הם מנד לאחר
ולא תהיה השמחה שלמה · ועוד כי יניע להם מזה כניזה והשלל ולקוח לוכיהם
מתים מוטלים על פני האדמה ויפוזו מחניהם ישללו את רודפיהם·
הסעשרים שבעת שהרים משה ידיו ועלה ה׳ זלום את ידו על הים תקף ומיד נכנע הים והיה
לאחרה וכאשר כשה ידו שב הים לאיתנו ויפובו המי ויכסו את הרכב ואת הפרשים לכל חיל פרעה
הבאים לאחריהם הים לא כשאר כהם עד לאחד · וזהו שכתוב ישראל לא נשה שלמה
ודעת לאתי כרקועם כי היה רקה ויכום ובדויות בראשית תרדו מצרים ולא שיכו את הכרו וילחמו
כה׳ וכמשה עבדו וכשלו קל ויאמר בעצמם· הסעשרים ואחד היות בעת אחד טביעת
המצרים והפלת בני ישראל ופלתם מן הים לאחרה להרבות השמחה והשבון והעלזון כדכתיב
ויפובו המים ויכסו את הרכב ואת הפרשים לכל חיל פרעה וכו׳ ושמיך ליה וכבי ישראל הלכו
ביבשה בתוך הים אלו בטבעים ואלו בעולים ויוצאים והרי לך עשרים ואחד כשים כמנין תהיה ועוד
ים כשים רבים וככבדים כו׳ כשיעיין כהם בכתובים ובדברי בזל והי זה בזה הקטור :

פרק נ הכה פרלותם הפלנת הנשים והפלאות הנעשה להם פתע פתאום כפי נודך
הסעה להושיעם לא מפאו כל אשר רלו בעיניהם וכעין שכלם · ואמנם אומרי בעין שכלם כי
מרקוק כי המוחם לא ויבחם מכל אשר רלו בעיניהם וכעין שכלם · מה שיתיקם ו תיקר לפועל לאחד

כחי המבט לו שר הטעה לומה שיתחנה תחת התחבולה שהוא כהחבל לו הבנולה שלא יפעלו לכך
והומכו. לחמכם פה היו הבסיח לנודות והבילות מתהפכות זה בזוגב וזה הולך בתוכו וינח
לפלם והומה לזה לא יכילם השכל לדוכם ולידר תפקידת נדולתם בשמים ממעל ועל הארץ מתחת
כפי צורך הטעה להבילם ולהתנקש מאויביהם עד בלתי הפאיר להם שריד ופליט. וירחו
לותם פנדיים מתיש מושלכים לפניהם ויכידום וישוללו את רודפיהם ויבזו שאויביהם לחמרו בלי ספק
יד ה' עשתה זאת כדכתיב וירח ישראל את היד הנדולה אשר עשה ה' במצרים וירחו העם את ה'
ויחמינו בה' ובמשה עבדו. ועם כל זה לא היה לבם שלם בחמינה ולבם לא ככון עמו ולא
כחמינו בבריתו עד עת בא דבור במעמד הכבוד והנורא ההוא לשרי העם שזכו לכך. והעד
הנאמן על זה לחמר הכתוב את למשה בעבור ישמע העם בדברי עמך וגם בך יחמינו לעולם מכלל
שעד עתה לא היתה לחמינתם שלמה וקיימת לעולם שהיה לבם נקפם כי הם מלאים מהכחת
מצרים ויודעים להטיחם ומעשיהם והיו מפוקפקים בלחותיהם הקם פיתחייב שיחמינו בשתים עשיתם
שיעלה העם את לבניא לחמר לך לחמור להם. עד שהניעו בולם למדדנת הכבוזה במעמד
הר סיני כדכתיב וירחו את קולות ישראל. ויחזו את הקולות כי אלהי ישראל אינו נשם ולא
כח בנשם שירחוהו בתוש העין. לחמכם היה זה במרחה הכבוזה כחלחמר ישעיהו וחרחה את
ה' וכו' ואחר שהכחיש לחיתתם מפוקפק כן החמינה הנאה מהם מסופקת. והמופתים
הנאמרים בנסים לינם מופת שכלית פעולים בהקש ורחיה ומקובלים מן השכל כי אם מעשה
נסים כדכתיב ואתתי מופתים בשמים ובארץ דם ואש ותמרות עשן. וכן כתב הרמ"ם ז"ל
בחבורו הנדול משנה תורה היד החזקה. בספר דעות בהלבות יסודי התורה פרק ח' דין
פרק ז"ל. משה רבינו לא החמינו בו ישראל מפני האותות שעשה משה שהאמינו על פי
האותות יש בלבו דופי בספר שיעשה בלחש וכיוצא בלא כל האותות שעשה משה במדבר לפי
הצורך עשאם לא להביא ראיה מהם על הנבואה וכו'. היה צריך להסקיע את המצרים
קרע את הים והבלילם בתוכו. ובמה החמינו במעמד הר סיני שעיניהם רחו ולא זה ואזנם
שמעו ולא לחר העם והקולות והלפידים ומשה בעם אל הערפל והקול מדבר אליו והוא מודיע משה
לך לחמור להם כך וכך הוא לחמר פנים בפנים דבר ה' עמכם וכו' ומכין שמעמד הר סיני לבד היה
הראיה לנבואתו שהיה לחמת שאין בו דופי שכחמר הנה אנכי בא אליך בעב הענן בשביל שישמע העם
בדברי עמך וגם בך יחמינו לעולם מכלל שקודם דבר זה לא החמינו בהאמת שהיא עומדת
לעולם אלא בחמינת שיח לחריה הראוי ומחשבה עכ"ל. ובבר ידעת מלחר ז"ל שאמרו
רבותינו לרחות מלבנו ובן ישראל למעמד הבחר והקדים הוזה מה שלא זכו ולא יזכו לזה עוד.
והניעו בלם לנדר הכבוזה כמו שאמרו הסבימו כמכו ונעשה ונשמע לחמינת בבוזתו
בחמינות לנאמי מבלי שום ספק ולא עזרמה ותחבולה בלל. וכל מי שיבחים אז ירצה לבטל
דבר מבבוזתו רוצה להבחים מה שרחו בעיניהם ושמעו באזנותם שהוא דבר בלתי אפשר להבחיש
אליבא לעיניהם. ודע כי הכבוזה היתה לומר הדברים הנאמרים בדרך הכבוזה לא יחוייב
מיבולם השכל וקבלם כי כמו שהשכל מבחים לעין בן הכבוזה מבחשת השכל כמו שבתבתי
למעלה. כי העין ירחה עין השמש בבבירה והשכל מבחישו ומבריח במופת ורחיה כי הוא
נדול מן הארץ מלחה וסבעים פעמים וזה כי העין לו נבול וכן השכל לו נבול לא יעבור על
הגיונו לבשם הגלגל רוצה לומר על הבבדל ושם יעמוד בחשר זברנו למעלה בפרק והבלל העולם

185

וזה כי כל דברי הנבואות הכתובות ע"י עבדיו הנביאים ע"ה נאמין בהם אין לומר ואין לדברים כי בעיניכם רעים מה שכתוב בתורה פנים בפנים דבר ה' עמכם בהר מתוך האש וכתיב הקהל לי את העם ואשמיעם את דברי וכו' וכתיב וידבר ה' אליכם מתוך האש וכו' ואנכי עמד בין ה' וביניכם לגיד לכם את דבריו ואמכם האמינה יש ממנה מה שבריך לדעת אותו על נכון בקריאה ודרישה ולדעת אמיתות הענין כתוב אתה הראית לדעת כי ה' הוא האלהים אין עוד מלבדו והראתה כם מסותיך יאמר על ראות העין ועל שקול הדעת ועל הפעת החכמה כמו ולבי ראה וכו' והרבון שיתחמש ממנו ויבין כו כל המתוכים בשקול הדעת מן השמים השמיעך את קולו ליסרך ועל הארץ הראך את אשו הגדולה וזו ראות העין ודבריו שמעת מתוך האש היא הבנת הדברים וידיעתם על אמיתתם ואמר אלה השלשה בחיות וידעת היום והשבות אל לבבך כי ה' הוא האלהים וכו' כמו שכתבתי בפרק ראשון כן אמר והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום על לבבך ושננתם לבניך והברת בם בשבתך בביתך ובלכתך בדרך ובשכבך ובקומך וכו' ואם העין לקרות בדברים האלה תמיד כמו' רוצה לומר קריאת שמע בשפתים בעות

מעט קט מן הזמן די ולמה לי כל זה אמכם הרבון בזה לדעת טבילה ומקוה ומדרי השכינה ואמתה בקריאה ודרישה ובמופת חותך בחוש ובשקול הדעת והמופת על כל דבר שלטון וצריך שתהא הידיעה קודמת לעבודה כי אם לא ידע למי יעבד מה יעבד

וכן אמר דוד המלך ע"ה לשלמה בנו כאמר את הן ירבה דע את אלהי אביך ועבדהו

וכן כתוב גם בלא דעת בכפש לא טוב ואמכם לומרו גם לרבות כי אפילו שים בידו מעשים טובים ומצות והם בלא דעת לא טוב הוא כי טוב מדרגות עיניהם מהשכיל לבותם והנה יסעיהו הנביא בלאו זה בילאו הטב ואמר בשם האלהים האמת עדי כאם ה' ועבדי אשר בחרתי למען תדעו ותאמינו לי ותביכו וכו' הנה הקדים הידיעה להאמנה כי מי שלא ידע מה שמוטל עליו להאמין וצריך להאמין הנה האמונתו היה כלא היה כי לא ידע מה ועל מה ולמה יאמין והאמ נביא בחברו ותביכו כמו שכתבתי בפרקים שעברו כמה פעמים ובפרט בפרק קמץ זה יתר תקוע במקום כאמן והנה בכתוב הנו כולל כל מה שכתבתי בענין האמונה כי מלת למען תדעו הוא הידיעה ואין ידיעה בלי ביור שיעורר בשכל וידעהו ושקלהו במאזני השכל והם הוא ראוי להאמינו ואמונה

ולזה אמר ותאמינו לי הדבר הנראות שיאמין כי ואחר האמנה הוא בהכרת האמונה שבריך שיאמין חוץ לבשם וזה הוא ועבדי אשר בחרתי שהוא קיום לבניך חוץ לבשם כמו שכתוב בנדר האמונה שבריך שיאמין חוץ לבשם ושהיה שהוא קיום לבניך חוץ לבשם על פי דברי שאמרתי לקיים מלכותו וברוך הידוע ועד וכאן בשלם האמר הראשון תהילה למי שהוא לחברון ולשמון ית שמו:

המאמר שני פרק ראשון

אמר לכרהם רלוחי אנ"ת זרה כפרה סורים וכה נרה כמכבירה כור כרה קרקן לה מרה
מפעף פורה כי עת נרה לעשכורה

ויטו לחריה שם נכרת קנת חכמים בעיניהם בזמנו זה להם יקראו מוכלים אשר לא קבלו קבלי אלהים מפי איש רוצה לומר מקובל מפי מקובל ממקובל עד הנביא למקור החיים רוצה לומר שקבל מרבו ורבו מרבו ועתה מלם אין כי אפשו תתו מבלותה כמו שכתב כר שמות לא כפיתן קנ"ל

כי הרבה יותר מדי תקע שנאמו הרמב"ן זצ"ל להלמין בענין הקבלה היות ולזה לזכי תוקע שנאמו
בלותה החכמה לאחר שלא קבלתיה מפי מקובל חכם · ואם לפיתי ביקורים על סודות
הרמ"בן ז"ל וגם הם לזכם מגלים סרמי רזי החכמה היות ומגלים טפח ומכסים טפחיים וקרוב
לטעות בדבר מה · ולכן בחרתי לבל יהיה לי עסק בהסתרות וכו' ואתם ואמר ולזה לכי
לומר שלזן לבמוך בדברים האלו שלא מפי הכם מקובל ומדען ואולי ע"כ · ובפה בזה מפי
סופרים ולא מפי ספרים · וזה לשון הקבלתה · לאמרו בחכך הפך בשרו ללפיד אש ·
ולאמרו כו לאחזתיו לקחתיו מבכי לדם שדרתיו פקדתיו זה חכוך בן ירך שנאמו בשם רבו · ובכחת
לאחרת שנאמו מטטרון · לקחתיו מבכי לדם ועשיתי לו בכח בנגד בשלי וכמה שיעורו של
בשל שבעים אלף פרסאות של שם ומברתי לו שבעים מלאכים בנגד שבעים שנות המוכבים לת
הבשל · והפקדתי לו כל פמליות של מעלה ומברתי לו חכמה וביבה יותר ממלאכי הסדרת
וקראתי שמו יד"ר קטן וסדרתי לו כל סדרי הדרשות ועשיתי לו גדולה יותר מכל פמליה שלי ·
ע"כ לשון הקבלתה · ולאחר וכן לבקלוס תרגם בפסוק ולזכו כי לקח לותו מלאדים
לרי לא לאמית יתי · ולזכו מוסכם כי התוספות לאמרו בזכות כדתרגמינן לרי לאמית יתיס
כמי שלקחתו להלן במקומו ב"ה · והכה הכתוב בווח וכבודי לאחר לא אתן ושם ההויה שם
העצם שם המפורש לעצמו ולא לזולתו כי לא כלה · שמורה עליו היותו מהוה ההויות ·
ולכן היה מהכמנעות שתהיה הקבלה הזאת בפשוטה ולאמרו בה שום לאחר בשם ישראל יכבה ·
ולאמכם משמעות תכיותה בכל דברו וכו' שכמי הקבל' המפורסמים בזמנו זה בדרך"ט זל
ובעל מכחת יהודה והמניה רבי עמיכאל וזולתם מבעלי החכמה הזאת · והט לזכך ושמע
דברי חכמים · ולפי שרציתי קבת מבעלי זאת החכמה קבת לפשים בטו עליה את הדרך
להלמין לותה בפשוטה · ושבזה בן ירך הכתוב בפרשת נרשתים שעליו בלאמרה הגדה זו
לאמרתי לבדר ולבן ולבאר ברמות בדומת בשם נרות · מפי סופרים ומפי ספרים שזה בלתי
שפשר שהבאמר בקבלתה לזכו חכוך שבנרשתים · רק היה שם מוסכל כמו שיתבאר להלן
בע"ת · ובבאר גם בן לזך חכוך לזכו מטטרון · ולבזה תחילה דברי המפרשים בפר
מערכת האלהות כי שם בזתו · ולאמר בן תשיב ידי ללבן ולברך ולבדר להופיע הדבר לאמיתו
מה שזהר והתלמוד בע"ה להרים מכשול מדרך עמי · לאמר דברי יהודה חייט ז"ל היה רואי שיתעלם
הקדם מן העולם הזה לאחר שבתבלה ויאמרו עליו יזן · לא שזזת ההעלמה לא היתה רואים
בדרך מיתה אלא בעבור לקיחה והתפכות שהזכיר הרב בכאן · ורבה בו וכו' רבה לרמוז על
שם הרב הנז' על בעל מערכת האלהות · וזה לשונו ובקור הקדם להדבק
בתורה ובמצות לא יפרים מלבו ולא יחטא כלל בהלו מתדבק תמיד אלהדמות · ובענין שבאמר
ואתם הדבקים בה' אלהיכם וכו' · שבאבר ידמה הבורה לייבדה · שיהיה משכיל בעצל
ימשך אליו בזכות נשמתו השפע הטוב העליון כי יבקש מין את מיכוונעור · כ"ל ויעור התחתיכים
· ובדרך שאמרו בזכות שלמה תשרה שביבה בתי תיכים · וזה עקר שלמות האדם היותו
מושל בכל דבר ודבר · ובבר אמרו בשלמה כי אלך אפילו בעליונים והכתוב אמר ומי יחכם
ויתבכם וכו' · ובאשר תשרה שביבה בעולם השפל אז תהיה הברבה שבויה בו כי זאת היא הברבה
ולא תקובל האדמה וזה יוכל האדם להגיע אל המעלה הגדולה · ר"ל למעלת הכוך · אשר עוד
אזכור · ואל הטובה אשר אין ערך לה ותהיה אמיץ השגחת המביה ר"ל בתן הבירות ויפעולתו

בעולם

נעולם לכבוד ולתפארת כענין שכתוב ישראל אשר בך אתפאר. והנה עקר והסבה והחפץ אשר
היה כענין הכריחה. והיותה כתכונה לעיבור הקדם המושל עליה דוגמת הדעות כי כאשר
תעמוד על מתכונתה יזכה הקדם הסלם להתלבש ברוח הקדש הטוהר בתתקונים. ויעלה מזה
עוד לך הכנוסה הגדולה אשר היה לכפקלריש המחירה כי שמו כקדש הארץ. וכפעולתו
ובמעלה הגדולה יזכה עוד שלח ימות שלח לעולם כי כאשר תעלה זכותו היות החיים והסלום תמיד
בעולם לא יכיח מקום לכחש להמיתו ר"ל שימות כשכתו ויזכה היות כפסו קיימת בגופו תמיד כי
דמה נורא ליכרת שרוח החיים. ובכח זמן להסתלק והפרד מן העולם לא יהיה מן הרחוי
לקבל ההפסק הזמן ולמות לך יחזור גופו ונפשו רוחניי למעלה גדולה אשר אין לה תכלית. והוא
היי העולם הבא. כי לא בזמן החפץ הזה ר"ל לאשר שהטה לקדם הרחטון שמלאך המות
שולט בקדם כשכתב חטאו בעולם הזה הזכירו ז"ל במקומות רבים מהכסי המעלה ההיא והם
הכקדימים להם כני עליה. ואמרו בהגדה בחכוך הפך בסדרו ללפיד שם ואמרו בתחתיו לקחתיו
מכני קדם לסדרתיו בקרתיו זה חכוך כן ירד שמואל כשם רבו לקחתיו מכני קדם ועשיתי לו כשפ
כשנד כשלחי וכו' וקרחתי שמו ידוד הקטן וסדרתי לו כל סדרי ברכתות ועשיתי לו גדולה יותר
מכל כמלוים שלי וכו' אבי לא אמרתי יתיה וכו' ואמרו בשלח גדל כיעקב שלח מת כי הכדיק כעודו חי
ידבוק כפסו כנן עדן אשר הוא העולם הבא ובדור החיים אשר הם מקום הכפסות ומחיתם ויחיתם
• ואיכנו דאוי שימות מרכבת הכבוד הכנרך כדמות עליון אשר שם כפסו כקרב החיים האמיתיים
הסם ורפה מה שאמר ונמשה רבינו ע"ה כפסוק ויעל משה מערבות מואב. תניא ט"ו מעלות היו
ופסעם משה בפסיעה אחד כלומר שחזר דוכני ולא היה בו מהאלכע יסודות רק מעט מזעד
והכן תאמרו כי לומרו אבי לא אמרתי יתיה הוא כמו שאמרו יעקב לא מת וכמו שאמרו במשה ע"ה וכו'
ואמרו בהליהו לא ופסע כשרו מעליו ונעשה לפיד אש והוא עודכו חי בגוף ופסע כאשר ידוע
בקבלה מדור לדור. ואמרו בכדיקים הזוכים לחיי הע"ה וכו' הכה כיאר שהכקות השכל בשכל
הפועל. ויהיה הקדם משכיל בפעל. והיו לאקדים יהיה הקדם נאחי לעד. ולזה תמפרשים
האריכו כזה כאשר יתבאר להלן לא אאריך כזה. ואמר עוד ונם הרמ"ן הזכירה בספר שולחן
שלו אלכא והכה זה לפמוכם. וייתהלך חכוך וכו' וההתהלכות הזה כתרגומו שהיה נדיק מופל
בירחת אלהים. וכשאמר כי לקח אותו אלהים ידוע כי הלקיחה למעלתו ולטוכתו היתה כיון שהיה
נדיק. ור"ל מכאן ביאור ענין נ"ע לכפש הנדיק ע"כ וכמשך עוד בדברים הבו יעויין שם.
וכדומה לזה כתב הרקנ"ט של חכוך כן ירד ככתוב עליו וייתהלך חכוך את האלהים כטעם אחרי ה'
שלוכם תלכו וכו' וכתוב על כן את האלהים התהלך נח. ולא התהלך הרנ"ל. כי לקח אותו אלהים
את. וכן קרא לו את כפשי. הכבי לוקח ממך את מחמד עיניך. ואחר כן פרש מה היה
ותמית לפתי. ונאת הלקיחה של חכוך אין שם זכר מנפה ולא מיתה. והטעם לאשר כתוב
בדבר אחר ואחר ככוד תקחכי. וכן כמוהו בבי קרא שלח ס ישראל כי ייקח כפשי מיד שאול כי ייקחכי סלה ככר
סלה. והמשכיל יבין. וכתב כמוהו מ"ט אך אלהים יפדה כפשי מיד שאול כי יקחכי סלה ככר
כזכרתי בספר כי הכפש והנשמה והרוח שם אחד לנשמת קדם העליונה העומדת לעד ולא
תמות וכקרוקה בכפש גם רוח בעבור שלח תרחה לעין. כי אם עם סלה. ובעבור היותו
כמשותף שלח תכמה. ואכתוב הסם תרות על כשמתו על כן אמר אך אלהים יפדה כפשי מיד
שאול שלח יתכן שקוף אומר שלח ימות כשאר בני אדם. כי מי גבר יחיה ולא יראה מות. וזה

וזה טעם יקחני שתדבק נשמתו בנשמה העליונה שהיא בחינת הנשמה. ר"ל נפש נפעל היוצא
ונמוהו כי לקח אותו אלהים. ואחר כבוד תקחני. וכתב במזמור ע"ג ואחר כבוד
תקחני אולת לקיחה בלא דבר הוא התחברות נשמת הנביא עם העליונים שחיבור נוסף ולא יאותו
לעולם על כן נדברי אמרך. ויתהלך חנוך את האלהים שהרגיל נפשו להתהלך עם המלאכים
עד שלקחו הש. והנה יבקש זה המשורר עזרתי ונחני והרגילני בענינך. ואחר תתעשה
לי זה הכבוד לזה תקחני ונמוהו כי יקחני אלה. לו יהיה פירוש ואחר ואחר כן תקחני ואני
בכבוד כאחד המלאכים. והרד"ק כתב כי יקחני אלה כמו כי לקחו אותו אלהים. ורש"י
כתב ויתהלך חנוך בדרך היה וקל כדעתי לפשוט להרמב"ם לפיכך מיהר הקב"ה ולקחו ואמ תו קודם
זמנו. וזהו שפתח הכתוב במיתתו לכתוב ויחיו כעולם למלאת שנותיו כי לקח אותו לפני
זמנו כמו שכתבנו לוקח את מחמד עיניך. וכן במדרש. ובזוהר כמו שלכתוב. וכן כתבו
רוב המפרשים:

פרק ב כתב רבי יהודה חייט ז"ל בספר הר' מנחם מרקלנטי מנחתי עניין משוכח על
המיתה בנשיקה ולא התבונן על הסוד הגדול שלנלה לך במאמר ז"ל הצדיקים
מתו בנשיקה. כי כשהיו החסידים ואנשי מעשה מתבודדים ועוסקים בסודות העליונים היו
מדמים בלבם שהשכינה כלה הדבריה היו מתדבקים ומתחברים ומתגלים מלפיהם
מלפיהם השפעה הדבקה היא המקור והבריכה והמבוע אשר לא יפסק. ולכן המדבק השפעה
בהדהר רע קשה מעבירה כעין שאמרו ז"ל הדהורי עבירה קטן מעבירה. ואמרו ז"ל
בשרק אין דורסין בו עוזי היה יוסי ודורס והקם מלהטת סביבותיו בא לומר לי
בן עוזי מה היוש מימים. לומר לו שמעתי עליך שאתה יושב ושונה והקם מלהטת סביבותיך
אלא כה דברי כאש. לומר ליה הלא דברי תורה כאש שנאמר
הוא כי כשהיה מדביק נפשו בנפש העליונה. פי' בנפש הנפעל ר"ל בשכל הפועל. היו
חקוקים בלבו הדבריה הנודעים והיה מציירם כאלו היה לדם עם הדבריה נפש. כי בדבקות
השפעה מתוך הפעולות ההוא שהיה מקבל ומשפיע עליו היו הדבריה כתובים ומתרבים ומתוך
השמחה היו נגלים עליו ועל כן אין הנבואה שורה לא מתוך עצלות וכו' אלא מתוך שמחה. ואולי
תנכר עליו השמחה ההיא עד כי יתחדש עליו נביא נפלאה. ותנקש נפשו להפרד מגופו וזו
היא מיתת נשיקה שמורה חנוך הנשק בדבר האהוב לו. כי לז יתחבר נפשו בנפשיכה. ועל
כן תמנה בספר הזוהר נגלוי הכתוב תרות קס"ו ואולי תתרכה עליו הנביא עד
שסיפת נשמתו כדלת לחדרת ויחסוך רגליו על המטה. שם יסיר עליו לבו רוחו ונשמתו עליו
יאסוף. ודע כי המשפה מתפשטת ועולה עד מקום מוגבה ונשמעת שם היא בפשטת
ויהיה יכולה לעלות עוד. והמשל מעיין המים היוצא מן הנהר שם תעשה תחתיו חפירה
לבל יתפשטו מימיו ועלו המים עד מקום המקור ולא יותר. ולכן כל ההורם להשוב בדבר
שאין יכולת במחשבה להתפשט ולעלות אין כמלט מלחד משני דברים או לבלבל מוחו ולהרום
בכין נופו. לומרוב כפיית המחשבה להדבקה במה שאין יכולה להשיג. מעלה
בפשו ותנתק ותשוב לאחוריה. ולזה אמרו ז"ל במועלה אחד אל תדרוש וכו' ועל כן החסידים
הראשונים היו מעלים מחשבתם עד מקום מוגבה. וכן היתה המחשבה בנבואה שהיה הנביא

מתכוונת ומכוין לבו ומדכיק מחשבתו למעלה · וכפי דבקות הכוונה היה טוב ויודע מה שעתיד להיות · וזהו ובו תדבק וכו תדבקון · והיו הכוונים חנוכים במעלתם ובדבוק שם וכו׳ ושים עיניך ועיונך בו כי לא לכל רק הוא וכו סוד · ואעפ שאומרו הוא כשהיה מדבק נפשו בנפש העליונה · כבר ידעת שנפש האדם הנשארת לאחר המות הוא השכל הנקנה כי השכל ההילולי אשר בלדם אינו אלא כלוח המוכן לקבל הכתיבה והשפע הנשפע עליו מהשכל הפועל אשר בו יזדכך ויעלה להשכיל בפעל ואז יהיה משכיל בפעל · ויתדבק בשכל הנשפע עליהו לאחדים · והוא ממרו שמתדבק בפני בנפש העליונה · אשר הוא בעת הגלגל רוכב לומר שכל בעוד שהוא מחובר והקרוב אליו שכל הפועל · וכפי מה שיתחזק שכלותיו דכך הנכתב להשכיל · יתחזקו בלבו הדברים ויוכיחם מפיו ויתרבו כפי השפע הנשפע עליו ממנו · פי׳ מה שקורלים הפלוסופים השפעה · הוא מה שקורלים המקובלים שכלות · והוסיף לבאר ואמר כי כשהתדבק המחשבה מתוך השכלות ויהיה שכל מפעיל ומושכל בשכלת השפע מיד עליו מהשכל שהוא בנפש העליונה · ובפני הגלגל המשפיע עליו יהיו הדברים מתוספים ומתרבים · ומתוך שמחה שמח מין לת מיכוי בפני האדם חלק לחלוק ממעל גלגלים חלוי סודות החכמה · והמחשבה היא ההולדה ונפש השכל והמשכל עד שישכיל בפעל ויהיה מושכל בפעל · וכבר כיאר זה העכין בלר הטוב החכם רבי עמנואל הנגיד · וזה לשונו בפרוש התנדתי · אמר לחותי לא תתיירו מבני אדם · פי׳ זה הספר הוא רמז מהשכל הלכוני המתעצל בכלות כאלו אמר לפעל שכלהיותו בפעל ומתדבק בשכל הפועל שהוא שר הפנים · לדרתיו פקדתיו · פי׳ מלת לדרתיו מגזלה סוד הלבים שהשכל הלכוני לחבי הספרד מן הניף יסוד רוחני ויתלבש בשכל הפועל ויסוד הוא והוא דבר לחד וזה ההשלרה הנפחית · לאמר לבדהשם יתבדל לפרעו לדרתיו החוקתי מלשון לדיר כי בהיותו בכח הוא בלתי היש ולחר בלתי לפעל · הוא לדיר וקשור כי הוא כאלו בפעל מלא חו בפני כשה · וכחוור לעכין · ומלת פקדתיו מורה כי מלחר שבתעבר על יברי לאמרה כן יהיה לו למעלה ממעלה על לותו המלאך המחוכה על יבר הרע · לאמר לבדהשם יתברך שיהיה לפרעו מלשון פקיד כמו וייפקד המלך פקידים כי קודם היה חלק ושם להיותו כל ובהדמות הנזרה לו נזרה נהיה פקיד ע״כ · לאמר עוד פי׳ כי שכל הפועל שהוא מיוחדין עד השכים לו שכי יברים ר״ל שכי מלאכים לחד מהם ב׳ על הרחמים ולחד על הדין · ולותו מלאך רחמיים שהוא מימין מיוחדין שמו עוריאל · והוא כהן גדול וכמה שלוחים יש לו לוכלם מלאכי רחמים · ומלאך לחר שהוא משמאל לשר שמו עזה וכמה שלוחים יש לו וכמה מלאכי דין · ושר הידוע בחמת והוא כופה לת שכיהם והם כפנד שכי יברים · וכשאר האדם שתחתין הוא כופה לת שכיהם למעה כן יש לו כח מכח השפעת שם להפריחם לעשות רצון כל מי שיבקש · והט לזכר ושמע כי לחי מגלה לך עכייהם שלדיים · שמו כשם הכו כי הוא לבקרך מיוחדין כשם הרב שהוא שר הפנים · פי׳ שכל האדם לחר שידבק יקרא בשם הכו שהוא שכל הפועל · לחר שדמה בדרם ליוכרם · והפקדתי לו כל פעליו שלו מעלה כי השר מיוחדין והוא חכוך הוא ממיכה שלו כל מה שיש בעשרה גלגלים עם גלגל השכל · וגלגל השכל שהם שבעים שרים גדולים · והדקיק שהוא למעה ושם כוכבים ומזלות שלהם · וגלגל שמיני שהם חיות הקדש · וכבוד שכי וכחות רבות הכוללים משרתי החיות ושבעה כוכבי לכת · לאמר שבדהשם יתברך שהוא קדוש לגלגל תנועת המולות שהוא המיימי · ולחר שגלגל שמיני שהם חיות הקדש ·

וכמוהו שני. שכרלה שר"ל הגלגל השני להשפעה כי למעלה ממנו ורחוק לו גלגל אחר.
והוא הכוכב מאיר הפכים כמו שכתבתי בפרק מ"ב כי הוא הכוכב הרחוק אשר אין הכדל ביניו
וביו מעשיו הרחוק כי אם זה מספיע וזה כספע וממנו כספע גלגל אחר. ואחריו ק' אשר
הוא כוכב שני אשר הוא גלגל הנורת המזלות שהוא רב פעליה. והוא מה שאמר וכוחות רבים
כמו שאמרתי בפרק הנו'. ונחזור לעניין. אמר ולכל גלגלים לו שכל בכדל המכיעו עם
כחות רבים שהם מגלים שודות חוזי הכוכבים וכמה פעולות נוראות בעשות על ידם בכח שם
המכריחם וכל אלו הקדמים כמליה של מעלה. לעפי שכל מה שלמעלה מן הסר הם הקדמים
כמליה. והוא מרכבה שרלה יחזקאל ע"ה והם ט' מרלות שבקדמים ככוד שני כי ההויות
העליונות הקדמים ככוד רחוק. והכרוכים עיין כי רוח אחרת עמו כמו שיתבאר ב"ה.
ואמר עוד והוא הפעור שמפעריס חלל וכקדח פעור קומה. והסר לריכו מהוכה על
כל אלו אמרם הוא הכעור הפומר לת הפעור. אמר אבריהם יכן קורלים הפלוסופים למלאך
הירח הפיעור. ר"ל השכל הכדל. אמר עוד ויש בידו המפתחות. ובאשר האדם התחתון
מוכיח שכלו יין הכח אל הפעל אזי מתדבק בסר מאחר שדמה הנזרה ליוכרה והוא הסר הידוע
אזי מגלין לו סתרי תורה ומוסר בידו הסר המפתחות לדעת דעת עליון שהוא מדרגת הכניאים.
ולהלן יתבאר מה טיבן של מפתחות אלו כמו שכתוב בזוהר. אמר עוד ומסרתי לו
חכמה וביכה ויתר ממלאכי השדרת יודע לך כי מלאכי הסרת הם קותפ המתוכים למטה מגלגל
השכל וחכוך שהוא הסר הידוע יש בידו כל סתרי תירה והם חכמה וביכה כי הוא מגלה התורה
בפתיים פניים בפתחותם יש בידו השכל החכוני כל המניותת בתיצ פתיחות כי כל המניותת בכלל
אלו. והוא חכמה וביכה שהם בידו עכ"ל. ומה שאמרתי שדרת אחרת עמו כי הם קומדים
שהם עשר גלגלים שבעה של כוכבי לכת. והם' חנורת המזלות והט' גלגל הלל. והעשירי גלגל
השכל קדש לה'. והוא המפסיע הרחק ן הכו'לעיל. וקראו לו גלגל השכל לפי שהוא מפכיל בפעל
תמיד והשפעתו יקיפו כל הגלגלים ומקיפם בשכל הם ולוכביהם כללם ופרטם ומשכיל תמיד
בפעל כי אין לו מוכיע השכלה לא מבד עכמו ולא מבד זולתו מן המקבלים. כי שאיני שהגלגלים
בעלי חומר אין חומרם הוה כפי סד כי היכו מורכב ממבנדים ר"ל לרבע יסודות רק חומר ספריי
קיים לעד כמו שכיארתי בפרק ו' ולזה לא יאבע ההשכלה מבד המקבל. ואומרים שלמעלה
מגלגל השכל יש עולם המלאכים שהם שלמעלה מעולם הגלגלים ובהם מחנות שכיכה וחיות הקדש
ועשר ספירות שבכל אחד מהם מפסיע על גלגל ח' כי גבוה מעל גבוה שומר וגבוהים עליהם והוא
עולם המלאכים. ואחר סידוע שהם ג' עולמות עולם המלאכים ועולם הגלגלים ועולם השפל.
וכן אמר על גלגל שמיני שהוא מבדת חיות הקדש ח"כ איך יעשו מעולם הגלגלים ג' עולמות ר"ל
עולם הגלגל ועולם המלאכים: והחוקרים אומרים כי אין דבר למעלה מגלגל חלק. ולא שכל
כבדל למעלה מהמוזפע הרחוק אשר מהשפעתו מתקיים גלגל חלק. ואומרים שבקדמים עולם
כביכה כי כהייתו מורכב מאחר ובורה יקראו עולם הגלגלים ובכתיבת שים לבבך גלגל שכל
כבדל שיתמעע הגלגל בחשקו והם מעולים זה מה כפי ערך השפעתו וחיות הקדש למעלה מהכל
קראו לו עולם המלאכים כי המלאכים שבכדלי מן האומר ואין להם מקום מוגבל ובאומרך למעלה
מן הגלגלים בבר הגבלת אותם. ומה שאמרתי שהם מעולים זה מזה ר"ל כי הגלגלים זה למעלה
זה ומעלתו כפי בחינת כדור הארץ זה למעלה מזה והשכלים הכבדלים כל אחד בפס לגלגל אחד

ולכן היו זה למעלה מזה . והוא כפי הקדמת הספעתו לחבירו . והכה בלומרכו זה למעלה
מזה היכו במעלת מקום רק במעלת הסכל כמו שלומרים על שני חכמים שהאחד גדול מחבר
בחכמה . וזאת ועוד לאחרת כי המספר ממאמר הכמה ולא יחול כי אם על הנפש והמלאכים
פשוטים מן הנפש ואין יבדק עליהם מספר . לאמנם על דעת החיקרים שהם בפשות הגלגלים
היו כמספר הגרמים שהם בפשות להם . וכל אחד מד בפני עצמו ומהמו יוסיפנו כמה בפות
מלאכים כי הכה לור הפמץ יכנס מכמה חוריס וסדקים וחלוכות והכל מלור הפמץ לבדו .
ורז"ל אמרו שהם עגולה כתית ויקראו להם שמות ולא שמותם חיות הקדש . והם למעלה
במוסיפע הרחמן . ולופפים ולרחלים והסרפים ומלאכים ולגלים וכני מלדים
וכרובים ואיפים . והמעלה העליונה שהיא למעלה המכה כי אם המספיע הרחמן הם חיות
הקדש ולכן לאמרו שהוא תחת כסא הכבוד . והיא העסירי מלמעלה למעלה . ומלמעלה
למטה הם הכרקיעים איפים והם המלאכים המדברים עם הנביאים במראה הנבואה . שמעלתם
קרובה לאיפי כני אדם ובה ידבקו וכן מנאם הרמב"ם בפרק ב' מהלכות יסודי התורה . ועתה
אין לאמו בזה הוכוח . ועם היות הדברים האלה מבוארים לאמרתי לזכור הכלל העולה מזה .
והוא שהסכל החושני שבנו והוא הבקרוב שכל היולי להיותו מוכן לקבל בורה כפי תחוק בעבות ת
החכמה והכיכה ודעת אלדים יחבא להוציא דעתו מהכח אל הפועל וידבק בשכל ואומר לדבק טוב
הוא ויחזקהו בשמחים לא יאות מכל החמר . השכל הפועל יפציע עליו טובו וישכיל והוא
יוכן ממנו ויהיה שכלו ושכיל ומושכל ! בפעל והיו לאחד ויקרא בשם הבו שלמדו להושיל והבה
השכימו בזה הכמי המחקר וחכמי המועתק וחכמי הקבלה :

פרק ג אומר שאמו בשם הבו והוא הבקרוב מטטרון בשם שר הפנים שהוא הרב ורבם
בזה שהשכל החושני אחר שהכה בורה והוא השכל הבקבה . ודבק עם שכל
הפועל והיו לאחד יקרא שכל האחד שכל הפועל בשם הבו ולה כיוצא כאומרם על אחיך בן ירד
שבבריאת כאומרם שהוא מטטרון וזה הוא שאמו בשם הבו ודעתו . ופי' מטטרון . לאמרו שהוא
ההולך לפנים קודם הכל . לאמרו בסיף כי אמר . לכו הולך לפניהם מטטור לפניו .
ובפשוק ראה הכילותי לי שכפתך לך לכי מטטור שלך . ולא תתמה עליהן ולא אתיה לכי לעשות
מיטטור לפני אדם ערל לפני כורש שכאמר לכי לפניך שלך והדומים לייסרי . לפני אשה לכי
אתיר לפדם כדבתיב בלא ה' יצא לפניך כראה עניו הקדמה . ויהיה פירוש מטטרון הקדם
במעלה . ויש לפרש לותו לשון אמירה כי תרגום ויאמר מאמרתי וכטר מטרת ממרי . ור"ל
שומר הכתת שהוא שלוח הירח . לפי דעתם שומר פתח שער עולם העליון אשר הוא גלגל
השכל הבו' והר"לבב לאמר שהוא לשון יוכי שר"ל שם שקיראים לו מלאך ור"ל שם כי הוא כיתן
הנורות והוא שם העולם . וכן"ל שבקרוא שומר לפי שאומר הנורות ומקיימם כל ימי בכתם
לאמר עוד בשם הרב ר' מנחם ז"ל ודע כי כמו שהכרי כשהוא בנאר יפול מן האילן ולא יבתרך עוד
לאחוריו כך הוא שכוח הנפש עם הגוף כי כשהגיעה מה שביכולת להשיג ותדבק בנפש העליונה
תתפשט מלבוש העפר מעליה ותבתק ממקומה ותדבק בשכיבה וזו מיתת בשיקה . והשכיבה
בקרוא בל מקום שיזכר בו שפע לאלהי אותו השפע יקרא שכיבה והמקום יקרא משכן . וכן
כתיב כי שכן עליו היענן וכבוד ה' מלא את המשכן . וכן השפע האלהי היורד על מטטרון
קרוא שכיבה כאמרו ותדבק כשכיבה . ואמר למעלה

ואמר למעלה יתדבק עם המסכים וכמקום אחר אמר עם הפר והכל דבר אחד ודעהו · ואמר
והקרבתי כזה מהם ביהדי והמסכילים יביני עכ"ל רבי מכחם · ואמר רבי יהודה חייט ואבי
תומר בשלו כי זה הוא ענין הרבעה בכבשו לפרדם וכו' ואעפי' פרש"י פרש לפי הפשט שעלו למזבח
מכח שם שהזכירו · אבל לע"ד הפרדם הוא מורה לבנם שהיו מעיירים במחשבתם הרבריס
הגלדיים עד שהיו מתדמים לפניהם כשלוהיו מתגלים לעיניהם והיו רואים אותם בעין ע"כ ·
ואיתה מבאר ההנדסה ואמר הדרתיו הוא מלשון ינעלוס הדרתו וכו' הכוונה בזה כי הספה אשר
בעשירה היכרחנו לומר שההכנה תהיה על ידי שלית שלא בכבודו ובעצמו · ואותה הספה
תדבק גם כן בשלוח על כן הוכרחה הסביבה לאחר הניף היותר ככבד שאפשר שימנע בעולם והוא
מכוך אך יהיה זה דבר מועט בהכרח ההכנה בשפלים · וזהו שכתה הנית מעט כלומר כי
הגדרת הוא הוא מיעוט בערכה והייתה מתלבשת בו לזמן קלה זמן מועט אך בעלית להתעלות
עם בעלה פוסטת מעליה הדרתה ולבשה דקמה כדכתיב כל כבודה בת מלך פנימה תשבכות
זהב לבושה וכו' וזהו הענין שאמר למעלה בעצמו · ואמרנו אך זה יהיה דבר מועט כי חיי
האדם בערך הימים שאחרי מותו ודאי הם דבר מועט · ואמר אך בעלותי להתעלות וכו'
הוא הדבקות הנז' לעיל כלומר והקריב כזה כפי דרכו · ואמר אחר כן הנה הכאתי לפניך
הלבושים אשר כתם מתנדלת · ונם הלבושים אשר היו לטורח ולמשא עליה · והם
הפעולות הטוב והרע · אמר ושמתי לו כפח כנגד כפפי וכו' אמר פירש זולתי דע כי
כוד הכפח הוא נלגל האותיות הנקרא תורה והוא נלגל הפכל · ונקרא נם כן ישראל כי ישראל
נמטריית שערים שהם שערים נלגל הפכל כמו שאומר בספר יצירה וזה הפר שמו כפח רבו כי
כל מה שהוא פועל בתחתונות הנלגל הנז' שהכל נרכן הפח וקפנו · וכמה שעורו של
הכפח שבעים אלפים פרסאות · ופרשו כי הכפח הזה הוא נלגל הפכל הנקרא נלגל
האותיות אשר מהם נכנת הקריה · והתורה יש לה פנים ואחור כמו שים לנלגל שים לו
קעירות ונביכיות והם השני מלאכים עזא ועזאל שעל ידיהם פועל מטטרון זה מיתון וזה משמש
וכו' וכל אחד מאלו שים לו תתחתיו ל"ה שרים נדולים מהימין ול"ה מהשמאל · וכשהמכריע שהוא
הלדם משתתפם יחד לאחד לאמר הקו · וכן לפכל אז כל אחד נכנס בנבול חבירו ואז הם ע' ·
ועם הם כי מלאכים הם שבעים ושבים והם שבעים שבים כמ תפל הק"בה כי כולם נקראו על שם
רבם ועל ידם מתגלה הרבון הגלדי למטה בעולם הפעל · והוא טעם שבעים פנים לתורה
וכו' · ומפרתי לו ע' מלאכים זה מבורף על מה שגלית לך כי שבעים שמותים לו · וכולם
ם מותיו של הקדוש ברוך הוא ואלה הם המלאכים הכוונים הכבוד שהוא נלגל האותיות ·
והמלאכים האלה הם מגלי רזי תורה למי שיודע שהם הנקרא למעלה · והכל בחכמה נכתב
הפח · כ"ל הפר · וזהו מה שאמרו שבעים פנים לתורה ועל זה ההמירו רז"ל במי שמגלח
פנים בתורה שלא כהלכה כאלו מפכה מדרי נרפסית · וקראתי שמו יד"ר הקטן שהפח
הידוע נקרא בפח כי שהוא יד"ר ובפח פ"ה שהוא אלדים ובפח פ"ה שהוא לקבי וכן בשמות אלהיים
והטעם כי מפני שהאותיות בנלגות ונם הפר הוא דבר בנדל · והאותיות והנקודות והטעמי'
והתגים שהם זוהר אלהיהם הוכרכו זה בזה ובעת הוויות שים להם ישות ותחזוה · אמר
אלהים שהאותיות הם קוים וחלק אלפי קוים לא יעשו שטח אחד וכמותם בעמיים נקודות לא יעשו
קו אחד כל שכן שיעשו נפש שיהיה כהם ממשות · ונם ההויות בלבד בפח שהוא כי הוא נוה ובנדלו

מה יעשו הקוים והנקודות והם מקרים מן הכמה והלוי טעלה על דעתם שיתהוו מן מיש
והפלא לוי מסתפקים בדברים אלו ודומיהם קול דברים אתם שומעים . והטיב נר שמת נפש
שדבר . והכלל העולה מכל הדברים האלה כי כשתדמה הנורה ליוצרה יקראו לה כשם יוצרה
והרי הם אחד . והכה דברי רבי עמנואל המניח . יותר מהוזרים וקרובים לשכל לקבלם
ויאות לה והטיב למאר הפיטן חקור מפעליו רק אליו אל תפלח ידיך . והזור לעניך . למאר
וכבר הודעתיך שהשמות הם כחות אלהיות לכן שם כ"ו ושאר השמות הם תוארות שהשפיע פועל
בשם כל היכול וכל העתיד להיותו יבור כי השם לא ישינהו מקום . כי אם היה מניע הגלגל
היה צריך שיהיה נפש והגלגל הוא נפש וכל דבר המקיף בנפש הוא נפש לכן השפיע מבר כיד
מטטרון כל התוארות שהם תחת ידו . כ"ש שהם כחות השם ית' והיכו כוחל דבר קטן אל
גדול אלא בכח אלו החוארות שבמסרו בידו ועמהם נתן לו הממשלה והכח להניע הגלגל וכל
הפעולות נמשכות בחאלגלים בכח חוארותיהן . וזהו שקראתי שמו ס' הקטן . ושדרתי
לוכל שדרי כראשית הם ר' דוחות שהוא ממוכה עליהם והם מעלה ומטה ימין ושמאל פנים ואחור
וכנגדם ר' כרובים בשמו וגם הם כנגד שבעת ימי בראשית ולכן נקרא האדם בריוח הטיבי כי הכל
משור בידו . למאר לאברהם זה החכם דבר כאן כפי דעתו ומהלה שכבודו לא בדעת
ידבר והכל יהנה פיהו והבריו הכל ואין ואחיו שלקין מכחה פנים האחד בחנוף הלשון הקודם .
והשבי כמה שפשה לתקן ומעוות לא יוכל לתקון כי היה לו לומר והגלגל נפש וכל נפש נריך לנפש
אחר להניעו והקב"ה היכו נפש להניע הגלגל כי מה רונה בלמרו כי השם לא ישינהו מקום ומקום
הב"ה מלי בעני ואם רצונו לבאר תפוצת הגלגל מה לו כמקום . ולמרו לכן מבר כיד מטטרון
לא לעזר ולא לה ועיל כי השר מטטרון היכו נפש כי אם היה מחיות הקדם הגדולה שבשם כמו
שיתבאר להלן . לדעת קנת מחכמי הקבלה והזהר . ופי דעת קנתם הוא שכל הפועל .
ועם היות שהקבלה לא יפול בה חלוק וחלוף כי אם נדק הדבר כוב הופכו . והנה החכמים
כחלקו במקום שהוכה שם שר הפלדים כי משם למרו שהוא השכל העשירי אשר הוא בפח הגלגל
קירק . ומכת שלו המלאכים הכרובים לויטים ושר שלשם נבריאל ר"ל גבריאל שלפי שהוא
הנבלה בכבודה לפי שהי בני אדם . וכת שניה לומרת שהוא בפח הגלגל ערבות . וכפי מה
שבראה מהאלוהים הלזה חכמי הקבלה שהם מסכימים כדעת השני . וכן ים מחלקות
בין חכמי המחקר לדעת שכל הפועל אלה מקום מחכותו האם תחת הגלגל ערבות או תחת הגלגל
קירק . וכבר האריכתי בזה בחבורי מגן אברהם . כין כך וכין כך הוא שכל בכלל מן האמר .
והגלגל אומר וכריך לפי דעתו אומר אשר לקריאו וחזרה הקוראים למקומה וכעבמה ובעמותה היא
בנכת לעומתם כי הכמבאים כולם יחלקו לבני מיכים מהם שקיבם בשם ולא כח בנפש כאל ית
והשכלים הנבדלים גם הוא כאחד מהם . ומה הועילו חכמים בחקבם . והחמת שהם
מתנועעים בחשק בפשם להדמות לעשרם אשר הם בעמותם ודעתו . והנה הב"ר עמנואל
ירבה מדבריו שהוא יותר נוטה למושכל וזה בלומרו כי שמו בשם רבו שדבו הוא השכל הפועל
וכשיהבת השכל האלוהי בו יהיו שניהם כאחד והוא הוא וכשאו הוא בשאו וגם הוא שמו והוא שדו של
עולם וכלהו מיתבהו כיה ודבריו ככוחים למוכין ושפתים ישק . ונקבר הפירוש כדי שיעלה
בידכו דבריו . ולדעתי מלשון אלדת והוא הלבוש שים לאדם בזה העולם אשר הוא לדעתו
שהדקה הגשיתנו על נפלאותיו וחכמתו בלומרו רזל אשר יבר את האדם בחכמה והקדם מפלאי

מכבדיהם · ותתמוד סם זמן מועט כפי ערך הזמן שיהיה לאחרי מותו · ולאחר כן תפסוק
שמילה מעליה ותלך לנקום את מלחיה כבית המלך פרעה וזה בהדבק הדבקות הנז' · ועשיתי
לו כסף כנגד כסאי שכתוב בגלגל הכסא והיה הוא כלשון לעיל · רק כאמרו שמו כסא
דבור רמה כי הלל"ת והנ"ון כזה כי כל פעולותיו ומעשיו הם בכחו הגדול ובכח שמיתיו"ת
ושלוחו כמותו · ושיהיה לו יכולת להניע לגלגל זה ולהדמות לנפשו וידמה הכוכב ליוצרו ·
ותהיה הצורה והיוצר אחד ותקרא כסא היוצר ותעב במקומו והיו לאחדים · כי מכיון שגלגל
כמכון מעריב והיוצים בוניהם להם מעריב לעלות להדלות לפני המלך ה' בנפות · והכסא הוא
גלגל הכסא ומשך ממנו קוים על הסך המוכן לקבל · והמקבל משכיל ועולה ומתדבק
במושכלות ויהיה משכיל בפועל · ואומרו שגלגל הכסא הוא גלגל הלותיות ככר ידעת שהלותיות
קיים ורשומם כיכר לפורות מה שנכפף על כל דבר חכמת כיפה והכתוב אמר ה' בחכמה יסד ארץ
כוכן שמים בתבונה · ואמרו שהתורה היא החכמה וכבר דברנו בזה ונם ראיה ידעת שאמרם
ז"ל הלמודה נקרא דלותיות כדכתיב ה' קנני ראשית דרכו וישראל נקראו דלותיות כדכתיב קדש ישראל
לה' דלותיות תבואתו ולולי הם הפעריס שים להם כי מבלי אין לת מוכן ובעור · ואמרם שנעשים
מלך פרכלותיו ר"ל חלוקים כמו פרם פרשת מלכותך · ורמז בזה הרכנת הלותיות שפני
לותיות יכנו שכי נתיים ום לשה שסה · וד' פעמים ו'והולך ונ-ל עד כי נגדל מאד והקף הלותיות
נתיים קרוב לגלגל כמו שב"ת שת"ב נש"ת תע"ב תע"ב · ולהיותם סדרו כמו רבו נתיהם ועל זה כתוב וה הסך
הגדול בכרושתם · ואעפ"י שדרך נזומן לומר כי מהר כבר הלותיות יתהוה בהם
עשר יהות כי רבים הם ואין להם מספר · והעד ע"כן הסנפלותם והנך דוקא בעיכך מפורש
כי מכוך הנז' פה לומו מכוך כן ירד הנז' בפרשת בראשית · כי לכה היה קשוך להניע הגלגל ולבדך
היבורים כלם אף העתידים להוות ·

פרק ד דע כי סם מכוך כן ירד הנז' בכל מקום לומו מכוך כן-ירד הנז' בפרשת בראשית
ר"ל הנזכר לעיל סיבר היבורים וכו' רק הוא סם משפל למוסבע הראשון
והנה אמרו עליו שהוא הגדול שבחויות כדאיתא בספר הזוהר בפרשת בראשית · וזל והחיות רנוח
ושוב חיות רנוח ושוב דלך יכול עיבך למפלט כהו · בניך דלומו רנוח ושוב חיות דלתגליין לכון
בהוות לומו קיים בגויתו ומלך לומו · דל מ"ט טרין דלומו ויקיר משלח לגלין · הכה אמר
שהחיות הנגלים הם בלותו לומו ועומד בתוכן ומי הוא זה מטטרון שהוא נדול ויקר משלח לה ·
ואם כן לכה היה לכון שבכל שהוא היותר נדולה במעלה ורוממות ויותר יקרה משלח
חיות הקדש הנגלים · אמר צוה ומשם מלה פרנ' חיות דמטטרון לומו תחות תרין לתוון
עלין דלתכסיין והם משה עשר לתוון עליטין על ה' הלין דתיכה לגלין וכו' ואמרו רנוח
ושוב עלך יוכל הכסא הלמוסי להתקומם בעיניהו עליו כי פעם ירלה ופעם יבתר רנוח ושוב וכן
אמר כיחזקאל כמראה הנזך ור"ל כרכ עזם מרן מתגלפות · והר"ק כתב ורבותינו פרשוהו
לשון עזוך · כמראה הנזך רבי יהודה אמר כסא רבי שמעון כסא רבי לוי בן פרטא כזה שנזוך
לוך בכירה כלומר כמי שמפזר נפת בכירה שהוא פסולת הזהב שהוא מתלכט במהרה ומעלה
להב ויקלה עולה ויורד והו כיוצא רנוח ושוב וכו' · ועוד פירשו מלי רנוח ושוב אמר רבי
יהודה כלור סיוכא מן הכבשן · אלי כמראה הנזך אמר רבי יוסי ברבי קסיסא כלור סיוכא מן

הקדמים ע"כ. והנה רבי יהודה פירש שהוא הלהב שעולה ויורד ואין לאל יד להקדים לדעת שעור נוכח הלהב ומהות הסבה המעלה הלהב ומורידה כהרף עין ואינה עומדת במצב אחד. ורבי יוסי אמר שהנה הספיא בא לסם ממי שלמעלה מהם כמו שאור היונק מן הכבדן כי האור בא מסבת האש שבכבדן. והרבון בזה שהם כשפעים מלמעלה. והרש"בם ז"ל כתב בפרק כ' ממאמרו שבכבד בעבין הבהירות והזכות כעין בחופת קלל. ואחר כן זכר שהם גם הם מלירות אמר כנחלים הם בוערות וכו' ובתב עוד בעבין הפיות של מלאי החיות תבוכת תבוערתן מרובה חוזרות חלילה במרובה גם כן. והוא אומרו והחיות רצוא ושוב כי רבוי מקור מן רובה ושוב מקור מן שב ולא אמר הלוך ובא לבל אמר שתבוערתם היא מרובה וחוזרת חלילה וביאר זה במשל ואמר כמראה הברק ובזק שהם הברק אמר כדעות הברק אשר תראה תבוערתו המתחדרת בתבוערת וכחילו הוא משך מאחר רץ ממקום אחר ואחר כן יסיב לאחור וישוב אל המקום אשר התבוערה ממנו במהירות ההוא בעצמה פעם אחר פעם. ותרגם יונתן בן עוזיאל רצוא ושוב חזון ומקצין ית עלמא ותייבן כירידת הדל וקלילין כחזי בלקא ורגש זכר שהבכד שהתבוערה אלו החיה תבוערת המרובה והחזרה היתה אין תבוערתה מעצמה אלא בגלל דבר אחר זולתה רובה לומר הכוכה האלדית. אמר כי הבד אשר תהיה הכוכה האלדית שתבוערה אלו החיה תבוערתה התבוערה ההיא המתחדרת אשר היא רצוא ושוב ואומרו בחזות אל אשר יהיה שמה הרוח ללכת ילכו יחדו בלכתן. ורוח הבה ביאר הרוח המבוארת אבל היא כוכה כמו שבארנו בפרק מ' אבל רחוק בתוך שם רוח. ואמר שהבד אשר תהיה הכוכה האלדית שתלך אלו תלך החיה בבד ההוא תרוץ החיה אלו. וכן פירש יונתן בן עוזיאל אל אמר לאתר דהוי תמן רעוא למיזל אזלה לא מתהדרין כמ' ולהון. וכאשר היה כראה מפשוטי דבריו באמרו אל אשר יהיה שמה הרוח ללכת ילכו שפעמים ירבה הסם בעתיד שתלך החיה לבד לאחד ותלך בבד ההוא וקרבון קיים בבד ההוא. אמר בביאור זה העבין והשלמת המאמר בו בסבוק אחר אל אשר יהיה שמה הרוח ללכת ילכו שמה הרוח ללכת. ובזה זה הביאור המופלא וזה גם כן מה שספר מבוארת התבוערת של האלבש חיות אחר מיפור בורתם. וכתב האפודי מפרש דבריו אל עבר פניו רוכה לומר הכוכה האלדית רוכה לומר אותו רבון שיש לחיה להדמות לבפרד שתהיה בפעל תמיד קורא הרב כוכה אלדית. והרבון קיים בבד ההוא. רוכה לומר שרבון החיה בתבוערתה המיוחדת הוא קיים לה ישתבח בלל. וכתב אבן סם טוב על אמרו והבן זה הביאור רבאלל זה לבשכוכאשר היה כראה מפשוטי דבריו באמרו אל אשר יהיה שמה הרוח ללכת ילכו שפעמים ירבה הסם בעתיד שתלך החיה לבד לאחד ותלך בבד ההוא. ופעמים ירבה שתלך החיה לבד לאחר בבנדו. אמר לסלק זה הספק אל אשר יהיה שמה הרוח ללכת ילכו שמה הרוח ללכת כי מה שבבר התיחד לה ישתבח לעולם ועד. וכן הוא תבוערת הגלגלים אין בהם סימני ולא תמורה אלא תבוערתו פעם לזה הבד ופעם לה ולא יתבוערו לבד ח' ופעם לבד אחר ולא יתבוערו פעם בהבירות ופעם בביאור לבל הכל מתדמה. על בן בביאר הרב ואמר והבן זה הביאור כי הוא מופלא ע"כ. ועתה ראה גם ראה שהחיות בגלגלו בשבגלגל העולם והמעולה שבהם הוא מטטרון ואחוך אחה היה בשבגלגל העולם כי הבה הוא אחר בריאת העולם בבמה סבים וראה דעת הרמ"בם

כי אם המעשים הרעים מהוה הזית. ויתכן שהחיות שהכר עליהם הרב זל הם הגלגלים ר"ל שהם
להם גרם להתגלות לאיכם המיוחדות הנ"ל ליזיל הם וזלתם שבשמעות אלו הגלגלים מהם. וזאת
לאמרם שבשירבי השכלים הנבדלים מן החומר במה יבדלו והשכל והמכין ממאמר הכמה והאיך
ועוד כי מה תועלת בדבריהם ואין בדין עליהם שהם רבים ולא ידעתי טיבן ותועלת ומה הם וכמה הם
וכמה הם. ואל יקשה עליך מה שכתוב בכיאל אלף אלפין ישמשוכה ורבו רבוון קדמוה יקומון וכו'
כי זה נאמר על הפעולות המתהוות ממנעדי השבעה הכוכבי לכת כאשר המזלות שמתהוים
מחברים אלף אלפי' ורבו רבוון פעלות עד אין קץ כי הכקודה העומדת היום מהשבעה הכוכבי לכת
בחברת המזלות בכמה אלפים מהשנים לא יוסיפו להתחבר כך פעם שניה. ועליהם נאמר
דיבר יתיב וכפרין פתיחו וכן הוא אומר מחכיכ מספרך אשר כתבת וכתיב וינולו כספר שמים
. וכן כתיב ויכתב כספר הזכרונות לפניו. כי הנה זכר הגלגלים למעלה ויסוד הלא לזכר תמיד
הגלגלים כלומרו כרשותי שכיכין די נור גלגלותי מור לבל. והם הגלגלים כי כל תמונה מוליד חום
ואין תמונה יותר מהירה כתמונת הגלגלים כי היא סכוכית וכהר די נור כניד וכפיף מקדמוה
והפעולות המתהוות מהם הם השלוחים והמשמשים שמשמשים לגלגל ר' כמו שנאמרו ויתבאר עוד
. כי כל דבר מהנמצאים עושים שליחותם כדכתיב עושה מלאכיו רוחות משרתיו לשם ליהט. וכן
תקנו רזל בברכת הלבנה ואומרו אשר באמרו ברוח שחקים וברוח פיו כל בבאם ר"ל בבוואו וביבואו
וכו' ואמר פועלי אמת שפעולתם אמת. ר"ל קיימת כמו מימיו כאמכים. והם תכין מאמר
הכתוב הלא היא כאם עמדי אתוס כל נרתי לי כקם ושלם לעת תמוט רגלם כי קריב יום לידם
וחם עתידות לבוא תכין מה רבו כזה. וכן אומרם שבשם ושמחים רבין קוניהם. אשר בידה מימי
קדש. וכן הוא אומר הכה יום בא לה'. וכן הבאת יום קרית. וכתוב ומי יכלכל את
יום כיאה. לו תבין ירידת ה'והעת אלדים תדע:

פרק ה

בבראת ויהי בשלם בזוהר זה לשמו ואומר ה'ליהושע אמלי ליהושע ולא לאחרי
וכו' אומר רבי שמעון כהוה אתרא דאתקרי בשר והייכו דאמר רבי יהודא מאי
דכתיב עיכיך תראינה ירושלם מה שאין אהל כל יבנן כל יסע יתדותיו לנצח. וירושלם יהושע בן
נון בשר ודמי. לא יומים מתוך האהל דאתקרי אהל כל יבנן מלמד ככל יומא
ויומא דאיהי יכיך מבבינתא דמה דאיהו בשר לעולם לא יומים מתוך האהל ויכיך מכיה תדירא כך
הוי בשר לעולם לא יומים מתוך האהל ויכיך מכיה תדירא וכו' הכה כתבאר כי שם בשר שם מושב
למקום הנקרא אהל כל יבנן דאיתקרי שבבינתא דמה שהוא בשר של מעלה. ר"ש לא כאמר
חכיך לבשר על חכיך שבשרשית. ובפרשת ויחי יעקב על פסוק ותרב חכמת שלמה מלי היא
חכמת שלמה ומלי היא חכמת מבריס ומלי חכמתא כל בכי קדם וכו' חד עולימה דאורכיה מריש
דעלמא לסיומי דעלמא כפיק כין רגלהא כפתין פורסי דכורא בנוכחי דא לתתא על תתאי
מתחות סטרהא דאשבר ל' סית ותלת עשרי מפתחין עילאין מסטרא דאמא בשבעה דאדבק
דאנגיר כאדניה תלין הוה בשר קרין ליה חכיך כן ידד כאכין בריתי דכתיב חכיך לבשר על פי
דבכו וכו' הכיכות בריתי חיות כתרגומו. תחותוהי תטלל חיות ברא דתכיך כמא דישראל
קדישא עלאה אקרי כן לאמיה דכתיב כי כן היתי לאחי דך ויחיד לבבי לאמי וכתיב בבי בכורי ישראל
סבי כמי לתתא דא אקרי בשר לאמיה דכתיב בשר ישראל ואוכלהו. וכאמה גאכין אקרי כן

ירד והא לוקימנא · אלא לא קשיא כן ירד ממש דתניא עשר ירידות ירדה שכינה לארעא
וכלהו לוקמינהו בחריש וכו' יעויין שם · למדנו מהאי שפשט כעור שם ביריעלם על מעלה
ושכעור הוא תכוך כן ירד ושהוא שם מוסך לכעור כתיב הכא כקרוץ כן ירד ר"ל מכאה פנים
בקרוץ כן ירד למכם שכנה העקריה הפועלת להשפילה לו שם זה הוא על שם עשר ירידות ירדה
שכינה והוא ירידת השפע על ידו למטה והוא כנוזר מן ירד · וכנר ידעת שהותאות שם
התבות הבעשות מן האותיות ר"ל אותיות תבות שמות אותמיו כמו שכתוב בזוהר בפרשת בקודי
בתוספתא לא מלן למיהו מלרי דעיכין בשכלתנו יבלע ויפתכלו בחכמתא דמתריס ויבלע דעיכין
אלין דמפתחן דאתריס קיימין תמן דעיכין טמירלין נומשכנא קדישא · ר"ל שהמפתחות שם
נכוין בתוך משכן הקדש שהם שמותיו של הקב"ה · ובפרשת בלק מוכח שתכוך היכו מטטרון ·
כמלי דההוא יכוקא · כדין יעקב למשיך יין דקא אתחזו ליה אחדי ושתה הדא הוא דכתיב ויבל
לו יין ויש הכא לכלי לעילא ותתא ועל דא לרחיק מלא ומשיך לה כמשיכו דתרי תבועי והייכו לו
ליה לתתא ליה לעילא כתרין סתרין לחיך תכוך ומטטרון וכא לו יין דלרחי מיא כהדוא יין ומי לא
דלרחי כוה מיא לא יכיל למסבל וספור למר תכוך ומטטרון וכנין כך למשיך ליה טעמא וכו'
כרלה מלומרו פעמים תכוך ומטטרון כלו התוספת שהם סכים וכן למר והייכו לו ליה לתתא ליה
לעילא כתרין סתרין שמשכו מכני כדדיו ותכוך הוא שם מוסלל לחיים הכו ומטטרון למלאך הירש
והם מעלה ומטה משכי כדדיו · מזה לאחד ומזה לאחד · ולמכם היות שם תכוך מוסלל לחיים
כי כן למר למעלה ההוא כעור קרין ליה תכוך כן ירד כחיכין כדייתי · ותרגום חיות הוא כר ייתי
וכן תרגם לתקלוס ביחוק' לא שפ כן לימו תכוך כן ירד שבכרפסתיה רק הוא שם מוסלל כנזר מכוך
לכעור ר"ל שיתכבדו וירוממו כנזר מירד ור"ל מקום ירידת השפע כלמור · וכן כתכלר
תכוך שבכרפסתיה לימו מטטרון ממלמדי הזוהר שהוא רשם ספרי הקבלה · ועתה בכיח
רחיות מהתלמוד ומן המדרש כי לי לדעת שיהיה זה כשים כך בעולם · כמדרש וכן נם כן
כתוב בזוהר בפרשת בראשית · זה ספר תולדות אדם · העכיר לפניו כל הדורות הראשו
דוד חייב חקוקין לו ג' שנות למד לפניו ר"ש עד לא יהא לו תקנה למר כך
לו כמה שכי חיי למר ליה אלף שכים · ת"ל יש לי מתכה בידקיע ת"ל הן כעים שכה
מצמיתי יהיה למזל זה · מה עשה אדם הכיח לת השטר וכתב עליו שטר מתכה וחשם הקב"ה
ומטטרון וקדם · למר אדם לרב"ש עד יפיות זו מלכות וזמירות הללו פתיחות לו במתכה · ושכתין
שכה שיהיה ויהיה מזמר לפניך והוו שכחמר הכה כתיב כמגילת ספר כתוב עלי · ואם כשטר
חתם מטטרון עם הקב"ה כשטר של אדם וה כה תכוך שבכרפסתיה עדיין לא היה ולא נח לעולם כי
אם למר כמה מאות משכים · ואם כן לימ יהיה תכוך שבכרפסתיה מטטרון · וכן בר"ן פרק
אלו טרפות וכחגיגה למר רבי תכיכא בר פפא יהי ככוד ה' לעולם ישמח ה' במעשיו · פסוק זה
אמרו של עולם למרו כשעה שלמר הקב"ה למיכהו כלילכו כשלו רשעים ק"ו כשכעכן למרו אם רבי
של הקב"ה כשר כבוניה למה למר למיכהו כלילכו ועוד ק"ו ומה לילכות שלין דרכן לכלות כשרבוניה
למר הקב"ה למיכהו לכו עלי כל מיד ולמר יבא למיכהו פתח אמרו של עולם ולמר יהי ככוד
ה' לעולם ישמח ה' במעשיו והכה למרו אמרו של עולם · הוא מטטרון · ותכוך שכה היה כבריאת
העולם · ובימות ר"ק סוף פרק למר רבי שמואל בר נחמני למר רבי יוכתן על פסוק כשר
היתי נם נקנתי אמרו של עולם למרו וזה לשוכם כשר שייתי נם ונקנתי מלן למריה ר"ל למ"ק מי

פיכך נקרא קמיה ולמלך דוד למרייה מי קמיש כולי האי אלא שמע מיכה שרו של עולם למרו ובתב רשי שרו של עולם למרו מלמך . והתוספות כתבו פסוק זה שרו של עולם למרו קמיש לריבוי תש דעשה הפייט הסר המשרת בער נקרא הוא מטטרון הנכבד והנורא אלמלא מטטרון הוא שר הפולש נקרא בער . ובפיוט אחר למר יסד תוקף מטטרון שר הנכבד לשם מכבר משמע דחכוך הוא מטטרון ולא לפסר סיהיה חכוך שרו של עולם . והחמת מזוזת הקוסיס כתהוום מבלתי רשית מחמרי הזוהר שכתבתי למעלה והפיוט הרשיון הוא על החיה המוסלל לה שם בהסללה חכוך כן ירד . ובעד כמו שבארתי בפרק זה . ולמכס הפיוט הסבי הוא שבדבק שבלו עם שבל הפועל והיה שמו כשם רבו . וכן היה כמו שבארנו מלי דלגדרקן בפי סברת הבמי הקבלה מפרשי הלגדתא בפרק שני ממאמר זה . ולמכס למרו ולא לפסר שיהיה חכוך שרו של עולם רבה בזה חכוך שבבלשית וכן האמת . למר עוד בפרק אלו טרפת למר רב ששת בירושלמי פתח שר העולם ולמר ישמח ה' במעשיו וחכוך הכה היה כמעשה בראשית . ויש לומר דמטטרון לין זה שר העולם והא דבקרא בער לא משום דכתיב בער היתי וקבתי אלא בער שכן היה שמו . כמו שלמרנו בפרק זה שבער הוא שם מוסלל לאחל על ישעין ובפסיקתא רבתי מוכח כמי בער שכן היה שמו ועיין בלגדות חלוקות הם זו מזו הכך רוצה בעיכך היותו כך בשם חכוך ובער שרבה שהשם מוסב לאחיה שיהיה שם הענש של חכוך שבבלשית וזה לפי שלא רצה מלמרי הזוהר כי לא היה בפרק ימיני . ולזה חשב שחכוך שהוא שם מוסלל לאחיה הוא חכוך שבבלשית ולא היה . והכה עם כל הפרסום הגדול שיש לו עדין עוד היות רלתיי חכמים בעיכיכם . ובעיכם ובעיני כל העם חסידי עלין . והם בשעות זה ומי שיכחים זה הוא בעיכיכם פתי ופכל והם לא ידעו ולא יבינו בחשכה יתהלכו לא עוד אלא שלכם חשים על כבוד קונכם ובאעט לומר שהם כופרים ומטיחים דברי כלפי מעלה אשר לא כדת שרי לתו מלרי עלמך ולבם מקור לחמים ולא לחיכם למר הכתוב נם כלא דעת בפש לא טוב והכתוב בוחן וכדיק בלמובתיו יקוה :

פרק ו הכה בירלבו וברכו שם חכוך שבבלשית לימי מטטרון הסר . ועתה בבלר לין ככבדים וכן רבים מלכבי שם לומרים שהחכוך שבבלשית מת בעבר מן העולם . וזה לפלך דעת בפסד בשמעתי דבת רבים מנוי מסכיך למרים כי הוא בחמים בנוף ובפש ובבלר כי לין . במדרש בבלשית רבה פרשת בראשית כ"ה ויתהלך חכוך לת האלדים ולריכו כי לקח אותו אלדים למר רבי חמא בר הושעיה לימו ככתוב בתוך טימומן של בדיקים אלא בתוך טימומן של רשעים ופי' טימומן הוא כמו דפתרת הוא אלף שעומין מן קליפה של עץ כן כתב בעיך . ויתכן שהוא אלו הדפטירלות שמשתמשים בהם הסופרים שבתיבים בהם ומוחקין אותו . ומה שלמר מן קליפה של עץ כן היה בזמכים הקדמוכים והיו עושים הבייר מנמי ועתה עושים אותו מכלווי . הבנדים למר נבן או פסתן לומני וזה ידוע . למר רבי לוכי בר פפא הסבה דכותיה כשעה שהוא דן כל בני עולם . המיכים אלא לרבי אבהו למרו לוין לכו מוכיחים מיתה בחכוך למר להם למה למרו לו בחמר כאן לקיחה ובחמר להלן כי היום ה' לוקח את אדוכך מעל ראשך . למר להם אם אלקיחה אתם דורשים בחמר כאן לקיחה ובחמר להלן הבני לוקח ממך את מחמד עיכיך . למר רבי תבחום יפה הסיכם רבי אבהו . מטטרון שלמה אלא לפי שהוא בקי בכל לשוכות ויודע בחכוך למר לה לילו בחמר ויתהלך חכוך את האלדים

האלהים ואתך הייתי לומר כדכתיב כשהוא אומר ואיבכו כי לקח אותו אלהים ואיבכו בעולם הזה כי לקח אותו אלהים ע"כ וכזוהר פרשת נרשתית ויתהלך חנוך את האלהים ואיבכו כי לקח אותו אלהים. רבי יוסי פתח עד שהמלך במסבו נרדי נתן ריחו הלי קרא לאתמר לכל תל חוי כך לעתיד לבא קודשא בריך הוא כם צדיקי כיה והוא לאתר דיוקיה עליהם וידע דלבתר יומין יסרח קדישין ולקיט ריחי טב מגי ה ומליק ליה מעלמא קדיש קה"ל עד שהמלך במסיבו כרכי נרדי ריחו עד שהמלך דל קודשא בריך היה במסיבו דל הוא ההוא כה כם דלתתכך כיה ואזיל כאוירהוי כרכי נתן ריחו ליקיון יונכדין טבין די כניפין יתפלק מעלמא עד דלא מטא ומכיה ועל דל הוא מלכה מלכה אמר יש בכל קשר בשמה על הארץ קשר יש בדיקים שמניע עליהם כמעשה הרשעים כמה דאוקימוה דכנין עובדין טבין קב"ה מליק לון מעלמא כנין דלא יחיס ומנו דאיתמר בהו מפלק לון עד דלא מטא ומכייהו ואביד כהו דיכוי. ויש רשעים אשר מגיע עליהם כמעשה הצדיקים הקדוש ברוך הוא מחריך לון יומין ואוליך פוגזיה כהו וכל דל כמה דאתמר אלין כנין כנין דלא יסרחון ואלין כנין דלהדרו לנביה וכנין די יפוק מכייהו כנין דמעלו. תחזי חכוך זכאה הוה קב"ה כמה ליה דיסרח לבתר ולקיט ליה עד דלא יסרח הה"ד ולא לקוט מוסקים כנין די יהבו ריחא טב לקיט ליה קב"ה עד דלא יסרח. ואיבכו כי לקח אותו אלהים ואיבכו לאחרא יומין כשאר בכי כמה דהוו מורכי יומין. ואל תעקה לי ממאמר שים בספר הכלות ז"ל. אמר רבי יהושע בן לוי אמרתי לאמתטרין מפני מה אתה נקרא בשם קוכך בע שמות ואתה גדול מכל פמליה וגבוה מכל המלאכים וחביב מכל המשרתים וכבכד מכל הבריאים ורב מכל האדירים בגדולה ובתלוכה ובכבוד. השיב ואמר לי מפני שאני חנוך בן ירד שכשהשתי דור המבול וסרחו במעשיהם ויאמרו לאל סור ממנו מה עשה הקב"ה לשמם את הכבוד ואת גלגלי המרכבה ואת כל מרומים לכל כלי העולם וכו' שלקחני הקב"ה לשמש את כסא הכבוד ואת גלגלי המרכבה ואת כל כוכבי השכינה מיד כתפך בשרי לי לשלהבת וגידי לאש ועצמותי לגחלי לתמים ואור עיניי לזוהר ברקים וגלגלי עיני כלפידי אש ושערות ראשי להט וכל אברי ככבי אש נוראות וגוף קומתי לאש יוקדת ומימיכו חופפי להבות אש ומשמשי בוערים לפניו אש ומביטותי מפרחות רוח סערה וסופה וקול רעש כרעש מלפני ומאחרי ע"כ. דע לך כי זה המאמר פיה אתו בחלום וקפר אותו כאילו היה בהקיץ כשועל והיכי לא עלה על רוחו שיחלום היותי כך סוס אדם בעל שכל שיהיה בבריותו. כי אין יתכן שהאדם יספר עם מלאך ר"ל עם שכל בכל בהקיץ וכבר היה האדון הזה רגיל בכך לספר חלומותיו כאילו היו בהקיץ קדושת כמר כתם ברכו אמר רבי יהושע בן חלפתא פעם אחת ככנסתי לפני לפניהם להקטיר קטורת ורציתי לפרוש יה' בגלות סחוט יוסב על כסא רם ונשא וכו' וזה לא יתכן בהקיץ כי כבר אמר אדון הכבושים כי לא ירבני האדם וחי. ואם יש איזהו אמר ואראה את ה' היה במראה הנבואה וכימי זה האדון כבר בפסקה הנבואה ואם כן על כרחך כ"ל שהיה בחלום וכמו שאותו המאמר כ"ל שהיה בחלום ג"כ זה יאמר שהיה בחלום. ונם כי שייך כאן שאמר שהשם הגדולה שמתה לאבריו שבקבלי לשם כלי זה מורה על פרוש חכוך הנוך שזה כאן לפרק ולכלה כל מה שיקרב אליו מהמלאכות והשרי כמו שאמרנו שאמרו הבורא ליוצרה וקרא שמו כשם רבו ורב כאן כמו שאמרו בפרק שבני ונ'.

הגלגלים כדבתיב כשמים כמקי. וכתי

200

והנה בששת ימי בראשית נגמרו כל השרים והממוני׳ וכל השכלים הנבדלים מניעי הגלגל וכל שרי מעלה ומטה ארץ ושמים וכבר אמרנו מה שאמר הכתוב אלף שפים ישמשוניה ורבו רבון קדמוהי יקומון שזה נאמר על הפעולות המתהוות ממנעד הכוכבים הכבובים בהיכלי המזלות רוצה לומר מהצורות וההבורים המתהוות בחנורת המזלות במנעדם וכקראו השמים כמא הכבוד שכן כתיב השמים כסאי וכתיב השמים מספרים כבוד אל ומעשה ידיו מגיד הרקיע · ובבא בתרא בכר בטלו דברים אלו מעיקרם בפרק יש נוחלין תנו רבנן שבעה קפלו את העולם כלו מתושלח ראה את אברהם · שם ראה מתושלח · יעקב ראה את שם · עמרם ראה את יעקב · אחיה השלוני ראה את עמרם · אליהו ראה את אחיה השלוני · ועדין קיים ע״כ · וכתב רש״י ז״ל אחיה השלוני ראה את עמרם · ואליהו ראה אחיה השלוני · והאי תנא לא סבירא ליה אליהו הוא פנחס · קפלו את העולם כלו שבנוהו והקיפוהו שנתקפל ביניהם העולם · והאי תנא לא סבירא ליה חנוך זה מטטרון דהוה ליה למימר שנים קפלו את העולם · דהאי תנא דסדר עולם הוא וסבירא ליה דהאי ואיננו כי לקח אותו אלהים היינו שמת בחצי ימיו וכדקתני התם חנוך קבר את אדם ואת שת וחיה אחריו נ״ה שנה מתושלח הוציא את שנתו עד המבול וכתבו התוספות קפלו את כל העולם האי תנא סבר דאיהו לא הוה פנחס דאי הוה פנחס בבנור משבעה הוה מני לאשכחי דיאיר ראה יעקב וראה פנחס · וסבר כמי האי תנא דסרח בת אשר איננה חיה לעולם · ואמנם חנוך לא עלה על דעתו שיעלה על לב אדם שיאמין שחנוך הוא מטטרון כי זה התנא אמ׳ בפירוש בסדר עולם שמת · ועוד דאילו הוה חנוך בשתים די כמו שכתב רש״י ז״ל · והנה כמה תנאים ואמוראים חולקים על זאת ההגדה הנראה בחלום כמו שאמרנו · והנה ההגדות שבתלמוד כתב רבינו האיי גאון ז״ל שהם יותר מחוורים ממה שהם חוץ לתלמוד וכל שכן ברייתא שבתלמוד כנגד הגדה דחוץ · ורב שרירא גאון כתב במגילת סתריו ז״ל הני מילי דנפקי מפסוקי ומקרי מדרש אומדנא נינהו · והנה הביא דבריהם רבינו יצחק אבוהב ז״ל בתחילת ספרו הנקרא מנורת המאור בהקדמה על שמם ז״ל מה שאין כן בברייתא · ומסכת דרך ארץ וכן במדרש תשעה נכנסו בחייהו לגן עדן ואלו הן חנוך ומשיח ואליהו ואליעזר עבד אברהם ועבד מלך הכושי וחירם מלך צור ויעבץ בנו של ר׳ יהודה הנשיא וסרח בת אשר ובתיה בת פרעה ויש הוציאו את חירם והכניסו רבי יהושע בן לוי · ואם חנוך נכנס בחייו לג״ע בגוף ובנפש איך אכלתו האש הגדולה ההיא הנז׳ · וכתבו התוספות פרק קמא דיבמות בבראשית רבה אמר דחנוך מת כדמתרגמינן כי לקח אותו ארי אמית יתיה שתרגום כי לקח אותו אלהים ארי אמית יתיה · ולא כמו שאמרו בשם אנקלוס ארי לא אמית יתיה:

פרק ז יש מקום לחוש לדברים באו בזוהר מאמר לרבי אלעזר בפרשת בראשית על פסוק ויתהלך חנוך שלק חו מן הארץ והעלהו לשמי מרום וז״ל אמר רבי אלעזר חנוך נטיל ליה מארעא ואסקיה לשמי מרום ואמסר בידיה כל גנזי עילאין וארבעין ומפתחן בתרי גליפין דבהו משתמשים מלאכי עילאה וכולהו אתמסרו בידיה והא אוקימנא ע״כ · ובפרשת ויחי בשלח על פסוק עוזי וזמרת יה כתוב אשכחנא בספרא דחנוך דלבתר דסליק ליה קב״ה ואחמיה ליה כל גנזיא עלאי ותתאי אחמיה ליה אילנא דחיי ואילנא דאתפקד עליה אדם ואחמיה ליה דוכתיה דאדם בגנתא דעדן וחמא דאלמלא נטיר אדם פקודא דא יכיל לקיימא תדירא וכו׳ ע״כ נראה שהעלהו מן הארץ לשמי מרום · הנה כדי שלא ישאר לך בזה שום עוקש

M. T. AKADEMIA KÖNYVTÁRA

ומכשיל עם היותו מכוער בעצמו ממה שאמר בפרי הרמשכים פרק כ' ופרק נ' כי כתעלה
ועלה ונזדכך שכלי והיה כאחד עם השכל הפועל ונקרא שמו כשם רבו אחר שדמה הכותב לייחסה
להיותו משכיל בפועל עד מקו' סיד שכל האדם מניע והוא שישכיל הנכבד הראשון ולא יעבור כי שם
כיתו ואחר היותו נכבד בלי שפק שירשה כל הכתוב ככתוב. ובא ורשה מה שכתב ה"ר
מכחם מרקבטי זל על מאמר שכתוב בספר היכלות ומשם יתבארו לך גם כן שי מהמאמרים.
וכן כתוב בגמרא אמר דונאש לוה לאמרם רזל בע"ה לבדיקים עושה להם כבשים כבשרים
ושוים על פני המים כיוכים וכו' ואמר פירוש הכבשים לבושת הכשם מלאכית הוא כי כשם
הניף ולא יתבטלו בביטול היסודות עכ"ד. ופירושו בלבושת הכבש מלאכית הוא כי כשם
האדם הנשאר לאחר המות היא עצמיות השכל המתחזק מתגבר בהשכלתו ושכללו עד היותו
משפיע החמרים ממיים להם אמר ומשכיל בפעולים הנכללים בפעל. לזי תדבק בשכל
הפועל הכשם להיות ותלבש מלאכית. וכבר הבארנו זה למעלה מה שהוא די. ואמרו עם
דונאש כלי הניף כי הבדיקים תמיד מבקשים רחמים על עולם השכל שהיו בו בעבור ישראל.
וכן עם ישראל בבדיקיהם בעשירית נשמים וזרע וחרב ומלחמה ואנתה ודומיהם ועל הקרב
הקריב להם כמו שאמרו רזל בכלב שהלך לחכרון להתפלל ולהשתטח על קברי האבות וכן תמיד
הולכים עם ישראל על קברי הבדיקים והחסידים הנכתבים להתפלל שם והם נעניים שבדיקי
שהבדיקים הוא יים לו התיחסות עם כלי הניף שהיו משמשין. ומעשיות רבות בתלמוד שמורים
שים לבדיקים עליהם השלום השנחה על כלי הניף שלהם ונם בקומות העולם לשם דבר כזה.
ונם כשהם נראים נחלים או בדרך קשר לו אוב הם מתלבשים בדומית כלי הניף שהיה להם
. ואמרו ולא יתבטלו בביטול היסודות רוצה לומר שלעבי שאמר הארבע יסודות כבר
כתבטל והלך לו דומית כלי הניף לא כתבטל וכן שעיכיהם על עם הארץ המיוחסים לבדיקות
המורכבים מארבע יסודות והוים וכפסדים ורין דעתם כלל מהם כאמור. ואמר עוד לפרש
דבריו וכיונתם היא שאחר כתפשט מיסוד נופכי. ונתלבש ביסוד רוחכי הקושר קשר
ריוחכי וכתקשר עמו. והוא מה שאמרנו בדבקות ולהיותם מתאחדים יחד. וקראם כשם
יסוד רוחכי שעומד משמת ימי ברית כשנכרת היסודות כי זה לעומת זה ברית לותם ולזה קראם
כשם יסוד. ור"ל רוחכי שהוא הקושר קשר רוחכי כי הוא משפיע תמיד על השכל ההילי
ועולה במעלות עד התלבש נורה והוא השכל הנקנה ואחר כן ותת הקדוש והקריב אליו וזהו
הקשר האמין והשכל הפועל הקושר קשר רוחכי קשר עם חבוך מרוב שכלותו עליו עטרו
בעטרות הבז' באחבות הבז' כשלשים מעשיו כי הוא כותר הבורות ושרו של עולם ומשליך לעשות.
ולפי שחבוך הרגיל עצמו כמושכלות והשתדל תמיד להדבק השכיבה ולא הרם להכשם
לפנים מחשיבתו כי בלולים יעלו על השכיבה ומהשכיבה על השלישית. ולהלך בהדרגה ומתון
כדבתוב על ה'רמסו לעלות על ה'פן יפרוץ כשם. וזה פירוש ויתהלך חבוך על האלהים כמו
את האלהים התהלך בח וכן באברהם התהלך לפני והיה תמים. ולפי שהרגיל עצמו מעט
מעט להדבק עם השכיבה עד נתת נשמתו בנשיקה כמו שאמרנו למעלה ולכן כתב כי לקח אותו
אלהים. והנה מאמר לרזל כמגילת רות במדרש רות על פסוק ויתהלך חבוך על האלהים
אנו עלמא דלא דכני כשם לתתמשך חבוך זעיר זעיר עד דלתתעניד מה דלתתעניד ושרי בדוכתיה
כדקא יאות. ובקש עיכוך ורזה המאמר הזה הכותן לאמרי שפר. ואמר לתתמשך והוא

מלשון התפעל ר"ל שמשך עצמו מתעצומי כ"ח ועסק במושכלות על הסדר כלי הריסה והזלזמרו זעיר זעיר עד שבעשה מה שבעשה כי דבקה כפמו בשכל הפועל ויהיו למלאכים ומזה ומכה במקום כאשר יאות. ר"ל אל המקום שם הוא חוכה שם הר המלאכים ומזה כדקא יאות. ולא למה ליה אלא כאשר ראוי לכל הולכי כדרכיו ודורכים בתיבותיו כן יעשה להם כי הכף כף הדמיון ר"ל כאשר יאות לכל דומה לו כי המקום מוכן ומזומן לכל מבקש ה' יבא אל מהל מועד והוא היסוד הרוחניי הנז' ומטטרון כנר כתבנו זוללתי ולכי בעקבותיהם שהוא אחד משמות שכל הפועל שהוא המלאך שר הפנים והוא נותן הנזרות ושרו של עולם. וכתב מכם אחד מקובל בספרו והוא מופלג בחכמה הזאת ולל דע שהשכר המוניח שכללו אין הכח אל הפועל הוא שכל כפרד מכל חומר ויקרא כלשוננו בשמות רבי והוא שרו של עולם והוא מטטרון שר הפנים הנקרא שר בכלות בתבונת הנלגל ושמו שדי כשם רבו כי חושבנם דדין כחושבנם דדין וכבוו מטטרון ומספרו מלאך היוד וכן עולה נג"מ. ולו מד"ע קדמ"ן ועולה שדי אל מעיד על עצמו ואומר אקי כב"ה והוא מספר שדי והוא חכם שכל וכן עולה. והוא הר"ת הכ"ל שדי והוא נג"מ. ויקראוהו הפלוסופים שכל הפועל והוא רוחא ואימו נקראה כי אם בהשתלשלות חזק כי לא יסיג האדם להפסיד זולתו מזכללים והכת שלו נקראים לילים והוא רוח הקדש והוא הנקרא שכינה והוא הנקרא מלכות שמים והוא הנקרא רוח קיתן וכאלה וכבדומה לאלה נקרא בשמות רבים. וכל השמות אשר יקראו לו הכל כוונה אחד להם ואין חולק עליהם וכולם נפותים למכון עכ"ל וכחזור לענין וכאשר כתקשרה נפש חנוך עמו והיו למלאכים כי לכך נקרא לילים להיות הספעתו תמיד על לילי כלי אדם המחזיקים במעונו תמיד היה הוא הוא כמו שכתבתי לעיל כמה פעמים. וכתב עוד רבי מכחם ז"ל ויתהלך חנוך והוא מקבל מן המדה השביעית הנקרא גם הוא מטטרון והוא מידת מלכות כי הנ' הראשונות הם עכין לבדו. ומשם והלאה יהיה מלכות השביעית כי שם מקום תחנותו. וכתב עוד אלא יסוד העכין הוא כי שמו כשם המידה המקבל משם ר"ל כשם המשפיע עליו. והוא מה שאמרו כי שמו כשם רבו והוא בעצמו. כי השכלים הנכללים אין בהם חלוק והפרש כי אם שזה משפיע וזה מושפע כמו שאמרנו כמה פעמים והבן.

ואחכם תועלת בתיבת המאמרים האלה ודומיהם על זה התואר הוא לורזות העם שיחסקו להשתדל במושכלות ולדרוך בדרכי האם ולעשות היפר והטוב בעיניו כי בשומעם את ה' דבריו האלה כתבניתם עם היות להם תוכיות יגדל תשוקתם ויחשקם לעסוק להשכיל ללמוד דרך ה' ולעלות במעלות אל מקום המוכן לאשר כיצה שם אלה להנישו אל המלאכים וכן יעשה לו:

פרק ח

ועתה כלכה נרד פה לפרש המאמרים הנזכרים שאמרנו למעלה שים נהם חשבון עם היות שכבר נתבאר נהם כל צורכם. ואמר שאמר ואחכר בידיה כל נכזי עולמין וכו' כאמרנו עד הספר שאתמכר בידיה כדקיימה בספר הזוהר בפרשת בראשית ר"ל לכל ספר ודלי כחיתי ליה לאדם הראשון ומיניה היה יהיב חכמתא עלאה. וסבירא דא מטא לבר שדין כימי דרא ומאן דזכי לאסגדא ביה יהב ביה חכמה עלאה ומסגיחין ביה וידעין ביה וספרא דא כמו"ל ממאמרים דר זין ותלת שליקין ממכן קמי וכו' וכן תניכן ספר היה לחנוך ודא ספר מלתר דספרא דתולדות אדם הוא. ודא הוא דזכמתא דאקרעת נטיל. קה"ל ואיכנו כי לקח אותו

אותו אלהים והוא הכעור כדכתיב חכוך לבעד על פי דרכו. וכל נכוי עלמא אתמסרן בידיה
כעין ליה קודשא בריך הוא לסמוסיה הה"ד כי לקח אותו אלהים. ומיון דאתמסר בידיה כפרק
דאתקרי ספרק דקונך כסעתא דשקיד ליה קודשא בריך הוא לחמי ליה לכל נכוי עלמיו ולאחמי
ליה דחיי בנו מביעותא דנכותא. וטרפוי ועקבוי וכלא המיון בספריה וכו' זכאין חכון הסידיה
עלאה חכמתא עלאה לאתגלי להון ולא אתכסי מכייהו לעלמין הה"ד טוב ה' לידלין ובריותו
לקודיעם. עוד שם זה ספר אדם ספר ודאי והא אוקימנא דכד הוה אדם בניכותא דעדן כחית
ליה קודשא בריך הוא ספרק על ידא דרזיאל מלאכא קדישא ממכא עלאה דו עלאין קדישין וכיס
נליפין נליפי עלאין וחכמה קדישא וסבעין ותרין ויכי דחכמתא הוא מכרסין מכיה לגיית מלה
וסבעין נליפין דרזי אלהא כחכמיותא דספרק נליפא דחכמתא. פירו כלי החכמה וכן
פירוש הערך. נליפא דחכמתא למכדע אלף ומם מלה מפתחן דלא אתמסרן לעלאי קדישי
וכלהו אסתיימו ביה כספרא עד דמטי לנביה דאדם והוו מתכנשין מלאכי עלאה למכדע ולמסמע
והוו אמרי רומה על העמים אלהים על כל הארץ כנודך. כה סעתא אתרמיו לנביה
דדרזיאל מלאכא קדישא וה"ל לאחזה אדם אדם הוי נכיז קרקע דמארך דלא יכיב רעותא לעלאי
למכדע ביקרא דמארך בר אכתא והוה טמיר ונכיז הוה ספר עד דכפק אדם מנכותא דעדן ומסתמם
כל יומא כגיכותא דמארים ואתגליין ליה ר ון עלאין מה דלא ידעין שמעי עלאין. כיון דאסתם
ועבר על פקודא דמארים והא אתמר. וכן לאכוך אתייהיב ליה ספרא ואסתכל מיניה ביקרא
עלאה. הכה פרש ואמר אלין כלה לו החכמה והמפתחות וכבר ידעת שהמפתחות הם שמותיו של
הקב"ה וכאשר רמה הכורה ליוכרה קרלוס כשם מלריה להתלחד עמו. וזהו כסעתא דלאחוד ליה
קב"ה והוא מה שאמר כטיל ליה ק"ה לסמוסיה ר"ל לעבוד את ה' ולאותו תעבוד ועבדתם את ה'
אלהיכם והוא כבר היה בכל הפועל. ופתח עיניך ורלה לחמש דכתיב חכוך לבעד והוא לשון
חכוך והרגל וכן אמרו רזל מחככין את הקטנים כי המרגיל עצמו בדרך ה' ימצא מקום הכון. ודע
כי כל דבריהם משל ומליצה כתחום להבין משל ומליצה דברי חכמים וחידותם ועשו כן למשל
דעת את העם. כי כבר ידעת שאדם הרלשון לא כתעכב כנן עדן אפי' שעה אחת כ"ש יום
או יומים והכה המאמר אומר ומשתמם כל יומא כגיכותא דמארים. והם דברי קשוט ויפוי להקטנות
לב"ח חסק ויתלוו תלות הלעיון ושום שכל והבין כחום כלות ולדעת שתריה' ומעשה מרכבה ושתרי
תורה. והכה החכמה תחלק לד' חלקים ושפ משל ומליצה ד"ח וחידותם והכה המשל הוא הדמות
הדבר הנכתר להבלה ולפקוח פתוחיו ולהרחיב הבנתו בפרוש. ושם פרוש נגזר מופרשו המשלה.
והמליצה הוא מה שידברו ויאמרו בעניני הדבר או החכמה לגלות שתריה בשפה ברורה לא יקרה
מליצה. וד"ח הוא מה שחכמים הגידו שהבינו מדעתם והבנתם על דרך עיון או שקבלו מרבם או
מחבירם דור לחברו שקבלו מדור לחבירו והחדה הם דברים שהגידו לנו בדרך כשתר והם דברים
שהם כו בכח וצריך להוכיחם לפעמ' ולא יוכלו מעצמ' בכקל או לבורר הקדמות שלא ידעו לאותם דור
הקבשים. או שידובר במלות מסותפות ולא ידעו לי זה מהם יכשר הזה או זה. ולא יודע כי אם
לאחר ההסכלה והעיון ולפעמי יסתירו חכמי דבריהם וילבשו בדרך חידה וזה דרך דור החכמי כמו
שהיו עושים הקבמי הרקסוכי שהיו קוראים לאומר אשה ולבורה בעל וזה כדי שלא יבינם מי שאינו
ראוי להם: פרק ט כבר הזכרתי לתקן דרך ה' ולסלול המסלה לשדיבו וזה שיאמר
אומר מה שכתוב בספר הוכתי שעלה למרו' ואתה תוסף ממשל משלים הוסף

ומי יעמוד לך לדבר הזה · בא וראה מאמר לרזל כמדרש שהוא מהנמנעות להיותו כפשוטו
ויפחדו עליו נערים ועל כרחך פנחומ קאמר ללמד דעת את העם וכן מהם על דרך משל
ומליבה וכו׳ כמה שאמרנו · וזה לפנין המאמר כילקוט כפרשת בראשית על פסוק וירעו כני
הפלגים את בנות האדם וכו׳ שאלו תלמידיו את רב יוסף מהו עוזאל · אמר להם כיון
שעמדו דור המבול ועבדו עץ היה הקדוש ברוך הוא מתעצב מלד עמהם שכי מלאכים שמחזו ועוזאל
ואמרו לפניו רבונו של עולם הלא אמרנו לפניך כשברואת את עולמך מה לאום כי תזכרנו ·
אמר להם גלוי וידוע לפני שאם יתם שדיון בארץ היה שולט בכם יצר הרע והייתם קשים
מבני אדם · אמרו לו תן לנו רשות ונרוד עם הבריות ותראה איך אנו מקדישים שמך ·
אמר להם ירדו ותדורו ביניהן · מיד קלקלו עם בנות האדם שהיו יפות ולא יכלו לכבוש את
יצרן מיד ראה שמחזי ריבה לאת ואמה לאיפתה · ואיפתה אם לכיכר כלשון פרסי ·
והכן אמה · כתן עיניכם ואמר לה השמיעי לי ל׳ל איני שומע לך עד שתלמדני שם המפורש
שאתה עולה בו לרקיע כשעה שאתה זוכרהו למד אותה השם הזכירה אותו ועלתה לרקיע ולא
קלקלה · אמר הק׳ב הואיל ופרשת עגמה מן העבירה לכו ונקבוה בין שבעה כוכבי לכת
כדי שתזכה בהן לעולם ונקבעה ככימה · כיון שראה שמחזי ועוזאל כך עמדו וכפלו כפים והולידו
בנים היווח והיית ועוזאל היה על מיני בכעוכים ועל מיני תכשיטין של כפים שמפתים את בני
אדם להרהורי עבירה · מיד סינר מטטרון פליט לשמחזי ואמר לו עתיד הק׳ב להחריב
עולמו ולהביא מבול לעולם מיד עמד ובכה והיה מבטער על העולם ועל בניו ואמר יעשו בניו אמת
ויכלו מפי השמים קרבם שכל אחד ואחד היה יוכל בכל יום אלף גמלים ואלף בופים ואלף שוורים ·
בלילה ראו היווח והיית שכיחת אלומות אחד מהם ראה אבן גדולה פרוסה על הארץ כשלחן
והיתה הארץ חרותה וכתובה כיתות כיתות והיה המלאך יורד מן הרקיע ובידו סכין והיה נוגר
ומוחק כל אותם הכיתות ולא היה מפתייר כה אלא מלבע כיתות · והאחד ראה פרדם גדול
מפוכח בטוע מכל מיני פילכות היו נהיים מלאכים וכידם קרדומות וסיו מקנצין כל הפילכות ולא
פיירו מהם אלא אילן אחד וכו׳ שלשה עכפים כיון שכעסו עמדו בבהלה ונפלו הכל חכיהם אמ׳ להם
עתיד הק׳ב להכיא מבול ולא יפייר שלא כח וכו׳ כיון שמעו כך היו נועקי וכוכין ל׳ל ש תבטערו
משמיתיכ׳ם לא יכלו מן הבריו׳ שכל זמן שגזר גזרות או מעלי לפני׳ או ספיכו שמותיכ׳ם מז הכיכרי׳
היווח והיית מיד כתקררו דעתן שמחזי חזר בתשובה ותלה עצמו כין שמים וארץ ראשו למטה
ורגליו למעלה ובידיהם תלוי בתשיבה כין ארץ ושמים עוזאל לא חזר בתשובה ועדיין הוא עומד
בקלקולו להסית כני אדם לדבר עבירה כמיני כעבוטי של כשים ולכך היו מקריבים קרבנות כיום
הכפורים שעיר אחד לה׳ שיכפר על ישראל ואיל אחד לעוזאל שיסבול עוונותיהם של ישראל והוא
עוזאל שכתורה · הכה על כרחך הכה דבריהם דברי נוחמ להנחם לזרז לבני אדם ולא כעס
מן העבירות עד שמים הגיע וזה להרקיע בדברי הגמול שבעשה לחותה ריבה שלא שמעה לקול
שמחזי וזה דרכם כרוב הנדוניות · כי עלות בערה לשמים ולא תשרף בגלגל השם הוא מן
הכתבעות ועוד עשית חותה כוכב כימה לבלתי שמוע למי שתבעה לדבר עבירה בלתי לפפר כי
עם וכימה קיימים ועומדים מששת ימי בראשית וכרב מיתקיים העולם כתכתיב עושה עם כסיל
וכימה · ואם יאמר אומר הרי מהמנדמת שהנאתה מסס ראוי שלקח לאוכל שמני מטטרון
ומיגרו שליח לשמחזי ואמר לו וכו׳ בא וראה מה שכתוב בזוהר כפרשת שלחי מות ·

נספרלקי מלאך לאדם דכל רוחין קדישין דלעילא עבדין עלי יחודא וכולהו לתתין מתתר חד
נכסמתהין דכדיקיא עבדין עלי יחודא דרגין דכלילן בחד וכגין כך סלקין יתיר ודרגיהין
יתיר והכי הוא · וכל לתתין דהוו ממירין תמן בחתו וסליקו בחייהין כגון חמון דלא לאסתכא
ביה מיתא והא לוקימנא מילתא דא בחנוך והליהו · למדנו מזה שכל הרוחות עושים עליות
וכחותם הם עליות יעלו במעלה ומדרגה מתרכה והולך · ומאמר וכל לתתין
דהוו טמירין תמן בחתו ועליקו בחייהון · ומי הוא זה שעלו בחיי יהון ואומרו מתרי דרגין
דכלילן בחד היינו שכל מעשיהן בכח ויכה לפועל ואדבק בפעל הפועל והיו לאחדים והקם על זה
· כי עליות האדם בנוף וכפם לשמים זה כלתי לאפשר כמו שכתוב בפרק זה וכן אמרו בשיהו
שנשתי בשרף בסופיהם והרוח עלה לעל הא לדיס אשר בתפה ולבשם מלאכות אמר שפשט
החמר וכבר כתב זה הדרך על פסוק ויקי בהעלותה את עליה בשערה השמים ולא אמר כן
למטה · וז"ל אמר בשערה ולא אמר כן למטה אלא אמר כך שם ושקי שם אל הרוח חיכה כראית
ורוח השערה היה עמהם כמו שאמר ויעל עליהו בשערה אלא הכראה לעליונים אמר ככה שם ושמי
שם אל הרוח חיכה כראית ורוח השערה העלתה אותו אל האויר כמו שמעלה הדגדים הקלים כן
העלתה אותו מן הארץ בדרגין האל עד גלגל השם ושם בשרשו בגדיו וזולתי הלדרת וכלה בשרו
וענמו והרוח שכח אל הלדים אשר בתפה וזה שפראה ככה שם ושמי שם לעליונים להודיע כו כי
בהעלתו עלה מיסראל ריפבו ופרסיו · ופירש רש"י ודעת המוכיחים שחכמינו ז"ל כי הכניסו
הא בנן עדן עם גופו כמו שהיה לדם הראשון קודם שחטא · וכן הכנים מכוך בן ירד לבסס
ובדרש כי עשרה הם שנכנסו חיים לגן עדן · למד על ויעל אל הוא בשערה כמו שפירשנו
ופירוש השמים גוף האויר כמו שאמר תעוף בשמים · ולעניין הרוח השמים העליונים עם
המלאכים שיכנו להם השמים כמו הללו את ה' מן השמים · ולעליונים · ו כי הגוף כלה
כשם העליוני וזכר כל יסוד אל יסודו · ולעליונים ראה שעליותו מן הארץ ובהיותו בא יר
ראה דמיון רכב שם ושמי שם שפרידי בין שניהם כלומר כראותו אותו כי כפרד מתכו מעת לעת
קושלה · וכן בנדיו כלו כשם זולתי הלדרת שפשלה מעל וכדי שיקיהה לעליונים וכו' ע"כ
והר"ב כתב בהעלותה ת' את עליהו בשערה השמים לי לאפשר שיזכן שהעלהו השמים כי לא יעלו
שם אלו הנופות · אבל הפיכה כוכבונה הראוי כי מרו עריס נדולות וכבור ת בשמים ומנדל
ורשם ובשמים והכח בשם הרוח ה' במלאכות ה' אל מקום לא מדע והוא לי שם כמו שכתרגמו ע"כ
ורש"י פירש בשערה כרוח סערה ולא אמר עוד כזה העניין הכפלה עם שאמרו רכב שם ושמי
ושם שמכלי שפק בשרשו כנדגדיו זולתי הלדרת שנפלה · וכמדרש סוכה פרק קמא לייתמר רב
ורבי חביבא ורבי יוחנן ורבי חביבא וכו' · ופירש רש"י מתכי להפך מלתא לתקון עם למורדים
שמלבים רבי כתן ומעייל לרבי ייחכן · לרון תמצה וכפורת טפח הרי כאן עשרה ·
וכתיב וכוערתי בתוך בני ישראל וד"ל לך שם · והתניא רבי יוסי אומר מעולם לא ירדה
שכינה למטה ולא עלו משה ואליהו למדוש שכאמר השמים שמים לה' והארץ נתן לבני אדם ·
ולא ירדה שכינה למטה והא כתיב וירד ה' על הר סיני · למעלה מעשה טפחים · והא כתיב
עמד ודגלי כיוס ההוא על הר הזתים למעלה מעשרה · ולא עלה משה למרום והא כתיב
ומשה עלה אל האלדים למטה מעשרה · והא כתיב ויעל אליהו בשערה השמימה למטה
מעשרה · והא כתיב מלאקו מכי כשה פרסו עליו עכנו ומאד רבי יהושע מלמד שפרש שדי

מזוי שכיבתו ועכמ עליו · מכל מקום מלחז שכי כבלי כתיב · לישתרבזכי ליה
הכפלי עד עשרה וקטן ניה · וכתב רם ׳ שפירש שדי מזוי שכיבתו · פרשו קל דרים נוטריקון
קל דרים · ופירש נוטריקון שומר דקיומו של מלה והוא נוטר דיקיון · ר׳ל פרשו שפירש זוי ·
ולא דבר עוד כזה · גם בעל התוספות לא דברו כלל בכרייתה שהדבר הוא מוסכם בין כל
זעזר לאחרי שהין מיש חולק עליו בזאת המימרא · ויתכן שמכוין אמר הרלב׳ג על מה שאמר
למעלה בכירוש הפסוק · וכתב ן׳ חכיו בספרי שקרא עין יעקב בזה העכין על ה׳ל כתב
לא ידלה שכיבה למטה מעשרה שמעינן שלמעלה מעשרה רשות לאחרת הוא שהרי הרין ט׳ כפורת
טפח הריכין עשרה וכתיב וכוטעדתי לך שם · וכירושלמי מייתי ליה מנזהר שזה כאמר כהן דכור
וכוטרתי לך שם ודברתי עמך וכו׳ ונאמר להלן כי מן השמים דברתי עמכם מה דכור להלן רשות
אחרת לף דכור כהן רשות אחרת אף כ׳ דברי הרלב׳ג ז׳ל · ואמר הרכ׳ן ס׳ב ז׳ל ולמדתי
מזה כוכת האמר כי שכיבי כשכיבה וידר ה׳ על הר סיני · וכן ועמדו רגליו על הר הזתים
הין הירידה לרשותו ממש שלא לרשות נבוה על רשות שלנו והוא קרוב לזל רשותנו · וכן מה שנאמר
בשמה ולליה ועליה לא שעלו למעלה ממש אלא האמת שעלו לעמוד כרשות נבוה עליהו לכל הוא
רשות למעלה מעשרה בערך לזל השמים ר׳ל שיש עשרה טפחים מן השמים לזל המקום שעמדו כו
· ור׳ש עלו לזל רשות עליון כערך לזל עמכי ותהתון למטה מן השמים ברשות היותם קרוב לשמים
עכ׳ל והכך ראוה כשיכיר לדורי הארץ כהיותם מולקים על ר׳יסי ומכיחים כתובי כתבנע שדים
לחזק דבריהם ודוקא לותם בחמים ובתמים והסכימו הכל על דברייו וזה בכח הכתובים · ועל דברי
אלדתא כתב מורנו הרב ר׳ שמוש הכנויד בספרו שקרא מכח התלמוד ז׳ל את הטוב ומה שיקבלתו
הסכל בקרא מהם וכעזוב הסתר לזל מה שפירשו בפסוקים וכל אחד ואחד מהם פי׳ כפי מה שנזדמ
ידיעתו ומה שכדלה לו כדעתו ומ׳ שעלה על הדעת מן הפרישים הללו לומדין לותם והסתר אין
סומכין עליהם עכ׳ל וכן עוזין דוב המפרש כהרד׳ק בספרי פירושיו לכבירים כמו שכתב כירושע
נושו שהכניס כלם בין כדי הקרון וזה הדרש רחוק · וכן ויאן שם יהושע עיין שם ותבין וכפשו עתה
בתתי כתב ויש דרש רחוק · וכן בפסוק ויבה כהם תבעי תש דרש ואין לבו לבקש טעם לאחר ·
וכשופטי בין רגליה כרש כתב וים כו דרש וזה רחוק · וכשמש ויפטרו את ספר המדרש אין נריך
לכותבו כי מודע הוא והוא רחוק · ובפסוק מי יסקני מיש מכור בית לחם אמר ומה שכתבו רז׳ל
בעכין הזה הם דברים של תימה כי תכרוב עכיניהם השה כלי וכיו כשני מקומות יעויין שם ובדברים
השה רבו כמו רבו כספרים ופרושיו · והרמ׳בע אין נריך להניא דבריו כי מודע הם כי רבו כמו רבו
ועיין בפרושו ברוקח מגילת קנית ותרוקח בלשים עד שומרו כפרש׳ כה וכן דרש שים בכחמות נדול
והוא לועזי שלא הרים טוב הוא להשמעת אזנים וכו׳ ורב׳ש כתב בפרשת ואלה ואין המדרש מתיישב
אלא המקרא מפני כמה מעמים יעויין שם ובדברי הימים על פסוק ויוסכן הוליד את עזריה הוא
עזר׳ כהן בכנית לעזר כהה שלמה · ומכאן הונח בכיומא פ׳ק וביקרא רבה ובספרי פרשת שכחם ת׳
כהנים שאשו בכנית הסטן לף ל׳ה וזה יש בהם דוש חיים ומביא הכרח ורלוה לקיי דבריו ומה
לנו לחפש המפרשים והלא תלמוד ערוך הוא כירושלמי כמסכת מעשרות פרק נ׳ל ר׳ יצחק ורבי
אבא בר כהנא ורבי לוי הוו יתבין והוה ר׳ יצחק מקשה לעולא דאתמר · וכותם עליהן ספרי קסמי
ופרש בערוך בערך קסם נגמר תכת רב יוסף יכה קוסם את קסמיו דאתמר כמאכך את הסם ועיין
בגמרא בהכדרין בפרק שו הן הכסדרין דף פ׳ק · ותמכם הכאתי לך כל הכי מילי דכהוותא לפקוח

עיניים ולהסיר כפם מלהסתיים ותאמין שכמו שהדיבים רוצם ככולם הם דברי קבלה לו הלכה למשה מסיני כך הם המדרשים ולפ היה כי הם נלמדו כפי לומד דעת הלומד ומה שעלה על רוחו בשעה בפשטיות וזה מה שרציתי לדבר בענין הזה: ואם שניתי ה' לוה שטוב יכפר בעדי כי הוא היודע ועד כי לכבודו כשתלתי ויחל היודע ועד ועמו שפלתי:

פרק ו מזמן רב ויאיים קדמוניות כבל טענות בפירוש כפי שמיני ונטה דעתם להאמין בגילגול הנפש ומלמיניים כי כשוניים שכה לפך מפיכות התורה ופשטה שבנב בקורות לנפש והוא עצות נמור ביים בשיר להם שהתחלקות וקרקיים דיום דהוזים והם היו כת כופרים לפר מחה הפש"ת שאם מן העולם והפשרים ימקו בעוכש בתרבות לוויכים: כמו שכתב לבבו לפרחים כין הרמ"פם ז"ל וכן כתב הרד"ק ז"ל בפירוש תלים וכיים ובכלדים בבבלי ארץ לוכרים בפמותם: ולא זכר ליה לרחיות ברוחות ומופתים למתייים מופתים לפר לה יפוכו מפני כל כי המיית על כל דבר שלטון: ולפטול הדבריפם מפיופרים ומני שביים וטבמת עיוכיות מופתות כלפר תרחקה עיכיך מיפרים כל דבר טוב: ולא מר כי מלמיכי הגלגול הם שכי כתית: הכת הלפר מהם לומרת כפם כי תחטא ומעלה מעל ב"ם: הכפם הה לא לחרי מותה נפילה תזיה לה בסופה לזה הגילם לקבל תמורת עוכה לפלם לתכפיה ותהיה בכותר ואם חטאה במרד ובמעל כיד רמה לת ה' הוא מנדף וכהפכה לחיים מלפר חין מאיכה כפם גמל כפם חמור מן הבקר ומן הכלן: לפליחון אותה כלפר יפר כפיכי הילדים:

ומכיים רחיה בלולה כלפם ולין ולחיו של קין וזה בדרוות כדו מלבם ממחמר כ"ב שלמר דוד המלך עליו השלום הבילה מחרב בפשי מיד כלפ יחידתי ולומרי שהיה דוד המלך ע"ה מתפלל לפני הק"בה ולומר הבילה מחרב בפשי מיד כלפ יחידתי: ור"ל שיכיל בפשו פן תבא לנוף כלפ: ויחידתי היא נפ כן בפשי שיחידה לפך מפמותיה ותלמיכה שפתי שקר הדומרות על נדיק עתק: והמיכים בפכורים עיכים להם ולפ יראו יפקח עיכיו וירחה כתוב למעלה כי סבבוכי כלפים והוא מפכה להם לפני רפע בלכתיב עדת מרעים הקיפוכי פפיהם כפני הכלבים עוז בפש: ועדת מרעים הם הם הכלבים שזכר ומה שהזכיר לכלבים הכו' וכן הוא לומר יחלקו בגדי להם ועל לבושי יפילו גורל וכגלגול אין חלוק בגדים ולפ תפלת גורלות: והמשיל כל לפך ולפך מהמרוים לכלב ודבריו כפל ענין כמלות שונות לשון הענין: וכן לומרם כן הוא עכי מפי לריה והוא מה שלמר למעלה לריה טוב ושוחט ודיוחיהם ישפ רוח והדבר אין בהם: ואם תלמר דבר זה קבלה בידם והכתובים לפמכתה בעלמה כמו שים בתלמוד רבים על זה יבאו הרחיות המופתיות וישברו מתלטנות עול וידעו כי טוב מרחות עיכיכם מהסכיל לבוחם ולפ דעת ולפ תבוכה לומר הכה כפם הרי מכל כפר ביתו המיכיית לפר לפר כה היה הוא הוא וכה יבדל מהה פישתתף חלין במיכו והיה המעמדית והמקיימת מבכה מהותה לפ יחליפכו ולפ ימיר חותו ואם המר ימיר לפ יהיה מה שהיה כי כבר בפתבה עכמו ובדרו והנפש בפשו בורה ולבם בורה לפרת וחלת תורת הייתי לפ הפשם כי היא הנורה המי כית ואם תפתבה יבחה מכלל חותו המין לפר בבר היה ובהפכה לחיים לפך מפין לפר והכורת בפשוה יהלבה לה והחיתר לפר לפשה הבוחה השכית לפר בה היתה מה שהיתה ולפ פשוכה לה בפשוה לה פלרית בה כי כך דתי בכל הבורת לפר תפת תחת כל הפמים ולוק חלקי לפך בעלמי כל זמן שהשמים על הלרן שבפש מין לפך יפתבה לבפש מין לפר כיבפש

כי כפם כל מין לא תלות כי אם למיכה ולא יתכן שתתהוה במין לא תלות כי אם במין שנמוך הוא
לו בפם ולא לזולת מימו כלל כי בודאי הי מדבר לא תמנע כי אם בחי מדבר וכן בפם כל חי מין
נמיכו. ואם כן איך יבדקו דבריהם. ואפילו לפי דעתם בעת שפפם מין לחד תכה במין
אחר אפר הוא בלתי לפפר יתקייב שהפם ההיא תתהפך למין ההוא אפר כהפך אליה כי הנורה
המקיימת את הדבר הוא כמה שאליו לא כמה שממנו כי כפ לבם ההיולי נורה לאחר שפפטו נורה
המקיימת אותו היא כמה שאליו וה"כפם ה לדם שהפכה ליהי כפם כלב ר"ל לכפם כלבית שהוא
מה שאליו כמו שכתבתי בשמע הטבעי בין החמר והנורה בפרק י"ממאמר רפשין ואם כן יהיה
כפם כפם ב"ח כ בם לא כפם ב"ח מדבר. והנה כפם כל דבר היא הנורה הכוללתו לו ולא לזולתו
מיום שהפת אלהים ארץ ושמים וכל מין ומין מהב"ח יש לו כפם הכוללתו לו ואם לא יהיה הכפם
ההיא לא יהיה המין ההיא כי כו היה מה שהיה וכזולתה בלתי לפפר מציאותה. וכן מזון הכפם
עושי לפפר לה יתיר להחליף תמידת מה שכיתוך ממנה מאבריו ויהליף להיות לו חלק לחבר מאבריו
כפי הצורות לו והנה הב"ח הם נקראו ב"ח בשתי"ף הפר לנבד כתוב כל בשר כי הפיו כלחם עליו לדבים
מתחלפים בעצמות כי עצם מין זה לינו עצם מין אחר כי אים לדבר פמו. ואם נדמה לחבם
שכפם האדם נאה בנוף הכלב לא יתכן לו שכחמר שהצורה כהפכה לנורה אחרת והיולי קיים.
ואם תאמר שתתהפך כטיבת זרע בדומה. שתתהפך לפליה וכן תתהפך לעובר
ודומה לזה זה לא יתכן. והוא כי ההיולי שמוכן להיות אדם הוא מוכן ומזומן לקבל הצורות
המוכילות להיות האדם אדם כמשל הכחמר בטיפת זרע והפליה שתכלית התהפכם לבא לנדר
האדם ולא זולת זה כי זה בעצמות כמה שבדקו יחדיו. למכם כהתהפכות בעצמותם כבר אבדם
ההכנה המוכחת לתכלית למה שהיה בה כי בעצמות המין האחר אינו בעצמות מין האחר. וכפם
הכלב כה יעשה לה והחמר שלה היכה מקבל כפם אדם. ואם יאמרו לך שלא כהפכה אלא שכפם
האדם החוטא היא בעצמה בעצמותה כלבב עם כפם הכלבית כי להעביסה כתבה שם. כאחר
לו אם כן יחוייב שיהיה בכלב זה כ"כפמות האחר כפם הכלבית אפר בה היה הכלב כלב. וכפם
האדם הבעבם. וזה לא ימבע לו שבתאדמדו יחד לו שכל אחר מהם לבדה בעצמה. והיותם
מלוחדים יחד בלתי לפפר כי אינם מתין אחד והם מבני מיכים שונים ומה שבדק עצם זה בלתי
מה שבדק העצם האחר. ואחר שהעצמות מתחלף איך יפפר להתאחד אם כן אינם מלוחדים
ואי לפפר להתאחד ועוד שאין קומר אחד לכלם כ"כורות יחד כי אם שיפטוט האחת ויבלע לחרת
ואחר שבלע הנורה אפר בה היה הוא מה שהוא ועדין קיימת בו איך יבלע נורה לחרת. ועוד
שבעת שיתן כותן הצורות נורה יכוכבה בשלם שלמה כפי מה שיתנה לנו בלי שום כילות
• ואם בא כוכפם האדם הבי יחוייב שבחוספת היה שבכבם בה תושלם עוד בה ושלם לאחר
שהוא השלם לא יתכן להשלימו עוד כי שלם הוא ואחר השלמות אין שלמות כי השלמות למלא
החסרון וזה אינו אפר כי שלם הוא כי הכלב בכפם הכלבית אפר בו הוא שלם בכל מיכוי להיותו כ"
כוכח ולא יבטרך לשום שלמות לאחר להיותו כלב ואינו אפר כל כי כותן הצורות כותן בלי שום כילות
בלי שום מחסור כל דבר כלל. ואם כל לחת לבדה ולא כתאחדו אם כן יחוייב שיהיה בנוף
כלב זה שתי בפמות ואם תעדר האחר תשאר האחרת כי כל אחד מהם לבדה ודבר אין לה עם
האחרת. כמו דרך משל בעת שהליקוב"כרות ויוקח האחד מהם תשאר האחרת. ואמ
רוצים שאם תנח האחד מהם או שתמות מיד ולא ישאר בו קיות כלל גם בפם האדם אה היה לו כי

כי אינכו לאם כן יחוייב שכאשר שלין כאן כי אם כפם אחד והוא מופת חותך והוא על זה האופן
כל כלב יש לו כפם כלבית לבד ואם היו שתים יחוייב שבהעדר האחד תעשה האחרת אחר שכבל ק׳
לבדה אמנם לא תעשה שום אחד יולד ק״כ אין כו כי אם כפם אחד ר״מ אם השמש זורחת הנה היום
כאשראמנם היום אינו אמנם ק״כ השמש אינה זורחת משל שני כל כפם אדם משכלת ולו היה כפם
אדם בנוף הכלב יחוייב שיהיה נו השכלה אמנם אין נו השכלה אם כן אין נו כפם אדם מדבר
ומדבר ר״ל משכיל • ור״ל כל כפם דברי משכיל והכלב אינו משכיל אם כן אין נו כפם דברי
ר״מ כל ק׳ ואין נ״נ ק״כ אין ק״נ • ואם יאמרו לך כי הכפם הזאת בכר בפסדה ולא בשאר
נה השכלה כי בהיותה בנוף הכלב אבדו עשתכותיו • נם זאת כאמר לו אין כאן כפם אדם כי אם
כפם כלבית כי בעת שהיתה כפם האדם מבדרה אבדה היותה כפם אדם ולא כשאר לה עוד נו לא
אם ולא נדר כי נהיה נפש בעל נ׳מרחקים שאותו הנפש היה תיק לכפם ואין כאן אי מדבר כלל
והכפם הנפרדת אחר היותה אינה היונקת מן הנוף שנתהווה כור ל׳כפם הטבעית • זכה כתכלר
כי דבריהם אין לו מציאות לא כשכל ולא כפועל והוא כמנע מכח הכמנע שתהיה כפם האדם
כשאר כעלי חיים לא לבדה ולא מתפרדת עם כפם הכ״ח בנוף הבעל אי ודי לו בזה למי שיהיה לו
שכל בקי ומודה על האמת ובוחר בנדק ולא יהיה מתעקש ורע לו ח״ו:

פרק יא בביטול הדעת השני והוא שאומרים כי כפם כי תמעל מעל ביד רמה במדר
להכעיס עכו מתכהן עמו ברוב חסדיו ואחר המיתה נחולם תהיה לו וחשב
מחשבות להכלתי ידח ממנו כדח ותשוב לזה העולם לקבל תמורת עוכה כדי חטאתה במספר
ושלמה את כסיה ואל נא בימם הב׳ אם תחזיק בעוכה וידה במעל בפעם הרן בנוב וכוף
וכשבע לשקר עוד תשוב פעם שלישי לזה העולם והרבית את עוכה והם ירבו את עוכם כלם כאחד
ושלם לותו כדאשר כי פעל לדם ישלם לו • ומביאי ראיה מדברי שיהו מעכה ב׳שאחר הן כל
אלה יפעל אל פעמים שלוש עם נבר • ור״ל שאם יחטא ראובן וכפשו מלוכלכת בדמים פעמים
ומדדים ואת ראובן בפשעו ומדדו בלי תשובה תחזור עוד כפשו בנוף ואחר ר״מ נוף שמעון כדי
שיקבל עונש ותטהר ותיטיר פעולותיה הרעות שעשה בפעם הראשון מקדמת דכה •
ואם עוד טומאתה בה וכחוטאותם • תחזור ותשוב עוד לזה עולם פעם שלישית בנוף לוי
כדי שינאל בפשו ויפדה מדדת שחת וינאל מעבור בשלש • ויפרעו פסוק הן כל אלה יפעל
אל פעמים שלוש עם נבר שתחזור בפש הנבר לזה העולם פעמים שלש • ולפי דעתם וסברתם
מעשיהם כזה נדיק ורע לו רשע וטוב לו כי תחזור הנפש לזה העולם לקבל עכשה ולשלם כשיר •
ואפילו שיהיה בחורבן כדיק נמור הוא בעבם על העבר • פעל פעל בפעם אופעמים שקדמו
קודם לכן • וכן רשע וטוב לו ישלמו לו מה שעשה מן הזכיות בעולם הזה שאין הקב״ה מקפח
שכר כל כריה • ואחת דתו להכריח בשנף קנף וחרון ילך לאבדון ומהומה רבה ורבה העזוכה
• וקודם שאנא לחלוק עליהם ואביא ראיות ברורות ומופתים הניוכ׳ אותכים לבטל דעת
זה • הקשה ושמע דברי הרבנים אים על דנלו • הרב ובנו אברהם בן הרמ״ם זצ״ל בספרו
שקוא בלשון הגרי של כפתיה ותרגומו המספיק וכן יאמר לי כפתיא של עלבדין שר״ל הספקת
העובדים והכרי בלשון הגרי ומימי לא ראיתיו בלשון עברי מובתח כי אם ס׳ פרקים שהעתקתי
לבקשת ממי שאני חייב בכבודו והם יקרי הערך • בחלק בביאור דרך המדרשים והאגדות
ומאתיו בקבודי שקראתי עבודת הלוי כדי לזכות בו הרבים • ובשרק הב׳ שמדבר בנבואות

כתורה ובגלגל מלת כחמה הנאמרת בספר יהושע וכתבתי בלק מפרק זה בחבורי הקרוי מגן אברהם • וכן כתבתי בלק מפרק זה בחבורי שקראתי עמק הסדים ובקשת מפס ומצאתי כי תדרשנו • ואמר ע"ה בפעין הגלגול דכריו אלה • הגמול הלזה הוא חיי העולם הבא ושמע רשיות הגלגול לכן דומים הגוף של בדיק זה בשאר לבלבו לאחר המות והוא מסתבה ובפסד • ואין ספק לבלבו שבספס בפרדת ממנו • ולא ימלט העניין בלותה הספס מלאך משכי דרכים • או שתהיה בלבדת וכברתה ובמקת מן המניחות לאחרי הפרדה מן הגוף כמו שיתחס לור הבר בשיכלה שמנו לבסבת רבויו והוא ספרדו מן החמר שלו שהוא הסמן • או שיהיה לו הסלרות במניחות ואלת היש בלוקה הבריות אין לפסלרות לברוח ממנה כי אי אפשר זולתה בשום פנים • או הסלר או לא תשאר ואין לומבע ביניהם • אמר שם לבדה וכברתה ובמחת מן העולם אין לה מן העומס כלל לפי שלא בשאר לה מניחות שיהיה לה בו גמול ועונש • פי לאחר שבפרדה מניחותה ובלבדה אי יהיה המקבל הבשר והעונש כי היא בלתי בתבדת וכבר בלבדה וכברתה • ושם יומר יומר תעדר ותחזור להבריות • בלומר לו עבי הדעת ואת הבברת אינה הבריות שכם • פי שואת היא בריה מדשה • ושם תאמר שהיא הבריות שכם כן לא בפסדה והנה היא במניחות • ומה יברא עוד שהיא בעצמה במבת וכבר היא במניחות כרוחה ועומדת • ואתה אי תעדר ותחזור להבריות וכבר אתה מודה בהעדרה • ואלת היא בפס אחרת ברוחה מהדס והיא בריה מדשה והבריות הלבה לה וכעדרה • אמר עוד ושם יש לה הסלרות במניחות הנה היא בפסדת מן הקומר • בלבדת שהרי הקמר שלה בשאר אבי לפניהו בקבר או על האדץ בפרד בן הבפס • ושם ממה שלא יבתפק בו שום בעל שכל ולא ידמה זולתו מי שים לו דעת בכן ודמיון שלם עכ"ל והנה בעל מקור קייט בפרוש בתורה בפרשת כי תבא הארין בזה בינהו החוקה ולא רחיתי לבתוב לבריו כי בלפסים שם ובין כל אדם יתחוש ובקשת מפס ומצאתי כי תדרשנו • והביא גם כן בחרות דבריו דבלי ר"ש בן הרמ"בם ז"ל בסוניה שבתבתי למעלה בשמו אות בלות תבה בתבה יעויין שם • אמר עוד והסלרות הדעת הנפסד הזה מקנת חסידי אומות העולם הקדמונים שהיה לפלם מקר הסלרת בפס בלי נוף • ולולא הנוף את מוטל לפניהם • ונוף האת שבבר במחה אחר שיפה מהנו הבפס • והחזיקו שבפס האדם יש לו עמידה והסלרות אחרי הפרד מן הנוף והוברכו מפני זה להחזיק בהולכי הגלגול • והוא שבפס האת בעת הפרדה מן הנוף תתגלגל ותבבס בנוף אחר ותשבח את הנוף שהיתה בו וזה הדעת לא בבר אותם בבס אמתי ולא החזיקו בבל התורה לבבל הוא מהולכי דעות הפלוסופים הקדמונים מחזיקי הקדמון אשר מחה ה' את שמם מתחת השמים לדעת בני אדם ורבית דעותיהם בתבדן בן יאבד שלריתם וכל הדומים להם בל זה דברי מורנו הרב ר' אברהם ז"ל הבן והנה אמר מלין ז' חרות ג' בשנדם לנבי ת דעת הפלוסופים הקדמונים הנופרים מחזיקי הקדמות והוא זה • הנה תוך הגלגול הגלגול • וכגלגול נפות נפלל • וגלגלתי בסכלות נפלל והתגלגלתי ופי' גלילי שבי בשאר יבער הגלגול וכו' הגלגל בשו גלילי אדם • וגלגלתי רשעו נפלל הפס הבלבל מלשון נל בשו ויתבלבלו פס על הגל • והתגל והתגולל לשון טימאה והם בשו בפס ובפס ובפסו לעבין • והרד"ק פרש בשורש ברבו בפסי הת ה' בי"ק על פפוח תלבת ריחך יבריחון • אמר אחרו קנת מחבמי המחקר בי בל זה לאחרי מותו יקוים בי הבפסות הם מתידות להתגלגל ולחזור לזה העולם לבל לוקה חוזרת של החמר הרשעים ולא בלותו הבמר עבמו ויהיה זה תמיד לבמה מלבי שבי • ונדול הפלוסופים אומרים בי לא תשוב הבפס אל הגוף בלל בשו שאמר סיוב עד בלתי שמים לא

יקינו ולזה דברינו מכוונים ומסכימים עם דעת הרב ר' אברהם בן הר"מבם ז"ל הכו' כי כאמרו קנת
מחכמי המחקר הם אשר אמר קנת דעות הפלוסופים הקדמונים ואמר מאמיני הקדמות וכן
אמרו ויהיה זה תמיד לכמה שפי סכים והרבון כזה זמן בכ"ת והכיוון דעת אלרבטו ומיתתו הכותים
לעכלו. אמר עוד ולאמונתנו אנחנו ידע ישראל והמחזיקים באמונתנו יהיו הכפסות מוחזרות ב
אחמר הרשון אשר יגיעו מפס ממנו לתקיית המתים אשר יעדנו הלו"ת ויהיה זה על דרך כם
ופלוא ולא כפי הטבע ועל זה אמר תפלת רוחך יכרלון ותחדש פכי לאמת ע"כ. ומכן עזרא
כתב על פסוק זה בעצמו אכשי המחקר אמרו כי כל מי שחדי מותו יקום ומכאי התשיה לאמרים כי
הכללים שמורים והפרטים מוכנים והטעם יכרלון אחרים ומכן יכין דרך לאמת. ורבונו שפס
קיימים במין ובפסדים כלים ודור הולך ודור בא אחר זה שכבלים אחריהם כפי טבע המצות
והאחרון והמכין כי יכין דרך האמת והכוכח בזה לדעות דרך הפלוסופים הקדמונים הנו שזכרם
בפס לכבי המחקר ולא רבה לכבותם בפס חכמים כי חכמת מה להם. ועוד כתב הרד"ק ז"ל ופרש
ואמר וייתכן לפרש הפסוק הזה על כל הבעלי חייה לא על האדם לבדו תשלח רוחך והנה יכרלון
אחרים כי יחזרו אלא ויולדו אחרים תחתיהם וכן כתוב דור הולך ודור בא כי הכללים עומדים
והפרטים מוכנים. ואמר ותחדש פכי אדמה על הכולדים שיהיו אחדשים לעולם עכ"ל
הכך רואה כי דבריהם דברים אחדים מכוונים לדעת אחד ואמכו ודרך הנדק יקרא לה. והנה
ז"ל כי האדם ימות ויסוב עפר והעפר יעלה במחים שאוכלים אותם האדם והבהמה נאן ונקר וגם
מהם יקח מזון לאדם ויהיו חלק לבר ויתכוה ממנו הזרע המוליד כדומה וימות גם כן האדם ההוא
ויסב להיות עפר כי זהו הנלגול. ודומה לזה כתב הרכב רבי יוסף חיון בפירוש אלו הפסוקים
אמכם דעת מאמיני הגילגול על זה האופן מודים אמו להם ואין מי שיכחישם על דבר אמת.
ואם הם רבוכם בגילגול הוא כמו שכתבתי למעלה והוא דעת הדורות היוסבים נהר הלבנון
ואותם שקוראי אכוברים פלגכום ואין להם ספר ולא דת הנה הכם בגביכם וכ"ה שייחד לזה העניין
פרק כמוך הוכוח הזה יגיד מאין בא לקדמונים דעת זה ומה הגיע אליהם אם יגזור הפס בחייהם.
ולהיות שרפיתי רבים מבני עמכו כלבדים בפחיותם הבחתי דברי הרבנים הכו' ובפרק שיעדתי
לוכיר דעת הרב רבי שמואל הכהן בעל ספר פירוש אם המפורש כאשר תראה כ"ה ומאין מוצא
ומבאר זיופו כ"ה והשומע ישמע והחדל יחדל כי מי אלא יודה על האמת בפקבות והנרון כל כלי
כרזל יהלמו ויפוטפנה וחלפה רקתו לא יחנה לוולא ישמע אליו כי לא ישוב מבפי כל. והנה
קנת מהם לאמרו שזה הדרך הוא גם כן בכלל הכ"ח וכן כתב הרד"ק וכן דעתם בכל הבעלי חיים כי
לומרים אמו רואים הגוף והבפש מחוברים בחיות חיותם כל עוד שבשמת רוח חיים בפש ועוד
כראה הגוף בכלל ובפרד מן הבפש אחר המות. הנה יש בכאן גוף ובפש יחד.
וגוף לבדו בלי בפש אם כן יחוייב שימצא בפש בלי גוף כי ליכה נפש שתפסד בהרף עין
כי היא הנורה המייבית לכל מי לבל בשר ואחר שיזתלקה מזה הגוף יחוייב למציאותה להבשם
בגוף אחר וזה דרכם בכל למו. ואחרי הודיעי לותך לא כל זאת
מי שירצה להפכיד עצמו לדעת ליהיו דפפיד לפפיה והנה החכמים הנוכרים
ורבים וככבדים כמוהם אמרו בפיהם שאין זה דבר תורה ולא מדברי חכמים
ולא מדעות פלוסופים קדמונים מאמיני הקדמות ובפטה הכנע אמונה בלבם כאשר

פרק יב יבאר מזין כח הטבעות הזה לפלוסופים הקדמונים והכמתכים לאחריהם בענין הגלגול · דע כי כותבן הגזרות הזה סרו לעולם והוא הכותבן לכל מין ומין מן המנחלים הגזרה הנלותה לו וכח יהיה מה שיהיה ולפעמים כותבן גזרות מסוכות למיכים וכ"ש סוכים כפי הלקליס וכפי מסטר הגלגל והכוכב הכתוב העושר עליו וכפי הלויר והמוסב המיוסב דרך משל כמו הלפופים ממיכים סוכים וזמן מסוכים ומנח לבניס גדולים וקטנים · וכן הדורלקיטוס פלא ימנאו בכל מקום כי לא במקומות מיוחדי שבכדלו אם והם נם כן מסוכים מכמה נוכיס כפי הלקליס שבכדלו וכתגדלו אם וכפי המסטר שעושר עליה מעלה מטה · ולזה הלשפי העיון יקשה ההבחה כשבדלו שהכל מתהוה מסבת סבוב הגלגל והקפו והגלגל חוזר ושב אל מקומו אם כן יחוייב לפי דעתם שיתהוה מסבת הקף הגלגל והגלגל חוזר ושב אל מכנו הרחסון לפסר היה אם נתחילה ויתקייב שיתהוה כדומה שבתהוה כשהיה במנב הקוף · וכן כתב הר"ר שמואל זצה העניין להמתיכם בגלגול · ולא ידעו ולא ידעו כי המסטר יהיה כפי חבור הכוכבי לבת ובעדם בהיכלי מלך סניס עפר כשיהיס לקומתם וזה העניין לא יהיה כי כלו לקף סניס שהיסוד יהיה חרב והקרב יתייבש והם מה שקמרו שלא יתי עולמים ויהי זה מקומו והכל תלוי במחברות · וכשדלו בדברי הפלוסופים שמן לבר כמנח בדבריהם כמה שקמרו בגזרות העתידות להתגלגל ולבח בעולם לקחו דבריהם מדקוקות הכהר והתירו הרבועה ונזרו גלגול הנפשות המשכילות · כמו שעושים קנת חכמים בעיניהם מלבני לומתכו שרי להון מלרי עלמא הדומים על בדיק עתק · והפלוסופים כיון לבורות ההוות ומנלות ובפסדות בחמר היולי שלומתם הבורות הם בהיולי בכח ותמיד פוסט בורה ולובם בו · ואיכי לומר בכח בהפשרות לא בפעל כי לא היו בפעל בבר היו בכרקים ועומדים וכמנלים בפועל ומה יש בהם להכרלות עוד והרי הם בכרקים ועומדים אלא כמנלים בכח · ועל שלומת הבורות הכשולות בהיולי בכח אמר הם כמסכים ובלים מסבת הקף הגלגלים ובסבתם מתגלגלים ובלים בהמרים אמר יתהוה להם בורה בפועל ביכולת אמר מהם יתהוה בל הווה · ופעולת היכולת בכמנלים הם כדמות פעולת האבנים לקיים נוף האדם · ופעולת הגלגלים הם כדמות הבחות אמר הם לקיום המין ועוד לדבר זה בשהדבר בעניין בשמת חיים ולין לומר שהבפסות המשכילות העתידות לב' בעולם מניחותם כמניחות הגזרות האמוריות בהיולי בבח וזה כי נותן הגזרות הוא שבל בבל והבל בבל בפועל תמיד בפועל ולין · וזש דבר בבח · כי הבח והבפסרות יפול בנפש ויבדק ע"י לא בפשוט בלל · כי הבח הוא בפסרות והבפסר אמר מיהיה אולי ויחוייב מזבח ההעדר ע"כ ומה לא לא יבדק עליו אם לפסרות בלל ונותן הגזרות הוא שרש ויבוד למחיות הבפסו' כולם כמו שבתבאר בח"ם הטבע בפר הטבע במקומות שיבות הגזרות הוא שרש למחיות הבפסו' כולם כמו שבתבאר בח"ם הטבע בפר הטבע במקומות שיבות ועוד בדבר זה במקום הזה לעילו ב"ה · ודע כי בל אמר בדיק ודבוק בו ההעדר כי אולי בהעדר לא יבדק עליו אם לפסר ובהסתלקות הפסרות ממנו יחוייב שיהיה במנח בפועל ויהיה לו בנפש בוחש לבורה והבורה בשוקה עליו בפועל זה בדור :

פרק יג יבאר איך העניין הגלגול הזה שקומרים עליו הוא עול בחק האם ית' וחלילה לכומקלדיכו לומר עליו שהוא פעל דבר בזה וכי הפופט בל הארץ לא יעשה משפט ואין ליחס חלילה אוס עול וחסם אמרתי לדבר זה בדרך קבור עם היות שבבר הקרכתי בדרוש זה בימי שלת ויתר עוז בחבורי שקרקתי מינן לנרחם · אמנם לספר נעניין אם ה' ולתת הבדק והמשפט לפלדיכו בתבתי זה בדרוש זה בחבור זה כי הוא בבוד אלהים כדי שלא יסיר החבור

הלז ערוס מ־כר זה : והוא דכר הכרחי לרבים מאד עם היות כי רבים לוחמים לי על זה מכבי
עמהו ובפרט המכבים שמם מקובלים : ואומר הנה מפורסם וברור כי אין בדיק בשאר אשר
יעשה טוב ולא יחטא : ורזל כמו שמרו שכוחו לו לאדם שלא יכעיס ואשר שבכרת יפסקם במעשיו
ויתכן שהיות הלזה חטא בדבר שיש חייב כעליו כרת : וכשחטא חטא זה היו שכיו יותר ממשים
שכה ולא יתכן ג וכר כו הכרת כי כבר עבר ואמו ימי הכרת הלזו עברו אשר יתכן שיהיה ימיו
שלם היה חייו שמונים או תשעים שכל שימות בקובר ימים בן ק׳ ו עשה או פחות או יותר כי על
ב׳ שכה הוא בכרת ולו נתכנו עליות : לך הכרת לא יוכל להכירו הכרת שחל עליו : ולפי
דעתם יפול לנילם זה כדי שימות בכרת וילמם את בניו או הבנים לחקים דומים לזה כפי דעתם
• ואחר להם למה יעשתם כזה על עסק זה והיה כעון עז שאין חמור ממנו כי אם כפירת מניחותו
כתוב אם יכופר העון הזה לכם עד תמותון : שמע מינה שהמיתה מכפרת : וכן אי אתה כפסוקדרין
וכיומא פרק יום הכפורים כמתני׳ חטאת ואשם ודחי וכו׳ ובגמרא : מיתה ויום הכפורים מכפרין
עם התשובה : עם התשובה אין כפני עצמן לא : כימא דלא כרבי דתניא רבי אומר על כל
עבירות שבתורה כין עשה תשובה כין לא עשה תשובה יום הכפורים מכפר חוץ מהפורק עול
ומגלה פנים בתורה ומיפר ברית כשר שאם עשה תשובה יום הכפורים מכפר ואם לא עשה
תשובה אין יום הכפורים מכפר : אפי׳ תימא ר׳ תשובה בעיא יום הכפורים : יום הכפורים לא
בעיא תשובה : והכה חייבי כרתות אי אינם אלא מן הג׳ עבירות הנ׳ : והכה זה העלוב כשהיה רשע
מקודם ועובדו כתוכו הולך ונדל ברשעתו הים לומר לרשע הוסף רשע וכל שכן שלבו תוקפו ויברו
כוקפו ומתקוממים עליו לשכר לא יוכל שאפי׳ אוי לו מיברו אוי לו מיברו ומלחמת ה׳ הוא בלחם •
ואם יחזיק כמעוזו ועשה שלום לעשם לו : ואם כשבח קבץ יותר אחרי תעכוני כ״ת
עד היום ההוא : לכך ושכר כל מה שבשכר מימי קדם כימי עולמיו והלך להרפית כחרון אף
וזעם ועברה : וכל מה שעשה אות לטובה ואשר הלך אחרי ה כפתח תקוה כחמת ונחמים
ולפעמים יעבדו עליו ימים וילך לו והיה כלה היה : ואל תתמיה שימצא כזמן הזה אפי׳ כין קומות
העולם מי שיחרה לו לכבוד ולו כמעשה ידיו כזדון : אלא שיבדו נבר עליו אין לאל ידו לעמוד
ככנ ו ואם יאמרו לו מדוע ככה עשית אלא כה דברו יברי הטעני ואל תחוש ואכון ה לרך חפיש
ודב אשר יברי נבר עלי והכה אין זה פורק עול כלל : וזה הבח אחריו למלאת את ידיתכן שיהיה
יברו רע מצלליש וקשה אין לאל ידו להולמו לא יקבה לו ולא יסתע חליו וכ״ש שיהיה עת לדתו
נורם : שיתכן שמקדם היה סר השעה כדק וכעשים הזאת היה מחדיש לו שכתקי לו כוגה וכל אחד
מלה המשרתים יחייבו זכות ותלוי והרע יתנדן לכל זמן ועת לכל חפץ : וכתיב לכל חפץ יש עת
ומעשה כי רעת האדם רבה עליו כי לויכבו יודע מה יהיה כי כחשר מיניך לו ויכו : וכתחילה היה
מזני יותר כאות להכעיב ולעבוד את ה׳ מלעבוד בזאת : והכה תקבתו קלקלתו כי עתה מזני
פתלתול ועקש לא יוכל להולמו בכל מקבות ורעדון כל כלי כרזל : לו מכד יברו לו ממשטר עת
לדתו כי הכרע הכרעתו ויהיה ס״ב קץ ן שמור לבעליו לרעתו : ועוד כי הגיף היום המקבל
תעבוני בני אדם כעולם ויהן לו חלק לע״ה : וכל המקוררעות המתגרשות לבא כעולם כין טוב
כין רע הגיף כוזלתו : והכה הגיף הזה לא היה עם הכפם כרחשונה כשחטאה והותה הג׳ קיים
כתבבוקי מלכים : וזה הגיף ישלם תשלומי כפל על לא המט עשה ויבבול כבלים כין טוב כין רע
ומשלם לקוויהו להאבידו כולים כבל הרעה הוחת הנחש עליו : והכה זה עול נקוי״ת מיתפר ע

ממי מלך חטוף לו ולך ידע כחסמו ולך גדלו · ועוד לולו היה זוכר מעשה עולם ממה שעשם
בימי קדם ומה שעבר עליו הקרמתי עם היות קשה להולמו לממכם אין זכרון לראשונים ולך יפקדו
ולך יעלו על לב לעולם אם כן מה הועילו בתקונם וכי ס׳ אפן דכלו המם ויעשה עול במשפט
חלילה לו מלכדיכו מלחשוב דבר כזה · ותקנתם קלקלתם לדבר על ה׳ תועה לומר ישיבים
למי אשר לך חפץ לו · ולממכם לו לומרו שזה לך יהיה מלך כמיחולו בדעות שהם פעולות הנפש
היה לעשר רחוק קרוב לנמנע · וכבר דבר זה בתפרסם כין לומות העולם כלו שכן ניסרחל שלין
בעולם סוכ כופר בעקר ולין יתכן שעל הייבי כריתות ולמיתות בית דין ושאר עבדות שבעשו
מימי קדם שיכנם לדם זה בעולם הזה וחלילה לי׳ מלעשם יסדי מעול השופט כל הארץ לך יעשה
משפט ועוול ים טוענ תזדכריס זכים ובריס לא תזכיכם להמנת ה קכוד והנם כתוכים כחבורי
סקדמתי מנץ מלהס״ם · ומן הכתובים שהביאתו לין משם סוס דליה כלל · כי הכתובים
מדלם ועד סוף מספרים ומנידין היסורין והעונשים הבאים על הדלם בעולם הזה תמידת עונש
ויכופר כפשם כדי שיזכו ויכופר עונם בהם ויזכו לחיי העולם הבא · כדכתיב ובמוסרם יחתוס
להסיר דלם מעשה ונוה מנגר יכפה ל׳ ס׳ת זוד ליכדם וימכנם מעשות רע ויספיל נחותם כיסורין
כין כנופם כין כמוכם יחתוס נזר דיכם · זכיתר ומר שבהיות היסורים כנופו ל״מ כמו
תלמודים מר והוכח כמכתוב על משכבו · והמתו מייתו לחם ר׳ל כסייכים אותו כמכתוב
על משכבו שכפשו תתעב כל מיכי מלכל כחוליו ומספר והולך ממחורעי החולי עד הגיעו לכתוב
הן כל הלה יפעל לל · ופי׳ פעמים שלם עם נבר כדומה למו שיחלה פעמים ושלם ולך יחוייב
שיהיה זה הסך דוקל פעמים שלם שיתכן שיהיו יותר כחלה וכחלה · ולממכם נקט סך נ׳ לכבד
להודות שמיכי היסורין ולם דכו חלקיהן הס כחלליס נג׳מיכים · לו שיהיה נהנו שיחכד וילך
לו כדרך כל הלרץ כשרפה לונגל או טוכעי כים לו דומה לזה ממיכים שלחרים שיחלה לחכד נהנו ·
כי׳ שיכרת ודעונד כלתי השחיר לו שריד לך כין לו ולך נכד כעמו ולין שלוט כמנוחיו · לופתח
פתחום מכת חרב והרג לו מנפה לו מפולת ודומה לזה כמו שקרה לחיוב כי לך יתכן שהלכות יהיו
כמשתה היין וכניהם וכל זרעם וכחכיהם לך כמכחו שם לחכול ולשתות עמהם · לו כנופם
כנופו כעצמו כמיכי חולים רעים וכחמים כמו שהעיד הכתוב שכחו על חיוב כי שלשתם כלו
עליו ועליהם לומר פעמים שלם לך שיחוייב שיכח שלשתם על כל כמי לדם יחד יכוחו נדוניו דק
לו ל׳ לו ג׳ כמי מזלו ומערכתו וחטחתו חשר חטף · והנה פסוק זה דכשיהו רכותיכו לל
כיומף פרק יום הכפורים · תכיח ר׳ יוסי כר יהידה לומר לדם עובר עכירה פעם לחשוכה
מוחלין לו פעם שכיה מוחלין לו פעם שלישית מוחלין לו פעם רכיעית לין מוחלין לו דכתיב כה
לומר ה׳ על שלשה פשעי ישרחל ועל לרכעה לל חשיכנו ונלומר הן כל הלה יפעל ל׳ פעמים שלם
עם נבר חכלן ולילך לין מוחלין לו דכתיב ועל לרכעה לל חשיכנו · והנה לל זכרו לל
גלגול הנפש ולל גלגול עכמות ולל עלה על לנפ ·
ועוד לומרו כמדרש שזה כומר
על יום הדין הנדול שהוא יתנדך מעניר ליחסון ליחסון ומשם ולילך עולה לחסכון וכו׳ ומכיאי כתוב
זה לדמיה הן כל הלה יפעל לל וכו׳ · ולפי דרככו כומר שהיסורין כלים על הלדם פעמים שלם
להשיב נפשו מכי שחת לאור כאור החיים · ונתכו לים כופר כפשו לה׳ נפקוד אותם וזה הדרך דרך
יפר לכניאים וכה דרכו כל המפרשים או דומה לו או קרוב לזה · ולין להעמים הכתובים משם
לעיפה משר לל יוכלין שחתו כי לומת מלרץ תנמח והלומת יורק דרכו · ומ׳ד לולוד מלין דכים

וכנכדים מלכה כתכתים בחכורי מנן לנכרהמ יעויין שם מאמר ג׳ פרק י״ד תרלה ויסתם לכך דכרים
ככוחים למכין ויש דרים למוכחי דעת׳ והנה כפרק זה דכרמו נטעכות העתקיות מדכרי רזל לספר
מיוחם לאו מותי׳ ועתה לדכר נטעכות מכלית מוסכלות כמופת ואות פפי מה שיחייב הסכל:

פרק יד ואחרי כן אפפה׳ הטעכה הה׳ כי איך יתכן שפפם רלוכן תכא כנייח שתעין לקכל
עוכם פפעי רלוכן כי זה דעת חולה שנוף רלוכן יתעדן ויתעכה כתעכוני כ׳ש שם כמרד שם כתיבל
ונוף שתעין יעכא כמיני זיכי יסורין דעים ופלחכים על לא חמס עשה ואין פפף שהעוכם והמקריים
והחולים וכל מין נעד ומכלוה וכל מיני פורעכות חדשים נם יפכים שם מעכו ושם הרכה כולם
יחד יכלו נדודיו על הנוף והפפם לא תקכל מלומה כי שם מה שתתעכה על מפכתה לכד פלא יקולו
על ה׳ מקרי הנוף כי הפפם אינה נפש ולא כח כנפש כלתת שיהלו עליה מקריו וכן כתוב כיעויהו
ויפלו ורלו כפנרי החכמים שנוסעים כי כי תיעלה לא תהות ולפם לא תככה והיו דרחין לכל כפר
ועל כפם ואתכלח׳ ואת כפם לוויכך יקלעכה כתוך כף הקלע וח״ת ואפי׳ שכפפם אינה מ׳ זכר כתוב
עכ״פ כריך שנפר הלוי ידעים כעיכוכו שכיתה לו ושם הוי כלכך דומה מה לי כיבת ליה כלמר שיתכן
כה הפפם הטכעית שיהי׳ עליה כמו שהיתה כלומכה אתוזה כדרך שם כמו שלמר שתועלתם לא
תהות ולפם לא תפכה והפנרים הם הסוכלים וזלת הפפם אינה הכפחדת אחר המות כמו שכארתי
כלריכות נחכור זה מלמר רלוכן יעויין שם ולולי המקריים חלים כפנרים והפפם כפנר נמלטה
מפח המוקש ולא ידעה כפפכה וכקומה תבילו שתחזור לזה העולם כפי דעתם חלף פעמים כה
יעשה לה וזכר אין לה עם מי׳ ואם נוף רלוכן חטוף שתעין מה שפעשו ומה חטוחתי כי
דלקת אחיהו להעניש תעלומי כזכל נדין ומדרין אשר לא כיית לכר כלא יגיע כו ולא נדלו וכן לא
יעשה לו׳ עוד כי הכתוב אוה לא יומתו אכות על כנים וכנ׳ לא יומתו על אכות אים כחטאו יומת
׳ ואין פפף שהחתי אפפים אים כין הכן והלפ יותר מהחתי אפפ׳ים אשר יש כיכו וכין זולתו מן הכלים
כעולם׳ עם היות שכבר עשוף לותם הכתוב להעניפם תחת לכותם כהכתי פוקד עון אכות על
כנים על שלפים ועל רכעים וזה לשכוחיו כפם חזקים כרעת הלכות כי כזולת זה כבר
הזהיר ואמר לא יומתו אכות על כנים וכנים לא יומתו על אכות ונדולה מזו שהפה דור יחזקל
הכניא שהיו דור חנף ומרע ע״כ שתציד עליהם הכתוב שריך נוזרים וחברי נכיים כלו לוהב פוחד
ורודף שלאיכים יתוס לא יפעטו ורוב חלמנה לא יכא לליהם׳ והוא כתב על דורו פפר כביליס
כתורה כלתי שומע וכו׳ כהניה חמסו תורתי ויחללו קדפי וכו׳ שרים כקרכה כוחכים טרפי טרף
ולפפוך דם לשחך כפפות למען נכע כצע וכו׳ ונכיחים טחו לחם טפל וכו׳ עם האדץ עשקו עשק
וגזלו וגזל ועני ואביון הכיו ואת הנר עשקו כלא משפט׳ ואפקם מהם לים נדל נדר ושומר כפרץ
לפני כעד האדץ לכלתי פחתה ולא מצאתי׳ והנה עם המנח כל התוכעות החלה נקרכה ככתוב
כתוכים עכ״ל אמר כפם הפם את מה לכם אתם מוסלים את המפל הזה על אדמת ישראל לאמיר
אכות יאכלו כיפר וכני כנים תקהיה חי אני כאם ה׳ אלהים אם יהיה לכם עוד המפל הזה כישראל
הן כל הנפפו׳ לי הנה כנפש האב וכנפש הכן לי הנה הנפפ החוטאת היא תמות והנפ׳ הכו׳ ה׳ל חיים
פרטי׳ם היא לאבד נפפו׳ למען נכע נכע והוא כמיוחד לפר יאכל כל דם הכל אדר כין חי׳ כעלי נפש ר׳ל חיים חי
תפח ונפש כי תגע בכל טמא תפח לפר תאכל כל דם הכל אדר כין חי׳ כעלי נפש ר׳ל חיים חי
תדכר כי הנפש חיה נפש תאכל או תגע ונפר כל הלכרי והנפש האלה חיך יענש שמעון כעד מה
שמעש רלוכן דכר זה אין לו עפר׳

אעם היות שכפי פשוטם נדבר דומה לזה כאן המדרש נצטרך להודות כי לפי פשוטו מלבד היותו
עול בהקדמתו · הטעמה הב׳ כי הכפל המוזכרת בכתובים היא ההווה עם הלדם בנפלתו מרחם אמו
כי היא ההוה ובפסלת אמו כדרך כל הוה בפסל · והכפלה הנפלרת לאחר המות הוא דבר לאחר
והיא הנפלרת בתחיית כמו שכתבתי בפרקים שעברו ובפרק כ״ט ולאחר שכפלה וכפלה הכפל
לפר כולל בה לפר תמים עמו מרחם אמו הבלתר עליה כי הדם הוא הכפל הנה לא ישאר ממנה
דבר כדי שתתזור ותכנס בניך שמעון כי כבר נמותו בפלה והלכה לה ובעדר זכרה מן העולם ·
ולכה העיזרי לב היכים בתרדמת הכללות יחסבו שהכפל הנפלרת לאחר המות היא הכפל הזלת
והרי היא בכפל בהפסד הניף יהיו תכנס בניך לדם לאחר לדם לזו בהמה לא יהיה · ואם תלמר
שהיא בנרלת בעם שנית ח״כ היא בריאה חדשה ואינה הרלשונה כי הרלשה היא כבר בפלה ובלבדה
ולא בפלה לא שלרית · ח״כ מי היא הבעל עוכם ין שתכנס בניך שמעון פעם שנית · לולי שיאמו
לב ויודיעוכי על מה הם בפעים · הטעמה הג׳ לו שיעדרו שכפל הלזון תכנס בניך שמעון שתהיה
להיות לב ניכים בפל אחד · ויתכן שהכפל היא בהיותה בניך הלזון היה הלזון מפוסעי ישרלל
בנוסן מהלומרים לפי פיר ממנו ודעת דרכיך לפי הכבמו · ואת בפסעו ואשלחנו שמירה לבפשו
לרעתו ולאחר האות בכבדה בניך שמעון · וגם שמעון היה ידו במרד נגוב וכרוח וכלוף ובפצע
בשמו לפקר תועבת הגם שניהם ויומת · גם כן שמעון כתעב ובלבה ותכנס בפשו בניך לוי והיה
הלים ההוא תם ויפר ירת אלדים ופר מרע ובעודנו מחזיק בתומתו מת · והכה לוי בנדקתו לפר
עשה היה יהיה · ואפרי הלכים הפוסעים הקדמים לפני הלכים החוטלים בכפשותם כרלוכן
ושמעון הכי׳ועתה יורוכו ויאמרו לכו הכפל הזלת בלוזה בניך תכנס בויום הדין הנחל · ובכ״פ
יחוייב שנופי רלוכן ושמעון שיקבלו עכפם כאמור ויבלו ורלו נפרני הלכים הפוסעים כי כוכ׳
ובתוך בדכיאל ודכים מיסכי תדמת עפר יקיצו אלה לחיי עולם · ואלה לחרפות לדרלון עולם
ויודוע כי הכפל לא תהיה לחרפות ולדרלון כי לויכה בפש ועוד לזיל למופי דקרח ואמר והיו לדרלון
לכל בפר · ורלוי שכדע שם הכפל הזלת תוזכה לחיי העולם הבא להיותה נרויה בצרור החיים
כשכך ליכי פועל אדם ישלם לו כדלכו כלב שלם לפכי כרלוי · לו אם תלך לחרפות בפעצ
הלכים החוטלים הלה בכפותם · והכפל לויכה בפש שתחלק ולא תקבל חלוקה · ואין הפרש
בין שיהיה הפכי כדיק או הפלפי כי השלה תבדק על כלם ר״ל על כל לאחד-מהם · ולו שעדרו
שתחלק עם היותו כלתי לאפשר כי דעת יסבול יותר מזה בכמוכעות · וכאמה להם כפי סברתם
הכה יחוייב שתחלק לב לחלקים כמספר הנופים כי לאחת היא על כן לאמרתי מי יתן ולדע מי היא
החלק העולה בניף לוי · ואם החלקים הלה יפלזם בניכל כדי שלא יתרעמו הפכי חלקים
על החלק לאחד · ואפילו שיהיה כן הכה הוא עיל ואמם כי החלק בפלה בנוכל לוי
יפטר מן העוכשים ופכי חלוקיה לאפר כרלוכן ושמעון ילכו להרפות והכה חלק לוי היה עמהם
בפשעם ומדם ולמה יזכה חלק לוי ויחוייבו הב׳ חלקים האחרים ואם תפיל גוכל בין שכי בדיקי
שלשם״פ יפיל הגוכל על לאחד מהם ואיך כייחם דבר כזה לוי שתחלקו לאחדים · והכה תפכו
להסיר מהם רק לאת האות הזה כאמור כי האחת שהיכה תקבלת חלוקה כי היכה נפש · אבל
הדבר הוא כמדלים כי מכר שאפילו שידליקו ממכה אלף כרות לא תאבד ולא תינדיף וכשתפקו
בזה ויטה לבם · והכה החסרי לב הלה מתי יקיצו מפכת העורון לבב וכי אין להם לב

להבין שהבר שהחלקים מן הגולגלת תיכבה היא כי אם זולתה וכן כל הבלקים אמנה כל אחד

נפני עצמה ואיכה תכריתה וכל לחמ כה נפני עצמו ודבר אין להם עם השמר ומכת הלקח הכני
להיות כו הכבה למיתכך כו הלהב שלם ישימו לכל הכר כסף לו זהב כרזל ונחושת שמין הלם
מסתכך נהם לא ידליך כי כותן הנורות לא נתן להם כח שיתכתך נהם הלם כמו שניתן נשמן
נשעוה ונשיתן ודומיהם ולם יאמרו שנם הנופות יש נהם כח למשוך הכסף שמרי נחתה נאמ להם
הנה הכרות נהתקרכם לל הכר הדולק ויתכתך נהם הלם וידליך ולא כן הכסף כי נוף המת עומד
נכך הקי ולא יהיה לחרי מפלו · וכבר הארכתי נחכוני מנן לכרהם נרלויות נרורות וטעכות
למתיות רבים וכבדים כמאמר נ׳ פרק י׳ ולהיות דברים שלו ים נהם חלולהסם ממי
שיכים הסיס על כבוד קוכם ליחם לו׳ת עול והמם נחקו על דברי שוח ודבר כזב שפם ואין ומיון
של קין ודברי הוללות וכבלת שיכם כדי ולא רשוי לשים לותם על הפר נדיו ומי שלא שם על
כבוד קונו גוח לו שלא כברוי והם שלחו רבן לשוכם לדבר על ה׳תועה שלם ישלם נלם לא כיפח
ויסתכך כו וכלו כעשן כלו · ונשוב לענין שמרתי להכיח רשיה על זה כמופת ולות והוא שזה
דבר מוסכם אין חולק עליו והוא שכל דבר שהוא נכח שפשר להיות נפועל וכל דבר שיהיה נפועל
לי לפשר לחזור להיות נכח נעולם הלא תרשה כי נכח הפרי נלילן לפשר להי׳ פרי נפועל לחכם
שיבח לעולם והיה פרי לי לפשר להיותו עוד נכח וזה דבר מוסכם ומבואר אין ספק נו כלל נעיכי
כל יודעי דת ודין והנה נשם לחוכן כשכורק זרעו נרחם והיה שליה היתה נפשו נכחר ל נלפשרו׳
שתהיה לו לא לחכם לחר היות לחוכן נאניות נפועל כבר יבחת מן הכח אל הפועל והיתה נפש
לחוכן · וכשמת לחוכן לו שערו שתכנסם נגוף שמעון תהיה קודם הכנסם נגוף שמעון נכח
ויחוייב שמה שהיה נפועל שיחזור ויהיה נכח וזה נלתי לפשר כי זה מן הכמנעו׳ לא יתכן לא נשכל
ולא נאניות וכל מה שיאמר לו שיחשב לו ידמה כי הוא שקר וכזב נלי ספק · ולא יאמין דברי שה
אלא מי שהוא רק המוח שכר דעת ועיכי מוסרי לכניהוכו נסכנורים ודי וזה למוכחי דעת כדי
שיקום על כנוד הכורח ית ויסתכח שמו הכור תמים פעלו כי כל דרכיו משפט אל אמ כה ואין עול
נדיק ויסר הוא והוא ירחמו כפלחות מתורתו למען חסדו.

פרק טו

אמר לכרהם נן לחדיכי הכם לכ יקרא כבן כמה׳ר יצחק לוי ן׳ מנשם המחבר
חס לכי נקרכי ולם הקנלה ייקדם כי נרלותי כרכורים דוכרים נכנוזה וכו׳ה לים
לנין כל יכין נחלק שכתימו ולטון חלקלקות נגדולות וכפלחות יפטירו נספה לקרא לנעלי
העבודה כופרים לומרים שהם משתתפים נבורא ית חס ושלוש וזה חולי יען כוסן מזמן רב ישבים
קדמוניות וכבר הזכירו כר שכת׳ל נמספר שלוחיו נסימן קכו׳ל חס וכבר שמעתי מן
המתפלספי׳ מספר נגנות המקובלי׳ והיה לומ׳ הכוכרי׳ מלאכי׳ השלום המקובלים מלאכי׳ העשריות
וכר׳ משה הכהן נספרו כשיספר תועלת דרושיו ל׳ והתועלת המגיע למי מהדרום השמיכי שחין
נשם ית שום הלכנה הכך הכוכרים הלומרים לחדושו הוא השלום וכו׳ ונעלי העבודה שהלוכו
עשרה והכל לחד ומפי קנשים רבים וכבדים נחכמה שמעתי דבת רבים נ׳אמור להם עם ה׳ אלה
הגויים שלשוהו והיהודים עשריהו ולכופרים יקשבו נעיכיהם ולומרי׳ שמלכיהם השם ית ולומרים
שהוא עשר ספירות והוא לחד זה לא יתכן כי שם נשפר ל׳ המורכב מעשר לחדים היה עשר לחד
ומוכיח דבה הוא כשיל כיבלת דעת ידבר · ועוד לומרים שהם עשו התלריים פנים ית
פ׳ כי הרכוה והניצה והגבורה והתפארת וההוד כלם תלריים · וכן מרדוך המלך לך ה׳
הגדולה וכו׳ וכן לא יעשה וחלילה לשי׳ת מדבר כזה לא תקום ולא תהיה עכ׳ל וחלילה חלילה להם

מלכותם מלכותו כלומר כזה לפי שמחשבה כי הם זרע אברהם יצחק ויעקב מלמיכיי בני מלמיכיי זרע קודש כדוכי ה' יתירת הם בפיהם בימת וכתמים ילכוכו קוכי כערתי הבני וכבם ותי מתכי ואתן בלבי לפקוח עיכי עיוכר ומחשבות רעיוכר ואבקשה לדעת זאת ואחפש בספרים ואלקטם בסגולים ואכתבה סורותים אלו עם היותם גדולות וכפלא ת ממכי אמרתי כי ה' יתן חכמה וכותן לפתאים ערמה ואשלה מימו מעבה לפין ויהי לי למשחה ולפש ך להריס מן המתחכמים בעקשות פה ולזות שפתים כי תועבת ה' כלו ואל ישריס סודו כו כטח לבי ובעזרתי ויעלוז לבי כי דבריהם כלי דעת ידברו והיו בכויכ ככל מה שעליה יאמרו והנה עקר העד עקר עכה בחקיו ואומר שהנה כתוב בספר יציה פרק ב' שהספירות הם כלי לומכותו ומלאכתו של הפש ית גבורי כח עושה דברי לשמוע בקול דברו ולל פש עשר שיין להם פוף נפויים כמדתה הנזק ואכליהם אין להם קן ודברו בהם ברגוש ושוב ולמאמרו כפופה ירדופו ולפני כפלו מפתחויס ופי כפויים מכיעים כמו כופה פני דמשק שדה פופים ואומר שהנעתם כמדתה הנזק שהספירות פופות ומכיעות זו בזו כלומרם כעון פופו בתחילתו והפניה הניה כמדתה הנזק. או שיהיה לומר מתוך ירלתם מהשפל מיד הם רגיש ופכים מלהשתבל כמדתה הנזק שהוא גבלה ובעלם כהרף עין ולפי שיין לבי יכולת לבעוט בספתים ולדמות תכונה מהיות מהזק שהוא הנדק לתר כמדתה הנזק ולי שכל כאחד ולין זמן מה שכין בנתים כדי שיהיה אפשר לדבר אלא בפני אותם ויעש ר"ל דבוכו בעת שידה שכל בעשה בכל בעשה בהכתיב כי הוא אמר ובברתו ואמר דבה כאו מה יאמר לבך ולעשה לך ותכף ומיד שדבה ובבר בנברתו. ואמר עוד ודברו בהם ברגוש ושוב כלומר עושם דברו לשמוע בקול דברו ר"ל עושים דברו ופכים לשמוע קול דברו ואזו ולמאמרו בפופה ירדופו. ואמר ותכליתם אין קן כי תיכם בפש פיהיה לו נדר ונפל ותכליה. ודברו בהם ברגוש ושוב פעושים דברו ופכים לשמוע בקול דברו ופופים מה יאבר השל ה' ואומר ולמאמרו בפופה ירדופו ר"ל לעשות מלאמרו ואמר ולבני בכחו הם מפתחויס למופת ולאות שהוא לדוניהם. ואמר עוד בפרק נ"ל עשר ספירות בלימה בלים פיך מלדבר בלוש פיך ולבך מלהרהר. והם יין לבך ישוב למקום שפך נאמר והשית רגוש ושוב ועל דבר זה נכנית בריית והשוב ובור הייבר לחד אין בלעדיו ולבכי לחד מה לתה סופר וכתיב עוד עשר ספירות בלי מה מדתן עשר אין להם סוף עומק רשפיות עומק לחרית עומק טוב עומק רע עומק רום עומק תחת עומק מזרח ועומק מערב עומק פפון ועומק דרום ולדון של מלך בלאין מוסל בכולם ממעון קדשו עדי עד. וכבר אמרתי שאומרו כמדתה הנזק כי לין יתכן לשער זמן בשכלמו ולא להכיר זמן יותר מהיר ממנו כלל. ואמרו למאמרו בפופה ירדופו ר"ל כי פעולות המקום ומעשיו אין להם זמן כלומר שלא הם כמדתה הנזק יותר מהיר ויותר בחון לומכם לא יוכל האדם לשער יותר מוה כדעתו שעור יותר קטן ומהיר מוה. ובספר מערכת האלהות כתב ז"ל בלשכת השמות לומר שכוי שם ר"ל שסיכמו בספר יצירה עשרה ספירות בלי מה עשר ולא ט' עשר ולא יש קבלי נעלי העבודה בהיותר כי הישודות יש מהן ל' עשר ספירות הש לפשר הם אדות והכהגית נעולם השפל.

ע"כ ומה שלומר כי עשר הספירות האלה הם הם האלהות יש. אין הדעון כזה כי הש הש' מ' כי המלכות לימו המלך עצמו וכן הוא לומר כי המלכות שלך היא ולא לומר לתה הוא וכן האלהות

כמו מלכות וכן אמר דוד המלך ע"ה לך ה' הגדולה והגבורה והתפארת והנצח והוד וכו' לך ה' הממלכה והמתנשא לכל לראש ואמר לך ולא אמר לך ואם אם הספירות שזכרנו והמלכות הוא לעילות וכן והמלכות הוא מעלת רוממות ותוספות רבוכו' וכן אמר למלאתו כל פועה ירדופו ולפני כבודו משתחוים והם אמרו הם הם המלכות ולא אמרו והמלכות כי לא כעלם מהם שלפי שפשר לומר שהעשרה ה' כי אם שכאמר עשר ה' הוא מורכב מעשרה לחדים ואיך יבדק דבר כזה בחלקותיו מ"ו והחכם ה"ר יהודה מייוש ז"ל בפרושו לספר מערכת המלכות שקרא מנצח יהודה כעלה כ"ט דף שכי אמר ז"ל דע כי כל מה שלכו מדברים הוא מן הספירות לא מן הבורא"ת נדבר אלא מן הספירות הם כמו כלי אומן שהאומן פועל בהם פעולתו להכלילו כין אלף אלפי אלפים והם דברים שיש לכל דבר ותורתו ואין אנו יכולים לקרב הדבר לדעת החוקר כי לא נוכל לראות אלא מן הדברים שאנו רגילים בהם. ועל כן אמר אחד מן החכמים שדומה לותם לרבין הבשם שהוא שוה לכל החבנים ולכל המחשבות המתפשטות ממנו ומפני שהם דברים אין עקרים אלא אחד וכו' ונספתים יקר מעשה דברים כבודים. כי מפני שהבשם מן הטוב והמתקה כלב כולם בעלי מתענגת הבשם. והוא ז"ל הביא בספרו ראיות ברורות בשהם נרות מספר התקונים ומן הראוי מזולתם לקיים פיכה זאת בלמת ובתמים בטוב טעם ודעת כלם נכונים למכין ויסרים למוכחי דעת שלם הם פעלי שהדים מבשיל מדרך עמו וברים הטיב מעין כי כמה כשלו ונפלו במהרות בלי יקומו: פרק יו לפקום עיניים עורים אמרתי להביא לפניך אחת המעיין בדברי הרמ"בם ז"ל שכתב בספירות יראה מבוארים לזה הענין וז"ל בם ובהם ו' ספירות מי' ספירות והם מדומיו של הקב"ה לפי שפועל על ידם כל הפעולות הנמוצות בכח ומוכיחות לותם מן הכח אל הפועל בכחו וכבודו המכריע ביניהם שאין פוסק מן היום שעלה כמחשבה לברוא את העולם עד עולמי עד ושו הו ספירות שבו קבועות בקרבי ימים לפ שהם לוב נהיר בלי מוכא פי לא מבד הנותן ולא מבד המקבל. וזהו שקראם אבריהם אבינו בם ברו הבבוד ספירו לפי שהם זכות מאירו ומזהירו כנגד כל אור של מ"מ כמו הספיר לבן וזך אבן האבני' • דו"ל קראום אספקלריה המאירה ואומר שכל הנביאים לא נתבבאו אלא באספקלריה ואת ך אספקלריה המאירה אנו אומרי' למ"ש שכתיחד עמו והיה רואה ואומע מתוכה ולא נ"ב על ידי הנביאה כאשר פירשתי בך בראה לו בחלום הנביאים וזה הדבור קראוהו ז"ל אספקלריה המאירה פהיא מדת הדין ומדת הרחמים מתיחדים כמו שבראה למשה נאמנה ומדת רחמים הוא שאור הנביאים לבדיקים לעבל והוא שבא ורוצה שלהים את האור כי טוב ויבדל האלה מאין העולם כדאי להשתמש לאורו ולהיכות ממנו ונבנו פי' נבנו והבדילו לבדיקים לעבל להשתמש לאורו. ועליו נאמר מה רב טובך אשר צפנת ליריאיך פעלת לחוסים בך. וז"ל יקראוהו הבור וא"ל קראוהו סיפור ומקום אחר נקרא קול כ"ם וישמע את הקול. כיאור הכסוק קול ורוח והבר שהם בענד בפר בפר וספור בחשר פירשתי. הרי הלשיכות לדבר אחד כוונתם דבר שפור רוח. והפלוסופי' קראו העשר ספירות נפשות הגלגלים ואומרים שהם עשרה ונקראו הכל בגלגל השכל. ויש לבל בגלגל מכיח המופלא עליו מון העשרה שלזו נדריך לא לנוע ולא להביע כי הכל מתקייס בכחו ופיעל פעולתם בכח רבוכו הקדוש הנתון בהם בעת האצילם בלי הפסק על ידי האחד ב"ה ואחרכתי להכיח דבריו לדוב התועלות האנושיות לבו מזה האחד דביש שבתבו ובכ' שבתבו לה' תה וזה

שמורה שהם כלי תשמישו שעל ידם פועל כחמור לעיל. ומדותיו ר"ל המדות שנתן הוא"ת
בהם וקראם מדותיו על דרך שאמר הכתוב ואכי נשבעתי מלכי המלך שהמלכתני אכי על ציון הר
קדשי ההר שהקדשתי אכי. וכתב רבי יהודה קייש בספרו כפרושו לספר מערכת האלהות
דע כי כל מה שאכי מדברים הוא מן הספירות לא מן הבורא ית' לפי כדבר אלא מן הספירות שהם
כלי הפיעון והעומן פועל בהם כי בבורא ית' אין שייך לומר בו מדות כלל לפי שהמדה הוא מקרה
אל על העצם והוא ית' לא יקול עליו מקרה כלל אלילה וחס וכן אמר בספר יצירה עשר ספירות
בלי מה מדתן עשר אין להם סוף לפי שאיכם נפש שיכבשו תחת הגדר וגבורה וחכמה ובינה
והוד הם שמות משמות התואר ושייך לומר בהם מדות בחואר פלוני גדול מחברו והרמון בו במעלה
וחכמה ומעלת המדות. התועלת הבא שהודיענו בפעולתם נבחית לעבד וזה לומר שיהם
מכוכרת העולם עד עולמי עד ואחר בפעולתם בעולם עד עולמי עד יקוייב שהעולם יהיה בבחי
וקיים לעד כמו שכתבתי בראשית בדורות מן הכתובים ומדברי ר"ל במאמר ראשון פרק מ"ב.
הנ' שהם ספירות הכו' שבהם קבעה מקראים ימים ור"ל שבכל יום פעל הספירה ו' שם לפם הימים
וכן אמר בסוף הבריאה ויהי ערב ויהי בקר יום הששי ויהי הידיעה. ד' שהבראם אלהינו קראם
בספרו הקבוד והוא ספר יצירה ספירות לפי שהם זכות ומהירות והוא כתב מלשון לבבת הספיר
וכן שהודיענו שהספיר הוא לבן ומאיכו כדעת האומר שהוא אדום לפי דעתו. ו' שרגל
קראו לאלו הספירות הבו' שבהם שהפקלריות. והדבור שמניע לבניין העבירה הוא
שקראו ר"ל לפקלריות. ומשה רבכו ע"ה שנתיחד עם השכיכה שתמיד היתה השכלתו בה
שאמרו שבכותו היתה בפקלריה המאירה ר"ל שהיתה בלי מעכל ודמיון אלא בחשבר בים אל
רעהו. ז' שר"ל קראום גם כן מהרות לפי שהם מאירות ומהירות. ח' שהם בעצמם
הם מה שקראום דבור ואמרו שהם שנו שקראם ספור. ובחקים אחר שקראם דבכתיב קול וכן אמר
וישמע את הקול מדבר אליו בהן הידיעה והקול והדבור בפסוק אחד. וכן בקראו רוח ומכח
עליהם הרוח בהן הידיעה גם כן. והרי קול ורוח ודבור בכנוי ספר ספר וספור. ספר בשמעו
בחעמי שיהיה שכתוב לפניו כתוב בספר והם הסופים וכן כתוב ויכתוב בספר הזכרון לפניו.
מספרך אסר כתבת. דוגמא יתיב וספרין פתיחין כל הכתוב לחייס וכתיב ונגלו בספר שהם
בספרך הוא הזכרון וכן כתוב אחרי הספר אסר בפרס אחיו. וכתוב התועדו במספר שהם
וספור הוא הדבור נמה שהיה בכך וכן כתוב ויהי הוא מספר למלך. וישלח המלך לאחם
ותספר לו. והם אסר קראו להם הפלוסופים שכלים נבדלים והכל לדבר אחד כתכיהו והתרכתי
להביא לשמו בקריבות לתועלות הגדולות המגיע לכי מספיהי דבריו. ולהודיע כי בעבי שהשמות
מתחלפים הענין ר' והם כמו שמות נרדפים. ולהודיע כי הפלוסופיה האלהית קצורה ומדוקק
בחכמת הקבלה תוחמי נבוה וכן הכתיהו חכמי חומתי הבקיאים בספריהם אחר לשון הפלוסופים
לחוד. ולשון קבלה לחוד וכילם עולים בקנה אחד בריאות וטובות. ומקובר למודם הסיוכים
במוסכלות ומדר החכמה לים לדרכו פנו. ודגים קבלה ידם לבלתי קרות החכמות על פדרם
ולהקחיר המוקדם ולהקדים המאוחר אשר לא כדת. ובעתה המכוון מדבריהו כי יומרם עשר
ספירות בכל מקום הספירות הם הם האלהות אין רבוכם על עצם הבורא ית' אלילה וחס כי הוא
ית' לא ינדרהו שום מספר ולא מדה ולא שעור כלל ולא יבדק עליה שם נדר. ואלו המדות
והשכלות שאמרו שהם כמו שהקשו לכו ר"ל לומר בברכת הלבבה חק וחזן כתן להם שלא יסבו את

מפקידם · וכן הוא אומר מי מדד כשעלו מים וכן אמרו ז"ל במדה שאדם מודד בה מודדים לו ·
ופירוש הכתוב הם הקדר המתקן כדכתיב ה' בכחמה יסדי ארץ כונן שמים בתבונה · וכן כתוב
יסד ארץ על מכוניה כל תמוט עולם ועד והם הם הכהנותין ומדרין · והכה אומר בארץ בחכמה
יסד ארץ · ובשמים כונן שמים והיה התכונה הקדושה חשר משתרה בארץ ובהנהגת העולם בנדק
ומשפט כדכתיב כי אני ה' עושה חסד משפט וצדקה בארץ מיום הוסדה ועד עולמי עד לאמור ·
על ידי הכוכבי לפת וזה מול ת התחברם בשנת הנלנלים ולכל נלנל ונלנל שכל נכלל
אשר השכל הראוי בפני הנלנל ההוא · וזה ח מתבוננ בחשק בפעמו ושפקו להדמות אליו להיותם
משפיעים כמוהו כאשר אמרנו בחבור זה כמה פעמים במאמר רפתין ובפרק י"ו:

פרק יז מחמתי הקבלה ח מרים כי כל אות וזקות מבנ"ד כפ"רת בייר כוכב אשר מהשבעה
כוכבי לכת שהם כז' נלנלני עם שם אותיות משם בן מ"ב וכן הכיאם הר' אהב זכל
בפי ספר יצירה אלו וזה לשמונם · כיצד המלך אות ב' בחיים וקשר לו בתר ובר כו שבתי בעולם
ויום רחשון בשבוע בימי שבתי ועין יחיו בנפש · ר"ל להעלה אות הכ"ית להיות רחש בכח בתר
עליון ושם כו החכמה וכר כו כוכב שבתי אשר נשם ר"כ"ג"ת ומורה על חורכן בשוד השמיטות ויום
כו כח החכמה · ונעשה להיותו מזה על חורכן לפי שאיכו מפן בעכין מעבייכי הנוף לפיכך
מחריבן ואיכו משגיח בשם ולא בקשטן אלא על השכלים הפעולים ועל השנת השם"ת ועל השנת
השביעיות · ומזמנו כח המזיע לשדים המבטלים לפיהדי החדש כמו השכפים ובעלי הפש"ג
וחשרי הדעת · ואיך יבלו מחוכה על החכמה · ואיך יבלו מחכו חשרי דעת ביחור חשרי
הדעת בעבייכי העולם הזה · למחכ כוסף בהם רוח בבואתי · כמו שאמרו ז"ל מיום שחרב בית
המקדש כיתכה בבואה לנביאים ולחכיקות ועיין במסכת בבא בתרא · וזה סוד היותו מחוכה
על החולאים והמות וכיית הסוהר והדלות והקלון והחרפה מזה העולם על כל עיכוב · ולהיות
בו החכמה הזו מחוכה על הדיבים ועל הבכייכים בהקטרפו עם שם ההויה המורה על חדוש
השמיטות ולהיותו כסתר מורה על כל דבר בסתר כמו הקרקעות והמטמונות ולהיותו בסבייעי
לחרית כל הכוכבים הבבוכים מורה על חחרית כל דבר ועל הזקיכים · ולהיותו מחוכה על
החכמות והדעות מורה על היהודים לפיכדם בדרה בזה העולם · ומחוכה על העבדי בחרבות
הכוסיים ולהיותו בשמיטה מבטל כל הבסקים ומלכות · ולהיותו מסולק מן זה העולם מורה
על הלחנה ועל טבופי בכי חדם במעשיהם · וכבנדיהם וכדבורם ויניד על כל דבר שקור וירידם
ממעלת הכבוד · והנדולה שבו והם המוכסים והפקידים ויורה על שפכים והמייתי הים ותנידם
ויורה על חטה וסעורה ועל חכני דוחק ויורה על עבות רעות ועל חסד ויורה על עוחק המשפטות
ועל לכלות ועל חסך ועל עוחות וקברות מתים ויורה עם מחכות גדולות ועל מחכות חויכים ועל
הסלוחים ועל הספיכות ועל התכוכים וריחים ותפוחת · ועל הרודפים במלחמה ועל הלסטים
והגכבים ועל סותרי בתים ועל חכמת הכשפים ולדעת העתידות ועל הסבלות וזול בסחורה · ועל
הקרטה ועל שמחתין בכיו ויהיו מלחין בלבו · ועל חכמו והרמוחת וחרבן ומדבר יערים והרים
ופרידם · ועבד ועיכי ומבקשי פת לחם ועל מיחת החולים והעבדי ועל השמועות הרעות והיללם
ועל פסחים ועורים ועל פסקים וכופרים ועל תחלת מחוכה ועל תכלים ועל המכרן · ובתן
טעם ומיכה לפעולות הסלה בחריכות ועיין שם · והמלך אות הנ וקשר לו כתר ובר כו
נדק בעולם ויום שכי בימי השבוע בימות השכה ועין שמוחל בנפש · ר"ל להעלה קומת בהיותו

רשם נפלא כתב עליו והחכמה אשר היה מתחת לשם קר"ע ש"ן ויש כוכב שלוש ויורה על החסד
ויושר וצדק ועבוה ומעשים טובים ושם מכוחר הסנה הפועלת מלין לו . ושם טוב וכעל דין
של חסד ואכפי שם ובחון וחכמת התורה שכחתר תורת חסד על לשכה והסופרים כדין כני חלוף
ומקח ומסח ומתן והצלחה ככל עסק וריוח והעושר כי לו הכסף ותקוה טובה על חסד הקדוה
וכשוחין ומורה על ההדיוט וכו' והכנים מובלחים כי הם נפשות המובלחים ולו השלוש והשלוה
והנטחון וכל עסק ועזור כחסד ולוכב הנחמכים ויסיוכים טובים ונתים כלים כי הוא תחילת
הבריאה והכלי מלכית ועבידת מלך מלכי המלכים הקדוש כ"ה . וכיתן טעם לשכח ופותח
בזכית וברכת הארץ וריב הנבולה והשלום העיר וחברת האוהבים ופרוחת החובלים כי הוא רופא חולי
והשלום הקפדים והחבושים כדין כני חלוף ופתח מכית הבוכר על ידי חסד ומגיחים טובים ועל
מלכי אמת ושיפטיבדק והשנית כל חפץ ולה מן הכסאים הכבכדים ובעולי הפנים והחזקים בכית
הכנסת ומוסד הפסידים והתכילות ותחכיכים וכית המתבודדים לעבודת השם ויעיד על יוקר
כשחורה נם כחטה . ויעיד על ישבי המלכות והשופטין . המליך לחות ה'
וקשר לו כתר וכר כ"מלידים בעולם בייחס ג'בשנוב בימי שכה ואון ומין בכפם והוא תחת כנ"ל יכם
והוא מורה על לחיין לך וקשה עורף ולכזריות ועל החמה והכעס והרכחנות והמלחמות כי כן
משפטי הנבורה ועל שרי החיל ועל שופכי דמים דם חיה ועוף ודם לדם וכל מלאכה לשר תכח
בשם חיוחם לו כי הוא השם הנדולה ולו הזהב והפכיכים הלחומי ועל דבר לדום ועל בטול השפעים
ועכיב כה שפחתו עם כיכה ולו כל מיני פרד ולו השכרות וכית הכיסול ולו הכשר והדם והתבלין
ויין לדום ומעורר על הכיאה ותשמים ודם הכתולים ולליו לשוב כידה שיחזור מתוך קומו לחרי
פזיוון ולו הקנלה והשנלה ולו הדם לשר הוא הכשם וחיותו של האדם ולו החום הטבעי ומורה על
לפטים מכל החיכוכים ועל הרוגי חרב והפצעים ולו המרקחות החמות ורפוחות וקופח של
כנעים ובעלי כליות ולו המטוכפות כדם הלידה ועל כדית מילה . ולו מן
סחולחים הקדחות ולו העבדים הכוזרים כי לו יוכלו לשבול לת כעמו ולו כל מיני עוכש
ולו המלכויות וכרית מכוכות המפחידות ולו הכבורת מפני היובש ולו החום ולו
הכופרים כדת מכל התמורות כעם המלכים ולליו לכקום משבועת שוא ולכקים על ידי שקר ותק ה
מכוכת ולליו יתי חם כעלי הסנעון מכח לכוד הדעת . ולו הכפילה ממקום נבוה ולו
לם ונפריח ומסרפות מים ומקום שחיטת הכהן לפיכך שחיטתן כנפון ומלחמה ותכ ל ומרחן
ועקרבים ומיתת רעות ומשמרה לשוכה כלבים כועקם והזאבים וכנדים לדומים ולו המשקים
הקדים .
המליך לחות הכ' וקשר לו כתר וכר כו חמה כעולם לשר הוא
מכח כט"ר נת"נ ויש רכיעי כשבוע בימי שכה ואון שחול בכפם ולו החן והכבוד והמלוכה
ויסוד השם מכוחר כמכתב וכקריל ומורה על לחרה הכעלמת ועבודת המלכים כי הוא משרת
לכיכה ועל מכרת בעלי קשר והחשבים וזה מכיאר ועל חכמת הטבע מכוחר מלך כי הוא
קנים לחם ועל עושה מכל יחין כסף ומשחלי זהב והכלחה ככל לשר יעשה ומכליח כידו ולו
הכח מכל הנבורה ורוב עוזרים מכל היסוד ולליו יניעני כל משחר כסף וזהב ומכל לשר תבחר
פלחמה וכו כל לחן יקרה . ושניים עשר לכביים טובות על חצן המשפט ולכני הלפוד
ומכל שהוא מקבל מנבורה יניד על הזק ויניעה בעסקים וליהיה מן הסרים ולפי שהוא מלוים
כין הזהב והשש לפיכך מניד על שלוש מפחד ושלוה וכריאות ויניעם

ולישפע ביכסה טובה מאד ממכם לישפע בים וככל מיכי מים רעיש כי כל מיות הארץ מין
למם קיים כמים לכדם · והוא מככיב הקוביכים בכח הגבורה וידע בעורף לוביכו
ומכקשי רעתו ויעיד על שלוח עבדים חפצים ושלבקת הקשור מביית הסוהר כדין כבי
מלוף וכן היוסבים במבור יסור מעליהם החויב כי ממש ומנן ס׳ בכלות עליהם ·
ויסיר רגון בבי מדם ויומבח מן בעביכי אלדים ומדם ויעיד על הגלוח וסבדיבות
שבו יתרפאו החזלים כי הוא ממוצע בין קר ולח וקר ויבש :

המלוך לות פ׳ וקשר לו בתר ופר פו כונה בעולם מכח חק׳ב טב׳ם

ויום חמיסי בשבוע בימי שבח וכחיר ימין בכפם ושם בכחו הזרע והזיווג וען של בם ם ומן
על יופי והשבת חפבי בפשים וכו׳ ושלום מפקר מכח תפלרת הבק חליו ויש לו עוזרים
מבח הקשר ולוהביכים מבח תלרת ומקשים טובתו ויש לו חשק בפשים והתשמים וחשק בכלי
סיר והשמחה ולרוסן וכלי התפסיטין והבגים והפרדסים וכל מיכי הכתה ומורה על הבלות
שבלות מבח החבר לל העטרה ושלוש הלויבים כי הוא המבשך ומתוך שהוא מקבל מבח הגבורה
ומפלה הזהב המעורב בכסף לבן ויעיד על הבורפיים ועל מבי ורקמה ומיכי
פיוסים וכל תבניות ושלוח ולו השמועה ופשורה טובה מבח הטוב ובמילות חסדים ורחמבות
וכלבה ועזרה וכתיב יפים ושביות החשלה ולו כח להריון כי בו רוח חיים וחם ולח וכוטה
ללחות ולו הפחורים וילדות בבית בביס ולו בבע בחוב בוטה מעט לחודש לפי שבכור
הגבורה מתערב בו כל מיכי מעשה בחמד יותם מלבו ולו קבון בשים לטוב ולפעמים מבח הדין
לרע ומחבו מבדלות מרקחים והרי בשמים אריק טוב וכל תכשיטי הפשים וסחורה · ולפעמים
מריבה מבח הקם : המלוך לות ר׳

בחכמה וקשר לו כתר ובר בו כוכב בעולם מכח יג׳ל פוך ויום הששי בשבת בימיבה וכחיר
שמאל בנפש ולו הספרים וחחכמה והכתיבה מפורה שבכתר מתפלרת הסכל והדבור והשבח
והסבורה לפיסים לו בכול מבח הגבורה ולו בח המריבות והוא מסתתף ולו כל מיכי
פומיות כי הוא הסוד ולבן יתחבר עם כל לדם מלבות הביול והרקמה והכתיבה והוא
מחבר הלויבים עם לשלוח מבח התפלרת עם למלחמה מבח החם ופעמים יניע לו שבוש לרוב
חום וכעבו ולו הערמה כי הוא מלומד מלחמה מבח הגבורה ויש לו מתק שפתים מבח
תפלרת ויש בו מיכי שחוק וסינון מבח החוש השביעי על הגבורה ויש בו רבוי וכו׳ והוא
מורה על תבלי כפול ולו התחבוכות והתשלות כי ממבו יסתלבלו והוא כמו שליח בבור ומתפלל
על ישרחל בעד המלבות ולליו יבלו בחמורות שקר מבח תמורות למבח בבח ישרחל לל
יפקר ולל יבחם : המלוך לות ש׳

בשמשלה וקשר לו כתר ובר בו לבבה מבח שקוביות עם יבוד עולם ויום השבת
ביחי שבח ופה בבפש ושם בו בח הילוך והבשיעה והחבורה והלויבים בים וקיבון עם כי
שם יתקבצו כל המרלות העליבות וכו׳ ולו הבפודות והכתבים מתפלרת ולה שלוחים
ומליבי יושר מיבוד · ולהיותה פעמים בבבוי תורה תורה על חולליה
המסובבים וכביה ותורה לפעמים על תבריבי מתים וכו׳ ולה פה שם מן חסדו חקשר בשמים
והשלג והבגד והבקלים והיופים וסיקרות המים ולה גם בבים ופרדסים

מ"ש והנה נאמרה כי הוא נתן עדן כי שם שכל הפועל ולו הסדרה כי הוא מלכות ולו עבודת המלך
ולה המלחמה מעבורת וסלוס מיסוד · ולה עובדי המים מחסד · ולה הקור והסחרות מתפארת
· ולו המריכה מן ם והשמחה והכבוד הנה נאלה השבעה מעלות ממוח כל כח של שבעה
כוכבי לכת וכפי דעת המקובלים מאין נתן להם הנה והעומק ואיך מתפשטים בהם מכח שם נתן
מ"כ וכל החכמים ז"ל מחכמי המקובל והמועתק והמקובל כולם מודים ומכחיזים ממשטרם שכתן
בהם בורא כח סדרוש ונבוה מעל נבוה סומר ונבוהים עליהם כי לו כתבנו עלילות ואמנם
צריך אתה לדעת הלילן ימובאין ומבוריו וסכניו הקרובים אל יו והמבטי שבאין מן הנכורות
לו תבין נדק ומסכיל ומיסדים כל מעגל טוב · ואמר והדי הם רמסי פרקים וכאשר תפשם במקרא
תמיכה לכל אחד ואחד פסוקים מן התורה והם הם רמסי פרקים של הכחות זה תבין מסתופי
סמות הספירות ויהיו תמיד לנגד עיניך כי זה תגליה את דרכיך וכשם שידע כל אחד ואחד
ובתוך נשב ידוד לקלי יתברך שמו ·

פרק יח ואלו הם השמות של שם בן מ"ב כי כולם ס' ס' ס' ס' ס' ס' קר"ע
סטן נדק כ' · נ' נגד יכם מאדים · ר' כ"ט נת נ' רמה · ק"ק טכ"ש כונס
ה' · ינל פוק כוכבי · סקוטית לנכח ז' · ס' עין ימין · כ' עין שמאל · נ' אזן ימין · ר' אזן
שמאל · ה' כתיר ימין · ו' כתיר שמאל · ז' פה · והרגון שכל מקורים לו מקור · כי משם שואב
ע"כ מ' עוד והנה כשבע כפולות נגד כפרת נר כשם שבעי דקיעי השבעה כוכבי לכת ו' אדנות
ושבעה שעות ושבעה ימים · ושבעה חדשים ו' שמיטות ויובל קדש ושבעה שערים בשפט פי
הגלגל כי משם נשפעים וחיים וסלוס והכמה וזן ועוסר וזרע וממשלה לפיכך חכם שביעי יסוד
תחת כל הסמים ע"כ והארכתי להעתיקם פה להודיעך כל כל שם קוחיות משם בן מ"ב הוא
שם נשם הגלגל מכל אחד מהשבעה כוכבי לכת ומכחם כתהו הרקיעי כאדוכר · וכתב הרמב"ן
ז"ל בפרק רפשון וכריך לתה לדעת כי כל זה הספר ר"ל ספר יצירה מסודר על ג' דרכים בעולם
ובשנה ובנפש ולפי שבחכמה רפשוכה הזכיר שם נרכי סדר העולם הזכיר כאן נרכי השנה · וכן
כל הספר הזה · ומכל מקום בכל מסכה ומסכה מהם רומז אל ג' סדרים אלו · והבריו
פתומים וחתום ם נריכים לחוד כי ידי לך שתדע שכל חכמי העולם חכמי התורה וחכמי האומנות
והמופכל כלם כאחד ונאמרו שכל העולם הספל מסודר ממשטר הכוכבים ומסעדם בהיכלי מלך כ"ם
מזלות וזה הסכימו כולם כאחד ולזה אין לכוון בתפילה לשום ספירה כי הספירה כל אחד יש לה
כוכב ס' ולפי דעתם אבח השם בתפילה הכוכב ההוא ומסביע עליו ספירה אחד כמו שאומר אבח
לו דבר פלוני מחסד ומנהירה כמו שכתבתי בפרק הקודם לזה וכשאכיון לשם מורים שים בהם
אלהות וכן מכוונים בכל ברכה אחד לספירה אחד ואותה הספירה השפעתה על כוכב אחד וחק
וזמן נתן להם שלא ישנו אותם פתקידם ולא ייתכן שיהו כל שם בשדד המערכת · ובכוכב מעצמו
לא יפעה דבר כי אם בפעדו כ"ב מזלות וחכוריו שם שאר הכוכבים שיתהוה מהם צורות שיפעלו
בעולם הספל מטוב ועד רע · ושדד המערכת נריך לסיבה עכומה ורבה ברגון נורחה לשעות
דגון ירחיו ולא בכל זמן ומכל מתרחים כיסוי והברי הרמב"ן מגלה טפח ומכסה טפחיים ובריך
להקדמות וכללים רבים וכתב הריכס בתשובת שאלה שימון ז"ל וכבר קרה לי בסרקוסטא
שבח לשם החכם הישים דון יוסף בן שושן ז"ל שאר כבר רציתי חותו כשנשבסיף והוא היה אהבה עזה ושפק
ורצה בפלוסופיא והוא היה מקובל וחסיד גדול ומדקדק במצות וביום וביני היתה אהבה עזה ושפק

גדול· ופעם אחת שאלתי לו איך אתם המקובלים נברכה אחת מכוונים לספירה ידועה
ונברכה אחרת לספירה אחרת· ועוד וכי יש שאלות לספירות שיתפלל אדם להן· ועכשו
לי תלילה שתהיה התפילה כי אם לשלוח שלוח השאלות לאבד הדבר הזה כמו מי שים לו ריב ושולח מן
המלך שיעשה לו דין ינקש ממנו שיכוה על המשפט שדין לו לא שיכוה הדבר זה של המוכן
הממוכה על האומנות כי תהיה שאלתו בטעות וכן אם ישלח מן המלך שיתן לו ממון לא יאמר
לו שיכוה על המשפט לאבד שיכוה על המוכן· וכן אם ישלח ממנו יין ינקש שיכוה לעבד המשקים
ואם ישלח לחם לעבד האופים לא נהפך זה כך הוא הענין בתפילה שהיא לשלוח השאלות לעולם של
מלכיון המחשבה להמציא השפע לאותה הספירה המתייחסת לאותו הדבר שהוא מבקש עליו כמו
שתאמר שנברכת על הנדיקים יכוין לספירה הנקראת חסד שהיא מדת רחמים וכברכת המיכון
יכוין לספירה הנקראת גבורה שהיא מדת הדין והקש על זה· זה מה שפירש לי הקבוד הנז׳
מכוכת המקובלים והוא טוב· ואמנם מי מבכיים לותנו בכל זה הלא טוב לנו להתפלל בשם
לעם״ת בכוכה והוא היודע בלי זה דרך ישלים המבוקש כמאמר הכתוב גול על ה׳ דרכך ובטח
עליו והוא יעשה וזה הוא מה שאמר מרב הגדול רבי׳ שמעון מקיכון זל שזכרתי למעלה ובתב לי
ז״ל ונם הודעתיך כי מורי הרב רבי׳ פרץ הכהן זל לא היה מתפלל כלל ולא מחשב בשותן הספירות
· נם שמעתי מפיו שהרב רבי׳ שמעון מקיכון זל שהיה רב נדול מבל בני דורו ונם לבי זבור
ממבו ואם לא רציתי בעיבי והוא היה אומר לבי מתפלל לדעת זה התיבון בלומר להיות מלב
המקובלים שהם מתפללים פעם לספירה אחת ופעם אחרת בעבין התפילה· והם אומרים
בי זה פי׳ מה שאמרו רזל הרוצה להתחבם ירצים להתעסר יפנין ר״ל יבוין למדת ימין או למדת
שמאל נם בתפילת שמוכת עשרה יש להם בבל אחד ואחד בוכה לספירה ידועה· וכל זה הוא
דבר זה אחד בעיבי מי שיהיו מקובל בשורש וחושבים שזה שמוכת שבויות עב״ד· והבן רוזה
בעיבי בי לפילו המבוונים בתפילה בספירות אין בוונתם להורות שים להם שלוחות בי אם בדמותו
ואומם בוונה בעבד שיעשו בהשפעתו עליהם במו שאמר בספר יבירה ולתאמרי בספורה
ידדופו ולפבי בסאו מתתחום ואחר הדברים והאמת השלם המתעקש לזיהו די לפסיל לנרמיה :

פרק יט דעת חבמי ישראל שעסקו במושבלות ובפלוסופיא לומרים שעם בן מ״ב הוא
תוליים לעם ומרבעי תבות הסמות שיעלות מ״ב ינא עס בן מ״ב ויתבן שהסמות
עם ריבוים ביבר בבל בוכב וכוכב וכן אמר הרב זל וכשאר תפשם במקרא תמבה לבל אחד
ואחד פסוק ס מן התורה ומן הבתובים והם רמזי פרקים של הבחות שמורה שים לשלוח מלין
לפרס אין שייך ליבם שמות התואר לעם״ת ואיך יבדק עליו״ת להקרא בשם והבה בין הישמעאלים
ספר עשתי אבו חאמד אל נזאלי קראו סרח אלאלה אל תבבי ותרנומו פירוש שמות האל העבומים
והדברי בב חיים למבין ויסרים למוכיח דעת· ואבי עם קובר דעתי הפשטתי במקרא ומבחתי שמות
תוליים מיוחסים לעם״ת מבוונים לעבין לשאר בב שמות מהם רשם תבה לעם לאחד לשאר מקובים
יעלה עם בן מ״ב הבבוד והנורא ואזבירה אחד אחד למבין הפשטן בדי שיידון הקורא בי ויברבבי
בשפטו וזה האלי לעשות· קבלו רזל עם בן מ״ב הוא ס׳ נ״ת קר״ע סט״ן בנ״ר יב״ש בח״ל
נת״נ חק״ב טב״ע יג״ל בפוק שקוביות וכל עם לוחיות לבובב אחד והתיתרי יתבן שמוריס על פעולות
הבובב שבויים מהם בדרך בלל והם אלה ס׳ בנ״ת לפשטי והם רשם תבות לאלוהל בדיך גדול

יחוד תמיד נדיק וכמקרא לכל ע"ם ש לשלי ישראל · שהרוחות · נריך ע"ם חי וה' וכריך נורי · נריך
אתה ה' · גדול ע"ם גדול ה' ומהולל מאד מאד ע"ם ה' לאחד · ה' לאחד ושמו לאחד · תמיד ע"ם
מפעלות תמיד דעיש · הנור תמיד מעלו · נדיק ע"ם נדיק ה' · וכקטר תעיין הטב תמנח
סדוב רוכי פעולות שכתי מכוונים לשמות הקלה · וכל שם ושם לכוכב המצוייר ממכו · ובחזור
לעכין · קר"ע שט"ן לנדק וקשי תבותיהם הלו · קר"ע קדוש רם עליון שט"ן שדי טהור
כורש · קדוש ע"ם קדוש קדוש קדוש ה' כבאות · קדוש ישראל · רם על שם כי רם ה' · רם
ונשא עליון ע"ם שם ה' עליון · שדי ע"ם אהיה שדי נגריך · ויקרא שודד ה' את פלשתים
כי שו דד ה' את נכל · והכל עכין לאחד טהור ע"ם טהור עיכים · שם מעשהו יטהר נכר ·
מכלל שהוא טהור · מורא ע"ם הנבור והכורא · כנ"ל שכם למלדים ול"ת מוקם נבור דיין יעבר
כבור שופט · מוקם ע"ם מוקם ה' וכעל חמה · מוקם ה' לנדיו · נבור הנדול הנבור · דיין
ע"ם לבי יתומים ולדיין פלמנות והיה ה' לדיין · יעבר ע"ם יעבר הארץ ושופה ויבר ה' פלדים ·
כבור ע"ם כבור כח · שופט ע"ם שופט כל הארץ · שופה משפט · נט"ר נתת לחמה ופלה
שמותיה נורא עוב רם נור תקיף נוחלו · נורא ע"ם נורא השמים הוא הפלדים · כרחמיה נרא
פלדים · עוב ע"ם עוב ה' לכל · עוב ה' לקויו · רם כי רם ה' ושפל ירחה · רחום ע"ם חנון
ורחום ה' · נור ע"ם הנור תמיד פעלו · תקיף ע"ם תתקפהו לנבר ויחלוף · וכלשון ערבי נב"ר
· נוחל ע"ם ונחלתי לאכם · מלך ישראל ונוחלו · חק"ל ע"נע לנוחה ושמותיו הלו · חסין
ע"ם מי כמוך חסין יה · קורא ע"ם קורא הדורות מרחם · וכן יקרא קונב ה' לכל קורליו · נושן
ע"ם נושן כליות ולב · נחנת כליותי · טל ע"ם תהיה כטל לישראל · כדיב ע"ם ורוח כדיבה
תמוכני · סר"ל לדנון נדבה · מעפי"ם לאיכו לדור כדרך וחכותי את אשר לחקון ועוור ע"ם יתום לאחד
היתה עוזר · יג"ל פזק לכוכבו ול"ת יוסד נשה לכוכב פודה זוכר קוכה · יוסד ע"ם יסד ארץ על
מוכוניה · ה' כאכמה יסד ארץ · נשה ע"ם נשות לכם ונשאתי שאתי · לוכם ע"ם נשות לכם וילכם
נדקה · פודה ע"ם פדך ממות · פדה את אברהם · זוכר ע"ם ויזכור שלדים לכח · והארץ לזכור
· קוכה ע"ם קוכה שמים וארץ · סק"ו כית ללבכה ושמותיו הלו · שומר ע"ם שומר פתאים ה'
שומרך · קכל ע"ם כי ה' קכלך שמו · ותיק ר"ל שלם ותיק בהתמות · תלמיד ותיק · והוא לשון
משכה ותיקין היו נומרין ליתה השלמים נמכות אשר לין נשם אשרון כלל · נוסה ע"ם עיכיו
בנויש תנשכה עיכי ה' נוסות · תוכן ע"ם ושמים כזרת תכן ע"ם תכנתי עמודיה סלה · יסר ע"ם
נדיק ויסר הוא ע"כ · וכל רוחה לותיותי שלה ידין כי אלבי אתי כדאם כי לא קבלתי ולא רחתים על
ספר ושם שניתיה הוא הטוב יכפר על כל עוכותיכו לאמן : פרק ב רזל לאמרו
שם כן מ"כ לותיותיו קדוש ומקודש ואין מוסרין לותיו שלא למי שהוא נכוח
ועומד בתני ימיו ולילו כועם ולילו משתכר ולילו מעמיד על מלוותיו וקבליו בשתת עם הכריות וכל
היולדו ולהיר בו ומשמרו בטהרה הוא לחוב למעלה וכחמד למטה ולימתו מוטלת על הכריות
ותלמודו מתקייש בידו ומחל ב' עולמות עה"ז וע"ה וכו' וכתב הרמ"ם ז"ל ומה מאד רחוק מה שיחבן
מזה המחמד מכוכת לומרו כי הרוב יקשבו שהם לותיותיו ילוכר בהם לא דבר אחר ולא יפורש להם
עכין ויניע בה ש שהעטייכים העצומים ושגריך מי שיתלהו המדות השלה והקומבה הרבה אשר זכר
ומכואר הוא שזה כלו לולו רק הודעת עכייכי שלייש בחכמה השלית ע"כ · פי' ולומרו ושומר בחני
ימיו שכבר עבר עליו ומן רתיקת הדם ותוקף יבדו בלמרו לכתי לא לקטתי · ולילו כועם כי הבח

לידי

ליהי בעם בלי לידי טעות. והמסתכר יכלכל דעתו מלהסכיל. ולזכו מעמיד וכו'
מעניד על פעם. ודברו בכתב מרה טובה ודברי חכמים בכתב נסמעים. וכל היודעו
כמאמר דהקב"ה רצה לתת שכר לכנסת ישראל לפיכך הרבה להם תורה ומצות. וזהיר בי מהקשים מוטעים
ודעות בפסדות. ומשמרו כמו שהזהיר לשמר את הדבר ויהיה לבו ועיניו בהסתכלתו כל הימים.
ויהיה בטהרת הכתב מלהרהר בעבירה ופחיתות המדות. יהיה לקוב למעלה מבר שכלו שמוש
שלם שיוד ממעל ולברירו בהסכל וימנע מיין את מיכו. ותלמידו מתקיים בידו סידיעתו בלות ומופת
וביור ולפר כך לחותו וזה יתקיים עכ"פ. ובוחלב עולמות כי בעולם הזה יקבל הפעם ובעולם
הבא יתלחד והיו לחדדים. ולולו המ"ב לחותיות לי לפסר שיהיו מלה לחת כי זה ככר על פלטון
מלד ולך למכם יש לדעת כי כל לות מהם מורה על עניניים יקרים מחכמת הפלדית. ורבוי
החותיות לרוב ההורלות ולין הכל בפעם מלחתו ולין שיין ליחסם פלין. ויתכן שהיו מבלם
ספרים מיוחדים בכבר זה. לוקבלה בידם על פה דברים ונקרים ובכבדים ובקדושים יודיעו
דבר זה. וכבר חבר לבוחלמד ש גזולי בסמותיות סם סמות תולדיו ופרסם במעלה ובכול
ונקרלו שרש תסמיה לפלה לל חבני. ר"ל פי שמות הלל הענומים והוא ספר יקר הערך וכל דבריו
כספירי. ודלל לקדושת הסם הכו' ולכבוד יקר מפלרת נדולתו לל היו מלמדין לותו לתלמידיהם
כי לם פעם לחת בשבוע כדי שילמדוהו בחשק ויהיה להם זמן לעיין ולהסכיל בתם שלמדו ויביאו
בתשובות החותיו' עם בקודותיהם ומה מורים בתשובות הסם ועל מה רומזים ולזה היה נריך זמן
כי להזכירם כמבטח מעט מבער מהזמן די ועל זה היו מתחלרים ללמדם פעם בשבוע כדי שיהיה
סנור בפיהם. ולל היו מלמדין לותיו כי לם לתלמיד הנון שיהיה שכלו מיושב עליו ולל יבלבל
דעתו בהקשים מוטעים וזה היה קבלה בידם לין יבטו בהם כי הבקודות הם בפעם לחותיות ולין
פעם שהיו בהם רמזים וסודות וכן חבור החותיות קבתב לקבתם לחר שלין להם הבכה שיקייב
במיכתם זו לז יודו כל עבין שלדי וברין היודע ועד. וכן היה שם בן ל"ב מורה על ההויות שבהוו
ל"ב שבילי שלכמן ופעולת ה"ב מזלות כי הם כלי לומכותיו והבמות מן החותיות והותיות בנזר
מלותו ולהבדל ביתן בהם ה"ו הם לות והיו לשות והם כולם שם ההויה ושלו הם יהוד יהוד יהדו
דדוי דודי דוד ודוד וידד ודדי דדיו דידו דיוד וכולם שם ההויה ולל בשתבה כי שם הסמיכות זה
לזה כשער עיניך רוחות וזה לרמוז שהשם ית מעניק כל הבמנחות שלשער סיניירסו הבכל ובתבו
בקודו במשל יפעל בחלוף בקודותם ובחכמי הקבלה לומרים שללו הבמות פועלים פעולות רבות
ובנומות עד כי חדל לספור וכולם בכח הבקודות ודברים שלו בריבים לבלות לדוך לל יחות לזה
הקבור והם דברים נדולות וכבלחות מחכי והוא ית ירחמנו בפלחות מתורתו: לכ"ר

אבר אברהם בן לחדוני לכי ועטרת רחמי חכם לב בקרב בכון ישים וכעלה כמהרל
יפחו לוין מנחם תבב"ה הבה כמה פעמים לכי מזכיר בחבודי על
בפס החדם הכולל בה שהיבה הבפס הבשתרת לחר המות כי הבפס והרוח
והבשמה הם מהבמות הבדדפים והיל לל מתהוה מן החדם הזך והבקי וכו' וכן דעת תורתינו
הקדושה כדכתיב כי בפס הבשר כדם היל. כי בפס כל בשר דמו בבפסו הוא וכו' כי בפס
כל בשר דמו היל. וכתיב כל לשר בשמת רוח חייס בחטיו מכל לשר בחרבה ותתו ורקי

כמשה כשיאמר וכו' אמרתי לחבר דרוש כזה ומתקבל לעשכל· קטן בכמות יש בחיבות כי כל
דבר מדבריו יש לו דליות ופלרות וכבכים מכמה גוונים וחכיח דכרי כמשל שלח יבשל הקובלנו ·
וקרלתיו כשמת חלם כלבתיב כך חלדים כשמת חלם וזה ההבלי לעשות וחלדי חבי יהי כפוזי
ויורבי דרך זו חלך כי חלניכשתי כפני·

פרק בא ממר החלם והבעלי חיים לחד הוח רק קומר החלם יותר זך מפחר כ"ם ·
ואין הפרש ביבדילבו ממה שמתתק חלין במינו כי חם השכל שהוח נורתו
המכויית לשער בה היה הוח לשער ביתן לו בכח להשכיל ולהבין כשיניחהו מכח לל הפעל כי
עיר פרק לדם יולד עם חיות משכיל בכח · וחם היה עת בחתו משכיל בפעל בכר כשלם
ולבם נורתו המכויית לשער הוח השכל ואין לחל ידו להוסיף חו לגרוע כי בכר לבם נורתו ויבטרך
חם כן לפעוט נורה ולבבות נורה כדי שיקבל התוספת· ובטבע יבורתו בהיותו חי מדבר
ביתן לו השכל ההיולי לשער ביתן בדורה השערה לעשות ביערת דבשה בתים בעלי שם וחיות כדי
שלח יפחר ניערת דבשה מקום פבוי· וכן ביתן השערה לעבבות לפרוש מבודתו לבור כה
הזבובים וקיתושים ודומיהם שיהיו טרף למוזבו· ודומה לזה בבעלי חיים כן בתן ביתן הבורות
השכל ההיולי בחי מדבר· והוח חלדם דרך משל בעץ בבוד שביתן בתוכו נחלת והשלהבת
בה בכח ולח תרחיק החובה והיח בחבה לל הכלים החמשה חושים פבימיים כי הם המרכבה הרחשובה
לשער לו· ומשלה עשן כל שהוח· והעשן הולך ונדל עד כי נדל מחד ויזדמן להשלות להבה·
ובבה יש מבויין לה מדורה נדולה עד השמים שיחה מחירה לחרץ ולדרים עליה· וביבן
ממבה לעשן לם להבה כשלהבת חלהב העץ המעלה עשן בחק היש לעלות להבת שלהבת לעשים
העשבים עד מקום שידו מנעת· והלהב בח לעץ בחמבעות העשן העולה מן העץ· וזה
מעשים בכל יום שיבח להב מעץ לחר והלהב הולך העשן הקרוב חלין ויחתבך בעשבו ובעבו שביהם
יחדיו ותנבר הלהב והלך ותתערב בלהב המדורה הבו ומבח מין חת מיבו והיו לחדים·
וזה שכל החלם ופעולתו כדרך המשל הוה כעבמו כי השכל ההיולי הוח בבח בחבת במרבבת
החושים הפבימים עד יגדל ויגדל ויבלה רוח לפעמוביתיל להשביל המושכלות הרחשוביות· וזה
העשן הבו והבה שכלי הולך וגדל ומשכיל מושכלות שביות ושלשיות ורביעיות וילך והלוש ויוביף
שכלו ההיולי לפעול ויקבה בורה והיה השכל הבקבה· והמושכל הרחשון הוה הבודע לכל
חדם כשומרך הכל נדול מהחלק· והמוש כלות השביות ידיעת חמיתת הבמבחות כידיעת
הלבבע יסודות והויתם ותכוכת השמים והקפתם· והמושכלות השלישיות הפעט החמר
מן הבורות הבוספות חותם וחיבר שכלו בבורה הבפעטת מעבמה והיו לחדים· והמושכל ת
הרביעיות השנת הבורות השכללות מן החמר שהם מופשטים מעבמם ואין צורך להפשיטם ומה
שיעיב מהם הוח השכל השועל ואין יוכח שכל החדם מן הבח לל הפעל· ואז יהיה כלחדים
ויערה עליו רוח ממרום ואומר לדבק טוב והוחזקו ויבר עליו שפע מכוחן הבורות ויהיה משכיל
בפעל· וזה בשלמו המדורה והלשון שם להבה שחחרתי ואז יהיה שכלו שלם בעל ההילי
ובורה בקבה וזו סבורה היח מחבעית בין השכל ההיולי והשכל הפועל· ובעלתו במעלות
המושכלות עד הניעו לפעוט הנרמים המורכבים שבכלי ויבירם ויניע לבייר הבורות הפשוטות
מן החמר ולהבין כי חמבו חובב וכי עד שה יבח ולח יוסיף והוח בוף נבולי· שדי לבח מן הדין
להיות כבדון· ואז יתיחדו והיו לחדים לחבר חת השכל להיות לחד והבן המשל ובין בשמשל

כי זה כל האדם וזאת הוא הכבוד הנפלא לחד המות ועל זה אמר דוד הע"ה ואחר כבוד תקחני
ר"ל אחר שתגיע אל הכבוד הגדול הזה הנה תקחני אלין ויתילך זה ויתילך חכוך אל האלהים ואיכבו כי
לקח אותו אלהים. וכן כי יקחני סלה והבן אם כתן אלהים לך עיניכם לרשות. ואמכם
אמתית הכפם אלהים הכין דרכה והוא ידע את מקומה עמוק עמוק מי ימנכאנו. ולזולי להרחיק
מלבבך מקריש שוא ודבה כזב. ולזה אין ראוי לאדם כמה שהוא אדם להאמין אלא מה שראוי
להאמינו ואל יהא פתי מאמין לכל דבר כי אם מה שיגיעהו השכל בעיון כמופת מוחלט. ויקוייב
שיהיה האופת מורכב מהקדמות נודעות אמתיות ונגזרות נודעות על מתבוקש ר"ל ההקדמה
הקטנה והגדולה ותכלית כוונתה לעשות שאם לא כן יכול האפשט מעיקל בלתי נודע והבן מן
השקר שקר. ומה שיחייבהו השכל ויסיגהו האיש בלתי טענית הטעיות וכזבות
ודמיוניות לך ראוי אפי שכלי ההמון כי לזה הוא יהיה תמורתו. וכן יש לו לאדם להאמין
במקובלות קבלה אמתית בין שתהיה קבלה לאמת אפיכי לו מן החכמים המפורסמים בדעות
אפשריים בכל חכמה שקבלו תכונתיהו ל לנקבל דבריהם ואפילו אמרו שהדבר הזה וזה יכון עולם
לפני אלהים ויאמר עליהם אלהים אתם:

פרק כב הפעולות לו שיהיה פעל תכליתיית והוא הנכון לו שיהיה פעל שחוק וקלות
רשם לו פעל עורמה ותחבולה ועצה נכערה. לו פועל במקרה בלתי
תכלית ולא תפץ ה' בלולה. כי אם פעל תכליתיית הנעשה בחכמה ונדעת כי הבור תמים פעלו
ואמר הכתוב כל פעל ה' למענהו. ר"ל בעבור עניניו הנפעל בעבור שהוא תכליתי.
תכליתיית. והנה לא מצאנו לפעולת הממים תכלית לא לעצמם ולא לעושיהם כורת הממים
וכוונתם וירלת שיתחייב מזה שנכנראו כפי הקודמן מכלי תכלית. וחלילה לנו מלאדמינו ליחס
אלינו דבר כזה וכיוצא בו. וכל שכן בדבר היותר מעולה ומוכחר כמורגשות שנאמר עליו ה'
בחכמה יסד ארץ כונן שמים בתבונה ויהיה לכלתי־סבה תכליתית ח"ו. ויסתיממו כל חכמי לב
לאמר כתן ה' בחכמה ותבונה בהמה. ולא מצאנו כל לנבני קיל לדעת לחת מכי לולף מנודל פעולתו
ובפלאים מעשיו לא כן יש לנו לדדיף לדעת מה זה. וכשנרצה שנשטרש בארץ ועל פניהם
יפק כל העולם השפל כין לאדם כין לבעלים כין לערב כין לשובב כין לחיי כין למות דל ועשיר כנוע
מוכה שדים ומעוכה זרועיה לולם מלחמו ויהו כנזר אומר כי לכך כבדלוהו היתה הסבה התכליתית
בהם ובמעשיהם כי תחת כל השמים להם הוא. ואם תאמר איך יתכן לפעבר שכבד לנקלה
והיקר הנבחי וקיים בלים. לבזוי ושפוי הויה בפסד ואין בו קיום והעמדה אין זאת.
כשיבך וכאמר כי כן דרך העולם כי ארי המלך ודבדבי המלכות הם עומדים לשמור ולהגיל מכל
כוזק לאויבים והרועים ויושבי הפרזים ואפשי הפרזי העדר עם היותם דל מערכם והשמרים פחותי
הערך והמעלה בערך השומרים בכמה מעלות טובות ואין לומר שיהיה עבודו הנקלה בשכבד.
שבן דרך וחק המלכות להיעשות כן. ואם תקשה עלינו שתאמר פלוסוף אחד שהולך על זאת
הכבירה ואומר כי לא יתכן שיהיו הגלגלים כבדים לתכלית סדור עולם השפל לפי שהיכם אחין
אחד לא בחמד ולא בנוברה כי אין דבר ממין אחד יהיה סבה תכליתיית למין אחר חוץ ממיכו וכ"ש
שלא יגביל סוג לחד. והנה לזה כשיבהו ונאמר כי הנה כלי הסוור מן המסיבין ספק שבעבור
לתכלית הסוור אין ספק כו. ויעשה האמון כלים טובים וגלגלים מתוקנים מעבדים כבדים
כרוב תדבר ותאמר וקרם תכם יבקש לוויתוקו כמתמידים לא ימוט וירב סוכותיהו כמו שהוא

המסי מהות סיוד כעת כו׳ מלה פעמים והכלים לוכים ממין המסי ולא נכנס תחת מיכו ולוץ לפל ידו
לכתוב שכעת ׳ לתכלית הסיוד . ולוץ נומר שים תעכד הנקלה נכנכד תגדול הערך לדל מעדכו
כי נומר לו כמיתמיד מלאכת הסיוד יעלה שכרו כך נרחב וכך גדול ולדיר ולעפי שהכלים
לוכים ממין המסי והכלים מוכים ולוץ נכל כליו ועבודתו דבר שיהיה ממין המסי והוא נעשה
לנבה מכליתיו . לדבר חון ממיכו שכן נזרה ידיעת הפועל בחמת וכתמים . וכחר
הכלים הלה להמעכד בהם נדבר שהוא נקל . להקדמת ידיעתו כי כרוב הימים ימנאו
ויבלו מיכלותיו כהכליכלים . וכן הכונה ׳ת חכם חרשים פעל ועשה כלים יקרי הערך
והמעלה מעולם השכל לתקן העולם השפל נכל עכיכיו ומחדשים נכל יום תמיד מעשה נרשתית
לתת נשמה לעם עליה ורוח להולכים כה ועוד רכות נשמים כך יעשה להם . ולא הנלחתי
מפל מיריכו הרב נשפל המחט להיות הוא וכליו ממין לחד ולוץ כו מסוכה לכלוסף על זה נדרך
זה וכשפר נזרה ידיעתו שיכללהו מן הלרך מכיכים וכל מהומות וכו׳ שם ובדד פלם וקטור רוח
מעשה עשה לבדו ההריס וכל נבעות מן פרי וכל לרלים החיה וכל בהמה דממ ועפור כנף מלכי
לרן וכל לאומים שריס וכל שופטי לרן כחורים וגם כתולות זקנים עם כעריס יהללו לת שם ׳ה
ובכל המיכים הלו׳ כעולם השפל כולם נריכים לפדר המתוקן ולי לפשר מבלעדיו . וכמו שהמלך
יפלה סר וגדול בניתי לתקן סדר הלכים הפחותים פחותי הערך עם רוב גדלו כנית המלך כך
ניתן מלת יוכר כל העולם הנלנלים שיהיה מעטרה כלרן ויתקן סדרים כסדר המדיני וכל
הלריך למיכים המכלים כעולם השפל . לחר שלין לכו מוכלים לו סכה מכליתית לדבר גדול
הערך כזה כי לם זולת . ומניעות העולם השפל לין לו קיום והעמדה כי לם כהקפו ותנועתו
ובעל הכוכבים הככוכים כחנריהם וכטיולתם לפר מוה יתלדם מעטרה כלרן והולידה והמציחה
וכתן נשמה לעם עליה ורוח להולכי׳ כה ועל זה הסדר המתוקן כתי׳ה כחכמה יסד לרן כונן שמי׳
כתבונה ולפה לחר כלרן יסד וכשמים כונן והלרן כחכמה ושמים כתבונה ולוץ מפק שהתכונה
גדול מהיסוד והתבונה גדול מהחכמה כי הניכה היא מיכין דבר מתוך דבר והחכמה היא ידיעת
הדבר שהוא כך עם ידיעתו שלי לפשר שיהיה חלת כך . והחכמה כיתן לחומכים בחכמים
לחר חרש חכם יבקש לו וכל חכם לב בכם יבלו ויעשו ומשכיחם יולד כן מכין חכם חרשים וכוכן
לבש . כי השמים נעשו כתבונה שיהיה מעטרה בחכמה כתבונה ובדעת נכל מלאכה כדי
סיכון העולם לפני חלדים וכתיב כורא השמים הוא חלדים ולפר שבלאה כידו החוקה כמו שיתוף
שלת חלדים ולחר עוד יוכר הלרן ועשה כיתו ושמם כלן עצומת מתוקנות . הוא כוכבה גם כן
מתהיה כשמחת ומתוקנת לקבל מעטר הסדר המתוקן כלפר נזרה ידיעתו והכעשה בחכמה
כתבונה ובדעת כלתיב כהכיכו שמים שם לכי כחונו חוג על פני תהום והם החכמה והניכה כדכתיב
הלא חכמה תקרל ותבונה תתן קולה וכתיב בחכמה יכנה כית ובתבונה יתכונן :

פרק כג חלה תולדות השמי׳ מעשה שלים היה כי כדבר ה׳ שמים נעשו בחכמה כתבונה
ובדעת ומהטוב הנמור והכם חרשים ולחר לפדם חון ירחת ה׳ היח חכמה ושור
מוכר כיכה ולוץ יכח מספט מעוקל מלפכיו כדיק ורע לו רשע וטוב לו . דע כי לין כפרט
חלת מה שבכלל ולין הפרט מבטל הכלל ולוץ יפדד ויבטל סדר המתוקן בחכמה כתבונה ובדעת
כל חלק וחלק ממנו כדכתיב ושמים כורת תקן ימיכו טפחה שמים . והם תקות השמים
לפשר שם ויבטל הכלל של קים פרט . ומי יודע עדוש יצרים הוח . חלת עולם המכהנו

231

כוחם על אחד המתיקון ועתה מיועד לכל חי לתת לשים כדרכיו וכדי מעלליו · והשוטים שלקלקלו
הם יקחו חלקם יכך גזרה ידיעתיו הקדומה וגזרת הסמים קוח השדים כפשר יפר כעוכיו ואפר דכר
אלך שלטון ואין להשיב · כי הגזרה ירדה מאתו ועליו אין להוסיף ומאתנו אין לגרוע ואכל תלוי
כמזל · וכן אמרו ז"ל ככי חיי ומזוני לא כזכיות תלוי אלא כמזלא שלא כמזלא ואם שהיה הוא שיהיה כי
גזרת המלך הוא כן גזרה ידיעתיו אפר כוה עיניי קדם · השדים אם לא שפקן כו המלך ובקריאה
נפש ובבקר שנה לפיתנה כי כן נויה לה המלך כי אכם לא יפתיד · ובכין המזים לו עכין כהתדמתו
ואין זה מקומו והשדים עשה פירתו מלכניו והסמים שמים לה להקרין כתן לבני אדם להזדיע לבני
אדם נבורתיו ובפלאותיו · וזה בטלה שלנת בדין ואיא לו רשע וטוב לו כי לא יבוטל הסדר
המתיקון הכללי בעד פרטי אפר הוא עומד תחת משטרו קוה בפשר והויתה והפסדם מבר
שכוכח והקפתם ולפעלותיהן בדק כי הסוף תמיס פעלו · והסבה שבכרת האדם בעולם כדי שיהיה
העולם ל"ל עולם ההויה והפשר שלם בכל שלקיו שם מלא על עולם מלא · כיצד בלא למעלה
פורות מופשטות מן החמר כרא למעלה חמר מופשט מן הגורה והוא ההיולי · כרא נרם נכחי
קיים כלים כרא נרם הוה בפשר כדומה · ובכיוצא מוכבכים מחמר וגורה אלא שהם מתחלפים
בשיור שמה שלמעלה נרם חמיר ספיריי בלתי מורכב מדברים הופכיים מתכונדי החיכיות · ועל
זה הוא קיים כלים ושלמטה כבנדו כי זה לעומת זה כרא לתת · כרא למעלה מלכי מתכוערים
בדבון · כדכתיב לפשר יהיה שמה הדום לנקת ילכו והם מסכילים תמיד כפעל כרא למטה חיים
דכוכיים מתכוערים הדבון מדנים ולא דעת ולא תבונה ואין להם לב להסכיל הוה בפשר מורכב
מחמר וגורה חוייב בהכרח שימצא מורכב מחמר וגורה הוה בפשר מתכוערב בדבון שיהא מסכיל
בדי שיהא כל חלקי הכרחיה בפלמו ויהיה עולה מלא ועוד כי יש לחמבעי בין כל פוב ומוב מסוכני
עולם הפעל כשחונים בין הדומה והדומה כי כומחי כם והסרטן היותי בין הדומה והקי כי שכיחה
כפעולים מן היש יתלכבו ויהיו כלכן והקוף בין הכ"ח והמדבר · וה"כ בדרך האדם שיהיה לחמבעי בין
התחתונים והעליונים והיה העולם מלא שלם בכל תכליו וזה תכלית כריאתו ולזה רמזו ז"ל על מה
שכתוב כיום עשות ה' אלהים ארץ ושמים ואמרו שם מלא על עולם מלא · והנה הכלים הנבדלים
מסכילי בפעל תמיד והאדם מסכיל בכח ולפעמים בפעל ועל זה בלא בעשה אדם בצלמנו כדמותנו
שיהא בשלם המלאכים וידמה להם בהסכלה וזהו שאומרי שבתון בו חלק שוד ממעל · ואם יקוץ
בענות ויקשר בשכלים הנבדלי בשכת החלק השלמי · שביתן בו להסכיל במוסכל ת ויהי כשלמים
יודעי טוב · ועל כחת שבתון שם מלא על עולם מלא דכתיב ויכר ה' שלים את האדם וכו' וכתיב
כיום עשות ה' אלהים ארץ ושמים ואתחילת ספר כראשית ע"כ אין שם ה' כוכר כי אם השדים
ושדים כנמטריא עולם הטבע וכל מעשה כראשית כגחיש"ע מדותיו וסם מעשה כראשית
והוא הטבע עצמו · והנה האדם להיותו מורכב מחמר וגורה אמרו מעכבו מ להסכיל תמיד בפעל
והשכל היולי שבו עשה שיסכיל לפעמים כפועל · וע"ז נוה אדם כמנוח ולעבוד את ה' כי אם
נדקת מה תתן לו ומה מידך יקח · שלא שיהיה כבבת המרום כמרום עושה דברו לשמוע בקול
דברו כדי שיהיו לו מהלכים בין העומדים לפניו וזה היה הסבה התכליתית שבכרת האדם
וזה כמנוח כאמור זה החלק האלהי ניתן לנמוחתו הגורה והוא שרו של
עולם שכוחו לכל מין ומין הגורה הנחותה לו וכח יהיה מה שיהיה ולפעמים יתן לבעלי חיים
גורות כאפר יקויב האקלים והמזיב כאו גורות הקופים והדור לקיטי פחיכם

שלוכים בכל מקום ד"מ וכן לכל בעל חי מהבעלי חיים יתן לו נורה כפי הלקלים והכוכב
השיטר עליו מעלה מטה · ולזה הלוסי העיון וקנרי ההבנה כשרצו שהכל יתהוה מסבת הקף
הגלגל והגלגל מוזר וסב על מקומו לזה כן יתחייב לפי דעתם שיתהיה ממנו כפי מה שכתהוה כשהיה
נמ כה ההוא · ולפ ידענו ולפ יבינו כי זאת המסטר הוא כפי חבור הכוכבים ונעדם נהיכל מלך
וזה המנע לפ יחזור להיות כמוהו בפלטים פלפ סנים כי הכל תלוי בהתחברות ובפרט כשרצו בדברי
הפלוסופים שמן דבר בדבריהם שאמרו בנדרות העתידות להתגלגל ולפ לעולם לקחו דבריהם
בפריס תרתי הרכופה ונזר גלגל הנפשות החיונית המסכילות כמו שעושים קנת חכמים
בעיניהם מלבי מחמתם שרי להין מלרי עלמ · והפלוסופים כיוצ לנורות ההוות והמתלות
ובכחות כחמר היהולים הוא הבורות הם בהיולי נכח · ר"ל בהפסרות לפ בפעל כי לו
היה להם מציאות בפעל בבר היו בבריאה ואחר שהיו בבראים מה יבראו בהם והם בבר נבראים ועל
קיומם הבורות הכוללות בהיולי בנ"ח הפסר הם נמסכי ובלים בסבת תנועת הגלגל והם מתגלגלים
ובלים בחמרים הפסר להם נורה בפעל ביסודות שמהם יתהוה כל הווה · ופעולת היסודות
בהמבלים הם כדמות פעולת הלברים יכוחותיהם לקיום הלים · ופעולת הגלגלים הם כדמות
הכחות הפסר הם לקיום המין · וכלכ טבעי הוא הפסרי עכ"פ · ולפ הפסר יתדבק בו
ההעדר כי לולי ההעדר לפ יבדק עליו הם הפסר ובהסתלקות ההפסרות ממנו יהיה המבל בפעל
ויהיה לו הנפש כיסוד והנורה כשולה עליו בפעל וזה בורור · ואין לו מה שהפסרות המסכילות
העתידות לבא לעולם מציאותם כמציאות הבורות החמריות בהיולי בכח · וזה כי בותן הבורות
הוא שכל בבלו הוא פועל תמיד בפעל ואין בן הנפש דבר בכח · כי הכח והפסרות ביתן לנפש
והשכל לפ יבדק עליו הם הפסר כי לפ יבדק עליו הם העדר בלל בנפש פנים · והבותן הבורות
הוא שרש ויסוד מציאות הנפשות כולם כמו שכתבאר במה שאחר במקומות סיבות · ומה שתאמר
שאי הפסר שלפ תהיה מציאות הנפש המסכלת הרוחנית בפעל עכ"פ לו נכח לו בפעל · הנה
תשובתך בנדך וזה שהם היה בפעל יתחייב שתהיה הנפשות המסכלות הרוחניות בפעל
בפעל קודם הגיעתן לזה החמר הפסר הוא בן · וזה שוא ודבר בוב · כי הם בדק זה הנה הם
בפעל ולבסו בורה · ויחוייב שיהיו למקומם בלי תוספת ומגרעת כי בבר לבסו נורה
והתוספת והמגרעת לפ תהיה כי הם בנפשות ולבנים ומה שבסו נורתם בבר היו בעדרים כי לפ היו
בפעל וזה בורור לבין בהבנה מועטת · ית"ש מה תכלית מציאות בל המורכבים מן החמר
שתכליתם לבורך האדם בלי ספק · ומה תכלית הבמר הנפשות הקדושות לזה החמר העבור הזה
הוזה ונפסד בלפ תועלת לאחרי שובה למקומה כמו שהיתה וזה הם תיכה · ומה תועלת המציה
והתורה וחקותיה ומשפטיה בלל ופרט ולפי זה יהיה בל זה פועל בטל בלפ תועלת וחלילה לבו
משלימו ליחס שיה דבר בזה לו דומה לזה ח"ו · ומה תאמר שהם נכח יחוייב שיהיה להם הפסרות
שהוא הבריאה בתמורך נכח · והפסרות יתבן שיהיה לו בלפ ומה שיהיו בן יחוייב שלא יבדק
עליו הם הפסר · ועוד בי זה הפסר לו שיהיה בשוא בחמר בדי שיתבדו בו בפסרות בנפש
החמר · ואיך יהיה דבר ממרי · בושא הפסרות לדבר שבלי בי היות הדבר בושא בשכל בבלו
בבר בישרתי זה בלתי הפסר · ועוד שיעטרך זה הבח למוציא שיוציאהו מן בח אל הפועל
ובני בפעל ושיהיה דוחבי אחר שהבנשות לוכם נפש ושיהיה שבלי ממין היונה וזה בורור ום עליו
מופת ברור במו שהוא מבואר בענמו · ולפ יפלה על דוחך שבנשות המוסכלות שהם בחציות
בפעל

נפעל ויתבית ריקה לדכריך ממה שכתוב בגמר מגילה פרק לין דורשין · למרם רגל ערבית
שבו בדק ומספט ובדקה ובצדי חייט טוביס ובצדי שלום ובצדי ברכה ובסמוך של נדיקים וכסמוך
ורוחות שעתידים להבראות יכו׳ כי בלבל ערבות הוא נרם בסמי בעל שלשה מדקדקים והוא
הקרקע בלבל ערבות והוא בלבל יומי שהוא מכריח הבלבלי בהברת בסמור שיסובבו בכל יום ממזרח
למערב והוא שכת הכוכר והעבב ולכן בקרא ערבות ובלבל יומי שהוא שבת הייט וכן בקרא בלבל
חלק שלין בו שם כורה כמו שסים בתנורת המזלות · והבשמות והרוחות לייכם בעם ולא כה בעם
ולייך יקיפם וי בגילם מקום בסמי · ועוד כי כל הכתוב בסמור בקומרו ערבות שבו בדק וכו׳
לין בם לחד בהם שייהיה דבר בסמי ובמר בהם שבו והדבין שמומר שבור ל שבדיים מערבות וכולים
מתבו בצת · ובשבת התבועה היומיית ויבית לחתם לוחה מוכיח לשפעל וייתכן שיהיה המוכי דבין שבורת
ית שבתן בה בשרו של עולם לתת להם כורה ושולח בהדרבה עד בולו לערבות וכן כתב מורבו הרב
במסמרי הבבבד בחלק רשם לין פרק ע׳ ל כי כל מה שתמנה להבמים ל כי השמים הפלוכים בהם
כך וכך לין ענייבו שבשמים בשמים לחרים בלתי השמים לבל ענייבו שהבחות המהוות הבינן
הפלוכי והשומרות סדורו יכולו מן השמים ההם · והרחיה על מה שהמרתי לך לסרם ערבות
שבו בדק ובדקה ומספט ובצדי חייט ושלום ובצדי ברכה ובסמוך של נדיקים ובסמוך ורוחות שעתידין
להבראות ובל שעתיד הקב״ה להחיות בו המתים ומבואר הוא שבל מה שמבלולו לין מהם דבר
שהוא בעם שייהיה במקום כי הבל לימו בל בפשוטו והתבונן לוך לסרו בזה שבו ר״ל בערבות ולא
לסרו שהם עליו וכולו הנידו שהלו הדברים הבמבחים בעולם לסבם הם במחים מבחות יבלו
מערבות השם ית שסרו התחלה להם ובטעם בו שהר מבללם בצדי חייט וזה הוא הבבון והסמך
הגמור כי בל חיי הבמבחים בחי לסבם הם מן החיים ההם וכו׳ עב״ל ועתה רחה בם רחה
לים לך עוד פה להסיב ולדבר בזה הדרוש ודע כי בל הבופים מתחילים מבלבל ערבות שהוא המקיף
בל השמים בין הברם השמני בין בשם המוכב מלרבע יסודות · ובל מה שיתרחק ממנו יתרחק
וייהסר מעלתו וזכותו ובל מה שייהיה הברם יותר קרוב אליו יהיה מקבל יותר מדקותו וזכותו ובל
מה שיתרחק ממנו יהסר מעלתו ודקותו וזכותו · ודקות בערבי לטח״ם וילך והלוט הלוך והסר
עד הגיעו אל היסודות · והבדול שהוא תבלית המרחק מן הבלבל הבו׳ ולכן הוא קשה
ועב בתבלית הלפסר:

פרק כר דע לך כי כן הענין בהקש הדבר אל הבוחות הרוחביות השפוטות מן השמר
הבמסבות מן השפע העליון השפוט כי בל הקרב הקרב יותר אל השבה
הראשוה מקבלים יותר מאותו השפע הבבבד בל אחד בפי מעלתו וכפי קרבתו לשפע העליון
וכן יורד הולך והסר עד הגיע על השבל השפעל ושם יפסק השפע הלז ויסהר לשרו של עולם
והוא מטטרון ושומר הפתח והשוער והוא גבריאל ועוד שמות רבות בקראו לו ושייכין בו וכתיב
ויקרא ויאמר גבריאל הבן להלוזת המרלה והוא בותן תמיד בשפעל לבל מוכן לקבל והבן זה ותבבל
ממבוכות הרבה מהדברים שלין להם שעור · ולעני שהוא פועל בשפעל תמיד לשמים
מתעבב לחוסר המקבל כי לין בלות לשכיו בלל · ומזה השבל השפעל ימשך ההשבלה לקבת
בע״ם בברבה והקוף והעבבים והבמלה ודומה · והוא המלוי לשדם לתת לו שבל טוב
לשבל היולי וייהסרו מעט מעט מלדים · והוא הבותן הבוחות הביביות הרוחביות והשמריות
שתחת גלגל הלבבה בל אחד בפי טבעו והבבתו לקבל פועל הבבדל בשמנעות התבועו׳ הגלגליות

ואפילו מוכן לקבל כפי עתי עתי הוייתי האחד יהיה הזרע נרקם והשכי עת בחתו לעוור העולם
וכן כתוב בטרם אצורך בבטן ידעתיך ובטרם תצא מרחם הקדשתיך כביש לגויים כתיב כפי
מה שהייתי הפתי עתות הלילה מכיתי אותך להיות כביש לגויים · ומפני התכונות הגלגליות
אין להם יד להפעלים הנפש ולא יכולת להשכילו כמשכלות כי אם מעלות לחזו בהשפע ל תו
והשפעתו כלות וב יעלה במעלת השכליות ומפני כח הגלגל לתת להכנה נכונה לקבל
ולהבין בקבל · ומפני כחו ועוכח ידו כדכרים הנופלים הפעכים לחזר הפחד הפילי שכו
כי זה כהגלגל ו ולא תתמה לחרי היות הפילי רגש ויסוד לכל הנפחים אשר תחת כל
השמים · למה לא היה דבק רגשיכה נפש ונדבר והוא הקרוב לכללם · התשובה כבר אמרתי
כי התחלת השכלים מן השכל הנפשע הראשון עד הגיע ל ו ש שאי אפשר כשבעה לקבל שפע
ההשכלה · ולזה היה דרך יפכון לור להלהחיל לפרד מן הפרות החפר מכל שת שהוא
הפילי החפר מכל הכוחות · או מן הנמנע הרב ונדול שכל הכנלחים הנשפעי הכשכלים
ממנו על דרך ההשתלשלות הקיימת ומקויימת מפי כל החכמים · ונתחזקת בעיני כלם כי
כן נכון להעשות :

פרק כה דבר נרור ומוסכם ומקויים בין החכמים שהחוש מהרכבה מועטת היה קרוכם
להפילי יותר מרוכים יותר ממי שהרכבתם מרוכה לא יפשלו כהרה · וזה
כי הכוויים מהרכבות רבות הפכיהם מנגדים מלפנים ומכחן כפנים סנגים רבים נקום מם יכה
רמוקה מן הפילי ומנאת הרכבתם מהפכיהם רבים מתקוממים זה על זה ולכן לא יקריבו ימים
ויפשלו בזמן מועט כי המתנגדים רבים מפגשים כפי רוב הרכבתם · ולפיכך המתכות והמתכבים
יעמדו ימים רבים בהיותם לפי הרכבתם על הפילי כי המתנגדים בהכיות הוספיות מועטים · כי
אין בהם הרכבה כי אם הרכבת הד יכחות לבד · לפיכך הנמתים והפילה ת להיותם רחוקים
מהפילי כי יחזקו בו יותר רוכבי הדומה לחיות והיה הכפש הכיותת · עם היות שהכח הזה לחזו
בחבלי בזו שלוחו מתקויים בהם כי אם בהיותם מהוברים במקום בחיבתם בשהם כטוצים בחרץ
ולא עודי · וזה הכח הנקרא נפש הצומחת מנדל הנמח במדבקי · מדוק כיפם ובעיפיהם
ולליותיהם · והיה דומה ל"ש לחם מועטת שכשתכבה בעצים ולחים שלין מכלה לוחם
האש מהרה ולזה מתקויימים הפילות יותר מה"כ · וכן ספר בשהם הכתוב ואמר כי כימי העץ
ימי עמי והיה נרכה וכתיב כי יש לעץ תקוה · ועודים שהה לחרת לקוומם שהם מדוקים
ומחוברים ל אדות עכשם תמיד כי נוטפי יזקין בחרץ שורשו · ועל פלגי מים ישלח שרשיו והוא
לגדים מרחפת עליהם מכל עפריהם כי בלתו לי לפשל לו להתקויים שיהיה מתעפש וכפשל ·
ומזה הטעם המקויים הכל והלילה ובמיחו כי ממנו תכונות חוש · והוא לחם מוכן בתכונתו
כי כל תכונה מוליד חוש ולין תמונה יותר מהירה מתכונת הגלגל הכהר דכור כניד וכפיק מן
קדמוני שהוא גלגל הלחם · ומפני הפילי קיים ים בהם ערוב לחר והוא כפש הפיוכית הרחוק
מלד מן הפילי · והפיות קודם במעלה ובהתחלה והיא מלוחרת בטבע · ובלחו הפיות בפילי
קיים כפי הכנת טבע כל לחד מהם · והפיות בהם ל"ש לחם הגדולה מפתכבת בטבעים עכים
ויבשים ולכן לין קיומם כקיומ הפילות לפי שהפכיהם רבים בהם מבית בעדוב היסודות ·
ומפני כהרכבת בפש הצומחת המוסיף נג מרקקין · והקיומי הנתן נו הרגשה ומתפוצצת
בגרון · ולחם יפרד מפני הבפש הקיומית קשר היא בזרתו הגזיזית יפלר עדוב הלרבע יבודק
והוא

והוא הנפש · ולזו הנפשות אשר בגופות ובחי הם הופכיות להיולי מן הקנה אל הקנה בחי יש
בהם רוחניות אשר הוא הפך להיולי ודבו הרכבותיהם וכל אחד מתנשא לאחר אחי למלך ומזניהם
מתערבים ודומה להכמיד האשר · וכל מה שמתדחק מן ההיולי ילבש רוחניות ויזדכך מזגו
והרכבתו מן הזך וכקי שביסודות · וזכותם ודקותם מוכנים לקבל ההיות מביתן הבורות ויפתבך
נהם בפם החיוכות · לפכם יהלדם הוא הרכבה התדרוכה והיא מזוקק שבעתים מהמבחר והיותר
זך וכקי שביסודות וממבחר הלכיות הבסוחי עליהם הקרובים לשוני בהרכבתם ולא יהיו בערבוביה
בהרכבתם כי לא בדק זה ולא היה לכל מין בורה מיוחדת לא היו המינים מפתנים אלא כל אחד
מזגו וחמרו בפי זכות חמרו ולכיותיו · כי כל מה שיזדבך ויבדבק הוא מתדחק מן ההיולי אשר
הוא החמר הראשון · ויפתבך בו החיות ד"מ כאשר יפתבך בלם הגדולה בעגים דקים ונפשים ·
ועל זה יפסד בזמן מועט ולא יתריך ימים לרוב הרכבותיו ורוב הרוחניות שבו המתנגדים להיולי
והתדחקם ממנו · וידוע כי כל מה שיתדחק ממנו מן ההיולי אשר הוא נפש קייש · כל
מה שיזדבך ויבדוקדק מזגו והרכבתו יקבר ימיו · ולולי ההכמות שהכיבו לשמרו מהנזקים
ומן המקרים הרעים כחוש גדול והקור החזק ושאר המקרים ומן המאכלים הרעים כדי שלא יהיה
מה שיולד מהם תמורת מה שביתך רע הכימום והמאכלים הטובים יוליד כימום טוב וכלה להיותו
חלק אבר תמורת מה שביתך וכל זה לשמור הבריאות עומדת ולהחזירה אליו כשתסור כי בזה יהיה
ויתקייש בו הלהות הטבעי אשר הוא בשמן לפתילה שדולקת אבל בכאו בשנף קנף יכלו ימי עלומיו
· ולזכות ודקות יסודותיו וזכות מזגו והיותו קרוב לשוני יפתבך בו הרוקביות והחיות מבתן
הבורות ויתן בו השכל ההיולי בכח הדברי שבו והוא בורתו והוא שהתחלה הראשונה שבו להשכיל
בטבע · ד"מ הוא כהלבד הלם בנעורת · ואותם המושכלות הראשונות מתלחזות
בכח הדברי כהתלבדות הליך בעבש · ויזרח כדמיון אור השמש ד"מ שיזיר אור היום
שבתיו השמש ועדיין לא עלה עמוד השחר שהוא קודם להזדרחת השמש על הארץ · כן יהיה
השכל שיקבל רוח ה' לפעמים עד שיעלה כמעלות אחז ויהיה כפלדים יודע טוב ודבר זה מורגש
ומפורסם והשמש כמשלנו זה הוא השכל הפועל המשפיע ומזריח על השכל הלמודי וכבר כתרתי
זה כמש"ל כלה ומתקבל בכל שבריו פרק כ"ג ממאמרי זה · וזה השכל המתבך בכח הדברי
מתבך ועולה בהשפעת שכל הפועל ויהיה שכל קנוי והוא בורה לשכל ההיולי שיתלבם בו ויהיה לו
בורה ויבא למשכיל בפועל בחמצעות נתן אור השכל הנשפע משכל הפועל · והוא בלם
היסודי בנפש היסודי ויתלהב הלם הנשמי בלויר הנשמי שהי לאשר להתלהב הלם בזולת הלויר כי
יכבה ויחית בזולתו · ושלהבת השכל הקנוי הוא יתבך בשלהבת השכל הפועל שהוא שלהבת יה
· כהתלבד השלהבת בעשן העולה מן האור ויתלהב ויולמט מכל שבריו · ומאת ה' נבחות
יבלה הנדיל עבה הבליל תושיה :

פרק כו

דבר ברור ומפורסם ומופכם בחופת חותך כי פעולות השכל הם הם השכל
עצמו לא דבר אולתו · וזה כי כבר נתבאר בשמע הטבעי ובמה שלחבי
כי השכל והמשכיל והמושכל שלשתם דבר אחד כדי שיקבל על המעיין אבניו לו משל לזה ·
דרך משל אדם רואה עץ פרי עושי פרי ובירו בשכלו ומופשט מהחמר שהשניטו
בשכלו מחמרו אשר הוא בושא בורתו ויתבר מופשט מושכל בשכל · ויהיה הוא המושכל
שהשכילו והפשיטו הוא המשכיל שהשכיל העץ הבוכר · וכייר

ונייר לומר בשכלי והיה משכיל המושכל בעצמות מה שהוא עליו ולא יכונייר משכיל לו מושכל כי
אם בשכל והמושכל הוא המשכיל כשעצמו לאחר שהפשיטו וכיירו בשכלו ית' יתחייב שהשכל והמשכיל
והמושכל הכל דבר לאחד ויחוייב שבשני שהבין שהשכילו והתעצם להשכילו יהיה השכל המשכיל כו
כשעצמו לאחר שכת לאמת שהשכל והמשכיל והמושכל הם דבר אחד. ואם היה השכלתו בדבר
נפשי מפכייכי קעולם הזה כפסד פיתעצם להפשיטו ולהשכילו יחוייב לאחר שהם לאחד פיהיה
שכלוכעת ההיא הוה כפסד ולא יהיה לוכו השתרו כעד השכל. ולאחר שהשכל והמשכיל והמושכל
לאחד והמושכל כתלה בדבר הוה כפסד יהיה לו כמוהו נפש כן הוה כפסד. ולא עוד אלא
שהפילו שהיה השכלתי בחכמות הטבעיות ולמודיות עם היותם שהם סולם מוכן מרכה ורחצו
מגיע השמיימה למקור המושכלות. המולם לימו שמים ולא ייוחדו כמה שנדקו יחדיו. כי
מה שנדק המולם הוא לחכמתי לעלות בו השמים והשמים הם המרכו שעליה הלוי השכל ויבכה שהוא
ולוך ינדק פיהיו לאחד. ואפילו פיפשיטם השכל ויהיו מושכלים הם תפוסים ולחוזים בחמר
ונם החכמות הכו כה יעשה להם כי ד"מ הענוול והלוך והרוחב והקו והמולם ומרובע ודומיהם
לימם נפש אלך לא יוכלו כי אם בנפש ולא יבוירו כי אם בו כי הם לחוזים ולדוקים בחמר ואם כן
השכלתם נם כיירם בחמר והחמר נפש הוה כפסד ובהפסדו יפסדו כל מה שיפסד עליו ועם היות
הבייור לימו נפש לא יתכן שיבוירו כי אם בנפש. אם כן כל מושכל הוה כפסד לו שלי לפסד
שיבוייר כי אם בנפש הוה כפסד שלא בזולתו ולפיל בעצת התפסקו ועיוכו והשכלתו הוא בנפש
לפיהיו כלים לחכמים לחכמות הלולויות המושכלות בשכל פכוש מושכל: והרי הם ד"מ
כלוחן שעשה כלי לחכמתו ולא היה לפיל כלי למעשהו כי כל מה שעשה כלאי היה. לחכם אם
יהיה השכלתו בדברים כנחיים וקיימים ויתעצם השכל להשכילם ולהכירם יהיו למושכלים בידו
לו השכל יהיה בכחו וקייב לעד לאחר שהשכל והמשכיל והמושכל דבר לאחד והו נשכל נכחו קייב
בעצמו יהיה נם הוא קייב ונכחו ואם תפשל בשמתוכעת השכלתו כפיהיה עיוכו כמושכלות תקרוב
המיתה היות מיתה נכחיקה וכבר דברנו בחריכות בזה ושלת תורת האדם לעת מכח. וכאשר
כבר הזכרנו ראוי לו המשיג לקוכר שכלו ועומק המושג כמושכלות ורוב הזמן שבריך
להם נפש וכריך השעה לפרכסתו והמעיק מלהשיג ונזרה ידיעתו לכלתי ידה ממנו כידה. ואם
יתות נבר כידים רקויות ילך ערוכי ערום יבא וערום ישוב מהלחוכות והדעות הלחתיות חסר
מקשכית ונזר לומר לתת להם כלי המלה תרוה תמימה מחכויות פתי יורם הדרך ילכו נה לדעת
שהוא"ת כחכח יחיד ויכול מהווה ההויות כל לאחר קפן כעשה והוא רקשן. והוא לחרון לימו נוף ולא
כח בנוף כידעו כל זה נדרך קבלה ויתן להם מבות סנולויות להכחיל לוהכויו ים יעשה לותם הלדם
וחי כהם חיי עולם כבנולה שבתן בהם המוויה שליהם ככתיב בת"ה והודיעם לוך הוא"ת מעניים
בלוים מין הלחוקי וכורן לב ורקור כלויות ידע מה בחשוכה כחשכה כלוכים: כי יש שכר לעושי
רצונו ועונש מר ממית לעוברי רציכו וכאן להם דרך יפר להכהיגם הכהנת עצמו והכהנת ביתו
והכהנת המדינה הקיום יפרים ותירת לחת. והמבות התלויות בלב כי זה הלדם הכתוב בהם
השכל וידוע לותי יהיו כודו בקבלה עד יעדה עליו רוח מפרום ויחמר לקבה לחרי מלחכי לרדפם
לדעת את ה' ודעת קדושים לחכח. כמו שחמיר משה רביכו ע"ה וידעת היום והשבות אל
לבבך כי ה' הוא הלולים ובתוכים כלה רביכו ובכבדים פזורים בכל עבר ובכל פנה מלרבעה
ועשרים כולם כלחד יעידון יבידון זה הדרך לכו נכ דוד המלך ע"ה חמר לבכו חמודו לדע
את קלני

את אלהי לכך ועבדהו · וכתיב נמי בלעז דעת בעם לא טוב · והקב"ה כתרעם בעמו על
יד נביאו ואמר יען כי מאס העם הזה בפי הם כל הבכי ולכם רחקה ממני ותהי ירלתם לוחי מנות
לכבים מלומדה · ואמר כי לא כולת יתהלל המתהלל השכל וידוע אותי · וכתיב כי
בזאת תתפארו · וכאלה רבו מספור · ולא בקבת בכי עמהו בדורו זה בפיהם יכזבו לו ויפקיעו
עליו כזבים ולכם לא כבון עמו כי יאמינו כלא פיוד מה שיאמינו ולא ידעו ולא יכינו לבים כמחזני
נדק לדעת האמת מן השקר ומלכם אינם מלין ויהנו כיונה כלי דעת · לא תבוכה לא כאשר יעלה
רוח המשל כי מיושל מצלים הוא · והבים מלבדים עצמם לדעת האמתים ולא יקפידו לדעת
עכין הדברים ואם לא יכיהו מעצמו ובקש מי שילמדהו כי לא כלכל כתוב אלהים לבין למודים ·
ומלכך ומכו בקיל הדברים ומדייקים דיוקים כדברים מה שלא עלה על לבו לא יכינו יחדיו על
שבתו · ומוסב בהת בשקו הזה שהוא עוסק בתורה בחמוכה והוא טועה בהבכה · ולא זו
הדרך ולא זו הציר ובל מבקש ה' לבו יעיר ולא יהיה בבעיר והבתוב בועק ובוקא ואומר אל תתיהו בסום
כפרד אין הבין · ואדם בידוע הל יבין במשל בבהמות בדמו ולא בבהמה עמוסה ערוכבת
תחת המשא ורוח חיים בלתה ומתנועעת ברבון · אלא בלותם הבורות המבוירות בקיר שיעלו
בתוכו ויאבדו למיון בעלמן · ואמר הבקיש עתי מלשרך מתעים ויחשוב מזה שדרך מורקותיך
בלעו ודי בזה מפני בבוד הפרסום · ואשכילך ואורך בדרך זו תלך עלי תדבר עם מי שהוא
חבם בעיניו ולא עם מי שלא עשק בל ימיו · כי אם בתלמוד לבד ולא רחה מאורות מימיו כי לא
יקציב למופת תלין ולא יאבה לשמוע ום אחת דברים הבינימים · ואמר החבם בלבבה החבמה
בין שבי בתות בין מי שהוא חבם פיבוי ואוזנו בלבו שבמיר מבלה והו ואין בבתר מבנד עיניו והוא
לא ידע ולא בם · ובמי שהוא פתי ושבל אין תבונה בו ולא יכול להודבר חבמה כי אם מרחוק
עיניו מהשביל לבו ולא עמה בו · והוא"ת יבילבו מדברים הלא ומשבנת השבל ומעטות המבחג
הרע ומשעמום הדעת ייעדה עליהו דוח ממרום ויתן בלבו לאמין · ולהם על הברי תורתו ויקויים
בהו קרא דבתיב בל עיניו ותבינה בשלומת בת רתך · ואל בתמר דבר אלי בראש בי ובראשון ירקיו
הידלים לותו בחבמה והשבל בל ישראל תבדיש יחין : תם בשלם מאמר שני ·

ובתחיל בעזרת השם את מאמר שלישי

פרק א

אמר מבדיש ים לחקור ולדרוש בל בעשה שבל ודת לדעת מה טיבן של הבדיות
שהיו מבדיש החבמים הבבוחים והנוהגת תם הבריות ואיזהו לבדך לבל
שדרך בריהם · ומי יאפבה שבה לבבדן ויהה בפי הבדיש יש אלא
בתקיימו בלל שם טוב ואם דע בי הבה בשקלל בה לבן בפי הקטן בל חם · ואמר תורה בבדן עבד
עבדי יהיה לאחיו בדוך ה' ל-הי שם ויהי בבדן עבד למיבו והבה לא בתקיים בלל תולדתו לבל היה השך
בי שם היו מלבי הארץ מלדיתה לעני בלמור בפרשת בח ובני שם בים ומבדיש ופוט ובבדן ובו'
ובבדן ילד את טידון בבבורו ואת יותן היבוש ובו' · ויהי גבול הבבעני מבידון בלבה גדרה עד
עזה ובו' ובישוב ע בתיב ואלה מלבי הארץ ובו' · בתר ובעזלה והערבה והתדות ובמדבר ובבנב
החתי האמרי והבבעני הפרזי והיבוסי ובו' · ובשופטים נאו מלבים בלמה אז בלמה מלבי בבדן ובו'
ומלבו יותר מזמורה מלות שבה · והבה ישראל לא מלבו בתבי יתיהם והם שופטים ובבחת
וישראל ויבדיש וכל התלחות הבתובות בשבריש ובתורה בבל שבותיה הארץ בבדן לבטולתיה ·

ואם תאמר הכוונים מזרעו והם כשבים ומשתעבדים להם הנה כן כל הארץ וכישראל כתיב ויעבדו
מעמו שבי ולעבד כמכר יוסף ועוד כי הכוונים הם מבני כוש לא מבני כנען ככתוב ׳ וכני כוש
כוש ומצרים וכו׳ וכן נרמה מדברות שבדרך יצחק ליעקב בהעקד ויאמר לו ואת לחייך תעבוד ולא
כתקיים ולא עוד אלא שנאמר לרבקה כאמר על יד משה ועבר כדכתיב ויאמר ה׳ לה על ידי כניח ורב
יעבוד כעיר. והנה ככר דיבר הרמ״ב ז״ל בזה בפרשת תולדות ויצחק ז״ל ניח לחייך לאמר המשה
ת ורב יעבוד בעיר גם כן לאמר יצחק ואת לחייך תעבוד והנראין דמה זה בקנה רצון בעבור שנאמר
וילך אל ארץ מקני יעקב לחיין. והנה שכח ויעתמו ארצה שנע פעמים. והנכון בעיני
שנרמת המכילה בעין תפילה לאדון. והשב יעמוד מכילתם כי בקר ואת הנרכה על ובפס.
ויפנים שלא הקימו משנת הלולת ויפשנו כי מלחמי בנלוית לדוש ולא כן הדבר רק לדוש היה תחת
יד יהודה וכן כתוב ויפשע לדוש מתחת יד יהודה. גם יולא הכרית כל זכר כלדוש וכשפיר
שהיו תחת יד יהודה שמחזיקים לילידיו והיו לומרים לכבליים ערו ערו עד היסוד בה. ויותר
קשה היה על ישראל שהרבה שהיה לדוש מהרף לותם מרעתם. וכן שם שיני ושמחי
את לדוש גם כן לא תשמח לבני יהודה. גם בימי הורקנום הזקן שמם שומרי ירושלם והכניסם
בברית מילה. גם בימי אלכסנדרוס כשפר כלכה ירושלם בתו נדודי לדוש לעזור ליהודה
ורומי מלחמו הוא מזרע כתים. וכן לאמר המתרגם יונים מיד כתים והוא מלכות יון כעמ׳
כשפר פרסתי נספר דניאל והיו מתי מספר שהלמיכו בלים שמשהו לגלוד. וכשפר החמיכה
רומי בימי קוסטנטין שהדם כל הדת ושם בדגלו נזרת תלוי על יד כומר לדומי ולא היו בעולם
משמרו התורה הדשה הזו מלדומים מעטים על כן בקרלת רומי מלכות לדום. גם כן יקרלו
היום מבני מצרים ומבני ולרן עלם ישמעאל ומין בהם מי שהוא מזרע ישמעאל כי שם מתי מספר
עכ״ל. והכך רולה כי הנאמן מפרש זרע יעבוד בעיר על עשו ולומר שמתקיים בו לאחר שפכה
מלפניו ויל אל ארץ מכני יעקב לחיין שכן דרך העבדים לפנות מקום לאדוניהם וכפי הנר הדין
עמו כי נמשך הכתוב מדבר. וגם שדברי הרמ״ב נראיים עיין כי הכתוב לומר נפרוש ורב
יעבוד בעיר וכן לומר יצחק לעשו והוא יתפזל לך שבראיה משליהם בעמם הוא מדבר. ואם
תאמר שבזרעו כשתעבדו בני יהודה ר״ל דוד ובניו הנה כמו כן גם כן כשתעבדו במלכים רבים
ובכבדים כמו מלכי ארם ועמון ומואב וזולתם. ואם כרת יולב כל זכר בלדום לא כהר בברכת
יעקב שיכרית זרעו של עשו ינם שלא הרג כלם אלא תלני ושייר שהם לא כן האדומים הנז׳ אחר כן
מהן היו ובלו לחר שלא בשאר זכר בלדום ועשה זה ליסר שאר העם וכמעט שהכרית כולם והרג
רובם. וכן לומר בתורה בשכת הדבר ויומתו כל מלכה מבניו ואחר כן בשכת הדבר ועתה
שוב את מלכיך וכו׳ הוליל לת דבר ה׳ מעבדי פרעה הנים את עבדיו ואת מלכהו אל הבתים אלא
דרוב הכתוב מדבר כמו שאמרנו. כמעט שבלו כולם. ומה שהדבר כל זכר בלדום אין משם ראיים
שכן עשה דוד בבני עמון שכתוב בדברי הימים שם נמנה וכחריבי הנרזל ובמנורות הנרזל ובעול
לותם במלבן וכן יעשה לכל בני עמון וכו׳ וכן במואב כתוב ויך את מואב ויתדדם בחבל השכב
לותם לרגה ויתדדם בחבל ב׳ חבלים להמית ומלא החבל להחיות. וכן בלרם כתו׳ ויך בלרם כ״ב
אלף ים. ובימי שלמה במנין נריס רבים אין ישראל ממה שבמצרי מ׳ עממים ועובדים לבשם
ובעת הנורך בשתעבדו בהם ושלהיו נריס אין בשתעבדו בהם לביטול כלל ומובני בהר אבני ׳והרי
כתוב ונר לא תוכה ולא תהלבנו וכו׳ ואתם ידעתם את בשם הגר אלא כמו שאמרתי שתעבדיהם היו

והנה כן נראים כמו שכתוב בד' הויות אלה וחמשים אלף ושבע מאות וכו' ובעיון
הפרד פרים כל העם פיתר הן הקרני ראמורי וכו' הן בכורים זקן' ... נראו אחריהם בארץ
מצרים לו כלומר כמו שראהל בי לכבודו הם עומדים כדכתיב לפי תומי כל בזמה ולפי המיתם שלמה
ויעלם שלמה למעלה עד היום הזה. הוא שפתוב ויספור שלמה כל הכבשים הנראים אשר בארץ
ישראל מחרי הפגר אשר ספרם לבני ... ומספרו אלף ושבע מאות ושבעים אלפים ושם מאות ושבעים
מהם שבעים חנף מכל ומעוכים אלף חופף בהם ... ושבעת אלפים ושבע מאות מכבשים להעביר את
העם ... ושבע נמי מזרעים שותה לשקוד על אלחכתיב כי חלילה ושם ... ושבע שתם ועל
להשתעבד בנראים יפה לא בית. וכחזר לעצמן ומה אלו אותם בימי הורקנוס ושתו אותם
שומרי העיר כן דרך העולם וכן כתוב וכרכם מעמי הארץ מתיהדים כל שכן כהיותם מלכים
ויושבים לבטח בארצם שכשתעשו להיותם כמולים עם אדום כאחד מהם. ועם היות דברי
הרמב"ם דברי אמת הוכח הן כשאתה עיין ומה בינשה כי הכתוב מדבר לכוכח עם יחיד כמצה.
כדכתיב ואת תחיך תעבוד. והיה ברכת הבניה כדרך תפילה וקדשה אמת ויכוח אלא שקנאי
בדבריו כמו שאלקאר כ"ה. וכשבעיין כתיבים לא כמנהג שבך יפתח לעשו כלל. כי יומרו הכה
משמני הארץ יהיה מושבך וכו' ועל חרבך תחיה והיה אם תריד ופרקת עלו ושברתו כי פי הכה
כמו בכר מוכן וכן הכה הלם והעגים מיכניס ויהיה הסה. וכן הכה העץ אשר עשה הזן מוכן ויחמר
המלך תלוהו עליו. וכן רבים והרבין מה לך ושברכה הכה מיכן לך כפי מה שחייבה מלך עיניה
משמני הארץ מושבך ומטל השמים מיכיך ועל חרבך תחיה ועיכך בריך ברכה כי בכר הבכרה
מכוייה כמזלך ולזל אמרו דומה לזה בב"ר ולך ליעקב מה לעשה בכי כרם לך פתח לפניה. רבי
יוחנן אמר הרף ממנו שפורכתו לפניו בכלומים. ומה שהתפלל יעקב וחלק כל החלדם
היה היה לקיים מכות אמו והכה היה עשתה אלא כהנן לציון כפם כתה בכבו ולהכיה עליו קללה
ולא ברכה וכן לחיים תעריד לעיים משמה כיכיהם. והברכות שברכו אביו לא כתקיימו כו.
ומה שאמר הכתוב ברוך ה' אשר נתן מנוחה לעמו ישראל כל אשר דבר לא נפל כל הברכה שברך יצחק
ליעקב רק ממה שדבר בידי משה עבדו בכתוב ולפתם תעזו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש וכל שאר
העניין. והעד הנאמן כי כשברכו אביו ויכוהו אלא יקח משה מכות בכעס לא זכר לותם הברכות
שברכו קודם לכן וכן בתלמוד בבלי והכה אכיר אמר לו הוי גביר ואמו בתו בסכם ולולי
חמלתה עליו כמעט כלוהו בארץ כדכתיב ויהי חתת אלהים על הערים אשר סביבותיהם ולא
רדפו לאחרי בני יעקב וכו' ומה בכע בברכתו. ולכן יש למי לחקור ולדקדק לדעת מה זה
הבמה בחסד הוא ומה היא הסבה הפועלת לקיים מקצתם ומקצתם לא יתקיימו. ואם יקוייב
שיקובל תפילתם כמו שאמר הכתוב דבון ירקיון ועשה מי יבון נדול מיעקב עולה תמימה זכה ובלך
ולא כתקיימו ברכותיו כברכתו ליעקב. ואומר שאלת ברכה סם משותף תאמר על עכיכים
רבים על הברכה ועל ההודאה ועל התפילה ועל הכבוד ועל התפילה והמכחה והלתה.
והברכה תחלק לשלשה חלקים הא' הברכה שיברך הקדוש ברוך הוא לנברקים
ולאוהביו ושומרי מצותיו להשפיע חסדו ולהרבות טובו עליהם כשבע נדול עליהם ושירים שבע
רבוי מלך והוא כמו שבעת נמלים כי שבע ישים יכקו. ושבעת מים
תכסך וזה כדכתיב ויורד יצחק בארץ והיה ויאמר בשבע קניתי מלה שעריס וברכתו ס'
ומה ברכו בהרבות שמנת מלה שעוריס כמו שקיה לו לפלת. וכן בריך

2470

וכן נריך ברכתו שמירה וכן אמר ואהיה עמך ואברכך ומה היתה ברכתו שיענמהו מנחיו. וכן
ביעקב וכברכו כך ומה היה הברכה והנה אנכי עמך ושמר תיך ככל אשר תלך מהמקרי המתרגמים
לכל נעולם ינפרט על הנרים והנכרים אשר מארן רחוקה. ואמר לו והנה אנכי עמך
ושמרתיך בכל אשר תלך והשיבותיך אל האדמה הזאת כי לא אעזבך וזה תוקף הברכות והנדולה
שבכולם. וכן בקדם ויברך אותם שדים וכו' וכשמה ואין מחריד ודרו בתנת היס ובעוף
השמים ובכל החיה וכו'. וכן נכח ויברך אלדים את נח ואת בניו וכו' ואורלאכם ומחתכם תהיה
וכו' והוא כמו ורדו. והרבין שמלבד שיפפיע עליו טובו ישמרהו מן המקריס והמזיקים.
וכן אמר שלמה המלך ע"ה ברכת ה' היא תעשיר ולא יוסיף עצב עמה. וכתיב ועבדתם את
ה' אלדיכם ויברך את לחמך ואת מימיך והסרותי מחלה מקרבך וכו' וכן בנדכה שנה לברך את עמו
ישראל על ידי אהרן ובניו אמר יברכך ה' וישמרך ואמר רבי' מדברי רז"ל בפסוקי שיתברכו
בכהניך. וישמרך שלא יבאו עליך שודדים ליטול ממונך. הכה מכל אשר אמרנו שמלבד
שיפפיע טובו עליהם ישמרהו ויגילהו ממקולעים רעים כי כן יעורך נבר. ואמנם אומרו
ויברך אלדים את יום השביעי שיפפיע נקדושה וברכה בהנחה כי מלבד מה שמחייב מזל היום שהוא
שבתי ובכלקו כשמת אדם והוא מקור החכמות והמקבות והעיון במוסכלות עוד יבאו שיו כדבה
בברכי אותו כי בעת שיפתדל האדם להשכיל ויהיה מזל היום עוזר לו יבחל פי סניס בהשכלתו וזהו
בנפש היתרה שבאדם כיום השבת וברכתו לחבר את האחל ויהיו לאחדים כי זה כל האדם.
והדרך השני שיברכו הכנרחים לבורא ית' והיא הודאה לשמו הנדול ולתת לו תודה
• וכן הוא אמר בדוד לברכה את ה' בכל עת ומפרש דכריו ואומר תמיד תהלתו בפי'
הברכה שהי מברך בכל עת הוא שתמיד תהלתו בפי. וכן אמר בפסוק אחר תהילת ה'
ידבר פי ויברך כל בשר שם קדשו. וכן ברכו את ה' מלאכיו ברכו ה' כל צבאיו ברכי מעשיו את ה'
כולם תהילה לפחד לרומם ולנדל לשמו"ת כי אלין יתוארו ויתחסנו כל הברכות והתודאות כי לו
יאתה כי הוא המבורך מפי כל מי ומברך כל מי והוא מקור הברכות ומאתו יבאו אלין מתיחסים
כדכתיב כי ממך הכל. ומברכותך יבורך בית עבדך. והאמת כי הוא תיחר שיתאחדו
כפי מעשיו. וכן רחוק וחכון שבכולם ר"ל בעבל הברכה בעבל הרחמנות וחניכה וכן כל ערוס
יעשה בדעת. בעבל ערמה. והתיחר הזה שימו קצוי מזולתו כי הוא הכל וכו' הכל ומאתו
הכל והחכם רבי יוסף מיון ז"ל כתב בפירוש תלים על פסוק בריך אתה ה' למדבי חקך ז"ל אתה הוא
מקור הברכות כולן ומשפיע לכשפעים. וכרוך כמו מהירך כמו רחוס וחנון על ר"ל מרחם
וחנון ע"כ. ואמנם רוב המפרשים אומרים שהוא שם כנל והודאה. וכן פי' הרד"ק והר"מ ב"ג
וזולתם מהמפרשים. והדרך הנ"ג ירוס והיה ברכת בני אדם קנתם לקנתם והוא תפילת
הבניה לזולתו בדיק לבורא"ת שיפפיע טובו על המתברך וימרבי ישיפה מעשהו לטובה לשעון ירלה
בטוב ה' וחסד עתידות מן הטובות העתידות לבא עליו מבר האיברכה וזה הוא ענין הברכה שאמר
שיברכו כהם בני ישראל יברכך יאר יפנ שבהם כלולים כל הטובות וההנלחות שאפשר שיתכחו
בעולם נופיות יהיו הן בבחינות ושמות שמו על בני ישראל ואני אברכם ברכו חסד דרך
תפילה ועלי לקיים למלת בקשתכם וזהו ואני אברכם. וכן הכניחה שיתבנה הכניח לעתיד
תקרא נם כן ברכה כדכתיב ואתתי רוחי על זרעך וברכתי על בניחיך שהבניחה תקרא ברכה.
וגריך שיברך המברך למתברך בפי מה שיחייב מזלו לבא עליו וכן כתוב ואחת לאחר דבר להם
תבוחם

MTA KÖNYVTÁR

לאותם ויברך אותם לוים לאמר כברכתי כרך לויתם · רובה לומר לכל לאחד ולאחד כרך כפי מה
שנזכר מזלו מהטוב · לו להפך שם ירבה הכל הטכיות ועל ידה ממה שנזכר כרך מזלו ויטה אליו · ומזל
כנזר ממלכת יזל מים מדליו ר"ל מזל ויברכהו כברכתיו טירבה ויעצמהו מנריו · וכן כשידבר
העתידות למו יקרא ברכה כדכתיב והמספו והגידה לכם את אשר יקרה לכם באחרית הימים והם
אחרית ימי הגלות וכן אמר כה"א הידיעה הימים שגילה הקב"ה לאברהם בין הנתיים ואחרית
הימים הם אחרית ימי הגלות וכן הוא אומר ואת אשר דבר להם אביהם וכאומר זה על העתידות
כמו שאמר והגידה לכם את אשר יקרא אתכם וכו' והוא מה שאמר נור אריה יהודה ידך בעורף
אויבך לא יסור שבט מיהודה · כשימין זאב יטרף · זבולון לחוף ימים ישכון · מאשר
שמנה לחמו וכן על זה הדרך יקרא הכל ברכה כדכתיב ואת אשר דבר להם אביהם ויברך אותם
וזה אומרו אים אשר ברכתי ברך אותם כפי מה שמתייב המעורכה לכל אחד עליו והתפלל לאלהים ברך
אותם ברוב טוב כפי שמתייב המעורכה מן הטוב שיהיה בשפע · וכן עשה כשהגיע אליו יוסף
את שני בניו מנשה ואפרים לברכם אמר שכל את ידיו כי מנשה הבכור וכשרצה יוסף להסיר יד ימין
אביו מראש אפרים כי רע עליו המעשה ויאמן לאביו וכי שכל את ידיו כי מנשה הבכור ואמר לבנו
ידעתי בני ידעתי גם הוא יהיה לעם וגם הוא יגדל ואולם אחיו הקטן יגדל ממנו וזרעו יהיה מלא
הגויים כתיב ויברכם ביום ההוא וכו' ישים אלהים כאפרים וכמנשה וישם את אפרים לפני מנשה
בהזכרת הברכה והגיד להם מה די להיו כאחריתם · וכן כלעם אמר על שאול ודוד הע"ה קראו
ולא עתה אשורנו ולא קריב דרך כוכב מיעקב וקם שבט מישראל ומחץ פאתי מואב · וזה
נאמר על דוד כי עליו כתיב וימשחם בתוך אחיו ומשחם בתוכם אותם קרנה · וימשחם שני הכליים להמית ומלת
התוך להחיות וכו' · וכן אמר וירם מלכו ותגבה מלכיתו וזה כאמר על שאול המלך ע"ה
כשהרג את אגג מלך עמלק · ואמר שזה נח להם מכך מה שמתייב המעורכה עם השפע
הקולדי וזהו אומרו יזל מים מדליו וזרעו במים רבים כ"ל שעל יכול יבלע שרשיו שיפרח ויפרה ויברכה
· וכן אמר הן עם כלביא יקום וכאריה יתנשא לא ישכב עד יאכל טרף ודם חללים ישתה
וזה כשכבש הארץ והרגו שלשים וא' מלכים מלך מלכי כנען ואמר כי רבוי הכתרים והתגבורת הזה
הוא מכח השפע הקולדי שעליו כדכתיב ה' אלדיו עמו · ונם כי נם מזלם כמעלה כוחות שנרים
מזלם שרפה וכאחין וזהו ותרוממת מלך וכו · וזכר ואמר העכין במלות שוכות לחזק העכין כי
נגדה ידם מסכי דרכיהם מכח המול והשפע הקולדי לאמר יזל מים מדליו וזרעו מלכו מלכי כי הוא
שלוח מלת השם ית' ונם מכח המעורכת ותבטח מלכותו וכו' לאכל גויים צריו ועצמם ותיה יגרם וקבי
יחתך וכו' ור"ל כאיכל הגויים שהם צריו · וכן משה רבינו ע"ה כשכרך את ישראל קיים אשר
ברכתיו ברך אותם · לאמר לו יחיו ראובן ואל ימות כפל עכין במלות שוכות לחזק העכין עם היות שים כו הורלה רבה
על העולם הבא · ואמר ויהי מתיו מספר שלש יפלו בתוך האויב להשמיד · ואמר ליהודה
ידיו רב לו ועזר מצדיו יהיה כי ממנו שושר ונזר המלכות כי דוד מיהודה הוא כפיו לעולם ·
ולליו אמר ברך ה' חילו לפי שהיו הולכים יחפים על הלכפה ורוכם היו מתים בחולי בני מעים ·
ואמר ופעל ידיו תרצה רמז על הקורכנות ועל הקטורת כדכתיב ישימו קטורה באפך וכליל על
מזבחך · ואמר לו עזור מכל מתנים קמיו ומשנאיו מן יקומון בתפילותיהם שיכלם מיד
לויביהם והקמים עליהם וימכסם ולא יקומון · ולויוסף אמר מבורכת ה' ארצו מתהיה מוספעת

בכל מיני זריזי עזה ורב טוב ושיהיו לרצון להם לפני ה' תמיד לכבד חוריהן כדכתיב וקדני רגלם קדניו כהם עמים יכנף יקדיון וכו' וכן כולם על זה הדרך שהיה מגיד להם מה שעתיד לבא עליהם ובזרעם לעיני כברכתו ואחר כך כרכם כולם יחד שיהיו מכורכים פרט וכלל. ואמר לשריך ישראל מי כמוך עם נושע בה' מגן עזרך וידו ויטעינ לך ויהיה מגן וכיוצא כאמור דוד המלך ע"ה היזק מגן וכיוצא וקומה לבוזתך. ואמר אשר חרב גאותך ויכחשו אויביך לך ואתה על במותמו תדרוך ופרוסו הקדר לשבר כלוי לך להתנלח על לוחך הוא כשיתבחנו לוחך לך יכחשו דבריהם ויאמרו לא פעלנו און ולא עלה על לבנו מירא אתם כי לו דע כי אתה על במותמו תדרוך פלין להם פה להגיד ולא מבח לפריס רגם. ואתה תניל כה' בקדוש ישראל תתהלל כי הוא מגן ישעך וזה קרוב למה שכתוב רוממות אל בגרונם וחרב פיפיות בידם ודבר והשייך לכל ישראל. ומכם כברכת אליעזר ליוסף הבניך ליוסף מלך ישראל ים רוב עכין ורוב בכיין בדברין וכמעשין ישמע חכם ויחכם עוד. וזה שבוהו פיקח לו קשת וחנים ויקח. ומל הרכב ידך על הקשת וירכך ידיו. ושם אליעזר ידיו על ידי המלך לאמר ידי רב לו ועזר מבריו תהיה. וקול כעכין סמיכה לכוין כו בתפילה פיספיוע חסדו וטובו עליו וכן היו כוהנים לסמיך ידיהם עליו וכן כתוב ויסלח ישראל יד ימיכו ויסת על ראש אפרים וכו' וכן משה ויאמר ה' אל משה קח את יהושע בן נון וכו' וסמכת את ידך עליו. וכתיב ויסמוך את ידו עליו ויצוהו. והנסמך יכוין לבו לסמיכה לקבל ברכותיו וכוה לקשת קשת וחנים לכוין בתפילתו שהיה מתפלל עליו שיהיה מוצלח ומוכלח במלחמותיו כהלחמו עם לוחיו ושתח החלון מנד הלוויב לכיין לכלותו עם היה לפשר וידי הכניף על ידי המלך ואתה תחזקה ידיך ידך בעורף לוחך ואחר כין תשועה לה' להושיע עמו ושלח חנים ויפיצם ה' חיציעה. וחן תשועה כאחר כמו תשועה מחרם וכן והבזתר בכשר ובלהם מן הכשר ומן הלחם שמשמים ילחמו כאם כמו ה' ילחם לכם וישיעם מחרם. וכל כוזאת שהיה עושה הכניף פועל לו מעשה היה לחזק העכין ולפרסם כבוזתו והרי הוא ככתוב וחתום דמי כמוטות ירמיה פרשה כ"ח והשלך הספר על תוך פרת קשור בחבן פרט כ"ב וכלכם ביחזקאל פרשת ד' דומיהם. ולהיות שפעה הכניף כרוח הקדש שכפי מה שמחייב המעשית שעתיד יוחס לכנף לאחר מות מלך אחר שהשתדל לכלות אחרם אלו היה לפשר אמכם תפילתו חזקיהו לכבו ג"פ ויחס העכין לשם ית' שכן דרך הכתובים שהוא סיבה לאמירה כמו שכתב מורכו הרב מורה נדיך בס"ה מ"ב פרק מ"ח ואמר ויען אותם ויחתם וכו' ולא אנה השחיתם וכו' והפיל פור הוא הגורל בחצים ובקשת לרחות עד כמה פעמים יכה בחרם ואמר למלך הך תרנה ויך ג' פעמים ויעמוד ועל קנקן הכניף ואמר להכות ה' או' פעמים אז הכית את חרם עד כלה ועתה ג' פעמים תכה חרם וכו' והתבונן במעשה הכניף ופעולותיו לעורר כח המדמה ולכוין מחשבתו ולבו לתפילה ולברכו כעין ברכתי ומערכתו כי בעונות בניהם כתוב ויעשה הרע בעיני ה' לאמר מכל חטאות ירבעם בן נבט אשר החטיא את ישראל שכל ומן שחזקיה מי לא השיגה ידו עד שעקר הבמות והנה העולה מדברי הלוה שברכה יאמר על המכחה ועל הכזוחה ועל הנ"ד העתיד ועל ברכה שתברך הקורא לברוחו ועל מה שמברכים הכהנים לקורא. ועל מה שמברכים קשתם לקשתם על יד כניף או חוזה בדוק וחסיד רבון ירקיון יעשה ולא שועתם ישמע ויקבל תפילת' ובתן מחזדו טובו עליו ויפשפיעו עליו כשמברכים זולתו בברכתו כמערכתו ומזלו יזל מים ויפשפיע טובו והצלחתו ויכבל מן המקריס הרעים והמתקוממות שתתרגשות לבוא בעולם ותהיה ברכתו

לכווסיו שיוכל יחיד יש על שפתיו ולא תהיה ברכתו מנגד המעברה כי לא יסדר המעברה כי אם
מיסבראה והוא לעכין גדול ברכתו ית׳ אלא לוים אשר בברכתו ואם שלם אלה לא יעשה לה
ויבוא חכם ולא יעלה במעלות והם האחד שיכוין לבו ויהיו פיו ולבו שוים יכוון יחדיו על שפתו
ושתהיה ברכתו כפי מה שיגזור משפטי הכוכבים ומערכתו כי כזה ים לאל ידו ובכח ואל להוסיף או
לגרוע ממה שנתיב לבו עלית׳ וכמה רבינו שמואלו מסייע לו והוסיפו בשתי ידיו
והוא מה שאמר שלמה אולת אדם תסלף דרכו וכו׳ וכן ויד חרוצים תעשיר כי יש בהשתלות
להוסיף ולגרוע כל שכן בברכת הכוכבים אל הלא תראה ברכת יצחק ליעקב שהיה בברכה עשו לא
כתקיים בו לא מכה ולא מקבתה שלא היתה בברכתו ואין לבו ופיו שוים כי יעקב לא היה לו שדה
וכרם וחרוש קבור ואיך יקבל ברכה מטל השמים ממשמני הארץ וכבר התעוררו רזל על זה
ואמרו לבא אמר לי מטל השמים ממשמני הארץ זו אינה לא מן השמים ולא מן הארץ׳ וכן אמרו
על פסוק עם לבן גרתי לא כעשתי שר וחסוב לא נר איך כדי לבאר אותי על ברכות אביך שברכני
הוה נביא לא כתקיימה כי ע״כ ואמרו ורוב דבון ותרום גם זה לא היה כי הכה מפני ולעפות רעב
ירדו כניו מבריס לשבור אוכל והיה מה שהיה׳ גם יעבדון עמים הנה כתב ג זה לי כ׳ שבה בניתך
עבדתיך׳ וכן כה אמר עבדך יעקב׳ ואמרתם לעבדך ליעקב וגם הוא הודה ואמר יעבר כף
לאדוני לפני עבדו׳ ובמקום וישתחוו לך לאומים לפוף הייתי ביום אכלני חורב וקרח בלילה ותדד
שנתי מעיני תאכל לעבדנו מידי תבקשנו׳ ובמקום וישתחוו אזו לך בני אמך וישתחוו לרבך ז׳ פעמים
עד גשתו עד אחיו׳ הנך רואה שלא כתקיימו כו ברכות אביו לא מעט ולא הרבה׳ וזה לפי
שלבו לא נכון עמו ולא נאמנו ברכותיו כי במרמה היה כדכתיב כף אחיך במרמה וכו׳ אמנם
ברכות שניות שברכו בלב שלם ובנפש חפצה והיו שייכות לו בברכתו כי ברכת ויתן לך האלהים
היו שייכות לעשו כאשר לבאר בסמוך כ״ם והנה אמר לו ואל שדי יברך אותך ויפרך וירבך והייתי
לקהל עמים ויתן לך את ברכת אברהם וכו׳ ושלושתם כעין ברכותיו אשר ברכתו וכן ברכה הזאת
הסכים הקב״ה על ידו וברכו כמנהג ברכת אבינו׳ ואמר לו אלי ה׳ אלהי אברהם אבין ואלהי יצחק
שהסכימתי על ידו לברכך ואמר האדם אשר אתה שוכב עליה לך אתננה ולזרעך זו מברכת אברהם
כדכתי׳ ביום ההוא כרת ה׳ את אברהם ברית לאמר לזרעך נתתי את הארץ הזאת וכו׳ וכן וכברכו
בך כל משפחות האדמה וכזרעך גם זאת מברכת אברהם דכתי׳ והתברכו בזרעך כל גויי הארץ וכן
והיה זרעך כעפר הארץ ופרצת וכו׳ וכן באברהם כי ברך אברך והרבה ארבה את זרעך ככוכבי
השמים וכחול אשר על שפת הי׳ וכו׳ ואביו אמר לו ואל שדי יברך אותך ואמר בשם שדי שהוא משדד המערכו׳
לשומרו מן המזיקים המתרגשים לבא בעולם וכפרט על הנביא והכהני׳ וכן אמ׳ לו אלהים והיה עכי
עמך ושמרתיך בכל אשר תלך וכו׳ הנך רואה בעיניך נוכח כולם בלבב כמנהג והמתברך ושתים
הנה כ׳ סייבה לו כי להיות ברכת ויתן לך השדי כלשון סייר ליעקב והיות כבלשון כוזב מן המתברר לא
כתקיים כו׳ל סיהיו כפי מה שיגזור המערכה והרואה שברכו ויתן לך השדי כלשון שני ליעקב כי הכה
אמ׳ ויתן לך השדי מטל השמי׳ ומשמני הארץ והקבה אמ׳ השמרו לכם וכו׳ ועבר את השמי׳ ולא יהיה
מטר והאדמה לא תתן את יבולה ת״כ כשמוע בקולו תלוי מלתא לא בברכ׳ והעד הנה וכו׳ עד אמוכי
כי כשכר יצחק את יעקב כעשם כ׳ בלב שלם ובנפש חפצה לא קיי׳ לו הברכות שברכו כתחילה ולא
הזכיר בכלל ברכתו ולא עלת׳ על לבו לפי שלא היו בברכתו אמ׳ לקח לו דרך אחר כי ברכתו הכוונ׳
לו ושכבי הקבה עי ואמ׳ לו אלי ס שדי אברהם אביך ושדי יצחק שאמ׳ לו שכבי עי בברכו אותו כמנהג

244

ברכותיו הפרטיים עליו כברכתו הכוללות לו והכן · והנה ברכת יצחק ליעקב כברכת ויתן לך
האלהים ולבנו כל עמו בחפצו שהוא עצמו יעקב ועקב בעצמה הנה הברכה היתה פרטיים
לעצמו ופרטיכה לו כפי ברכתו כפי מה שכתוב לו כפי מעבר כתו כי עצמו היה לו לארץ לדורם ארץ חיטה
ושעורה ונפן ותאנה וכו׳ והיה נדיך לטל ומטר השמים כדי שיתברכו זרעותיו ופרי מנדיו ויתקיים
בו מטל השמים ומשמני הארץ ורוב דגן ותירוש · והנה יעקב יתן לו כחלת שדה וכרם כדכתיב
רועי צאן היו עבדיך וכו׳ ויעבדוך עמים וכו׳ כי בכי עצמו כולם היו פלטים ופרי בטנו שיעבדוהו
עמים · וכן וישתחוו לך לאומים כי הפלטים יעבדו אותם וישתחוו להם עמים ולאומים ·
והנה נפלו בן עצמו היה מלך לדיר והיה מלך בארץ כיתים וכבש ארץ חיטלית ומלך עליה · ויתכן
פלוה כיון רש״י בפומרו משמני הארץ יהיה מושבך זו חיטלית פל יון · ומדרש ילנייר לחיזק
והוה יתן לו כי אם פלט לחת · פל׳ פל הקרובים פלין והכשתעים לו פם כבוי ותחוות מלעהו וכן היה כי כבל בכוי
פלופים היו ומושלים פל בני עירם · ומכם אמרו ויפתחו לך בני אמך הנה בתקיים בו דכתיב
וישתחוו לרגלך כפב פעמים פד נפתו פד לחיו ויתן לפל יד שום שדם לבטל את הנגוד כי אם מי
שבריו ים יתבא שמו כי בכי חיו ומזוג ילא בזכותא תלית שלא במולא כמו שאמרו רזל · ורבים
מאמרים בתלמוד מורים פל זה ומה שאמר ומוכל מבל בטרם תבא ומבלבלהו נם ברוך יהיה · כי
שכיסה בכיו · וברלותו הערמה והשתדלות הבמרן שפשה לקבל ברכותיו מאסר יקרו בעיניו
בשמרו רחמיו בלהבתיו לותו ונוד אומל לברכו ואמר נם ברוך יהיה · ומה שאמר לעשו היה
לדחות את השעה פן יבטח בשפתיו ובבר אמר לו לארץ לדורך · ומה שילוה לעין שברך
את עשו · הבל היה מן העשוי היה כי אמרו הוי נביר שמתיך לך שבן בתוב ורב יעבד בעיר ·
ואת בל אחיו נתתי לו לעבדים כמו שאמרתי בזיאמר יעקב בל אחיו וזה בתקיים בימי דוד כמו
שבתיב בשמואל ב׳ כמו שאמרו למעלה שיוסף הכריח בל זכר בלדום · ודנן יתרום שמכתיו
שמיך לבו לא ירפ שיטרף לעם אחר בדכתיב ולא רחיתי בדיק בעזב וזרעו ומנקש לחם ·
ולך לישוח מה תעשה בני כי מי שקבה עבד קנה בספיו וכל מה שאברך אותך הברכות חיזרות לו ·
והנה הנידו לו בעתידות מאסר יבאו עליו ואמר לו הנה משמני הארץ יהיה מושבך וכו׳
ואמר רש״י ויחיטליק פל יון ורמז שבשעה שתי בן אלילכו בן עשו שבשעה בהיותו מלך בתיים כמו
שבתוב בדברי הימים פל הכוהרים ושמו ביוהם יקמוה נפוסיטורניו נם יוסיפון יזכרנו בספר
בחשון בתחילת פרק ג׳ יעויין שם וזה הוא ועל חרבך תחיה שפירושו תבבה · ופטרוסו שבבם
בחרבו ממלכות וחלם לחם דחות וכמוסים כי לחלוד היה ביהוה והחלם מלכיו בטבע ולא לחסר
להתקבץ אותי החלום בי שם בדת וכימום וזהו תחיה כמו ויוסף יחיה את שאר העיר · פל׳ יבבה
שאר העיר שדוד בבה מן החלוח ועד הסביב ויוסף בבה חומת שאר העיר וקרא לבבין בשם חיות
בי העיר הפרוצה בתת בחשב היה · והדת והבימום בחומה בשנאה · ואת לחיך תעבד בלחמך
על זרעו בל בתיב ויהי בל לדוס עבדים לדוד וכו׳ ומשך זה שבים רבים עד זמן יהורם בן יפפט
בדכתיב ויפשע אדום מתחת יד יהודה וימליבו עליהם מלך · והיה בחסר תדיד המשול
בתו ודד תוס עד יס · לא ירדנו בפרך לעיניך · ול׳ לא תראה בחסר תדיה לא תמשול אתה
בה רק תה תהיה לחל יד לעשות ופרקת עולו מעל צוארך · וכן ראינו שמעולם לא בשתעבדו
ישראל לאדום ובניך היולד ועד ומכם הסנה שלא בתקיימה בלל קלות בה לבבעו הוא לבמה

סבות · וכת חילה יש לומר לדעת מה רחה כח לקבל לכבוד יותר מצד כבוד של מס והדיוט
תדיר · והכה הוה היה הקבוע שבנגי מס כתכתיב וכבוד מס כיש ומכרים ופוט וכבוד · וזכה
עשה לו זה לקרחת ביכיולת עיני כבודו ורע ידעה וכעם שיכיו יחדיו וכתם · וזה כי
כבוד היה כרם שבשמים כיכן וקיים הוה לו והיה להוכיוקרב ביכיולת ליכי היה לו שכם אחד
על תחיי ביתר שחת ויתר עז בחכמה ומליכה ומוסר ושמה · וכן אמרו חלל שלישי הוה
כבוד כמו שיכת בשמוך · והעד כי היה הכן יקרה הוה לשכקרא על שמו כי רשוי שיקרא על שם
כמו שהכיר וכבוד כיש יקרא לו והוה לא כן ידעה כי לחכתיו חות יקרא על שמו כתכתיב ויקרא חם
לכי כבוד ומה רח ללמדנו וכי חיכי ידוע כי חם הות לכי כבוד והלח פשוט מלח הוה וכבוד חם וכו'
ולהגידנו גם כן היכוכיך כי לין חם ונלתי נפרד חלח כמו שאמרתי וכח לין לו זולה לקבל את חם
כי נרכיה כתכתיב ויברך חלהים את נח ואת בניו · לכן קבל לכבוד חמודו כ זיכון עיכו כי
לחכתיב חותו יקרא על שמו חלי כבוד שהכריו היו בלבו כלהבת שלהבת כוערה בו · ומשם
לא כתקיימו כי חקללות לכמה שכות · חחד כי לין לחל ידו לעזוד המערכה והוה כמלכים
יתקלס כתכתיב וחלה מלכי חרץ חשר הכה יהושע כו כמו שכתבתי למעלה כפרק זה · כי
לין מי שיעזוד המערכה כי חם מי שברחה וה לכורך נדול ועצום · וכן אמר הכתוב לי נקם
ושלם לעת תמוט רגלם כי קרוב יום חידם וחש יעתידות לתו · ר"ל כזמן שיקרב יום חדם
אחים הרעות שהם עתידות לבח עליהם · וזה שחמר כי קרוב יום חידם ר"ל כזמן שיקרב יום
חידם כמו וכי יהיה היובל ר"ל כזמן שיהיה היובל · והכן זה כי היה דבר נדול ונפלא והמשכיל
יבין · והשבח הם את כי הוה לח חטח והכתוב אומר כפם יחיה וכפם הכן לי הכה הכפם החוטח
קיה תמות והוה לח חטח לו · ולח מבקש רעתי ומה פשעו ומה חטחתי כי דלקת אחרי למה יומת
מה עשה וקודשך כריך הוה לח עביד דיכה כלח דיכה · והסבה השלישי שאמרו כמדרש בבראשית
רבה סדר חיי שרה אמר ר' יוסי בר דוסא כשכנס הוה אליעזר ועל ידי שעשיה לוחי נדיך בחמוכה יצח
מכלל אחרו לכלל ברוך · כי אינה מכלל אחרו לכבוד לו ברוך שכחמר בח ברוך ה' ·
וייתכן שזכותו כתנלה הנזכר מבני כנען · והכה שלשה אלה בכי בח הם המדברים בעניין
הנרכות כיתר שחת ויתר עז ועל ידם יקים ה' את דבריו חשר דבר ויתקיים בו ותנזר חומר ויקם לך
ועל דרכיך נגה אור לאחן יכן יהי רצון ·

פרק ב

כלאים חמר נפש חדם יכוכה חייב לתת כבוד לקוכו ולהיותו חם על כבודו וכל
מי שלוכו חם על כבוד קוכו נוח לו בלא כנדיל בעולם וכן חייב להדר חיש ממנו
ומליכתם חלין סוס עול וחמם כתכתיב הפוך תניוס פעלו כי כל דרכיו משפט חל לאמיכה ואין עול
נדיק ויסר הוא · ומה כן יש לחקור ולדעת מה פשע וחטחה היו לישראל שנפתעכדו בנלות
מנרים ובשאר נלויות על לא חמס עשה ולא כתן תפלה לפלדים עד ואחן שכבר כפתעכדו בפעבוד
מנרים · והכה ר"ל כתעוררו על זה ואמרו שנלות מנרים היה בחטחו של חברהם חכיכו ע"ה
כדאיתח בנמר' כדרים פרק ד' כדרים אל תמר רבי אלעזר מפני מה כפעם חברהם
אכיכו ופפתעכדו בכיו שחתים ועשר שכים מפני שעשה חנכריא בתלמידי חכמים שנאמר וירק את
חניכיו ילידי ביתו וכו' רבי יוסי בר כחמיה אמר מפני שהפריז על מדותיו של הקב"ה שנאמר
כמה אדע כי ירשכו · רבי יוחנן אמר מפני שהפריש את בני אדם מלבא תחת כנפי השכיכה
שנאמר תן לי חכפם והרכוים קח לך ועשו היות שישלשקול עם חברהם אכיכו ע"ה חטח בכיו ישרש

מחשבתו כי בכל כתוב כפם הלא ונפש הבן לי הכה הכפם המושלת היה תמות · ויש להשיב כי עם שהדבקה תדבק כפי הכרלה מן הכתובי׳ כל שהוא׳ת מנלה מה די להוא לחרי דכל ומניד מרחקית לחריה ואמר לו׳ידוע תדע כי נר יהיה זרעך בארץ לא להם ועבדום ועבו אותם ת׳שנה וכו׳ ועדין לא נמחה הקומה ולא נחתה לעולם אלא נלוי וידוע לפניו שמולם יהיה בשבתאי · ובחלקו סיהודים והכושים · וכן כתוב הלא כבכיכושיים ימים לי ככי ישרל · והוא מורה על העבדות ועל השבי ועל שבבון וכבי וחנכה וחלל · ואמר ת׳שנה עד עת כא דברו וכן כירמיה ועבדו אותו כל הגוים ואת בני ואת בן בנו עד בא עת ארצו נם הוא וכו׳ כי ידוע תדע היכה נזרה רק אשר בוא מימי ק״ם הזדיע לו מניד רחקית לחרית ואין לדחות את הכנזר כמאמר אל כך עלה במחשבה בבמה דוכתי ועתה כימו כן הוא ואין מידו מניל · ועתה בבא לבאר מקת מן המאמר בדרך קצרה עם היות שבוה המאמר ים עיון רחות כי מה מצא כל אחד בחבורו על כי רחק מבארתו וכיוצא זה לדברים כי דברים אלו בלתי כחותים לזה הקצור אמנם מה שאמר שדים ועבדום ועבו אותם ת׳שנה והם לא בשפת עבדו כי אם לי שנה כמו שקאמר כמאמר הבו׳ככי מה שילחה מן הכתובים נרחיות ברורות כשתעיין בכתובים וחשבון שבי חוי עולי מבדים והיובלים משם יתבדר לך האמת כי שם לי שנה ולא עוד · ויותר קשה מזו שאמר הכתוב ומושב בני ישרל לאשר יגורו במבדים שלשים שנה ואחרבע מאות שנה · וכתיב ויהי מקץ שלשים שנה ד׳ מאות שנה ויהי בעצם היום הזה יצאו כל בבאות ה׳ מארץ מבדים · והנה בשתחשב כל מיני החשבון יצא לך שהוא בלתי לאשר שיעבו במבדים שלשים שנה וכבר הארכתי והוכחתי זה בחבורי מנן מבראים · ולהיות זה נלוי מן הכתוב לא הארכתי כזה · והתעוכה על זה כי אמרו׳ת שנה חוזר לראש העבין שאמר כי נר יהיה זרעך בארץ לא להם · וקבת מן ת׳שנה ועבדום ועבו אותם · ודומה לזה ולקחת את המרבע וכו׳ והיה לך לעבד עולם ולף לאחתך תעשה כן · והמה תיכה כרבעת · ולא עבד עולם רק חוזר לראש שאמר לא תשלחנו רקם הענין תעניק לו וכו׳ וכן בשאול אמר הכתי׳ משם ואחרן בכהניו ושמואל בקורקי שמו וכו׳ בעמוד ענן ידבר אליהם · והנה שמואל מעולם לא דבר עמו בעמוד ענן רק חוזר לתשה ואהרן · וחוזר למה שאמר קורקים ש ה׳ והוא יענם שלושתם קראו את ה׳ והוא יענם נם זה כאחד מהם · למהם יקשה לאמר יעבדו בארץ מבדים · דע כי מבדים · יאמר על מקום מדינת בפת המלכות אשר לפרעה מלך מבדים · ונם על הגוים ונלולת ושאר הארצות המשועבדים תחת ידו בארץ כנען וארם דמשק וארם נוהה עד נהר פרת שהיו תחת ממשלתו וכן כתוב ביחוקאל כי לקח מלך בבל מבחל מבדים עד נהר פרת כל אשר היתה למלך מבדים · ובחל מבדים הוא הבקרא היום ואדי אל מבדים · וכן כתוב ואפקתני מבדים במבדים והנה המבדים הראשון הוא מבדים מקום בפת המלכות והמבדים השני על כרחך הוא המלכות והארצות ונלולות הגוים המשועבדים תחת ידו · וכן כתוב נימיו עלה פרעה נכה מלך מבדים על מלך אשור על נהר פרת · וזהו שכתוב מבדים במבדים · כי הארצות יקראו על שם ארץ המלכות · וכן קורקים היום מבנדם שבנה בנדים הרשע · עד בחל מבדים יקראו ארץ דמשק וארבי בלשון ש שם · ומבחל מבדים עד ארץ כוש יקראו לה ארץ מבדים · וזה לפי שבשבה מלך בבל מבהר פרת עד בחל מבדים לא חזרה עוד לידו לפיכך שלוקחה מיד מלך בבל והיה מלך בדמשק מולך מבהר פרת עד בחל מבדים זמן רב כמו שהוא כתוב בדברי הימים של ישעיהלים וקבה לה שם חדש ותקרא בלשך על שם עוד היום · וכן אמר

הכתוב וכן תרב במצרים והיתה מלחלה בכוש ופוט ולוד וכל הערב וכוב וכו׳ פולס בקולקים קרן מגרים והם עמו העולים עמו להלחם עם מלך בבל על נהר פרת . וכולם לחמים היו ומלך לחד היה להם במצרים כדכתיב ובני חם כוש ומצרים ופוט וכנען . ופוט מת בלי בנים ויכרית שמו . והעד השני כי בחלום פרעה בשבע שבי השבע ושני הרעב לא הזכיר כי אם לחד במצרים והכה מניכו כי היה הרעב בכל הארץ . כדכתיב והרעב היה על כל פני הארץ . וכל הארץ באו מצרימה לשבר אל יוסף כי היה הרעב בכל הארץ . וכתיב ויהי רעב בכל הארצות וכו׳ ובשהזכיר עלית בני ישראל למצרים לשבר לוכלו לחמ ויבאו בני ישראל לשבור בתוך הבאים כי היה הרעב בארץ כנען . והכה זכר כל הארצות וממלכות ונלילות הגוי לפעמים בשם מצרים לפעמים בשם הארץ לבד . וכן בשבועי שבלאד ל הארץ . והכה אין דרך העולם למכור כר לעם נכרי כ״ם כימי הרעב ואיך יאמרו לכל הבאים ארץ הם עמו ועבדיו היושבים בארצו תחת ידו וקראם בשם מצרים . וכן לחמ ובשבר כל השבע בארץ מצרים וכילה הרעב את הארץ . וכתיב והרעב היה על פני כל הארץ וכו׳ כאשר לחמנו ומעולם לא נזכר שום מקום מהבאים כי אם ארץ כנען לפי שבאו לחי יוסף משם לחמם הם נכללים בארץ מצרים בחמור . ואחר קוה אחת ויביא בדק לחמו ומושב בני ישראל אשר ישבו בארץ מצרים . ורמה שלח לחמ במצרים לבד שהוא מקום שבע המלכות רק בארץ מצרים לתוספת ביאור . והתחלת חשבון מיום שנולד יצחק כי כן כתוב יהיה זרעך וקרתיב ויגר יצחק בגרר מלבון נר וכן היה שלחמו לו לך מעמנו וכו׳ והשלשים שנה היו כדי שיעלם עון האמורי שבאמר כי לא שלם עון האמורי עד הנה . כי הכתוב תלה הענין בשלשה דברים בארבע מאות שנה . ובדור רביעי . ובהשלמת עון האמורי . ולו כתבנו עלילות כדי שיקבלו עליהם עול מלכות שמים בשבבה . ועול התורה והמצות בשכר פנים יפות . להיות כי נבר עליהם שבדו להוציאם מתחת שבלות מצרים וכתב עליהם שטר כדכתיב כי לי בני ישראל עבדים עבדיהם אשר הוצאתי אותם מארץ מצרים וכו׳ והתרבתיו כזה לפי שהוא מקום שתופשים בו בכי ריבה לומר כי בכל עניות בתורה לפי רוב הבאים . כמו שקרא לי עם רחם ויפקי המלך הנקרא בלשונם תכים בשני בשמי השלך על זה וכבר הקדמתי בחבורי מגן אברהם על זה ויש שם עוד ראיות רבות וכבבודות בזה שרוים יעויין שם . הכה בירמיה שבת בלות מצרים כאשר תשיג יד ודיעתי . ומחכם שלח הגליות שגלו בני ישראל מארצם כבתוב בספר מלבים ובדברי הימים ובעה שם שבתוב בתוב שם במשפטם . ובעוכותיהו מהם בטמלו בין הגוים ומהם שבו והלבו אל ארץ . והיו שם מלבים ושרים כמו בארץ פלשתים אשר בארץ החבש שמומרים עליו שהוא מלך גדול וחזיר בין המלבים . וכן בארצות תמן מעידים שרים וכבעבי ארץ שים שם מלבות גדול ועבוש ליהודים ומעידים על זה שרים ושופטים ושרים רבים וכבדים היושבים בשער המלך הבאים משם . ומהם היו רחשי שרים ופחתים נחפים מקום יושבים בחלים כאשר קדם רוצה לומר שאין עליהם שר ושופט כמו שרב על זולר שבארצות פלשתים והבר אין לעם עם שרם ויבים כותבים למלבי הארץ לא משם ולא שרבויות שפילו שום פרוטה וכן כותבו של קרבניין בפוסי למי כיי מהלך שבי ימים ים שם פחת ליהודים כאשר בארץ . ויש להם שלשה מנלים וכבר

לשיעי לחד מהם שהיה כח לחדן

248

ה לארץ הנה ושבעה הפיסח ושבעה ימים סוף תבריו והוא כיכל על לוח אחד וכתב בא לביתי ויסב
שם כמו שלשים יום ויותר ואמר שהם כמו שלש ות"ק בתיבות בקרוב ועליהם כפיל אחד . וכולם
מצבת מכשה . ויש להם ספר היקום . וכן יש בין ערבי בברה למ"כה מקפחות נכי ושראל .
וקורסם להם נכי אל קמכלט . והנה הלה אסר שמעתי שמעם בלה הזמנים מקרוב בלה
שמועתם לא זוכרו . וכתבתי זה להגיד כי יסר דבר ה' אל הנלמין וקיים בדבורו שבתוב בתורה
לא יסור שבט מיהודה ומחוקק מבין רגליו . וכל ישראל בקראים בשם יהודים בלשם כלבתיב ומתי
יהודה יבלו . וכן בכתיבים ולהודיע כי הכתוב בשם טו ואין לנו בריבים למודעי שאבן נודע
הדבר . והנה הלבי להם מבני המלחמות ומבני הלעפות ד עב . ומופבי הלחיבים ויתהלכו
בלשר יתהלכו . ממבש בלות בבל בשר ידוע שעל בלבה הבדים העולם עומד על הלמת ועל
הדין ועל הבלוס והם הפרנסרית עברו קק על הלמת בתיב ותהי הלמת בעדרת ובר מרע
מסתולל . וכתיב כי ריב לה עם ומבני הלרץ כי אין למת ואין הבד ואין דעת בלדים בלרץ
. ועל הדין בתוב לאמר סרירים וחבורי נבבים בלו לוחב סוחד ורודף שלמוכים יתוס
לא יסבוטו ורוב שלמוכה לא יבא שליהם . מבדיק רשע עקב שחד וצדקת בדיקים יסורו ממבו
ורבים עוד במקרא בעוכיו . ועל הבלוס בתוב דרך בלוס לא ידעו ואין מבשט במעגלותם
. וכתיב בלה וכאס ורבות ונבב ונלף פרבו ודמים בדמים נבעו . והם היו לבבי ישראל
לפוקה ולמכשול . וכן מה שיעשה לותם האדם ומי בהם שיהרג ועל יעבור כי תהת שלם
רגזה הרץ והם עלו ונלוי ערוות ושפיכות דמים והם פרבו בהם פרץ על פבי פרץ בבתיב פרבו .
על העבודה זרה בתיב מספר ערוך היו שלדיך והבניהים מלחים מזה בעוכות שבותיכו . ועל
נלוי ערוות בתיב כי בולם מנאפים עצרת בוגדים . ואים שלמת רעהו יבהלו . ואים
ואביו ילבו של הבערה . לבן אמור שליהם בה אמר שלהים על הדם תאבלו ועיניכם תשאו ל
גלוליכם ודם תשפבו וב' עשיתם תועבה ואים אשת רעהו טמאתם והאדם תירשו לבן וב'
וכתיב ידיבם דמים מלאו . דמים נדמים בגעו בם בבי שבך מבשה הרבה מאד עד אסר
מלא את ירושלם פה לפה ורבו הבתובים על זה המורים על שפיבות דמים והנה בבל התועבות
הללה בגוד עליהם מעיד שבים שבה בגלות ולאחרי בן יבזו ולא יבבוד ה' בבית שבי . ואמם
הגלות האר אסר לא אמר שהאדון בהבלי בוז ועוכי בריך שתים ואחוז לא ידעבו מה היה לו . ואין
אחבו יודע על מה עד בי ידין ה' עמו ועל עבדיו יתנחם בי יראה בי אזלת יד ואפס עצור ועזוב רשוי
שבלבה בדפה לדעת מה זה ועל מה זה הולי בשוב אלה . וירי מבו יבבום עוכותיבו ויקבן בלויותיבו
ויפרקבו מבריבו ויושיעבו לוב רחמיו :

פרק ג

הבה בגלותיבו זה לא היתה הבבה לא עבודה זרה ולא גלוי ערוות ולא שפיבות
דמים . בי אם זמן מועט בלחריות הימים זמן הפריצים שברבו פרץ בשפיבות
דמים נבוב וריב עם היות שהיו בימים ההם חסידי עלין בריקים נחוכי משתי עלין ואבשי מעשה
וביומיהם היו רוב חבמי התלמוד ולחד מהם היה דיבעה לבל העולה כעכורם . וכן היו נוויאלים
שיבבה בית המקדש בימיהם בדלית בתלמוד בבמה דוכתי והבה לחיתי במדרש וכמר בדרים
ובילקוט ול"ל תירוץ עבדי יצחק מדבר ביעקב : דכתיב ויחלום והבה סולם מוצב לרבה וגו'
אמר רבי שמוחל בר בחמני חלו שרי חומות העולם מלמד שהלה הקדוש ברוך הוא ליעקב אבינו
שרו של בבל עולה ע"חוקים . פירוש מעלות ויורד של מדי כ"ב ושל יון ק"ב ושל אותה חומת
עולה

עולה ואיכה יורדת ואיכי יודע כמה בלותה שעה כתירוץ יעקב לאביו שמא יאין לו ירידה · ע"כ
ה ק"ה אל תתת ישראל כך יכול אפילו אתה רואה אותו יושב אצלי משם אוריד אותו שנאמר אם תגביה
כנשר וגו' רבי ברכיה ורבי אלעזר ור' שמעון בן אסיבא בשם רבי מאיר מלמד שהרשה הק"ב
ליעקב לאביו שרו של כנל עולה ויורד · על מדי עולה ויורד · על יון עולה ויורד על
אדום עולה ויורד · אמר לו הק"ב ליעקב אף אתה עולה · בלותה שעה כתירוץ יעקב
אמר כשם שים לאלו ירידה אף אני שם לי ירידה · אמר לו הק"ב אל תתת ישראל אם אתה
עולה אין לך ירידה לעולם · לא האמין ולא עלה כדכתיב וכל זאת חטאנו עוד ולא האמינו
בנפלאותיו זה יעקב אביהו שלא האמין ולא עלה · אמר לו הקדוש ברוך הוא אלו האמנת
כעלית ולא הייתה ירד לעולם ועכשיו הרי כתיב מסתעבדים בארבע מלכיות בעולם הזה נפיסים
בהוניות בזימיות ובגלגליות · כי כולם מיני מכיס הם יכול לעולם תל אל תתת ישראל
הכני מיסיעך מרחוק מכבל · ואת זרעך מקרץ שבים מגלגל ומפסמיא ומחברותיה וקב ויעקב
מכבל ושקט ממדי ואיכן מיין ואין מחריד מקדוש · כי תעשה כלה בכל הגויים קומות העולם
וכו' שברחה מזה שבעון יעקב אמו כגלות זה וכן הייתה בשאר הגלויות הבזכרות · וזה זה
בעיני מאד הוא הגדול שב כולם אומרו שלא האמין יעקב והכה כתוב תתן אמת ליעקב וכתיב
אשר עשה את אברהם ואומרו שבזכות יעקב נפרה אברהם מכבשן האש וזכרתי את בריתי יעקב
ואחר כן ואף בריתי יצחק וכו' וכאלה רבו כמו רבו ואיך אומר אני שיעקב לא האמין ועוד הכתוב
בתלים פי' ע"ח ומדבר בלור המדבר כדכתיב ויסע קדים בשמים וכו' ויתעב עליהם וכו' ויפל
בקרב מחניהו וכו' לא זו מתאותם וכו' ואף אלהים עלה בהם וכו' בכל זאת חטאנו עוד ולא
האמינו בנפלאותיו ויכל בהבל ימיהם ושניהם בבהלה וכו' ויעקב מאן דכר שמיה · ועוד כי
אין בכתובים לא מיכה ולא מקבתה שמורה על ענין זה אלא כדברי אלוס או קסס על שפתי אלך
כי האומר שבאמר על אברהם אביהם להם על מה שיעמכו על פי הפסוקים · כי למאן דאמר
שעשה ר"ח לבנריא בתלמידי חכמים מלאמר קרא וירק את חניכיו ולא אמר את עבדיו או
לבניו או משרתיו או הכלים עליו ודומה לבזכות הלזה · אלא חניכיו המתוכחים בתורה ובמצות
בלמוד ובמעשה וכן כתוב ושמרו דרך ה' · וכן לשון רבל מחכמים את הקטנים · וכן אמר
אלמה המלך ע"ה הכוך לבעד על פי דרכו דרכו אל בער הכזות לו · וכתיב כי ידעתיו למען
אשר יצוה את בניו ואת ביתו אחריו ושמרו דרך ה' לעשות צדקה ומשפט · ועל הק"ב כתיב
צדקה ומשפט מכון כסאך חסד ואמת יקדמו פניך · וכתיב על החכמה כאורח צדקה אהלך
בתוך נתיבות משפט שחכמה תתהלך בצדק וכמשפט כי הצדקה בגזר אלמן צדק צדק תרדוף ·
ומה אמר חסד ואמת יקדמו פניך בבר חלקם לאוהביו כדכתיב תתן אמת ליעקב חסד
לאברהם · ואת ביתו אכסי ביתו · ואם אחריו בן בעודנו חי על אחד כמה וכמה וצדק
אמרו שעשה אבינו מ תלמידי חכמים שלאמר חניכיו ת"ח ממש · ולמאן דאמר שהפריז
על מדותיו של הק"ב שלאמר כמה אדע כי אירשנה ומקוו עמו שסלל אות מפת ה' · ולמאן
דאמר שהפריש בני אדם אלבין תחת בסף שסכיכה שבשאמר לו מלך אדום תן לי הבסף והודה לו
יותר ממה שסלל דכתיב אם מחוט ועד שרוך בעל ואם לקח מבל אשר לך וכו' · ועוד בגזרת
הגלות גלוי לבל העמים כדכתיב ועבדום וענו אותם וכו' אם בן בל דבריהם על פי התורה ·
שאמרו אמר זה לא ידעתי מלכה בת ומלין לו רק הוא קסס על שפתי מלך קול דברים שאמרו

ואל דרך אליפת הסיר · ויתן להם על מה שמחכו ויתן לנו ידי ליחם עון כזה ליעקב לביתו
ולומר עליו שהוא בלתי מאמין כדברי אלהים חיים וכן לא יעשה · כי הכתוב אומר אם לא תאמינו
כי לא תאמנו וכתיב תתן אמת ליעקב · ועוד כי במראה אל אברהם לבדו כן הכתירים הנזדה
בפרוש ובאבדום ובנו לותם וכו' אמכם במראה הסולם אין לומר ויתן דברים בלי כשמע קולם ויתן
חוץ כפרן ויתן לתכו יודע על מה כדרם ומתן לו ומי יג ידלי מה יעשה יעקב לביתו קשה ויפקוד
עליו עון לשמה וכן לא יעשה · ספליטית כי כבר עלובני ישראל למדרגת היותם כולם
כביתים והיו כאלהים על הארץ כדכתיב והיה אם שמוע תשמעו בקולי ושמרתם את בריתי
והייתם לי סגולה מכל העמים כי לי כל הארץ ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש · ואם
בנזדה ירדם ממעל סוחעבד לאלהים ומה בכתב כי שמרתו מעמרתי לאחר שהלכתו קדוכית למה
סחטא יעקב לביתו בבלתי האמין · ואם לו כל הארץ כל יתני לרעה כלא הסיכון ואיך
ישתעבדו בלכתי סגולתו וכתיב כי יעקב בחר לו ישראל לסגולה ואיך יבחר כמי סאינו מאמין ·
והנה כתוב וכך בחר ה' להיות לו לעם סגולה וכו' וכתיב וה' האמירך היום ומה שאנחנו חלף לו כי
היום כתיב ואם נדק שבעתו בשתעבדו בארבע מלכיות ובנזדה נזדה על ידו · מה יועיל אם
שמוע תשמעו · לוחם לא תשמעו לי והנזדה ירדה ממעל ככתוב וכתתם כטבעת המלך ·
והלוחם עדין בתחילת נמיחתה וכבי ישראל עדין ליכם בעולם ויגזור הסס"ת דבר מר וקשה כגלות
סאהל הזה על מי שלח חטף לו ואינו בעולם חלילה לאל מרסע ושדי מעול ומ"ו ליחם דבר כזה לה'
שלינו וליעקב כאר לו היה ואם שמרה שיהו לא נייחכת ליה · כ"ש ר' מאיר בהיות שהבניו מעולם לא
ירדו לסוף דעתו ולכן לא קבעו הלכה כמותו ובוחן לבות וכליות האלהים נדיק · והנה המחמר
כזה דברי הימים שלדכי האדון יום לבו לחפש בזכותו ואומר כי הרפון כזה שמעת במיתת החומה
פטרוכה שבתלי המורה על הסחתה וחורבן ומות ושבעון וכבו ואבל ואנחה והלקו מהגוי היהודים
והכושים והעבדים והכנזים ועובדי העזרות ועובדי האדמה · ועוד כי מתחילת בריאתם היו
בסדר המערכה לבדהם עקר ושרה עקרה אין לה ולד ויתן להם אלהים בן לעת זקנתם לבדהם
בן ק' נכת ב' שנה ויצחק ויעתר יצחק לנוכח אשתו כי עקרה היא ויעתר לו ה' ותהר רבקה אשתו
היה עקר מלאמר ויעתר לו וכל המתפלל על חברו ממה שצריך הוא בעצמו תחילה לכתיב וה'
שב את שבית איוב בהתפללו בעד רעהו וכן דרשו רזל בפרשת ויצא יעקב וחלה ולקח עקרות
כדכתיב וירח ה' כי שנואה לקה ויפתח את רחמה ואין פתיחה אלא במקום בנור · ואתן להם
פה' בה התורה לעובדה ולשומרה ותהיה להם למחסה ולמסתור בעת צרה ככתוב ואותות השמים
על תחתו כי עיני ה' אל צדיקים וכו' · ובעת יעצבו רוח קדשו וימרו את דברו ועזבוהו והפרו את
בריתו · גם הם יעזבם כדכתיב ועזבתים והסתרתי פני מהם והיה לאכול ומצאהו רעות רבות
וצרות וכו' ר' לא תעזבם למקרה ופגע כפי מה שיחייב מערכתם והיה מורה על עבדות ושבי
וימכר בעל הסוב לגבות את חובו להסתעבד בהם כאמור והזו מה שרמה יעקב לבניו ר' לוי
מערכתם ומלם · ואמר כי לא האמין כי יעזוב ה' את עמו בעבור שמו הגדול ומעט כן
בתירוץ והיה לו כשרמה זה להתפלל על בניו ולבקש עליהם רחמי כמו שדרשו רזל על פסוק ויעבר
לפניהם בארץ עד מקום שכם להתפלל על בני יעקב כשהרגו לבני שכם או ירמה לומר שכת י"ה
בן ישרום האטא · ולא האמין שבניו יוכלו לבוא תחת סגולת הגלות שמחייב מערכתם ופטרוכם
סקום שכתוב ומקיפם יותר על פי שאדרם ובוחן לבות וכליות לאלהים נדיק · והיות שיעקב

נפה נרוש הקדם כל מה שיחייב מולם ומערכתם מר וקשה ולא התפלל עליהם נביאי שוש לו ונשמ
שלא הלמין שיהיו נכניו תחת משטר הכוכבים והם כלי לומכותיו של הקדוש ברוך הוא. והכש
מצאנו דבר כזה כחזקיהו מלך יהודה שביקש הקדוש ברוך הוא לעשותו משיח כדאיתא בסנהדרין
פרק חלק על פסוק למרבה המשרה ולשלום אין קץ וגו' אמר רבי תנחום נרש בר קפרא בשפורי
מעבי מה כל מ"ם שבאמצע תבה פתוח וזה שתוש ביקש הקדוש ברוך הוא לעשות לחזקיהו משיח
ומכחריב גוג ומגוג. אמרה מדת הדין לפני הקדוש ברוך הוא רבונו של עולם ומה דוד מלך
ישראל שאמר כמה שירות ותושבחות לפניך לא עשית משיח מחזיקיו משעשית לו כל הנסים הללו
ולא אמר שירה פעמים הארץ ואמרה לפניו רבונו של עולם אני ומרת לפניך שירה תחת נדיך וזה
ועשהו משיח פעמים ואמרה שירה לפניו. שנאמר מכנף הארץ זמירות שמענו צבי לצדיק
וגו' אמר שר העולם לפניו רבונו של עולם בניהו עשה לפניך זה. וכתב רש"י נשם רבנו
לפי שנשתם פיו של חזקיהו שלא אמר שירה. וזהו פירוש לכן נפתחם רוכה לומר נשתמו
פלבנים שעלו במחשבה. כלומר נפתחו בעבור שנשתם פיו. והכה כלו נרות רבות על
ישראל לשבח זה. וכן כתב רש"י שבקש הקב"ה לשתוש נרותיהם של ישראל שבקש לעשותו משיח
ונשתם בעבור שנשתם פיו ואמרו נקש הקב"ה לשתוש נרותיהן של ישראל וכו' ל"ל שביקש הקב"ה זכות
לישראל ולא מבא כדכתי' ואין עזור ואשתומם ואין סומך ותושע לי זרועי וכו' וזה העזר והסמך
ותושע לי זרועי וכו' יהיה מבקש זכות יחיד או רבים לעשות המבוקש. וכן פרשו המפרשים וכו'
אמר עוד מבא משום ר' פפיס נביא הוא לחזקיה ומיעתו שלא אמרו שירה. הכה כי חושך אחז
יאבך טובה הרבה לפני בשר ושל תעשה. וכן אמר שמואל הבבלי גם אבכי שלילה לי מחטא לה' מאחל
להתפלל בעדכם וכו' הכה כי מי שיתפרעל ויחדל להתפלל בעד עמו ישראל הוא חושש כ"ש יעקב
אבינו. והמה שראיתי שסייר לדבר זה המאמר פני קונך דעתי וחלצתי ואריך להסיר
האשם אלינו כי קדוש הוא לשדיו ואמרה לפי משמעו בן מה תהיה בחליתיה כשיבא משכון ואם
יאמרו אלינו כי עתה מהגלות לשבת שכולת חינם שים ביניהם לא תאמה לו ולא תשמע לו כי אם
היה כן נימים הקדמונים. הכה עתה אין לומה ולשון שיעזרו קנתם לקנשם ויסתלו להכיל
אחיו העברי או העבריה מכל ברה ובוקה בעדת ישראל שאם יתפשו יהודי אחד למולכות עם היותם
יודעים שהוא חייב ככל אשר יעשה לו כל אחד ואחד מהיהודים אפי' שלא ידעו לא קרוב ולא.
לאכזב יאמר יחיש מעשהו למען ירלה אם יוכל להכילו מפח המוקש אם ים לשל ידו ולהכיל כשש
מדת שחת אפילו שיהיה רשע. זה דרכם כקטן כגדול עשיר ורש יסתלו להכילו כין כנוסו
בין במחוכו אשר לא עשה ולא יעשה כן לכל גוי. וכן מעשים ממוכח לפדיין שכויים על זרים
וכבדים אשר לא ראו ולא ידעו מאין המה רק שנאת ישראל יכבה. וזה מעשים בכל יום תמיד
וכבדים בעיניהו רלאו וכאזניהו שמעו כי כן מנהגם הטוב בכל קהילות הקדש אשר כפוכו שם בני
ישראל והיהודים הפרזים היושבים בערי הפרזות עושים זה בהסתלות כמרן כיתר שלח ויתר עז
כאשר תשיג יד ואם הם מועטים. גם לכבי דורנו זה לוקים פרוצים בעבירות כל כך כאשר היו
היהודים בימי קדם כמו שכתוב בכניחים על מעשיה ואם פורצים פרץ הוא על הדוב נמצות דרבנן
שעשו אותם סייג למצות שבתורה. ואם אחד בשלש יאבך בעל פרנים הוא לתלבן ולא להכעים
וחלילה לנו מרשע ושדי מעול. אבל הקשם הגדול אשם הוא אשם אשם לה'. והוא מה שכתב
הקשם ר' כתן תנן בין ל' בשברו שעשה פירוש על התורה קלקו וכרין טוב. וזה לשונו

וזה לשומו בפרשת ואתחנן על פסוק השמרו לכם פן תשחיתון לעשות פסל לדמות כו שום תלוית
כלל תכלית זכר לו נקבה: ואפילו על דרך הכוונת בכוד לכך כל שכן לעבדו: ואפילו
תאמרו טעמות לומר כי לכבוד השם עשיתם לותו וזה בכשלו רבים: ולפי התעיה הזאת כעסו
הענלים: ומאמר הכוזרות לפי שהאמינו בהם שים בהם כח תלדות חלילה והוא מה שאמר
הכתוב מי לפי ירפך מלך הגוים וגו' וכתוב יכבלי ויכבלו וגו' ואתה רואה כי זאת הדעת המגיכם
פעמו פעיטה רבה עד שהכוזרים ידמו לעבודתו"ת כתכתיב זער ונקבה והגדילו להלדות בפתי
וערב אשר כפעם עליו: והוא הנקרא אלעם עגב: ותקילת זה יבא מבני עמנו ולזה אמרך
גלותנו כי לרבתו נדמו ואת התעיה: והנה הכוזרים מרחיבים פה עליכו על לורך גלותנו
שהיה עוכש מעשה הפסל כמו שהאמר כי תוליד בנים וכו' ואמר עוד כי גם לורך גלותנו הוא על
פלין לנו עובדים את השם בכל לבבנו והוא שלרתנו בוטחים בעובדים השם ועובדים לותם דכתיב
ועבדתם שם אלדים אחרים וכו' הכשלו לאחר זאת הכוונה אפשר כי תכלית סכת הגלות הוא עשיית
הפסל הכו' כאמור והשחתם ועשיתם פסל וגו' והוא העבירה לעבדו: וזה יתמיד עד שכשוב
ש' השם ובקשתם משם וכו' והקשתם והדריתם הוא הידיעה כלי ספק: ויסתלק כל ספק מלבבנו
הוא שכאמר וקשתם משם וכו' והנה לפי שאחר
למי תרעומת על לורך גלותנו כל זמן שלא כדרשנו בכל לב ובכל נפש: ומי יתן ויזכה לאחד
מבני עמנו פיקיים זה כי בהשגחו יתכן פיעשנו אחריו רבים וזו ככה מן הגלות לפי ז"ל וה כי חין
זמן מוגבל לגלותינו רק זה שאמר: ולא תעשה לכך לפי דברי הכילול וזולתו כי הכל כאמר
על גלות רשעון קבל זה תלוי בתשובה וזה מאמר התורה התמימה: והזכיר הכתוב תחילת
בעבודה זרה תכלית זכר לו כקנה שהם מיני הלדם לאחר כן הזהיר על לאחר משאר כ"ש לפני שלין
קיום ועמידה לכל אלו: ואחר כן על הדבר העובדים הקיימים היה לומרו ולרחת את השמם
ואת הירח וכו' ולפי שממשלתם גלויה לכל העמים ולפיכך הקפיד הכתוב שלא לחלוק להם כבוד
כלל כי השם יתי לבד לקח בעבודה וז': ואמר שהשם הזהיר שלא לעבוד אלו כל שכן לעבדים הרם
שלין שכלות ועורין בשום חכוכה גדול מזה שיתפארו תלודיהם שהתליתי על עץ ולא יכושו
ולא יכלמו כי טוב מרחות עיכיהם וגו' ועליהם כאמר ולא יסיב ל לבו ושאר הענין: היש בעולם
חכוכה פחותה מזאת שיהא בעוכותיכו מבני עמכו: עד שהחומות תעו לחריה ופשפר שכל
היתים שתעמוד החכוכה הפחותה הזאת שבדמכו והתעיכו לחרים רבים מכלי חקר ואבדכו כפשות
שלין מספר נלוחיכו עד שכשוב לב השם תשובה שלמה ויתן לכו רחמים ורחמה וכיכם
להשיב התועים אל החכוכה הראמתית וזו כעבדהו שכם לאחד כאמר שכאמר לעבדו שכם וכאמר והיה
ה' למלך וגו' ר"ל שתהיה האחדות מודעת בלי ספק לכל העמים ויודו כלם ויאמרו שהוא ושמו
לאחד: והוא השם הטהור על יחודו הפשוט לשמרי הש' שפשק כזה לפל שום משפיל בשמת
כי זאת הכוונה עדיין לפי כתקמה: כי הכה היום הדבר בהפך שהוא שלשה שלשה:
שהשלשה לאחד ושעבו עלכו טעמות מסופקות שקריות ומה יוכלו להשיב כאמר יהיה ה' לאחד ושמו
לאחד: ולפי יאות לשום שלם לכייר כשכלו כי הנ' דבר לאחד שזה הדבר יודיעו השכל ולפי יקבלהו
הדמיון: והדבר שיודיעהו השכל ולפי יקבלהו הדמיון אין רשות להשכל בו ע"כ: והנה
עוכיכם רשות ועיכי כל בעל שכל שהתחיל הכרייו בשתר ינאמר כגלוי כי לפי יכול להתפפק כי אם
גלה כודו: אמר אברהם זה מבואר בירמיה בימין ג' לפ והיה אחרי כתבי אותם אשוב ורחמתים
והשבותים

והמצוות שיש לכתלתו וכו׳ והיה אם למוד ילמדו את דרכי עמי להשבע בשמי חי ה׳ כאשר למדו את
עמי להשבע בבעל וכבנו בתוך עמי׳ ואם לא ישמעו ונתשתי את הגוי ההוא נתוש ואבד נאם ה׳
אם כן כלמוד תלמיד מלמד כאשר הוא הדרוש ואיך לומר שלמדי שהם משלו והתבוננו
ישלחם בעד פרנסתם ומה לכן ולעברה הבה בתוך כישבתם סי׳ כי הלא עכן זרח מעל בחרם
ועל כל עדת ישראל היה קצף ויהיו שם אחד לא נוצב בעוונו והבן׳ כלל בזה כעשה בהשמת
עבה יעוכה כמו שהכתיב להלן כ״ם ואיך ימשך עד שיסקו וירח ה׳ משמים׳ וידוע כי הסיות
הסבה הפועלת עומדת ויקיימת המסובב שיתהוה מהסבה ההיא קיימת נפ כן׳ כי מי
שלקח ארץ כידו וכשמח כו כלו ואין שהשרון כידו אפילו שיבוא אלף פעמים שם ואוחז׳ והמחזיק
את הכרכים אין מפקיעין כידו לעשות תשובה כמו שאמרו רזל במסכת גיטין׳ ומניעת התשובה
שלא׳ יחלוטו כראוי בכלל לב יחוד נאמר כי שם כפעמים כעות ילכו כל עמו׳ ואחכם חוכם
כהיתה הרעה הזאת ותבא ההשתחוה הגדולה הזאת מבני עמנו שלח היה כת כזה בספר תולדות יש
ומשלו ובעותיו ושם כתיב ואחר שלחתי אל עד מתי יחללו הפריצים שבתיתי׳ ומועדי קדש ויהרגו
זה לזה׳ כתיעבו מה לעשות׳ ויאמרו מכתה לבו׳ים את אחד ויכל לה כיח שלו הטועים מכלל
ישראל שכבר הוכחנו לותם היום שלשים שנה ויכים מוזרים כתשובה׳ הסכימה דעת כל
חכמי הדור הקוה לדעת אחד ומבלו אחד מכם גדול ומה שלבו ואמרו לו אכחנו כנזר על
עצמינו שכתשלם בספרך ישתהיה בחזקת ישראל בע״ם׳ ועשה אתך עם ישראל והיה ה׳ לאיבים
האלה מכלל ישראל ולכו למחדון ולמהומה רבה׳ הלך אליהוא עם השבחדרין שהיה בטבריה
ושם שכהדרי מבטוכיה והכריזו בכל ארץ ישראל שכל אחד מישראל בזמן בזה שת חבר אליו׳ ושלח
יטו מדבריו׳ הלך היום הזה יפל מותם הפריצים ואמר להם אחי שלום ושלחני אליכם
להודיעכם ולבשר אתכם שת אחיכם שבאלה למרום והוא בן הלדים ויוסב בימין לכניו שבשמים׳
והיה עם הלים החכם הגי שם המפורש ובפרגי היו משתלים בתיהם שהיה מכסף גדול ורב שתים בחות
והיה עושה כו כמו שהיה עושה יולה לים בהתוכו ליש ואמר להם מה חות׳ת בקשו ממני שריה לכם
ותאמינו כי יש שלחני אליכם ושתלבו כחקיו׳ אמר ליה תן לנו מופת שאתה שלוחו של יש
אמר להם הביאו לי ספר והביאו לו והזכיר עליו שם המפורש ויקם על רגליו׳ ועוד הביאו לו
מקורע והזכיר עליו את השם ונתרפא׳ ויפלו על פניהם וישתחוו לו ויאמרו לו ודאי אתה
שלוחו שכך הדבר הוא כמו שאתה מדבר לנו׳ אמר להם יש יתן לכם שלום ושלחני אליכם
שהוא יושב בשמים למין הבו ועשה בקשת כיהודים ויפשילם את רגליו׳ שכן כתוב על ידי דוד
קע״ה כאם ה׳ לאדוני שב למימיני עד אשית אויבך הדום לרגליך כלומר את ברכותו כלם והוסיפו
מכאוב על מכאובם ושנאת על שנאתם׳ ואמר להם זה הבו יש שלחני אליכם ואומר לכם
כל מי שירצה להיות עמי לעתיד לבא יפרוש עצמו מכלל ישראל ולא ית חבר אליהם שכבר הבי
שבשמים שכח אותם ועבודתם שכן כיבא ישעיהו הכהוב מדבריכם ומועדיכם שכתה כפשי׳ אלא
יש אומר לכם שכל מי שירוצה לעמוד על תקוניו יעשה מלאכה בשבת׳ שהקב״ה שכח אותו ויכות
כיום הראשון לכל היושים שבו הפיר הקב״ה עולמו׳ ואתם עשו כשביל הפשם של ישראל הדקמייתא
שהוא יום שקם מקברו וכו׳ וכן בחליף כל המועדים מאסר כדת מלבו ומי שירצה לדעתם ילך
ויבקש משם ע״כ׳ והחכם רבי יעקב ן חביב ז״ל כתב בספרו הנקרא עין יעקב בגמר עז
פ״ק בגמרא תלמי רבי יוסף מלי דכתיב הבה קטין נתתיך בגויש וכו׳ פי כתב ולשון של רומיים

מלומה מחרת בא להם מחדיש תקנו להם כלבי פרי טעותם. וזהו בפלולים פיטרום והם יהודים היו. לפון הוא גרמטיקה הוא הלפון ממדברים בו הגלחים. הם שבו ועמקו הלפון ושמו להם הכלל. למשנם בפה עגמה ולפלקם מעל ישראל ולא שכפרו כי לטוכתן של ישראל כתב וכו' הלא מפני שהיו בפער ובדוק מתרמיתי שמו עשו עגמה קדמים כלולות עמו וזו עליהם הכל כמו שמפורש בספר תלייתי שמו. ולזה כתכון רש"י כמה שפירש והבן. ומכי יום לידי בהיותי כהנרכית המלך בהנר התיכוכ אמר לי הסר אסר על הבית הכקרא בלשוכ ס דם ולזי ישמו מיכטפה בנא בא ומרפא לך מחלתם ואכלתם בפשוט בכי אדם עד כי יחלל לכפור ויבא לי ספר לאחד מכיו בפרי המלך ואקרא ויהבא כתוב כי היהודים עשו לאחד עדת הכוהרים. ויביאו להם אדם אחד שאמר להם שהוא שליח שו והיה מכשף גדול והיה מתעה אותם בכשפיו כי חכם גדול היה והיה בעיניה כאדם קדם והיה קורא לאחד מן הכוהרים שהיו שם כי הכל היו כשמים שליו. והיה אומר לו שם אומר לך דבר אחד שאמר לך בן בנלהו לפום אדם כי שם לאחרי מיתי כשאעלה לשמים ובמה ימים יהיה משביעו על כך. והיה אומר לו דבר כי האחת בלמוכת שו הוא כך וכך. ואחר כמה מים היה קורא לב והיה אומר לו כדברים האלה ומשביעו באומר והיה אומר לו הפך ממה שאמר לאחרוכו הראשון וכן עשה לכל ע"ו שים בהיו רשמי הכוהרי והוא אסר הפיל המחל קת בניהם והקטטה ובעשו כתות כתות ואחר שבללמו העו לים לבו תם. אמר שהוא רוצה לבללות לשמים לישו ושיסנרו אותו ובניית אחד שלא יהיה לו אוכל כ"א מן הפתח ושלא יהיה בניית וולתו ושיסנרו הפתח ויתחמו אות כולם בחותמיה וכל אים משבעים אתם בחותמו ולו הכין כלי מות בניית אחד גדולה וטמוכה בתחתית הקרקע טמוכה בארץ בכל יראה ובל ימצא והיה אלה כסף אי וייכם בתוכה ויטבע בה וימות. והכסף אי כלה כל עצמותיו עורו ובשרו עד בלתי השאיר לו קריר ועשה בחופן שהעפר שהכין מבחון שיפול על פתיות ויכסהו ולא יראה החוכה כלל. וכשבא יום המועד שקבע להם בחו כל הכוהרים וירלו כל אחד ואחד מהם חותמו וילכו שלא כפתח הבית כללו ויפתחו הבית והכה אין שם לא הוא ולא זולתו ולא שום זכר וזכרון ממנו כלל וילמיכו וישבימו וכלם בפה אחד שאלה לתרום. וכשהיו אומר שום אחד מהם כך אמר לי בקיר קם עליו רעהו והכהו ואומר לו למה תדבר עליו כזבים והלא הוא אמר לי בשוד כך וכך הפך ממה שאתה אומר. ואין לים שיעלה על לבו כי ערם יעריש הוא. ותהי האמת בעדרת ויתגודדו כמשפטים בחרבות וברחוק מד שפוך דם עליהם מרוב המחלוקת שהיו בגודות לגודות וירבו המלוקת. וזה החריב בויהם ויהיה ריב ומדון בהלהיהם וה ולוך אותם וכשמתם וכשהיהם לאחדין לתוכת וני כן היכין זה תורף דבריו. ונם אכי שמעתי דבת דברים כי דבר זה הוא בין הערלים בשוד וכבר הגיד לי לים אחדים זקן וכשוא בניס בהכם הרופא המוכהק כה"ר מנוח ברודו ברו"ר כזה. ואין שיהיה הכנס היתה מכבי עמהו כהשמת כל העמיס. כי ים דרך ושר לבני לים ואחריתה דרכי מות. והכה בתחכון ובתפילה בקדם לתלות בכי לא שלא יזכור לנו עוכת רשעותם מהר יקדמונו רחמי כי דלונו מאד. והכה העיר ה' רוח הלוטרים שהיו מהם וכחלקו מחברתה להיו"ר את מ"ו ושם ולשבר את טירותם ושילי לליהם שרפו בקם ולבדו והשחיתה הרבה מלחמת הפתיחה שים בידם וכבל יום ויום הולך ונדול לומה ורעה כי נדל מאד. והיה ה' למלך על כל הארץ. והכה העיר כו"ב שנה לחמת הכלמים והכוהרים מעליה. והסירה את נורת הלחמה הפתיחה מעליה

ומשלחה לתמוכתם היולי כי בקלוף מהם לא ימצאו עשרה לכתים מיסמכו על דעת לחד לו מיסכימו לכתרה לחד והם היולי מיוכיחים לקבל בורה כי לחבדק התמוכה וכתרתה מפיסם והם מוכנים לקבל בורה כמירכה הסם״ת כהם· לחד סנם הם ימקו בעוכם ובעון לבוחה על כל לחסר עמהם וגם לחבותיהם בכני ישראל· וכמירפה הסם כהם יהיו מוכנים לקבל התמוכה והכה כתב הרמ״כם זל כיון מחוקה בספר סופטים בהלכות מלכים ומלחמותיהם נסיף פרק לחד עשר זה לשומרף זה שדמה מיהיה מסיח וכהרג בכית דין כבר בתכפף בו דבילל שבת וכני פדיוני עמך ישראל להעמיד חוון ככשלו· וכי ים מכשול גדול מזה שכל הפכיחים דברי סהמסיח נוחל לישראל ומוסיפם ומקבץ פדהיהם נמחוץ ומנוחם· וזה גרם לחבד ישראל בחרב ולפוזר שריתם ולהסגילם ולהחליף התורה ולהתעות דוב העולם ולעבד מבלעדי ה׳· לכל מיחסנות בורח עולם אין בה בחדם להסניח כי לח דרכיו דרכיו ולח מחשבותיו מחשבותיו· וכל הדברים הללו ומל זה שעמד לחריו מימו מלח לישר דרך למסיח ולתקן העולם כלו לעבד חת ה׳ כיחד שבחמר כי חז להפיך כל העמים שפה כבורה לקרח כלם בשם ה׳ ולעבדו שכם לחד כדפתיב ובללו גויים רבים לל ה׳ בעת ההיח ויהיו לי לעם וכו׳ כיצד כבר בתמלח העולם כלו מדברי המסיח ומדברי התורה ומדברי המצות ופשטו דבריס הללו בחייס דהוקים ובעמים רבים ערלי לב וערלי בשר יהם נוסקים ובותבים בדבריס הללו הסותרות התורה·

וללו לומרים מבות הללו לחמת היו וכבר בטלו בזמן הזה ולח היו מיהנות· וללו לומרים דבריס הללו בספרים יש בהם ח״כ בפשוטן וכבר בח המלך ובלה חת בתלייתן וכשיעמוד מלך המסיח בחמת ויבליח וירוס ויתבטל מיד הם כולם חוזרים ויודעים בשקר היה· עכ״ל ולנו עליו הסלום היה זה בימיו היה מפזז ומכרכר ורקד בכל עז משמחת לבו לומר מהולל בקרח ה׳ לולו כי ה׳ הוח הללים מקיים דבר עבדו כלו ורלו מפעלות ה׳ לחן סהם והם בעמם ובשם ממשפחתם ודתם מהפיסם ומחריבים וישכשך הם בהם לחבד חמיבתם ופסלי הללדיהם ישרפו בחש וחשרותם ינדעון ובלמיהם יפברו וישברו ומבבות ומצבותם ומלבתם והכרית תוענתם כי יעשה להם על ידי שופים ומיודעם לחיות הלוטרים כי הרב לים בחיו וחים בפי עהו ובקרובו בבנו ובחיו עיר בעיר ממלכה בממלכה הרב פיפיות כידם להסמיד להריג ולחבד מבת הרב והרג וחבדן ומכלה הרב ושבעה וירותה מדמ״כן יהיה תמיד יחבד יחיסה מעשהו למען ברילה בשוב ה׳ לת שיבת ניין וכן כתוב וחם עתידות למו כי כשיעמוד דבלם יחים הרשעת השתידות למו כי כשיקרב הקבר ירלה מעשהו בחרן וזהו וחם עתידות למו· וכן הוח חומר כי יום נקם בלבי שבת גחולי בחם ר״ל שכשתרחיים נקם לחבי עתיד להתנקם בדבתיו כי נקם ושלם ר״ל לשלם להם כפשלם דעתו ורלו כי שבת גחולי בלה וכן כתוב כי דם מבדיו יקום ונקם יסיב לצריו וכפר לדמתו עמו· שם ר״ל שיכפר על לדמתו ועל עמו כנ״ל וכשתבה כישועתו· וזהו כעתה לחיסנה כי כשיקרב עתה לחסניה להושיעם ולנחל לוחקם והיו לי לעם· והכה מבחתי דבני עתיקים בבנותה הילד בחמן הנקרח בבותת הילד· בספרים מסן מכתה מלות סבה בבנותה החמסית וזה לשונו· לכן מסרבת רוח· כל ימלך סופות· קדוב כרוות· לבבת בנוות· מדון ומזור· לומים ועבור· חלוף בבודה· מלך· ושמו מבבור· בסיבי קדר· ידריך בלדד· וביעת הון ינדר· בקונין והדדר· בלקין מלכיה רקיקין· פרבחי ותורכיה· לתיקין בחוקה· וסכין תוכיה·

עיר לתל תתפני ותוב לית תתבני דכפקת כיוכי וכלא פני פי׳ סופיות הוא הקולות לותו היום
הפופי ופס המלך שלחם בזמנו זה כולא נבדי וקראו מכנור נכנוי מלפון ערב׳ כאדר נגורן
כמו נאדרי קיטי׳ ועיר לתל תתפני העיר העומד על תילה תחרב ולא תבנה עוד ויתכן שיאמר
על העיר רומה שהיא עומדת היום על תילה היקריבו לותה ולא תבנה עוד כ״ם כמו שכתוב
בכבוזות שמי ומהרי בת מלוס שעתידה להחרב על ידי התורמים והפרסיים ויתכן שיעשו שלוס
ניכיהם ויכבש הפופי וילך עם המלך הלדיר ויחריבוה תל עולם לא תבנה עוד ולותה העיר שהיא
כיוכה תהיה כלין׳ ועת לנוח בנפש ישראל כדכתיב לל נינת לנוח וידעתי ירלו עיניכו
ויפתח לבבו ותגל בפנים ניפיותיתך מלבבו כמהרה ניתיכו׳ לקבר

פרק ד

כה לביתי חיים עיר לל בפר׳ הבם בעיניו ויפלבלו לאמר עד אנה תאמינו
ומריתם להאמין בהושיעם והתורה מלאה מלל בכל נבואותיה מעביניו׳ ולפקוח
עיניכם עורים כתיב בתורה לא יהיה לך לאלהים אחרים על פני׳ ונקדו יולעי דוא הפ״ה נקמץ
וכן הכ״ף והיו״ד בפתח׳ והרז הוא לרמוז לפסח בניותיהם קודם בואה בלאפים מן הפנים שכן
שמה בלעזן יין׳ ופס כן יקראו לעצב של פתי וערב כי הא בהא תליא וכן כתוב בלרבע ועשרים
סנהדרי שבפס בויכיכיא׳ בניליין כן דיכו למן דיליף דוא׳ והרז הוא שלמתי׳ וכבר
ידעת מעלת לעזן יון מהתלמוד שלכם שמיניו לתם שותים ועל פיו לתם חיים כלכם היום ופס
לא לפה מה הוא זה הסיכוי במקרא ומה טיבו דבר לתה עמנו ונשמעה׳ ולומר לו הסר ממך
עקשית פה ולזות שפתים הרחק ממך׳ הט לזכך ושמע דברי חכמים דע כי בכל המקרא דרך
המקרא כי כשיבא שום מלה שתי שלם לות תיה כלי ניני די עד שוף הלאפא כיתה כשתבא בלמצע
הפסוק תבא בפתח׳ וכשתבא בסוף הפסוק לו כלתבחתא תבא נקמץ וכן כתב הר״ק לל במכלול
בכבוי הכבוים בפתחי פוקדים לל ובפעלים ובמלות כל לו ניו דיו נקמץ וכל לדי ני די פתח׳
ופס כלתבא ובוף פסוק קמץ עכ״ל׳ וכן כשיבא בלמצע פסוק בפתח ובסוף פסוק נקמץ׳
בלמצע הפסוק כי לותך רלויתי נדיק לפני נדור הוא לקבור לת מתי מלפני וכו׳ הקרא כל
לפני היום ורוח על פני יהלוך הם והדומים להם בפתח׳ למצע כשיבא בסוף פסוק נקמץ כמו
שלו יעץ פני והכה נפן לפני ובשמואל כתובים נס שניהם בפסוק לחד לא תרלה לתפני כי פס
לפני הכיילך לת מיכל בת שלול בכיולך לרלות לת פני׳ הרלשון בפתח בלאים בלמצע
פסוק׳ והלחרון בקמץ בלח הבלים בסוף פסוק׳ ובכדון דיקך להיות על פני בל בסוף
פסוק לא נס הוא בקמץ בלחד מהם יבקר בקמץ ולהיות שהכל דבור לחד לין הפסק כי הרי הוא
בלמצע הפסוק ודיכו להבקר בפתח כלמור׳ והכה יעיד עליו רעי ממשפחתו הקרוב עליו לפסר
הוא דבור לל תרבח כי להיותו לחד בפסק בקוד בקמץ׳ ולהיות לל תרבח לל תבלוף לא תנבוב
בפסוק לחד כולם בקוד בפתח כי כן הבקוד׳ וזה הוא לחרו למן דיליף דוא׳ ויען ויאמר לין
זה מוסכם כי הכה מכיכו בכתח בסוף פסוק כי הקרה לאלהיך לחד בפני׳ וכן בלמצע הפסוק בקמץ
דבים בלי לתבח׳ ובקמץ כמו ובני לל ירלו׳ לרגל המלכה לחד בפני׳ לם יחזו החקים
הלאה מלפני הכה הכם בלמצע בסוק ובלי לתבח ובקדים בקמץ וכן דבים דומה להם בס הוא
כלחד מהם ולין לך מפס רלים מובלת׳ ולהשמר ממך ותדבריך והדומים לליך לחד למן דיליף
דוא כמו שלמרתי׳ לחרי לו׳ים להשיבך כי הלו זרים יוצלים מן הכלל והעקר לסמוך על
שרוב וזכה דבוקה הם כמו שלמרתי׳ לסכם פן תתבלר על׳ים מלין להשיבך דע לך כי זה

משניה כטה דעתו לומר מה שאמר כשמצא כתוב בזוהר וברקטע זל על זה הכתוב פני לשון רבים
עמו אם תקשה כיס על נכותי • ורקה שמלת פני יפדק לשיאמר על רבים ועל יקיד כי הם רבים
ולא יתפרקו אפשר שעלה בדעתו כי לרמוז שמורה על רבים ולהוסיף על המקרא מי שאפשר לנקוד
לותו נם כן כמו שכוקדים הרבים בלשון תרמי כמו שקדרפכים שקדרפכים • נזכרים נזכריה •
כני לבדים נכי הרבניה וכן על זה הדרך • וכתב שכן דיבו למן דיליף רוח • ממכם לא תרצח
לא ירפקו עד בלעדו רקו כי אין שם לא רבים ולא יקיד • והכה השעה לותו מה שמצא כתוב ושם
כאמר פני לשון רבים ובאמרו על פני ידעכו שהם פני השם והזהירנו שלא להוסיף עליהם פנים
אחרים שהם אלהים אחרים • שלא יאמר לרם הוסיל והקב"ה עושה מעשיו על ידי שלוחיו ושלוחו
של אדם כמותו • ורלוי לעבדם כי עבד מלך מלך על כן הזכירם והזהיר עליהם ובכללם
המלאכים והפנים האחרים והם ורועות עולם שפר הזהיר עליהם שלא יעבדם על ידי קניבה •
והכה לשם את פנים של חסד ורחמים כדכתיב יאר ה' פניו אליך ויחוכך • כמה עליונו אור פניך ה'
• ואור פניך כי רציתם • יאר פניו אתכה סלה • וכן רבים • וכתיב פני ילכו והנחותי לך •
והם פנים של זעם • וכן אמרו זל בנמר בכרכות פ"ק מכין שאין שולטים לאדם בשעת כעסו
שכאמר פני ילכו והנחותי לך המתן עד שיעברו פנים של זעם ע"כ ועבה טובה קל מ"ל ואחכוסה
אקרוץ • וכן אמר משה רבינו ע"ה שם אין פניך הולכים אל תעלנו מזה שם"ל שם אין פני הזעם
משתלקים אל תעלנו מזה • וכן כתוב ואני אתן את פני בעיני ההוא • ושמתי אני את פני
פנים בלבם • והם שוחרים בדרך דבריה תורה כלשון בני אדם • ובלבות השוחרים לא ירבה
המשוחר כי כשיאמר ראובן המוכרי הלוך הכנר הכה ברבות שוחריו לא כתרבה ראובן הכה •
ואמרו עוד והמלאכים הבעשה השליחות על ידם שקראו נם כן פנים שכאמר ומלאך פניו הושיעם •
וכן בו פנים של זעם לכלות הלוביים ופני רבון להושיע ולהביני לאוהביו בעין חמלה • ולזה כוונו
ואמרו מה שאמרו • אמר מברכה ואני לא ידעתי מיפה הם רועים ומי הוא המניק שהכה הם
לדברים אלה • כי פירוש על פני בעוד שאני מנוי והכה הוא כמנא לעד שם כן אי אפשר להיות
לך אלהים אחרים כי אם במניותי • וזה כי הוא רשמן והוא אחרון ומבלעדיו אין שדים ככתוב
ביעשיהו ואני רשמן ואני אחרון ומבעדי אין אלהים • ואם כן אין יכולת לעבדם כי אם על
פניו • וכן פירוש ויחות הרן על פני תרח אביו ר"ל בעודו במנא חי בחייתו • וכן ויכהן
אלעזר ואתמר על פני אהרן אביהם ר"ל בעודנו חי • וכן על פניך יכרכך שר"ל יכפור ינ כך על
פניך במניותך • וזולתם כמו כן • ומה לנו לדבר על ה' תשעה ועשרות לרשים רבים יתעלה
מהם עלוי רב בפי הכלות ליקר כבודו • עם היות שכבר הקלו מעליהם בחלוקם והמלאכים
הבעשה על ידם השליחות בקראו פנים להורות שאין לבורת על העבד כי אם על השוחרים ר"ל
שוחרי פעולותיו כמו כי בדיוק ה' בדקות אהב וכן כל השוחרים שהם מבד פעולותיו שים למו ברם
נם כן השתתפות כמו שכבר מורנו הרב במאמרו הבכבד חלק רשמן פרק ס' • ואמרו עוד והנך
ה' על משה פנים אל פנים • אמרו פנים רשמוכים לשפקלריא המיוחד • ופנים שניים
לשפקלריא שליחה מיוחד • ורבו וזה כי משה רבינו ע"ה עלה במעלות מעלה לחד מעלה
בבחינה עד עלותו להבנת בשפקלריא המיוחד • ולהיות שכאמר פסוק זה בהיותו כבר התבנת
בשפקלריא המיוחד אמרו שהפנים רשמוכים לשפקלריא המיוחד שהוא שהיה בשעת הקיוש •
פנים שניים שהם לשפקלריא שליחה מיוחד והוא מה שכבר קדם ושלה במעלת • ועכין

לפפקלריות המיוחדת סו׳ רצות הדבר כמו שהוא הנכונה בעיון כלי ספק וכלי ספק דמיון מכח
המדמה אלא כפשוטו והוא שאומרו כאשר ידבר אים אל רעהו · הנה כי כיון הספיק
לפפקלריות שהם שני הפכלות והכחשת כמו שזכרנו וכן כתבו הדברים אלו בזוהר וברקנט
בפרשת וישמע יתרו ויעויין שם · ואפשר שזולת לזה מהכתה שאלת על זאת כי לויל מהרים
ככה יחשב ובמופלא ממך אל תדרוש · ועתה הגידה לי אם יכה מצית כפום חכמה ולאוד ·
להוכיח המלה מהכתה לפשר תוכן כלפון שהוא לפשר היא מפורשת וקבועה שהכתה כלפון ההוא
ולתת לה משמעות זולת הכתה מלפון ככרי מילדי ככריס וכן לא יעשה · אלא כך את עושה
לו יפתנו ויתחלפו משמעות המלות והעכייכים ולא יוכלו מעצמם ולין לומר ולין לדבריס ·
סעוב לומר לך תורת מרדה מבריחה · ובלפון ספרד תורת משך לפון כמו ולך לין בפורה מוצלת
· והכה הכתוב לומר לילדים לחרים וגבירתכם משולם לא בקרקת אלוד לא תפיכם ולא מפי
זולתכם ואם כלומר על הפשט ועבד מעשה ידי לומן עץ ואבן הוא לא לילדים · והכתוב לומר שלדים
לחרים על פני · ואם תאמר שלא יהיה לך לילדים לחרים על העגב הבקרק עכיו והכה
השתי ועבד דוגמת העץ שנתלה עליו ואתם לומרים שכתקדם ושומר בימו שלא כהרקה עד זמן
לילוכך המלכה ואיכה לילוד לפילו לדעתיכם והאמת שהשתי ועבד הוא עגב קדמון מזמן רב
וימים קדמוניות דמיון לרחקת לי ככה התלי ואתם עובדים אותה העץ הקדומה ככלי לעגת
כלומר לכם שהוא דוגמת העץ שנתלה כו שלדיכם · ושוב שאתם לומרים כי הלם והבן לחד
והרוח לחד בעגמות ולין כפם לילדים לחרים יקראנו והכה כל הכריך יפיל רוח נא תאמר לו
סבל ולין כס מועיל · ישתבח ויתעלה שמו שהכלילנו מן התועים וכתן לנו תורת אמת וחיי
עולם כעצ בתיכינו ע״ב היא למחזיקי׳ בה ותומכיה מלומר ר׳ל התומכי׳ והתמוכים הם מלומדים :
פרק ח כשומעו ויתעצב על לבו · ויאמר שי מה לכם תתפללו ותתבשלו על קהל ה׳ כלומרכם
כחנים וכמועדיש שלכם לשבר כחר כמו מכל עם ורומתו מכל לשון וכו׳ ולכם לין כמוהם
מובלת כי הכה כתורתכם לין כתיב כה מכשחיות הכפם דבר קטן לו גדול כ״ש הבלחות נפכיות
כעצה · לאמכם לאחר המות לין לומר ולין לדבריס כלי כשמע קולם על שכר ועונם כלל כי לא כהא
תלוי ולכי הכה קדלתי כתורתכם כמה פעמים ולאחד בכל שה לא מכתי · ולזאת תשובתי שלי דבר׳
שי שתתה לומר שלמו מתפללי׳ בהם חס דברי שדים חיי ומלך עולם כדכתי׳ ויכחר בזרעם לחריהם
בכם מכל העמים וכו׳ וכתיב וכך כחר ה׳ להיות לו לעם סגולה מכל העמים וכו׳ וכתיב וה׳ המריך
היום וכו׳ ולתתך עליון על כל הגוים לשר עשה לתהלה ולשם ולתפלרת ולהיותך עם קדש לה׳
שלדיך כאשר דבר · ולין לנו ידיך להכחיש הכתובי׳ · גם מה שלמרת שלין כתוב בתורה דבן קטן
לומגדול מן העה : הן ואת לא כדקת לעבך · לשלא והלדיעכי הורע שלם מה דיבו ע״ב התורה ·
ר״ל כפם תתת כפם · ר״ל חס הרע עגמו מה תהא עליו · ר״ל חלף והלך לו כשלר כ״ח כהדגים
· ר״ל והל כתיב והף את דמכם לנפשם תיכם לחרים ואם כבר מת והלך לו כשלר כ״ח כדבריך ממי
ידרשמו ולו לין משפט עוכם שלר המות כי אם לין לו שכר לחר מחית נפ כן לין לו עוכם · הגיב
זה מדבר על הורע כפם חברו ולין לנו יד ר״ל לתיפסו ולהורגו · לומר שהוא ידרשמו וייעשה כלופן
סיהרג · והעד הנלמן על דברי שלומר נכחוך חיך כל היה שלדרשמו ודבר ידוע ומפורסם כי
לנפש הבהלי חייס לין שכר ועוכש שלא שלל כרחך ר״ל על מי שמסבב מיתה לחברו עי היה כמו
שיגרם כו הכלב לו הרוב לו דומיקם לו לחלך מהבהלי חייס הלדרשיים כגון שמגר על״י הדלת כלי

אלא יבא ויפגע בו הכתבי חיים הכו׳ אז שהלכהו במעוכות לריות . או כאחד מהבורות שיהבפו
בו כאחים ועקרבים כמו מגדל הכאחים אשר אכל מכין הכקרא בלעזן תוגר יילן לישראלי אלין
לדם שכבאם שם בזמן האביב או החום או הקיץ שיבא בשלום והוא מגדל שמשם ובאחב מדוב הכאחים
וכמו שזה הכתוב לישו בשטוחו אלא כמו שפירשתי כן נם כן הכתוב הקודם לו שר ל׳ אדם שהרג
אדם אחר . ואמרתי לו זה שאתה אומר שהוא זה אין נוהך להזכירו ולומר כי הוא זה שכבר
אמרו הכתוב בשרוש ומיד האדם שיש לחשוב דמים אדם האדם . והוו׳ הת שכבת שמוסיף
על העניין הראשון שאמר . ולפי דבריך די לנו בפסוק הראשון או האחרון ומה נוהך להשנות
שהבר פעמים כאומרו ושף את דמכם בפשוטיכם שדרום . וחזר ואמר מיד שים לחשוב
את כפם האדם אלא הראשון מדבר בהורג עצמו וכשני בהורג אחרו ואין כאן לא בפל ולא השנות
השנית פעמים אלא לנופיף לנבי דין . אמר ליה והא כתיב פעמ שנית שופך דם האדם באדם
דמו יישפך וחזר ונשה נו לקיים השנין כמשפט הכתובות בפל ענין במלות שונות וכו׳ אמרתי
לו אין כאן בפל כלל כי לנופיף לנבי דין והוא לתת דמות לנית דין ולנוותו שיהרגוהו וישפכו דמו
וכאשר עשה יעשה לו . ועוד כי לפי דבריך היה לו לומר תדרום שיהיה מבוה ומדבר למוכח
. ושדרום הוא מדבר בעדו והמדבר הוא השל׳ת ואמר שדרשני . ואין כאן בלל אלא
כמו שאמרתי שרוש הפסוק מדבר על הורג עצמו ואחריתו על ממית אחרים אין בינינו על ידי
אחר מהבעלי חיים וזלפת . והפסוק השני לנוות את נית דין שיהרגוהו, ושים על מקומו
יבא בשלום . ועל כרחך הכתוב שאמר ושף את דמכם בפשוטיכם שדרום על הורג עצמו
הכתיב מדבר ואמר הקדוש ברוך הוא שדרום בפשוטיכם עצמו מיד עצמו והכה בבר את וכו׳ על מן
העולם . רק הוא מבפשו אחר המות . ואמר שמבאתו עוכם למי שימית דברייו ולא יקיים
מצותו . יפוייב שיהיה שכר טוב למקיים דברו ועושה מצותו . השיב יתכן שזה היה לבבי
בח . ואתם בבר ידאתם מן הכלל ובעשתם לומה לאחרת לבדה וכתן לבם אקים ומב ת ובדר לבם
שברם בפירים בהבלותו נופיות בכתוב בתורה . אמרתי לו אם הבדילם הבדילם לטובה לא
שיפסידו מה שבידם והיו בחיתי לרע . וכן כתוב והייתם לי סגולה מבל העמים וכו׳ ואתה הגידה
לי מה ר׳ל ואתם תהיו לי ממלבת בהנים וגוי קדש וכו׳ והייתם לי סגולה מבל העמים וכו׳ ומה טיבם
של סגולה זה אלא כמו שבתבתי במאמר ראשון פרק כ״ה מתכוני זה ואקראה לפניו והיה מנמבם
בדרך הכנוה כויבוח אמרתי לו בבדאה לי שהלוש חלמת ואם לא בן לוך שבחת מה שבתוב בפסוק
על ראובן שאמר ויהי ראובן וחל יחוה בלוח שיש בפק שאם יהיה סודלי לא ימות ואיבי סודל לבר זה
מאך בי ידעתי שתשיב בפל ענין בשלות שונות בדי לאחוק הענין . אבל שאלתי ממך שתגיד
לי על מי אמר יהי ראובן עליו או על זרעו . אם תאמר שהוא מדבר על ראובן בן יעקב
הנה קדמה מיתתו לזה הפסוק בשת מאות שהשנים שהבתוב ויחי יוסף וכל אחיו וכו׳ ואיך הוא
אומר שיהיה וחל ימות ואם נאמר על זרעו הנה מתו בל יום שתים ועשרים אלף איש והולכים
להם . אלא בשאמר שאמר המפרגם ומיתה תבייבת לא ימות והיא מיתת הבפש להיותו מלוה לך
בשעת שהבתוב משבב בשלה בלגם אבין . ואבין אמר לו בי עליית משבב אחיך או חלמת
וכו׳ ועל זה היתה בפוי בטורת ממקום מבוחתה ומשם דבינו עליו השלום התפלל עליו ואמר
שתיה בפשו חיים בשמים בעולם הבא . ויעזוב שמלך והודיעבי אתה המתפלר עלי

שקלקלתה שבורת בשם פעמים אלא תניד לי מי הוא שמקבל הפוכם ושבבלות . אין

אין לנו יכולת לומר רק שהמקבל הוא הגוף כי הנפש אינה נפש ולא כח בנפש · והנה כתוב בפרשת
שלח לך את ה׳ הוא מנדף וכשרתה הנפש ההיא מקרב עמה · וכאמר שרצה בו שיעות בכרת ·
לפיכך אמר לחלק זה ואמר כי דבר ה׳ בזה ואת מצותיו הפר הכרת תכרת הנפש ההיא עונה בה ·
מה טיבם של כ׳ כריתות אלו הכרת תכרת הנפש ההיא ומה ר״ל עונה בה שתלה העון בנפש · ועל
כרחך הוא מדבר על הנפש לפרוש בפרשה מן הגוף שכן כתוב עונה בה שמא מינה שים לנפש לפרוש
הפרשה מן הגוף עונש · ואם יש לה עונש כלי ספק שים לה שכר טוב לכל עושיהם כלי ספק
· והנה כתבתי הנקרא מגן לכתבם שם כתבתי לקיות ברורות רבים וכבדים הרבה מאד ·
ולפיכם בכתיבים מבלתי שמואל שלפיכך לפיכיל בפירוש והיתה נפש לפרוש נפרדה בנפרד הפיר׳ לת
ה׳ לפיך וקיים שמואל הכתיב דברים ויכתבם בספרו זכרון לבני ישראל · והנפש הנפרדה
בנפרד החיים עם ה׳ לפלדו׳ אין ספק שהיא בנועם ה׳ ומבקר בהיכלו ומייחל חיים בנחיים ודחיכל לים
חמודות שהיה מבני יהודה בן יעקב אמר והמשכילים יזהירו כזוהר הרקיע ומצדיקי הרבים
ככוכבים לעולם ועד · שר״ל שיהיו בנחיים וקיימים לעולם ועד · עוד אשאל ממך עין
הקורא לפי לא ראיתי בכי קרוב בכי לני המשוררים בבית המקדש אמרו כמזמור מ״ט לפי שלשים יפדה
בפשי מיד שאול כי יקחני סלה · ואם תאמר שהיה מתפלל סלה ימות ויכנס מלהכנס בשאול
והוא הקובר והנה תכרו מן המשוררים ממשבחתו במזמור פ״ט אמר מי גבר יחיה ולא יראה מות
ימלט בפשו מיד שאול סלה · ועוד כי הלקיחה לפי דעתך כהרף עין ולפי אמר כי יקחני סלה
והמות כהרף עין תבין רוחו יסוב לפלמתו׳ כמה רגע כאומרו כי יקחני סלה · וכן אמר תכרו
ימלט בפשו מיד שאול · והנה הגוף יכלה ויפסד ויאכלוהו עש ורימה תכסה עליו יקברוהו
או לא ומה רגע בנחיות בלאמרו סלה · וכי האנשים המדברים ברוח הקדש ויכתבו דבריהם
למשמרת יתפללו על הכמבעות חם וסלוס · לפיכם היו מתפללים שיגיע לם מדיכה על נהיכם
שאחר משמותיו הוא שאול · וכביכול שאתה מתפאר שקרית אותה יותר ממאתים פעם
ים כלה פסוקים רבים ובבדים הרבה מאד מדברים על זה העניין פקח עיניך והקיץ משינת
האולת ותמצא כי רבים הם ולא ידעתי ספורו׳ פן יקרה לך כמו שקרה לבני ר׳ שבכפם בניית רחבת
ידים מלאה כריות ושפיות דולקים ומנורות וכרות מכמה מיכים דולקים לפניו והוא הולך בחשך
ועל זה התפלל דוד מלך ישראל ואמר כי תאיר בחשך ה׳ אור לי ולבל בני ישראל היה אור במושבותם :

פרק ו

ויתמרמר אלי בחמתו בערה בו ויאמר לי למה תדבר עוד לבריך ותוריך ויכיה
בנחיות וכן אמרו חכמיכם לא כתבה התורה כי אם לברך בה את הבריות שכ׳
לפרשה ה׳ ברוסה ויכתבה לזמן קבוע ותתבטל · כמו שאמרו חכמיכם למה נקרא שמו חזיר שעתיד
להחזירו לישראל לאחר שנאסר בתורה והכוונה בזה כדי להרחיק ישראל ממנהגם הרע שלמדו
בנכרים ולהבדילם מתיעבותיהם ומעשיהם כלומר כמעשה לחן מנכרים לאחר ישבתם בה לא תעשו
וכו׳ לכל אלו כלומר עליכם שהיותם בלומכה לבד כמו שאתם לקחתם רשם הכתוב לומרת עלות
נרוסה · ואלו חכמי הלומרין בנלומר מגן הוא לכל המוסים כו׳ בלומכה לבדה לייס כי הנלים
לחסות תחת כנפיו לא ינצלו לקייס מניות התורה כי אם כתנו לתקן דרך העם ולהזהיר
מחעשיהם הרעים כמו שאמרתי · ואחר בח מוס יעמדו ויכתוב תורה חדשה מגן הוא לכל החוסים
בו · לומרתי לו הוא יהיה מחסן ומגן לך ולא זולתו ועדיין אתה מסתולל ומתהולל בדברי

שהיא כתובה אחר דברי הברית ואזכרו והתוכחות ואחר שזכר דברי הברית יזעקהם ודברי הגלות
וכחקותם וחזר והזכיר בפרשת הזאת קטנה בתמות גדולה בתיכות ענין הגלות והברות שעתידים
לבא עליהם על אשר יעזבו את ברית ה' אלהי אבותם וכו' ואמר בסמוך והיה כי יבאו עליך כל
הדברים האלה וכו' בכל הגויים אשר הדיחך ה' אלהיך שמה · וזהו הגלות הגדול האחרון
הזה · ואמר ושבת עד ה' אלהיך ושמעת בקולו ככל אשר אנכי מצוך היום · כ"ל ככל אשר
אנכי מצוך היום ולא זולתם מהבלי העמים · וכשמוע העבד ויקרא בקול גדול ביהודית ויאמר
ככל אשר אנכי מצוך היום · והנה הכף כף הדמיון שרוצה לומר כל הדומה לי שאני מצוך מפי הקם
ית כן גם כן תשמעו למי שמדבר לכם בשם הקם ית כמותי והם דברי יש · אמרתי לו תשמע
שפתי שקר · והרי תכף מיד כתב ואמר ישב ה' את שבותך ורחמך וכו' והביאך וכו' וכתן וכו'
ואת תשוב ושמעת בקול ה' ועשית את כל מצותיו אשר אנכי מצוך היום ולא זולתם מבלי דמיון
ודעיון ותהיון לבב · ואתם בחותם תמת · ואמר והותיתיך וכו' והפליג בברכות ואתם
ואמר כי תשמע בקול ה' אלהיך לשמור מצותיו וחוקותיו הכתובים בספר התורה הזה ולא זולתם
ואמר כי תשוב אל ה' אלהיך בכל לבבך ובכל נפשך · הנה סגר עליו המלבר ויחלף פיך חכן
לאזה ורעך הבחבלים והכבלים כמוך והגיד מרחשית לאחרית ואמר מצותיו וחקותיו הכתובים כם נר
התורה הזה ולא זולתם בלבד · ושתבח ויתעלה שמו שטרם מכה בין רפואה פרש להגיד לאדם
קודם מפעלותיו מאז · לפשוטי לך פה להשיבו מכח להריס רקם · והכתיב אמר הנה כתבתי
לך שלישים במועצות ודעת והם תורה נביאים וכתובים · ועתה פקח עיניך וראה כפלאות
תמים דעים כי בשלשתם תתם בחות נרית קדם · בתורה כמו שכתבנו שאמר לשמר מצותיו
וחקותיו הכתובים בספר התורה הזה · ובנביאים בלחרון שבהם והוא מלאכי חתם ואמר
זכרו תורת משה עבדי אשר צויתי אותו בחורב על כל ישראל חקים ומשפטים וכו' וכן ליה הכא
אנכי שולח לכם את אליהו הנביא לפני בא יום ה' הגדול והנורא שהוא יום הדין הגדול ואחר והשיב
לב אבות על בנים ולב בנים על אבותם פירוש הלבות כי בני זה שמרו את משמרת ה' לדיהם בהר
סיני כאשר נזה את אבותם · ולב בנים על אבותם פירוש כיד הבנים אלא מה פירשו ובכלו
מלכותם · ובאחרית ספר תלים במזמור קי"ח בשלשלאקראי אחריו כי טוב הלבות כתם בחותמו
ואמר מגיד דבריו ליעקב חקיו ומשפטיו לישראל · לא עשה כן לכל גוי ומשפטים בל ידעום
הללויה · ומה כן מי ילך לי את הלה אלא מלישיבה הם · עוד תשלך ודוד עבדי הים פום חומה
ולשון בעולם מתמוד חם הסכות זולתי בני ישראל · והנה כתוב בזכריה שאחר יום הדין
הכתוב עליו יום אחד יודע לה' לא יום ולא לילה · וזהו יום הדין כמו שכתוב במלאכי לפני
בא יום ה' נוראי כי היום בוער כתנור · והיו כל זדים וכל עושה רשעה קש ולהט אותם היום הבא
בהא הידיעה הוא מה שאמר לפני בא יום ה' · הוא מה שאמר זכריה יום אחד יודע לה' · והיה
ה' למלך על כל הארץ ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד וזה אחר יום הדין הגדול · ואמר והיה
כל הנותר מכל הגויים הבאים על ירושלם ועלו מדי שנה בשנה להשתחות למלך ה' בבאות ולחוג
את חג הסכות וכו' וכתיב וזאת תהיה חטאת מצרים וחטאת כל הגויים אשר לא יעלו לחוג את חג
הסכות שכרוכה מכאן שיתפוץ את כל הגויים לשמור את דברי התורה הזאת ולחוג את חג הסכות
ואחת מהמצוות נקט · ואין לך בכתובים גדול מזה · ואפילו לדעת האומרים שזה יהיה לאחרי
מלחמת גוג ומגוג שכן כתוב והיה כל הנותר מכל הגויים הבאים על ירושלם · וכן ביעשיה

כתוב בתורתינו שפרו ורבו שפסר יום הדין כדכתיב כי סכה ה' בקש יבא וכו' כי בקש ה' בשפט שר"ל
סופט. וכתלבו את כל כשר וכו' וזכר לקבון בליות כדכתיב והכיתו את כל תחיכם אכל בנזיס
מכקה לה' וכו' כי בקשר הסמים הקדשים וכו' כן יעמד זרעכם ושמכם. והכה תמרו זרעכם
כבה מה טוב ומה כעים לבשדם שלש יכרת זרעם מלפניו. תמכם שמכם מה טיבו ומה בח
ללמדנו כי יום כמורה הוא וצריך להכין בבריו כדי שבגיעה ובשמחה בו. והנגן בזאת הבשורה
שלש יכרת שם יהודי מן העולם והם העומדים על משמרת ה' למען מנותיו חקותיו ותורותיו בכל
אשר בוה ה' את משה ולפרשם מי היה זאת האומה העולה מן המדבר מקוטרת מר ולבונה מכל
אבקת רוכל מבלי שיתערב זר כתוכם תמר כי הם הסומרים שבת מחללו ומחזיקים בבריתו לקדש
שבתות ולקני קדשים. ואמר והיה מדי חדש בחדשו ומדי שבת בשבתו יבא כל בשר להשתחות
לפני אמר ה' והוא כמו שאמרתי בחג הסכות ומעוברם שלין בלומות העולם מי שיסמור שבת ויקדש
לקני קדשים כיהודים בשבת הסם עליהם. ואמכם היתה זה לאחר יום הדין אמר שהבאים
להשתחות לפני המלך ה' בשבתות ובראשי חדשים יבאו ורקו בפגרי האנשים הפושעים בי
כי תולעתם לא תמות ואשם לא תכבה והיו דראון לכל בשר. וזה לא יתכן כפי הטבע כי אם
מעשה אלהים אמת כי כפי הטבע האש מכלה ושורף הבשר והדם והעצם ומכלה העצום אשר
בבשרו ירם תולעים ויבאש ומכלה הסרימון אשר הוא הדראון ומחיית התולעים הנמצאים כי זה כמו
להלהיב ואש כן איך יתכן שתולעתם לא תמות ואשם לא תכבה והיו דראון לכל בשר. אלא
שהקדוש ברוך הוא ית' כותן בהם כח להתקיים כדי שיקבלו עונשם וילבלו אפה דתם ומתוענותיהם
יגבירו וכשאו את העוכם הרשו להם והנזור עליהם דבר יום ביומו כדבר מה לעונות. ועתה
שיכם ויסי' לקרא סביטו ורשו אם בעולם בבחיות גדול מזה ואם ים אפשרות ויתרון לבעל הלשון
לבקר ולבדר בבחיות התורה ושומריה ומקיימי מבותיה חזקו ויאמץ לבבכם כל המיחלים לה'.
ומה שאמרו על החזיר שעתיד להחזירו לישראל כאמר על הטובים שבזרע עשו שבאמר עליו
יברסמבה חזיר מיער וכן הבבועים הבקדקים על שמו להיות פעולותיהם דומים אלו שאמרים
תומה ותחתיה ערמה כחזיר סמרוקה שלפיו לאמר דקוקי שאכי טהור והוא נרה לא יגר טמא הוא
ולזה הבדיחוהו למשל והיות הלשון כופל על הלשון. תמכם מה שאמרת שלא בתבה התורה כי
אם לברך בה את הבריות ברוכה אתה לזכותה ולטהרם ולזכבם והוא מלשון מברך לבבף וכוי
לזהב. כסף ברוך בעליל לתרן מזוקק שבעתים והבתוב אשר אמרת אלוד ברופא שהיה
בעבמה ברופא כאו מבות ה' כרה ובעל האמר רבה בו שהיה ברופא מברכת את הבריות.
ומה שאמר שלש בתי התורה כי אם לברך וכו' כי אם בדקת מה תתן לו ודאו שבעיך מה
תעשה לו. אם בדקת מה תתן לומה מידך יקח ועל זה יאמר מה שאמר על דרך הבריתם
שהם על דרך מליצת הסיר וכוונו לבתות וכליות ה'. ואתה חכם בעיניך ויתן לך השלים
לב לדעת ובינים לרשות ולזכי לשמוע ותורה ותאמר לך שקר בחלו לבבותיכם הבל ואין בהם תועיל
ויקיים בהו מקרא דבתיב כי מלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מבסים כל ישראל מבריס שכיר

פרק ז ים לחקור ולדעת מאין בתחדשו הקרבנות בעולם כי בפי הבריאה שמאלו
אותם בזברים ובבשים קודם שבוה בהם השם את בקורבן קין והבל וזולתם
ובפי הבה מדברי רז"ל שבן הוא בתוב בתורה בבקרא דבה סדר לחרי מות. דבי בפחם בשם
דבי לוי אמר תשל לבן מלך שנש לבו עליו ויסיק למד לשכול בשר בבלות ושרשות לאמר המלך זה יסיק

תמיד על סולמכי ומעמדו הוא נדור · כך לפי שהיו ישראל להוטים לקחר טעז כמביים וחיו
מכיאים קורבנותיהם לעבירים דכתיב ולא יזבחו עוד זבחיהם לשעירים · ואין שעירים
אלא סדים · שנאמר ויזבחו לשדים לא אלוד · ואין שעירים אלא סדים שנאמר ושעירים
ירקדו שם · ואיו מקריבים קרבניהם כראוי וכמה פורעניות בא עליהם שנאמר הקריבם
מקריבים לפני ככל עת קורבנותיהם כתיב הכא מועד והם כפרשים אעז והם כגולים קס"ד מים לו ש
אנכי ישראל ע"כ · ר"י ברחיק אומר שהיו עובדים לשעירים ויוצאים להקריב מלעבוד
עז · והכה זה לשעת מורכו הרה כמלחמה הכתוב · ובמלחמתו לוחם רב בעלים קודם שבבטנו ולא חר
שבבטנו כתם · קשה להולמו שיהיו לבוהת שכיח · ונה כי הכה אבלמו קודם שיצוח נהם קס"ב
בפקריב הבל קרבן לה' כדכתיב והבל הכיא גם הוא מבכורי צאנו ומחלביהן ומאכלה הוא קרבן מבחם
כדכתיב ופפא כי תקריב קרבן מבחה לה' · וכתיב ויפע ה' אל הבל ואל מנחתו · ר"ש אלא שיצא
קפנן לבפרת עון כי אם מבחה ואעפ שהיה עולה ותמרו כמדרש שירד לו אש מן השמים כדאיתא
בב"ר סדר בראשית · ובכח ויבן בח מזבח לה' ויקח מכל הבהמה הטהורה ומכל העוף הטהור ויעל
עלות במזבח · וכתיב וירח ה' את ריח הנחוח ויכו' ודוק לומר הנחוח בנוח ירוצה · והכה הניע
להם מזה תועלת רב ועפים כורח מאד · אם להבל להיותו מוסגא לפני השדי כו' וכמעשיו כדכתיב
ושעה ה' אל הבל ואל מנחתו שהיה פעולתו · ואמנם בעבין הריעתו כך נזרה ידיעתו · והשגחה
בלדם הוא דבר גדול הערך לא ימנע כי אם לירחי ה' ולחושבי שמו · אמנם בבח אין לנו בורך עוד
ב"ח מה שפפר הכתוב כדכתיב וירח ה' את ריח הנחוח ויאמ' ה' אל לבו לא יו.יף לקלל עוד את האדמה
בעבור האדם וכו' ובתן לו התבלות לרוע מעשיו ואמר כי יצר לב האדם רע מנעוריו · ולבן אין
להפשימו אש ויחבל ויעבו טוב פעם שבית ואמר ולא יוסיף להכות את כל חיובו עוד כל ימי
הארץ וכו' ויברך אלהים את בח ואת בניו וכו' ומורחכם ומתכם יהיה על כל חיית הארץ ועל כל עוף
השמים וכו' וכל דגי הים בידכם נתנו · כל רמש אשר הוא חי לכם יהיה לאכלה וכו' וזהו שתקיים
השבתתו עליהם לקרבם שלו ולבוחתם ומה לעשות ב"ח להם והכה בח לא נבטוח נהם לשפוך
דם אדם נהם לכוונה כ' · ועוד לוי יתכן שהדבר שלימו כעשה לכוונת עצמו כ"ש לתכלית אחר יניע
ממנו התועלת העבו לעושיו וזה לא יתכן כ"ש לתכלית עצמו ותפארת לו מן האדם אשר עשה לעיניו
את תועלת הגדולה השלה · והכה שה שנולות בכללות תלויות נהם ובמעשיהם והם לא נבטוח נהם כדי
שיהיו לכוונה כ' והכה ב"ח ע"ה הכרית העז מן הארץ ויכרות את מפלבתה ויסירה מנכיחה ובבטוח
בשם ואין מקו לו מעשיה לכוונה כ' והניע לו ממנו התועלת הגדול הנז' כלמוד כמה לדע כי לירשב'
ויחל ה' את קחה לי שנלה משולשת וכו' ויאמ' לאברהם ידוע תדע כי גר יהיה זרעך וכו' וגם את הגוי
אשר יעבדו דן אנכי וכו' והכה הניע למעלת הבכורה כאמר כל חוזק להבכח על בניו בכח מעלת
הארנן כ"ח לא כן מה נורא היה בארנן לאמ' מורא שחורין הפשפעם בשעת גדול מאת אלדי ומלבד
שידוע מה יעשה לבניו ואת הקורות לותם מבלם מרחק ועד סוף בכתו' וגם את הגוי וכו' הניע לו
מעלה ותועלת גדול לבורות את מלך מ"ם הק"ב בחיית בדכתי' בי"ם סוף בכרת ה' את אברה בריח
לאמר · והכה בבורות האדם בריאת אם מלך ב' ויקח מעלה כאה בשנבק קל וחומר וב"ש עם מלך
מ"ם הקדוש בריך הוא ובשרו בשורות טובות בלאמרו ואקח רבק אל לחמו ויך בשלום תקבר בשיבה
טובה · ודור רביעי ישובו הנה · הנה לזרעך נתתי את הארץ וכו' והכה
הניע לבל המעלות והגדולות הלזה לדעת בל אשר בארץ · בלאמנעות הקדמן · וכן

לאחר שכבר נכרי ישראל כתוב בשמואל ע"ה ויאמרו פלשתים כי התקבצו בני ישראל המצפתה
ויעלו סרני פלשתים אל ישראל וישמעו בני ישראל ויראו מפני פלשתים ויאמרו בני ישראל אל שמואל
אל תחרש ממנו מזעק אל ה' אלהינו ויושיענו מיד פלשתים והנה שמואל בידיעתו גודל מעלת
הקרבן עם היותו בלתי ראוי להקריב כי לו היה הקריב טלה עולה לה' כדכתיב ויקח שמואל טלה
אחד ויעלהו עולה כליל לה'. ולאחר כן התפלל כדכתיב ויזעק שמואל אל ה' בעד ישראל וישמעהו ה'.
והנה ית' חלק כבוד לעולתו כדכתיב ויהי שמואל מעלה העולה ופלשתים נגשו למלחמה בישראל
וירעם ה' בקול גדול ביום ההוא על פלשתים ויהומם וינגפו לפני ישראל וכו' וירדפו פלשתים
ויכום. והנה העלה העולה קודם שזעק בתפילה. והנה עכשו ה' כדכתיב ויהי שמואל
מעלה העולה וכו' וכי וישמעהו ה' ככר עכשו כמו והיה טרם יקראו ואני אענה. וכתיב
וינפו לפני בני ישראל וכו' וירדפו את פלשתים ויכום וכו' והנה הכתוב הגיד גדולת מעלת
העולה כי בעוד היותו מעלה העולה עשה ה' בהוייהם שפטים ויושיעם מיוביהם ויהומם מהומת
גדולה עד הסמדם וירדפו אותם ויכום עד תרמה. ולקח שמואל לחן אחד ויקימה מצפה להיותה
לאות לזכר על הנס עזרנו ה' והנה הקרבן הראה ידו החזקה בחותות ובמופתים ובכח ואל.
וכן בדוד עשה כתוב לזכר ויתן ה' לדוד בישראל מהבקר ועד עת מחר וימות מן העם מדן ועד
באר שבע שבעים אלף איש וכו' וכתיב ויכן שם דוד מזבח לה' ויעל עלות ושלמים ויעתר ה' לארץ
ותעצר המגפה מעל ישראל כי השלמים משומים שלום בעולם. ולזה היו הקרבנות לכונת שכית
די להם שתעשה כוונתם להדהיקם מעז לאחר שהוא המכוין ולא יהוייב שיעשה כהם נדרות
ונדבות מהכון בעצמו כאשר כח שדים עמו. והנה פעולותיו קודם שנבחרו כהם גם לאחרי כן
כח יעשה להם למופת ולאות כי קדבר מחת ה' בבחורי בהם כח להשניח על ידם ולרפא על
עוונותם ולדעות ולהדהיק מעליהם כל כך וחויב ומסטרין ומזיק וזה כחו לשלחיו. ועוד גדולם
מזחת מבאתו בעל בעלי בימיהם לחים כתעב וכחלה חים כך וחויב זר לאכזר חים ככרי לאשר לא מכני
ישראל הוא משא מלך מואב שעשה עולה לה' אשר לא כוה ולא עלתה על לבו כדי שיכילהו מרעתו
. ויכילהו ויכפה קותו מחויביו כדכתיב ויקח את בן הבכור אשר ימלוך תחתיו ויעלהו עולה על
החומה ויהי קצף גדול על ישראל וישבו מעליו וישבו לארץ וכו'. כי הסם את עשה ליישראל במלחמה
הזאת כפים ובשלחות כי שם כמחו לשים ולא היה מים למחנה ולבהמה אשר כרגליהם עד שמרס
להם כי קרא ה' לשלשת המלכים ההלה לתת קותם כיד מואב. ובאו לדרום את ה' על אלישע
הכניא והשיב להם כדבר ה' לא תראו רוח ולא תראו גשם והנחל הזה ימלא מים ושתיתם אתם
ומקניכם ובהמותיכם וכו' ונקל זאת בעיני ה' ונתן את מואב בידכם והכיתם כל עיר מבצר וכו' ויהי
בבקר בעלות המנחה והנה מים באים מדרך אדום ותמלא הארץ את המים. והנה כעשו להם
נזה העכין כמה כפים. ולאחר לתת להם מים לשתות כדי שפוקם. כב' שלהיותם כשדה
אשר אין בו מסתור מורם ומשתר אשר לא תראו גשם כדי שלא יהיו בגדיהם שרויים וטבולים כאי
המטר. ג' כי בהיותם בשדה ואין כשות בקרה ההוה מקריות המטר כדרתו אשר להם לא
תראו רוח. ד' ונתן ה' את מואב בידכם. ה' לשכל לעת מואב לבלתי עלות ככר אחד ש כפים
לאשר לבו ורוחו איך בכל דבר. ו' להדיחות להם ולדמות בעיניהם מה שלא היה ולא כמכת
כדכתיב וישכימו בבקר והשמש זרחה על המים וירא מואב מנגד את המים אדומים כדם. ז'
להעלות על לבם מה שהיה שנה לשפוך דם זה הקרב בהרבו המלכים ויכו איש את רעהו

ועתה לבלעם מוקש ועלו אלא כסדר הלוחמי מערכה לקרוא מערכה שלא נתמהין לכבד בחשבם שהיא
הולכים לבלוע אלא ולכן נז אשר כזה היה בנם אבדתם כדכתיב ויבקו אל המחנה ויקומו וישרפו ויכו
את מואב ויכוסו מפכיסם ויכו בהם והכות את מואב והעירם יהרסו · ועם כל זה לא לזרו קול
ולא עברו כח להתקומם בני ישראל כנגדם או להמלט לבח אל נתיהם לפלוט אלא שנתחילה קיום
קנף נדול על ישראל ואחרי כן וישעו מעליו וכל זה בתתה להם מכח הקרבן ומפעולת סגולתו ·
או שהיה סבה למדת הדין לקטרג עליהם ולומר הנה ישראל עון כעין יחזו מפעלותיה׳ ולא יתנו
שמוע וזה לקח בנו בכורו היושב על כסאו תחתיו ויעלהו לעולה · והנה זה הקרבן היה
למזכרת עון לבני ישראל כי הסית לא לא ירנה בפעל מכוער כזה · וכן כתוב אשר לא בותי ולא
עלתה על לבי אשר לא נותי זאת כתוב אל יפתח ולא עלתה על לבי זה משנה מלך מואב · מוף כוף
הקרבן הועיל לו או בעצם או בדרך מקרה למזכרת עון מתקוממים בנגדם ולרע מה שמרע ·
הכלל העולה מכל מה שאמרנו · שים בהם בלילה עבמית בפלילה ועבימה להכליח החדש במעשית
ולהביל לו מרעתו · וכן ראינו שבתקדם שמוית על יד הקרבן על יד אליהו בהר הכרמל ובעצם
בלא שם עין השמים כאשר בתבו לו בהבי הבעל בהר הכרמל את יתר הלחד ויעלהו עולה ויעצרו ה׳
בלא שבאת׳ ותפול אש ה׳ ובו׳ וירא כל העם ויפלו על פניהם ויאמרו ה׳ הוא האלהים · ועוד ראינו
שקבץ על סולולו בהם בני עלי ובעטו בהם ומבע מהם הטוב הבמשך מהם לבל העולם כלל ופרע
והוא מחולת העון כדכתיב בכלם וכפר עליו ובסלח לו · ובבני עלי אמר למ׳ תבעטו בזבחי
ובמנחתי אשר צויתי מעון ובו׳ ר״ל לאשר בותי לעשות במעוני · והוא כמו מעונה אלהי קדם ·
הסקויפה ממעון קדשך · וכתיב ולכן בשבעתי לבית עלי אם יתכפר עון בית עלי בזבח ובמנחה
עד עולם והנה סלם להם הקב״ה מידה כנגד מידה ה״ב בעטו בהם לפיכך עלילו להם לכפר עליהם ·
מכל זה יוכן שהם מכוונים לעצמם בעצם וברשומה ולא לכוונה מבית · למכם מה שירמה מן
הכתובים אשר עליהם אמר מורנו הרב בסדר אחרי מות וכן במדבש הנז׳ ברשם הפרק · אמר
הכתוב לים לים מבית ישראל אשר ישחט שור או בשב או עז במחנה וכו׳ ואל פתח האהל לא הביאו להקריב קרבן לה׳ לפני משכן ה׳ דם יחשב לאיש ההוא דם שפך וכרת האיש ההוא מקרב עמו
· ופירוש דם יחשב שיחשב עליו כאילו שפך דמים ר״ל דם הבהמה · וכתן סבה למנוה זאת אמר
למען אשר יביאו בני ישראל את זבחיהם וכו׳ ולא יזבחו עוד את זבחיהם לשעירים אשר הם זונים
אחריהם · וחזר ואמר ואליהם תאמר איש איש מבית ישראל ומן הנר הנר בתוכם אשר יעלה עולה
או זבח ואל פתח האהל לא יקריבנו וכו׳ וכרת והנה פשט הכתובים כבילור לומרי מה שכתוב
במדרש · ומה שנזר אומר מורנו הרב לומר שהם לכוונה שכיה שכן כתוב למען אשר יביאו וכו׳ ·
ולא יזבחו עוד וכו׳ והוא להרחיק ישראל מעל כדכתיב ולא יזבחו עוד את זבחיהם לשעירים · ק״ל
מה נעשה לכל הנבנים עליו · הנה עם היות דברי מורנו הרב עטרת תפארת לראשנו אקח
רשות ממכוונתו לומר כי דברי הכתוב מיירי בפחיטת חולין שכן כתוב אשר ישחט שור או כשב או עז
במחנה או אשר ישחט מחון למחנה ואל פתח האהל מועד לא הביאו להקריב קרבן לה׳ וכו׳ ואמר
למען יביאו בני ישראל את זבחיהם אשר הם זובחים על פני השדה וכו׳ וזבחו זבחי שלמים לה׳
אותם ועל זה יבדק אמרו שהם לכוונה שבית · והראיה על זה לאמור הכתוב אשר הם זובחים על
פני השדה וכתוב בשמואל ויעש העם שהשלל ויקחו צאן ובקר ובני בקר וישחטו ארצה ויאכל העם
על הדם · וינידו לשאול לאמר הנה העם חוטאים לה׳ לאכל על הדם · והנה להרחיקם מזה

החטאת לומר גדולו לכן גדולה · ויאמר שמואל בכל חפץ ה' בעולות וזבחים כשמיעת בקול ה' הנה שמוע מזבח טוב להקשיב מחלב אילים · והנה זכר מה היה העון ויאמר ג' אליו ושחטתם כזה ואכלתם ולא תחטאו לה' לאכל על הדם · ולא תחטאו לה' לאכל על הדם ויאמר ג' אליו לא תאכל על הדם · חוטאים לה' לאכל על הדם · ולא תחטאו לה' לאכל על הדם והיה אין לו זוכרים על בני הקדש והיה עולה על דעתם שהיו משתתפי' עם הקדים והיו הקדי' לוכלים מן הדם והם הכשר כוכח השלמים שהדם והחלבים לגבוה והבשר למקריבים הזכח וכן אמ' הכתוב וזכח זבחי שלמים לה' לותם · ולא יזכחו עוד לת זבחיהם וכו' והיו לוכלים על הדם כלו לוכלים הם והקדים יחד על בני הקדש · ולזה כוה שכל שחיטת חולין שיקריבום על פתח לכל מועד להקריבם מע' במדבר כי היו מובחי מבדים · והם להוטים לחר מ' כמו שכתוב ביחזקאל פרשה ט' ואודע להם כארץ מבדים וכו' ואומר אליהם לים שקוצי עיניו השליכו ובגלולי מבדים אל תטמאו וכו' וימרו בי ולא חפו לשמוע אלי לים לת שקוצי עיניהם לא השליכו ולת גלולי מבדים לא עזבו וכו' ועד זמן יחוקאל הכניח לא מרו מתיעבוהם והיו עושים אלו הגלולים על ההרים לוכל על הדם לפם מ' לומר הכתוב עם כל רעתם ומזמתם על ההרים לא לכל ועוד פעם שניה אל ההרים לא לכל ועיניו לא נשא אל גלולי בית ישראל · וחוזר ואומר פעם שלישית והוא לת כל הלב עצה כינם אל ההרים לכל · וחוזר ואומר פעם ד' על ההרים לא לכל ועיניו לא נשא אל גלולי בני ישראל · הנה לחר שהיה מזכיר תועבותיהם היה מזכיר זה על גבם ומפרש החטא ואומר על ההרים לא לכל והיא העבודה שהיו עובדים לוכל על הדם על פני הקדש · ועל המין הזה מהקרבן לחר זבח השלמים ישבח דבדי מורכו הדב גם דברי האומר הכו' כי כן כתוב וזבחו זבחי שלמים לה' לותם של' ל' לותם שהיו זובחים על פני הקדש לוכל בשתוף עם הקדים יזבחו לותם על פתח אוהל מועד ויאכלו בשתוף עם הגבוה ויבח דברי המדבש כאן ומתוכל בומרו משל לבן מלך שנגס לבן והיה לאל לוכל בשר בכלות וטרפות כי הם זבחי מתים · אומר המלך זה יהיה תמיד על שולחני ומעצמו הוא נדור וכו' ושאר דברי האומר לים על מקומו יבח בשלום · ויתכן שלזה כיון הבב בלומרו שבעטו בהם לבזותה שביה · והרחיה השבית כי בהיותם בארץ בחבריהם ובטירותם בתי החבדות כתן להם רשות לזבוח בשר תאוה כרחוק מקום וזה כי עולי מבדים בשר מתו שהיו רגילים בכך ובהיותם לשר קמו מלחריהם כולם בדיקים לעולם · וישבו ארץ ואין הדם מביא בידו ובבדו לפתוח פם בשר לוכל ויבח לשדה לזבוח לרעיון ודמיון בשפל · לומכם היות כולם למיכיהם ברוב בכין וברוב מבין לבזוה שביה קשה להולמו · ולחר שלין לאל ידי להכריע הלם הם לבבת שבשה בעצם לו לשבה שביה כולם לו מקבלת עם היות דברי קדושים לדעת ובוטים לומת · לומרתי לשמרה דרכי מחטא בלשוני לשמרה לפי מחסום לבלתי הכשיל רשעי בין הרים נבבוים ובבית זה עד עת בא דברו ויעדה עליהו רוח ממרום ויורבו ויאמר לבו זה דרך לבו בה ובדעה יד ה' והוא למען ירחמון וירפאו כפלאו מתורתו בבית משפחתו במהרה בימיהו כל ישראל חברים לומן וכן יהי רצון · פרק ח לומכם נמיחת היית ועשייתם היה מזמן לדם הרשעי וכן לומרו לל בנשר חולין פרק שו טרפות ·

לומרו רבי יהודה שור שהקריב לדם הרשעי קרן ל' היתה לו ונמצאו שב' ותיטב לה' משור פר מקרן מפרים · מקרן תרתי משמע לומר רב כאמן בר יבקר מקרן כתיב · ולומר רב יהודה שור שהקריב לדם הרשעי קדמו לפרשתו שבאומר מקרן מפרים מקרן והדר מפרים מסייע ליה לדאמר דלומר כל מעשה הרשעי נקומתן בגלוי · ל' שהכתוב לומר משור פר שמורה מסייע שמולל

היה נדול כפר · והנך רואה כי הכתוב אלו לא נזכר בכתוב ולא היה ולא יהיה לעולם · ולמכס
ים להם כוח כיוצא בזית והוא כי כשיקריב האדם רוחו ונשמתו לבוראו אז יהיה קורבן לה׳ כי
הכה שמוע מזבח טוב להקריבו אלים למכס כשיקריב קרבן מן הבהמה מן הבקר ומן הצאן אז
תקריבו את קרבנכם · ולזה רמז הכתוב בלומרו לאדם כי יקריב מכם קרבן לה׳ כל כשהקרבתם
תהיה מכם בעצמיכם אז הוא קורבן לה׳ · למכס מן הבהמה מן הבקר ומן הצאן הכה תקריבו
את קרבנכם · כי כשהאדם מקריב כפש ונפשו ואת הקדש והקריב אליו והוא השכל אין
מפק שלותו הקרבן קרבן לה׳ · למכס כשהוא מתודה בשפתים בעות והתודה את עונו ומקריב
קרבן מן הבהמה וכו׳ אז הוא קרבנכם שהוא דבר תמרי כמוכם · ולזה אמר שלמה העה להבין
משל ומליצה דברי חכמים וחידותם · והכה החידה דכרים קצרים מורים על עצמות הענין
ברמז וכמלות מסותפות ומסתלות ויעמד חכם ויוסף לדקק להבין על מה רמזו ומה רצו בהשלה ואי
זה חלק מה שתוף הוא רוכה בו · והכה רוב מלות המאמר הזה מסותפות ומסתלות להסתיר
הענין ולכאר שתופם והשתלתם ומתליים תמיד הענין כ״ם · סור שם מסותף יאמר על הכ״ח
הידוע ויזכה סור ומרים וכו׳ ויעמל על ההבטה לסורו ולא קרוב · ויאמר נם כן בהשתלה
ושתוף על הכנין סתקים כחומה · נכות נעדה עלי סור · וקרן שם מסותף יאמר על הקרן
של הכ״ח · ויאמר על הגבורה ועל המלכות וקרני רמים קרניו בהם עמים ינגח יכו׳ וירם קרן
משיחו · ויאמר על הסופעה והזוהר כי קרן עזר פניו ר״ל שהזהירו פניו כשמש וירמו מנשת שיו
· ולזה זה נכה לפרש המאמר · למר סור שהקריב לאדם הרשעון ר״ל מחשבתו ועיונו ורע תובעין
הסכל והוא כנוד מסתיף לסורו ולא קרוב כאמור · והשכלתו במוסכלות והקריב את עצמו לפני
בוראו כי הנבראים על ה׳ קרן ה׳ היה במבטו ר״ל הופעה ה׳ לא יפעבה כה דמיון ולא רעיון כשכל
לוקש הטעמיו רק הופעה ונזהר ה׳ היה לו במבטו והוא מורה על המוסכל הסוסים הפנימיים אשר
הם מרכבה לנשמה לשכל · ולקח מלת במבטו כי עם היותו מורה על המחשבה חושים כי מיו׳ הכה
בפני המבט הוא המשתתף עם החושים הקבוציים והפנימיים · והוא נדול במעלה על כולם וזו
ההשכלה תיטב לה׳ משור פר מקרן מפריס כאמור שמוע הכה שמוע מזבח טוב להקריב מחלב שו׳
וכן אמר דוד העה במזמור ס״ט אהללה בשם שלהים בשיר ואגדלנו בתודה · ותיטב לה׳ משור פר
מקרן מפריס · ולזו עכויס וישמחו וכו׳ והכה השור והפר יקריבו מהם זבחי תולה ודוד מלך היס
והיה לא ידו להקריב שוורים ופרי׳ לזיך אמר ויטב לה׳ משור פר שר ל׳ יותר משור פר מקרן מפריס
ומחרשהיה קיר׳ שור פר מלי רבוותיס שהיה לו קרן ופרסות ושיטב הלולותיו יותר מהם ולמה לא
כמו שאמרתי ואל הופעת השכל ולתת לו חלקו לאמר אהללה שם וכו׳ ואגדלנו בתודה כי מה נדולה
ים בקרבן תודה שלא לספר בפלאותיו ולהלל מעשיו ולנדלו ולרוממו על כל מעשיו · והכה הקשה
לו ולאמר מקרין תרתין משמע ר״ל אחר שאל הרשעון היה מורכב מאמר וכורה ושכ״ם כחותיו יפעלו
פעולתם כי לא תיהנו כראש · ולזיך תאמר שלא היה לו כ״ח הופעה ה׳ בחשכה והשכלה ה׳ בחשת ופניה לבד
הנדל מכלי הטעאה ודמיון וכח המלמה ה׳ מחושיו ופועל לפי׳ בכחיים ומלמה להם לבדי הבנותם
כדרך משל וחידה ולזיך יתכן זה · והשיב לו במשל עצמו ואמר שעם היות לאדם הרשעון מורכב
מאמר וכורה הפעולות שהם בכחות המאמר היו מפריס לעפי שהיה מורכב מאמר וכורה ועל זה
אמר מקרין מקרן כתיב חסר ״וד להורות על זה שלאדם הרשעון שלש על פי שהיה מאמר וכורה
סיונו הכחות הנופניות מפריס בפעולתם ואמר עוד לפרש דבריו שור שהקריב

שהקריב לעם הרשעים קרבנותיו קדמו לפרסותיו שכתוב וכו' לומר שהם הפועלת שלא היו נוכרים
עליו כחות נפשיות היה לפי שתמיד היו הפעולות השכליות שבו קודמים לפרסותיו על"ל מעמידי
הגוף והקיים כהם ועומד עליהם. וכבר ביארנו שהוא מלמדנו כי קרן עור פניו וכבר כזה שתמיד
היה מקדים ומנביר פעולות השכל על פעולות הגוף החמריות. ולא היה מפנף הגוף שגם הם
היו נכנים ועומדים בהכיון אליו ולשתף לו הקו. והוא מושתל מלמעלה ולא עשה רק שהיה מקדים
השגתו בפעולות השכליות על הפעולות החמריות. ואמר שזה היה לו בכח אלהי כ"ש בסיוע
הפועל לשכר ברוחו כי הוא יניר כפיו מכחר היוצרים וכעת שברוחו השלימו בכל מיני השלמות שהיו
נריכים לו. ודומה לזה כאמר לירמיהו הכביא ע"ה ואמר בטרם אצרך בבטן ידעתיך ובטרם תצא
מרחם הקדשתיך. ולזה רמז באמרו שור פר כיוס שכולל היה גדול בכח והוא מה שאמר בקומתו
בכרתי ובו' וזה באמרו זה בקבור זה וכמו כן לעבין ולזה הרשעים שהקריב בפעל קרבן בעולם היה
בכל כמו שקדם בפרק שעבר. לתכריו היה המקריב את קרבנו כח שבמשכה הקבלה לכל לבבי' ודעיב
כי הרשעים שבולדו מזכר וכקבה ממעי אשה היו קין והבל וידעו כי יד ה' פעל כל זאת כי לכיהם
ואחיהם רמו שלא היו ילודי אשה כי הנודו להם. והביאו כל אחד מן הבל בידו מכחה בה' כעבד
לאדוניו. וקין הביא מפרי האדמה ולא מראשית פרי האדמה ולא מן הטוב והמוכחר שבהם שלא
מן הבל הביא ממה שבזמן לו והוא לאמרו שפרי האדמה ממה שבזמן ולא מחלב האדמה. למכס
הבל הביא מבכירת כלאו ומחלביהן כלומר יתות לעבוד לעבד לכבד לאדוניו. ולזה ו' ע"ל
הבל ולא מכח נ' ע"ל קין ולא מנחתו ולא שעה. ויחד לקין מיחד ויפלו על פניו והיה מה שהיה.
והם וכו' להיות מנחת קין מנמח האדמה רמוז מלד מן האדם. והכ"ח שם כהם רוח חיים וקיוב
למין האדם נזדו לומר שלזאת הסבה שעה ה' אל הבל ואל מנחתו ולא קין ואל מנחתו לא שעה
להיותה מנמח האדמה ולא היה כי הבה בקרבנות הבהמה סולת בלולה בשמן וקרבן הכבודים אלא
כמו שלמדנו. ולזאת סיבה כח מן התבה ויתיה קבלה כיוצא שהקריבו שני לפני האלהים ואלה
שהביאו מן המכול ולא כשאר מכל היקום זולתו לומר בלבו להקריב קרבן תודה ולקח מן הבהמה
הטהורה ומן העוף הטהור ויעל עלות במזבח וכרשומם כי נחר ה' נ"ל: ורשו רוב התועלות שהניע
להם מזה כי שם קדם בפרק שקדם לזה קיימו קבלתם וכחקק הדבר בלבם וידעו כי הקרבן הוא
מבה להורדת השפע מן השמים על בני האדם. והנה כיוצים ההם לא היו כי אם בח ובכיו ומחלה
בשבה כל האדם ובתשט תועלת הקרבן בכל האדם וכ הם משיגים שלם בעולם כי נשמתם בחה
שקיום כל האדם ושבחו הבה בשומעם ולא יהיה עוד מבול לשחת האדם ולא ילדו לריק ולא יולדו
לבהלה ושבו לבטח וכו' כתים וכטעי כרתים ואין מחריד כמו ונמרו להעלות עולה וזבחים
לאלהים זבחי שלמים. וכפי הכרחה מפפרי ענודת הכוכבים ומנבריו ושפרי הנף שהיו עם רב
אלף בשאר מהם כי אם מתי מספר כי שפו תמו מכלהו ושפרי נאדם בכל היה הבקדחת בנדחך על
נוחך בשרה ושם רשומם כיכר בשמיתם על אדמתם והיה מכתנם ודחם לעלות לבית תועבותם
לעבוד עבודתם להקריב קרבנותם ולהקטיר קטורתיהן וזרקים דמם על המזבח כי לשרפה
כתבו. ולא היה בעולם מי שיעלה על דעתו להלוק עליהם או להכחיש מעשיהם כימים ההם
כי היה להם כחים בכל בחזון. ומאמם כחרובעולה משאר מיני הקרבן. הנה ככר ידעת
מאמר רזל שמדם ועד כח עד דור הפלגה היה לבחים בשין הקדם והביאו רמיה מהיות הלשון
כופל על הלשון כאמרו לזאת יקרא לשה כי מלים לוקחה וזאת. ולדכבוד מאדמה ודומה לזה

והנה לפיז התורה כינתה מלפיז הקדש ונסיים בלפיזכם לפיז כופל על הלפיז כי בלפיז שרצ יקרצו
לפיים מי ולפיזה מרפ ולפי שרציכי לנפיר הסבה שנחרו בעולה כמו שכתבתי פס ולהוכיר כי פס
רוח פס מפותף יאמר על כפס הקדש בעוד יש בו סרוח תבת רוחי יסוב לפיזמתו ויאמר על הפיוור
ברוח קדיש עזת ויאמר על הרוצן תת לפיר יהיה שמה הרוח ללכת ילכו ויאמר על הפפצ
הפלהי רוח ה׳ דבר בי ותבת עליהם הרוח היש לפיר רוח כור״ל מופפע מתת הפלהים וכפס הקדש
תקרצ רוח מי יודע רוח בני לדם העולה היצ למעלה וכפס הבהמה תקרצ רוח ורוח הבהמ׳ היורדת
היצ לתחוה וכתיב כמות זה כן מות זה ורוח אחד לכל ונזרו אומר לתת הרוח תחת הרוח
למקניל הרוח כדי שיפפיע עליהם הרוח וכן כתוב ותבת עליהם הרוח וכפי מה שנראש
מספריהם ומדבריהם שהרבה מהם בלים לחלב מגדד שדעתם מבוטת עם דעת תורתנו
הקדושה כמו שיתבאר בי״ה וזה כי הנה אמר הכתוב כי כפס הבשר בדם הוצ ואני נתתיו לבם
על המזבח לבפר על בפשותיבם כי הדם הוצ בנפס יבפר על כן אמרתי לבני ישראל כל בפס
מבם לצ תאבל דם וכו׳ וכתיב בפס כל בשר דמו בוקו כל תוכלוהו יכרת ולהיות הדם הוצ בנפס
כלמור והחלב הוצ המוכתר שיתהוה מן הדם והוצ מקומם הרוח בהיותו מתפה ומטתו׳ ללב אשר
בו בפס התיוכי לכל מי שלצ ישרף בחמימותו ומקיימו על מתכונתו בלתותו כל ימי בפיו ולזה
לקחוה לנבוה והיו מקריבים אותו והתכים אותה לבם וקרבנה להיות הקם היסוד היותר
מעולה ויותר זך ונקי שבכל היסודות כ״ש כנרמים המורכבים מהם עד שהוצ בכל ירצה כי הקם
לויכה הנחלת כי קם נרש שבשתבך בו הקם והמופת על זה שבעת שתכנה הנחלת במים היצ
תעשר בתמוכתה בריבוע וסלים ועגול ואורך ורחב ועומק בשלשה מרחקיה כאשר היתה מקדמת
דבר והקם חלף הלך לוצ׳ לויכה הקם נס לויכה הלהב כי הלהב יכלה והקם עומדת משוכת
בחלת והקם לדקיותה לויכה נרחת ואין בה תשברות למפס אותה כי אין לה ממשות ואמרי
שלויכה נרחת והנה מרחה הקם ביכר לותו המרחה הוצ מבד פעולותיה בחשתבך כי מר הקם
המשתבך בנופרית לו בופת לויכו מרחה הקם המשתבך בעצים ולצ בשתן ומרחו משתבים מבמה
נוכים כאי מה שיפתבך בו וכן הלהב משתבה הוצ בעבמו בחיותו מלהיב כאי עפרית׳ הלהב והקויר
המעלה לותה ועוד כי נוכו כרחה ולותו לצ כרחה והמרחה והנירן מקריה בנפס ולויכו הנפס
וזה ויכוח לויך בלתי מועיל לזה הקבור לחבס לויך שיהיה הוצ הנפס היותר דק וזך בוצ תחת
נלגל היתר ופעולותיה שתפרק כל חבור ותכלה הכל ולוין מי שיעמוד לפניו כי קם המים
שיכבה בפניפה ולזה בעו עמים רבים ולאומים לעבד הקם והנה היצ העולה למעלה תמיד
כי פס מרבוה למעלה מכל היסודות ולזה בתבו הקרבנות על הקם כדי שיעלו עמו למעלה
כשיפרפו זה דעתם והנה בתורה נוה לתת הקרבנית על הקם שעל המזבח וכן החלבים
והלהבים הם על המזבח כל הלילה עד הבקר והקם תמיד תוקד על המזבח לצ תבבה והחלב
והדם מקור החיים כי לולי החלב שעל הלב כפרק מרוב חמימותו והוצ מרטיב אותו
בלחותו והוצ הקום היסודי לצר ממנו יתהווה קיום הטבעי לצר הוצ וקיום ותעמדת החיים
ולזה רמז המשורר בלמרו וכתר מלכות בלו שלחת לל הניף לעבדו ולשמרו והוצ כקם בתוכו
ולצ ישרפהו והוצ הקם היסודי כמ״ש מרוב הקום הקדם הקום הטבעי יתיך ויתם חותה ויעשבה בחופן שלצ
ימים והעד כי החטה לם יאכלבה הקדם הקום הטבעי יתיך ויתם חותה ויעשבה בחופן שלצ
יש בה קם וזכר ובכרון מהחטה מה שלצ יעשה בה כך הקם בכאפי ימים והנה העשן בוצ הבל

לגלל מעולה ויש לנו ידו להודיד הלהב ולהוליכו לכל אשר יפנה מעלה ומטה ולצדדין הלא תראה
שאם יוסף כר בכבה תחת כר דולק ידד הלהב מלמעלה למטה וידליק הכר התחתון הכבוה מקרוב
וכן כיוצא׳ בי מודים עמנים והלחד דולק ינוח להב לעזון שם מן הדולק ויבעיר הלוד העצן
וזה מעמים בכל יום ויום ועלה בדעתם שגם כן יש לנו ידו להודיד שפע מאת האלדים על
בריותיו כמו שקבלו מאבותם וירלה שגם זה מכוים בנד מה שם דברי התורה בדבות ה׳ דרכי
ליש כי הכה כתוב בתורה שעם השפעת הכבוד ירד האש מן השמים ככתוב וירא כבוד ה׳ אל כל
העם ותצא אש מלפני ה׳ ותאכל על המובח את העולה ואת החלבים וירא כל העם וירובו וכו׳
וכן בדוד בימי הימים כתוב ויבן שם מזבח לה׳ ויעל עלות ושלמים ויקרא אל ה׳ ויענהו באש
מן השמים על מזבח העולה וכן בשלמה עבני ה׳ עבני וכו׳ ותפול אש מן ה׳ ותאכל את העולה ואת
העצים ואת האבנים ואת העפר ואת המים אשר בתעלה לאכה וירא כל העם וירלו על
פניהם ויאמרו ה׳ הוא האלדים ה׳ הוא האלדים ואחר דאתה ליכון יש להשגיח בכתובים האלה
כי האש ירד על ידי משה כאמר כן ותצא אש מלפני ה׳ ועל יד דוד כאמר כן ויענהו באש מן
השמים ומה שירד על ידי אליהו כאמר כן ותפול אש ה׳ והכה שילדה על ידי אליהו
פעמים שיה לבלי חק מה שלא עשתה בימי משה ולא בימי דוד כי באש ה׳ יהוה כתוב ואת האבני׳ ואת
העפר ואת המים אשר בתעלה לאכה ולאכם האלדים האלה שהפו׳ לא שהפו דבר כי אם מה
שהוא הלך אלוד ממעל ולא עוד וזה כי האש שילד על ידי משה היה עת רצון כאמור כי היום
ה׳ כרצה אליכם כאמר כן ותצא אש מלפני ה׳ ותאכל אל המובח וכאשר יוצא לקראת כלה וכן
כשילד על יד דוד המלך עליו השלום היה עת נרה וזמן תפילה ובקשה ותחלת רחומים שתעבר
המגפה מעל ישראל כאמר כן ויענהו באש מן השמים למכם על אליהו כתוב ותפול אש ה׳ כי
בפולה היתה לו לגלות לאותם האבדים הרשעים החטאים הלזה בנפשותם וירדה לקדם שם
שמים בפרהסיא ולזה כאמר בה בפולה שבפלה ממעלתה לגלות בין עבדי עלוהיים כליה כי לאחר
שגלו האמת בעיניהם בבזיון וירידת המטר על יד בקיאו המוריד האש וימרו את רוח קדשו ועבר
מה שעבר וחזרו לסורם עד שגבר והלך להם וימיד כלכתיב וירד ויקש וילך לבפשו וכו׳ ועל כן עשתה
מה שעשתה להוריות שחייבים שריפה ולכליה שם עומדים והעד שלח חזקיהו שובה כי הלך
ונח על המערת אחר מ׳ יום שבתיבה דעתו וילן שם ויבוא מעורף הדרך ויאמר קבל קבלתי וכו׳
כי עזבו בריתך בני ישראל כלל ופרט ולולי שהיו רוצה בכולם רשעים לא היה לו לומר כי עזבו
בריתך בני ישראל בכלל ולכן כאמר בה לשון בפולה ועשתה מה שעשתה המוזה על
הכלון וכחזור לעבין ולומר כי מבבה שכיבה בשם כרלה אליהם בכתובים בפרים אל פרים דבר
ה׳ עמכם בהר מתוך האש קול אלדים חיים מדבר מתוך האש ולמכם לאמרו כיה׳
אלדיך שם אוכלה אש פיהו מזה העבין כי ידוע שהשם ית׳ לימו בשם ולא כח בנשם ולשם
נשם בשלשה מרקזים ויתעלה שמו יתברך אלא התיתרים לאמר הרצון בו לומר שפעולתו מהירה
ומבלה בשם להשמיד להדוג ולאבד את לויבי׳ מסביו כדכתיב הוא ישמידם והוא יכניעם לפניך
ולאמר שלוח הקרבנות לאיבים שוכים כי מלבותא דאריבא כצין מלבותא דרקיעא
וכאשר אמי שהולך להקריב אבי אלך בשר ודם מולין עמו מבחה מיוחדת למלך בעבמו ואין זר אתו
ומבחה מיוחדת לעבדיו ועבדיו ההולבים אתו ונם מולין עמו שיאבל הוא והבלויים אלין
בין מעבדי המלך וולתם כן הם הקרבנות כי יש מהם בלה בולל לגבוה והוא הדבר

ממיוחד שיתן למלך · וכן יש קרקן שהם למסרתיים והם הזוחים הכאכלים לבניים מן
הקלבים כמו חטאות הנבור והיחיד ושעירי חדשים ושל מועדות ונבחי שלמי נבור ואשמות ·
ויש קרקן שהוא לו ולהכלוים לקיו מעבדי המלך והם קרקן זבח השלמים שהיה כהם חלק
לכל · החלב והדם לנבוח · וקדוש והלחיים והקבה והעור לכהנים והשאר לבעלים
ולכלוה אליהם הנר והיתום והאלמנה וזולתם · ולפי שהיו הפעולות האלה רוכניות כמו
שאמרתי על כן הכוונה פוסלת בהם כי הכוונה הכללית עם הכוונה הכפרטית כי לב
כשבר ונדכה אלהים לא יבזה ויש שוב בלבו בהכיאו קרקן לכפר עליו שהוא היה חייב בכל מה
שיעשה לבעל חיי ההוא מהשחיטה וההפשטה והנתוח וכלול לאלה והם שאמרתי עליו בחמלתו עליו כאן
לו כופר בשבו לכפר עליו כפש תחת כפש זה מכפר על זה עם ההכרעה והולקת העוף ועזיבתו
וזה יסוד אלו ויראתהו כי בוחן לבות וכליות ה׳ אלהים כדיק וכפר עליו וכפלה לו כדכתיב ומודה
ועוזב ירוחם · ויתכן לומר לפי שהיה ענין הקרבנות קבלה מאבותיהם מאדם ונח ואברהם
וזולתם והיו נכיחים ומהם קבלו הסכימה דעתם לדעת תורתנו הקדושה וזה הוא לומדם בתיכת
הרוח תחת הרוח למאכל הרוח כדי שתסוך עליהם הרוח והכה כתבתי זה בענין הקרבנות בקצור
כפלג והוא כטיפת מים מים לוקיות ולו כתבנו עלילות וכרוך היודע ועד:

פרק ט

לאמר לוך בחלקו העבודות נעולם לחר שלא לחד לכולם ומה היתה הסבה
שלים לדרכו כמו וילך ויעבוד לאלים לחרים · ככר לאמרתי שעשיית הקרבנות
התחיל מזמן לדם הראשון מקרבן הבל וכתפרש וכתפשט בימי נח ובמהו ונאמרו לעלות עולה ונבח
ושלמים שהימים ההם ולא לא נזכר · ובכיהם אשר קמו מאחריהם לאמרו לעשים לאלהי בימיהם וכן
המקום לאמר הלוא כה דברו הנה כל מה שיעשה בארץ מתחת השמים הוא ממשטר הכוכבים
ומנעדי השמעה כוכבי לכת · והנורת המולות · לשר שם משטרם בשר · והרי שם
לאלהים בימיהם וכן בורחו ובמהו ונאמרו לעבוד לכל נבא השמים ולחלוק להם כבוד לחר שחלק
בורחם להם כבוד לעשים משטרם כארץ כי עבד מלך מלך · ומשבו שם הישיבו חן וכבוד ויקר
והשלחה בהיותם שהובים לאלהים לשר כיהם וכן קיבם · ובחרו להם הכוכבים לזוטר על
האלהים לשר שוכנים בו לנבני האלהים · כדכתיב לשר חלק ה׳ אלהיך הוא שם לכל העמים תחת
כל השמים · וידוע שהשמעה כוכבי לבת הם בחלקים לשמע ז׳ לק׳ם שהם כל כוכב וכוכב
הוא בלקים לחד ולחלם במחלקותם · הראשון שבאלו לא ויבם ויורם על השחתה
וחרבן ומות ועבדון וכבי וחלבלוקם ועל הכוכבים הקדמיהם וכחלקו מבמת האדם כאחמשה
והעיון ולו מן הנבול הראשון מן הארץ והוא ארץ הודו וכחלקו מן הגויים היהודים והכושים ·
ובכלל כל הזוכים ושובדי האדמה ועבדי העורות והעבדים והנכזים והלסטים וקופרי
הכורות והקנרות ולוקחי תכריכי המתים ומהימים יום השבת · ומהלילות ליל ד׳ ומהשעות
הא׳ה׳ · השבי הוא נלגל שבי וכו נדק · שם ולא יסר כמשטרו והוא הטוב
שבכוכבים והוא יורה על החיים ועל כל תוספת טובה · ופריה ורביה וזכרי נדק ויסר וכחלקו
מבמת האדם הכפש הבומחת · וכחלקו מהגבולים הנכול השני שהוא לארץ שבא ואשור ולישב
מהגויים הכבליים והפרסיים · ומכני אדם הדיוטים והחכמים ושובדי השם ית׳ והעניים
בשקידים והנדיקים · ומהימים יום ה׳ ומהלילות ליל ב׳ ומהשעות שעה רחשונה ושמינית ·

הכלישי הוא נלגל ה׳ וכו׳ מלדים עם ויבש עורף ומזיק ומשחית יורה על חרבן וכבורת ומוקדי אש והמרי והדמים והחרינה והמלחמה והמריבות והמכות׳ ובכלל כל דבר שחיב על מתכוכתו ומשפטו׳ ובחלקו מתולדת החלדם כח הכעס׳ ומן הגבולים החלקים הנ׳ ומן הגויים קיבל לחטירה ועבדי האש׳ ומכני חלדם בעלי המלחמה והפקידים עליה׳ והלפטים והטבחים והרמחים ומקריזי דם׳ ומהימים יום נ׳ ומהלילות ליל ס׳ מלעותיהם עשה ה׳ וה׳ הרביעי והוא נלגל רביעי וכו׳ כוכב חמה׳ תולדתו חמה ויבשה כיובש ותועיל ותזיק ותעשה טוב ורע׳ ובחלקו מהגבולים הגבול הד׳ לארץ ישראל ומן מגויס חלדם ומכני חלדם המלכים והסרים והיועצים׳ ומן הימים יום ח׳ ומהלילות ליל ה׳ ומהמעות הח׳ וה׳ החמישי והוא נלגל נ׳ וכו׳ כוכב נוגה תולדתו קרולא ולו מתוך טוב ויפה והוא כוכב טוב מתקן׳ ובחלקו ובכבש המתלוה ופריה ורביה׳ ובחלקים הה׳ עשה בפרד וקנה לארץ חלדם ומן הגויים הערב וכל מי שהוא על דת ישמעאל ומכני חלדם הסוחרים והבריים והבשים ובעלי הם קורס והמכנים ורוב המשגל׳ ומהימים יום ו׳ ומהלילות ליל נ׳ ומעותיהם הח׳ וה׳ השבעי והוא נלגל כ׳ וכו׳ כוכב הכוכח ויקרא לפי חכמיו כוכב הסופר והכותב׳ ובערבי עטארד ותולדתו כותבה מעט לקול ויבש מעט׳ והוא מתהפך משחקה לתולדת שאר הכוכבים גם לתולדת המזל שהוא בו׳ ובחלקו מבשמת החלדם כח הכיבה׳ ובחלקו מהגבולים הגבול ה׳ הוא החקלים הפלוסופים והרופאים והסופרים והחשבנים וחכמי המדות והסוחרים ובעלי החומנות על כל פיתום ויתר׳ וחכמת הכוכבים והכתוב וכל מיני קבס ומהירות הלשון׳ ומהימי יום ד׳ ומהלילות ליל ח׳ ומעותיהם חם וה׳ השבעי נלגל הראשון הקרוב לארץ וכו׳ כוכב לבנה והוא הכוכב שוער לפי שהוא שומר פתח השמים כי הוא קרוב לכל הגלגלים מלמעלה למטה ולשון מלמטה למעלה׳ והכוכב גם כן כשר לפי שהוא קל התנועה׳ וכתבתי זה להודיע כי כל החכמים מבכירים לקרוא לו השוער ושומר הפתח׳ ותולדתה קרה ולחה ויש בו מעט חום׳ וה׳ תבלה כל הנפשים ומעשיהם׳ וכשהיא בוכח השמש ובחלקה כח התולדה׳ ומהגבולים החלקים הו׳ והוא כוף היסוד׳ ומן הגויים על נחלה׳ ומכני חלדם המלחים והולכי דרכים והשלוחים והמסרחים׳ ומהימים יום שני׳ ומהלילות ליל ו׳ ומעותיהם הח׳ וה׳

והנה מזה תדע מה ר״ל לחלדי ככר הארץ וכן לא ידעו משפט אלהי הארץ׳ כי כל אחד אין לו משטר בחלק שברו והוא ככרי בו כמו שתראה׳ ולזה אמר אלהן עזרא בפירוש התורה בפרשת וילך על פסוק ועשו העם הזה ונכה לחרי אלהי ככר הארץ׳ ידענו כי חשם אחד והשיטו בא מן המקבלים והשם לא יפחה מעשיו כי כולם הם בחכמה׳ ומעבודת השם למור כח המקבלים כפי המקום על כן כתוב את משפט אלוהי הארץ על כן אמר יעקב הצדיק את אלהי הככר׳ ומפני המקום הזה בעבירת שהם שאר והמשביל יבין ע״כ׳ ומזה שכתוב למעלה תבין דבריו כי הכל מפורש׳ כי מזה תדע מה ר״ל אלהי ככר הארץ׳ ומשפט אלהי הארץ וכו׳ כי כל אחד ואחד מכרי בחלק מכרי׳ וגם יש במאמרי רזל בתלמוד מאמרים סרומים שהם על צורה אחד משם צורות׳ והם המ״ח צורות שמתהוים עם הי״ג מזלות מתכוכל הכוכבים שבכל מזל ומזל יתהוה צורות מיוחדות בו׳ והם ט״ו צורות דרומיות׳ וכ״ח צורות בפוכיות׳ לשם קורים בבח השמים בכל מקום׳ ומתכם המאמרים שבתלמוד שזכרנו כלומרם

273

274

28

281

284

לזכי הממולי · וחכמי הודו לומרים כי יעלה שם כעדה יפת דכור ועל רקמה כזר
מקדם וכי דה מקל עץ והיה מבקעת יין וכינון · ויעלה בו על דעת בטלמיום רקם הדוב
הגדול וידו הימנית וקדמי סרטן ורקם הנכור הכלתם ומוף הספיכה וכחלקו מכחי לדם כל לחים
כזנה ועם הקרן והמנחים וההולכים כיום · והוא כית לכבה וכבוד נדק כמעלת כ"מ ·
וכית שכתתי שכתתי ורקם התלי של נדק כמעלת הט"ז ורקם התלי של שכתתי כמעלת
יט והמעלה המוספת מן וכבוד הק' והב' והג' והד' והט"ו:

פרק ט ז

מזל מריה · ממזלות רקם זכר ממזלות היום מזרחי ממזלות הקין
עומד על דרך אחד כי הזמן יעמוד בו ושעותיו לרוכות מן היסרות · ויעלה
כפכים הרקסוכים דוב וכלב על גבו קשת · וחכי הספיכה ושם מלחיה ורקם חיה שחורה
ורקם קום ורקם חמור · ויאמרו חכמי הודו כי יעלה שם לילן נדול על שפיפיו כלב
ושוף הכקרק רחמה ולדם לוכם מלבושים כחמדים לק הם מטוכפים ובדעתו להכית לפניו ·
גם יעלה שם כעל הסום המכיט לפחת שמחל · ויעלה שם על דעת בטלמיום הדוב
הגדול בוקרו וידו השמלית וקדקד הקריה וכוחר הנכור וחכי הספיכה · ויעלה כפכים
הרסכוים כלם לדם ידיו כשוחית למעלה והוא נוטע בקול נדול והוא מכנן ומרקד ·
גם יעלה שם כלי יין וכוס של זכוכית וכלי כנין מקרכי הכלחים · וחכי השכי מן הספיכה
ועין החיה וחמנע הסום וחמנע חמור · ויאמרו חכמי הודו כי יעלה שם לדם כיחיד
דקית ועל רקמו כדמות כזר מהדם לכן וכידו קשת והוא כעכן דומה כעכשו כקרי והוא מתכשת
כלדלת כעין מרלה הקרי · ויעלה בו על דעת בטלמיום שכם הדוב הנדול ורגלו
הימנית וכוחר הקרי וחמנעות הנכור ורקם הספיכה · ויעלה כפכים הסלמיים נורת
כיחיד לומכתו לכהות הכהמות כידו שוט והוא מוסך ענלה יוסב כתיכה לדם וכער קטן עמו וכידו
השמלית עורב וחמנעות היה הסחורה ומוף הסום ומוף החמר · ויאמרו חכמי הודו
כי יעלה שם כוסי מכוער מלא כנעים והוא כנון ופכיו מלחים וכשר כידו · נרחים כעדן
ויעלה בו על דעת בטלמיום נורת הדוב הנדול וחמנעות הקרי ורקת הנכור
הכל חם · וכחלקו מכחי לדם המלכים והסריס והכדיכים ועוסק מלחכת הזהב והכסף
וכל לומכות מעולה · והוא כית הסמם וכית שכתתי שכתתי · ואין כו לא כבוד ולא
קלון לאחד מן המזרחים ושם מקום מעלת מאדים כמעלת שכים עשר והמעלות המוסיפות מן
וכבוד הסכית והחמשי והשביעי והשבעה עשר ·

פרק יז

מזל כתולה הוא ממזלות הקרן כקבה ממזלות הלילה דרומיי
ממזלות הקין לוסכי נופית ושעותיו לרוכות מן היסרות וכפופו
יסתוה היום והלילה ככל הנכולים · ויעלה כפכים הרקסוכים כתולה יפה ושערם
קדוך וכידה שכי שכולים והיה יוסבת על הכסא והיה קנדל כער קטן ותניקה ותלכילה ·
גם יעלה שם לדם יוסב על קותו הכסא · גם יעלה שם כוכב הכקרק שכולת
המלוחר מן החליה ורקם הקריה ורקם עוכב · ויאמרו חכמי הודו כי יעלה שם
כתולה מתעטפת כלדרת ולוכשת כנדים כלים וכידה כר והיה עומדת כתוך לדם ובנוכה ללכת

לבית אביה · ויעלה עם על דעת בטלמיום קנה זכר התכין והמלוחר מן הדוב והנליו
וזכרו · והכום שעל ראש הבלחם וקנה נוף הבלחם · ויעלה נפכים הטכיים
בורה סופקת כפיה והיו מבנכת וכראשה חני קורים תרון והיו חורטת בארץ ·
נם יעלה עם לדם שים לו חני בורה וראשו כסוד וכידו חני לדם ערוס ·
נם יעלה עם זכר החיה הסחורה ומחבעית הקריה · ויאמרו חכמי הודו כי יעלה עם
כוסי רגלי מלחים שער ועליו שלשה כנדים הראשון והשני מסי והשלישי לדרת לדומה וכידו קשת
וכידו לעשות חסכון · ויעלה עם על דעת בטלמיום קנה זכר התכין ולבית הדוב
הנדול וראש הכתולה והשכם שלה וראש העורב ופכיו וכנפיו · ויעלה נפכים
השלשים החני הכשאר מחני הכורה וחני השני מן הלדם הערוס וחני השני מן הקורם זכר הלריה
ושני שוורים וחני לדם רוטס · ויאמרו חכמי הודו כי יעלה עם חשה לבנה מתהלכת
כשפה והיה לוכשת לדרת נבוע וידיה מבורעות והיו מתפללת לשם ית · ויעלה
עם על דעת בטלמיום קנת זכר התכין וסוף הדוב הנדול וסכם הדוב הדרומי וכטן העורב וראש
היה · וכחלקו מכני לדם סופרים וחכמים ובעל החסבון והנפים והסריסים ·
והוא בית כיכר חמה נם עם ככודו בחמשה עשר מעלות וקלין כונה בעשרים ושבעה מעלות ·
ובית שכלת נדק וזם מקום נבהו נג׳ מעלות והמעלות האומרים׳ן וכבוד עם שה׳ה והי׳ו והכ׳ו :

פרק יח

מזל מלוכים ממזלות הלוד זכר ממזלות היום מערבי ממזלות
החורף והוא מתחבך וכהתחלתו משתנה היום והלילה ויהל היום
להתקצר מן הלילה ושעותיו קצרות מן היסרות · ויעלה נפכים הרלשיכים נורת
לדם כשבן וכידו השמזלות מלוכים וכידו הימנית פסריס כתוכים · ויעלה לחריו
לדם רוכב על סום והוא מזמר · ויעלה עם ראש התכין ותחלת יום הזהב וחכמי
פרס יקראוהו הדוב הנדול ויעלה עם קנת מהספיכה · ועל דעת חכמי הודו כי יעלה עם
לדם כחנות נשוק וכידו מלוכים ירכו לקנות ולמכור · ויעלה עם על דעת בטלמיום למבעות
דוב הנדול ומחבעית נוף הכתולה וכפה השמזלית עשם השבולת וזכר העורב וקנה זכר הבלחם
וקנה זכר השום ולחוריו · ויעלה נפכים הטכיים לדם נוהג שעלה יום נתיכה לדם
נם יעלה עם כוכר קטן ומחבעית הספיכה ומחבעית התכין · ומחבעית הדוב הנדול נם
יעלה עם עין הסים · ויאמרו חכמי הודו כי יעלה עם לדם כבורת כסר ושרוס וכמח
ובדעתו לעוף בחויר · ויעלה עם על דעת בטלמיום זכר התכין וקנה זכר הדוב הנדול ·
ושולי הכתולה · ויעלה נפכים השלשיים סוף הספיכה וסוף יום הזהב ·
וקדקד לדם שרוס וידו על ראשו ועם כור על ראש שני לבנים שים בכל אחד מהם שני קרכים ·
נם יעלה עם על דעת חכמי הודו לדם שידמה פניו כפני הסום וכידו קשת וחנים
· נם יעלה חיה על דעת בטלמיום קנה זכר התכין וידיו ורגליו ורכובתו
הימנית יקבת שלו הכת לה ליה · וכחלקו מכני לדם מכני הכוף והשופטים וכעל
החסבון והחבנים והסופרים והוא בית כונה וכבוד שבתאי בעשרים כשבעה מעלות וקלין נדק
כתשעה עשר מעלות וכית שכלת מאדים עם נכהות כוכב חמה בשלשה עשרים וחמשה ·
והמעלה המוסבת מן וכבוד עשלישית והחמישית והעשרים : פרק

פרק יט מזל עקרב · ממזלות המים נקבה ממזלות הלילה
סמלי ממזלות הסרטן והוא עומד על דרך אחד וסעותיו
קצרות מן היסרות · ויעלה בפניו הרקטוכים
לחורי הטוס ולחורי שור בידו מקל · ולמדו מכמי הודו כי יעלה עם לבבה יפה נופה לדים
והיה לוכלת · ויעלה על דעת בטלמיוס הדוב הקטן וקנה זנב התכין והכוכב השלישי
ובחלי המאזנים ורגלין · וכוכב עקרב · ויעלה בפניו השלמייס כי השניים
כפקדו ממקומם ולין המה בכתובים על כן עברו לפניים השלמייס · ויעלה עם רלטית הבוס
ומטה הלוכנת ודלטית שור · ולמדו חכמי הודו כי יעלה עם כלב וכוכבי זוידים
וגחר גדול ועברו לכן ומיכי כיד · ויעלה על דעת בטלמיוס נורת הדוב הקטן ורגלי
הקולן על לרכבותיו וכמו וזרועו הימנית · וכוכב העקרב זרלם המחתה ·
ובחלקו מכבי לדם כל לוס כלי יעל וכנפיו · והוא כית מלדים וקלן לנבש
במעלה השלישית וכית שבלת בנפ · והמעלות המוסיפות מן לכוד השמני והשביעי
והשניים עשר והעשרים ·

פרק כ מזל קשת ממזלות הלם זכר ממזלות היום מזרחי ממזלות
החורף ויש לו שתי נוליות שעותיו קצרות מן היסרות ·
וכשופו מתהלך חזון להוסיף שעות היום ולנרוע הלילה
בכל הנפולין · ויעלה בפניו הרלטוכים נורת לדם עדום והוא הפוך ועל רלטו עורב נם יעלה
עם נוף ורלם העז · ולמדו חכמי הודו כי יעלה עם נוף בנורת לדם עקום מרלטו ועד טבורו
ומטבולו ולמטה בנורת סוס ובידו קשת וחניט והוא נופך · ויעלה עם על דעת
בטלמיוס נוהר הדוב הקטן וקנה זנב התכין ולנית ההולך על לרכבותיו ומפרקתו ורלטו ושור
העקרב הוא העוקץ והקשורים שם בזנבו ונוף המחתה · ויעלה בפניו השכויים בנרם
לוחות כימיכו קרבי הנדי · נם עולה עם רלטו ומבי הלרכבת ומבי הספיכה והמבי
הרלטין מן הדג הכקרל לפנין · ולמדו חכמי הודו כי יעלה עם בנרת לטה יפה
בנה הסער לובשת בנדים ועגילים על לוזניה · ולפניה תיבה פתוחה ועם חלי כתם
· ויעלה על דעת בטלמיוס נחש הדוב הקטן וקנה נוף התכין וקנה רלטו ולרכבת
סהולכת על לרכבותיה ורגלי וזרועו השמלי ונוף החיה והחץ בחפתו וקנה הכוכב בערבי ונוף הלרכבת ושלר נוף
הלריס ומבי הסבי מן הספיכה והכשלר מן הדג הכקרל לפנין וזכר הממיני ומבי הדוב הנדול ·
ולמדו חכמי הודו כי יעלה עם לדם ועין מרלטו כמרלה הזהב וכידו כלפות ענול
מעין והוא מתכסה בטלית עטויה מקלפי ענים · ויעלה על דעת בטלמיוס לחבעית
הדוב הקטן וקנה נוף התכין וקדקדו וקנה נוף הכשר המופל ורלם הקשת ושכמו ורגלו והכוכב
הלרומי · וכחלקו מכבי לדם הסופטים עוכדי הסם והכדיבים ומבי הסשר
ומזרחי חלומות והסוקרים והוא בית נדק וכבוד זכ התלי בשלש מעלות

מעלות ובית שבתי כוכב אחד ומקום נבהות שבתאי במעלות שבים עשר ומקום שבעת שמש וכוכב כל מעלות. והמעלות המוסיפות הן וכוכב השלם עשר והעשרים:

פרק כא מזל נדי ממזלות הארץ וכוכב ממזלות הלילה והוא דרומי ממזלות ימי הקור והוא מתחפך ויכול להוסיף שעות היום ויחסרו שעות הלילה משעותיו קברות הן הישרות. ויעלה בפיס הרקיעים הלבן השבי הן הדוב הגדול וכוכב שמו מכונת ורקיע דג גדול ועין מים רעים והקור הן הכוכב הרע נוף חזק רקיע כרקיע הכלב. ואמרו חכמי הודו כי יעלה שם כוכב בשמן ונופו כנוף חזיר הנר בעל שער רב ושיכוי חדות ותרוכות כחרוך הקורות ויש עמו מלמד והוא יכול דגים. ויעלה כו על דעת בטלמיוס למכונת נוף הדוב הקטן וכוכבו הקטן הכסר הכופל. ויעלה בפיס שביים לשם יושבת על מטה יעמה נפן ודג גדול וחבי ענלה. ואמרו חכמי הודו כי יעלה שם לשם שחורה מתכסה כלבדת. ויש לה סום. ויעלה שם לדעת בטלמיוס סוף הדוב הקטן וקבה נוף התבין וכוכב התרכנולת הימיני וכוכבה ורקיעה ונוף התרכנולת והכסר המעופף וקרבי הנדי וקלקדו ושוני הקשת. ויעלה בפיס הטלשים זנב הדג וסוף הקוף וחבי הסבי מן הענלה וחבי בורה בלא רקיע כי רקיעה כידיה. ואמרו חכמי הודו כי יעלה שם לשם יפה דקה שחורה וידיה כבוהות לעשות כל מלאכת המזי. נס יעלה שם על דעת בטלמיוס קבה התבין וסוף התרכנולת ורגלה הימנית וכוכבה השמאלי ודג הבקרה דלפין וחמכנית נוף הנדי וזנב הדג. ובחלקו מבכי לשם עוכדי הזמה והמלחים והבקרים ודועי בתן. והוא בית שבתאי וכוכב מלדים מעשרים ושמונה מעלות. וקלון כדק מט"ו מעלות ובית שבתי הלבנה. ושם רקיע התלי של כוכב שמה במעלת עשרים ושמשה. והמעלות המוסיפות הן וכוכב השלם עשר ועשרים.

ובלה אמת בכף ובתך אמת

פרק כב מזל דלי. ממזלות הלויר וכר ממזלות היום מערבי ממזלות הקור עומד על דרך לחד ושעותיו קברות הן הישרות.

ויעלה בפיס הרקיעים הרקיע אשר בידו השום ונוף שרקיעו שקור והוא יכול דגים. ואמרו חכמי הודו כי יעלה שם כוכב לומן בכחשת. ויעלה שם על דעת בטלמיוס סוף זנב הדוב הקטן ורגל התרכנולת ורקיע השום הרקיעין ורגלת הנדי וזנבו. ויעלה בפיס הסביים נוף השום וכוכב העוף הנר את הדגים הבז. ואמרו חכמי הודו כי יעלה שם כוכב שחור מלד ונקבו תריך ובידו קשת וחבים וחציים שים בהם כתף וחבה. ויעלה שם על דעת בטלמיוס זנב הדוב הקטן ונוף השום ורקיעה ותחילת הדלי. ומאבע בטן הדג הדרומי. ויעלה בפיס הטלשים התרכנולת. ואחורי אשר בידו השום וסוף העוף הנר הדגים. ואמרו חכמי הודו כי יעלה שם כוכב בשמן ורמתי יש שער בראשו ועליו כזר מעליש על עץ והוא מתהפך ממקום למקום. ויעלה שם על דעת בטלמיוס זנב הדוב קטן. ונוף השום. ונוף דלי ורקיע הדג הדרומי. ובחלקו מבכי לשם כל לים בבזה ובנבב והמלחים והוא בית שבתאי יכית שבתאי השמש ואין בו ככוב לוקלון לשום אחד מן הכוכבים המערבים ושם מקום שבעלות מלדים במעלות שבים עשר. והמעלות

המוסיפות

M.T.A. AKADÉMIA KÖNYV-TÁRA

המוסיפות מן וכנוד הס השבעה ושמה עשר ועשרים ׳

פרק כג מזל דגים ׳ ממזלות המים נקבה ממזלות הלילה שמזלי
ממזלו׳ הקור ויש לוסכי נוסיפים הם וסו יסתכה היום והלילה ושעותיו
קנרות מן חיסרות והוק על נורת דג׳ ויעלה כפכים הרקסוכים תכי סום סים לא
כפכים ׳ ורקסית הכהר וכך הדג הנקרק תמסלך ׳ ויאמרו חכמי הוד וכי יעלה שם לדם
עדוס שם דגנו על בטנו וכידו רומח והוק פוצק מפתר הלוסטים ׳ ויעלה שם על דעת
בטלמיוס סוף וכך הדוב הקטן וחמכעית נב היושבת על הכסא וחזק רקשה שלא רקתה כעל
ומקוכי הקשעה ׳ ובחלקי מכבי קדם הככוזים הבדים דגים והוק בית נדק וכבוד כוגד
בעשרים ושבעה מעלות וקלן כוכב חמה בחמשה עשר מעלות ׳ והוק בית שכחתי של
רקם התלי על כוגד במעלת עשרים ושמה ׳ והמעלות המוסיפות מן וכבוד מעלת אחד
עשר עשרים והכה הודעת הכוזות הזאלה בעולם יש קומרים שנלה קותם חמך הקרק בערבי
קדרים ׳ ויש קומרים שכרקו בימי המכול כשבתת כח לת חלון התבה ׳ וכרקו לבה
ולבכוי והיו סוקדים להכיש בהם ולכייר בורתם ׳ ויש קומרים שנלו להוכרי שמים וסוקדים
במדברות והכרים לחזות בכוכבים וכסקידה הרבה נלו להם הכורת הכוזכרות כי הם חכור כוכבים
סידעו לאחד מן הכורת הכו׳ ויש קומרים שבזמן תלמי מלך מכרים טרם בוה והטריח לזולתו
לעמוד על אמתתו כין בחוזים בכוכבים וכין על ידי קסם וכלי המלאכה ויתכן שכל אחד ואחד
נ לה חלקי ועל יד כולם מודעה הכורת הכו׳ הנך הסוה שכם שכולם כאחד מסכימים בחרבעים
ושמונה כורות הללו ואין מי שיחלוק על זה כלל ׳ והכה בפלמי הכורת הרשומות בחנורת המזלות
מהשבעה כוכבי לכת בתתלכם בחבריהם וכעירותם שכים עשר כשיים לחומתם ׳ וכמנחו
שהם עלבי׳ שמה כורות ושכים עשר כורות המזלות יעלו תרכעי ושמונה והם כ״ו כורות חמשה עשר
דרומיים ועשרים אחד שמלליים להם יקרא בכל השמים אמר משה רבינו עליו השלום ואין תשא
עיניך השמימה וראית את השמש ואת הירח ונו׳ השמש וירח כחמשמן והכוכבים רבה נהם שכים
עשר מזלות כל בכל השמים הל״ו כורות חמשה עשר דרומיים עשרים ואחד שמלליים שהם
שלשים ושמה ושכי׳ עשר כורות הנלנל שהם הלכבים ושמונה כורת הכו׳ ועם שבעה כוכבי לכת
יעלו חמשה והמשים שעליהם כאמר הן לה׳ אלהיך ׳ והכה מן הכורות החלה תבין ותכיר
תועבות הגויים ובלעי מסכיותם והכה רמזתי לך למעלה מקנתם כמו כורת החשה שלא רקתה
בעל כמזל דגים שכן דרך המוכיחים שים להם כתי החכרים שלא יכנם שם שיסתן זכר כעולם ׳
וכן לכיסת הלדת ובנדי לבן מכאר וחבור החכל עליה כחשבה הפרטיים והם מכורת טלה ככו׳
ולהיות כבורות נורות כשים רבות משתנות מכמה נוזכים ׳ היו הכשים יותר כוטות לעבודתם וסיו
מוכלתות יותר בת עולתם עם חוסר שכלם וקנתם ולא יוקו מהרה כמו שיוקו הלכשים כמו
שכתבתי בחכורי הנקרק עמק השדים ׳ וכן כתוב בירמיהו ועכו כל הלכשים היודעים כי
מקטורת כשיסם לשלדים לחריס וכל הכשים העומדות קבל נדול וכו׳ וכן כתיב מכשפה לא תחיה
שדכר שכת ב כהווה כי הוא הדין במכשף שלא שהכשים כוטים יותר שחריהם ומנח עין את מיכו
וכעור ׳ ובזה תבין ותדע החסד הנדול שעשה עמכו ה׳ שלניכו לתת לכו את תורתו מהכשיחת בתי
כדי שנכדל מתועבו׳ הנוי׳ ונבר עליכו חסדו בסיפירכו ש הקמת והבדק בתורתו הקדושה להכחילנו

[illegible] להיותנו קיימים ועומדים לפניו כנגד האדם נמדים
[illegible] ואין
[illegible] ומה תדע ותבין ותשכיל עניינים ודברים יקרי הערך בענינים טוים
ועם כלם לדבריהם תאזין ותשמח טוב ישרה ותומר כרוך ה' אשר לא עזב חסדו ואמתו מעם
עבדיו אברהם ויט אלינו חסד להשלים חסדו אשר הלוה כאשר עם לבבי עשיתי כאשר
צויתני ידי כאשה אקדם פלינו כי אם בדוקי כפשי וכמאמי הכפופים לעבודתו
ולכבוד שמו ואתן לו תודה על כל אשר גמלני ברחמיו וברוב חסדיו
חסדו נגר עלינו כן יהיה תמיד יסיו לרצון אמרי פי והגיון
יהיו לרצון מלפני לנגדי ה' צורי וגואלי
ואמרתי ומעוטי חלבי ודמי לקבל פעולתי
כמתמעט בעמלי תיטב לה' משור פר מקה כפסים ושה עזים כי
רם ה' ושפל ירחק ונבוה מרחק
ויודע על

עבדיו מחוסים בו לבלתי עזבו ולהקריבו לפניו ה' וכן יהי רצון אמן סלה:

[illegible]

ומעשה ידיו תגיד לדור דור ומועדי ושומרו לעשות חוקים:

וכשלם פה קצשטבדיצ'ק רבתי העיר המהוללה אשר היא תחת ממשלת אדוננו המלך
סלדיר סלטן מוראד יוסף הודו ותבטח ויתן לה כל לוויכיו לפניו מדרך כף
רגל ויכיטו חלוי ערוף ולא פנים ויתן בלבו וכלב כל יועציו שריו ועבדיו
לעשות עמהו חסד ועם כל ישראל תחיינו ככל מושבותיו יגן ה' עליהם

וסיימה השלמת החבור יו"ג לירח ימי לחדש כיסלו פרט מהשלש העשי ועוד לפרט הלף זה לזה מנין
מ"ם ועוד סמיכין תשים ס"ם כשנת ירמה ארצ יקריך ימים וחפץ ה' כידו ובלב תמן:
וכן פרט לשנת העשי רפלכי ה' וקדפה הושיעני ומושעה כי תהלתי אתה:

ות זה השלמת הדפוס יום רביעי רפש חדש חשון שנת השמ"ו ובימין פרעס
מהשלש עשרה יעלו על ר"כ"ן מזבחי וביה תפארתי אפאר: